JASHER

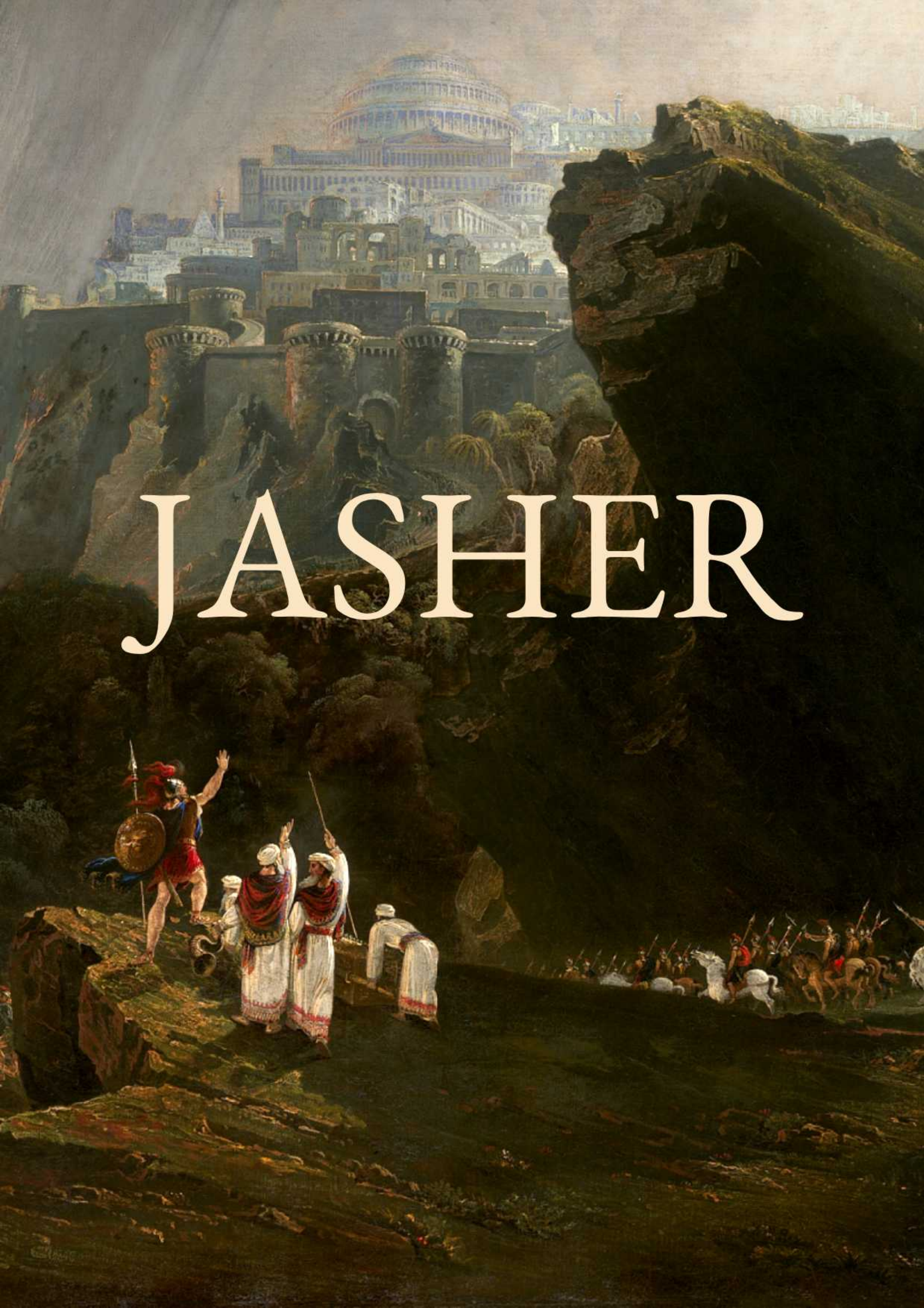

MOAKÃHA 1.1

1 Tupã he'i: —Jajapo yvypórape ñande ra'ãngáicha, ha Tupã ojapo yvypórape ha'e ra'ãngápe.
2 Ha Tupã ojapo yvypórape yvýgui, ha ombopu ijyképe pe pytu tekove rehegua, ha yvypóragui oiko peteĩ ánga oikovéva oñe'ẽva.
3 Ñandejára he'i: "Naiporãi yvypóra opyta ha'eño; Ajapóta chupe peteĩ pytyvõhára.
4 Ha Ñandejára oke pypuku Adán ári, ha ha'e oke, ha oipe'a peteĩ ikostilla, ha omopu'ã hi'ári so'o, ha ojapo ha ogueru Adánpe, ha Adán opu'ã okehágui, ha péina ápe peteĩ kuña oñembo'y hína henondépe.
5 Ha'e he'i: —Kóva ha'e peteĩ kangue che kangue ha oñembohérata kuña, kóva ojepe'águi kuimba'égui. ha Adán ombohéra chupe Eva, ha'égui opavave oikovéva sy.
6 Ha Ñandejára ovendesi chupekuéra ha ombohéra chupekuéra Adán ha Eva, pe ára ha'e ojapo haguépe chupekuéra, ha Ñandejára he'i: "Peñemitỹ ha pemyenyhẽ ha pemyenyhẽ ko yvy".
7 Ha Tupã Ñandejára ogueraha Adán ha hembirekópe, ha omoĩ chupekuéra yvotyty Edénpe omonde ha oñangareko hag̃ua; ha he'i chupe kuéra ha he'i chupekuéra: Opa yvyramáta yvotytypegua ikatu pe'u, ha pe yvyramáta peikuaa porãva iporãva ha ivaívagui ndape'umo'ãi, pe'u ára haguépe katuete pemanóta.
8 Ha Tupã ohovasa ha omanda rire chupekuéra, oho chuguikuéra, ha Adán ha hembireko oiko pe yvotytype Ñandejára omanda haguéicha chupekuéra.
9 Ha pe mbói, Tupã ojapova'ekue hendivekuéra ko yvy ape ári, ou hendápekuéra omokyre'ỹ hag̃ua chupekuéra omboyke hag̃ua Ñandejára rembiapoukapy ha'e omandava'ekue chupekuéra.
10 Ha pe mbói ombotavy ha okonvense pe kuñáme ho'u hag̃ua pe yvyramáta kuaapy, ha pe kuña ohendu pe mbói ñe'ẽ, ha ha'e omboyke Ñandejára ñe'ẽ, ha oipe'a pe yvyramáta oikuaa hag̃ua iporãva ha ivaíva, ha okaru, ha oipe'a chugui ha ome'ẽ avei iménape ha ha'e ho'u.
11 Ha Adán ha hembireko omboyke Tupã rembiapoukapy ha'e omandava'ekue chupekuéra, ha Ñandejára oikuaa upéva, ha ipochy hendy hesekuéra ha omaldesi chupekuéra.
12 Ha Tupã Ñandejára omosẽ chupekuéra upe árape Edén yvotytygui, oñemitỹ hag̃ua yvy ojepe'a haguégui chupekuéra, ha oho hikuái Edén yvotyty kuarahyresẽ gotyo; ha Adán oikuaa hembireko Évape ha imemby mokõi ta'ýra ha mbohapy tajýra.
13 Ha'e ombohéra Caín pe ita'ýra ypykuépe, ha he'i: "Ahupyty peteĩ kuimba'e Ñandejáragui, ha ambuépe ombohéra Abel, ha'e he'ígui: "Ndaipórire roju ko yvy ape ári, ha reiete voi rojepe'áta chugui".
14 Ha umi mitãkuimba'e okakuaa ha itúva ome'ẽ chupekuéra peteĩ ijyvy upe tetãme; ha Caín ningo ovecha rerekua, ha Abel katu ovecha rerekua.
15 Ha ohasávo mbovy áño, ogueru hikuái peteĩ ofrénda aproximada Ñandejárape, ha Caín ogueru yva yvýgui, ha Abel ogueru ijovecha ra'y ypykuégui ikyrakuégui, ha Ñandejára ojere ha oinclina Abel ha iofrenda gotyo, ha peteĩ tata oguejy Ñandejáragui yvágagui ha ohapypa.
16 Ha Caín ha iikuave'ẽre Ñandejára ndojevýi, ha ha'e noñeinclinái upévape, oguerúgui yva ijyvatevévagui pe yvygui Ñandejára renondépe, ha Caín oenvidia ijoyke'y Abel rehe upéva rehe, ha oheka peteĩ pretexto ojuka hag̃ua chupe.
17 Ha sapy'ami upe rire, Caín ha ijoyke'y Abel, oho peteĩ ára ñúme ojapo hag̃ua hembiapokuéra; ha mokõivéva oĩ ñúme, Caín oñemitỹ ha oarado ijyvy, ha Abel omongaru ijovechakuéra; ha pe ovecha aty ohasa upe pehẽngue Caín oaráva'ekue yvýpe, ha ombyasyeterei Caín-pe upévare.
18 Caín ipochy reheve oñemboja iñermáno Abel-pe, ha he'i chupe: "¿Mba'e piko oĩ che ha nde apytépe, reju reiko ha regueru hag̃ua ne ovechakuéra remongaru hag̃ua che retãme?".
19 Upémarõ Abel ombohovái iñermáno Caínpe ha he'i chupe: "¿Mba'e piko oĩ che ha nde apytépe, re'u hag̃ua che ovecha ro'o ha reñemonde lánagui?".
20 Ha ko'ág̃a upévare, eipe'a che ovecha rague reñemondeva'ekue, ha emyengovia chéve hi'a ha ho'o re'uva'ekuére, ha rejapopa vove upéva, upéicharõ aháta nde retãgui ere haguéicha?
21 Upémarõ Caín he'i iñermáno Abélpe: "Añetehápe rojukáramo ko árape, ¿máva piko ojeruréta chehegui nde ruguy?".
22 Ha Abel ombohovái Caín-pe: "Añetehápe Tupã ñandeapo va'ekue ko yvy ape ári, ha'e ovengáta che káusare, ha ojeruréta ndehegui che ruguy chejukáramo, Ñandejára ha'égui pe hués ha árbitro, ha ha'e hína pe omyengoviátava yvypórape ivaívare, ha pe kuimba'e iñañávape umi mba'e vai ikatúva ojapo ko yvy ape ári.
23 Ha ko'ág̃a, chejukáramo ko'ápe, katuete Tupã oikuaa ne remiandu ñemi, ha ndehusgáta pe mba'evai remombe'uva'ekue rejapotaha cherehe ko árape.
24 Ha Caín ohendúvo umi ñe'ẽ ijoyke'y Abel he'iva'ekue, péina ápe Caín ipochy ijoyke'y Abel rehe omombe'u haguére ko mba'e.
25 Ha Caín pya'e opu'ã ha ojagarra pe iérro pehẽngue oarávagui, ha upévape oinupã sapy'a iñermánope ha ojuka chupe, ha Caín oñohẽ yvýpe iñermáno Abel ruguy, ha Abel ruguy osyry ko yvy ape ári ovecha renondépe.
26 Ha upe rire Caín oñearrepenti ojuka haguére ijoyke'ýpe, ha oñembyasy chupe, ha hasẽ hese ha upéva ombopochyeterei chupe.
27 Upémarõ Caín opu'ã ha ojo'o peteĩ yvykua pe ñúme, upépe omoĩ iñermáno retekue, ha ombojere hi'ári pe yvytimbo.
28 Ñandejára oikuaa Caín ojapo va'ekue iñermánore, ha Ñandejára ojechauka Caínpe ha he'i chupe: "Moõ piko oĩ ne ryvy Abel?".
29 Caín oñembohory ha he'i: —Che ndaikuaái, che piko che ryvy ñangarekohára? Ñandejára he'i chupe: —Mba'e piko rejapo? Nde ryvy ruguy ñe'ẽ osapukái chéve pe yvy rejuka haguégui.
30 Rejuka haguére ne joyke'ýpe ha reñembotavy che renondépe, ha reimo'ã ne korasõme ndahechái hague, ni ndaikuaái hague opa ne rembiapo.
31 Ha katu nde rejapo ko mbae ha rejuka rei ne ryvype ha hae oñee hekopetgui ndéve, ha koga, upvare, toñemaldesi pe yvy oipevagui ijuru ogueraha hagua nde joykey ruguy nde pógui, ha upépe reñotỹ hague chupe.
32 Ha oikóta reñemitỹ vove, nome'ẽmo'ãvéima ndéve imbarete iñepyrũmeguáicha, ñuatĩ ha kardo oprodusítagui pe yvy, ha reñemongu'e ha rejere yvýpe remano ára peve.

33 Upe jave Caín osẽ Ñandejára renondégui, pe lugár oĩhágui, ha oho omýi ha ojere pe tetãme Edén kuarahyresẽ gotyo, ha'e ha opa imba'éva.
34 Upe tiémpope Caín oikuaa hembirekópe, ha hyeguasu ha imemby peteĩ mitãkuimba'e, ha ombohéra chupe Enoc, ha he'i: "Upe tiémpope Ñandejára oñepyrũ opytu'u ha opytu'u chupe ko yvy ape ári".
35 Ha upérõ Caín oñepyrũ avei omopu'ã peteĩ tavaguasu: ha omopu'ã pe táva ha ombohéra upe táva Enoc, ita'ýra réra he'iháicha; umi árape Ñandejára ome'ẽgui chupe pytu'u yvýpe, ha noñemongu'éi ha ndoikói iñepyrũrãicha.
36 Irad onase Enoc, ha Irad imemby Mechuyael ha Mechuyael imemby Metusael.

MOAKÃHA 2 rehegua

1 Ha'e 130 áño Adán oikove haguépe ko yvy ape ári, ha'e oikuaa jey hembireko Eva-pe, ha ha'e hyeguasu ha imemby peteĩ mitãkuimba'e ha'eichaguápe ha ha'eháicha, ha ombohéra chupe Set, he'ívo: "Ñandejára omoĩgui chéve ambue ñemoñare Abel rendaguépe, Caín ojuka haguére chupe".
2 Set oikove cien cinco áño, ha ha'e imemby peteĩ ta'ýra; ha Set ombohéra ita'ýra Enós, he'ívo: Upe jave yvypóra ra'y oñepyrũ heta, ha ombohasa asy hi'ánga ha ikorasõ, ojavy ha opu'ãvo Tupãre.
3 Ha ha'e Enós tiémpope yvypóra ra'ykuéra osegi opu'ã ha ojavy Tupãre, ombohetavévo Ñandejára pochy yvypóra ra'ykuérare.
4 Yvypóra ra'ykuéra oho ha oservi ambue tupãme, ha hesarái hikuái Ñandejára ojapova'ekuégui chupekuéra ko yvy ape ári, ha umi árape yvypóra ra'ykuéra ojapo ta'anga vrónse ha iérro, yvyra ha itágui, ha oñesũ ha oservi chupekuéra.
5 Ha opavave ojapo itupã ha oñesũ hikuái henondépe, ha yvypóra ra'ykuéra oheja Ñandejárape Enós ha ita'yrakuéra ára pukukue; ha andejra pochy omyendy hembiapo ha mbae ombojeguarvare ojapovaekue hikuái yvy ape ári.
6 Ha andejra ojapo ysyry Gihón y ojopypa chupekuéra, ha ohundi ha ohundi chupekuéra, ha ohundi peteĩ tercio pehẽngue yvy rehegua, ha upéicharõ jepe, yvypóra ra'ykuéra ndojevýi hape ivaívagui, ha ipo ojepyso gueteri ojapo hag̃ua ivaíva Ñandejára renondépe.
7 Ha umi árape ndaipóri ñemitỹ ni oñemono'õva yvýpe; ha ndaipóri tembi'u yvypóra ra'ykuérape g̃uarã ha pe ñembyahýi tuichaiterei umi árape.
8 Ha pe semilla oñotỹva hikuái upe árape yvýpe oiko chugui ñuatĩ, ñuatĩ ha ñuatĩ; Adán ára guive ha'égui ko ñemombe'u yvy rehegua, Tupã maldición rehegua, ha'e omaldesiva'ekue ko yvy, pe angaipa Adán opeka va'ekuére Ñandejára renondépe.
9 Ha hae yvyporakuéra osegívo opu'ã ha ojavy Tupãre, ha ombyai hapekuéra, ko yvy oñembyai avei.
10 Enós oikove noventa áño ha omoheñói Cainán;
11 Ha Cainán okakuaa ha oguereko cuarenta áño, ha iñarandu ha oguereko arandu ha katupyry opa arandúpe, ha oisãmbyhy opa yvypóra ra'ykuéra ári, ha ogueraha yvypóra ra'ykuérape arandu ha mba'ekuaarãme; Cainán ha'égui peteĩ kuimba'e iñaranduetereíva ha oguerekógui entendimiento opa arandúpe, ha iñarandu reheve oisãmbyhy espíritu ha demónio ári;
12 Ha Cainán oikuaa iñarandu rupi Tupã ohunditaha yvypóra ra'ykuérape opeka haguére yvy ape ári, ha Ñandejára ára pahápe oguerutaha hi'arikuéra pe y y.
13 Ha umi árape Cainán ohai ita távla ári, mba'épa oikóta ára oútavape, ha omoĩ imba'erepykuérape.
14 Cainán oisãmbyhy ko yvy tuichakue, ha ombohasa peteĩ yvypóra ra'ykuérape oservi hag̃ua Ñandejárape.
15 Cainán orekórõ guare 70 áño, imemby mbohapy ta'ýra ha mokõi tajýra.
16 Ha ko'ãva ha'e Cainán ra'ykuéra réra; pe ta'ýra ypykue héra Mahlalel, mokõiha Enán ha mbohapyha Mered, ha iñermanakuéra Adá ha Zilá; ko'ãva hína umi cinco Cainán ra'y heñóiva'ekue chugui.
17 Ha Lamec, Metusael ra'y, omenda Cainán ndive, ha ha'e omenda mokõi itajýra hembirekorã, ha Adá hyeguasu ha imemby peteĩ mitãkuimba'e Lamec-pe, ha ombohéra chupe Jabal.
18 Ha hyeguasu jey ha imemby peteĩ mitãkuimba'e, ha ombohéra chupe Jubal; ha Zilá, iñermána, ijyvyra'ỹ va'ekue umi árape ha ndorekói va'ekue imemby.
19 Upe árape yvypóra ra'ykuéra oñepyrũ ojavy Tupãre, ha omboyke umi tembiapoukapy ha'e omandava'ekue Adánpe, hi'a ha oñembohetave hag̃ua ko yvy ape ári.
20 Ha oĩ kuimba'e ra'ykuéra omboy'úva hembirekópe peteĩ lívro ojapótava chuguikuéra estéril, ikatu hag̃uáicha omantene hikuái ifigura ha ani hag̃ua oñehundi hesa porãite.
21 Umi kuimba'e ra'y omboy'u jave peteĩ hembirekópe, Zilá hoy'u hendivekuéra.
22 Ha umi kuña imembyva ojehecha iména renondépe viúdaicha, iména oikove aja, pórke umi imemby'ỹvape añoite ojehe'a hikuái.
23 Ha umi ára ha áño pahápe, Zilá itujávo, Ñandejára oipe'a isy.
24 Upéi hyeguasu ha imemby peteĩ mitãkuimba'e ha ombohéra chupe Tubal Caín, ha he'i: "Che ipiru rire ahupyty chupe Ñandejára Ipu'akapávagui".
25 Upe rire hyeguasu jey ha imemby peteĩ tajýra, ha ombohéra chupe Naamá, he'ígui: "Che ipiru rire avy'a ha avy'a".
26 Ha Lamec itujáma ha ituja, ha hesa hũ ndohechavéi, ha Tubal Caín, ita'ýra, ogueraha chupe ha peteĩ ára Lamec oho ñúme ha Tubal Caín ita'ýra oĩ hendive, ha oguata aja hikuái ñúme, Caín Adán ra'y oñemotenonde hendápekuéra; Lamec itujaitereígui ha ndohechái heta mba'e, ha ita'ýra Tubal Caín imitãiterei.
27 Tubal Caín he'i itúvape oipe'a hag̃ua iarko, ha umi fléchape oinupã Caínpe, oĩva mombyry gueteri, ha ha'e ojuka chupe, ojehecha haguére chupekuéra peteĩ mymba.
28 Umi flécha oike Caín retekue mombyry jepe chuguikuéra, ha ho'a yvýpe ha omano.
29 Ha andejra omyengovia Cain mbae vai hembiapovai rupi, ojapovaekue ijoyke Abel rehe, andejra e hae heichaite.
30 Ha ojehu Caín omanóvo, Lamec ha Tubal oho ohecha pe mymba ojukava'ekue, ha ohecha hikuái Caín ijavuélo ho'a omanóma hague yvýpe.
31 Ha Lamec ombyasyeterei ojapo haguére upéva, ha opopete rupi ipo oñondive oinupã ita'ýrape ha omano.
32 Lamec rembirekokuéra ohendu Lamec ojapo va'ekue ha ojukase chupe.
33 Lamec rembirekokuéra ndocha'éi hese upe ára guive, ojuka haguére Caín ha Tubal Caín-pe, ha Lamec

rembirekokuéra ojesepara chugui, ha nohenduséi chupe umi árape.
34 Lamec ou hembirekokuéra rendápe ha ojopy chupekuéra ohendu hag̃ua chupe ko mba'ére.
35 Ha ha'e he'i hembireko Adá ha Zilápe: "Pehendu che ñe'ẽ O Lamec rembirekokuéra, peñatende che ñe'ẽre, pórke ko'ág̃a peimo'ã ha peje ajuka hague peteĩ kuimba'e che erída reheve, ha peteĩ mitã che rrája reheve ndojapói haguére mba'eveichagua violénsia, péro katuete peikuaa che tuja ha che akã morotĩha, ha che resa ipohýiha che eda rupi, ha ajapo ko mba'e oikuaa'ỹre.
36 Ha Lamec rembirekokuéra ohendu chupe ko mba'épe, ha ohojey hikuái hendápe itúva Adán konsého reheve, péro upe tiémpo guive nomembyvéi chupe hikuái, oikuaágui Ñandejára pochy okakuaaveha umi árape yvypóra ra'ykuérare, ohundi hag̃ua chupekuéra pe y pe dilúvio reheve hembiapo vaíre.
37 Mahlalel, Cainán ra'y, oikove sesenta y cinco áño ha ha'e omoheñói Jared; ha Jared oikove sesenta y dos áño ha ha'e omoheñói Enoc.

MOAKÃHA 3 rehegua

1 Enoc oikove sesenta y cinco áño ha ha'e ita'ýra Matusalénpe; ha Enoc oguata Tupã ndive imemby rire Matusalénpe, ha oservi Ñandejárape, ha odesprecia yvypóra rape vai.
2 Ha Enoc ánga ojejaho'i Ñandejára mbo'epype, mba'ekuaa ha entendimiento-pe; ha iñarandúpe ojeretira yvypóra ra'ykuéragui, ha oñemokañy chuguikuéra heta ára pukukue.
3 Ohasávo heta áño, ha'e oservi aja Ñandejárape ha oñembo'e aja henondépe hógape, peteĩ Ñandejára remimbou ohenói chupe Yvágagui ha he'i: "Ko'ápe aime".
4 Ha ha'e he'i: "Epu'ã, esẽ nde rógagui ha pe lugár rekañyhágui, ha ejehechauka yvypóra ra'ykuérape, ikatu hag̃uáicha rembo'e chupekuéra mba'éichapa oho va'erã ha pe tembiapo ojapova'erã hikuái oike hag̃ua Ñandejára rapére.
5 Ha Enoc opu'ã Ñandejára ñe'ẽ he'iháicha, ha osẽ hógagui, hendaguégui ha pe koty okañy haguégui; ha oho yvypóra ra'ykuéra rendápe ha ombo'e chupekuéra Ñandejára rapekuéra, ha upe jave ombyaty yvypóra ra'ykuérape ha oikuaauka chupekuéra Ñandejára mbo'epy.
6 Ha he'i oñemombe'u hag̃ua opa lugár oikohápe yvypóra ra'ykuéra, ha he'i: "Moõpa oĩ pe kuimba'e oikuaaséva Ñandejára rape ha tembiapo porã?". tou Enoc rendápe.
7 Ha opa yvypóra ra'ykuéra upérõ oñembyaty hendápe, opavave oipotáva ko mba'e oho haguére Enoc rendápe, ha Enoc oisãmbyhy yvypóra ra'ykuéra ári Ñandejára ñe'ẽ he'iháicha, ha ha'ekuéra ou ha oñesũ chupe ha ohendu hikuái iñe'ẽ.
8 Ha Tupã espíritu oĩ Enoc ári, ha ombo'e opa itavayguakuérape Tupã arandu ha hape, ha yvypóra ra'ykuéra oservi Ñandejárape Enoc ára pukukue, ha ou hikuái ohendu iñarandu.
9 Ha opa yvypóra ra'ykuéra rréi, peteĩha ha ipahaitépe, iprinsipe ha huekuéra ndive, ou Enoc rendápe ohendúvo iñaranduha, ha oñesũ hikuái henondépe, ha ojerure avei hikuái Enoc-gui oisãmbyhy hag̃ua hi'arikuéra, upéva ha'e omoneĩ.
10 Ha oñembyaty hikuái opavave, cien treinta rréi ha mburuvichakuéra, ha omoĩ hikuái Enoc-pe rréi ramo hi'arikuéra ha opavave oĩ ipu'aka ha ipoguýpe.
11 Ha Enoc ombo'e chupekuéra arandu, mba'ekuaa ha Ñandejára rapekuéra; ha ojapo py'aguapy ijapytepekuéra, ha py'aguapy oĩ ko yvy tuichakue javeve Enoc oikove aja.
12 Ha Enoc oisãmbyhy yvyporakuéra ra'ykuéra ári doscientos cuarenta y tres áño, ha ojapo tekojoja ha tekojoja opa itavayguakuéra ndive, ha ogueraha chupekuéra Ñandejára rapére.
13 Ha ko'ãva hína Enoc, Matusalén, Eliseo ha Elimélec ñemoñare, mbohapy ita'ýra; ha iñermanakuéra hína Melca ha Nahmá, ha Matusalén oikove ochenta y siete áño ha ha'e omoheñói Lamec.
14 Ha ha'e cincuenta y seis áño Lamec oikove aja Adán omanórõ guare; nuevecientos treinta áño omanórõ guare, ha mokõi ita'ýra, Enoc ha ita'ýra Matusalén ndive, oñotỹ chupe tuicha pompa-pe, rréi oñeñotỹrõguáicha, pe itakua Tupã he'iva'ekue chupe.
15 Ha upe lugárpe opa yvypóra ra'ykuéra ojapo peteĩ ñembyasy ha hasẽ tuicháva Adán rehe; upévare ko'ág̃a peve ojepokuaa yvypóra ra'ykuéra apytépe.
16 Ha Adán omano ho'úgui pe yvyramáta kuaapy; ha'e ha ita'yrakuéra hapykuéri, Ñandejára Tupã he'i haguéicha.
17 Ha ha'e Adán omanórõ guare áño ha'éva doscientos cuarenta y tres áño Enoc oisãmbyhy hague, upe tiémpope Enoc odesidi ojesepara yvyporakuéra ra'ykuéragui ha oñeñomi ñepyrũrãicha oservi hag̃ua Ñandejárape.
18 Enoc ojapo upéicha, ha katu noñemokañýiete chuguikuéra, ha katu oñemomombyry yvypóra ra'ykuéragui mbohapy ára ha upéi oho hendápekuéra peteĩ ára pukukue.
19 Ha umi mbohapy ára oĩ aja ikotýpe, oñembo'e, ha omomba'eguasu Ñandejára Itupãme, ha pe ára oho ha ojehechaukaháp ipoguýpe ombo'e chupekuéra Ñandejára rape, ha opa mba'e oporandúva chupe Ñandejáragui omombe'u chupekuéra.
20 Ha ojapo péicha heta áño aja, ha upéi okañy seis ára pukukue, ha ojehechauka itavayguakuérape peteĩ ára siete-gui; ha upe rire peteĩ jey peteĩ jasýpe, ha upéi peteĩ jey peteĩ arýpe, opavave rréi, mburuvichakuéra ha yvypóra ra'ykuéra oheka peve chupe, ha ohechase jey Enoc rova, ha ohenduse iñe'ẽ; ha katu ndaikatúi hikuái, opa yvypóra ra'ykuéra okyhyjetereígui Enoc-gui, ha okyhyje hikuái oñemboja hag̃ua hese pe Tupãicha kyhyje oguapýva hova ári rupi; upévare avave ndaikatúi omaña hese, okyhyjégui ojekastiga ha omano.
21 Ha opa umi rréi ha mburuvichakuéra odesidi ombyatytaha yvypóra ra'ykuérape, ha ou hag̃ua Enoc rendápe, oimo'ãvo opavave oñe'ẽtaha chupe upe tiémpo osẽtaha ijapytepekuéra, ha ojapo hikuái upéicha.
22 Ha og̃uahẽ ára Enoc osẽ ha opavave oñembyaty ha ou hendápe, ha Enoc oñe'ẽ chupekuéra Ñandejára ñe'ẽ ha ha'e ombo'e chupekuéra arandu ha mba'ekuaa, ha oñesũ hikuái henondépe ha he'i hikuái: "Toikove pe rréi! ¡Toikove mburuvicha guasu!
23 Ha peteĩ tiémpo rire, umi rréi ha mburuvichakuéra ha yvypóra ra'ykuéra oñe'ẽrõ guare Enoc ndive, ha Enoc ombo'e jave chupekuéra Tupã rapekuéra, péina ápe peteĩ Ñandejára ángel upérõ ohenói Enoc-pe yvágagui, ha oguerahase chupe yvágape oisãmbyhy hag̃ua upépe Tupã

ra'ykuéra ári, ha'e oisãmbyhy haguéicha yvyporakuéra ra'ykuéra ári.
24 Upe jave Enoc ohendúvo upéva oho ombyaty opavave oikóvape ko yvy ape ári, ha ombo'e chupekuéra arandu ha mba'ekuaa ha ome'ẽ chupekuéra instrucción divina, ha he'i chupekuéra: "Ajejerure chéve ajupi hag̃ua yvágape, upévare ndaikuaái ára ahataha".
25 Ha ko'ág̃a upévare pombo'éta arandu ha mba'ekuaa ha ame'ẽta peẽme mbo'epy aheja mboyve, mba'éichapa pejapo va'erã ko yvy ape ári ikatuhápe peiko; ha ojapo upéicha.
26 Ha ombo'e chupekuéra arandu ha mba'ekuaa, ha ome'ẽ chupekuéra mbo'epy, ha omongavaju chupekuéra, ha omoĩ henondépe estatuto ha huísio ojapova'erã ko yvy ape ári, ha ojapo py'aguapy ijapytepekuéra, ha ombo'e chupekuéra tekove opave'ỹva, ha oiko hendivekuéra sapy'ami ombo'évo chupekuéra opa ko'ã mba'e.
27 Ha upe jave yvypóra ra'ykuéra oĩ Enoc ndive, ha Enoc oñe'ẽ hína chupekuéra, ha ohupi hikuái hesa ha peteĩ kavaju tuichávaicha oguejy yvágagui, ha pe kavaju oguata yvate;
28 Ha'e kuéra omombe'u Enoc-pe umi mba'e ohechava'ekue, ha Enoc he'i chupekuéra: "Che káusare oguejy ko kavaju ko yvy ape ári. og̃uahẽma ára aha va'erãha ndehegui ha ndachehechamo'ãvéima.
29 Upe tiémpope pe kavaju oguejy ha oñembo'y Enoc renondépe, ha enterove kuimba'e ra'y oĩva Enoc ndive ohecha chupe.
30 Upémarõ Enoc he'i jey oñemombe'u hag̃ua peteĩ ñe'ẽ, ha he'i: "Moõpa oĩ pe kuimba'e ovy'áva oikuaa hag̃ua Ñandejára Ijára rape, tou ko árape Enoc rendápe ojepe'a mboyve ñandehegui".
31 Ha opa yvypóra ra'ykuéra oñembyaty ha ou Enoc rendápe upe árape; ha opa rréi yvy arigua iprincipe ha consejerokuéra ndive opyta hendive upe árape; ha Enoc upéi ombo'e yvypóra ra'ykuérape arandu ha mba'ekuaa, ha ome'ẽ chupekuéra instrucción divina; ha he'i chupekuéra oservi hag̃ua Ñandejárape ha oguata hag̃ua hape hekove pukukue aja, ha osegi omoĩ py'aguapy ijapytepekuéra.
32 Ha upéva rire opu'ã ha ojupi kavaju ári; ha osẽ ha opa yvypóra ra'ykuéra oho hapykuéri, ochocientos mil kuimba'e rupi; ha oho hikuái hendive peteĩ ára jeguata.
33 Pe segundo díape Jesús he'i chupekuéra: "Peju jey pende rógape pende rógape, ¿mba'ére piko pehóta?". ikatu pemano; ha oĩ ijapytepekuéra osẽva chugui, ha umi hembýva oho hendive seis ára jeguata; Enoc he'i chupe kuéra ára ha ára: Pejevy pende rógape, ani haguã pemano. ha katu ndojevyséi hikui, ha oho hendive.
34 Pe seis díape, oĩ umi kuimba'e opytáva ha ojejagarra hese, ha he'i chupe: "Rohóta nendive pe lugár rehoháp. Ñandejára oikoveháicha, pe ñemano añoite ñandemope'áta.
35 Ha ojerure asy hikui oho hagua hendive, ha hae noemoi chupekura; ha oho hapykuéri ha ndohosevéi;
36 Ha umi rréi ou jeývo ojapo hikuái peteĩ censo, oikuaa hag̃ua mboy kuimba'epa hembýva oho Enoc ndive; ha ha'e pe ára sieteháp Enoc ojupi yvágape peteĩ yvytu atãme, kavaju ha kárro tatatĩ reheve.
37 Ha pe ocho díape entéro umi rréi oĩva'ekue Enoc ndive omondo jey hag̃ua umi kuimba'e oĩva Enoc ndive, pe lugár ha'e ojupi haguégui yvágape.
38 Opa umi rréi oho pe lugárpe ha ojuhu hikuái pe yvy henyhẽha nievegui, ha pe nieve ári oĩ ita guasu nieve, ha peteĩva he'i ambuépe: "Peju, jaipe'a pe nieve ha jahecha, ikatu umi kuimba'e opytáva Enoc ndive omanóma, ha ko'ág̃a oĩ umi ita nieve guýpe, ha oheka hikuái péro ndojuhúi chupe, ojupígui yvágape".

MOAKÃHA 4 rehegua

1 Ha opa ára Enoc oiko hague ko yvy ape ári, trescientos sesenta y cinco áño.
2 Enoc ojupi rire yvágape, opa mburuvicha guasu yvy arigua opu'ã ha ojagarra ita'ýra Matusalénpe ha onohẽ chupe, ha omoĩ chupe rréi itúva rendaguépe.
3 Ha Matusalén omba'apo porã Ñandejára renondépe, itúva Enoc ombo'e haguéicha chupe, ha upéicha avei hekove pukukue javeve ombo'e yvypóra ra'ykuérape arandu, mba'ekuaa ha kyhyje Tupãgui, ha ndojevýi tape porãgui ni akatúape ni ijasu gotyo.
4 Ha katu Matusalén ára paháp, yvypóra ra'ykuéra ojere Ñandejáragui, ombyai hikuái ko yvy, omonda ha oñemondapa ojupe, ha opu'ã hikuái Tupãre ha ojavy hikuái, ha ombyai hikuái hape, ha nohendúi hikuái Matusalén ñe'ẽ, ha katu opu'ã hese.
5 Ha andejra ipochyeterei hesekura, ha andejra osegi ohundi pe semílla umi árape, upéicha rupi ndaipóri ñemitỹ ni cosecha yvýpe.
6 Oñotỹrõ guare hikuái pe yvy ikatu hag̃uáicha ohupyty hikuái hi'upyrã ipytyvõrã, péina ápe, osẽ ñuatĩ ha ñuatĩ ha'ekuéra noñotỹiva.
7 Ha ko'ág̃a peve yvypóra ra'ykuéra ndojevýi heko vaígui, ha ipokuéra ojeipyso gueteri ojapo hag̃ua ivaíva Tupã resa renondépe, ha ombopochy hikuái Ñandejárape heko vai reheve, ha Ñandejára ipochyeterei, ha oñearrepenti ha'e ojapo hague yvypórape.
8 Ha oimo'ã ohundi ha ohunditaha chupekuéra ha ojapo upéicha.
9 Upe tiémpope, Lamec, Matusalén ra'y orekórõ guare 160 áño, omano Adán ra'y Set.
10 Set oikove aja novecientos doce áño ha omano.
11 Lamec oguerekóma 180 áño ojagarra jave Asmúa, Elisea rajy, ha'éva itio Enoc ra'y, ha hyeguasu.
12 Ha upe jave yvypóra ra'ykuéra oñotỹ pe yvy, ha osẽ michĩmi tembi'u, upéicharõ jepe yvypóra ra'ykuéra ndojevýi heko vaígui, ha ojavy ha opu'ã hikuái Tupãre.
13 Ha Lamec rembireko hyeguasu ha imemby chupe peteĩ mitãkuimba'e upe tiémpope, pe áño ojeroky jave.
14 Upéi Matusalén ombohéra Noé ha he'i: "Ko yvy opytu'u ha ndoikói oñembyai, ha itúva Lamec ombohéra Menaquem, he'ívo: "Kóva ñanembopy'aguapýta ñane rembiapokuére ha ñanemba'apo vai va'ekue ko yvy ape ári, Ñandejára omaldesi va'ekue".
15 Ha pe mitã okakuaa ha ojedestete, ha oho itúva Matusalén rapére, perfecto ha hekojojáva Ñandejára renondépe.
16 Ha opa yvypóra ra'ykuéra ojei Ñandejára rapégui umi árape oñembohetavévo hikuái yvy ape ári ta'ýra ha tajýra ndive, ha oñombo'e hikuái hembiapo vaikue ha osegi hikuái opeka Ñandejára kóntrape.

17 Ha opavave ojapo ijupe tup, ha omonda ha omonda hikui petettet hapichape ha avei ipehntepe, ha ombyai hikui pe yvy, ha ko yvy henyhẽ violenciagui.
18 Ha hue ha mburuvichakuéra oho kuimba'e rajykuéra rendápe ha oipe'a hembireko mbaretépe iménagui oiporavoháicha, ha umi kuimba'e ra'ykuéra upe árape oipe'a umi vaka yvýpegua apytégui, umi mymba ñupegua ha guyrakuéra yvategua, ha ombo'e mymbakuéra peteĩchagua ñemohe'ẽ ambuéva ndive, ikatu hag̃uáicha ombopochy Ñandejárape; ha Tupã ohecha ko yvy tuichakue ha oñembyai, opa yvypóra ombyaígui hape ko yvy ape ári, opa yvypóra ha opa mymba.
19 Ha andejra he'i: Ambogueta yvy ape árigui yvypóra ajapova'ekue, heẽ yvypóragui guyrakuéra yvágape, vaka ha mymbakuéra oĩva ñúme ndive añearrepentígui ajapo haguére chupekuéra.
20 Ha opa kuimba'e oguatáva Ñandejára rapére, omano umi árape, Ñandejára ogueru mboyve pe mba'evai yvypórape ha'e omombe'uva'ekue, kóva oúgui Ñandejáragui, ani hag̃ua ohecha hikuái pe mba'evai Ñandejára oñe'ẽva'ekue yvypóra ra'ykuérare.
21 Ha Noé ojuhu grásia Ñandejára renondépe, ha Ñandejára oiporavo chupe ha ita'yrakuérape omopu'ã hag̃ua chuguikuéra ñemoñare ko yvy tuichakue ári.

MOAKÃHA 5 rehegua

1 Ha Noé oikove aja ochenta y cuatro áño, omano Enoc, Set ra'y, ha'e oreko nuevecientos cinco áño omanórõ guare.
2 Ha Noé oikove haguépe cien áño setenta y nueve, omano Cainán, Enós ra'y, ha Cainán oikove aja novecientos diez áño, ha ha'e omano.
3 Ha doscientos treinta y cuatro áño Noé oikove aja, omano Cainán ra'y Mahlalel, ha Mahlalel ára pukukue ochocientos noventa y cinco áño, ha omano.
4 Ha Jared, Mahlalel ra'y omano umi árape, trescientos treinta y seis áño Noé rekovépe; ha opa Jared ára ha'e nuevecientos sesenta y dos áño, ha ha'e omano.
5 Ha opavave osegíva Ñandejárape omano umi árape, ohecha mboyve hikuái pe mba'evai Tupã odeclaráva ojapotaha ko yvy ape ári.
6 Ha ohasa rire heta áño, cuatrocientos ochenta áño Noé oikove haguépe, opa umi kuimba'e, omoirũva Ñandejárape, omanómarõ mombyry yvypóra ra'ykuéra apytégui, ha upérõ opyta Matusalén añoite, Tupã he'i Noé ha Matusalénpe:
7 Peñe'ẽ, ha pemombe'u yvypóra ra'ykuérape, pejevo: Péicha he'i Ñandejára, pejevy pende rape vaígui ha peheja pene rembiapo, ha Ñandejára oñearrepentíta pe mba'evai ha'e he'iva'ekue ojapotaha penderehe, ani hag̃ua oiko.
8 Péicha he'i Ñandejára: "Péina ápe ame'ẽ peẽme cien veinte áño pukukue. pejevýramo che rendápe ha pehejáramo pende rape vai, upéicharõ che avei ajevýta pe mba'evai ha'eva'ekuégui peẽme, ha ndoikomo'ãi, he'i Ñandejára.
9 Noé ha Matusalén omombe'upaite Ñandejára ñe'ẽ yvypóra ra'ykuérape, ára ha ára, oñe'ẽ meme chupekuéra.
10 Péro umi yvypóra ra'y nohendúi chupekuéra, ni noñandúi iñe'ẽre, ha ha'ekuéra ipy'ahatã.
11 Ha Ñandejára ome'ẽ chupekuéra cien veinte áño, ha he'i: "Ojevýramo hikuái, upéicharõ Ñandejára oñearrepentíta pe mba'e vaígui, ani hag̃ua ohundi ko yvy".
12 Noé, Lamec ra'y, ndoikói hembireko umi árape, imemby haguã, he'ígui: "Añetehápe Ñandejára ohundíta ko yvy, ¿mba'ére piko che membyta?
13 Ha Noé ha'e peteĩ kuimba'e hekojojáva, ha'e iperfékto iñemoñarekuérape, ha Ñandejára oiporavo chupe omopu'ã hag̃ua iñemoñare apytégui yvy ape ári.
14 Ha andejra he'i Noé-pe: Emenda ne rembireko ha ememby memby, che ahechágui ndéve hekojojáva che renondépe ko'ã ñemoñare.
15 Ha remopu'ãta ñemoñare, ha ne ra'ykuérape nendive, yvy mbytépe; Noé oho hembireko, ha oiporavo Naamá, Enoc rajy, ha oguereko 5cientos ochenta áño.
16 Noé oreko kuri cuatrocientos noventa y ocho áño, omenda jave Naamáme hembirekorã.
17 Naamá hyeguasu ha imemby peteĩ mitãkuimba'e, ha ombohéra chupe Jafet, ha he'i: "Ñandejára chembotuichave ko yvy ape ári. ha hyeguasu jey ha imemby peteĩ mitãkuimba'e, ha ha'e ombohéra Sem, he'ívo: "Ñandejára chemoĩ peteĩ rembyre, amopu'ã hag̃ua ñemoñare yvy mbytépe".
18 Noé oguereko cincuenta y dos áño Naamá imemby jave Sem, ha umi mitãkuimba'e okakuaa ha oho Ñandejára rapére, opa mba'e ombo'éva chupekuéra Matusalén ha itúva Noé.
19 Ha Lamec, Noé ru, omano umi árape; upéicharõ jepe añetehápe ndohói ikorasõite reheve itúva rapére, ha omano cien noventa y cinco áño Noé rekovépe.
20 Lamec oikove aja setecientos setenta áño, ha omano.
21 Ha opa yvypóra ra'ykuéra oikuaáva Ñandejárape, omano upe áñope Ñandejára ogueru mboyve ivaíva hi'arikuéra; andejra oipotagui omano hikui, ani hagua ohecha pe mbae vai Tup oguerutava ijoykekura ha ipehrekurape, hae odeclara haguéicha ojapotaha.
22 Upe tiémpope, Ñandejára he'i Noé ha Matusalénpe: "Peñembo'y ha pemombe'u yvypóra ra'ykuérape opa umi ñe'ẽ ha'eva'ekue peẽme umi árape, ikatu ojere hikuái heko vaígui, ha upérõ che añearrepentíta pe mba'evaígui ha ndaguerumo'ãi.
23 Noé ha Matusalén oñembo'y ha he'i yvypóra ra'ykuérape opa mba'e Tupã he'iva'ekue hesekuéra.
24 Ha katu yvypóra ra'ykuéra nohendúi, ha noñandúi hikuái opa mba'e he'ívare.
25 Upe rire ae Ñandejára he'i Noépe: "Opa mba'e tekovekuéra paha og̃uahẽma che renonderã, hembiapo vaikuére, ha péina ápe ahundíta ko yvy."
26 Ha egueraha ne rendápe yvyra gofer, ha tereho peteĩ hendápe ha ejapo peteĩ árka tuicháva ha emoĩ upe tendápe.
27 Ha péicha rejapóta; 300 métro ipukukue, 50 métro ipekue ha 30 métro ijyvatekue.
28 Rejapóta ndéve peteĩ okẽ, ojepe'áva ijykére, ha peteĩ métro peve remohu'ãta yvate, ha rejaho'íta hyepy ha oka gotyo.
29 Ha péina ápe aguerúta pe y ñemono'õ yvy ári, ha opa so'o oñehundíta, yvága guýgui opa mba'e oĩva ko yvy ape ári oñehundíta.
30 Ha nde ha ne rogagua peho pembyatýta mokõi par opa mba'e oikovéva, kuimba'e ha kuña, ha peguerúta pe árkape, pemopu'ã hag̃ua chuguikuéra semilla ko yvy ape ári.

31 Ha embyaty ndéve opa tembi'u ho'úva opa mymba, ikatu hag̃uáicha oĩ tembi'u ndéve ha chupekuéra g̃uarã.
32 Ha reiporavóta nde ra'ykuérape g̃uarã mbohapy kuñataĩ, kuimba'ekuéra rajy apytégui, ha ha'ekuéra ha'éta ne ra'ykuéra rembireko.
33 Noé opu'ã ha ojapo pe árka, pe lugár Ñandejára omanda haguépe chupe, ha Noé ojapo Ñandejára he'i haguéicha chupe.
34 Orekópe cincuenta y noventa áño Noé oñepyrũ ojapo pe árka, ha ojapo pe árka 5 áñope, Ñandejára he'i haguéicha.
35 Upémarõ Noé hembirekorã umi mbohapy rajy Eliaquim, Matusalén ra'y, Jehová he'i haguéicha Noépe.
36 Upe jave omano Metusala, Enoc ra'y, oguereko nuevecientos sesenta áño, omanóvo.

MOAKÃHA 6 rehegua

1 Upe tiémpope, Matusalén omano rire, Ñandejára he'i Noépe: "Eike ne rogagua ndive pe árkape. péina ápe ambyatýta ndéve opa mymba yvýpegua, mymba ñu ha guyra yvategua, ha opavave oúta ha ombojere pe árka.
2 Ha reho ha reguapy pe árka rokẽ ykére, ha opa mymba, mymba ha guyrakuéra, oñembyatýta ha oñemoĩta ne renondépe, ha umi oútava ha oñembojáva ne renondépe, rejagarra ha reme'ẽta nde ra'ykuéra pópe, oguerútava chupekuéra pe árkape, ha opa umi oñembo'ýva ne renondépe rehóta.
3 Ha Ñandejára ojapo upéva ambue árape, ha mymba, mymba ha guyrakuéra ou hetaiterei ha ombojere pe árka.
4 Noé oho oguapy pe árka rokẽme, ha opa so'o oñesũva henondépe, ogueraha pe árkape, ha opa umi oĩvape henondépe oheja ko yvy ape ári.
5 Ha ou peteĩ león kuña, mokõi hymba ra'y ndive, kuimba'e ha kuña, ha mbohapyvéva oñembo'y Noé renondépe, ha umi mokõi ryguasu opu'ã pe león kuñáre ha oinupã chupe, ha okañy chupe hendaguégui, ha oho jey hikuái hendaguépe, ha oñesũ yvýpe Noé renondépe.
6 Pe león kuña odipara ha oñembo'y umi león rendaguépe.
7 Noé ohecha upéva, ha oñesorprende, ha opu'ã ha ojagarra umi mokõi ryguasu rupi'a ha ogueraha chupekuéra pe árkape.
8 Noé omoinge pe árkape entéro umi tekove oĩvagui ko yvy ape ári, ha ndaiporivéima Noé oguerúva pe árkape.
9 Mokõi ha mokõi oike Noé rendápe pe árkape, péro umi animál ipotĩvagui ha umi guyra ipotĩvagui, ogueru siete pareja, Ñandejára he'i haguéicha chupe.
10 Opa umi mymba, mymba ha guyra, oĩ gueteri upépe, ha ojere hikuái pe árka rehe opa hendápe, ha pe ama ndoguejýi 7 ára rire peve.
11 Ha upe árape, Ñandejára ombotyryry ko yvy tuichakue, ha kuarahy iñypytũ, ha yvóra pyendakuéra opukavy, ha yvy tuichakue oñemomýi mbarete, ha aratiri omimbi, ha arasunu okororõ, ha opa umi ykua oĩva ko yvy ape ári oñembyai, umi oikóva upépe ndoikuaáiva'ekue yma; ha Tupã ojapo ko mba'e ipu'akapáva, omondýi hag̃ua yvypóra ra'ykuérape, ani hag̃ua oĩve mba'evai ko yvy ape ári.
12 Ha ko'ág̃a peve yvypóra ra'ykuéra ndojevymo'ãi heko vaígui, ha ombohetave hikuái Ñandejára pochy upe jave, ha ni ndodirihii ikorasõ opa ko'ã mba'épe.
13 Ha opakuévo siete día, Noé oikove aja seiscientos áñope, pe dilúvio y oĩ ko yvy ape ári.
14 Ha opa umi ykua pypukúva oñembyai, ha yvága ventána ojepe'a, ha oky yvy ári cuarenta día ha cuarenta pyhare.
15 Noé ha hogayguakuéra ha opa umi tekove oĩva hendive, oike pe árkape y oúgui pe dilúvio káusare, ha Ñandejára omboty chupe.
16 Ha opa yvypóra ra'ykuéra opytáva ko yvy ape ári, ikane'õma mba'evai rupi pe ama rupi, pe y oúgui hatãvégui ko yvy ape ári, ha umi mymba ha mymbakuéra ojere gueteri pe árkare.
17 Umi kuimba'e ra'ykuéra oñembyaty, 700 mil kuimba'e ha kuña rupi, ha oguahẽ hikuái Noé rendápe pe árkape.
18 Ha'e kuéra ohenói Noé-pe ha he'i: —Eipe'a oréve roju haguã ne rendápe pe árkape--ha mba'ére piko romanóta?
19 Noé iñe'ẽ hatã, ombohovái chupekuéra pe árka guive: —Ndaha'éi piko opavave peẽ pepu'ãva Ñandejárare ha peje ha'e ndaiporiha? ha upévare Ñandejára ogueru pende ári ko mba'e vai, penehundi ha peneikytĩ hag̃ua ko yvy ape árigui.
20 Ndaha'éi piko kóva pe mba'e ha'eva'ekue peẽme ciento veinte áño ohasava'ekuépe, ha napehenduséi Ñandejára ñe'ẽ, ha ko'ág̃a peikose piko ko yvy ape ári?
21 Ha'e kuéra he'i Noé-pe: —Roimema rojevy haguã Ñandejára rendápe. jaipe'ánte ñandéve ĝuarã jaikove ha ani hag̃ua ñamano.
22 Noé he'i chupekuéra: —Péina ko'ágã pehechâma pene ánga jehasa asy, peho jeyse Ñandejára rendápe. mba'ére piko ndapejevýi ko'ã cien veinte áño aja, Ñandejára ome'ẽva'ekue peẽme pe periodo ojedesidíva ramo?
23 Ha katu ko'ág̃a peju ha peje chéve kóva pene ánga jehasa asy rupi, ko'ág̃a avei Ñandejára napenehendumo'ãi, ni nohendumo'ãi peẽme ko árape, ani hag̃ua ko'ág̃a pesẽ porã pene rembipota.
24 Ha umi kuimba'e ra'ykuéra oñemboja oike hag̃ua pe árkape, oike hag̃ua pe ama káusare, ndaikatúigui oaguanta pe ama hi'arikuéra.
25 Ñandejára omondo opa mymba ha mymbakuéra oñembo'ýva pe árka jerére. Ha umi mymba ipu'aka hesekuéra ha omosẽ chupekuéra upe tendágui, ha peteĩ teĩ oho hape ha oñemosarambi jey hikuái yvy ape ári.
26 Ha pe ama oguejy gueteri yvy ári, ha oguejy cuarenta ára ha cuarenta pyhare, ha y oipyso tuicha yvy ári; ha opa so'o oĩva yvy ári térã ýpe omano, taha'e yvypóra, mymba, mymba, umi mba'e otyryrýva térã guyrakuéra, ha opyta Noé ha umi oĩva hendive pe árkape añoite.
27 Ha umi y ipu'aka ha tuicha oñembohetave hikuái yvy ári, ha ohupi hikuái pe árka ha oñemopu'ã yvýgui.
28 Ha pe árka oveve pe y ári, ha ojepoi pe y ári, upéicha rupi entéro umi tekove oĩva hyepýpe ojere peteĩ mba'yru ryrúicha.
29 Ha tuicha jepy'apy ojagarrapaite umi tekove oĩva pe árkape, ha pe árka ha'ete oñembyaíva.
30 Ha opa umi tekove oĩva pe árkape okyhyjeterei, ha umi león okororõ, ha umi vaka okororõ, ha umi lobo osapukái, ha opa tekove oĩva pe árkape oñe'ẽ ha ojahe'o iñe'ẽme, upéicha rupi iñe'ẽ og̃uahẽ mombyry, ha Noé ha ita'yrakuéra osapukái ha hasẽ ijepy'apýpe; tuicha okyhyje hikuái og̃uahẽ haguére ñemano rokẽme.
31 Ha Noé oñembo'e Ñandejárape, ha osapukái chupe upéva rehe, ha he'i: "Ñandejára orepytyvõ, ndoroguerekóigui mbarete rogueropu'aka hag̃ua ko mba'e vai orejeréva, umi y ola ore jerére, ysyry ivaíva oremondýi,

ou ore renonderã umi ñuhã ñuhãme; embohovái oréve, Ore Jára, ore mbohovái, ehesape nde rova oréve ha eporiahuve orendive, ore rredimi ha oremosãso.
32 Ha Ñandejára ohendu Noé ñe'ẽ, ha Ñandejára imandu'a hese.
33 Yvytu ohasa ko yvy ári, ha pe y opytu'u ha pe árka opytu'u.
34 Ha umi ykua pypukúva ha yvága ventána ojejoko, ha pe ama oúva yvágagui ojejoko.
35 Upe árape oguejy pe y, ha pe árka opyta yvyty Ararat ári.
36 Upémarõ Noé oipe'a pe árka ventána, ha Noé osapukái gueteri Ñandejárape upe tiémpope ha he'i: "Ñandejára, rejapo va'ekue ko yvy ha yvága ha opa mba'e oĩva ipype, eguenohẽ ñane ánga ko ñembotyhágui, ha pe ka'irãime oremoĩ haguégui, chekane'õitereígui asuspira.
37 Upémarõ Ñandejára ohendu Noé ñe'ẽ ha he'i chupe: "Rembotývo peteĩ áño pukukue resẽta".
38 Ha pe áño ojere jave, ojapopa rire peteĩ áño pukukue Noé oiko hag̃ua pe árkape, pe y ipiru pe yvýgui, ha Noé oipe'a pe árka ryru.
39 Upe tiémpope, 27 día pe segundo méspe, pe yvy ipiru, péro Noé ha ita'yrakuéra ha umi oĩva hendive nosẽi pe árkagui Ñandejára he'i peve chupekuéra.
40 Upéi og̃uahẽ pe ára Ñandejára he'i haguépe chupekuéra osẽ hag̃ua, ha enterovéva osẽ pe árkagui.
41 Ha ohojey hikuái peteĩteĩ hape ha hendaguépe, ha Noé ha ita'yrakuéra oiko pe tetã Ñandejára he'i haguépe chupekuéra, ha oservi hikuái Ñandejárape opa ára pukukue, ha Ñandejára ohovasa Noé ha ita'yrakuérape osẽvo pe árkagui.
42 He'i chupe kuéra: —Pemyenyhẽ ha pemyenyhẽ ko yvy tuichakue. imbarete ha oñemboheta heta ko yvy ape ári ha oñembohetave ipype.

MOAKÃHA 7 rehegua

1 Noé ra'y kuéra réra ko'ãva: Jafet, Cam ha Sem; ha heñói chupekuéra mitã pe dilúvio rire, omenda haguére hikuái hembireko pe dilúvio mboyve.
2 Ko'ãva hína Jafet ra'ykuéra; Gómer, Magog, Madai, Javán, Tubal, Mesec ha Tiras, 7 ita'ýra.
3 Gómer ra'y kuéra hína Asquinaz, Refat ha Tegarmá.
4 Magog ra'y kuéra hína Elicanaf ha Lubal.
5 Madai ra'y kuéra hína Acón, Zeelo, Cazóni ha Lot.
6 Javan ra'y kuéra hína Eliseo, Tarsis, Kitim ha Dudonim.
7 Tubal ra'y kuéra hína Arifi, Kesed ha Taari.
8 Mesec ra'y kuéra hína Dedón, Zarón ha Sebasní.
9 Tiras ra'y kuéra hína Benib, Gera, Lupirion ha Gilac. ko'ãva ha'e Jafet ra'y kuéra hogayguakuéraicha, ha upérõ cuatrocientos sesenta kuimba'e rupi.
10 Ha ko'ãva ha'e Cam ra'ykuéra; Cus, Mitzraim, Fut ha Canaán, irundy ita'ýra; Cus ra'y kuéra hína Seba, Havilá, Sabta, Raama ha Sateca, ha Raama ra'y kuéra hína Seba ha Dedán.
11 Mitzraim ra'y kuéra hína Lud, Anom ha Patros, Caslot ha Caftor.
12 Fut ra'y kuéra hína Gebul, Hadán, Bená ha Adán.
13 Canaán ra'y kuéra hína Sidón, Het, Amorí, Gérgasí, Hiví, Arqueo, Seni, Arodí, Zimodí ha Camóti.
14 Ko'ãva ha'e hína Cam ra'ykuéra, hogayguakuéra según, ha umi tiémpope oĩ setecientos treinta kuimba'e rupi.
15 Ha ko'ãva ha'e Sem ra'ykuéra; Elam, Asur, Arpacsad, Lud ha Aram, 5 ita'ýra. Elam ra'y kuéra hína Susa, Macul ha Harmón.
16 Asar ra'ykuéra hína Míro ha Moquil, ha Arpacsad ra'ykuéra hína Selac, Anar ha Ascol.
17 Lud ra'y kuéra hína Petor ha Bizaón, ha Aram ra'y kuéra hína Uz, Cúl, Gather ha Mas.
18 Ko'ãva hína Sem ra'ykuéra, hogayguakuéraicha; ha ipapapy umi árape ha'e trescientos kuimba'e rupi.
19 Ko'ãva hína Sem ñemoñare; Sem heñói Arpacsad ha Arpacsad omoheñói Selac, ha Selac omoheñói Éber ha Éber-gui heñói mokõi mitã, peteĩ héra Péleg, hi'ára jave yvypóra ra'y oñemboja'o, ha ára paháape, yvy oñemboja'o.
20 Ha pe mokõiha héra Yoctán, he'iséva hi'árape yvyporakuéra ra'ykuéra rekove oñemboguejy ha oñemboguejyha.
21 Ko'ãva hína Yoctán ra'ykuéra; Almodad, Selaf, Chazarmovet, Yerac, Hadurom, Ozel, Dicla, Obal, Abimael, Seba, Ofir, Havilá ha Jobab; opa ko'ãva ha'e Yoctán ra'y.
22 Iñermáno Péleg imemby Yen, ha Yen imemby Serug, ha Serug imemby Nahor ha Nahor imemby Tér, ha Téra oguereko treinta y ocho áño, ha ha'e omoheñói Harán ha Nahor.
23 Upe tiémpope Cus, ha'éva Cam ra'y, Noé ra'y, omenda hembireko, ha ha'e imemby peteĩ mitãkuimba'e, ha ombohéra hikuái Nemrod, ha he'i: "Upérõ umi kuimba'e ra'ykuéra oñepyrũ jey opu'ã ha odefende Ñandejára kóntrape, ha pe mitã okakuaa, ha itúva ohayhueterei chupe, pórke ha'e hína ituja ra'y".
24 Ha umi ao pireguigua Ñandejára ojapova'ekue Adán ha hembirekópe g̃uarã, osẽrõ guare pe hardíngui, oñeme'ẽ Cúspe.
25 Adán ha hembireko omano rire oñeme'ẽ umi ao Enoc, Jared ra'ýpe, ha Enoc ojegueraha rire Ñandejárape, ome'ẽ ita'ýra Matusalénpe.
26 Matusalén omanórõ guare, Noé ojagarra chupekuéra ha ogueraha chupekuéra pe árkape, ha ha'ekuéra oĩ hendive osẽ meve pe árkagui.
27 Ha osẽvo hikuái, Cam omonda itúva Noégui umi ao, ha ha'e ojagarra ha omokañy iñermanokuéragui.
28 Ha Cam onase rire Cús ita'ýra ypykue, ome'ẽ chupe umi ao ñemiháme, ha heta ára oĩ hikuái Cus ndive.
29 Ha Cus omokañy avei chupekuéra ita'ýra ha ijoyke'ykuéragui, ha Cus imemby rire Nimrod-pe, ome'ẽ chupe umi ao ohayhúgui chupe, ha Nimrod okakuaa, ha orekórõ guare veinte áño omonde umi ao.
30 Ha Nimrod imbarete omondevo umi ao, ha Tup omee chupe puaka ha mbarete, ha hae hae pete cazador ipuakapva yvype, he, hae hae pete cazador ipuakapva ñupe, ha hae ojahoga umi mymba ha omopu a altar, ha hae oikuave e hiri umi mymba andejra renondpe.
31 Ha Nimrod oñemombarete, ha opu'ã ijoyke'ykuéra apytégui, ha oñorairõ ijoyke'ykuéra ñorairõ opa iñenemigokuéra ndive ijerére.
32 Ha andejra ome'ẽ ipópe opa ijoyke'ykuéra enemigokuérape, ha Tupã oñakãrapu'ã chupe sapy'a py'a ñorairõme, ha ha'e orreina ko yvy ape ári.

33 Upévare, umi árape, peteĩ kuimba'e oguerúrõ guare umi ha'e ombokatupyrývape oñorairõ hag̃ua, he'íta chupekuéra: "Ñandejára ojapo haguéicha Nimrod rehe, ha'e va'ekue peteĩ cazador ipu'akapáva ko yvy ape ári, ha osẽ porã va'ekue umi ñorairõ ijoyke'ykuéra kóntrape, ha'e omosãso chupekuéra iñenemigokuéra pógui, upéicharõ Ñandejára ñanemombarete ha ñanemosãso ko árape".
34 Ha Nimrod orekórõ guare cuarenta áño, upe jave oiko peteĩ ñorairõ ijoyke'ykuéra ha Jafet ra'ykuéra apytépe, ha upéicha rupi oĩ hikuái iñenemigokuéra poguýpe.
35 Ha Nimrod oho upe jave, ha ombyaty opa Cus ra'ykuérape ha hogayguakuérape, cuatrocientos sesenta kuimba'e rupi, ha okontrata avei unos kuánto iñangirũ ha oikuaávagui ochenta kuimba'e rupi, ha oñeme'ẽ chupekuéra hepykue, ha oho hendivekuéra oñorairõ hag̃ua, ha oĩ jave tapére, Nimrod omombarete umi hénte ohóva hendive ikorasõ.
36 Ha'e he'i chupekuéra: "Ani pekyhyje ha pekyhyje, pórke enterove ore enemigokuéra oñeme'ẽta ore pópe, ha ikatu pejapo hendivekuéra peipotáicha".
37 Ha opa kuimba'e oho va'ekue 5cientos rupi, ha oñorairõ hikuái iñenemigokuéra ndive, ha ohundi chupekuéra, ha omoĩ ipoguýpe, ha Nimrod omoĩ umi ofisiál oñembo'ýva hi'arikuéra hendaitépe.
38 Upéi ogueraha unos kuánto ita'yrakuérape seguridad ramo, ha enterovéva ha'ekuéra ningo Nemrod ha ijoyke'ykuéra rembiguái, ha Nimrod ha enterove umi hénte oĩva hendive oho jey hógape.
39 Ha Nemrod ou jeývo vy'ápe ñorairõhágui, ipu'aka rire iñenemigokuérare, opa ijoyke'ykuéra, umi oikuaáva chupe upe mboyve ndive, oñembyaty omoĩ hag̃ua chugui rréi, ha omoĩ hikuái iñakã ári pe koróna rréi.
40 Ha'e omoĩ ipoguýpe ha itavayguakuéra, prínsipe, hués ha mburuvichakuéra, ojepokuaaháicha umi rréi apytépe.
41 Upéi omoĩ Térpe, Nahor ra'ýpe, pe mburuvicha ijehérsito pegua, ha ha'e omomba'eguasu chupe ha omopu'ã chupe opa imburuvichakuéra ári.
42 Ha orreina aja ikorasõ oipotaháicha, ipu'aka rire opa iñenemigokuérare ijerére, oñemoñe'ẽ ikonsehérokuéra ndive omopu'ã hag̃ua peteĩ tavaguasu ipalásiope g̃uarã, ha ojapo hikuái upéicha.
43 Ha ojuhu hikuái peteĩ yvyty guasu kuarahy resẽ gotyo rovái, ha omopu'ã chupe hikuái peteĩ táva tuicha ha ipypukúva, ha Nimrod ombohéra pe táva omopu'ã va'ekue Sinar, Ñandejára omboryrýi mbarete haguére iñenemigokuérape ha ohundi chupekuéra.
44 Ha Nimrod oiko Sinar-pe, ha oisãmbyhy porã, ha oñorairõ iñenemigokuéra ndive ha ipoguýpe, ha osẽ porã opa ñorairõme, ha irreino tuichaitereíva.
45 Ha opa tetã ha ñe'ẽnguéra ohendu herakuã guasu, ha oñembyaty hikuái hendápe, ha oñesũ hikuái yvýpe, ha ogueru chupe mymbajuka, ha oiko chugui ijára ha rréi, ha opavave oiko hendive táva Sinar-pe, ha Nimrod oisãmbyhy ko yvy ape ári opa Noé ra'ykuéra ári, ha opavave oĩ ipu'aka ha iñe'ẽme'ẽ poguýpe.
46 Ha opa yvy ha'e peteĩ ñe'ẽ ha ñe'ẽ peteĩchagua, ha katu Nimrod ndohói Ñandejára rapére, ha iñañave opa kuimba'e oĩvagui henondépe, pe dilúvio ára guive umi ára peve.
47 Ha ojapo tupã yvyra ha itágui, ha oñesũ chupekuéra, ha opu'ã Ñandejárare, ha ombo'e opa ijyvyguápe ha tavayguakuéra yvy arigua hape aña; ha ita'ýra Mardón iñañave itúvagui.
48 Ha opavave ohendúva Nemrod ra'y Mardón rembiapo, he'íta hese: "Pe iñañávagui osẽ mba'e vai. upévare oiko chugui peteĩ ñe'ẽpoty ko yvy tuichakue javeve, he'ívo: Pe iñañávagui osẽ tekovai, ha oĩ ko'ag̃agua yvypóra ñe'ẽme upe tiémpo guive ko'ág̃a peve.
49 Upe tiémpope Tará, Nahor ra'y, omoakãva Nimrod ehérsito, tuichaiterei mba'e pe rréi ha umi ijykéregua renondépe, ha pe rréi ha umi prínsipe ohayhu chupe, ha omopu'ã chupe yvateterei.
50 Upe rire Taré hembireko ha héra Amtelo, Cornebó rajy. Tara rembireko hyeguasu ha imemby chupe peteĩ mitãkuimba'e umi árape.
51 Taré oguereko 70 áño imemby jave, ha Taré ombohéra Abrán ita'ýra onase va'ekuépe, pórke pe rréi omongakuaáma chupe umi tiémpope ha omomba'eguasu chupe entéro umi prínsipe oĩvagui hendive.

MOAKÃHA 8 rehegua

1 Ha Abram onase hague pyharépe, opa Taré rembiguái, opa Nimrod iñarandúva, ha umi paje apoha ou okaru ha hoy'u Tér rógape, ha ovy'a hendive hikuái upe pyharépe.
2 Ha opa umi kuimba'e iñarandúva ha paje apoha osẽvo Taré rógagui, ohupi hikuái hesa yvága gotyo upe pyharépe omaña hag̃ua mbyjakuérare, ha ohecha hikuái, ha péina ápe peteĩ mbyja tuichaitereíva oúva kuarahyresẽgui ha oñani yvágape, ha ha'e omokõ umi irundy mbyja irundy yvágagui.
3 Ha opavave kuimba'e iñarandúva rréi ha umi paje apoha oñemondýi ohechávo, ha umi iñarandúva ontende ko mba'e, ha oikuaa hikuái iñimportanteha.
4 Ha he'i ojupe: "Kóva ohechauka hína pe mitã onase va'ekue Térpe ko pyharépe, ha'e okakuaáta ha hi'ári, ha hetavéta ha oguerekóta ko yvy, ha'e ha ita'yrakuérape opa ára g̃uarã, ha ha'e ha iñemoñare ojukáta umi rréi guasúpe ha ohupytýta ijyvykuéra".
5 Ha umi karai arandu ha paje apoha oho hógape upe pyharépe, ha pyhareve opa ko'ã karai arandu ha paje apoha opu'ã pyhareve, ha oñembyaty peteĩ óga ojeporavóvape.
6 Ha'ekuéra oñe'ẽ ha he'i ojupe: "Péina pe mba'e rohecha va'ekue ange pyhare, okañy pe rréigui, nomombe'úi chupe".
7 Ha pe rréi oikuaáramo ko mba'e ko'ã ára paháp e, he'íta oréve: "Mba'ére piko pemokañy chehegui ko mba'e, ha upéi enterovéva jahasáta ñamanóta". upévare, ko'ág̃a jaha jamombe'u pe rréipe pe jehecha jahechava'ekue, ha pe ñemyesakã, ha upéi japytáta hesakã porã.
8 Ha ojapo hikuái upéicha, ha opavave oho pe rréi rendápe ha oñesũ chupe yvýpe, ha he'i hikuái: "Toikove pe rréi, toikove pe rréi".
9 Rohendu onase hague peteĩ mitãkuimba'e Taré, Nahor ra'y, ha'éva ne ehérsito ruvicha, ha kuehe pyharépe roju hógape, ha rokaru ha roy'u ha rovy'a hendive upe pyharépe.
10 Ha ne rembiguáikuéra osẽrõ guare Taré rógagui, oho hag̃ua ore rógape opyta hag̃ua upépe pyhare, rohupi ore resa yvága gotyo, ha rohecha peteĩ mbyja guasu oúva kuarahyresẽgui, ha upe mbyja peteĩchagua oñani pya'eterei, ha omokõ irundy mbyja guasu, irundy yvágagui.

11 Ha ne rembiguáikuéra oñemondýi pe jehecha rohechava'ekuére, ha tuichaiterei oñemondýi, ha rojapo ore huísio pe jehecha ári, ha roikuaa ore arandu rupive pe ñe'ẽme'ẽ hekopete, ko mba'e ojeporúta pe mitã onase va'ekuépe Trégui, okakuaátava ha hetavéta tuicha, ha ipu'akatava, ha ojukáta opa rréi ko yvy arigua, ha ohepyme'ẽta opa imba'éva yvykuéra, ha'e ha iñemoñare tapiaite ĝuarã.
12 Ha ko'ãĝa ore ruvicha ha rréi, péina ápe roikuaa añete umi mba'e rohechava'ekue ko mitã rehegua.
13 Iporãramo pe rréi ome'ẽ itúvape valor ko mitãre, jajukáta chupe okakuaa ha oñembohetave mboyve upe tetãme, ha iñaña oñembohetave ñanderehe, ñande ha ñane ra'ykuéra ñahundi haĝua iñaña rupi.
14 Ha pe rréi ohendu iñe'ẽ ha ha'ete ku iporãva hesa renondépe, ha omondo ha ohenói Térpe, ha Téra ou pe rréi renondépe.
15 Upémarõ pe rréi he'i Térpe: "Omombe'u chéve kuehe pyharépe onase hague peteĩ mitãkuimba'e, ha onase jave ojehechakuaa yvágape péicha".
16 Ha ko'ãĝa upévare eme'ẽ chéve pe mitã, ikatu haĝuáicha rojuka chupe iñaña osẽ mboyve ore rehe, ha ame'ẽta ndéve ivalórre, nde róga henyhẽva pláta ha órogui.
17 Ha Taré ombohovái rréipe ha he'i chupe: Che Jára ha rréi, ahendu ne ñe'ẽ, ha ne rembiguái ojapóta opa mba'e irrei oipotáva.
18 Ha katu che ruvicha ha rréi, amombe'úta ndéve mba'épa ojehu cherehe kuehe pyharépe, ahecha haĝua mba'e konséhopa ome'ẽta pe rréi hembiguáipe, ha upéi ambohováita pe rréipe he'i ramóvare; ha mburuvicha guasu he'i: —Eñe'ẽ.
19 Taré he'i mburuvicha guasúpe: —Ayón, Mored ra'y, ou che rendápe kuehe pyhare.
20 Eme'ẽ chéve pe kavaju tuicha ha iporãva pe rréi ome'ẽva'ekue ndéve, ha ame'ẽta ndéve pláta ha óro, ha kapi'i ha tembi'u hepyetégui; ha ha'e chupe: Eha'arõ ahecha peve mburuvicha guasúpe ne ñe'ẽ rehe, ha péina ápe opa mba'e mburuvicha guasu he'íva, ajapóta.
21 Ha ko'ãĝa che ruvicha ha rréi, péina ápe aikuaauka ndéve ko mba'e, ha umi konsého che rréi ome'ẽtava hembiguáipe, che asegítava.
22 Ha pe rréi ohendu Taré ñe'ẽ, ha ipochy ha ohesa'ỹijo chupe peteĩ itavýva resape.
23 Upe rire pe rréi he'i Térpe ha he'i chupe: "¿Nde piko nde tavy, nereñandúi térã nañantendeporãi, rejapo haĝua ko mba'e, reme'ẽ haĝua nde kavaju porãitépe pláta ha óro térã kapi'i ha tembi'u jepe?".
24 Ndaikatúigui rehupyty kapi'i ha tembi'u remongaru haĝua nde kavaju? ha mba'e piko pláta ha óro ndéve guarã, térã kapi'i ha tembi'u, reme'ẽ haguã upe kavaju porã che ame'ẽva'ekue ndéve, ndaiporivéimava ko yvy tuichakue javeve?
25 Upe rire pe rréi noñe'ẽvéima, ha Taré he'i pe rréipe: "Péicha pe rréi oñe'ẽ hembiguáipe.
26 Ajerure ndéve, che ruvicha ha mburuvicha guasu, mba'épa ere chéve, erevo: Eme'ẽ nde ra'ýpe rojuka haguã chupe, ha ame'ẽta ndéve pláta ha óro ivalór rehe; mba'épa ajapóta pláta ha órogui che ra'y omano rire? máva piko che erénsia? katuete upéicharõ che amanóvo, pe pláta ha óro ojevýta che rréi ome'ẽva'ekuépe.
27 Ha pe rréi ohendúvo Taré ñe'ẽ ha pe ehémplo oguerúva pe rréi rehe, ombyasyeterei chupe ha ipochy ko mba'ére, ha ipochy hendy ipype.
28 Upémarõ Taré ohecha pe rréi ipochyha, ha he'i pe rréipe: "Opa mba'e arekóva oĩ pe rréi poguýpe. oimeraẽ mba'e pe rréi ojaposéva hembiguáire, tojapo, heẽ, che ra'y jepe, ha'e oĩ pe rréi poguýpe, ndovaléi mba'everã, ha'e ha mokõi ijoyke'ykuéra itujavéva chugui.
29 Upémarõ pe rréi he'i Térpe: "Nahániri, che katu ajoguáta nde ra'y imitãvévape peteĩ hepykue".
30 Tara ombohovái mburuvicha guasúpe, he'ívo: "Ajerure ndéve che ruvicha ha mburuvicha guasu eheja haguã ne rembiguái toñe'ẽ ne renondépe, ha mburuvicha guasu tohendu hembiguái ñe'ẽ, ha Taré he'i: —Che ruvicha guasu tome'ẽ chéve mbohapy ára ahecha peve ko mba'e che py'apýpe, ha añemongeta che rogayguakuéra ndive che ruvicha guasu ñe'ẽ rehe. ha tuicha opresiona pe rréipe omoneĩ haĝua ko mba'e.
31 Ha pe rréi ohendu Térpe, ha ojapo upéicha ha ome'ẽ chupe mbohapy ára, ha Taré osẽ pe rréi renondégui, ha ha'e ou hógape hogayguakuéra rendápe ha he'i chupekuéra opa mba'e rréi he'iva'ekue; ha tavayguakuéra tuicha okyhyje.
32 Mbohapyha árape, mburuvicha guasu omondo Trépe: "Emondo chéve nde ra'y repykue rehe ha'e haguéicha ndéve. ha nderejapóiramo péicha, amondóta ha ajukáta opa mba'e rerekóva nde rógape, ani haĝua reguereko ni peteĩ jagua hembýva.
33 Tara pya'e oho, (pe mba'e pya'e rréigui), ha oipe'a peteĩ hembiguáigui peteĩ mitã, upe árape hembiguái, ha Tara ogueru pe mitã rréi rendápe ha ohupyty chupe mba'e porã.
34 Ha Ñandejára oĩ Tér ndive ko mba'épe, ani haĝua Nimrod omano Abránpe, ha pe rréi oipe'a pe mitã Térgui ha opa ipu'aka reheve oity iñakã yvýpe, ha'e oimo'ãgui ha'e hague Abrán; ha péva oñeñomi chugui upe ára guive, ha hesarái chugui pe rréi, ha'égui Providencia rembipota ani haĝua ohasa Abram ñemano.
35 Upémarõ Taré ogueraha ñemiháme ita'ýra Abránpe, isy ha imembykuñándi, ha oñomi chupekuéra peteĩ itakuápe, ha ogueru chupekuéra hi'upy káda mes.
36 Ñandejára oĩ Abrán ndive pe itakuápe ha ha'e okakuaa, ha Abram oĩ pe itakuápe diez áño, ha pe rréi ha iprinsipekuéra, adivino ha iñarandúva, oimo'ã pe rréi ojuka hague Abránpe.

MOAKÃHA 9 rehegua

1 Upe tiémpope Harán, Abrán ermáno ypykue Taré ra'y, omenda.
2 Harán oguereko treinta y nueve áño ogueraha jave chupe. Harán rembireko hyeguasu ha imemby peteĩ mitãkuimba'e, ha ombohéra chupe Lot.
3 Ha hyeguasu jey ha imemby peteĩ tajýra, ha ombohéra chupe Milca; ha hyeguasu jey ha imemby peteĩ tajýra, ha ombohéra chupe Sarai.
4 Harán oguereko kuri cuarenta y dos áño imembykuévo Sarái, ha'e hína kuri diez áño Abrán oikove aja. ha umi árape Abram ha isy ha imembykuña osẽ pe itakuágui, pe rréi ha ipoguýpeguakuéra hesarái haguéicha Abram mba'égui.

5 Abram osẽvo pe itakuágui, oho Noé ha ita'ýra Sem rendápe, ha opyta hendivekuéra oaprende hag̃ua Ñandejára mbo'epy ha hape, ha avave ndoikuaái moõpa oĩ Abrán, ha Abram oservi Noé ha ita'ýra Sempe heta tiémpore.
6 Abram oĩ Noé rógape treinta y nueve áño, ha Abram oikuaa Ñandejárape tres áño guive, ha oho Ñandejára rapére omano meve, Noé ha ita'ýra Sem ombo'e haguéicha chupe. ha opa yvy arigua ra'ykuéra umi árape tuicha ojavy Ñandejárare, ha opu'ã hikuái hese ha oservi hikuái ambue tupãme, ha hesarái hikuái Ñandejára omoheñóiva'ekue chupekuéra ko yvy ape ári; ha umi oikóva ko yvy ape ári ojapo ijehe, upe jave, peteĩ teĩ itupã; tupã yvyra ha itaguigua ndaikatúiva oñe'ẽ, ohendu ha osalva, ha yvypóra ra'y oservi chupekuéra ha oiko chuguikuéra itupã.
7 Upérõ pe rréi ha enterove hembiguáikuéra, ha Tará ha enterove hogayguakuéra ha'e va'ekue umi primero oservíva tupã yvyra ha itágui.
8 Taré oguereko doce tupã tuicháva, ojejapóva yvyra ha itágui, umi doce mese rire, ha oservi peteĩ teĩme káda mes, ha káda mes Taré ogueru itupãnguérape ikuave'ẽ so'o ha mba'e kuave'ẽ vevída rehegua. péicha ojapo Tré opa ára pukukue.
9 Ha opa upe ñemoñare iñaña Ñandejára renondépe, ha péicha ojapo hikuái peteĩ teĩ kuimba'égui itupã, ha katu oheja hikuái Ñandejára omoheñóiva'ekue chupekuéra.
10 Ha ndaipóri kuimba'e ojejuhúva umi árape ko yvy tuichakue javeve, oikuaáva Ñandejárape (peteĩteĩ oservígui hikuái Itupãme) ndaha'éiramo Noé ha hogayguakuéra, ha opa umi oĩva iñe'ẽ poguýpe oikuaa Ñandejárape umi árape.
11 Upe tiémpope Abrán, Taré ra'y, Noé rógape, ha avave ndoikuaái upéva, ha Ñandejára oĩ hendive.
12 Ha andejra ome'ẽ Abrámpe peteĩ korasõ oikuaa porãva, ha ha'e oikuaa opa upe ñemoñare rembiapo ndaivaiha, ha opa itupãnguéra ndaivaiha ha ndovaléi mba'everã.
13 Abram ohecha pe kuarahy omimbiha ko yvy ape ári, ha Abram he'i ijupe Katuete ko kuarahy omimbipáva ko yvy ape ári ha'e hína Tupã, ha chupe che aservíta.
14 Upe árape Abram oservi pe kuarahy ha ha'e oñembo'e chupe, ha ka'aru oike jepiveguáicha, ha Abram he'i ipy'apýpe: "¿Añeteháp e piko kóva ndaikatúi hína Ñandejára?".
15 Abram osegi gueteri he'i ijupe: "¿Máva piko pe ojapo yvága ha yvy?". mávapa omoheñói ko yvy ape ári? moõpa oĩ?
16 Ha pyhare iñypytũ hi'ári, ha ohupi hesa kuarahyreike, norte, sur ha este gotyo, ha ohecha kuarahy okañyha yvýgui, ha ára iñypytũ.
17 Abram ohecha henondépe umi mbyja ha jasy, ha he'i: —Añeteháp e kóva ha'e pe Tupã ojapova'ekue ko yvy tuichakue ha yvypórape, ha péina ápe ko'ã hembiguái ha'eha tupã ijerére.
18 Ko'ẽmbotávo ko'ẽmbotávo ha kuarahy omimbipávo ko yvy ape ári jepiveguáicha, Abrán ohecha opa mba'e Ñandejára Ñandejára ojapo va'ekue ko yvy ape ári.
19 Ha Abram he'i ijupe Katuete ko'ãva ndaha'éi tupã ojapova'ekue ko yvy ha opa yvypóra, ha katu ko'ãva ha'e Tupã rembiguái, ha Abram opyta Noé rógape ha upépe oikuaa Ñandejárape ha hapekuéra' ha oservi Ñandejárape hekove pukukue aja, ha opa upe ñemoñare hesarái Ñandejáragui, ha oservi ambue tupã yvyra ha itaguigua, ha opu'ã opa ára pukukue.
20 Ha rréi Nemrod oisãmbyhy porã, ha opa yvy oĩ ipoguýpe, ha opa yvy peteĩ ñe'ẽme ha peteĩ ñe'ẽ peteĩchagua.
21 Ha opa Nimrod ruvichakuéra ha iñirũnguéra guasu oñemongeta oñondive; Fut, Mitzraim, Cus ha Canaán hogayguakuéra ndive, ha he'i ojupe: Peju ñamopu'ã ñandejehegui peteĩ táva ha ipype peteĩ tórre imbaretéva, ha hi'ári og̃uahẽ yvágape, ha ñañemomba'eguasúta, ikatu haguãicha ñañesãmbyhy ko yvy tuichakue javeve, ikatu haguã opa ñandehegui ñane enemigokuéra mba'evai, ikatu haguã ñamosãmbyhy mbarete hese kuéra, ha ani haguã ñamosarambi ko yvy oñorairõ haguére.
22 Ha opavave oho hikuái rréi renondépe, ha omombe'u hikuái rréipe ko'ã ñe'ẽ, ha pe rréi oñemoĩ peteĩ ñe'ẽme hendivekuéra ko mba'épe, ha ha'e ojapo upéicha.
23 Ha opa umi família oñembyaty seiscientos mil kuimba'e rupi, ha oho hikuái oheka peteĩ yvy pehẽngue tuicháva omopu'ã hag̃ua pe siuda ha pe tórre, ha oheka hikuái ko yvy tuichakue javeve ha ndojuhúi hikuái ni peteĩ válle ojoguáva éste gotyo Sinar retãgui, amo dos día oguata, ha oho hikuái upépe ha oiko hikuái upépe.
24 Ha oñepyrũ ojapo hikuái ladrillo ha ohapy tata omopu'ã hag̃ua pe siuda ha pe tórre oimo'ãva'ekue omohu'ãtaha.
25 Ha pe tórre ñemopu'ã ha'e chupekuéra g̃uarã peteĩ tembiapovai ha angaipa, ha oñepyrũ omopu'ã hikuái, ha omopu'ã aja hikuái Ñandejára Tupã yvagagua rehe, oñeimahina hikuái ikorasõme oñorairõtaha hendive ha ojupitaha yvágape.
26 Ha opa ko'ã tavayguakuéra ha opa hogayguakuéra oñemboja'o mbohapy hendápe; peteĩha he'i Jajupíta yvágape ha ñañorairõta hendive; mokõiha he'i: Rojupíta yvágape ha romoĩta upépe ore tupã tee ha roservíta chupekuéra; ha mbohapyha pehẽngue he'i: "Rojupíta yvágape ha roinupãta chupe arco ha lánsa reheve; ha Tupã oikuaa opa hembiapokuéra ha opa ipensamiénto vai, ha ohecha pe tavaguasu ha pe tórre omopu'ãva hikuái.
27 Ha omopu'ãvo hikuái omopu'ã hikuái ijehe peteĩ tavaguasu tuicháva ha peteĩ tórre ijyvatetereíva ha imbaretéva; ha ijyvate rupi pe mortero ha ladrillo ndohupytýi umi constructor-kuérape ojupívo hese, umi ojupíva omohu'ã peve peteĩ año pukukue, ha upe rire, ohupyty hikuái umi constructor-kuérape ha ome'ẽ chupekuéra pe mortero ha umi ladrillo; péicha ojejapo ára ha ára.
28 Ha péina ápe ko'ãva ojupi ha ambuekuéra oguejy pe ára pukukue; ha ho'áramo peteĩ ladrillo ipógui ha oñembyai, opavave hasẽta hi'ári, ha peteĩ kuimba'e ho'áramo ha omanóramo, ni peteĩva noma'ẽmo'ãi hese.
29 Ha andejra oikuaa umi mba'e opensáva hikuái, ha ojehu omopu'ã jave hikuái oity hikuái umi flécha yvága gotyo, ha opa umi flécha ho'a hi'arikuéra henyhẽ tuguýgui, ha ohechávo chupekuéra he'i ojupe: "Añeteháp e rojukapaite umi oĩvape yvágape".
30 Kóva oúgui Ñandejáragui ojavy hag̃ua chupekuéra, ha hendaitépe; ohundi haguã chupekuéra yvy ári guive.
31 Ha omopu'ã hikuái pe tórre ha pe tavaguasu, ha ojapo hikuái ko mba'e ára ha ára ohasa peve heta ára ha áño.
32 Ha Tupã he'i umi setenta ánhel oñembo'ýva henondépe, umi hi'aguĩvape henondépe, he'i: Peju jaguejy ha ñambotavy iñe'ẽ, peteĩ kuimba'e nontendeporãi haguã hapicha ñe'ẽ, ha upéicha ojapo hesekuéra.

33 Ha upe ára rire guive, hesarái hikuái peteĩ teĩ hapicha ñe'ẽgui, ha ndaikatúi ontende hikuái oñe'ẽ hag̃ua peteĩ ñe'ẽme, ha pe omopu'ãva oipe'ávo hapicha pógui cal térã ita ha'e nomandáiva, pe omopu'ãva omombo ha omombo hapicha ári, ha'e omano hag̃ua.
34 Ha ojapo hikuái upéicha heta ára, ha ojuka hikuái heta chupekuéra péicha.
35 Ha andejra oinupã umi mbohapy división oĩva upépe, ha okastiga chupekuéra hembiapo ha hembipotaháicha; umi he'iva'ekue: 'Rojupíta yvágape ha roservíta ore tupãnguérape, oiko chuguikuéra sino ha elefante-icha; ha umi he'íva: "Roinupãta yvága fléchape, Ñandejára ojuka chupekuéra, peteĩ kuimba'e hapicha po rupive; ha mbohapyha división umi he'iva'ekue: 'Rojupíta yvágape ha roñorairõta hendive, Ñandejára omosarambi chupekuéra ko yvy ape ári.
36 Ha umi opytáva ijapytepekuéra, oikuaávo ha ontende rire pe mba'evai oútava hi'arikuéra, oheja hikuái pe óga, ha avei oñemosarambi hikuái opa yvy ape ári.
37 Ha nomopu'ãvéima hikuái pe tavaguasu ha pe tórre; upévare ombohéra upe tenda Babel, upépe Ñandejára ombotavy haguére yvy tuichakue Ñe'ẽ; péina ápe oĩkuri Sinar retã kuarahyresẽ gotyo.
38 Ha pe tórre yvypóra ra'ykuéra omopu'ãva'ekuére, pe yvy oipe'a ijuru ha otragá peteĩ tercio pehẽngue, ha peteĩ tata oguejy avei yvágagui ha ohapy ambue tercio, ha pe ótro tercio opyta ko'ãg̃a peve, ha ha'e pe párte oĩva yvate, ha ijerére ojeguata mbohapy ára.
39 Ha heta yvypóra ra'y omano upe tórrepe, peteĩ puévlo ojepapa'ỹva.

MOAKÃHA 10 rehegua

1 Upe árape omano Péleg, Éber ra'y, cuarenta y ocho áño Abram Taré ra'y oikove haguépe, ha Péleg oikove pukukue doscientos treinta y nueve áño.
2 Ha Ñandejára omosarambi rire yvypóra ra'ykuérape iñangaipa haguére pe tórrepe, péina ápe oñemyasãi hikuái heta divisiónpe, ha opa yvypóra ra'ykuéra oñemosarambi irundy eskínape.
3 Ha opa familia-kuéragui oiko peteĩteĩ iñe'ẽ, ijyvy térã itavaguasúpe.
4 Ha yvypóra ra'ykuéra omopu'ã heta táva hogayguakuéraicha, opa tenda oho haguépe, ha yvy tuichakue javeve Ñandejára omosarambi haguépe chupekuéra.
5 Ha oĩ ijapytepekuéra omopu'ãva tavaguasu umi tenda oñehundi haguégui upe rire, ha ombohéra hikuái ko'ã tavaguasu héra tee rupive, térã ita'yrakuéra réra, térã umi mba'e ojehuhaguére.
6 Jafet, Noé ra'y ra'ykuéra oho ha omopu'ã ijehe umi siuda umi lugár isarambi haguépe, ha ombohéra hikuái opa itávakuéra, ha Jafet ra'ykuéra oñemboja'o ko yvy ape ári heta división ha idiómape.
7 Ko'ãva hína Jafet ra'y kuéra, hogayguakuéra ndive, Gómer, Magog, Medai, Javan, Tubal, Mesec ha Tiras. ko'ãva ha'e Jafet ra'ykuéra iñemoñarekuéraicha.
8 Ha Gómer ñemoñare, itavaguasukuéra he'iháicha, ha'e Francum, oikóva Franza retãme, ysyry Franza rembe'ýpe, ysyry Senah rembe'ýpe.
9 Ha Refat ñemoñare ha'e Bartonim, oikóva Bartonia retãme ysyry Leda rembe'ýpe, omboykéva y yguasu guasúpe Gihón, he'iséva océano.
10 Tugarma ra'y kuéra ha'e diez familia, ha ko'ãva héra: Buzar, Parzunac, Balgar, Elicano, Ragbib, Tarki, Bid, Zebuc, Ongal ha Tilmaz; opa ko'ãva oñemyasãi ha opytu'u yvate gotyo ha omopu'ã ijehegui táva.
11 Ha ombohéra hikuái itavaguasukuéra héra tee rupive, umíva ha'e umi oikóva ysyry Hitla ha Italac rembe'ýpe ko'ag̃aite peve.
12 Ha katu Angoli, Balgar ha Parzunac rogayguakuéra, oiko hikuái ysyry guasu Dubnee rembe'ýpe; ha itavaguasukuéra réra ha'e avei héra tee rupive.
13 Ha Javan ra'ykuéra ha'e umi Javanim oikóva Makdonia retãme, ha Medaiare ra'ykuéra ha'e Orelum oikóva Curson retãme, ha Tubal ra'ykuéra ha'e umi oikóva Tuskanah retãme ysyry Pasía rembe'ýpe.
14 Ha Mesec ñemoñare ha'e Sibasni ha Tiras ñemoñare ha'e Rusas, Cusni ha Ongolis; opa ko'ãva oho ha omopu'ã ijehegui tavaguasu; umíva ha'e umi táva oĩva yguasu Jabus rembe'ýpe ysyry Cura rembe'ýpe, oñemboykéva ysyry Tragan-pe.
15 Ha Elisah ra'ykuéra ha'e almanín, ha oho avei hikuái ha omopu'ã ijehegui tavaguasu; umíva hína umi táva oĩva Job ha Sibatmo yvyty mbytépe; ha umíva apytégui oĩ Lumbardi tavayguakuéra oikóva Job ha Sibatmo yvyty rovái, ha ipu'aka hikuái Italia retãre ha opyta upépe ko'ãĝa peve.
16 Quitím ra'ykuéra hína umi romímo oikóva Canopia ñúme, pe rrío Tibreú rembe'ýpe.
17 Ha Dudonim ñemoñare ha'e umi oikóva umi táva yguasu Gihónpe, Bordna retãme.
18 Ko'ãva ha'e Jafet ñemoñare itáva ha iñe'ẽme, isarambi jave hikuái pe tórre rire, ha ombohéra hikuái itavaguasukuéra héra ha ojehuháicha; ha ko'ãva ha'e opa itavaguasukuéra réra hogayguakuéraicha, omopu'ãva'ekue hikuái umi ára upe tórre rire.
19 Ha Cam ñemoñare ha'e Cus, Mitzraim, Fut ha Canaán, iñemoñare ha itávape.
20 Enterove ko'ãva oho ha omopu'ã ijehe umi siuda otopaháicha umi lugár iporãva, ha ombohéra umi siuda itúva ypykue Cús, Mitzraim, Fut ha Canaán rérape.
21 Mitzraim ra'y kuéra hína Ludim, Anamím, Lehabín, Neftuquim, Patrusim, Casluquim ha Cafturim, 7 familia.
22 Enterove ko'ãva oiko pe rrío Sihor rembe'ýpe, ha'éva Egipto ysyry, ha omopu'ã hikuái siuda ha ombohéra chupekuéra.
23 Ha Patros ha Casloc ñemoñare omenda oñondive, ha chuguikuéra osẽ Pelistim, Azatím ha Gerarim, Gitim ha Ecronim, cinco familia-pe; ko'ãva omopu'ã avei ijehe tavaguasu, ha ko'ãg̃a peve ombohéra hikuái itávakuéra ituvakuéra rérape.
24 Ha Canaán ra'ykuéra omopu'ã avei ijehe tavaguasu, ha ombohéra hikuái itavaguasukuéra, once tavaguasu ha ambue ipapapy'ỹva.
25 Ha cuatro kuimba'e Cam rogayguakuéra oho pe llanura retãme; ko'ãva hína umi irundy kuimba'e réra, Sodoma, Gomorra, Admá ha Zeboyim.
26 Ha ko'ã kuimba'e omopu'ã ijupe irundy tavaguasu pe llanura retãme, ha ombohéra hikuái itavaguasukuéra héra tee rupive.

27 Ha ha'ekuéra ha ita'yrakuéra ha opavave imba'ekuéra oiko umi tavaguasúpe, ha hi'a ha oñembohetave hikuái ha oiko py'aguapýpe.
28 Upéi Seir, Hur ra'y, Hiví ra'y, Canaán ra'y, oho ha ojuhu peteĩ ñu oĩva yvyty Parán rovái, ha omopu'ã upépe peteĩ siuda, ha ha'e siete ita'ýra ha hogayguakuéra ndive oiko upépe, ha ombohéra pe siuda omopu'ãva'ekue Seír. upéva hína Seír retã ko'a̱gaite peve.
29 Ko'ãva ha'e hína umi família ha'éva umi hénte hérava Cam ra'y, iñe'ẽ ha itávape, isarambirõ guare hetãme pe tórre rire.
30 Ha oĩ Sem ra'y Noé ra'y, opa Éber ra'ykuéra túva, oho avei omopu'ã ijehegui táva umi lugár isarambi haguépe, ha ombohéra hikuái itávakuéra.
31 Sem ra'ykuéra hína Elam, Asur, Arpacsad, Lud ha Aram, ha'ekuéra omopu'ã siuda ha ombohéra entéro siudakuéra.
32 Ha Asur Sem ra'y ha ita'yrakuéra ha hogaguakuéra osẽ upe jave, peteĩ aty tuichaitereíva ijapyteguikuéra, ha oho hikuái peteĩ yvy mombyry ojuhúvape, ha ojotopa hikuái peteĩ yvyty tuichaitereíva ndive pe tetã oho haguépe hikuái, ha omopu'ã hikuái ijupe irundy táva, ha ombohéra chupekuéra héra ha ojehuháicha.
33 Ha ko'ãva ha'e umi táva Asur ra'ykuéra omopu'ãva'ekue réra: Nínive, Resen, Calac ha Rehoboter; ha Asur ñemoñarekuéra oiko upépe ko'ága̱ peve.
34 Ha Aram ra'ykuéra oho avei ha omopu'ã ijehegui peteĩ tavaguasu, ha ombohéra hikuái upe tavaguasu Uz ijoyke'y ypykue rérape, ha oiko hikuái upépe; upéva hína Uz retã ko'a̱gaite peve.
35 Ha pe segundo áño pe tórre rire peteĩ kuimba'e Asur rógagua, hérava Bela, oho Nínive retãgui opyta ha̱gua hogaguakuéra ndive otopahápe peteĩ lugár; ha oguahẽ hikuái umi táva ñu hovái peve Sodoma rovái, ha oiko hikuái upépe.
36 Ha pe kuimba'e opu'ã ha omopu'ã upépe peteĩ táva michĩ, ha ombohéra Bela, hérape; upéva hína ko'a̱gaite peve Zoar retã.
37 Ha ko'ãva ha'e Sem ñemoñarekuéra iñe'ẽ ha itávape, isarambi rire hikuái yvýpe pe tórre rire.
38 Ha opa rréino, tavaguasu ha familia Noé ñemoñarekuéra omopu'ã ijehe heta táva ko'ã mba'e rire.
39 Ha omoĩ hikuái mburuvichakuéra opa itávape, ikatu ha̱guáicha oñerregula chupekuéra hembiapoukapy rupive; upéicha avei opa Noé ñemoñare rogayguakuéra opa ára g̱uarã.

MOAKÃHA 11 rehegua

1 Ha Nimrod Cus ra'y opyta gueteri Sinar retãme, ha oisãmbyhy ha oiko upépe, ha omopu'ã táva Sinar retãme.
2 Ha ko'ãva ha'e umi irundy táva ha'e omopu'ãva'ekue réra, ha ombohéra chupekuéra umi mba'e ojehúva hesekuéra pe tórre ñemopu'ãme.
3 Upéi ohenói Babel ypykuépe ha he'i: —Ñandejára upépe ombotavy haguére ko yvy ape ári ñe'ẽ. ha mokõiha ombohéra Erec, upégui Tupã omosarambígui chupekuéra.
4 Ha mbohapyhápe ohenói Eched-pe, he'ívo oĩha peteĩ ñorairõ guasu upe tendápe; ha irundyha ombohéra Calna, ohundígui upépe imburuvichakuéra ha ipu'akapáva, ha ombopochy hikuái Ñandejárape, opu'ã ha hembiapo vai hese.
5 Ha Nemrod omopu'ã rire ko'ã siuda Sinar retãme, omoĩ ipype umi hembýva itavayguakuéragui, umi mburuvicha ha ipu'akapáva opytáva irréinope.
6 Nemrod oiko Babel-pe, ha upépe ombopyahu igoviérno umi hembýva ijykére, ha oisãmbyhy porã, ha Nemrod sãmbyhyhára ha mburuvichakuéra ombohéra chupe Amrafel, he'ívo pe tórrepe ho'a hague umi mburuvicha ha kuimba'ekuéra ipoguýpe.
7 Ha jepeve upéva, Nimrod ndojevýi Ñandejára rendápe, ha osegi tembiapovaípe ha ombo'e tekovaípe yvypóra ra'ykuérape; ha Mardón, ita'ýra, ivaive itúvagui, ha osegi ombojoapy itúva mba'embojeguaru.
8 Ha ha'e ojapo yvypóra ra'ykuérape opeka, upévare oje'e: "Pe iñañávagui osẽ tembiapovai".
9 Upe tiémpope oiko ñorairõ Cam ra'ykuéra apytépe, oiko rupi hikuái umi siuda omopu'ã va'ekuépe.
10 Ha Quedorlaómer, Elam ruvicha guasu, oho mombyry Cam ñemoñarekuéragui, ha oñorairõ hendivekuéra ha ipoguýpe, ha oho umi cinco táva ñu guasúpe ha oñorairõ hendivekuéra ha ipoguýpe, ha oĩ hikuái ipoguýpe.
11 Ha'ekuéra oservi chupe 12 áño, ha ome'ẽ chupe peteĩ impuésto káda áño.
12 Upe tiémpope omano Nahor, Serug ra'y, cuarenta y nueve áño oikove aja Abrán, Taré ra'y.
13 Ha cincuenta áño oikove aja Abram Taré ra'y, Abram osẽ Noé rógagui ha oho itúva rógape.
14 Ha Abram oikuaa Ñandejárape, ha oho hape ha hembiapópe, ha Ñandejára Itupã oĩ hendive.
15 Upe tiémpope itúa Taré ha'e gueteri rréi Nemrod ehérsito ruvicha, ha ha'e omoirũ gueteri umi dios extranhéro.
16 Upéi Abram og̃uahẽ itúva rógape ha ohecha 12 dios oñembo'ýva upépe itémplope, ha Abram ipochy ohechávo ko'ã ta'anga itúva rógape.
17 Abram he'i: —Ñandejára oikove aja ko'ã ta'anga ndopytamo'ãi che ru rógape. upéicha ojapóta cherehe Ñandejára cheapova'ekue mbohapy ára rire nda'amo'ãiramo opa umíva.
18 Upéi Abram oho chuguikuéra ha ipochy ipochy. Abram pya'e oho pe kotýgui itúva korapy oka gotyo, ha ojuhu itúva oguapyha pe korapýpe ha opavave hembiguái kuéra ndive, ha Abram ou oguapy henondépe.
19 Upémarõ Abram oporandu itúvape: "Che Ru, ere chéve moõpa oĩ Tupã ojapova'ekue yvága ha yvy, ha entéro yvypóra ra'y oĩva ko yvy ape ári, ha nde ha che ajapo va'ekue". Tara ombohovái ita'ýra Abránpe ha he'i: —Péina umi ñane apohare oĩmbaite ñanendive ógape.
20 Abram he'i itúvape: —Che ruvicha, ehechauka chéve umíva. ha Taré ogueru Abrán kotýpe korapy hyepypegua, ha Abram ohecha, ha péina ápe pe koty tuichakue henyhẽ tupã yvyra ha itágui, doce ta'ãnga guasu ha ambue sa'ive ipapapy'ỹvagui.
21 Upémarõ Taré he'i ita'ýrape: "Ko'ãva hína opa mba'e rehecháva ko yvy ape ári, ha che apohare ha nde ha opa yvypórape.
22 Upémarõ Taré oñesũ idioskuéra renondépe, ha upéi oho chuguikuéra, ha Abrán, ita'ýra, oho hendive.
23 Abram osẽ rire chuguikuéra oho isy rendápe ha oguapy henondépe, ha he'i isýpe: "Péina ápe, che ru ohechauka

chéve umi ojapova'ekue yvága ha yvy, ha enterove yvypóra ra'ykuéra".
24 Ko'ãga, upévare, pya'e ha pegueru peteĩ kavara ra'y ovecha atýgui, ha pejapo chugui so'o he'ẽ asýva, ikatu haĝuáicha agueru che ru tupãnguérape ofréndaramo ho'u haĝua hikuái; ikatu upéicha rupi che aceptable chupekuéra.
25 Isy ojapo upéicha, ha ogueru peteĩ kavara ra'y, ha ojapo chugui so'o he'ẽ porãva, ha ogueru Abránpe, ha Abram oipe'a isygui so'o he'ẽ asýva ha ogueru itúva tupãnguéra renondépe, ha oñemboja hesekuéra ho'u haguã; ha itúva Taré, ndoikuaái upéva.
26 Ha Abram ohecha pe ára oguapy jave ijapytepe kuéra, ha'ekuéra noñe'ẽiha, nohendúiha, nomýiriha, ha ni peteĩva ndaikatúi oipyso ipo okaru haĝua.
27 Abram oñembohory hesekuéra ha he'i: —Añeteháe pe so'o he'ẽ asýva ambosako'iva'ekue ndogustái chupekuéra, térã ikatu sa'ieterei chupekuéra guarã, ha upévare ndo'úi hikuái. upévare ko'ẽrõ ambosako'íta so'o he'ẽ pyahu, iporãvéva ha hetavéva kóvagui, ikatu haĝuáicha ahecha pe resultado.
28 Ha ambue árape Abram odirihi isýpe pe so'o he'ẽ asývare, ha isy opu'ã ha ogueru mbohapy kavara ra'y porã pe ovecha atýgui, ha ojapo chuguikuéra so'o he'ẽ porãva, ita'ýra ohayhuháicha, ha ome'ẽ ita'ýra Abránpe; ha itúva Taré ndoikuaái upéva.
29 Upéi Abram oipe'a isýgui pe so'o he'ẽ asýva ha ogueraha itúva tupãnguéra renondépe pe kotýpe. ha oñemoaĝui hi'arikuéra ho'u haĝua, ha omoĩ henondépe, ha Abram oguapy henondépe ára pukukue, oimo'ãvo ikatuha ho'u hikuái.
30 Ha Abram omaña chupekuéra, ha péina ápe ha'ekuéra noñe'ẽi ni nohendúi, ni peteĩva noipysói ipo pe so'o gotyo ho'u haĝua.
31 Upe ára ka'aru upe ógape Abram oñemonde Tupã espíritu reheve.
32 Ha hae osapukái ha he'i: Ai che ru ha ko ñemoñare aña, ikorasõ opavave opyrũva mba'eve'ỹre, oservíva ko'ã ta'anga yvyra ha itaguigua ndaikatúiva ho'u, ohetũ, nohendúiva ni oñe'ẽ, ijuru oñe'ẽ'ỹva, hesa ohecha'ỹva, apysa ohendu'ỹva, ipo oñandu'ỹva ha ipy ndaikatúiva omýi; ha'ekuéraicha avei umi ojapova'ekue ha ojeroviáva hesekuéra.
33 Abram ohechávo opa ko'ã mba'e ipochy itúvare, ha pya'e ojagarra ipópe peteĩ hakue, ha oĝuahẽ tupãnguéra kotýpe, ha omopẽpaite itúva tupãnguéra.
34 Ha omopẽpa rire umi ta'anga, omoĩ pe hacha pe tupã guasu oĩva upépe henondépe, ha osẽ; ha itúva Taré ou hógape, ohendúgui pe okẽme pe hacha oinupãva ryapu; upévare Taré oike pe ógape oikuaa haĝua mba'érehepa oñe'ẽ ko mba'e.
35 Upémarõ Taré ohendúvo pe hacha ryapu pe ta'angakuéra kotýpe, odipara pe kotýpe umi ta'anga rendápe, ha ojotopa Abrán ndive osẽ jave.
36 Upémarõ Taré oike pe kotýpe ha ojuhu entéro umi ta'anga ho'a ha oñembyaipa, ha pe hacha oĩva pe tuichavéva pópe, noñekytĩriva, ha pe so'o he'ẽ asýva ita'ýra Abrán ojapova'ekue oĩ gueteri henondépe.
37 Taré ohechávo upéva ipochyeterei, ha pya'e oho Abrán rendápe pe kotýgui.
38 Ha ojuhu ita'ýra Abram-pe oguapy gueteri ógape. ha he'i chupe: Mba'e piko ko tembiapo rejapovaekue che tupre?
39 Upéi Abram ombohovái itúva Térpe ha ha'e he'i: "Ndaha'éi upéicha che ruvicha, aguerúgui henondépe so'o he'ẽ asýva, ha añembojávo hesekuéra pe so'o ho'u haĝua, ha'ekuéra oipyso ipo ho'u haĝua pe tuichavéva oipyso mboyve ipo ho'u haĝua.
40 Ha pe tuicháva ohecha hembiapokuéra ojapova'ekue hikuái henondépe, ha ipochy mbarete hesekuéra, ha oho ojagarra pe hacha oĩva pe ógape ha ou hendápekuéra ha omopẽpaite chupekuéra, ha péina ápe pe hacha oĩ gueteri ipópe rehechaháicha.
41 Tara ipochy ita'ýra Abrán rehe, he'ívo upéva. ha Taré he'i ita'ýra Abránpe ipochy reheve: —Mba'e piko ko mombe'upy remombe'uva'ekue? Japu reñe'ẽ chéve.
42 Oĩ piko ko'ã tupãme espíritu, ánga térã pu'aka ojapo haĝua opa mba'e ere va'ekue chéve? Ndaha'éi piko yvyra ha ita, ha ndaha'éi piko che ajapóva, ha ikatúpa ere peichagua japu, ere haguã pe tupã guasu oĩva hendivekuéra oinupã hague chupekuéra? Nde ha'e pe remoĩva'ekue ipópe pe hacha, ha upéi ere oinupã hague opavave.
43 Abram he'i itúvape ha he'i chupe: —¿Mba'éicha piko reservíta ko'ã ta'anga ndaikatúivape ojapo mba'eve? ¿Ikatu piko umi ta'ãnga rejeroviahápe nemosãso? ikatúpa ohendu hikuái ne ñembo'e rehenói jave chupekuéra? ikatúpa penemosãso pene enemigokuéra pógui, térãpa oñorairõta hikuái pene ñorairõrã penderehehápe pene enemigokuéra ndive, peservi haguã yvyra ha ita ndaikatúiva oñe'ẽ ha nohendúiva?
44 Ha ko'ãĝa katuete naiporãi ndéve ĝuarã ni yvypóra ra'ykuéra ojoajúva nendive, ojapo haĝua ko'ã mba'e; nde tavyeterei piko, nde tavyeterei térã nereñandúiete ha reservíta yvyra ha ita, ha rejapotaha péicha?
45 Ha penderesarái Ñandejára Tupã ojapova'ekuégui yvága ha yvy, ha pendeapo'ava'ekue ko yvy ape ári, ha upéicha rupi ogueru peteĩ mba'evai tuicháva pene ánga ári ko mba'épe peservívo ita ha yvyra?
46 Ndaha'éi piko ñande rukuéra ára yma guarépe opeka va'ekue ko mba'épe, ha Ñandejára Ñandejára universo-pegua ogueru hi'ári pe y pe dilúvio ha ohundipaite ko yvy?
47 Ha mba'éicha piko pesegíta pejapo upéva ha peservi umi tupã yvyra ha itaguigua, ndaikatúiva ohendu, ni oñe'ẽ térã penemosãso pe jejopygui, upéicha rupi pegueru pende ári pe universo Tupã pochy?
48 Ko'ãĝa upévare che ru ejejoko ko'ã mba'égui, ha ani egueru mba'evai ne ánga ha ne rogagua ánga ári.
49 Upéi Abram pya'e osẽ itúa renonderãgui, ha oipe'a itúva ta'anga tuichavévagui, ha Abram omopẽ ha okañy.
50 Taré ohechávo opa mba'e Abram ojapova'ekue, pya'e oho hógagui, ha oho rréi rendápe ha ha'e oguahẽ Nimrod renondépe ha oñembo'y henondépe, ha oñesũ rréi renondépe. ha mburuvicha guasu he'i: —Mba'e piko reipota?
51 Ha he'i: "Ajerure ndéve che ruvicha, cherendu haĝua-- Ko'ãĝa cincuenta áño ohasava'ekuépe onase chéve peteĩ mitã, ha péicha ojapo che tupãnguérape ha péicha oñe'ẽ; ha ko'ãĝa upévare, che ruvicha ha mburuvicha guasu, emondo chupe ou haĝua ne renondépe, ha tohusga chupe léi he'iháicha, ikatu haĝuáicha ñañemosãso hembiapovaígui.
52 Upéi pe rréi omondo mbohapy kuimba'e isiervokuérape, ha ha'ekuéra oho ogueru Abránpe pe rréi renondépe. Upe árape oguapy hína kuri henondépe Nimrod ha mburuvicha ha hembiguái kuéra, ha Tará oguapy avei henondépe.

53 Upémarõ pe rréi he’i Abránpe: “¿Mba’e piko rejapo va’ekue nde ru ha idioskuérare?”. Upéi Abram ombohovái mburuvicha guasúpe he'i vaekue itúvape, ha he'i: “Pe tupã guasu oĩva hendivekuéra hógape ojapo hese kuéra pe rehendu va'ekue”.
54 Upémarõ pe rréi he’i Abránpe: “¿Oĩ piko podér oñe’ẽ ha okaru ha ojapo hag̃ua nde ere haguéicha?”. Abram he'i mburuvicha guasúpe: —Ha ndaipóri ramo pokatu ipype kuéra, mba'ére piko reservi chupekuéra ha rembotavy yvypóra ra'ykuérape nde tavy rupi?
55 ¿Reimo’ã piko ha’ekuéra ikatuha nemosãso térã ojapo oimeraẽ mba’e michĩ térã tuicháva, reservi hag̃ua chupekuéra? Ha mba’ére piko nereñandumo’ãi pe Tupã ko yvy ape ári, ndeapova’ekue ha ipu’akápe ojuka ha oikove?
56 0 mburuvicha guasu itavýva, isãsóva ha ndoikuaáiva mba'eve, ág̃a nde rehe opa ára g̃uarã.
57 Che aimo’ã rembo’étaha ne rembiguáikuérape tape porã, péro nderejapói upéva, ha katu remyenyhẽ ko yvy tuichakue nde angaipakuéragui ha ne tavayguakuéra osegíva nde rape angaipakuéragui.
58 Ndereikuaái piko, térã nerehendúi piko, ko mba’e vai rejapóva, ñande ypykuéra opeka hague ipype ára yma guarépe, ha Tupã opave’ỹva ogueru hi’arikuéra y pe y ha ohundipaite chupekuéra, ha avei ohundipaite ko yvy hi’arikuéra? Ha nde ha ne tavayguakuéra piko pepu’ãta ko’âg̃a ha pejapo ko tembiapoicha, pemboguejy hag̃ua Ñandejára Tupã yvórapegua pochy, ha pegueru hag̃ua mba’evai pende ári ha ko yvy tuichakue?
59 Ko’ág̃a katu emboyke ko mba’e vai rejapóva, ha eservi pe universo Járape, ne ánga oĩháicha ipópe, ha upéi oĩ porãta ndéve.
60 Ha ne korasõ aña nohendúiramo che ñe’ẽme ndegueraha hag̃ua reheja hag̃ua ne rape aña, ha reservi hag̃ua Tupã opave’ỹvape, upéicharõ remanóta ñemotĩme umi ára paháme, nde, ne tavayguakuéra ha opavave ojoajúva nendive, rehendúvo ne ñe’ẽ térã reguata nde rape aña rupi.
61 Abram noñe'ẽvéi rire mburuvicha guasu ha mburuvichakuéra renondépe, Abram ohupi yvága gotyo ha he'i: “Ñandejára ohecha opa iñañávape ha ohusgáta chupekuéra”.

MOAKÃHA 12 rehegua

1 Ha pe rréi ohendúvo Abrán ñe’ẽ he’i ojegueraha hag̃ua chupe kárselpe; ha Abram opyta diez ára ka'irãime.
2 Ha opakuévo umi ára pe rréi omanda opa umi rréi, prínsipe ha sãmbyhyhára diferénte provínsiapegua ha umi iñarandúva ou hag̃ua henondépe, ha oguapy hikuái henondépe, ha Abram oĩ gueteri pe óga oñeñapytĩhápe.
3 Upémarõ pe rréi he’i umi prínsipe ha iñarandúvape: “¿Pehendu piko mba’épa ojapo itúvare Abrán, Taré ra’y?”. Péicha ojapo hese, ha amanda ojegueru hag̃ua chupe che renondépe, ha péicha oñe’ẽ; ikorasõ ndohasái chupe, ni noñemongu’éi che renondépe, ha péina ápe ko’ág̃a oñeñapytĩ ka’irãime.
4 Ha upévare pedesidi mba’e huísiopa ojehu ko kuimba’e ojahéi va’ekuére pe rréipe; ha'e niko oñe'ẽ ha ojapo opa mba'e pehendúva.
5 Opavave ombohovái mburuvicha guasúpe: —Pe kuimba'e ojahéiva mburuvicha guasúpe oñemosaingo va'erã yvyramátare. ha katu ojapopa rire opa mbae hae heivaekue, ha odespresia rire ande tup-kura, upvare ojehapyvaer chupe omano meve, péva haegui pe tembiapoukapy ko mbae.
6 Pe rréi oipotáramo ojapo upéva, tomanda hembiguáikuérape tomyendy tata pyhare ha ára nde horno de ladrillo-pe, ha upéi romombo ipype ko kuimba’épe. Ha mburuvicha guasu ojapo upéicha, ha omanda hembiguáikuérape ombosako'i haguã tata mbohapy ára ha mbohapy pyhare pukukue mburuvicha guasu tatakuápe, oĩva Casdim-pe; ha mburuvicha guasu omanda chupekuéra ogueraha hagua Abrán ka'irãigui ha oguenohẽ haguã chupe ojehapy haguã.
7 Ha enterove rréi siervokuéra, prínsipe, mburuvichakuéra, mburuvichakuéra ha hués, ha enterove oikóva upe tetãme, nuevecientos mil kuimba’e rupi, oñembo’y pe horno rovái ohecha hag̃ua Abránpe.
8 Ha opavave kuña ha mitã michĩva oñembyaty umi techo ha tórre ári ohecha hag̃ua mba’épa oiko Abrán ndive, ha enterovéva oñembo’y oñondive mombyry; ha ndaipóri kuimba’e ndoúiva upe árape ohecha hag̃ua pe mba’e.
9 Oguahẽvo Abrán, mburuvicha guasu ha iñarandúva ohecha Abrán, ha osapukái hikuái mburuvicha guasúpe: “Ore ruvicha guasu, katuete póva ha’e pe kuimba’e jaikuaáva ha’eha pe mitã heñóirõ guare pe mbyja guasu omokõva’ekue umi irundy mbyja, ko’ágã romombe’u rréipe cincuenta áño haguégui”.
10 Ha péina ápe ko’ág̃a itúva omboyke avei ne rembiapoukapykuéra, ha oñembohory nderehe oguerúvo ndéve ambue mitã, rejukava’ekue.
11 Ha pe rréi ohendúvo ha’ekuéra iñe’ẽ, ipochyeterei, ha he’i ojegueraha hag̃ua Trépe henondépe.
12 Upérõ pe rréi he’i: “¿Rehendúma piko mba’épa he’i umi paje apoha?”. Ko'ágã ere chéve añetehápe, mba'éichapa rejapo; ha reñe’ẽramo añeteguápe reñemosãsóta.
13 Ha ohechávo pe rréi ipochyetereiha, Taré he’i pe rréipe: “Che ruvicha ha mburuvicha guasu, rehendu pe añetegua, ha oĩ porã umi iñarandúva he’iva’ekue”. Mburuvicha guasu he'i: —Mba'éicha piko rejapo ko mba'e, rejapo haguã che rembiapoukapy ha reme'ẽ haguã chéve peteĩ mitã nereme'ẽiva'ekue ha remomba'e haguã hese?
14 Upérõ Taré he’i pe rréipe: “Upe tiémpope che ra’y che ra’y, ha agueraha peteĩ che rembiguái ra’y ha agueraha chupe rréi rendápe”.
15 Ha pe rréi oporandu ¿Máva piko nemoñe’ẽ ko mba’ére? Ere chéve, ani reñomi chehegui mba'eve, ha upéi neremanomo'ãi.
16 Upémarõ Taré okyhyjeterei pe rréi renondépe, ha he’i pe rréipe: “Che ra’y ypykue Harán ningo chembo’e va’ekue ko mba’e. ha Harán umi ára Abram heñói haguépe, oguereko treinta y ary.
17 Péro Harán noñemoñe’ẽi itúvape mba’eve, pórke Taré he’i péicha pe rréipe oipe’a hag̃ua hi’ánga pe rréigui, okyhyjeterei rupi; ha mburuvicha guasu he'i Térpe: “Harán nde ra'y oñemoñe'ẽva'ekue ndéve upéva, omanóta tatápe Abrán ndive; pe sentencia de muerte oĩgui hi'ári opu'ã haguére mburuvicha guasu rembipota rehe ojapo haguére ko mba'e.
18 Upe tiémpope Harán oñandu osegiseha Abrán rape, péro ha’e oñongatu upéva ipy’apýpe.

19 Upémarõ Harán he'i ikorasõme: "Ko'ãg̃a pe rréi ojagarra Abránpe ko'ã mba'e Abrán ojapo va'ekuére, ha ojehúta Abrán ipu'akaramo pe rréire che asegíta chupe, péro pe rréi ipu'akaramo ahase pe rréi rapykuéri.

20 Taré he'i rire upéva rréipe ita'ýra Harán rehe, pe rréi he'i ojejagarra hag̃ua Haránpe Abrán ndive.

21 Ha ogueru mokõivévape, Abram ha iñermáno Harán, omombo hag̃ua chupekuéra tatápe. ha opa umi oikóva upe tetãme ha mburuvicha guasu rembiguái ha mburuvichakuéra ha opa kuña ha mitã michĩva oĩ upépe, oñembo'y upe árape hi'arikuéra.

22 Ha pe rréi siervokuéra ogueraha Abrán ha iñermánope, ha oipe'a chuguikuéra ijaokuéra, ndaha'éiramo ijao yvýre oĩva hi'ári.

23 Ha'ekuéra oñapytĩ ipo ha ipy línogui, ha umi rréi rembiguái ohupi ha oity mokõivévape tatakuápe.

24 Ha Ñandejára ohayhu Abránpe ha oiporiahuvereko chupe, ha Ñandejára oguejy ha oipe'a Abránpe tatágui ha ndojehapyvéi chupe.

25 Péro ojehapypaite umi cordón ojokua va'ekue chupe, Abram opyta ha oguata tatápe.

26 Ha Harán omano omombo rire chupe hikuái tatápe, ha ojehapy tanimbu, ikorasõ naiporãigui Ñandejára ndive; ha umi kuimba'e omombova'ekue chupe tatápe, tatarendy ojeipyso hi'arikuéra, ha ojehapy hikuái, ha omano doce kuimba'e.

27 Upéi Abram oguata tata mbytépe tres día ha tres pyhare, ha opavave rréi rembiguái ohecha chupe oguataha tatápe, ha ou hikuái ha omombe'u pe rréipe: "Péina rohecha Abrán oguataha tata mbytépe, ha umi ao ijyvatevéva jepe ndohapýi, péro pe cordón ojejokua va'ekue chupe okáipa".

28 Ha pe rréi ohendúvo iñe'ẽnguéra ikorasõ ikangy ha ndogueroviaséi chupekuéra; upévare omondo ambue mburuvicha jeroviaha ohecha haguã ko mba'e, ha oho hikuái ohecha ha omombe'u rréipe; ha mburuvicha guasu opu'ã oho haguã ohecha, ha ohecha Abrán oguata ha ou tata mbytépe, ha ohecha Harán retekue hendypa, ha mburuvicha guasu oñemondýieterei.

29 Ha pe rréi he'i Abránpe oguenohẽ hag̃ua tatágui. ha hembiguái kuéra oñemboja oguenohẽ hag̃ua chupe ha ndaikatúi, tata ijerére ha tatatĩ ojupígui hendápe tatakuágui.

30 Upémarõ pe rréi siervokuéra okañy chugui, ha pe rréi oja'o chupekuéra ha he'i: "Pya'e peguenohẽ Abránpe pe tatágui ani hag̃ua pemano".

31 Upe rire umi rréi siervokuéra oñemboja jey oguenohẽ hag̃ua Abránpe, ha pe tatarendy ou hi'arikuéra ha ohapy hova ha ocho omano.

32 Ha pe rréi ohechávo hembiguaikuéra ndaikatuiha oñemboja pe tatápe ani hag̃ua ojehapy, pe rréi ohenói Abránpe, O Tupã rembiguái oĩva yvágape, esẽ tata mbytégui ha eju ko'ápe che renonderã; ha Abram ohendu pe rréi ñe'ẽ, ha osẽ tatakuágui ha ou ha oñembo'y pe rréi renondépe.

33 Osẽvo Abram, pe rréi ha hembiguái kuéra ohecha Abrán ouha hína pe rréi renondépe, ijao yvýre, ndohapyvéigui, péro pe cordón ojejokua va'ekue chupe ojehapy.

34 Upémarõ pe rréi he'i Abránpe: "¿Mba'éicha piko nderehapýi tatápe?".

35 Upémarõ Abram he'i pe rréipe: "Ñandejára yvága ha yvypegua che ajerovia ha oguerekóva opa mba'e ipoderósova, ha'e chepe'a pe tata remombo haguégui".

36 Upéi Harán, Abram ermáno ojehapypa ha oheka hikuái hetekue, ha ojuhu hikuái oñehundipa.

37 Harán oguereko 82 áño omanórõ guare Casdim tatápe. Mburuvicha guasu, mburuvichakuéra ha oikóva upe tetãme, ohechávo Abrán ojepe'a hague tatágui, ou ha oñesũ Abrán renondépe.

38 Upémarõ Abram he'i chupekuéra: "Ani peñesũ che renondépe, peñesũ uvei Ñandejára ko múndope pendeapo va'ekuépe, ha peservi chupe, ha peho hape, ha'e hína pe chemosãsóva ko tatágui, ha ha'e ningo ojapo va'ekue enterove yvypóra ánga ha espíritu, ha ojapo va'ekue kuimba'e isy ryépe, ha oguenohẽta chupe ko múndope umi ojeroviávape hese hasy.

39 Ha ko mba'e ha'ete hechapyrãitereíva pe rréi ha mburuvichakuéra resa renondépe, Abram ojesalva hague tatágui ha Harán ojehapy hague; ha pe rréi ome'ẽ Abránpe heta jopói ha ha'e ome'ẽ chupe mokõi hembiguái guasu mburuvicha guasu rógagui; peteĩva héra Oni ha ambue katu Eliezer.

40 Ha enterove umi rréi, mburuvichakuéra ha tembiguái ome'ẽ Abránpe heta rregálo pláta, óro ha pérla, ha pe rréi ha umi prínsipe omondo chupe, ha ha'e oho py'aguapýpe.

41 Upéi Abram osẽ py'aguapýpe pe rréigui, ha heta rréi rembiguái oho hapykuéri, ha 300 kuimba'e rupi oho hendive.

42 Upe árape Abram oho jey itúva rógape, ha'e ha umi kuimba'e omoirũva chupe, ha Abram oservi Ñandejára Ijárape oikove aja pukukue, ha oguata hape ha osegi he'i.

43 Ha upe ára guive Abram oinsinua yvypóra ra'ykuéra korasõ oservi hag̃ua Ñandejárape.

44 Upe jave Nahor ha Abram hembireko, ijoyke'y Harán rajy; Nahor rembireko héra Milca ha Abram rembireko héra Sarai. Sarái, Abram rembireko, imemby. ha'e ndorekói va'ekue imemby umi tiémpope.

45 Ohasávo dos áño Abram ogue rire tatágui, upéva hína cincuenta y dos áño oikove aja, péina ápe rréi Nimrod oguapyha Babelpe pe trónope, ha pe rréi oke ha oke oñembo'yha ijehérsito ha ijehérsito ndive peteĩ ñúme oĩva pe rréi horno rovái.

46 Ha ha'e ohupi hesa ha ohecha peteĩ kuimba'e Abránichagua osẽva tatakuágui, ha ou ha oñembo'y pe rréi renondépe ikyse puku oipe'áva reheve, ha upéi opoi pe rréi rendápe ikyse puku reheve, pe rréi okañýrõ guare pe kuimba'égui, okyhyjégui; ha oñani aja, pe kuimba'e omombo peteĩ óvulo pe rréi akã ári, ha pe óvulogui oiko peteĩ ysyry guasu.

47 Ha pe rréi oñandu iképe opa ijehérsito oñapymi upe ysyrype ha omano, ha pe rréi okañy mbohapy kuimba'e ndive oĩva henondépe ha ha'e okañy.

48 Ha pe rréi omaña ko'ã kuimba'ére ha oñemonde hikuái ao prínsipe rréi aoicha, ha oreko rréi ao ha imba'eguasúva.

49 Ha oñani aja hikuái, pe ysyry ojere jey peteĩ óvulo ramo pe rréi renondépe, ha osẽ pe óvulogui peteĩ guyra ra'y oúva pe rréi renondépe, ha oveve iñakã ári ha oipe'a pe rréi resa.

50 Ha pe rréi ombyasy ohechávo, ha opu'ã okehágui ha ijespíritu oñemondýi; ha oñandu tuicha kyhyje.

51 Ko'ẽmbotávo pe rréi opu'ã isofágui kyhyjégui, ha he'i opa kuimba'e iñarandúva ha paje apoha ou hag̃ua henondépe, pe rréi omombe'úvo chupekuéra iképe.

52 Ha peteĩ mburuvicha guasu rembiguái iñarandúva, hérava Anuki, ombohovái mburuvicha guasúpe: "Kóva

ndaha'éi ambue mba'e, Abram ha iñemoñare mba'evai osẽtava che Ruvicha ha mburuvicha guasu rehe ára pahápe".
53 Ha péina ápe oguahẽta ára Abram ha iñemoñare ha hogagua ra'ykuéra oñorairõtaha che rréi ndive, ha oinupãta hikuái opa rréi ehérsito ha isoldadokuérape.
54 Ha mba'épa ere mbohapy kuimba'e rehechava'ekuére ndeichagua, ha okañyva'ekuére, kóva he'ise nde añoite rekañýta mbohapy rréi ndive umi rréi yvy arigua oĩvagui nendive ñorairõme.
55 Ha pe rehecháva pe ysyry ojeréva peteĩ óvulo-pe ñepyrũrãicha, ha pe guyra ra'y oipe'a nde resa, kóva nde'iséi ambue mba'e ndaha'éiramo Abrán ñemoñare ojukátava pe rréipe ára pahápe.
56 Kóva ha'e che rréi sueño, ha péva ha'e iñe'ẽ, ha pe sueño añete, ha pe interpretación ome'ẽva ndéve ne rembiguái hekopete.
57 Ko'ág̃a upévare che rréi, katuete reikuaa ko'ág̃a ohasáma cincuenta y dos áño ne iñarandúva ohecha hague upéva Abrán heñóirõ guare, ha che rréi ohejáramo Abrán oikove ko yvy ape ári oikóta che ruvicha ha che rréi mba'eve, opa ára Abram ndoikovéi hague ni nde ni ne rréino oñemopyendapáta, upéva ojekuaágui yma heñóirõ guare; ha mba'ére piko che rréi ndojukamo'ãi chupe, oñeñongatu hag̃ua ndehegui hembiapovai ára pahápe?
58 Ha Nimrod ohendu Anuki ñe'ẽ, ha omondo ñemi hembiguáikuérape oho haguã ojagarra Abrán-pe, ha ogueru chupe mburuvicha guasu renondépe omano haguã.
59 Upe jave Eliezer, Abram rembiguái pe rréi ome'ẽ va'ekue chupe, oĩ upérõ pe rréi renondépe, ha ohendu mba'épa he'i Anuki pe rréipe, ha mba'épa he'i pe rréi ojuka hag̃ua Abránpe.
60 Ha Eliezer he'i Abram-pe: Epu'ã pya'e ha esalva ne ánga, ani haguã remano mburuvicha guasu po rupive, péicha ohechágui iképe nderehe, ha péicha Anuki ointerpreta, ha péicha avei Anuki oñemoñe'ẽ rréipe nderehe.
61 Upéi Abram ohendu Eliezer ñe'ẽ, ha Abram pya'e odipara Noé ha ita'ýra Sem rógape, ha ha'e okañy upépe ha ojuhu peteĩ lugár isegúro hag̃ua. ha rréi rembiguáikuéra ou Abram rógape oheka hag̃ua chupe, ha katu ndojuhúi chupe, ha oheka hikuái tetã tuichakue javeve ha ndojejuhúi chupe, ha oho hikuái oheka oparupiete ha ndojejuhúi chupe.
62 Ha pe rréi rembiguái ndojuhúi Abránpe ohojey hikuái rréi rendápe, péro pe rréi pochy Abrán rehe oñemomirĩ, ndojuhúigui chupe, ha pe rréi omosẽ iñakãgui ko mba'e Abrán rehegua.
63 Upéi Abrán okañy Noé rógape un mes aja, pe rréi hesarái peve ko mba'égui, péro Abrán okyhyje gueteri pe rréigui. ha Tér ou ohecha kañyháme ita'ýra Abránpe Noé rógape, ha Taré tuichaiterei mba'e mburuvicha guasu resa renondépe.
64 Abram he'i itúvape: —Ndereikuaái piko pe rréi oimo'ãha chejuka ha ohunditaha che réra ko yvy ape ári umi ikonsehéro aña he'i rupi?
65 Ko'ág̃a máva piko rereko ko'ápe ha mba'épa rereko ko tetãme? Epu'ã, jaha oñondive Canaán retãme, roñemosãso haguã ipógui, ani haguã reñehundi avei ha'e rupive ára pahápe.
66 ¿Ndereikuaái piko térã nerehendúi piko, ndaha'eiha mborayhu rupive Nemrod ome'ẽha ndéve opa ko ñemomba'e, ha katu ha'e ideprovécho hag̃uánte ome'ẽ ndéve opa ko'ã mba'e porã?
67 Ha ojapóramo nderehe mba'eporã tuichavéva kóvagui, katuete ko'ãva ha'e yvóra mba'e reinte, pe mba'erepy ha mba'erepy ndaikatúigui ou pe pochy ha pochy ára.
68 Ko'ág̃a katu pehendu che ñe'ẽ, ha ñapu'ã ha jaha Canaán retãme, Nimrodgui ikatu hag̃uáicha ojeperhudika; ha eservi andejra ndeapovaekupe ko yvy ape ha oho porta ndéve; ha emombo opa mba'e rei repersegíva.
69 Abram noñe'ẽvéima, Noé ha ita'ýra Sem ombohováivo Térpe: "Añete pe ñe'ẽ Abram he'iva'ekue ndéve".
70 Upéi Taré ohendu ita'ýra Abrán ñe'ẽ, ha Taré ojapo opa mba'e Abrán he'íva, pórke upéva ou Ñandejáragui, ani hag̃ua pe rréi ojuka Abránpe.

MOAKÃHA 13 rehegua

1 Upéi Taré ogueraha ita'ýra Abrán ha inieto Lot, Harán ra'y, ha itajýra Sarai, ita'ýra Abrán rembireko, ha enterove hogayguakuérape, ha oho hendivekuéra Ur Casdim guive oho hag̃ua Canaánpe. Ha og̃uahẽvo hikuái Harán retãme opyta hikuái upépe, ha'égui yvy iporãitereígui oñemongaru hag̃ua, ha ijyvyku'íva umi omoirũva chupekuéra g̃uarã.
2 Ha tavayguakuéra Harán retãygua ohecha Abram iporã ha hekojojaha Tupã ha yvypóra ndive, ha Ñandejára Itupã oĩha hendive, ha oĩ tavayguakuéra Harán retãygua ou ha oñemoirũ Abrán ndive, ha ha'e ombo'e chupekuéra Ñandejára mbo'epy ha hapekuéra; ha ko'ã kuimba'e opyta Abrán ndive hógape ha ojejagarra hese.
3 Abram opyta upe tetãme mbohapy áño, ha ohasávo mbohapy áño Ñandejára ojehechauka Abránpe ha he'i chupe; Che ha'e Ñandejára ndeguenohẽva'ekue Ur Casdim-gui, ha ndepe'ava'ekue opa ne enemigokuéra pógui.
4 Ha ko'ág̃a upévare rehendu ramo che ñe'ẽ ha reñongatúramo che rembiapoukapykuéra, che estatuto ha che léikuéra, upéicharõ ajapóta ne enemigokuérape ho'a hag̃ua ne renondépe, ha ambohetavéta ne ñemoñare mbyjakuéra yvagapeguaicha, ha amondóta che jehovasa opa ne po rembiapokue ári, ha ndofaltamo'ãi ndéve mba'eve.
5 Epu'ã ko'ág̃a, ejagarra ne rembireko ha opa mba'e nemba'éva ha tereho Canaán retãme ha epyta upépe, ha che aiméta ndéve peteĩ Tupãramo, ha rohovasáta. Abram opu'ã ha ogueraha hembireko ha opa mba'e imba'éva, ha oho Canaán retãme Ñandejára he'i haguéicha chupe. Abram oguereko cincuenta áño oho jave Harángui.
6 Abram og̃uahẽ Canaán retãme ha oiko pe siuda mbytépe, ha upépe omoĩ hoga Canaán ñemoñare apytépe, oikóva upe tetãme.
7 Ñandejára ojehechauka Abránpe og̃uahẽvo Canaán retãme, ha he'i chupe: "Kóva hína pe yvy ame'ẽ va'ekue ndéve ha ne ñemoñarekuérape opa ára g̃uarã, ha ajapóta ne ñemoñarekuérape umi mbyja yvágapeguáicha, ha ame'ẽta ne ñemoñarekuérape erénsiaramo opa umi yvy rehechává".
8 Upéi Abram omopu'ã peteĩ altár Ñandejára oñe'ẽ haguépe chupe, ha upépe Abram ohenói Ñandejára réra.
9 Upe tiémpope, tres áño Abrán oiko hague Canaánpe, upe áñope omano Noé, ha upéva hína cincuenta y ocho áño Abrán oikove haguépe. ha opa ára Noé oikove hague nuevecientos cincuenta áño ha omano.

10 Upéi Abram oiko Canaán retãme, ha'e, hembireko ha opa imba'éva, ha opa umi omoirũva chupe, umi omoirũva hendive umi tavayguakuéra upe tetãmegua ndive. Péro Abram ryke'y Nahor, itúva Tará, Harán ra'y Lot ha opavave imba'ekuéra oiko Haránpe.
11 Pe quinto áño Abrán oiko haguépe Canaánpe, umi hénte Sodoma ha Gomorragua ha entéro umi siuda oĩva pe ñúme opu'ã opu'ã poguýgui Quedorlaómer, rréi de Elam. opa mburuvicha guasu kuéra táva ñu pegua oservi haguére Quedorlaómer-pe doce áño pukukue, ha ome'ẽ chupe peteĩ impuesto año, ha katu umi árape décimo tres áñope, opu'ã hese.
12 Ha diez áño Abrán oiko haguépe Canaán retãme, oñorairõ Nimrod rréi de Sinar ha rréi de Elam Quedorlaómer, ha Nimrod ou oñorairõ Quedorlaómer ndive ha omoĩ ipoguýpe.
13 Upe tiémpope Quedorlaómer ha'e va'ekue peteĩ mburuvicha guasu Nimrod ehérsito pegua, ha opa umi hénte oĩva pe tórrepe isarambipa rire, ha umi hembýva avei isarambipa rire ko yvy ape ári, Quedorlaómer oho Elam retãme ha ogoverna ha opu'ã ijára kóntrape.
14 Upe tiémpope Nimrod ohechávo umi siuda oĩva pe llanura-pe opu'ãmaha, orgullo ha pochy reheve ou oñorairõ hag̃ua Quedorlaómer ndive, ha Nimrod ombyaty entéro umi prínsipe ha ipoguýpe, amo setecientos mil kuimba'e, ha oho oñorairõ chupe 5.000 kuimba'e ndive, ha Quedorlaómer osẽ oñorairõ hag̃ua chupe 5.000 kuimba'e ndive, ha oñembosako'i hikuái oñorairõ hag̃ua Babel ñúme oĩ Elam ha Sinar mbytépe.
15 Upépe entéro umi rréi oñorairõ, ha Nimrod ha itavayguakuéra ojejuka Quedorlaómer retãyguakuéra renondépe, ha ho'a Nimrod kuimba'ekuéragui seiscientos mil rupi, ha ho'a ijapytepekuéra Mardón, rréi ra'y.
16 Upéi Nimrod okañy ha ohojey otĩ ha oñemotĩvo hetãme, ha are guivéma oñemoĩ Quedorlaómer poguýpe, ha Quedorlaómer oho jey hetãme ha omondo mburuvichakuéra ijehérsitopegua umi rréi oikóvape ijerére, Arioc rréi de Elasar ha rréi Tidal de Goyim rendápe, ha ojapo peteĩ kompromíso hendivekuéra, ha enterovéva iñe'ẽrendu he'ívare.
17 Ha 15 áño Abram oiko hague Canaán retãme, ha'éva 70 áño Abrán oikove hague, ha Ñandejára ojehechauka Abránpe upe áñope ha ha'e he'i chupe: "Che hína Ñandejára ndeguenohẽ va'ekue Ur Casdimgui ame'ẽ hag̃ua ndéve ko yvy erénsiaramo".
18 Ko'ág̃a eguata che renondépe ha eiko porã ha ekumpli umi mba'e ajapóva, pórke ndéve ha ne ñemoñarekuérape ame'ẽta ko yvy erénsiaramo, ysyry Mitzraim guive ysyry guasu Éufrates peve.
19 Ha rejúta nde rukuéra rendápe py'aguapýpe ha eda porãme, ha irundyha ñemoñare ojevýta ko'ápe ko tetãme ha oguerekóta erénsia tapiaite g̃uarã; ha Abram omopu'ã peteĩ altar, ha ohenói Ñandejára réra ojehechaukava'ekue chupe, ha ogueru mymbajuka altar ári Ñandejárape g̃uarã.
20 Upe tiémpope Abram oho jey Haránpe ohecha hag̃ua itúva ha isýpe, itúva rógape, Abrán ha hembireko ha entéro imba'ekuéra oho jey Haránpe, ha Abrán opyta 5 áño Haránpe.
21 Ha heta Harán tavayguakuéra, setenta y dos kuimba'e rupi, oho Abrán rapykuéri ha Abram ombo'e chupekuéra Ñandejára ñembo'e ha hapekuéra, ha ha'e ombo'e chupekuéra oikuaa hag̃ua Ñandejárape.
22 Upe tiémpope Ñandejára ojehechauka Abránpe Haránpe, ha he'i chupe: "Ko'ã veinte áño ohasava'ekuépe añe'ẽma nendive.
23 Esẽ ne retãgui, nde reñói haguégui ha nde ru rógagui, pe yvy ahechauka haguépe ndéve ame'ẽ hag̃ua ndéve ha ne ra'ykuérape, pórke upépe upe tetãme rohovasa, ha rojapóta ndehegui peteĩ tetã tuicháva, ha ajapóta nde réra tuicha, ha ndepype ojehovasáta umi familia ko yvy arigua.
24 Ko'ág̃a epu'ã, esẽ ko tendágui, nde, ne rembireko, ha opa ne mba'éva, avei opavave onase va'ekue nde rógape ha opa umi ánga rejapo va'ekue Haránpe, ha eguenohẽ chupekuéra ko'águi, ha epu'ã rejevy hag̃ua Canaán retãme.
25 Upémarõ Abram opu'ã ha ogueraha hembireko Sarái ha opa mba'e ha'e hogapýpe ha umi ánga ojapo va'ekue Haránpe, ha osẽ oho Canaánpe.
26 Upéi Abram oho jey Canaán retãme, Ñandejára he'iháicha. Lot, iñermáno Harán ra'y oho hendive, Abram oguereko 75 áño osẽvo Harángui oho jey haguã Canaán retãme.
27 Ha ha'e og̃uahẽ Canaán retãme Ñandejára he'i haguéicha Abránpe, ha omopu'ã hoga ha oiko Mamré ñúme, ha hendive oĩ Lot ijoyke'y ra'y, ha opa mba'e imba'éva.
28 Ñandejára ojehechauka jey Abránpe ha he'i: "Ne ñemoñarekuérape ame'ẽta ko yvy. ha upépe omopu'ã peteĩ altar Ñandejára ojehechaukava'ekuépe chupe, ko'ág̃a peve oĩva ko'ág̃a peve Mamre ñúme.

MOAKÃHA 14 rehegua

1 Upe árape oĩkuri Sinar retãme peteĩ kuimba'e iñarandúva oguerekóva entendimiento opa arandúpe, ha ojehecha porã, ha katu ha'e imboriahu ha imboriahu; héra Rikayon ha hasy chupe oñemantene hag̃ua.
2 Ha odesidi ohotaha Egiptope, Egipto ruvicha Anom ra'y Oswiris rendápe, ohechauka hagua mburuvicha guasúpe iñarandu; ikatu haguére ojuhu grásia hesápe, omopu'ã hag̃ua chupe ha ome'ẽ hag̃ua chupe mantenimiento; ha Rikayon ojapo upéicha.
3 Ha Rikayon og̃uahẽvo Egipto-pe oporandu umi oikóvape Egipto-pe pe rréi rehe, ha umi oikóva Egipto-pe omombe'u chupe pe rréi de Egipto jepokuaa, upérõ ha'égui pe rréi de Egipto jepokuaa oho hague imburuvicha guasu rógagui ha ojehecha chupe peteĩ ára añónte pe áñope, ha upe rire pe rréi ohojeýta ipalásiope opyta hag̃ua upépe.
4 Ha pe rréi oho haguépe ohusga upe tetãme, ha opavave oguerekóva peteĩ traje ou rréi renondépe upe árape ohupyty hag̃ua imba'ejerure.
5 Ha Rikayon ohendúvo pe jepokuaa Egiptope ha ndaikatuiha ou pe rréi renondépe, tuicha oñembyasy ha oñembyasyeterei.
6 Ha ka'aru Rikayon osẽ ha ojuhu peteĩ óga oñembyaíva, yma ha'eva'ekue panadería Egipto-pe, ha opyta upépe pyhare pukukue ánga rasy reheve ha opyrũ ñembyahýigui, ha oke ojeipe'a hesagui.
7 Ha Rikayon ohesa'ỹijo ipype mba'épa ojapova'erã pe távape pe rréi ojehechauka peve, ha mba'éichapa ikatu oñemantene upépe.

8 Ha’e opu’ã pyhareve ha oguata ha ojotopa hape umi ovendévape verdúra ha opaichagua semílla ome’ẽva umi oikóvape.
9 Ha Rikayon ojapose avei upéicha ohupyty hag̃ua mantenimiento pe távape, ha katu ndoikuaái umi tavaygua jepokuaa, ha ha’ete peteĩ ohecha’ỹva ijapytepekuéra.
10 Upéi oho ohupi verdura ovende hag̃ua chupe oipytyvõ hag̃ua chupe, ha umi hénte oñembyaty ijerére ha oñembohory hese, ha oipe’a chugui umi verdúra ha ndohejái chupe mba’eve.
11 Ha opu’ã upégui ipy’a rasy reheve, ha oho osuspira pe panadería opyta haguépe pyhare pukukue, ha oke upépe mokõiha pyhare.
12 Ha upe pyharépe ha’e opensa jey ipy’apýpe mba’éichapa ikatu ojesalva ñembyahýigui, ha oinsinua peteĩ esquema mba’éichapa ojapóta.
13 Ha opu’ã pyhareve ha ojapo iñarandu, ha oho okontrata treinta kuimba’e imbaretéva umi héntepe, ogueraháva ipópe umi tembiporu ñorairõrã, ha ogueraha chupekuéra pe sepultúra Egipto ru’ãme, ha omoĩ chupekuéra upépe.
14 Ha he'i chupe kuéra: “Péicha he'i mburuvicha guasu: Peñemombarete ha peiko kuimba'e ipy'aguasúva, ha ani oñeñotỹ avavépe ko'ápe oñeme'ẽ peve doscientos pláta pehẽngue, ha upéi ikatu oñeñotỹ chupe. ha umi kuimba’e ojapo Rikayon omandaháicha Egipto tavayguakuérape upe áño pukukue.
15 Ha ocho jasy rire Rikayon ha ikuimba’ekuéra ombyaty hetaiterei mba’erepy pláta ha órogui, ha Rikayon ogueraha hetaiterei kavaju ha ambue mymba, ha okontrata hetave kuimba’épe, ha ome’ẽ chupekuéra kavaju ha opyta hendive.
16 Ha og̃uahẽvo pe áño, pe rréi oho jave pe távape, opavave oikóva Egipto-pe oñembyaty oñe’ẽ hag̃ua chupe Rikayon ha ikuimba’ekuéra rembiapo rehe.
17 Upémarõ pe rréi osẽ pe ára oje’évape, ha enterove egiptogua ou henondépe ha osapukái chupe:
18 Pe rréi toikove opa ára g̃uarã. Mba'e piko ko mba'e rejapova'ekue távape ne rembiguái kuérape, ani haguã reheja oñeñotỹ peteĩ te'õngue oñeme'ẽ peve hetaiterei pláta ha óro? Ojejapópa ra’e peichagua ko yvy tuichakue, umi rréi ymaguare ára guive heẽ jepe Adán ára guive, ko’ág̃a peve, ani hag̃ua oñeñotỹ umi omanova’ekue peteĩ mba’e ojehepyme’ẽvare añónte?
19 Roikuaa umi rréi ojepokuaaha oipe’a peteĩ impuésto káda áño umi oikovévagui, péro nde ndaha’éi upévante rejapóva, síno umi omanóva apytégui avei rejerure peteĩ impuésto ára ha ára.
20 Ko’ág̃a, o rréi, ndaikatuvéima rogueropu’aka ko mba’e, pe tavaguasu tuichakue oñembyaígui upévare, ha ndereikuaái piko?
21 Ha pe rréi ohendúvo opa mba’e he’iva’ekue hikuái ipochyeterei, ha ipochy hendy ipype ko mba’ére, ndoikuaáigui mba’eve upévagui.
22 Ha pe rréi he’i: “¿Máva piko ha moõpa oĩ pe oñeanimáva ojapo ko mba’e vai che retãme che amanda’ỹre?”. Katuete remombe'úta chéve.
23 Ha omombe’u chupe hikuái opa mba’e Rikayon ha iñirũnguéra rembiapokue, ha pe rréi pochy oñemopu’ã, ha omanda ojegueru hag̃ua henondépe Rikayon ha iñirũnguérape.
24 Ha Rikayon ogueraha amo mil mitã, ta’ýra ha tajýra, ha omonde chupekuéra seda ha bordado, ha omoĩ kavaju ári ha omondo rréipe ikuimba’ekuéra rupive, ha avei ogueraha hetaiterei pláta ha óro ha ita hepyetereíva, ha peteĩ kavaju imbarete ha iporãva, jopóiramo pe rréipe g̃uarã, upéva reheve ou rréi renondépe ha oñesũ pe rréi renondépe yvy henondépe; ha mburuvicha guasu, hembiguái ha opavave Egipto-ygua oñesorprende Rikayon rembiapo rehe, ha ohecha hikuái ipirapire hetáva ha jopói oguerúva mburuvicha guasúpe.
25 Ha tuicha ombovy’a pe rréipe ha ha’e oñesorprende hese; ha Rikayon oguapy jave henondépe mburuvicha guasu oporandu chupe opa hembiapokuére, ha Rikayon he’i iñarandúpe opa iñe’ẽ mburuvicha guasu, hembiguáikuéra ha opavave Egipto-pe oikóva renondépe.
26 Ha pe rréi ohendúvo Rikayon ñe’ẽ ha iñarandu, Rikayon ojuhu grásia hesápe, ha ojotopa gracia ha py’aporã reheve opavave rréi rembiguái ha opa Egipto-pegua oikóvagui, iñarandu ha iñe’ẽ porã rupi, ha upe guive ohayhueterei chupe hikuái.
27 Ha pe rréi ombohovái ha he’i Rikayon-pe: “Nde réra noñembohéramo’ãvéima Rikayon ha katu Faraón ha’éta nde réra, rejerure guive peteĩ impuésto omanóvagui; ha ombohéra chupe Faraón.
28 Ha pe rréi ha umi oĩva ipoguýpe ohayhu Rikayon iñarandu haguére, ha oñemongeta hikuái entéro umi oikóva Egíptope ojapo hag̃ua chugui prefékto pe rréi poguýpe.
29 Enterove oikóva Egíptope ha umi iñarandúva ojapo upéicha, ha ojejapo léi Egíptope.
30 Ha omoĩ hikuái Rikayon Faraónpe prefecto Oswiris rréi de Egipto poguýpe, ha Rikayon Faraón oisãmbyhy Egipto, ára ha ára omotenondévo hustísia pe táva tuichakue javeve, ha katu Oswiris pe rréi ohusgáta umi tavayguakuérape upe tetãme peteĩ ára peteĩ arýpe, osẽvo ojehechauka.
31 Ha Rikayon Faraón iñarandu rupi oipe’a pe goviérno Egíptope, ha ojerure peteĩ impuésto entéro umi oikóvagui Egiptope.
32 Ha enterove oikóva Egíptope ohayhueterei Rikayon Faraónpe, ha ojapo peteĩ dekréto ohenói hag̃ua Faraón opa rréi oisãmbyhýtava hesekuéra ha iñemoñarekuérape Egiptope.
33 Upévare umi rréi ogovernáva Egíptope upe tiémpo guive oñehenói Faraón ko’ag̃aite peve.

MOAKÃHA 15 rehegua

1 Ha upe arýpe oiko peteĩ ñembyahýi tuichaitereíva Canaán retã tuichakue javeve, ha umi oikóva upe tetãme ndaikatúi opyta pe ñembyahýi rupi ivaietereígui.
2 Abrán ha entéro imba’ekuéra opu’ã ha oguejy Egíptope pe ñembyahýi káusare, ha og̃uahẽvo hikuái pe rrío Mitzraimpe opyta sapy’ami opytu’u hag̃ua ikane’õgui pe tapére.
3 Abrán ha Sarai oguata hína kuri pe rrío Mitzraín rembe’ýpe, ha Abrán ohecha hembireko Sarái iporãitereiha.
4 Upémarõ Abram he’i hembireko Saráipe: “Ñandejára ndeapo guive nde rova porãite, akyhyje umi egipciogui ani hag̃ua chejuka ha ndegueraha, pórke ko’ã lugárpe ndokyhyjéi Ñandejáragui”.
5 Añetehápe rejapóta ko'ã mba'e: Ere nde ha'eha che reindy opavave ojerurévape ndéve, iporã haguã chéve, ha jaikove haguã ha ani haguã jajejuka.

6 Upéi Abram he’i upéicha opa umi oúvape hendive Egíptope, pe ñembyahýi káusare. omanda avei isobrino Lot-pe, he'i: Egiptogua oporandúramo ndéve Sarai rehe, he'i ha'eha Abram reindy.

7 Ha jepeve opa ko’ã tembiapoukapy reheve Abram ndojeroviapái hesekuéra, ha katu ojagarra Saráipe ha omoĩ chupe peteĩ káhape ha omokañy imba’yrukuéra apytépe, Abram ojepy’apyetereígui Sarái rehe egipcio-kuéra rembiapovai rupi.

8 Upéi Abrán ha opa imba’ekuéra opu’ã pe rrío Mitzraimgui ha og̃uahẽ Egíptope. ha sa'i oike hikuái pe táva rokẽme, umi guardia oñembo'y henondépe he'ívo: Peme'ẽ diezmo pe rréipe peguerekóvagui, ha upéi ikatu peike pe távape; ha Abram ha umi hendive oĩva ojapo upéicha.

9 Abrán umi hénte oĩva hendive og̃uahẽ Egíptope, ha og̃uahẽvo hikuái ogueru pe káha okañyhápe Sarai ha umi egipcio ohecha pe káha.

10 Upe rire mburuvicha guasu rembiguái kuéra oñemboja Abrán rendápe ha he'i: —Mba'e piko reguereko ko'ápe ko káhape ore ndorohecháiva? Ko'ágã eipe'a pe káha ha eme'ẽ diezmo mburuvicha guasúpe opa mba'e oguerekóvagui.

11 Upéi Abram he’i: “Ndaipe’amo’ãi ko káha, péro ame’ẽta opa mba’e rejeruréva”. Faraón ruvicha kuéra he'i Abrán-pe: —Peteĩ káha ita hepyetévagui, eme'ẽ oréve pe 10ha.

12 Abram he’i: “Ame’ẽta opa mba’e reipotáva, péro ani reavri pe káha”.

13 Ha pe rréi ofisiál opresiona Abránpe, ha og̃uahẽ pe káha rendápe ha oipe’a mbaretépe, ha ohecha hikuái, ha péina ápe peteĩ kuña porã oĩha pe káhape.

14 Ha mburuvicha guasu ruvicha kuéra ohechávo Saraípe ohecharamoiterei hikuái iporãha, ha opa Faraón ruvicha ha Faraón rembiguáikuéra oñembyaty ohecha haguã Sarai-pe, iporãitereígui. Mburuvicha guasu ruvicha kuéra odipara omombe'u Faraónpe opa mba'e ohechava'ekue, ha omomba'eguasu hikuái Saráipe mburuvicha guasúpe. Faraón omanda ojegueru haguã chupe, ha pe kuña ou mburuvicha guasu renondépe.

15 Faraón ohecha Saraípe ha ha’e ombovy’aiterei chupe, ha ha’e oguerohoryeterei chupe, ha pe rréi ovy’aiterei hese, ha ome’ẽ jopói umi oguerúvape chupe marandu hesegua.

16 Upémarõ ojegueraha pe kuñáme Faraón rógape, ha Abram oñembyasy hembirekóre, ha oñembo’e Ñandejárape oipe’a hag̃ua chupe Faraón pógui.

17 Ha Sarai oñembo'e avei upe jave ha he'i: O Tupã Ñandejára ere che Ruvicha Abrán-pe oho haguã ijyvýgui ha itúva rógagui Canaán retãme, ha repromete rejapo porãtaha hendive ojapóramo ne rembiapoukapy; ko’ãg̃a péina ápe rojapo pe remandava’ekue oréve, ha roheja ore retã ha ore rogayguakuéra, ha roho peteĩ tetã ambuépe ha peteĩ tavayguakuéra ndoroikuaáivape upe mboyve.

18 Ha roju ko tetme rojehekýi hagua ñembyahýigui, ha ko accidente vai ojehu cherehe; ko’ãg̃a upévare, O Ñandejára Tupã, orepe’a ha oresalva ko oporojopyva pógui, ha ejapo porã chendive ne poriahuvereko rehehápe.

19 Ñandejára ohendu Sarai ñe’ẽ, ha Ñandejára ombou peteĩ ánhel osalva hag̃ua Saráipe Faraón poguýgui.

20 Upémarõ pe rréi oguapy Sarái renondépe ha ohecha peteĩ Ñandejára remimbou oñembo’y hína hi’ári, ha ha’e ojehechauka Saráipe ha he’i chupe: “Ani rekyhyje, Ñandejára ohendu ningo ne ñembo’e”.

21 Upémarõ pe rréi oñemboja Saraípe ha he’i chupe: “¿Mba’e piko ndéve g̃uarã pe kuimba’e ndegueru va’ekue ko’ápe?”. ha he'i: “Ha'e che ryvy”.

22 Upémarõ pe rréi he’i: “Ore roĩta romomba’eguasu chupe, romopu’ã ha rojapo hese opa mba’e porã remandáva oréve. ha upe jave rréi omondo Abránpe pláta ha óro ha ita hepyetereíva heta, vaka, kuimba’e tembiguái ha tembiguái kuña ndive; ha mburuvicha guasu omanda ojegueru hagua Abránpe, ha oguapy mburuvicha guasu róga korapýpe, ha upe pyharépe mburuvicha guasu tuicha omopu’ã Abránpe.

23 Upéi pe rréi oñemboja oñe’ẽ hag̃ua Saraípe, ha ha’e oipyso ipo opoko hag̃ua hese, ha pe ánhel oinupã chupe, ha okyhyjeterei ha ndojejokói opoko hese.

24 Pe rréi oñemoag̃uívo Saraípe, pe ánhel oinupã chupe yvýpe, ha ojapo chupe upéicha pyhare pukukue, ha pe rréi okyhyjeterei.

25 Upe pyharépe pe ánhel oinupã vaipaite entéro rréi siervokuérape, ha hogaygua kompletoitépe, Sarai káusare, ha upe pyharépe ojahe’oiterei umi hénte oĩva Faraón rógape.

26 Faraón ohechávo mba’e vai ojehúva chupe, he’i: “Añetehápe ko kuñáre ojehu chéve ko mba’e, ha ha’e oñemomombyry chugui ha oñe’ẽ chupe ñe’ẽ iporãva”.

27 Upémarõ pe rréi he’i Saráipe: “Eremína chéve pe kuimba’e reju va’ekuére ko’ápe. ha Sarai he'i: Ko kuimba'e che ména, ha ha'e ndéve ha'eha che ryvy, akyhyjégui, ani haguã rejuka chupe mba'evai rupi.

28 Ha pe rréi oñemomombyry Saráigui, ha umi mba’e vai oporojukáva Ñandejára ánhelpe opyta chugui ha hogayguakuérape. ha Faraón oikuaa ojejapihague chupe Sarai rehe, ha pe rréi tuichaiterei oñemondýi ko mba’ére.

29 Ko’ẽmbotávo pe rréi ohenói Abránpe ha he’i chupe: “¿Mba’e piko rejapo cherehe?”. Mba'ére piko ere: “Ha'e che reindy, upévare agueraha chupe che rembirekorã, ha upévare ko mba'asy pohýi oúma che ha che rógape”.

30 Ko'ágã péina ápe ne rembireko, egueraha chupe ha tereho ore retãgui ani haguã opavave romano hese. Faraón ogueraha hetave vaka, tembiguái ha tembiguái kuña, pláta ha óro ome'ẽ haguã Abránpe, ha oho jey hendápe hembireko Sarai.

31 Upéi pe rréi ojagarra peteĩ kuñataĩ ha’e imemby va’ekue hembirekokuéragui, ha ome’ẽ chupe Saraípe peteĩ tembiguáiramo.

32 Upémarõ pe rréi he’i itajýrape: “Iporãve ndéve g̃uarã che membykuña reime tembiguáiramo ko kuimba’e rógape, reiko rangue che rógape, rohecha rire pe mba’e vai ojehúva orerehe ko kuñáre”.

33 Abram opu'ã ha ha'e ha opavave imba'éva oho Egipto-gui. ha Faraón omanda unos kuánto kuimba’ekuérape omoirũ hag̃ua chupe ha opa umi ohóva hendive.

34 Upéi Abram oho jey Canaán retãme, pe lugár ojapo haguépe pe altár, ñepyrũrã omoĩ haguépe hóga.

35 Ha Lot, Harán ra'y, Abram ryvy, oguereko heta vaka, ovecha ha vaka ha tenda, Ñandejára ome'ẽgui chupekuéra heta mba'e Abrán káusare.

36 Ha Abram oikórõ guare upe tetãme Lot mymba rerekuakuéra oñorairõ Abram ovecha rerekuakuéra ndive, imba’ekuéra tuichaitereígui opyta hag̃ua oñondive upe

tetãme, ha pe yvy ndaikatúi ogueraha chupekuéra hymbakuérare.
37 Ha Abram ovecha rerekua oho jave omongaru ijovecha kuéra ndohoséi hikuái upe tetãygua kokuépe, ha katu Lot ovecha rerekua rymbakuéra ojapo ambue mba’e, ojehejágui chupekuéra okaru umi tavayguakuéra upe tetãmegua kokuépe.
38 Umi hénte oikóva upe tetãme káda día ohecha ko mba’e, ha ou Abrán rendápe ha oñorairõ hendive Lot ovecha rerekua káusare.
39 Upémarõ Abram he’i Lótpe: “¿Mba’e piko rejapo cherehe chembojeguaru hag̃ua umi oikóvape upe tetãme, remanda haguére ne ovecha rerekua omongaru hag̃ua ne rymbakuéra ótro ñúme?”. Ndapeikuaái piko che ha'eha extranjero ko tetãme Canaán ñemoñare apytépe, ha mba'ére piko rejapo che rehe péicha?
40 Upe mba’ére Abrán oñorairõ káda día Lot ndive, péro Lot nohendúi Abránpe, ha ha’e osegi ojapo upéicha ha umi oikóva upe tetãme ou ha omombe’u Abránpe.
41 Upéi Abram he'i Lot-pe: —Araka'e peve piko repytáta che ñepysanga ramo umi oikóva upe tetãme ndive? Ko’ág̃a ajerure ndéve anivéma hag̃ua oiko ñorairõ ore apytépe, ore ningo ore pariénte.
42 Ha katu ajerure ndéve eñemomombyrývo chehegui, tereho ha eiporavo peteĩ tenda ikatuhápe reiko ne rymba ha opa ne mba’éva ndive, ha katu Eñemomombyrýke chehegui, nde ha ne róga.
43 Ha ani rekyhyje rehóvo chehegui, oĩramo ojapóva nderehe mba’eve, taikuaauka chéve ha avengáta chugui ne mba’e, eñemomombyrýnte chehegui.
44 Abram he’ipa rire Lótpe ko’ã mba’e, Lot opu’ã ha omaña Jordán ñu gotyo.
45 Ha ha’e ohecha ko lugár tuichakue oñemboy’u porãha, ha iporãha yvypórape g̃uarã ha avei ome’ẽha pasto umi vakakuérape g̃uarã.
46 Upéi Lot oho Abrángui upe lugárpe, ha upépe omopu’ã hogapa ha oiko Sodómape, ha ojesepara ojuehegui.
47 Abrán oiko Mamré ñu hebrónpe, ha upépe omopu’ã hoga, ha Abram opyta upépe heta áño.

MOAKÃHA 16 rehegua

1 Upe tiémpope, rréi Quedorlaómer de Elam omondo entéro umi rréi oĩvape ijykére, Nimrod, rréi de Sinar oĩva upérõ ipoguýpe, ha Tidal, rréi de Goyim ha Arioc, rréi de Elásarpe, ha’ekuéra ojapo peteĩ kompromíso, ha he’i: “Ejupi che rendápe ha chepytyvõ, ikatu hag̃uáicha rojuka entéro umi siuda oĩva Sodomape ha umi oikóvape upépe”. opu’ã cherehe ko’ã trece áño.
2 Ha ko’ã cuatro rréi ojupi opa ikampaménto reheve, ochocientos mil kuimba’e rupi, ha oho hikuái ha’ekuéraicha, ha oinupã káda kuimba’épe otopava’ekue hape.
3 Ha umi cinco rréi Sodoma ha Gomorragua, Sinab rréi de Admá, Semeber rréi de Zeboyim, Bera rréi de Sodoma, Bersa rréi de Gomorra ha rréi Bela de Zoar, osẽ ohug̃uaitĩ chupekuéra, ha enterovéva ojoaju Sidim ñúme.
4 Ha ko’ã nueve rréi oñorairõ Sidim ñúme; ha Sodoma ha Gomorra ruvicha kuéra ojejuka Elam mburuvicha guasu kuéra renondépe.
5 Sidim ñúme henyhẽ yvykua cal-gui ha umi rréi Elam-gua omuña Sodoma rréi kuérape, ha umi rréi Sodoma ikampaménto reheve okañy ha ho'a umi yvykua cal-pe, ha opavave hembýva oho yvytýpe ojejoko haguã, ha umi cinco rréi Elam-gua ou hapykuéri ha omoirũ chupekuéra Sodoma rokẽme, ha oguerahapaite Sodoma rokẽme.
6 Osakea hikuái opa táva Sodoma ha Gomorra, ha avei ojagarra hikuái Lot, Abram ryvy ra'y, ha ipropiedad, ha ojagarrapaite umi mba'e oguerekóva umi táva Sodoma, ha oho hikuái. Unic, Abram rembiguái, oĩva ñorairõme, ohecha upéva, ha omombe'u Abránpe opa mba'e mburuvicha guasu kuéra ojapova'ekue Sodoma táva rehe, ha Lot ogueraha hague prisionero ramo hesekuéra.
7 Abram ohendu upéva, ha opu’ã trescientos dieciocho kuimba’e rupi oĩva hendive, ha upe pyharépe omuña ko’ã rréipe ha oinupã chupekuéra, ha enterove ho’a Abrán ha iñirũnguéra renondépe, ha ndaipóri opytáva umi cuatro rréi okañýva, ha peteĩteĩ oho hape.
8 Upéi Abram orrekupera kompletoite umi mba’e orekóva Sodoma, ha orrekupera avei Lot ha imba’ekuéra, hembireko ha imembykuéra ha entéro mba’e imba’éva, upévare Lot ndofaltái mba’eve.
9 Ha ou jeývo oinupã rire ko’ã rréipe, ha’e ha ikuimba’ekuéra ohasa Sidim ñúre umi rréi oñorairõ haguépe oñondive.
10 Upéi Bera rréi de Sodoma ha umi ótro kuimba’e oĩva hendive osẽ umi yvykua ho’a haguégui, ojotopa hag̃ua Abrán ha iñirũnguéra ndive.
11 Jerusalén ruvicha guasu Adonisedec, hérava Sem, osẽ ikuimba’ekuéra ndive ohug̃uahẽ Abrán ha itavayguakuérape, mbujape ha víno reheve, ha opyta hikuái oñondive Melec ñúme.
12 Upéi Adonisedec ohovasa Abránpe, ha Abram ome’ẽ chupe peteĩ diezmo opa mba’e oguerúvagui iñenemigokuéragui, pórke Adonisedec ha’e va’ekue saserdóte Ñandejára renondépe.
13 Opa umi rréi Sodoma ha Gomorragua oĩva upépe, hembiguáikuéra ndive, oñemboja Abrán rendápe ha ojerure asy chupe tome’ẽ jey chupekuéra hembiguáikuérape ha’e ogueraha va’ekue prisionéroramo, ha ojagarrapaite hag̃ua umi mba’e.
14 Upéi Abram ombohovái rréi Sodoma-pe, he'ívo: “Ñandejára oikoveháicha, ojapova'ekue yvága ha yvy, ha orredimiva'ekue che ánga opa jehasa asygui, ha chemosãsóva ko árape che enemigokuéragui, ha ome'ẽva'ekue chupekuéra che pópe, ndajagarramo'ãi mba'eve pene mba'éva, ani haguã peñemomba'eguasu ko'ẽrõ, he'ívo: Abram ipirapire hetáva ore mba'e ha'e osalva va'ekuégui.
15 Tupã che Jára che ajeroviaha he'i chéve: “Ndafaltamo'ãi ndéve mba'eve, che rohovasátagui opa mba'e nde po rupive”.
16 Ha ko’ág̃a upévare péina ápe, péina ápe opa pene mba’e, pejagarra ha peho; Ñandejára oikoveháicha ndaipe’amo’ãi pendehegui peteĩ ánga oikovévagui peteĩ sapatu térã hilo peve, ndaha’éiramo umi osẽva’ekue chendive ñorairõme rembi’u repykue, avei umi kuimba’e ohova’ekue chendive, Anar, Ascol ha Mamre, ha’ekuéra ha ikuimba’ekuéra, ha avei umi opytava’ekue omaña hag̃ua equipaje rehe, oipe’áta hikuái iparte pe botín-gui.

17 Umi rréi Sodomagua ome'ẽ Abránpe opa mba'e ha'e he'i haguéicha, ha ojerure chupe oipe'a hag̃ua oimeraẽ mba'e ha'e oiporavóva, péro ha'e ndoipotái.
18 Upéi omondo umi rréi Sodomagua ha umi kuimba'e hembývape, ha omanda chupekuéra Lot rehe, ha oho hikuái hendaitépe.
19 Lot, iñermáno ra'y, omondo avei ipropiedad reheve, ha oho hendivekuéra, Lot oho jey hógape, Sodómape, ha Abram ha itavayguakuéra oho jey hógape Mamré ñu gotyo, oĩva Hebrónpe.
20 Upe jave Ñandejára ojehechauka jey Abránpe Hebrónpe, ha he'i chupe: —Ani rekyhyje, tuichaitereíma ne repykue, che ndahejamo'ãi, romboheta, rohovasa peve ha ajapo ne ñemoñare mbyjakuéra yvágapeguáicha, ndaikatúiva oñemedi ha ojeipapa.
21 Ha ame'ẽta ne ñemoñarekuérape opa ko'ã yvy rehecháva nde resa rupive, chupekuéra ame'ẽta chupekuéra peteĩ erénsia ramo tapiaite g̃uarã, eñemombarete ha ani rekyhyje mante, eguata che renondépe ha eiko perfecto.
22 Upe áño setenta y ocho Abram oikove haguépe, upe áñope omano Reu, Peleg ra'y, ha Reu oikove aja doscientos treinta y nueve áño, ha omano.
23 Upe árape Sarai, Abram rembireko Harán rajy, imemby gueteri. ha'e nome'êi Abránpe ni ta'ýra ni tajýra.
24 Ha ohechávo nomembyeiha mitã, ogueraha hembiguái Agar, Faraón ome'ẽ va'ekue chupe, ha ome'ẽ chupe hembirekorã iména Abránpe.
25 Agar oaprende rupi Sarai rape, Sarai ombo'e haguéicha chupe, ha'e ni mba'evéicharõ ndofaltái ojapo hag̃ua umi mba'e porã.
26 Upémarõ Sarai he'i Abránpe: —Péina ápe che rembiguái Agar, tereho hendápe imemby haguã che jyva ári, ahupyty haguã avei mitã.
27 Opa rire diez áño Abram oiko hague Canaán retãme, ha'éva 85 áño Abrán oikove haguépe, Sarai ome'ẽ chupe Agar.
28 Abram ohendu hembireko Sarai ñe'ẽ, ha ogueraha hembiguái Agar ha Abram ou hendápe ha ha'e hyeguasu.
29 Ha Agar ohechávo hyeguasuha, ovy'aiterei, ha ipatrónape oñemboyke hesa renondépe, ha he'i ipy'apýpe: "Péva ikatu hína che aime porãve Ñandejára renondépe che jára Sarai-gui, opa ára che ruvicha oĩ hague che ruvicha ndive, ha'e ndaha'éi hyeguasúva, péro chéve Ñandejára chemboyke mbykymi chupe hyeguasu.
30 Sara ohechávo Agar hyeguasu hague Abrángui, Sarai oenvidia hembiguái kuñáre, ha Sarai he'i ipy'apýpe: —Kóva ndaha'éi ambue mba'e ndaha'éirõ ha'e iporãveva'erã chehegui.
31 Upérõ Sarai he'i Abránpe: "Toiko nderehe che rembiapo vaikue, pórke pe tiémpo reñembo'e jave Ñandejára renondépe mitã rehehápe, mba'ére piko nereñembo'éi cherehe, Ñandejára ome'ẽ hag̃ua chéve ne ñemoñare?
32 Ha añe'ẽvo Agar ndive nde renondépe, ha'e odespresia che ñe'ẽ, hyeguasu haguére, ha nde nderemo'ãi chupe mba'eve; andejra tohusga che ha nde apytépe rejapovaekue cherehe.
33 Upémarõ Abram he'i Saráipe: —Péina ne rembiguái rembiguái nde pópe, ejapo hese iporãva nde resa renondépe. ha Sarai ombohasa asy chupe, ha Agar okañy chugui yvy ojeiko'ỹháme.
34 Ha peteĩ Ñandejára remimbou ojuhu chupe pe lugár okañy haguépe, peteĩ ykua ykére, ha he'i chupe: "Ani rekyhyje, che ambohetavétagui ne ñemoñare, reguerekótagui peteĩ mitãkuimba'e ha rembohérata chupe Ismael. ko'ágã katu ejevy ne jára Saraí rendápe ha eñemoĩ ipo poguýpe.
35 Ha Agar ombohéra pe ykua Beer-Lahai-Roi, oĩva Cadés ha Bered desiérto mbytépe.
36 Upe tiémpope Agar oho jey ijára rógape, ha opa rire Agar imemby peteĩ mitãkuimba'e Abránpe, ha Abrán ombohéra Ismael. ha Abram oguereko ochenta y seis áño imembykuévo.

MOAKÃHA 17 rehegua

1 Ha umi árape, noventa y uno áño Abram oikove aja, Kitim ra'ykuéra oñorairõ Tubal ra'ykuéra ndive, Ñandejára omosarambi rire yvypóra ra'ykuérape yvy ape ári, Kitim ra'ykuéra oho ha oñembohete Canopia ñúme, ha omopu'ã hikuái itavaguasu upépe ha oiko ysyry Tibreu rembe'ýpe.
2 Ha Tubal ra'ykuéra oiko Toscanápe, ha ijyvykuéra oguahẽ ysyry Tibreu peve, ha Tubal ra'ykuéra omopu'ã peteĩ táva Toscanánpe, ha ombohéra hikuái Sabina, itúva Tubal ra'y Sabina rérape, ha oiko hikuái upépe ko'ag̃aite peve.
3 Ha upérõ Quitim ra'ykuéra oñorairõ Tubal ñemoñarekuéra ndive, ha Tubal ra'ykuéra oity Kitim ra'ykuéra renondépe, ha Kitim ra'ykuéra oity trescientos setenta kuimba'épe Tubal ra'ykuéragui.
4 Upe tiémpope Tubal ra'ykuéra ohura Kitim ra'ykuérape: "Ani pemenda va'erã orendive, ha avave nome'ẽi imembykuña ni peteĩ Kitim ra'ykuérape".
5 Upe tiémpope ningo enterove Tubal rajykuéra iporãiterei, pórke upérõ ko yvy tuichakue javeve ndaipóri kuña iporãva Tubal rajykuéraicha.
6 Ha opavave ovy'áva kuña porãre oho Tubal rajykuéra rendápe ha omenda chuguikuéra hembireko, ha kuimba'e ra'ykuéra, rréi ha prínsipe, ovy'aitereíva kuña porãre, omenda umi árape Tubal rajykuéragui.
7 Ha opakuévo tres áño Tubal ra'ykuéra ohura rire Kitim ra'ykuérape nome'ẽmo'ãiha chupekuéra itajýra hembirekorã, amo veinte kuimba'e Kitim ra'ykuéragui oho ogueraha Tubal rajykuérape, péro ndotopái hikuái ni peteĩ.
8 Tubal ra'ykuéra okumpli umi ohura va'ekue nomendamo'ãiha hendivekuéra, ha ndojapomo'ãi pe huraménto ojapo va'ekue.
9 Kosecha ára jave Tubal ra'ykuéra oho ikokuépe okosecha hag̃ua, umi mitãkuimba'e Quitímgua oñembyaty ha oho táva Sabinape, ha káda kuimba'e ogueraha peteĩ kuñataĩ Tubal rajykuéra apytégui, ha og̃uahẽ hikuái itávape.
10 Ha Tubal ra'ykuéra ohendu upéva ha oho hikuái oñorairõ hendivekuéra, ha ndaikatúi ipu'aka hesekuéra, pe yvyty ijyvatetereígui chuguikuéra, ha ohechávo ndaikatuiha ipu'aka hesekuéra ohojey hikuái hetãme.
11 Ha pe año revolusiónpe Tubal ra'ykuéra oho ha okontrata diez mil kuimba'e rupi umi táva hi'ag̃uívagui, ha oho hikuái oñorairõ hag̃ua Kitim ra'ykuéra ndive.
12 Ha Tubal ra'ykuéra oho oñorairõ hag̃ua Kitim ra'ykuéra ndive, ohundi hag̃ua ijyvy ha ombopy'arory hag̃ua chupekuéra, ha ko ñorairõme Tubal ra'ykuéra ipu'aka Kitim ra'ykuérare, ha Kitim ra'ykuéra, ohechávo tuicha

ojepy'apyha hikuái, ohupi umi ta'yrakuéra oguerekova'ekue Tubal rajykuéra rupive, pe murálla oñemopu'ãva'ekue ári, oĩ hag̃ua umi ra'ykuéra resa renondépe Tubal.
13 Upémarõ Quitim ra'ykuéra he'i chupekuéra: "¿Peju piko peñorairõ pende ra'y ha pende rajykuérandi, ha ndorohechái piko pende ro'o ha pende kangue upe guive ko'ãg̃a peve?
14 Tubal ñemoñare ohendúvo upéva noñorairõvéima Quitim ñemoñare ndive, ha oho hikuái.
15 Ha ohojey hikuái itavaguasúpe, ha upe jave Kitim ñemoñare oñembyaty ha omopu'ã mokõi táva yguasu rembe'ýpe, ha peteĩme ombohéra Purtu ha ambuépe Ariz.
16 Upérõ Abram, Taré ra'y, oreko noventa y nueve áño.
17 Upe jave Ñandejára ojehechauka chupe ha he'i chupe: "Ajapóta che kompromíso che ha ne ñemoñare apytépe, ha tuicha ambohetavéta ne ñemoñare, ha péva hína pe kompromíso ajapóva che ha nendive, opavave mitãkuimba'e oñesirkunsida hag̃ua, nde ha ne ñemoñare.
18 Oguerekómarõ ocho día oñesirkunsida va'erã, ha ko kompromíso oĩta pende retepýpe peteĩ kompromíso opave'ỹvape g̃uarã.
19 Ha ko'ãg̃a upévare noñembohéramo'ãvéima Abrán Abrán añoite, ha ne rembireko noñembohéramo'ãvéima Sarai.
20 Che porovasáta mokõivévape, ha ambohetavéta pene ñemoñare pende rire oiko hag̃ua pendehegui peteĩ tetã tuicháva, ha umi rréi osẽta pendehegui.

MOAKÃHA 18 rehegua

1 Upéi Abrahán opu'ã ha ojapo opa mba'e Ñandejára he'i va'ekue chupe, ha ojagarra umi kuimba'e hogagua ha umi ojejogua va'ekuépe ipirapire, ha osirkunsida chupekuéra Ñandejára he'i haguéicha chupe.
2 Ha ndaipóri ni peteĩ ha'e noñesirkunsidaiva'ekue, ha Abrahán ha ita'ýra Ismael oñesirkunsida hikuái ipire pire ro'ópe; Trece áño Ismael oñesirkunsidárõ guare iprepucio ro'ópe.
3 Pe tercer díape Abrahán osẽ hógagui ha oguapy pe okẽme ovy'a hag̃ua kuarahy haku jave, ho'o hasy aja.
4 Ha andejra ojehechauka chupe Mamre llanura-pe, ha omondo mbohapy hi'anghel oministrva ovisita hagua chupe, ha oguapy hína pe tenda rokẽme, ha ohupi hesa ha ohecha, ha péina mbohapy kuimba'e oúva mombyry guive, ha opu'ã ha odipara ohug̃uaitĩ chupekuéra, ha oñesũ chupekuéra ha ogueru chupekuéra hógape.
5 Upéi he'i chupekuéra: "Ko'ãg̃a chegustáramo peẽme, peju ha pe'u peteĩ pan pehẽngue. ha ojopy chupekuéra, ha ojere hikuái oike ha ha'e ome'ẽ chupekuéra y ha ojohéi hikuái ipy, ha omoĩ peteĩ yvyra guýpe pe tenda rokẽme.
6 Upéi Abrahán odipara ojagarra peteĩ vakara'y, ipiro'y ha iporãva, ha pya'e ojuka ha ome'ẽ hembiguái Eliezérpe omonde hag̃ua.
7 Upémarõ Abrahán oho Sara rendápe pe óga kárpape, ha he'i chupe: "Pya'e embosako'i tres métro harino porã, embojehe'a ha ejapo tórta rejaho'i hag̃ua pe olla orekóva pe so'o, ha ha'e ojapo upéicha".
8 Ha Abrahán pya'e ha ogueru henondépe mantequilla ha kamby, vaka ro'o ha ovecha ro'o, ha ome'ẽ henondépe ho'u hag̃ua pe vakara'y ro'o ojejapopa mboyve, ha ho'u hikuái.
9 Okarupa rire peteĩva he'i chupe: "Ajevýta ne rendápe aikove aja, ha ne rembireko Sara oguerekóta peteĩ mitãkuimba'e".
10 Upe rire umi kuimba'e oho ha oho, umi lugár oñemondo haguépe chupekuéra.
11 Upe árape opa Sodoma ha Gomorra tavayguakuéra, ha opa umi cinco tavaguasu, iñañaiterei ha opeka Ñandejárare ha ombopochy hikuái Ñandejárape umi mba'e ombojeguarúva reheve, ha omombarete hikuái itujávo ombojeguarúva ha ñembohory Ñandejára renondépe, ha iñaña ha hembiapovaikuéra tuicha umi árape Ñandejára renondépe.
12 Ha oguereko hikuái ijyvýpe peteĩ yvyty tuichaitereíva, amo mbyte ára oguata, ha ipype oĩ y ykua ha hetaiterei ka'avo ojeréva pe y rehe.
13 Ha enterove Sodoma ha Gomorragua oho upépe cuatro vése al áño, hembireko, imembykuéra ha enterove imba'ekuéra ndive, ha ovy'a hikuái upépe opupu ha ojeroky.
14 Ha vy'a jave opavave opu'ãta ha ojagarráta hapicha rembirekokuérare, ha oĩ, ivecinokuéra rajy vírgen, ha ovy'a hikuái hesekuéra, ha peteĩteĩ kuimba'e ohecha hembireko ha imembykuñáme hapicha pópe ha nde'íri ni peteĩ ñe'ẽ.
15 Ha ojapo hikuái péicha pyhareve guive pyhare peve, ha upe rire ohojey hikuái hógape peteĩ teĩ kuimba'e hógape ha peteĩ teĩ kuña hogapýpe; upéicha ojapo meme hikuái cuatro vése pe áñope.
16 Avei peteĩ extranhéro oúrõ guare itavaguasúpe ha ogueru umi mba'erepy ha'e ojoguava'ekue omombo hag̃ua upépe, ko'ã siudagua tavayguakuéra oñembyaty, kuimba'e, kuña ha mitã, imitãva ha itujáva, ha oho pe kuimba'e rendápe ha ogueraha mbaretépe imba'erepy, ome'ẽvo michĩmi káda kuimba'épe opa peve opa mba'e ijára oguerúva upe tetãme.
17 Ha pe mba'erepy jára oñorairõramo hendivekuéra, he'ívo: "Mba'épa pe tembiapo pejapo va'ekue cherehe, upéicharõ oñembojáta hese peteĩ teĩ, ha káda uno ohechaukáta chupe pe michĩmi ojagarráva ha oñembohory hese, he'ívo: "Che ajagarra pe michĩmínte pe reme'ẽva chéve; ha ohendúvo upéva opavave chuguikuéra, opu'ãta ha ohóta chuguikuéra ñembyasy ha ánga rasy reheve, opavave opu'ã ha oho hapykuéri, ha omosẽ chupe tavaguasúgui tuicha tyapu ha sarambi reheve.
18 Upéi oĩ peteĩ kuimba'e Elam retãygua, oguapýva hína pe tapére, oguapýva ijyva ári, oguerahávа peteĩ ao porã diferénte kolór, ha pe ao ojejokua peteĩ cordónpe pe vúrro ári.
19 Pe kuimba'e ohasa hína kuri Sodoma kállere ka'aru oike jave, ha opyta upépe opyta hag̃ua pyharekue, péro avave ndohejái chupe oike hógape. ha upe jave oĩ Sodoma-pe peteĩ kuimba'e iñañáva ha iñañáva, ikatupyrýva ojapo hag̃ua ivaíva, ha héra Hedad.
20 Upéi ohupi hesa ha ohecha pe oviahávape pe siuda kállere, ha ou hendápe ha he'i: "Moõgui piko reju ha moõpa reho?".
21 Ha pe kuimba'e he'i chupe: "Ahasa hína Hebrón guive Elam peve che aimehápe, ha ahasa aja kuarahy oike ha avave ndohejái chéve aike hógape, jepe areko mbuja ha y,

ha avei kapi'i ha tembi'u che vúrrope g̃uarã, ha ndahetái mba'eve.
22 Hedad he'i chupe: —Opa mba'e reipotáva, che reme'ẽta, ha katu nerepyta mo'ãi pyhare pukukue.
23 Hedad ogueraha chupe hógape, ha oipe'a pe vúrro pe cordón reheve ha ogueru hógape, ha ome'ẽ pe vúrrope ka'a ha hi'upyrã pe oviahava okaru ha hoy'u aja Hedad rógape, ha opyta upépe upe pyharépe.
24 Ko'ẽmbotávo pe oviaháva opu'ã pyhareve osegi haguã oho, Hedad he'ívo chupe: —Eha'arõ, embopy'aguapy peteĩ mbujape ha upéi tereho, ha pe kuimba'e ojapo upéicha. ha opyta hendive, ha mokõivéva okaru ha hoy'u oñondive ára pukukue, pe kuimba'e opu'ãvo oho haguã.
25 Hedad he'i chupe: —Ko'ág̃a ko'ág̃a ára ko'ag̃a, iporãvéta repyta pyhare pukukue, ikatu hag̃uáicha reñembopy'aguapy. ha oinupã chupe ha opyta upépe pyhare pukukue, ha mokõiha árape opu'ã pyhareve oho haguã, Hedad opresiona chupe, he'ívo: "Embopy'aguapy ne korasõ peteĩ mbujape ha upéi tereho, ha opyta ha okaru hendive avei mokõiha árape, ha upéi pe kuimba'e opu'ã osegi haguã ijeguata.
26 Hedad he'i chupe: —Ko'ágã ára ko'ágã, epyta chendive embopy'aguapy haguã nde py'a ha pyhareve epu'ã pyhareve ha tereho.
27 Ha pe kuimba'e ndopytái, síno opu'ã ha omoĩ vúrro, ha oñapytĩ aja vúrrope, Hedad rembireko he'i iménape: "Ko kuimba'e opyta orendive dos día okaru ha hoy'u ha nome'ẽi ñandéve mba'eve, ha ko'ág̃a ohóta piko ñandehegui ome'ẽỹre mba'eve?". Hedad he'i chupe: —Ekirirĩ.
28 Ha pe kuimba'e oñapytĩ hymba vúrro oho hag̃ua, ha ojerure Hedad-pe ome'ẽ hag̃ua chupe pe cordón ha ijao ojokua hag̃ua pe vúrro ári.
29 Hedad he'i chupe: —Mba'e piko ere? Ha'e he'i chupe: —Nde che ruvicha eme'ẽta chéve pe kuã ha ao ojejapo va'ekue opaichagua sa'y reheve, reñomiva'ekue nendive nde rógape añangareko haguã hese.
30 Hedad he'i pe kuimba'épe: —Kóva ha'e nde sueño ñemyesakã, pe cordón rehechava'ekue, he'ise nde rekove ipukutaha peteĩ cordónicha, ha rehechávo pe manto oñembojegua opaichagua sa'y reheve, he'ise reguerekotaha peteĩ parralty reñotỹtahápe yvyramáta opaichagua yva.
31 Ha pe oviaháva ombohovái: "Ndaha'éi upéicha che ruvicha, che apáy kuri ame'ẽrõ guare ndéve pe cordón ha avei peteĩ manó ojejapóva diferénte kolórpe, reipe'a va'ekue pe vúrro remoĩ hag̃ua chéve g̃uarã. Hedad ombohovái ha he'i: "Añeteháp e amombe'u ndéve mba'épa nde kerayvoty ha ha'e peteĩ kerayvoty iporãva, ha péicha he'ise.
32 Ko'ág̃a umi kuimba'e ra'y ome'ẽ chéve cuatro pláta pehẽngue, ha'éva che kárgo ainterpreta hag̃ua che képe, ha ndehegui añoite ajerure mbohapy pláta pehẽngue.
33 Pe kuimba'e ipochy Hedad he'ívare, ha osapukái vaieterei, ha ogueraha Hédad-pe pe hués de Sodoma Sérac rendápe.
34 Upémarõ pe kuimba'e omoĩ iñe'ẽ pe hués Sérac renondépe, ha Hedad he'i chupe: "Ndaha'éi upéicha, péro péicha oiko. ha pe hue he'i pe oviahávape: "Ko kuimba'e Hedad he'i ndéve añetegua, ha'e herakuã guasúgui umi távape omyesakã porã haguére iképe".
35 Ha pe kuimba'e osapukái pe hués he'ívo, ha he'i: "Ndaha'éi upéicha che Ruvicha, pórke pe día ame'ẽ hague chupe pe cordón ha ao oĩva pe vúrro ári, ikatu hag̃uáicha amoĩ hógape. ha mokõivéva ojodiskuti pe hués renondépe, peteĩ he'i: "Péicha oiko pe mba'e, ha pe ótro katu he'i ótra kósa".
36 Hedad he'i pe kuimba'épe: —Eme'ẽ chéve cuatro pláta pehẽngue che amombe'u haguã che képe. Ndajapomo'ãi mba'eveichagua asignación; ha eme'ẽ chéve umi cuatro tembi'u re'u va'ekue che rógape repykue.
37 Pe kuimba'e he'i Hedad-pe: —Añeteháp e ahepyme'ẽta ndéve umi mba'e ha'úva nde rógape, eme'ẽ chéve mante pe cordón ha ao reñomiva'ekue nde rógape.
38 Hedad he'i pe hués renondépe ha he'i pe kuimba'épe: —Ndaha'éi piko ndéve mba'épa he'ise nde sueño? pe cordón he'ise nde ára ipukutaha peteĩ cordónicha, ha pe manto, reguerekotaha peteĩ parralty reñotỹtahápe opaichagua yvyramáta hi'áva.
39 Péva ha'e pe interpretación hekopete nde sueño rehegua, ko'ág̃a eme'ẽ chéve umi cuatro pláta pehẽngue ajeruréva indemnizaciónramo, ndajapomo'ãigui ndéve mba'eve.
40 Ha pe kuimba'e osapukái Hedad he'ívare ha mokõivéva oñorairõ pe hués renondépe, ha pe hués omanda hembiguáikuérape, ha ha'ekuéra omosẽ pya'e chupekuéra hógagui.
41 Upéi oho hikuái oñorairõvo pe huésgui, Sodomagua ohendúvo chupekuéra, ha oñembyaty ijerére ha osapukái hikuái pe extranhéro rehe, ha pya'e voi omosẽ chupe pe siudágui.
42 Ha pe kuimba'e osegi oviaha ijyva ári ánga py'aite guive, oñembyasy ha hasẽ.
43 Ha oho aja hasẽ pe ojehu va'ekuére chupe pe siuda de Sodoma ivaívape.

MOAKÃHA 19 rehegua

1 Umi siuda de Sodoma oreko cuatro hués, cuatro siuda peve, ha ko'ãva héra: Sérac oĩva Siuda de Sodomape, Sharcad oĩva Gomorrape, Zabnac oĩva Admápe ha Menón oĩva Zeboyimpe.
2 Upéi Eliezer Abrahán rembiguái ombohéra chupekuéra ótro héra, ha ha'e okonverti Séracpe Sákrape, Sharkadpe Sakrurape, Zebnácpe Kezobímpe ha Menónpe Matslodínpe.
3 Ha umi cuatro hués oipota rupi Sodoma ha Gomorragua omopu'ã tupa umi táva kállere, ha peteĩ kuimba'e og̃uahẽramo ko'ã lugárpe, ojagarra chupe ha ogueraha chupe peteĩ itupaópe, ha mbaretépe omoĩ chupe.
4 Ha oñeno aja, mbohapy kuimba'e oñembo'y iñakãme ha mbohapy ipy gotyo, ha omedi chupe pe tupa pukukue, ha pe kuimba'e michĩvéramo pe tupagui ko'ã seis kuimba'e oipysóta chupe káda púntape, ha osapukái jave chupekuéra nombohováiri chupe.
5 Ha ipukuvéramo pe tupagui ombojoajúta hikuái mokõive ijyke pe tupa káda púntape, pe kuimba'e og̃uahẽ meve ñemano rokẽme.
6 Ha osapukái meme ramo chupekuéra, ha'ekuéra ombohovái va'erã chupe: "Péicha ojejapóta peteĩ kuimba'e oútavare ñane retãme".
7 Umi kuimba'e ohendúvo opa ko'ã mba'e ojapóva umi hénte oikóva Sodoma siudápe, ndohomo'ãi upépe.

8 Ha peteĩ kuimba’e mboriahu og̃uahẽvo ijyvýpe ome’ẽta chupe pláta ha óro, ha ojapo peteĩ proklamasión tavaguasu tuichakue javeve ani hag̃ua oñeme’ẽ chupe peteĩ mbujape pehẽngue ho’u hag̃ua, ha pe extranhéro opytaramo upépe algún día, ha omanóramo ñembyahýigui, ndaikatúigui ohupyty peteĩ mbujape, upéicharõ omanóvo opavave tavayguakuéra oúta ha ogueraha iplata ha ióro ome’ẽva’ekue chupe.

9 Ha umi ikatúva ohechakuaa pe pláta térã óro ome’ẽva’ekue chupe ojagarra jey, ha omanóvo oipe’a avei chugui ijao, ha oñorairõta hikuái hesekuéra, ha pe ipu’akáva hapicha ári ojagarra chupekuéra.

10 Upe rire oguerahase chupe ha oñotỹ chupe unos kuánto ka’avo guýpe umi desiértope; upéicha ojapo hikuái opa ára oimeraẽ oúvape hendápe ha omanóva hetãme.

11 Ha ohasávo pe tiémpo Sara omondo Eliezérpe Sodómape, ohecha hag̃ua Lótpe ha oporandu hag̃ua mba’éichapa oĩ porã.

12 Upéi Eliezer oho Sodómape, ha ojotopa peteĩ kuimba’e Sodomagua ndive oñorairõva peteĩ extranhéro ndive, ha pe kuimba’e Sodomagua oipe’apaite ijao pe mboriahúgui ha oho.

13 Ko karai mboriahu osapukái Eliezer-pe ha ojerure chupe mba'eporã ojapo haguére hese pe kuimba'e Sodomagua.

14 Ha he'i chupe: —Mba'ére piko rejapo péicha pe kuimba'e mboriahu oúva ne retãme?

15 Pe kuimba'e Sodomagua he'i Eliezer-pe: “¿Kóva piko nde ryvy, térãpa Sodomagua nemoĩ juez ramo ko árape reñe'ẽ haguére ko kuimba'ére?”.

16 Upéi Eliezer oñorairõ pe kuimba’e Sodomagua ndive pe kuimba’e mboriahúre, ha Eliezer oñembojávo oguenohẽ hag̃ua pe kuimba’e mboriahúpe ijao pe kuimba’e Sodomaguágui, pya’e voi oinupã Eliézer isyváre.

17 Pe tuguy osyry hetaiterei Eliezer isyvágui, ha pe kuimba'e ohechávo pe tuguy ojagarra Eliezer-pe, he'ívo: “Eme'ẽ chéve che repykue aipe'a haguére ndehegui ko tuguy vai oĩva nde akãme, péicha ojepokuaa ha léi ore retãme”.

18 Upémarõ Eliezer he'i chupe: —Nde ningo chekutu ha rejerure chéve ahepyme'ẽ haguã ndéve ne mba'e repy. ha Eliezer nohendúi pe kuimba’e Sodomagua ñe’ẽ.

19 Upéi pe kuimba’e ojagarra Eliézerpe ha ogueraha chupe Sácra hués de Sodoma rendápe, ohusga hag̃ua chupe.

20 Ha pe kuimba’e oñe’ẽ pe huéspe, ha he’i: “Ajerure ndéve che ruvicha, péicha ojapo ko kuimba’e, ainupãgui chupe peteĩ ita osyryva’ekue isyvágui pe tuguy, ha ha’e nome’ẽséi chéve che mba’erepy.

21 Pe hués he'i Eliezer-pe: “Ko kuimba'e he'i ndéve añetegua, eme'ẽ chupe hepykue, péicha ojepokuaa ore retãme. ha Eliezer ohendu pe hue ñe'ẽ, ha ohupi peteĩ ita ha oinupã pe hue-pe, ha pe ita oinupã isyváre, ha pe tuguy osyry hetaiterei pe hue akãgui, ha Eliezer he'i: “Péicha ojepokuaa ramo nde retãme eme'ẽ ko kuimba'épe pe ame'ẽva'erãmo'ã chupe, péva ha'égui nde redesidi, nde redesidi.

22 Upéi Eliezer oheja pe kuimba’e Sodomagua pe huéspe, ha oho.

23 Elam rréi oñorairõ rire Sodoma rréi ndive, Elam rréi ojagarrapaite Sodoma mba’e, ha ogueraha Lotpe prisionéroramo, ha oje’évo Abrahánpe oho oñorairõ Elam rréi ndive, ha orrekupera jey chuguikuéra Lot mba’e ha avei Sodoma mba’e.

24 Upe jave Lot rembireko imemby chupe peteĩ tajýra, ha ombohéra chupe Palti, ha he'i: “Ñandejára oipe'a haguére chupe ha hogaygua kompletoitépe Elam rréi poguýgui. ha Lot rajy Páltit okakuaa, ha peteĩ kuimba'e Sodoma pegua omenda chupe hembirekorã.

25 Ha peteĩ kuimba’e mboriahu oike pe siudápe oheka hag̃ua oñemantene hag̃ua, ha opyta unos kuánto día pe siudápe, ha enterove Sodoma tavayguakuéra ojapo peteĩ proklamasión ijepokuaakuérare ani hag̃ua ome’ẽ ko kuimba’épe ni peteĩ mbujape ho’u hag̃ua, oity peve omanóva yvýpe, ha ojapo hikuái upéicha.

26 Ha Paltith, Lot rajy ohecha ko kuimbae oñenoha tapére iñembyahýigui, ha avave nome’ẽséi chupe mba’eve omantene hag̃ua chupe, ha ha’e omano potaitéma.

27 Ha hi’ánga henyhẽ poriahuverekógui pe kuimba’ére, ha omongaru chupe kañyháme mbujape heta ára pukukue, ha ko kuimba’e ánga oikove jey.

28 Osẽvo ogueru y omoĩ pe mbujape y ryrúpe, ha og̃uahẽvo pe kuimba’e mboriahu oĩháme, oipe’a pe mbuja pe mba’yrúgui ha ome’ẽ chupe ho’u hag̃ua; upéicha ojapo heta ára.

29 Ha enterove Sodoma ha Gomorragua oñeporandu mba’éichapa ko kuimba’e ikatu oguerop u’aka ñembyahýi heta ára pukukue.

30 Ha’ekuéra he’i ojupe: “Kóva ikatu okaru ha hoy’únte, pórke avave ndaikatumo’ãi oguerop u’aka ñembyahýi heta ára pukukue térã oikove ko kuimba’eicha, hova jepe okambia’ỹre. ha mbohapy kuimba’e okañy peteĩ lugár oĩháme pe kuimba’e mboriahu, oikuaa hag̃ua mávapa oguerúva chupe mbuja ho’u hag̃ua.

31 Ha Páltith, Lot rajy osẽ upe árape oguenohẽ hag̃ua y, ha ha’e omoinge mbujape imba’yrúpe, ha oho onohẽ y pe karai mboriahu rendaguépe, ha oguenohẽ pe mbujape pe mba’yrúgui ha ome’ẽ pe kuimba’e mboriahúpe ha ha’e ho’u.

32 Ha umi mbohapy kuimba’e ohecha mba’épa ojapo Paltith pe kuimba’e mboriahúre, ha he’i chupe: “Nde ningo peipytyvõ va’ekue chupe, ha upévare noñembyahýiri, ni nokambiái ha nomanói umi ótroicha”.

33 Ha umi mbohapy kuimba’e osẽ pe lugár oñeñomi haguégui, ha ojagarra hikuái Pálith ha pe mbujape oĩva pe kuimba’e mboriahu pópe.

34 Ha ojagarra hikuái Paltith-pe ha ogueraha chupe huekuéra renondépe, ha he’i chupekuéra: “Péicha ojapo, ha ha’e ningo ome’ẽ va’ekue pe kuimba’e mboriahúpe mbujape, upévare ha’e nomanói ko’ã tiémpo pukukue; ko’ãga upévare emombe’u oréve pe kastígo odevéva ko kuñáme omboyke haguére ore léi.

35 Umi hénte Sodoma ha Gomorragua oñembyaty ha omyendy tata pe siuda káll ere, ha ojagarra pe kuñáme ha omombo tatápe ha ojehapy chugui tanimbu.

36 Ha pe siuda de Admápe oĩ peteĩ kuña ha’ekuéra ojapo va’ekue upéicha.

37 Peteĩ oviaháva oúgui táva Admá-pe opyta hag̃ua upépe pyhare pukukue, ohose hógape pyhareve, ha oguapy pe kuñataĩ túva róga rokẽ rovái, opyta hag̃ua upépe, kuarahy oike haguéicha og̃uahẽ rire upe lugárpe. ha pe kuñataĩ ohecha chupe oguapyha óga rokẽ ykére.

38 Upéi ojerure chupe y hoy'u haguã ha ha'e he'i chupe: ¿Máva piko nde? ha he'i chupe: Ko árape aha hína kuri tapére, ha aĝuahẽ ko'ápe kuarahy oike jave, upévare apyta ko'ápe pyhare pukukue, ha pyhareve apu'ãta pyhareve ha asegíta che rape.
39 Pe kuñataĩ oike ógape ha ogueru pe kuimba'épe pan ha y ho'u ha hoy'u hag̃ua.
40 Ha ko mba'e ojekuaa Admá tavayguakuérape, ha oñembyaty hikuái ha ogueru pe kuñataĩ hue-kuéra renondépe, ohusga hag̃ua chupe ko mba'ére.
41 Ha pe hués he'i: "Ohasáta pe huísio omanóva ko kuñáre, ha'e oviola haguére ñane léi, ha upévare upéva ha'e pe desisión oñe'ẽva hese".
42 Ha umi siudagua oñembyaty ha oguenohẽ pe kuñataĩme, ha oñohẽ chupe eírape iñakã guive ipy peve, pe hués he'i haguéicha, ha omoĩ chupe peteĩ ryguasu rupi'a renondépe oĩva upérõ ikolmenape, ha umi ryguasu oveve hi'ári ha oisu'u chupe hete pukukue.
43 Ha pe kuñataĩ osapukái umi ryguasu rupi'a, péro avave ndohechakuaái chupe ni ndoiporiahuverekói chupe, ha osapukái ojupi yvágape.
44 Ha andejra ipochy ko mbae ha opa Sodoma tavaguasu rembiapo rehe, oguerekógui hikuái heta tembi'u, ha oguerekógui py'aguapy ijapytepekuéra, ha ko'ág̃a peve ndoipytyvõmo'ãi umi imboriahúva ha oikotevẽvape, ha umi árape tuicha hembiapo vai ha iñangaipakuéra tuicha Ñandejára renondépe.
45 Ha Jehová omondo mokõi ánhel ou va'ekue Abrahán rógape, ohundi hag̃ua Sodoma ha umi siuda oĩva upépe.
46 Upémarõ umi ánhel opu'ã Abrahán róga rokẽgui, okaru ha hoy'u rire, ha og̃uahẽ Sodómape ka'aru, Lot oguapy hína kuri Sodoma rokẽme, ha ohechávo chupekuéra opu'ã ohug̃uahẽ hag̃ua chupekuéra, ha oñesũ yvýpe.
47 Ha opresiona tuicha chupekuéra ha ogueru hógape, ha ome'ẽ chupekuéra tembi'u ho'úva, ha opyta hikuái pyhare pukukue hógape.
48 Umi ánhel he'i Lótpe: "Epu'ã ha esẽ ko lugárgui, nde ha enterove nemba'éva, ani hag̃ua reñehundi ko siuda rembiapo vaikuére, Ñandejára ohundítagui ko lugár".
49 Ha umi ánhel ojagarra Lot po ha hembireko po, ha ita'yrakuéra po, ha opa imba'éva, ha oguenohẽ chupe ha omoĩ chupe umi táva okaháre.
50 Ha'e kuéra he'i Lot-pe: "Ekañy nde rekove reheháp e, ha ha'e okañy ha opa mba'e imba'éva".
51 Upéi Ñandejára oky yvágagui azufre ha tata Sodoma ha Gomorra ári ha opa ko'ã siuda ári.
52 Ha oity ko'ã tavaguasu, opa pe ñu ha opa umi oikóva umi távape, ha umi okakuaáva yvýpe; Lot rembireko Ado omaña hapykuévo ohecha haguã mba'éichapa oñehundi umi táva, oiporiahuverekógui itajýra opytáva Sodoma-pe, ndohóigui hendive.
53 Ha omañávo hapykuéri oiko chugui peteĩ juky ryru, ha oĩ gueteri upe tendápe ko'ag̃aite peve.
54 Ha umi tóro oñembo'ýva upe lugárpe ára ha ára oisu'u pe juky ipy rembe'y peve, ha pyhareve osẽ jeýta, ha oisu'u jey hikuái ko'ag̃aite peve.
55 Upéi Lot ha mokõi itajýra opytáva hendive okañy ha okañy Adulam itakuápe, ha opyta hikuái upépe sapy'ami.
56 Upéi Abrahán opu'ã pyhareve voi ohecha hag̃ua mba'épa ojehu umi siuda de Sodoma rehe. ha omaña ha ohecha umi táva tatatĩ ojupíva peteĩ horno tatatĩcha.
57 Ha Lot ha mokõi imembykuña opyta pe itakuápe, ha omboy'u hikuái itúvape víno, ha oñeno hendive, he'ígui ndaiporiha avave ko yvy ape ári ikatúva omopu'ã chuguikuéra semilla, oimo'ãgui hikuái ko yvy tuichakue oñehundimaha.
58 Mokõivéva oñeno itúva ndive, hyeguasu ha imemby mitãkuimba'e, ha pe ta'ýra ypykue ombohéra ita'ýra Moab, ha he'i: "Che túvagui che imemby. ha'e moabita kuéra ru ko'ãga peve.
59 Ha pe imitãvéva ohenói avei ita'ýrape Benami; ha'e hína ammón ra'ykuéra ru ko'ag̃aite peve.
60 Ha upe rire Lot ha mokõi imembykuña oho mombyry upégui, ha oiko Jordán rembe'ýpe mokõi itajýra ha ita'yrakuéra ndive, ha Lot ra'ykuéra okakuaa, ha oho hikuái hembireko Canaán retãgui, ha imemby hikuái ita'ýra ha hi'ýra ha heta hetave.

MOAKÃHA 20 rehegua

1 Upe jave Abrahán oho Mamré ñúgui, ha oho filistéo retãme, ha oiko Gerar-pe. ha'e veinticinco ary Abrahán oiko haguépe Canaán retãme, ha cien ary Abrahán oikove haguépe, og̃uahẽ Gerar-pe, filistéo retãme.
2 Oikévo hikuái upe tetãme he'i hembireko Sara-pe: "Ere nde ha'eha che reindy, oimeraẽ oporandúvape ndéve, ikatu haguã jajehekýi mba'evaígui umi oikóva upe tetãme."
3 Abrahán oikóvo filistéo retãme, umi filistéo ruvicha guasu Abimelec rembiguái ohecha Sara iporãitereiha, ha oporandu hikuái Abrahánpe hese, ha ha'e he'i: "Ha'e hína che ermána".
4 Abimelec rembiguái kuéra oho Abimelec rendápe ha he'i: "Peteĩ kuimba'e Canaángua ou oiko haguã upe tetãme, ha oreko peteĩ iñermána iporãitereíva".
5 Abimélec ohendu hembiguái kuéra omomba'eguasúva chupe Sara, ha Abimelec omondo imburuvichakuérape ha ogueraha Sara rréi rendápe.
6 Upémarõ Sara og̃uahẽ Abimelec rógape, ha pe rréi ohecha Sara iporãitereiha, ha ombovy'aiterei chupe.
7 Upéi oñemboja hendápe ha he'i chupe: —Mba'e piko ndéve guarã upe kuimba'e reju vaekue hendive ore retãme? ha Sara ombohovái ha he'i Ha'eha che joyke'y, ha roju Canaán retãgui roiko hag̃ua ikatuhápe rojuhu peteĩ lugár.
8 Ha Abimelec he'i Sarape: "Péina ápe che retã oĩ ne renondépe, emoĩ ne ryke'ýpe oimeraẽ párte ko tetãme ndegustávape, ha ore deber ha'éta romopu'ã ha romopu'ã chupe opa tavayguakuéra upe tetãmegua ári ha'e guive ne ryke'y.
9 Abimélec ohenoika Abrahánpe, ha Abrahán og̃uahẽ Abimelec rendápe.
10 Abimelec he'i Abrahánpe: —Ame'ẽma ndéve reñemomba'eguasu haguã reipotaháicha ne reindy Sara rehe.
11 Upéi Abrahán osẽ pe rréigui, ha pe rréi rregálo oho hapykuéri.
12 Ka'aruete, kuimba'ekuéra oñeno mboyve opytu'u hag̃ua, pe rréi oguapy hína itrónope, ha oke pypuku hi'ári, ha oñeno pe trónope ha oke ko'ẽmba peve.
13 Ha oñandu iképe peteĩ Ñandejára remimbou ouha hendápe peteĩ kyse puku oipe'áva ipópe, ha pe ánhel oñembo'y Abimelec ári ha ojukase chupe kyse puku reheve, ha pe rréi okyhyjeterei iképe ha he'i pe ánhelpe: —Mba'e

piko ajapo vai nderehe reju haguére chejuka nde kyse puku reheve?
14 Upéi pe ánhel ombohovái Abimelecpe: “Péina remano pe kuña regueru va’ekue kuehe pyharépe nde rógape, pórke ha’e hína peteĩ kuña omendáva, Abrahán rembireko ou va’ekue nde rógape. ko’ãg̃a upévare ejevy upe kuimba’épe hembireko, ha’égui hembireko; ha nerembojevýiramo chupe, eikuaa katuete remanótaha, nde ha opa ne mba'éva.
15 Ha upe pyharépe oiko peteĩ sapukái tuicháva filistéokuéra retãme, ha umi oikóva upe tetãme ohecha peteĩ kuimba’e ra’anga oñembo’ýva peteĩ kysepuku ojepe’áva ipópe, ha oinupã kysepukume umi oikóvape upe tetãme, heẽ ha’e osegi oinupã chupekuéra.
16 Upe pyharépe Ñandejára ánhel oinupã filisteokuéra retã tuichakue, ha upe pyharépe ha ambue pyhareve oiko peteĩ sarambi guasu.
17 Opavave imemby ryepy, ha opa hi'ári, ha Jehová po oñemoĩ hesekuéra Sara, Abrahán rembireko, Abimelec ojagarrava'ekue káusare.
18 Ko’ẽmbotávo Abimelec opu’ã kyhyje ha okyhyjeterei ha okyhyjeterei, ha ohenói hembiguáikuérape, ha omombe’u chupekuéra iképe, ha umi hénte okyhyjeterei.
19 Peteĩ kuimba’e oñembo’ýva pe rréi siervokuéra apytépe he’i pe rréipe: “Oh rréi ogovernáva, emoĩ jey ko kuñáme iménape, pórke ha’e iména, pórke ko kuimba’e ou jave Egipto rréi Egiptope upéicha.
20 Ha'e he'i hembireko rehe: —Ha'e che reindy, péicha ojapógui oúvo oiko pe tetã ha'e extranjero-pe.
21 Faraón omondo hembirekorã ko kuñáme ha Ñandejára ogueru hese umi mba’e vai ivaietereíva ome’ẽ jey peve pe kuñáme iména rendápe.
22 Ko’ãg̃a upévare, o rréi mburuvicha guasu, eikuaa mba’épa oiko kuehe pyharépe upe tetã tuichakue javeve, oĩgui peteĩ ñemondýi tuichaitereíva ha tuicha mba’e hasy ha ñembyasy, ha roikuaa ha’eha pe kuña regueraha va’ekue káusare.
23 Ko’ãg̃a, upévare, pemoĩjey ko kuñáme iménape, ani hag̃ua ojehu ñanderehe ojehu haguéicha Faraón rréi de Egipto ha ipoguýpe, ha ani hag̃ua ñamano; ha Abimelec pya’e ohenói ha ohenói Sara, ha ha’e ou henondépe, ha ha’e ohenói Abrahánpe, ha ha’e ou henondépe.
24 Upémarõ Abimelec he’i chupekuéra: “¿Mba’e piko peẽ pejapo va’ekue peje peẽ ha’eha ermáno ha che ermána, ha che areko ko kuñáme hembirekorã?”.
25 Upémarõ Abrahán he’i: “Aimo’ãgui amanotaha che rembireko káusare. Abimelec ogueraha ovecha ha vaka, ha tembiguái ha tembiguái kuña, ha mil pláta pehẽngue, ha ome'ẽ Abrahánpe, ha ome'ẽ jey hendápe Sara.
26 Upéi Abimelec he'i Abrahánpe: —Péina ko yvy tuichakue oĩ ne renondépe, eiko upépe reipotávape.
27 Upéi Abrahán ha Sara, hembireko, osẽ rréi renondégui ñemomba’e ha rrespeto reheve, ha oiko hikuái pe tetãme, Gerarpe.
28 Ha enterove oikóva umi filistéo retãme ha umi rréi siervokuéra hasy gueteri, pe mba’asy vai ojapo va’ekuére chupekuéra pe ánhel pe pyhare pukukue Sara káusare.
29 Upéi Abimelec ohenói Abrahánpe ha he’i: “Eñembo’e ko’ãg̃a ne rembiguáikuérare Jehová nde Járape, ha’e oipe’a hag̃ua ñande apytégui ko ñemano.
30 Upéi Abrahán oñembo’e Abimelec ha umi oĩva ipoguýpe, ha Ñandejára ohendu Abrahán ñembo’e, ha omonguera Abimelec ha enterove ipoguýpe.

MOAKÃHA 21 rehegua

1 Upe jave opakuévo peteĩ áño ha cuatro mése Abrahán oiko hague Filistea retãme, Gerarpe, Ñandejára ovisita Sara, ha Ñandejára imandu’a hese, ha ha’e hyeguasu ha imemby peteĩ mitãkuimba’e Abrahánpe.
2 Upéi Abrahán ombohéra Isaac pe ita’ýra Sara imemby va’ekuépe.
3 Upéi Abrahán osirkunsida ita’ýra Isaacpe orekórõ guare ocho día, Ñandejára he’i haguéicha Abrahánpe ojapo hag̃ua iñemoñarekuérare. Ha Abrahán oguereko cien ary ha Sara oguereko noventa áño, Isaac onase ramo guare chuguikuéra.
4 Upéi pe mitã okakuaa ha ojedestete, ha Abrahán ojapo peteĩ karu guasu Isaac ojedestete haguépe.
5 Upérõ Sem, Éber ha entéro umi hénte guasu oĩva upe tetãme, ha Abimelec rréi de filistéo, hembiguáikuéra, ha Fícol, ijehérsito ruvicha, ou okaru ha hoy’u ha ovy’a pe fiésta Abrahán ojapo va’ekuépe ita’ýra Isaac oikytĩ haguépe.
6 Avei Tará, Abrahán túva, ha iñermáno Nahor, ou Harángui, ha’ekuéra ha enterove imba’ekuéra, ovy’aiterei ohendúvo Sara onase hague peteĩ mitãkuimba’e.
7 Oguahẽ hikuái Abrahán rendápe, ha okaru ha hoy’u hikuái pe karu guasu Abrahán ojapo va’ekuépe Isaac oikytĩ haguépe.
8 Taré ha Nahor ovy’a Abrahán ndive, ha opyta hendive heta ára filisteokuéra retãme.
9 Upe tiémpope omano Serug, Reú ra’y, peteĩ áño onase rire Isaac Abrahán ra’y.
10 Serug oikove aja doscientos treinta y nueve áño ha omano.
11 Ha Ismael, Abraham ra'y, okakuaapáma umi árape; ha'e oguereko catorce ary Sara imemby ramo guare Isaac Abrahánpe.
12 Ñandejára oĩ Ismael Abrahán ra’y ndive, ha ha’e okakuaa, ha oaprende oipuru pe arco ha oiko chugui peteĩ arquero.
13 Isaac orekórõ guare 5 áño oguapy hína Ismael ndive pe tenda rokẽme.
14 Ismael og̃uahẽ Isaac rendápe ha oguapy hovái, ha ojagarra pe árko ha oguenohẽ ha omoĩ ipype pe flécha, ha ojukase Isaácpe.
15 Upérõ Sara ohecha mba'épa ojapose Ismael ita'ýra Isaac rehe, ha ombyasyeterei chupe ita'ýra rehe, ha omondo Abrahánpe ha he'i chupe: “Emosẽ ko tembiguái ha ita'ýrape, ita'ýra ndaha'emo'ãigui heredero che ra'y ndive, péicha ojapose hese ko árape”.
16 Upéi Abrahán ohendu Sara ñe’ẽ, ha opu’ã pyhareve pyte, ha ogueraha 12 pan ha peteĩ y ryru ome’ẽva Agar-pe, ha omondo chupe ita’ýra ndive, ha Agar oho ita’ýra ndive desiértope, ha oiko hikuái desiértope Paranpe umi oikóvandi pe desiértope, ha Ismael ha’e peteĩ arquero, ha ha’e oiko upépe desierto are guivéma.
17 Upe rire ha’e ha isy oho Egíptope ha oiko upépe, ha Agar omenda ita’ýrape g̃uarã Egíptogui, ha hérava Meriba.

18 Ismael rembireko hyeguasu ha imemby irundy ta'ýra ha mokõi tajýra, ha Ismael ha isy ha hembireko ha imembykuéra upe rire oho ha oho jey desiértope.
19 Ha ojapo hikuái tenda pe tave'ỹme, oikohápe hikuái, ha osegi hikuái oviaha ha upéi opytu'u mes ha áño.
20 Upéi Tupã ome'ẽ Ismaélpe ovecha, vaka ha óga kárpa itúva Abrahán káusare, ha pe kuimba'e heta hetave vaka.
21 Ismael oiko desiértope ha umi óga kárpape, heta tiémpore oviaha ha opytu'u, ha ndohechái itúva rova.
22 Upe rire, Abrahán he'i hembireko Sárape: "Aháta ahecha che ra'y Ismaélpe, pórke ahechase chupe, are guivéma ndahechái chupe".
23 Upéi Abrahán ojupi peteĩ ikaméllo ári pe desiértope oheka ha$\tilde{g}$ua ita'ýra Ismaélpe, ohendúgui oikoha peteĩ óga kárpape pe desiértope entéro imba'ekuéra ndive.
24 Upéi Abrahán oho desiértope, ha o$\tilde{g}$uahẽ Ismael rógape asaje rupi, ha oporandu Ismael rembirekópe, ha ojuhu Ismael rembireko oguapyha pe tendáre imembykuéra ndive, ha Ismael iména ha isy noĩri hendivekuéra.
25 Upémarõ Abrahán oporandu Ismael rembirekópe: —Moõpa oho Ismael? ha he'i: "Ohóma ñúme ojahéi haguã, ha Abrahán ojupi gueteri kaméllo ári, ndoguejymo'ãigui yvýpe ohura haguéicha hembireko Sara-pe ndoguejymo'ãiha kaméllogui."
26 Upémarõ Abrahán he'i Ismael rembirekópe: "Che rajy, eme'ẽ chéve michĩmi y ikatu ha$\tilde{g}$uáicha amboy'u, chekane'õma haguére aha haguére".
27 Ismael rembireko ombohovái Abrahánpe: "Ndoroguerekói y ni mbujape, ha osegi oguapy pe tendáre ha ndohechakuaái Abrahánpe, ha noporandúi chupe mávapa ha'e".
28 Ha'e katu oinupã hína imembykuérape pe óga kárpape, ha omaldesi chupekuéra, ha avei omaldesi iména Ismaélpe ha ojahéi chupe, ha Abrahán ohendu Ismael rembireko he'íva ita'yrakuérape, ha ha'e ipochyeterei ha ndogustái.
29 Upéi Abrahán ohenói pe kuñáme osẽ ha$\tilde{g}$ua hendápe pe témplogui, ha pe kuña oñembo'y Abrahán rovái, pórke Abrahán ojupi gueteri pe kaméllo ári.
30 Upémarõ Abrahán he'i Ismael rembirekópe: "Ne ména Ismael ou jeývo hógape ere chupe ko'ã mba'e.
31 Peteĩ kuimba'e itujaitereíva filisteokuéra retãygua ou ko'ápe nde rekávo, ha péicha ijehecha ha ifigura; Naporandúi chupe mávapa ha'e, ha ohechávo nereimeiha ko'ápe oñe'ẽ chéve ha he'i: Ismael ne ména ou jeývo ere chupe péicha he'i ko kuimba'e: Reju vove nde rógape emboyke ko clavo pe tenda remoĩva'ekue ko'ápe, ha emoĩ ambue clavo hendaguépe.
32 Upéi Abrahán omombe'upaite pe kuñáme, ha ha'e ojere ha oho hógape kaméllo ári.
33 Upe rire Ismael ou pe persegui ha isy ndive, ha ohojey pe tendáre, ha hembireko he'i chupe ko'ã ñe'ẽ.
34 Peteĩ karai itujaitereíva filisteokuéra retãygua ou nde rekávo, ha péicha ojehecha ha ijyvyra; Naporandúi chupe mávapa ha'e, ha ohechávo nereimeiha nde rógape he'i chéve: Ne ména ou vove hógape ere chupe, péicha he'i pe karai tuja: Emomombyry pe tenda remoĩva'ekue ko'ápe clavo ha emoĩ ambue clavo hendaguépe.
35 Ismael ohendu hembireko he'íva, ha oikuaa itúva ha'eha, ha hembireko nomomba'éiha chupe.
36 Ismael ontende itúva he'iva'ekue hembirekópe, ha Ismael ohendu itúva ñe'ẽ, ha Ismael omosẽ upe kuñáme ha ha'e oho.
37 Upe rire Ismael oho Canaán retãme, ha omenda ótro hembireko ha ogueraha chupe hogapýpe pe lugár ha'e oiko haguépe upérõ.
38 Opa rire tres áño Abrahán he'i: "Aha jeýta ahecha che ra'y Ismaélpe, are guivéma ndahecháigui chupe".
39 Upéi ojupi ikaméllo ári ha oho pe desiértope, ha o$\tilde{g}$uahẽ Ismael rógape asaje rupi.
40 Upéi oporandu Ismael-pe, ha hembireko osẽ pe tendágui ha he'i: —Ha'e noĩri ko'ápe che ruvicha, ha'e ohógui ojahoga ñúpe ha omongaru kaméllope, ha pe kuña he'i Abrahánpe: Eike che ruvicha pe tendáre ha e'u peteĩ mbujape, ne ánga ikane'õtagui reho haguére.
41 Upémarõ Abrahán he'i chupe: "Ndapytu'umo'ãi ningo pya'e asegi aha ha$\tilde{g}$ua, péro eme'ẽ chéve michĩmi y hoy'u ha$\tilde{g}$ua, pórke che y'uhéi. ha pe kuña pya'e ha oñani pe tenda ha oguenohẽ y ha mbujape Abrahánpe, omoĩva henondépe ha ha'e ojerure chupe ho'u ha$\tilde{g}$ua, ha ha'e okaru ha hoy'u ha ikorasõ oñekonsola ha ha'e ohovasa ita'ýra Ismael-pe.
42 Upéi okarupa ha ohovasa Ñandejárape, ha he'i Ismael rembirekópe: "Ismael ou vove hógape ere chupe ko'ã mba'e.
43 Peteĩ karai itujámava filistéo retãygua ou ko'ápe ha ojerure ndéve, ha nde nereiméi ko'ápe. ha aguenohẽ chupe mbujape ha y ha ha'e okaru ha hoy'u ha ikorasõ oñekonsola.
44 Ha hae he'i chéve ko'ã ñe'ẽ: Ismael ne ména ou vove hógape, ere chupe: "Iporãiterei pe tenda nde reguerekóva clavo, ani remomombyry pe tendagui".
45 Abrahán omandapa pe kuñáme, ha oho kavaju ári hógape filistéo retãme. ha Ismael o$\tilde{g}$uahẽvo hogapýpe hembireko osẽ ohu$\tilde{g}$uaitĩ chupe vy'a ha ikorasõ vy'ápe.
46 Ha he'i chupe: —Peteĩ karai tuja ou ko'ápe filistéo retãgui ha péicha ojehecha, ha ojerure ndéve ha nde nereiméi ko'ápe, upévare aguenohẽ mbuja ha y, ha ha'e okaru ha hoy'u ha ipy'aite guive.
47 Ha he'i chéve ko'ã mba'e: "Ismael ne ména ou vove hógape ere chupe: "Iporãiterei pe klvo nde reguerekóva, ani remomombyry pe tendagui".
48 Ismael oikuaa itúva, ha hembireko omomba'eha chupe, ha Ñandejára ohovasa Ismaélpe.

MOAKÃHA 22 rehegua

1 Upémarõ Ismael opu'ã ha ogueraha hembireko, ita'yrakuérape, hymbakuéra ha opa mba'e imba'éva, ha oho upégui ha oho itúva rendápe filisteokuéra retãme.
2 Upéi Abrahán omombe'u ita'ýra Ismaélpe mba'éichapa oiko va'ekue Ismael hembireko ypykuéndi.
3 Ismael ha ita'yrakuéra oiko heta ára Abrahán ndive upe tetãme, ha Abrahán oiko heta tiémpo filisteokuéra retãme.
4 Upe ára hetavéma ha o$\tilde{g}$uahẽ veintiséis áño, ha upéi Abrahán hembiguái ha opa imba'éva ndive oho umi filistéo retãgui ha oho mombyry, ha o$\tilde{g}$uahẽ hikuái Hebrónpe, ha opyta upépe, Abrahán rembiguáikuéra ojo'o ykua, ha Abrahán ha enterove imba'éva oiko pe y rembe'ýpe, ha umi filistéo rréi Abimelec rembiguái ohendu pe marandu

he'íva Abrahán rembiguái kuéra ojo'o hague ykua y rembe'ýpe.
5 Ha ou hikuái ha oñorairõ Abrahán rembiguáikuéra ndive, ha omonda chuguikuéra pe ykua guasu ojo'o va'ekue hikuái.
6 Upérõ Filistea ruvicha guasu Abimelec ohendu ko mba'e, ha ha'e Fícol, ijehérsito ruvicha ha veinte ñorãirõhára ndive, oho Abrahán rendápe, ha Abimelec oñe'ẽ Abrahánpe hembiguáikuéra rehe, ha Abimelec omongavaju Abimelec-pe pe ykua hembiguáikuéra omondava'ekuére.
7 Abimélec he'i Abrahánpe: —Ñandejára oikove aja ko yvy tuichakue, ko'ágã peve nahendúi mba'épa ojapo che rembiguái kuéra ne rembiguái kuérare.
8 Upéi Abrahán ojagarra 7 ovecha ra'y ha ome'ẽ Abimelecpe ha he'i: "Eipe'a che pógui ko'ã mba'e ikatu hag̃uáicha ohechauka chéve ajo'o hague ko ykua".
9 Ha Abimelec ojagarra umi siete ovecha ra'y Abrahán ome'ẽ va'ekue chupe, ome'ẽgui avei chupe heta vaka ha vaka, ha Abimelec ohura Abrahánpe pe ykua rehe, upévare ombohéra upe ykua Beerseba, upépe mokõivéva ohura haguére hese.
10 Mokõivéva ojapo peteĩ kompromíso Beersébape, ha Abimelec opu'ã Ficol, ijehérsito ruvicha ha entéro ikuimba'ekuéra ndive, ha oho jey hikuái filistéo retãme, ha Abrahán ha enterove imba'ekuéra oiko Beersébape ha ha'e oĩ heta tiémpo upe tetãme.
11 Upéi Abrahán oñotỹ peteĩ ka'avo guasu Beersébape, ha ojapo irundy okẽ omañáva irundyve yvy gotyo, ha oñotỹ ipype peteĩ parralty, upéicha rupi peteĩ oviahával oúramo Abrahán rendápe oike oimeraẽ okẽ oĩva hape, ha opyta upépe ha okaru ha hoy'u ha okaru ha upéi oho.
12 Abrahán róga ningo siémpre ojeavri va'ekue umi yvypóra ra'y ohasáva ha ohasa jeývape, ha ára ha ára ou okaru ha hoy'u hag̃ua Abrahán rógape.
13 Ha oimeraẽ kuimba'e iñembyahýiva ha ouva'ekue Abrahán rógape, Abrahán ome'ẽta chupe mbujape ho'u ha hoy'u ha okyhyje hag̃ua, ha oimeraẽ oúvape ijao'ỹre hógape omonde ao oiporavoháicha, ha ome'ẽ chupe pláta ha óro ha oikuaaukáta chupe Ñandejára omoheñóiva'ekue chupe ko yvy ape ári; péicha ojapo Abrahán hekove pukukue aja.
14 Upéi Abrahán ha ita'yrakuéra ha enterove imba'ekuéra oiko Beersébape, ha omopu'ã hogapa Hebrón peve.
15 Abrahán ermáno Nahor ha itúva ha enterove imba'ekuéra oiko Haránpe, pórke ha'ekuéra ndoúi Abrahán ndive Canaánpe.
16 Nahor imemby imemby Milca, Harán rajy ha Sara, Abrahán rembireko reindy.
17 Uz, Buz, Kemuel, Kesed, Chazo, Pildas, Tidlaf ha Betuel, ha'e 8 ta'ýra, ko'ãva Milca ra'y imemby Nahor, Abrahán ryvy.
18 Nahor oguereko peteĩ hembireko ha héra Reumá, ha imemby avei Nahor, Zebac, Gacas, Tacas ha Maacápe, ha'e cuatro mitãkuimba'e.
19 Ha Nahor ra'ykuéra onase va'ekue ha'e va'ekue 12 ta'ýra, ndaha'éiramo imembykuñakuéra, ha avei oreko hikuái mitã Haránpe.
20 Nahor ra'y ypykue Uz ra'y Abi, Queref, Gadín, Melus ha iñermána Débora.
21 Buz ra'y kuéra hína Beracel, Naamat, Seva ha Madónú.
22 Kemuel ra'y kuéra hína Aram ha Recob.
23 Kesed ra'y kuéra hína Analéc, Mesai, Benón ha Yifí. Cazo ra'y kuéra hína Pildas, Mequi ha Ofer.
24 Pildas ra'y kuéra hína Arud, Camum, Mered ha Moloc.
25 Tidlaf ra'y kuéra ha'e Musán, Cusán ha Mutz.
26 Betuel ra'y kuéra hína Secar, Labán ha iñermána Rebeca.
27 Ko'ãva hína Nahor ñemoñare heñóiva Haránpe. Aram, Kemuel ra'y ha ijoyke'y Recob oho mombyry Harángui, ha ojuhu hikuái peteĩ ñu yvýpe ysyry Éufrates rembe'ýpe.
28 Upépe omopu'ã hikuái peteĩ siuda, ha ombohéra hikuái pe siuda Petor, Aram ra'y, ha'éva Aram Naheraim ko'ag̃aite peve.
29 Ha Kesed ra'ykuéra oho avei oiko hag̃ua ikatuhápe ojuhu peteĩ lugár, ha oho hikuái ha ojuhu hikuái peteĩ ñu Sinar retã rovái, ha oiko hikuái upépe.
30 Ha upépe omopu'ã hikuái ijehe peteĩ tavaguasu, ha ombohéra hikuái upe távape Kesed itúva réra rupive, upéva ha'e pe yvy Kasdim ko'ag̃aite peve, ha umi Kasdim oiko upe tetãme ha hi'a ha oñembohetave hikuái.
31 Upéi Taré, Nahor ha Abrahán túva, oho ha omenda ambue hembireko itujámarõ, hérava Pelila, ha ha'e hyeguasu ha imemby peteĩ mitãkuimba'e ha ha'e ombohéra Zoba.
32 Taré oikove 25 áño onase rire Zoba.
33 Upe áñope omano Taré, upéva hína 35 áñope, Abrahán ra'y Isaac onase hague.
34 Taré oikove doscientos cinco áño ha oñeñotỹ Haránpe.
35 Tré ra'y Zoba oikove 30 áño ha heñói Aram, Aclis ha Meríc.
36 Aram, Zoba ra'y, Tré ra'y, oguereko mbohapy hembireko ha ha'e imemby doce ita'ýra ha mbohapy tajýra. ha Ñandejára ome'ẽ Aram, Zoba ra'ýpe, mba'erepy ha mba'erepy, ha heta vaka, ha ovecha ha vaka, ha pe kuimba'e tuicha oñembohetave.
37 Upéi Aram, Zoba ra'y ha iñermáno ha enterove hogayguakuéra oho Harángui, ha oho hikuái otopa hag̃ua peteĩ lugár, pórke imba'ekuéra opyta ha ndaikatúi opyta Haránpe. ndaikatúigui opyta hikuái Haránpe ijoyke'ykuéra Nahor ra'ykuéra ndive.
38 Aram, Zoba ra'y oho iñermanokuéra ndive, ha ojuhu hikuái peteĩ ñu mombyry kuarahy resẽ gotyo ha oiko upépe.
39 Ha omopu'ã avei hikuái peteĩ tavaguasu upépe, ha ombohéra hikuái Aram, ijoyke'y ypykue réra rupive; upéva ha'e Aram Zoba ko'ága peve.
40 Upe árape Isaac, Abrahán ra'y okakuaa ohóvo, ha itúva Abrahán ombo'e chupe Ñandejára rape oikuaa hag̃ua Ñandejárape, ha Ñandejára oĩ hendive.
41 Isaac orekórõ guare treinta y siete áño, iñermáno Ismael ojere hendive pe óga kárpape.
42 Ismael oñembotuicha Isaac ndive, he'ívo: Che areko trece áño Ñandejára oñe'ẽrõ guare che rúpe orecirkunsida haguã, ha ajapo Ñandejára ñe'ẽ he'i haguéicha che rupe, ha ame'ẽ che ánga Ñandejárape, ha ndajapói iñe'ẽ ha'e omandava'ekue che rúpe.
43 Isaac he'i Ismaélpe: —Mba'ére piko reñemomba'eguasu chéve ko mba'ére, nde ro'o michĩmi reipe'ava'ekue nde retegui, Ñandejára he'iva'ekue ndéve?
44 Ñandejára oikoveháicha, che ru Abrahán Tupã, Ñandejára he'íramo che rúpe: "Egueraha ko'ág̃a nde ra'y Isaacpe ha egueru chupe peteĩ ofrénda che renondépe, ndajejokomo'ãi ha katu vy'ápe amoneĩta upéva.

45 Ha Ñandejára ohendu Isaac he'iva'ekue Ismaélpe, ha ha'ete iporãva Ñandejára renondépe, ha oimo'ã ohusgataha Abrahánpe ko mba'épe.
46 Ha og̃uahẽ pe ára Tupã ra'ykuéra ou ha oñemoĩ Ñandejára renondépe, ha Satanás ou avei Ñandejára ra'ykuéra ndive Ñandejára renondépe.
47 Ñandejára he'i Satanáspe: "¿Moõgui piko reju?". Ha Satanás ombohovái Ñandejárape ha he'i: "Oho ha ou ko yvy ape ári, ha ojeguata yvate ha yvýpe".
48 Ñandejára he'i Satanáspe: —Mba'e piko ere chéve opa yvy arigua rehe? ha Satanás ombohovai andejrape ha he'i: Che ahecha opa ta'yra yvy arigua nde reservíva ha imandu'a nderehe ojerure jave ndehegui mba'eve.
49 Ha reme'ẽvo chupekuéra pe mba'e ojeruréva ndehegui, oguapy hikuái ipy'aguapýpe, ha ndeheja ha naimandu'avéima nderehe.
50 Rehecháma piko Abrahán, Taré ra'y, iñepyrũrã imemby'ỹva, ha ha'e oservi ndéve ha omopu'ã ndéve altar mamo ouhápe, ha ogueru hi'ári umi ofrénda, ha omombe'u meme nde réra enterove yvy ariguakuérape.
51 Ha ko'ãg̃a onase rire ita'ýra Isaac, ndereja, ojapo peteĩ karu guasu opa umi oikóvape g̃uarã upe tetãme, ha Ñandejáragui ha'e hesarái.
52 Opa mba'e ha'e ojapova'ekue apytépe ndoguerúi ndéve mba'eveichagua ofrénda. ni mba'e kuave'ẽ ojehapýva ni mymbajuka py'aguapy rehegua, ni vaka, ovecha ra'y térã kavara, opa mba'e ha'e ojuka va'ekuégui ita'ýra oikytĩ haguépe.
53 Ita'ýra onase guive ko'ãg̃a peve, ojapóma treinta y siete áño, ha'e nomopu'ãi ni peteĩ altár ne renondépe, ni ndoguerúi ndéve mba'eveichagua ofrénda, ha'e ohechágui reme'ẽha pe ojeruréva ne renondépe, ha upévare ndeheja rei.
54 Upéi Ñandejára he'i Satanáspe: —Péicha piko rehecháma che rembiguái Abrahán? ndaipórigui ha'eichagua ko yvy ape ári, peteĩ kuimba'e perfecto ha hekojojáva che renondépe, okyhyjéva Tupãgui ha ojehekýiva mba'evaígui; che aikove aja, ha'éramo chupe: Egueru nde ra'y Isaac che renondépe, ha'e ndojokomo'ãi chupe chehegui, ha'éramo chupe ogueru haguã mymbahapy che renondépe ijovecha térã hymba kuéragui.
55 Upérõ Satanás ombohovái Ñandejárape ha he'i: "Eñe'ẽ Abrahánpe ere haguéicha, ha rehecháta ko'ãg̃a ndojapomo'ãipa mba'e vai ha omboyke ne ñe'ẽ".

MOAKÃHA 23 rehegua

1 Upe jave Ñandejára ou Abrahánpe ha he'i chupe: "Abrahán" ha ha'e he'i: "Ko'ápe aime".
2 Ha he'i chupe: —Egueraha ko'ágã nde ra'y, nde ra'y peteĩete rehayhúva, Isaac, ha tereho Moria retãme ha eikuave'ẽ chupe mymbahapy ramo peteĩ yvyty ojehechaukátava ndéve, upépe rehecháta arai ha Ñandejára mimbipa.
3 Upéi Abrahán he'i ipy'apýpe: "¿Mba'éicha piko aipe'áta che ra'y Isaácpe isy Saragui, ikatu hag̃uáicha amongakuaa chupe Ñandejára renondépe ofrénda ojehapýva?".
4 Upéi Abrahán oike pe témplope, oguapy hembireko Sara renondépe ha he'i chupe ko'ã mba'e.
5 Che ra'y Isaac okakuaapáma ha sapy'ami ndostudiái Tupã servísio, ko'ãg̃a ko'ẽrõ ahata aguerúta chupe Sem-pe, ha ita'ýra Eber-pe, ha upépe oaprendeta Ñandejára rapekuéra, ombo'étagui chupe oikuaa hag̃ua Ñandejárape ha avei oikuaa hag̃ua oñembo'e meme jave Ñandejára renondépe, ombohováitaha chupe, upévare upépe oikuaáta mba'éichapa oservi Ñandejára Itupãme.
6 Upémarõ Sara he'i: "Reñe'ẽ porã, tereho che ruvicha ha ejapo hese ere haguéicha, ha katu ani remomombyry chupe chehegui, ha ani opyta areve upépe, che ánga ojejokua rupi hi'ánga ryepýpe.
7 Upéi Abrahán he'i Sarape: "Che rajy, ñañembo'e Ñandejára ñande Járape ojapo hag̃ua iporãva ñanendive".
8 Sara ogueraha ita'ýra Isaacpe ha ha'e opyta hendive upe pyhare pukukue, ha ha'e ohetũ ha oñañua chupe, ha ome'ẽ chupe instruksión ko'ẽmba peve.
9 Ha he'i chupe: —Che ra'y, mba'éicha piko che ánga ojesepara ndehegui? Ha ohetũ ha oñañuã gueteri chupe, ha ome'ẽ Abrahánpe he'íva hese.
10 Upérõ Sara he'i Abrahánpe: "Che ruvicha, eñangareko nde ra'ýre ha emoĩ nde resa hi'ári, ndarekóigui ambue ta'ýra ni tajýra ha'e añónte.
11 Ani reheja chupe. Iñembyahýi ramo eme'ẽ chupe mbujape, ha ijy'uhéi ramo eme'ẽ chupe y hoy'u haguã; ani peheja oho yvýre, ha ani oguapy kuarahy'ãme.
12 Ani peheja oho ha'eño pe tapére, ha ani pemboliga chupe opa mba'e ha'e oipotávagui, síno pejapo hese he'iháicha peẽme.
13 Upémarõ Sara hasẽ vaieterei pyhare pukukue Isaac rehehápe, ha ome'ẽ chupe instruksión ko'ẽmba peve.
14 Ko'ẽmbotávo Sara oiporavo peteĩ ao iporãitereíva ha iporãva umi ao oguerekóvagui hógape, Abimelec ome'ẽva'ekue chupe.
15 Upéi omonde ita'ýra Isaácpe, ha omoĩ iñakã ári peteĩ avúro, ha omboty peteĩ ita iporãitereíva pe turbante ru'ãme, ha ome'ẽ chupekuéra tembi'u pe tapére, ha osẽ hikuái, ha Isaac oho itúva Abrahán ndive, ha unos kuánto hembiguái omoirũ chupekuéra ohecha hag̃ua chupekuéra tapégui.
16 Upémarõ Sara osẽ hendive kuéra, ha omoirũ chupekuéra tapére, ha ha'ekuéra he'i chupe: "Ejevy pe óga kárpape".
17 Sara ohendúvo ita'ýra Isaac ñe'ẽ hasẽ vai, ha iména Abrahán hasẽ hendive, ha ita'ýra hasẽ hendivekuéra tuicha hasẽ. avei umi ohóva hendivekuéra tuicha hasẽ.
18 Upérõ Sara ojagarra ita'ýra Isaácpe, ha ojagarra chupe ijyva ári, ha oñañuã chupe ha osegi hasẽ hendive, ha Sara he'i: "¿Máva piko oikuaa ko ára rire rohecha jeýtapa?".
19 Hasẽ gueteri hikuái oñondive, Abrahán, Sara ha Isaac, ha opavave omoirũva chupekuéra tapére hasẽ hendivekuéra, ha upe rire Sara ojere ita'ýragui, hasẽ vaieterei, ha enterove hembiguái kuimba'e ha tembiguái kuña oho jey hendive pe óga kárpape.
20 Upéi Abrahán oho ita'ýra Isaac ndive ogueru hag̃ua chupe ofréndaramo Ñandejára renondépe, ha'e he'i haguéicha chupe.
21 Abrahán ogueraha hendive mokõi mitãrusu, Ismael, Agar ra'y ha hembiguái Eliezer, ha oho hikuái oñondive, ha oguata aja hikuái tapére umi mitãrusu he'i ijupe ko'ã ñe'ẽ.
22 Ismael he'i Eliezer-pe: —Ko'ágã che ru Abrahán oho Isaac ndive ogueru haguã chupe ofrénda ojehapýva Ñandejárape, ha'e he'i haguéicha chupe.
23 Ko'ãg̃a ou jeývo ome'ẽta chéve opa mba'e orekóva, ahupyty hag̃ua ha'e rire, che ha'égui ita'yra ypykue.

24 Eliezer ombohovái Ismaélpe ha he'i: —Añetehápe Abrahán nemombo nde sy ndive, ha ohura ani haguã rehupyty mba'eve opa mba'e ha'e oguerekóvagui, ha mávapepa ome'ẽta opa mba'e oguerekóva, opa imba'erepy reheve, ha katu chéve hembiguái, che hembiguái jeroviaha hógape, oservíva chupe pyhare ha ára, ha ojapo opa mba'e ha'e oipotáva? chéve ha'e ohejáta omanóvo opa mba'e oguerekóva.
25 Ha Abrahán oho aja ita'ýra Isaac ndive pe tapére, Satanás ou ha ojehechauka Abrahánpe peteĩ kuimba'e itujaitereívaicha, iñumílde ha oñembyasýva, ha oñemboja Abrahánpe ha he'i chupe: "¿Nde piko nde tavy térã nde rasy, ko árape rejapo ko mba'e nde ra'y peteĩmíre?".
26 Tupã ome'ẽgui ndéve peteĩ ta'ýra nde ára pahápe, nde tujakuévo, ha rehótapa rejuka chupe ko árape ndojapóigui mba'eveichagua violénsia, ha rehundítapa nde ra'y peteĩete ánga yvýgui?
27 ¿Ndereikuaái piko ha nantendei piko ko mba'e ndaikatuiha ou Ñandejáragui? Ñandejára ndaikatúigui ojapo yvypórape ko'ãichagua mba'e vai ko yvy ape ári he'i haguã chupe: Tereho ejuka ne membýpe.
28 Ha Abrahán ohendu upéva ha oikuaa ha'eha Satanás ñe'ẽ oñeha'ãva oipe'a chupe Ñandejára rapégui, ha katu Abrahán nohendúi Satanás ñe'ẽ, ha Abrahán omongavaju chupe oho hag̃uáicha.
29 Satanás ou jey Isaac rendápe. ha ojehechauka Isaac-pe peteĩ mitãrusu iporãva ha ojeguerohory porãva ra'ãngápe.
30 Upéi oñemboja Isaac rendápe ha he'i chupe: —Ndereikuaái piko ha nerentendéi piko nde ru tuja itavyva ndeguerahaha ko árape mba'eve'ỹre?
31 Ko'ãg̃a upévare, che ra'y, ani rehendu ni reñatende hese, ha'égui peteĩ kuimba'e itujáva itavy, ha ani okañy ne ánga hepyetereíva ha ne figura porãite ko yvy ape árigui.
32 Isaac ohendu upéva ha he'i Abrahánpe: —¿Rehendúma piko che ru, ko kuimba'e he'iva'ekue? péicha jepe oñe'ẽ.
33 Upémarõ Abrahán ombohovái ita'ýra Isaácpe ha he'i chupe: "Eñatendékena hese ha ani rehendu ha'e he'íva ha ani reñatende hese, pórke ha'e hína Satanás, oñeha'ã ñanemomombyrývo ko'ãg̃a Ñandejára omandávagui".
34 Ha Abrahán omongavaju gueteri Satanáspe, ha Satanás oho chuguikuéra, ha ohechávo ndaikatuiha ipu'aka hesekuéra okañy chuguikuéra, ha oho ha ohasa henonderãkuéra tapére; ha oñemoambue peteĩ ysyry tuichávape pe tapére, ha Abrahán ha Isaac ha mokõi imitãrusu og̃uahẽ upe tendápe, ha ohecha hikuái peteĩ ysyry tuicha ha ipu'akapáva y ipu'akapávaicha.
35 Oike hikuái pe rrójope ha ohasa upérupi, ha pe y ñepyrũrã og̃uahẽ ipy peve.
36 Ha oho pypukuve hikuái pe ysyry guasúpe ha pe y ohupyty ijajúra peve, ha opavave oñemondýi hikuái pe y rupi; ha ohasávo hikuái pe ysyry ári Abrahán ohechakuaa upe tenda, ha oikuaa ndaiporiha y upépe upe mboyve.
37 Upémarõ Abrahán he'i ita'ýra Isaácpe: "Che aikuaa ko lugár ndaiporiha ysyry ni y, ko'ãg̃a ha'e hína ko Satanás ojapóva opa ko'ã mba'e ñanderehe, ñanemomombyrývo ko'ãg̃a Ñandejára omandávagui".
38 Upémarõ Abrahán omongavaju chupe ha he'i chupe: "Ñandejára taneja'o Satanás, orehegui rohógui Ñandejára he'iháicha".
39 Satanás okyhyjeterei Abrahán ñe'ẽre, ha oho mombyry chuguikuéra, ha upe lugárgui oiko jey yvy iseko ypy haguéicha.
40 Upéi Abrahán oho Isaac ndive pe lugár Ñandejára he'i haguépe chupe.
41 Pe tercer díape Abrahán ohupi hesa ha ohecha mombyry pe lugár Ñandejára he'i va'ekue chupe.
42 Upe yvýgui yvága peve ojechauka peteĩ tatakua, ha peteĩ arai omimbipáva pe yvyty ári, ha pe arai ári ojehecha Ñandejára mimbipa.
43 Upémarõ Abrahán he'i Isaácpe: "Che ra'y, ¿rehechápa pe montáñape, mombyrýgui jahecháva, pe che ahecháva hi'ári?".
44 Upéi Isaac he'i itúvape: "Ahecha ha péina peteĩ tatakua ha arai, ha pe arai ári ojehecha Ñandejára rekomimbipa.
45 Abrahán oikuaa porã ita'ýra Isaac oguerohoryha Ñandejára renondépe ofrénda ojehapýva.
46 Upéi Abrahán he'i Eliezer ha ita'ýra Ismaélpe: "¿Pehechápa avei pe jahecháva pe montáña oĩvape mombyry?".
47 Ha'ekuéra he'i: —Ndajahechái mba'eve ndaha'éirõ umi ótro montáña oĩvape ko yvy ape ári. Ha Abrahán oikuaa Ñandejára renondépe ndoguerohoryiha chupekuéra oho haguã hendive kuéra, ha Abrahán he'i chupekuéra: Pepyta ko'ápe pe vúrro ndive che ha che ra'y Isaac roho aja yvyty guasúpe ha romomba'eguasu upépe Ñandejára renondépe ha upéi rojevy pene rendápe.
48 Upéi Eliezer ha Ismael opyta upe lugárpe, Abrahán he'i haguéicha.
49 Upéi Abrahán ojagarra yvyra ofrénda ojehapýva ha omoĩ ita'ýra Isaac ári, ha ha'e ogueraha tata ha kyse, ha mokõivéva oho upe lugárpe.
50 Ohóvo hikuái Isaac he'i itúvape: "Ahecha ko'ápe tata ha yvyra, ha moõ piko oĩ pe ovecha ra'y ojehapyva'erã Ñandejára renondépe?
51 Upéi Abrahán he'i ita'ýra Isaácpe: "Ñandejára oiporavo ndéve che ra'y, reiko hag̃ua peteĩ ofrénda ojehapýva hekoitépe, ovecha ra'y rendaguépe".
52 Isaac he'i itúvape: —Ajapóta opa mba'e Ñandejára he'iva'ekue ndéve vy'a ha vy'ápe.
53 Upéi Abrahán he'i jey ita'ýra Isaacpe: "¿Oĩ piko ne korasõme mba'eveichagua pensamiénto térã konséhо naiporãiva ko mba'ére?". ere chéve che ra'y, ajerure ndéve, O che ra'y ani emokañy chehegui.
54 Upéi Isaac ombohovái itúva Abrahánpe ha he'i chupe: "Che ru, Ñandejára oikoveháicha ha ne ánga oikoveháicha, ndaipóri mba'eve che korasõme chemomombyrýtava derecha térã izquierda gotyo pe ñe'ẽ ha'e he'iva'ekuégui ndéve".
55 Ni peteĩ miembro ni músculo nomýi ni noñemomýiri ko mba'ére, ni ndaipóri che korasõme mba'eveichagua pensamiénto ni konséhо vai ko mba'ére.
56 Péro che avy'a ha chepy'arory ko mba'épe, ha ha'e: "Ojehovasa Ñandejára ko árape cheporavóva aiko hag̃ua peteĩ ofrénda ojehapýva henondépe".
57 Ha Abrahán ovy'aiterei Isaac ñe'ẽre, ha oho hikuái oñondivepa upe lugár Ñandejára oñe'ẽ haguépe.
58 Upéi Abrahán oñemboja omopu'ã hag̃ua pe altár upe lugárpe, ha Abrahán hasẽ, ha Isaac ogueraha ita ha mortero omopu'ãpa peve hikuái pe altár.

59 Abrahán ojagarra pe yvyra ha omoĩ hendaitépe pe altár ha'e omopu'ã va'ekue ári.
60 Upéi ogueraha ita'ýra Isaácpe ha ojokua chupe omoĩ hag̃ua pe yvyra oĩva pe altár ári, ojuka hag̃ua chupe ofrénda ojehapýva Ñandejára renondépe.
61 Upémarõ Isaac he'i itúvape: "Chejokua porã ha upéi chemoĩ pe altár ári ani hag̃ua ajevy ha añemomombyrýta pe kyse pohýigui che ro'óre, ha upévagui amongy'a pe ofrénda ojehapýva. ha Abrahán ojapo upéicha.
62 Ha Isaac he'i gueteri itúvape: "Che ru, chejuka ha chehapy vove ofrendarã, egueraha nendive che tanimbugui hembýva regueru haguã che sy Sara rendápe, ha ere chupe: "Kóva hína Isaac hyakuã porã hyakuã asýva. ha katu ani ere chupe péva oguapýramo peteĩ ykua ypýpe térã oimeraẽ tenda yvate ári, ani haguã omombo hi'ánga che rapykuéri ha omano.
63 Abrahán ohendu Isaac ñe'ẽ, ha hasẽ Isaac he'írõ guare ko'ã ñe'ẽ; ha Abrahán resay ho'a ita'ýra Isaac ári, ha Isaac hasẽ vaieterei, ha he'i itúvape:—Pya'e, che ru, ha ejapo chendive Ñandejára ñande Jára rembipota ha'e he'i haguéicha ndéve.
64 Ha Abraham ha Isaac korasõ ovy'a ko mba'e Ñandejára omandava'ekuére chupekuéra; ha katu pe tesa hasẽ vaieterei pe korasõ ovy'a aja.
65 Upéi Abrahán ojokua ita'ýra Isaácpe ha omoĩ chupe pe altar ári pe ka'aguy ári, ha Isaac oipyso ijajúra pe altár ári itúva renondépe, ha Abrahán oipyso ipo ojagarra hag̃ua pe kyse ojuka hag̃ua ita'ýrape ofrénda ojehapýva Ñandejára renondépe.
66 Upe jave umi ánhel opororoporiahuverekóva ou Ñandejára renondépe ha oñe'ẽ chupe Isaac rehe.
67 0 Ñandejára, nde ha'e peteĩ Mburuvicha guasu poriahuvereko ha oiporiahuverekóva opa mba'e rejapova'ekue yvága ha yvy ape ári, ha nde reipytyvõ opavavépe; upévare eme'ẽ rescate ha rredensión ne rembiguái Isaac rendaguépe, ha eiporiahuvereko ha eiporiahuvereko Abrahán ha ita'ýra Isaac, ko'ãg̃a ojapóva hína ne rembiapoukapy.
68 Rehecháma piko Ñandejára, mba'éichapa Isaac, nde rembiguái Abrahán ra'y ojejokua ojejuka haguã mymbaicha? ko'ág̃a upévare toñemopu'ã ne poriahuvereko hesekuéra, Ñandejára.
69 Upe jave Ñandejára ojehechauka Abrahánpe, ha ohenói chupe, yvága guive, ha he'i chupe: —Ani remoĩ nde po pe mitãkaria'y ári, ha ani rejapo mba'eve hese, ko'ágã aikuaágui rekyhyjeha Tupãgui rejapo haguére ko mba'e, ha neremboykéigui chehegui nde ra'y, nde ra'y peteĩete.
70 Ha Abrahán ohupi hesa ha ohecha, ha péina ápe, peteĩ ovecha mácho ojejagarra peteĩ ka'aguýpe hatĩre; upéva ha'e va'ekue pe ovecha mácho Ñandejára Ñandejára ojapova'ekue ko yvy ape ári, ojapo haguépe yvy ha yvága.
71 Ñandejára oprepara kuri upe ára guive ko ovecha mácho, ha'e hag̃ua peteĩ ofrénda ojehapýva Isaac rendaguépe.
72 Ko ovecha mácho oho hína kuri Abrahán rendápe, Satanás ojagarra chupe ha ombojere hatĩ ka'aguýpe, ani hag̃ua oho Abrahán rendápe, Abrahán ojuka hag̃ua ita'ýrape.
73 Upéi Abrahán ohechávo pe ovecha mácho ohoha hendápe ha Satanás ojoko chupe, ogueru chupe ha ogueraha chupe pe altár renondépe, ha oipe'a ita'ýra Isaacpe oñeñapytĩgui, ha omoĩ hendaguépe pe ovecha mácho, ha Abrahán ojuka pe ovecha mácho pe altár ári ha ogueru ofréndaramo ita'ýra Isaac rendaguépe.
74 Upéi Abrahán ohypýi pe ovecha mácho ruguy pe altár ári, ha ha'e osapukái ha he'i: "Kóva oĩ che ra'y rendaguépe, ha tojehecha ko árape che ra'y ruguyicha Ñandejára renondépe".
75 Ha opa mba'e Abrahán ojapo va'ekue ko'ãg̃a pe altar ykére, ha'e osapukái ha he'i: "Kóva oĩ che ra'y kotýpe, ha tojepy'amongeta ko árape Ñandejára renondépe che ra'y rendaguépe; ha Abrahán omohu'ã opa pe servísio altar ykére, ha pe servísio ojeguerohory Ñandejára renondépe, ha oje'e Isaac ha'erõguáicha; ha Ñandejára ohovasa Abrahán ha iñemoñarekuérape upe árape.
76 Upéi Satanás oho Sara rendápe, ha ojehechauka chupe peteĩ karai tuja iñumílde ha ipy'aporãitereívaicha, ha Abrahán oĩ gueteri pe ofrénda ojehapývape Ñandejára renondépe.
77 Upéi he'i chupe: —Ndereikuaái piko opa tembiapo Abraham ojapova'ekue nde ra'y peteĩete ndive ko árape? ojagarrágui Isaac ha omopu'ã altar, ha ojuka chupe, ha ogueraha chupe mymbajuka ramo altar ári, ha Isaac osapukái ha hasẽ itúva renondépe, ha katu nomañái hese, ha ndoiporiahuverekói hese.
78 Ha Satanás he'ijey ko'ã ñe'ẽ, ha ha'e oho mombyry chugui, ha Sara ohendu opa Satanás ñe'ẽ, ha ha'e oimo'ã ha'eha peteĩ kuimba'e itujáva umi kuimba'e ra'ykuéra apytégui oĩva'ekue ita'ýra ndive, ha ou ha omombe'u chupe ko'ã mba'e.
79 Ha Sara ohupi ha hasẽ ha osapukái asy ita'ýra rehe. ha oñemombo yvýpe ha oity yvytimbo iñakã ári, ha he'i: "Oh che ra'y, che ra'y Isaac, che amanorire ko árape nde rendaguépe. Ha hasẽ osegi ha he'i: "Che ra'y, che ra'y Isaac, che amano haguére ko árape nde rendaguépe."
80 Ha hasẽ gueteri ha he'i: Chembopy'a rasy nderehe che romongakuaa ha romongakuaa rire. ko'ág̃a che vy'apavẽ oñekonverti ñembyasýpe nderehe, che aipotaiterei va'ekue nderehe, ha asapukái ha añembo'eva'ekue Tupãme areko peve noventa áño; ha ko'ág̃a reservi ko árape kyse ha tata rehehápe, ojejapo hag̃ua ofrénda.
81 Ha katu che añembopy'aguasu nendive, che ra'y, ha'égui Ñandejára ñe'ẽ, rejapo haguére nde Tupã rembiapoukapy; ¿Máva piko ikatúta omboyke ñande Tupã ñe'ẽ, ipópe oĩ opa tekove ánga?
82 Nde hekojojáva, O Ñandejára ore Tupã, opa ne rembiapo iporã ha hekojojágui; che avei avy'águi ne ñe'ẽ remandava'ekuére, ha che resa hasẽ vai aja che korasõ ovy'a.
83 Sara omoĩ iñakã peteĩ hembiguái jyva ári, ha ha'e opyta peteĩ itaicha.
84 Upe rire opu'ã ha oho oporandu og̃uahẽ meve Hebrónpe, ha oporandu opa umi ojuhúvape oguata jave tapére, ha avave ndaikatúi omombe'u chupe mba'épa oiko ita'ýragui.
85 Ha ou hembiguái kuña ha hembiguái kuimba'ekuéra ndive Kireat-Arbápe, ha'éva Hebrón, ha oporandu Ita'ýrare, ha opyta upépe omondo aja unos kuánto hembiguáipe oheka hag̃ua moõpa oho Abrahán Isaac ndive; oho hikuái oheka chupe Sem ha Éber rógape, ha ndojuhúi chupe, ha oheka hikuái upe tetã tuichakue javeve ha ndaipóri upépe.
86 Ha péina ápe, Satanás ou Sara rendápe peteĩ kuimba'e itujávaicha, ha ha'e ou ha oñembo'y henondépe, ha he'i chupe: Japu añe'ẽ ndéve, Abrahán ndojukáigui ita'ýrape ha

nomanói; ha ohendúvo pe ñe'ẽ ivy'a hatãiterei ita'ýra káusare, hi'ánga osẽ vy'ápe; omano ha oñembyaty itavayguakuéra ndive.
87 Abrahán ojapopa rire hembiapo, ohojey ita'ýra Isaac ndive imitãva rendápe, ha opu'ã hikuái oho oñondive Beersébape ha ou hógape.
88 Upémarõ Abrahán oheka Sara, ha ndojuhúi chupe, ha oporandu chupe, ha ha'ekuéra he'i chupe: "Ha'e oho Hebrón peve peheka hag̃ua peẽ mokõivévape moõpa peho, pórke péicha oñemombe'u chupe".
89 Abrahán ha Isaac oho hendápe Hebrónpe, ha ojuhúvo ha'e omanóma hague, hasẽ hikuái ha hasẽ vaieterei hese. ha Isaac oñesũ isy rova ári ha hasẽ hese, ha he'i: "Che sy, che sy, mba'éicha piko chereja ha moõpa reho? ¡Mba'éicha piko, mba'éicha piko chereja!
90 Abrahán ha Isaac hasẽiterei ha enterove hembiguáikuéra hasẽ hendivekuéra Sara káusare, ha oñembyasyeterei hese.

MOAKÃHA 24 rehegua

1 Sara oikove cien veintisiete áño, ha Sara omano. ha Abrahán opu'ã omanóva renondégui oheka hag̃ua peteĩ lugár oñeñotỹ hag̃ua hembireko Sarape; ha oho ha oñe'ẽ Het ñemoñare, oikóva upe tetãme, he'ívo.
2 Che ningo peteĩ extranhéro ha pytagua penendive pende retãme; eme'ẽ chéve peteĩ ñeñotỹha ne retãme, añotỹ haguã che renondégui che omanóva.
3 Ha Het ra'ykuéra he'i Abrahánpe, péina ápe pe tetã oĩ ne renondépe, ore sepultúra ojeporavóvape eñotỹ ne omanóva, avave ndojokomo'ãigui ndéve reñotỹ hag̃ua ne omanóva.
4 Upémarõ Abrahán he'i chupekuéra: "Peẽ peipotáramo ko mba'e, tapeho pejerure chéve Efrón, Zocar ra'ýpe, pejerure hag̃ua chéve tome'ẽ chéve pe itakua de Macpela, oĩva ijyvy pahápe, ha ajoguáta chugui oimeraẽ mba'e ha'e oipotávare".
5 Upéi Efrón oiko Het ñemoñare apytépe, ha ha'ekuéra oho ohenói chupe, ha ha'e ou Abrahán renondépe, ha Efrón he'i Abrahánpe: "Opa mba'e rejeruréva ne rembiguái ojapo hag̃ua. ha Abrahán he'i: Nahániri, che katu ajoguáta pe itakua ha pe ñu reguerekóva valor reheve, Ikatu haguãicha ha'e peteĩ ñeñotỹha opa ára g̃uarã.
6 Efrón he'i: —Péina pe ñu ha itakua oĩ ne renondépe, eme'ẽ opa mba'e reipotáva. Ha Abrahán he'i: "Che ajoguáta nde pógui ha umi oikéva nde táva rokẽme ha ne ñemoñare pógui opa ára g̃uarã."
7 Efrón ha iñermanokuéra ohendu upéva, Abrahán opesa Efrónpe 400 grámo de pláta Efrón pópe ha entéro iñermanokuéra pópe. ha Abrahán ohai ko ñemuha, ha ohai ha otestifika irundy testigo ndive.
8 Ko'ãva hína umi testígo réra: Amigal + ra'y Abisná hitíta, Adicorm + ra'y Asunac + pe hivita, Abdón + ra'y Aquiram + pe gomérita, + ha Bacdil + ha'éva Abudis + pe sidoníta ra'y.
9 Upéi Abrahán ojagarra pe lívro ojejogua hague ha omoĩ imba'erepykuérape, ha ko'ãva hína umi palávra Abrahán ohaiva'ekue pe lívrope.
10 Pe itakua ha kokue Abrahán ojoguava'ekue Efrón hititagui, ha iñemoñarekuéragui, ha umi osẽvagui itávagui, ha iñemoñarekuéragui opa ára g̃uarã, ha'éta peteĩ mba'e ojoguáva Abrahánpe ha iñemoñarekuérape ha umi osẽvape ilomogui, oñeñotỹ hag̃ua opa ára g̃uarã. ha omoĩ peteĩ señal ha otestifika testigo-kuéra ndive.
11 Ha pe ñu ha pe itakua oĩva ipype ha opa upe tenda ojeasegura Abrahán ha iñemoñarekuérape ha'e rire, Het ñemoñarekuéragui; péina ápe oĩ Mamre renondépe Hebrónpe, oĩva Canaán retãme.
12 Upe rire Abrahán oñotỹ upépe hembireko Sárape, ha upe lugár ha opa ijyvy apére oiko Abrahán ha iñemoñarekuérape g̃uarã peteĩ lugár oñeñotỹ hag̃ua.
13 Upéi Abrahán oñotỹ Sara-pe iporãiterei ojehechaháicha umi rréi oñeñotỹ jave, ha oñeñotỹ chupe ao iporãitereíva ha iporãitereívape.
14 Sem, ita'ýra Éber ha Abimélec, Anar, Ascol ha Mamré ndive, ha opa umi karai guasu oĩva upe tetãme oho hapykuéri.
15 Sara oikove cien veintisiete áño ha omano, ha Abrahán ojapo peteĩ ñembyasy tuicha ha ipohýiva, ha ha'e ojapo umi rito oñembyasy hag̃ua siete día aja.
16 Ha enterove oikóva upe tetãme okonsola Abrahán ha ita'ýra Isaac Sara káusare.
17 Ha ohasávo ára oñembyasyha hikuái Abrahán omondo ita'ýra Isaacpe, ha oho Sem ha Éber rógape, oikuaa hag̃ua Ñandejára rape ha he'íva, ha Abrahán opyta upépe mbohapy áño.
18 Upe tiémpope Abrahán opu'ã entéro isiervokuérandi, ha oho jey hikuái hógape Beersébápe, ha Abrahán ha entéro isiervokuéra opyta Beersébápe.
19 Upe áñope omano rire umi filisteo ruvicha guasu Abimelec. ha'e oguereko ciento noventa y tres ary omanórõ guare; ha Abrahán oho itavayguakuéra ndive filistéo retãme, ha ha'ekuéra okonsola opa hógape ha hembiguái kuérape, ha upéi ojere ha oho hógape.
20 Abimélec omano rire, Gerar tavayguakuéra ojagarra ita'ýra Benmalic-pe, ha'e oguereko doce áñonte, ha omoĩ chupe hikuái itúva rendaguépe.
21 Ha ombohéra hikuái Abimelec itúva rérape, péicha ojepokuaa haguére hikuái Gerar-pe, ha Abimelec oisãmbyhy itúva Abimelec rendaguépe, ha oguapy itrónope.
22 Ha Lot, Harán ra'y, omano avei umi árape, ary treinta y nueve Isaac oikove haguépe, ha opa ára Lot oikove hague ciento cuarenta áño ha omano.
23 Ko'ãva hína Lot ra'y, itajýra kuéragui, pe ta'ýra ypykue héra Moab, ha mokõiha héra Benami.
24 Lot ra'y mokõi oho hembireko Canaán retãgui, ha imemby chupekuéra, ha Moab ra'ykuéra ha'e Ed, Mayon, Tarso ha Canvil, irundy ta'ýra, ko'ãva ha'e Moab ra'ykuéra túva ko'ãga peve.
25 Ha opavave Lot ñemoñarekuéra oho oiko ohesapehápe, hi'a ha hetavégui hikuái.
26 Ha oho hikuái ha omopu'ã ijehe tavaguasukuéra upe tetã oikohápe, ha ombohéra hikuái umi tavaguasu omopu'ãva'ekue héra tee rupive.
27 Upe árape omano Nahor, Taré ra'y, Abrahán ryvy, cuarenta áño Isaac oikove aja, ha Nahor oikove aja 172 áño ha omano ha oñeñotỹ Haránpe.
28 Abrahán ohendúvo iñermáno omanóma hague, oñembyasy, ha heta ára oñembyasy iñermáno rehe.
29 Upéi Abrahán ohenói hembiguái guasu Eliezérpe, omanda hag̃ua chupe hógape, ha ha'e oñembo'y henondépe.
30 Upéi Abrahán he'i chupe: "Péina che tujáma, ndaikuaái mba'e díapa amanotaha. che añemotenondégui ára; ko'ãg̃a

upévare epu'ã, tereho ha ani rembireko che ra'ýpe ko tendágui ha ko tetãgui, umi cananeo rajykuéragui roikóva ijapytepekuéra.
31 Ha katu tereho che retãme ha che reñóihápe, ha upégui egueraha peteĩ tembireko che ra'ýpe g̃uarã, ha Ñandejára Tupã Yvága ha yvypegua chegueraha va'ekue che ru rógagui ha chegueru va'ekue ko tendápe, ha he'i chéve: Ne ñemoñarekuérape ame'ẽta ko yvy erénsia ramo tapiaite g̃uarã, ha'e omboúta hi'ánhel ne renondépe ha reñakãrapu'ãta nde rape, ikatu hag̃uáicha rehupyty peteĩ tembireko cherehehápe ta'ýra che rogaygua ha che ru rógagui.
32 Upémarõ pe tembiguái ombohovái ijára Abrahánpe ha he'i: "Aháta nde reñói ha nde ru rógape, ha upégui areko peteĩ tembireko nde ra'ýpe g̃uarã. ha katu pe kuña ndoipotáiramo chemoirũ ko tetãme, agueraha jeýtapa ne ra'ýpe nde reñói retãme?
33 Upéi Abrahán he'i chupe: "Eñatendéke ani hag̃ua regueru jey ko'ápe che ra'y, pórke Ñandejára che aiko va'ekue henondépe, omboúta ne renonderã hi'ánhel ha oñakãrapu'ãta ndéve".
34 Eliezer ojapo Abrahán he'i haguéicha chupe, ha Eliezer ohura ijára Abrahánpe ko mba'ére. ha Eliezer opu'ã ha ogueraha hendive diez kaméllo ijára kaméllogui, ha diez kuimba'e ijára rembiguái kuéragui, ha opu'ã ha oho Haránpe, Abrahán ha Nahor távape, ogueru haguã hembireko Isaac Abrahán ra'ýpe guarã. ha oho aja hikuái Abrahán omondo Sem ha Éber rógape, ha ogueru upégui ita'ýra Isaac.
35 Isaac og̃uahẽ hógape itúva rógape Beersebápe, Eliezer ha iñirũnguéra og̃uahẽ aja Haránpe. ha opyta hikuái pe távape pe y rembe'y ykére, ha ha'e ojapo ikaméllope oñesũ hag̃ua pe y rembe'ýpe ha opyta hikuái upépe.
36 Upéi Eliezer, Abrahán rembiguái, oñembo'e ha he'i: "Oh che ruvicha Abrahán Jára. emondo chéve ajerure ndéve pya'e porã ko árape ha ehechauka py'aporã che járape, remoĩ haguã ko árape tembireko che jára ra'ýpe hogayguakuéragui.
37 Upéi Ñandejára ohendu Eliezer ñe'ẽ, hembiguái Abrahán rehehápe, ha ojotopa Betuel rajy ndive, Milca ra'y, Nahor rembireko, Abrahán ryvy, ha Eliezer ou hógape.
38 Eliezer omombe'u chupekuéra opa mba'e oipy'apýva chupe, ha ha'eha Abrahán rembiguái, ha ha'ekuéra ovy'aiterei hese.
39 Ha enterove ohovasa Ñandejárape ojapo va'ekue ko mba'e, ha ome'ẽ chupe Rebeca, Betuel rajy, Isaac rembirekorã.
40 Ha pe kuñataĩ iporãiterei, ha'e ningo vírhen, ha Rebeca oreko diez áño umi tiémpope.
41 Upe pyharépe Betuel, Labán ha ita'yrakuéra ojapo peteĩ karu guasu, ha Eliezer ha iñirũnguéra ou okaru ha hoy'u ha ovy'a upépe.
42 Upéi Eliezer opu'ã pyhareve, ha'e ha umi kuimba'e oĩva hendive, ha ohenói Betuel rogaygua kompletoitépe ha he'i: "Chemondota aha hag̃ua che jára rendápe. ha opu'ã ha omondo hikuái Rebeca ha imembykuña Dóbora, Uz rajy, ha ome'ẽ chupe pláta ha óro, tembiguái ha tembiguái kuña, ha ohovasa chupe hikuái.
43 Ha'e kuéra omondo Eliezer-pe ikuimba'e kuéra ndive. ha umi tembiguái ojagarra Rebeca-pe, ha ha'e oho jey ijára rendápe Canaán retãme.
44 Upéi Isaac ojagarra Rebeca ha hembireko, ha ogueraha chupe pe tendáre.
45 Isaac oguereko kuri cuarenta áño omenda ramo guare Rebeca, itio Betuel rajy.

MOAKÃHA 25 rehegua

1 Upe jave Abrahán omendajey hembireko ituja rire, ha héra Cetura, Canaán retãgui.
2 Ha'e imemby Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac ha Suac, ha'e 6 ita'ýra. Zimrán ñemoñare katu Abién, Molic ha Narim.
3 Jocsán ra'ykuéra hína Seba ha Dedán, ha Medán ra'ykuéra hína Amida, Joab, Goqui, Eliseo ha Notac. Madián ra'y kuéra hína Efá, Éfer, Canoc, Abida ha Eldaá.
4 Isbac ra'y kuéra hína Makiro, Beyodua ha Tator.
5 Suac ra'y kuéra hína Bildad, Mamdad, Munán ha Mebán. opa ko'ãva ha'e Ketura kuña cananeo ñemoñare, ha'e imemby vaekue Abraham Hebreo-pe.
6 Abrahán omondopaite ko'ãvape ha ome'ẽ chupekuéra rregálo, ha oho hikuái ita'ýra Isaacgui oho hag̃ua otopahápe lugár.
7 Ha opa ko'ãva oho pe yvyty kuarahyresẽ gotyo, ha omopu'ã hikuái ijehe seis táva oikohápe hikuái ko'ag̃aite peve.
8 Ha katu Seba ha Dedán ñemoñare, Jocsán ra'y, ita'yrakuéra ndive, ndoikói ijoyke'ykuéra ndive itávape, ha ko'ag̃aite peve oho ha oñemoĩ ikampaménto umi tetã ha desiértope.
9 Ha Madián ñemoñare, Abrahán ra'y, oho Kus retã kuarahyresẽ gotyo, ha upépe ojuhu hikuái peteĩ ñu guasu kuarahy resẽ gotyo, ha opyta hikuái upépe ha omopu'ã peteĩ siuda, ha oiko upépe, upéva hína Madián retã ko'ag̃aite peve.
10 Madián oiko pe siuda ha'e omopu'ã haguépe, ha'e ha umi cinco ita'ýra ha enterove imba'éva.
11 Ha ko'ãva hína Madián ra'ykuéra réra según hérakuéra itávape: Éfá, Éfer, Canoc, Abida ha Eldá.
12 Efá ra'ykuéra hína Metac, Mesar, Avi ha Tzanúa, ha Éfer ra'ykuéra hína Efrón, Zúr, Alirún ha Medin, ha Canoc ra'ykuéra hína Reuel, Requem, Azí, Alyosub ha Alad.
13 Abida ra'y kuéra ha'e Cúr, Melud, Kerurí, Molquí. Eldá ra'y kuéra hína Miquer, Reba, Malquiá ha Gabol. ko'ãva ha'e madianita-kuéra réra hogayguakuéraicha; ha upe rire Madián rogayguakuéra oñemyasãi Madián retã tuichakue javeve.
14 Ko'ãva hína Ismael ra'y Abrahán ñemoñare, Agar, Sara rembiguái, imembyva'ekue Abrahánpe.
15 Ismael hembireko Egiptogui, ha héra Ribá, ha'éva Meriba.
16 Ribá imemby Ismael Nabayot, Cedar, Adbeel, Mibsam ha iñermána Bosmat.
17 Ismael omombo hembireko Ríbápe, ha ha'e oho jey Egíptope itúva rógape, ha ha'e oiko upépe, ivaieterei haguére Ismael ha itúva Abrahán renondépe.
18 Upe rire Ismael omenda peteĩ hembireko Canaán retãgui, hérava Malcut, ha imemby chupe Nisma, Dumá, Masa, Cadad, Tema, Yetur, Nafis ha Kedma.
19 Ko'ãva Ismael ra'ykuéra, ha ko'ãva héra, ha'égui doce mburuvichakuéra hetãnguérape; ha Ismael rogayguakuéra oñemyasãi upe rire, ha Ismael ojagarra ita'yrakuérape ha

opa mba’e ha’e ohupytyva’ekue, hogagua ánga ha opa imba’éva ndive, ha oho hikuái oiko otopahápe peteĩ lugár.
20 Upéi oho hikuái Paran desiérto ypýpe, ha oiko hikuái Havilá guive Súr peve, oĩva Egipto rovái, reguahẽvo Asiria gotyo.
21 Ismael ha ita’yrakuéra oiko upe tetãme, ha imemby chuguikuéra imemby, ha hi’ýra ha heta hetave hikuái.
22 Ha ko’ãva hína Nabayot ra’ykuéra réra, Ismael ra’y ypykue; Omyatyrõ, Omondo, Mayon; Kedar ra'y kuéra hína Alón, Kezem, Camad ha Elí.
23 Adbeel ra'y kuéra hína Camad ha Jabín. Mibsam ra'y kuéra Abdías, Ébedmélec ha Yeus. ko'ãva hína Ribah ñemoñare, Ismael rembireko.
24 Ismael ra'y Misma ra'y kuéra: Samua, Zacaríón ha Obed. Dumá ra'y kuéra hína Kezed, Elí, Macmad ha Amed.
25 Masa ra'y kuéra hína Melón, Mula ha Ebidadón. Cadad ra'y kuéra hína Azur, Minzar ha Ébedmélec. Tema ra'y kuéra hína Seir, Sadón ha Yacol.
26 Yetur ra'y kuéra ha'e Merit, Yaish, Alyo ha Pacot. Nafis ra'y kuéra ha'e Ébed-Tamed, Abíasaf ha Mír; ha Kedma ra'y kuéra ha'e Calip, Tacti ha Omir; ko'ãva ha'e Malcut Ismael rembireko ñemoñare.
27 Opa ko’ãva ha’e Ismael rogayguakuéra iñemoñarekuéra he’iháicha, ha oiko hikuái umi tetã omopu’ã haguépe ijehe táva ko’ag̃aite peve.
28 Upe tiémpope Rebeca, Betuel rajy, Abrahán ra’y Isaac rembireko, imemby’ỹ va’ekue. ha Isaac oiko itúva ndive Canaán retãme; ha Ñandejára oĩ Isaac ndive; Upe árape omano Arpacsad, Sem ra'y, Noé ra'y, cuarenta y ocho áño Isaac oikove haguépe, ha opa ára Arpacsad oikove aja cuatrocientos treinta y ocho áño, ha omano.

MOAKÃHA 26 rehegua

1 Ha cincuenta y nueve ary Isaac Abrahán ra'y oikove aja, hembireko Rebeca imemby gueteri umi árape.
2 Rebeca he'i Isaac-pe: —Añetehápe ahendu, che ruvicha, nde sy Sara imemby hague, che Ruvicha Abraham, nde ru, oñembo'e peve hese ha ha'e hyeguasu.
3 Ko’ág̃a epu’ã, eñembo’e avei Tupãme ha ha’e ohendúta ne ñembo’e ha imandu’áta orerehe iporiahuvereko rupive.
4 Isaac ombohovái hembireko Rebeca-pe ha he'i: Abrahán oñembo'éma cherehe Tupãme ambohetave haguã iñemoñare, ko'ágã upévare ko'ã mba'e imemby'ỹva osẽva'erã ndehegui.
5 Ha Rebeca he'i chupe: —Epu'ã ko'ágã nde avei ha eñembo'e, Ñandejára ohendu haguã ne ñembo'e ha ome'ẽ chéve mitã, ha Isaac ohendu hembireko ñe'ẽ, ha Isaac ha hembireko opu'ã ha oho Moria retãme oñembo'e haguã upépe ha oheka Ñandejárape, ha og̃uahẽvo hikuái upe tendápe Isaac oñembo'y ha oñembo'e Ñandejárape hembireko rehe ha'égui isérvo.
6 Ha Isaac he’i: “O Ñandejára Tupã yvága ha yvypegua, nemba’eporã ha iporiahuvereko omyenyhẽva ko yvy, nde reguenohẽ va’ekue che ru itúva rógagui ha heñói haguégui, ha regueru chupe ko tetãme, ha ere chupe: Ne ñemoñarekuérape ame’ẽta pe yvy, ha nde repromete va’ekue chupe ha remombe’úta chupe, ambohetavéta ne ha’ỹi mbyjakuéra yvagapegua ha yguasu yvyku’íicha, ko’ág̃a tojekuaauka ne ñe’ẽ ereva’ekue che rupe.
7 Nde ha’égui Ñandejára ore Tupã, ore resa oĩ nderehe rome’ẽ hag̃ua oréve yvypóra ñemoñare, repromete haguéicha oréve, nde ha’égui Ñandejára ore Tupã ha ore resa ojere nderehe añoite.
8 Upéi Ñandejára ohendu Isaac, Abrahán ra’y, oñembo’e chupe ha hembireko Rebeca hyeguasu.
9 Ha siete méserupi umi mitã oñorairõ rire hyepýpe, ha hasyeterei chupe ikane’õ haguére hesekuéra, ha he’i opa umi kuña oĩvape upérõ upe tetãme: “Oiko piko peẽme peichagua mba’e cherehe? ha he'i chupe hikuái: Nahániri.
10 Ha he'i chupe kuéra: —Mba'ére piko che aime ko'ã mba'épe opa kuña oĩva ko yvy ape ári apytépe? ha oho Moria retme oheka hagua andejrape ko mbae rehe; ha oho Sem ha ita’ýra Éber rendápe oporandu hag̃ua chupekuéra ko mba’épe, ha oheka hag̃ua hikuái Ñandejárape ko mba’épe hese.
11 Ha ojerure avei Abrahánpe oheka ha oporandu hag̃ua Ñandejárape opa mba’e ojehúvare.
12 Ha opavave oporandu Ñandejárape ko mba’ére, ha ogueru iñe’ẽ Ñandejáragui ha he’i chupe: “Mokõi mitã oĩ nde ryepýpe, ha mokõi tetã opu’ãta chuguikuéra; ha peteĩ tetã imbaretevéta ambuégui, ha tuichavéva oservíta imitãvévape.
13 Ha opa rire hi’ára imemby hag̃ua, oñesũ, ha péina ápe oĩha gemelos, Ñandejára he’i haguéicha chupe.
14 Pe peteĩha osẽ pytã oparupiete peteĩ ao iñakãrague asývaicha, ha enterove umi hénte upe tetãygua ombohéra chupe Esaú ha he’i: “Kóva oñemohu’ãma imemby guive”.
15 Upe rire ou iñermáno, ha ipo ojagarra Esaú talón, upévare ombohéra hikuái Jacob.
16 Isaac, Abrahán ra'y, oguereko 60 áño imembykuévo.
17 Ha umi mitãkuimba’e okakuaa quince áño peve, ha ou hikuái yvypóra aty apytépe. Esaú ha’e peteĩ kuimba’e odiseño ha ombotavývа, ha peteĩ cazador ikatupyrýva kokuépe, ha Jacob ha’e peteĩ kuimba’e perfecto ha iñarandu, oikóva umi tenda, omongarúva ovecha ha oaprende Ñandejára instrucción ha itúva ha isy rembiapoukapy.
18 Isaac ha hogagua ra'y kuéra oiko itúva Abrahán ndive Canaán retãme, Tupã he'i haguéicha chupekuéra.
19 Upéi Ismael Abrahán ra’y oho ita’yrakuéra ndive ha opa imba’ekuéra ndive, ha oho jey hikuái upépe Havilá retãme, ha oiko hikuái upépe.
20 Upéi opa Abrahán hembireko ra’ykuéra oho oiko éste gotyo, Abrahán omondo haguére chupekuéra ita’ýragui ha ome’ẽ chupekuéra rregálo, ha oho hikuái.
21 Ha Abrahán ome’ẽ opa mba’e orekóva ita’ýra Isaacpe, ha ome’ẽ avei chupe opa mba’e imba’erepy.
22 Ha’e omanda chupe: “Ndereikuaái piko ha nerentendei piko Ñandejára ha’eha Tupã yvága ha yvy ape ári, ha ndaipóri ambue mba’e ndaha’éiva?
23 Ha ha’e cheguenohẽva che ru rógagui, ha che reñói haguégui, ha ome’ẽ chéve opa mba’e vy’arã oĩva ko yvy ape ári; ha'e chemosãsõva'ekue iñañáva ñe'ẽgui, hese ajerovia haguére.
24 Ha ha’e chegueraha ko tendáre, ha chemosãso Ur Casdim-gui; ha he’i chéve: Ne ñemoñarekuérape ame’ẽta opa ko’ã tetã, ha ha’ekuéra ohupytýta chupekuéra okumpli vove che rembiapoukapykuéra, che léikuéra ha che huísiokuéra amandava’ekue ndéve, ha amandátava chupekuéra.

25 Ko'ãg̃a upévare che ra'y, ehendu che ñe'ẽ, ha eñongatu Ñandejára nde Tupã rembiapoukapykuéra, che amandava'ekue ndéve, ani rejevy tape porãgui ni akatúa térã ijasu gotyo, ikatu hag̃uáicha oĩ porã ndéve ha ne ra'ykuérape tapiaite g̃uarã.
26 Ha penemandu'áke Ñandejára rembiapo hechapyrãvare, ha ipy'aporã ohechaukava'ekue ñandéve, ñanemosãsógui ñane enemigokuéra pógui, ha Ñandejára ñande Tupã ojapo ho'a hag̃ua chupekuéra ñande pópe; ha ko'ãg̃a upévare eñongatu opa mba'e amandava'ekue ndéve, ha ani rejevy nde Tupã rembiapoukapykuéragui, ha ani reservi avavépe hese, ikatu hag̃uáicha oĩ porã ndéve ha ne ñemoñare nde rire.
27 Ha embo'e ne ra'ykuérape ha ne ñemoñarekuérape Ñandejára ñembo'e ha hembiapoukapykuéra, ha embo'e chupekuéra tape hekojojáva oho hag̃ua hikuái, ikatu hag̃uáicha oĩ porã chupekuéra tapiaite g̃uarã.
28 Isaac ombohovái itúvape ha he'i chupe: "Che Ruvicha he'i va'ekue ajapóta, ha ndajei mo'ãi Ñandejára che Jára rembiapoukapygui, ajapóta opa mba'e ha'e omanda va'ekue chéve. ha Abrahán ohovasa ita'ýra Isaacpe, ha avei ita'yrakuérape; ha Abrahán ombo'e Jacóbpe Ñandejára ñembo'e ha hapekuéra.
29 Ha upérõ omano Abrahán, Jacob ha Esaú, Isaac ra'ykuéra oikove aja quince áñope, ha opa Abrahán ára ha'e ciento setenta y cinco áño, ha ha'e omano ha oñembyaty itavayguakuérape ituja porã rire, itujáma ha itujáma, ha Isaac ha Ismael ita'yrakuéra oñotỹ chupe.
30 Umi oikóva Canaánpe ohendúvo Abrahán omanóma hague, opavave ou irréi, mburuvichakuéra ndive, ha enterove kuimba'ekuéra ndive oñotỹ hag̃ua Abrahánpe.
31 Ha enterove oikóva Harán retãme, ha opa Abrahán rogayguakuéra, ha opa mburuvicha guasu ha mburuvicha guasu, ha Abrahán ra'ykuéra hembirekokuéra rupive, opavave ou ohendúvo Abrahán omano hague, ha omyengovia Abrahán ipy'aporã, ha ombopy'aguapy ita'ýra Isaácpe, ha oñotỹ Abrahánpe pe itakua ojoguava'ekue Efrón hitita ha ita'yrakuéragui peteĩ ñeñotỹha.
32 Ha enterove oikóva Canaánpe ha opavave oikuaava'ekue Abrahánpe, hasẽ Abrahán rehe peteĩ áño pukukue, ha kuimba'e ha kuña oñembyasy hese.
33 Ha opa umi mitã michĩva, ha opa umi oikóva upe tetãme hasẽ Abrahán rehe, Abrahán iporã haguére opavave ndive, ha hekojojágui Tupã ha yvypóra ndive.
34 Ha nopu'ãi peteĩ kuimba'e okyhyjéva Tupãme Abrahán-icha, okyhyjégui Tupãme imitã guive, ha oservi haguére Ñandejárape, ha oho opa hape hekove aja, imitã guive omano meve.
35 Ñandejára oĩ hendive ha oipe'a chupe Nimrod ha itavayguakuéra konséhogui, ha oñorairõrõ guare umi cuatro rréi de Elam ndive ipu'aka hesekuéra.
36 Ha ogueru opa ra'ykuéra yvy arigua Tupã servísiope, ha ombo'e chupekuéra Ñandejára rape, ha oikuaauka chupekuéra Ñandejárape.
37 Ha ojapo peteĩ arboleda ha oñotỹ ipype peteĩ parralty, ha ymaite guive ombosako'i hógape so'o ha mba'yru umi ohasávape upe tetãme, ikatu hag̃uáicha okyhyje hógape.
38 Ha Tupã Ñandejára osalva ko yvy tuichakue Abrahán káusare.
39 Ha Abrahán omano rire Ñandejára ohovasa ita'ýra Isaac ha ita'yrakuérape, ha Ñandejára oĩ Isaac ndive oĩ haguéicha itúva Abrahán ndive, Isaac oñongatúgui opa Ñandejára rembiapoukapykuéra Abrahán itúva he'i haguéicha chupe; ndojevýi akatúape ni ijasu gotyo pe tape akatúa itúva omandava'ekuégui chupe.

MOAKÃHA 27 rehegua

1 Upe tiémpope Esaú omano rire Abrahán, py'ỹinte oho ñúme okaru hag̃ua.
2 Babel ruvicha guasu Nimrod, Amrafel, py'ỹi oho avei ikuimba'e ipu'akapáva ndive ojahéi haguã ñúme, ha oguata ikuimba'ekuéra ndive ára ro'ysã jave.
3 Nimrod ojesareko Esaú rehe opa ára pukukue, pórke Nemrod py'apýpe oñorairõ Esaú kóntrape.
4 Peteĩ díape Esaú oho ñúme ojahoga hag̃ua, ha ojuhu Nemrodpe oguataha hína pe desiértope mokõi kuimba'e ndive.
5 Ha enterove umi kuimba'e ipu'akapáva ha ipuévlo oĩ hendive pe desiértope, péro ha'ekuéra oñemomombyry chugui, ha oho chuguikuéra diferénte ládo oho hag̃ua ojagarra, ha Esaú okañy Nimrodpe g̃uarã, ha ha'e okañy hese pe desiértope.
6 Ha Nemrod ha iñirũnguéra ndive ndoikuaái chupe, ha Nemrod ha iñirũnguéra py'ỹinte oguata ñúme ára ro'ysã jave, ha oikuaa hag̃ua moõpa ojahoga ikuimba'ekuéra ñúme.
7 Upéi Nimrod ha mokõi kuimba'e oĩva hendive og̃uahẽ pe lugár oĩháme, Esaú oñepyrũ sapy'a pe lugár oĩháme, ha oguenohẽ ikyse puku, ha pya'e oho odipara Nimrod rendápe ha oikytĩ iñakã.
8 Esaú oñorairõ mbarete umi mokõi kuimba'e oĩva Nimrod ndive, ha osapukái jave chupe, Esaú ojere hendápekuéra ha ojuka chupekuéra ikyse puku reheve.
9 Ha opa Nimrod kuimba'e ipu'akapáva, oheja va'ekue chupe oho hag̃ua pe desiértope, ohendu mombyry guive pe sapukái, ha oikuaa hikuái umi mokõi kuimba'e ñe'ẽ, ha odipara hikuái oikuaa hag̃ua mba'érepa oiko, ojuhúvo irréi ha umi mokõi kuimba'e oĩva hendive oñeno omanóva pe desiértope.
10 Esaú ohechávo mombyry guive ouha hína umi kuimba'e ipu'akapáva Nimrodpe, okañy ha upéicha rupi okañy. ha Esaú ojagarra Nemrod ao hepyetéva, Nemrod ru ohejava'ekue Nemrod-pe, ha Nemrod ipu'aka hese pe yvy tuichakue, ha oñani ha omokañy hógape.
11 Esaú ogueraha umi ao ha odipara pe siudápe Nimrod kuimba'ekuéra káusare, ha ha'e ikane'õ ha ikane'õma oñorairõgui og̃uahẽ itúva rógape, ha omanombaitéma ñembyasýpe oñembojávo iñermáno Jacóbpe ha oguapy henondépe.
12 Ha'e he'i ijoyke'y Jacob-pe: —Péina ápe amanóta ko árape, ha mba'ére piko aipota pe derécho ypykue? Ha Jacob ojapo iñarandu Esaú ndive ko mba'épe, ha Esaú ovende Jacob-pe iderécho ypykue ramo, Ñandejára ojapo haguére upéicha.
13 Esaú ovende avei Jacóbpe, Abrahán ojogua va'ekue Het ra'ykuéragui, ha Jacob ojogua entéro ko'ã mba'e iñermáno Esaúgui, ojogua va'ekue iñermáno Esaúgui.
14 Ha Jacob ohai peteĩ kuatiañe'ẽme opa mba'e, ha ha'e otestifika upéva testigokuéra ndive, ha osella, ha pe kuatiañe'ẽ opyta Jacob pópe.

15 Omanóvo Nimrod, Cus ra'y, ikuimba'ekuéra ohupi chupe ha ogueru chupe ñemondýipe, ha oñotỹ chupe itávape, ha opa ára Nimrod oikove aja doscientos quince áño ha omano.
16 Ha umi ára Nimrod oisãmbyhy hague tavayguakuéra upe tetãmegua ári, ha'e kuri ciento ochenta y cinco áño; ha Nemrod omano Esaú kyse puku rupi otĩ ha ñemboyke, ha Abrahán ñemoñare omano chupe ohecha haguéicha iképe.
17 Ha Nimrod omanóvo irréino oñemboja'o heta divisiónpe, ha opa umi pehẽngue Nemrod oisãmbyhyva'ekue oñeme'ẽ jey umi rréi upe tetãmeguápe, ha'ekuéra orrekupera jey chupekuéra Nimrod omano rire, ha opa tavayguakuéra Nimrod rógapegua are guivéma oĩ tembiguáiramo opa ambue rréi upe tetãmeguápe.

MOAKÃHA 28 rehegua

1 Ha umi árape, Abrahán omano rire, upe áñope Ñandejára ogueru peteĩ ñembyahýi tuichaitereíva upe tetãme, ha pe ñembyahýi tuicha aja Canaán retãme, Isaac opu'ã oguejy hag̃ua Egiptope pe ñembyahýi rupi, itúva Abraham ojapo haguéicha.
2 Upe pyharépe Ñandejára ojechauka Isaacpe ha he'i chupe: "Ani reguejy Egíptope, repu'ã ha tereho Gerarpe, Filistea ruvicha guasu Abimelec rendápe, ha epyta upépe opa peve pe ñembyahýi".
3 Upéi Isaac opu'ã ha oho Gerarpe, Ñandejára he'i haguéicha chupe, ha opyta upépe un áño pukukue.
4 Isaac og̃uahẽvo Gerarpe, umi tetãygua ohecha hembireko Rebeca iporãha, ha Gerar retãygua oporandu Isaacpe hembirekóre, ha ha'e he'i: "Ha'e ningo che reindy, okyhyjégui he'i hag̃ua ha'eha hembireko, ani hag̃ua umi hénte upe tetãygua ojuka chupe hesehápe".
5 Abimélec ruvichakuéra oho omomba'eguasu pe kuñáme pe rréipe, péro ha'e nombohováiri chupekuéra, ha noñatendéi umi mba'e he'ívare hikuái.
6 Péro ohendu he'iha hikuái Isaac he'i hague chupe iñermána, upévare pe rréi oñongatu upéva.
7 Isaac opyta rire tres mése upe tetãme, Abimelec omaña ventána gotyo, ha ohecha Isaac oñembosarái hína hembireko Rebeca ndive, Isaac oikógui pe rréi róga okápe, ha upévare Isaac róga oĩ rréi róga rovái.
8 Upémarõ pe rréi he'i Isaácpe: "¿Mba'e piko rejapo orerehe erevo ne rembirekóre: "Ha'e hína che ermána?". mba'eichaitépa ndahasýi peteĩ tavayguakuéra kuimba'e guasu apytégui oñeno hendive, ha upérõ regueru va'erãmo'ã ore ári kulpa.
9 Isaac he'i Abimelecpe: —Akyhyjégui amano haguã che rembireko rehe, upévare ha'e: "Ha'e che reindy".
10 Upe tiémpope Abimelec omanda entéro umi prínsipe ha umi kuimba'e guasúpe, ha ha'ekuéra ojagarra Isaac ha hembireko Rebeca ha ogueraha chupekuéra rréi renondépe.
11 Ha pe rréi he'i chupekuéra omonde hag̃ua chupekuéra ao prínsipe, ha tohasa chupekuéra kavaju ári pe siuda kállere, ha tomombe'u chupekuéra henondépe pe tetã tuichakue javeve, ha he'i: "Kóva hína pe kuimba'e ha kóva ha'e hembireko. opokóva ko kuimba'e térã hembirekóre, katuete omanóta. Ha Isaac ohojey hembireko ndive mburuvicha guasu rógape, ha andejra oime Isaac ndive ha ha'e osegi tuicha ha ofalta mba'eve.
12 Ha Ñandejára ojapo Isaacpe oguerohory hag̃ua Abimelec ha opa ijyvy pegua, ha Abimelec ojapo porã Isaac ndive, Abimelec imandu'águi pe juramento ha kompromíso oĩvare itúva ha Abrahán apytépe.
13 Abimélec he'i Isaac-pe: —Péina ko yvy tuichakue oĩ ne renondépe. eiko mamo ha'etévaicha iporãva nde resa renondépe rejevy peve ne retãme; ha Abimelec ome'ẽ Isaac-pe kokue ha parralty ha Gerar retã pehẽngue iporãvéva, oñemitỹ ha omono'õ ha ho'u hag̃ua hi'akuéra oĩva pe yvygui ohasa peve umi ára ñembyahýi.
14 Ha Isaac oñotỹ upe tetãme, ha ohupyty cien vése upe áñope, ha Ñandejára ohovasa chupe.
15 Ha pe kuimba'e tuicha ohóvo, ha oguereko ovecha ha ovecha vaka ha tembiguái aty guasu.
16 Ohasávo umi ára ñembyahýi, Ñandejára ojehechauka Isaac-pe ha he'i chupe: Epu'ã, esẽ ko tendágui ha ejevy nde retãme, Canaán retãme. ha Isaac opu'ã ha ohojey Hebrónpe oĩva Canaán retãme, ha'e ha opa imba'éva Ñandejára he'i haguéicha chupe.
17 Upe rire omano Selac, Arpacsad ra'y, ha'éva dieciocho ary Jacob ha Esaú oikove haguépe. Selac oikove aja cuatrocientos treinta y tres áño ha omano.
18 Upe tiémpope Isaac omondo ita'ýra imitãvéva Jacóbpe Sem ha Éber rógape, ha ha'e oaprende Ñandejára he'i va'ekue, ha Jacob opyta Sem ha Éber rógape treinta y dos áño aja, ha iñermáno Esaú ndohói, pórke ha'e ndohoséi, ha opyta itúva rógape Canaán retãme.
19 Esaú katu oheka meme ñúme ogueru hag̃ua hógape umi mba'e ikatúva ohupyty, upéicha avei Esaú ojapo tódo el día.
20 Esaú ningo peteĩ kuimba'e iñarandu ha ombotavýva, oheka va'ekue yvypóra korasõ ha ojaho'íva chupekuéra, ha Esaú katu peteĩ kuimba'e ipy'aguasúva ñúme, ha ohasávo pe tiémpo oho jepiveguáicha ojahoga. ha og̃uahẽ Seír ñu peve, ha'éva Edom.
21 Ha'e opyta Seír retãme peteĩ áño ha cuatro mése aja ojahoga pe ñúme.
22 Upéi Esaú ohecha Seír retãme peteĩ kuimba'e Canaángua rajy, hérava Jehudit, Beeri rajy, Éfer ra'y, Het, Canaán ra'y.
23 Esaú hembirekorã ha ou hendápe. Esaú oguereko cuarenta áño ojagarrárõ guare chupe, ha ogueraha chupe Hebrónpe, itúva oikohápe, ha upépe oiko.
24 Ha ojehu umi árape, cien ary Isaac oikove haguépe, ha'éva cincuenta áño Jacob oikove haguépe, upe áñope omano Sem Noé ra'y; Sem oguereko seiscientos áño omanórõ guare.
25 Sem omanóvo Jacob oho jey itúva rendápe Hebrónpe, oĩva Canaán retãme.
26 Ha Jacob oikove aja cincuenta y seis áño, Harángui ou umi hénte, ha oñemombe'u Rebecape iñermáno Labán, Betuel ra'y.
27 Labán rembireko niko imemby'ỹva upe árape, ha imemby'ỹ, ha avei opa hembiguái kuéra ndoguerekói chupe mba'eve.
28 Upe rire Ñandejára imandu'a Adináre Labán rembirekore, ha ha'e hyeguasu ha imemby itajýra gemela, ha Labán ombohéra imembykuñakuérape, Lía tuichavéva réra ha Raquel imitãvéva.
29 Ha umi hénte ou ha omombe'u ko'ã mba'e Rebecape, ha Rebeca ovy'aiterei Ñandejára ovisita haguére iñermánope ha ha'e oreko haguére mitã.

MOAKÃHA 29 rehegua

1 Abraham ra'y Isaac ituja ha ituja, ha hesa ipohýi ituja rupi. ha'ekuéra iñypytũ ha ndohechái.
2 Upe tiémpope Isaac ohenói ita'ýra Esaúpe ha he'i: "Eju ha epu'ã ha esẽ ñúme ha egueru chéve so'o he'ẽ asýva ha egueru chéve, ikatu hag̃uáicha ha'u ikatu hag̃uáicha rohovasa amano mboyve, ko'ág̃a chetuja ha che akã morotĩ".
3 Esaú ojapo upéicha; ha ojagarra hi'arma ha oho ñúme oheka hag̃ua ka'aguy, jepiveguáicha, ogueru hag̃ua itúvape ha'e omanda haguéicha chupe, ohovasa hag̃ua chupe.
4 Rebeca ohendu opa mba'e Isaac he'iva'ekue Esaúpe, ha pya'e ohenói ita'ýra Jacóbpe ha he'i: "Péicha nde ru he'i ne ryvy Esaúpe, ha péicha ahendu, ko'ágã upévare pya'e ha ejapo che ha'étava ndéve."
5 Epu'ã ha tereho, ajerure ndéve, pe ovecha atýpe ha egueru chéve mokõi kavara ra'y porã, ha ahupytyta pe so'o he'ẽ asýva nde túvape g̃uarã, ha reguerúta pe so'o he'ẽ asýva ho'u hag̃ua ne ermáno ou mboyve pe perseñágui, ikatu hag̃uáicha nde ru nde rovasa.
6 Ha Jacob pya'e ojapo isy he'i haguéicha chupe, ha ojapo pe so'o he'ẽ asýva ha ogueru itúva renondépe Esaú ou mboyve ipersegihágui.
7 Isaac he'i Jacóbpe: —Máva piko nde, che ra'y? Ha ha'e he'i: "Che hína nde ra'y ypykue Esaú, ajapo nde remanda haguéicha, ko'ágã epu'ã ha e'u che jeporeka, ikatu haguã ne ánga che rovasa reñe'ẽ haguéicha chéve."
8 Ha Isaac opu'ã ha okaru ha hoy'u, ha ikorasõ oñekonsola, ha ohovasa Jacob-pe ha Jacob oho mombyry itúvagui; ha Isaac ohovasa riremínte Jacóbpe ha oho mombyry chugui, péina ápe Esaú ou ipópe ñúgui, ha ojapo avei so'o he'ẽ asýva ha ogueru itúvape ho'u hag̃ua ha ohovasa hag̃ua chupe.
9 Isaac he'i Esaúpe: "¿Máva piko pe ojagarráva ka'a ka'a ha ogueru chéve reju mboyve ha che ahovasa? Esaú oikuaa iñermáno Jacob ojapo hague upéva, ha Esaú ipochy ijoyke'y Jacob rehe ojapo haguére péicha.
10 Esaú he'i: —Naiporãi piko oñembohéra chupe Jacob? mokõi jey che rendaguágui, oipe'a che derecho ypykue ha ko'âg̃a oipe'a che jehovasa; ha Esaú hasẽ tuicha; Isaac ohendúvo ita'ýra Esaú hasẽ, Isaac he'i Esaúpe: Mba'épa ajapóta, che ra'y, ne ryvy ou iñakãraku reheve ha oipe'a nde jehovasa. ha Esaú ndocha'éi ijoyke'y Jacóbpe pe jehovasa itúva ome'ẽva'ekuére chupe, ha ipochyeterei hese.
11 Jacob okyhyjeterei iñermáno Esaúgui, opu'ã ha okañy Éber Sem ra'y rógape, ha okañy upépe iñermáno káusare, ha Jacob oreko sesenta y tres áño osẽrõ guare Canaángui Hebróngui, ha Jacob okañy Éber rógape 14 áño iñermáno Esaú káusare Ñandejára rape ha hembiapoukapykuéra.
12 Esaú ohechávo Jacob okañy ha okañy hague chugui, ha Jacob iñaranduha ohupytyha pe jehovasa, Esaú oñembyasyeterei, ha oñeñandu vai avei itúva ha isýpe. ha opu'ã avei ha ogueraha hembirekópe ha oho mombyry itúva ha isýgui Seir retãme, ha ha'e oiko upépe; ha Esaú ohecha upépe peteĩ kuña Het rajykuéra apytégui hérava Bósmat, Elón hitita rajy, ha ha'e omenda chupe hembirekorã hembireko ypykuégui, ha Esaú ombohéra chupe Adá, he'ívo pe jehovasa ohasáma hague chugui upe tiémpope.
13 Esaú opyta 6 mésere Seír retãme ohecha'ỹre itúva ha isýpe, ha upéi Esaú omenda hembirekópe ha opu'ã oho jey Canaánpe, ha Esaú omoĩ mokõi hembirekópe itúva rógape Hebrónpe.
14 Esaú rembirekokuéra ombopochy ha ombopochy Isaac ha Rebeca-pe hembiapo rupive, ndoikóigui hikuái Ñandejára rapére, ha katu oservi itúva tupã yvyra ha ita rehegua itúva ombo'e haguéicha chupekuéra, ha ha'ekuéra iñañave itúvagui.
15 Ha oho hikuái ikorasõ oipotaháicha, ha ojapo sakrifísio ha ohapy insiénso umi baal-pe, ha Isaac ha Rebeca ikane'õ chuguikuéra.
16 Rebeca he'i: —Chekane'õma che rekovégui Het rajykuéra rehe. Jacob hembireko ramo Het rajykuéra apytégui, ko'ãva tetã rajykuéra apytégui, mba'e piko iporãta chéve tekove?
17 Upe tiémpope Esaú rembireko Adá hyeguasu ha imemby peteĩ mitãkuimba'e, ha Esaú ombohéra Elifaz pe ita'ýra onase va'ekuépe, ha Esaú oreko sesenta y cinco áño imemby jave.
18 Ha Ismael, Abraham ra'y omano umi árape, sesenta y cuatro áño Jacob oikove aja, ha opa ára Ismael oikove hague ciento treinta y siete áño ha ha'e omano.
19 Isaac ohendúvo Ismael omanóma hague, oñembyasy hese, ha Isaac oñembyasy hese heta ára.
20 Ha opakuévo catorce áño Jacob oiko hague Éber rógape, Jacob ohechase itúva ha isýpe, ha Jacob og̃uahẽ itúva ha isy rógape Hebrónpe, ha Esaú umi árape hesarái Jacob ojapova'ekuégui hese oipe'ávo chugui pe jehovasa umi árape.
21 Esaú ohechávo Jacob ouha itúva ha isy rendápe imandu'a Jacob ojapo va'ekuére hese, ha ipochyeterei hese ha ojukase chupe.
22 Upéi Isaac, Abrahán ra'y itujáma ha itujáma, ha Esaú he'i: "Ko'ág̃a hi'ag̃uíma che ru omano hag̃ua, ha omano vove ajukáta che ermáno Jacóbpe".
23 Rebeca-pe oñemombe'u ko mba'e, ha pya'e omondo ohenói ita'ýra Jacóbpe, ha he'i chupe: "Epu'ã, tereho ha eñani Haránpe che ryvy Labán rendápe, ha epyta upépe sapy'ami, nde ryke'y pochy ojere peve ndehegui ha upéi reju jeýta".
24 Upérõ Isaac ohenói Jacóbpe ha he'i chupe: "Ani rembireko Canaán rajykuéra apytégui, péicha he'i ñandéve ñande ru Abrahán Ñandejára he'i haguéicha chupe, ha he'i: "Ne ñemoñarekuérape ame'ẽta ko yvy. ne ra'ykuéra oñangarekóramo che ñe'ẽme'ẽ ajapova'ekue nendive, upéicharõ ajapóta avei ne ra'ykuérape pe ha'eva'ekue ndéve ha ndahejamo'ãi chupekuéra.
25 Ko'ág̃a che ra'y ehendu che ñe'ẽ, opa mba'e amandatava ndéve, ha ejejoko remenda hag̃ua Canaán rajykuéra apytégui; epu'ã, tereho Haránpe nde sy ru Betuel rógape, ha egueraha ne rembireko upégui nde sy ryvy Labán rajykuéra apytégui.
26 Upévare eñatendéke ani hag̃ua nderesarái Ñandejára nde Tupãgui ha opa hapekuéragui upe tetã rehohápüe, ha rejoaju tavayguakuéra upe tetãmegua ndive ha emoirũ mba'eve ha reheja Ñandejára nde Tupãme.
27 Ha katu reg̃uahẽvo upe tetãme eservi upépe Ñandejárape, ani rejevy akatúa térã asu gotyo pe tape che amanda haguégui ndéve ha reaprendeva'ekuégui.

28 Ha Tupã Ipu'akapáva tome'ẽ ndéve mborayhu tavayguakuéra yvy arigua resa renondépe, ikatu hag̃uáicha regueraha upépe peteĩ tembireko nde reiporavoháicha; peteĩ iporãva ha hekojojáva Ñandejára rapére.
29 Ha tome'ẽ ndéve ha ne ñemoñarekuérape nde ru Abrahán jehovasa, ha tanemboheta ha nemboheta, ha toiko ndehegui peteĩ tavayguakuéra atyguasu pe tetã rehohápe, ha Ñandejára tome'ẽ ndéve rejevy hag̃ua ko tetãme, nde ru oikoha retãme, ta'yrakuéra ndive ha tuicha mba'erepy reheve, vy'ápe ha vy'ápe.
30 Ha Isaac omandapa Jacóbpe ha ohovasa chupe, ha ome'ẽ chupe heta jopói, pláta ha óro reheve, ha omondo chupe; ha Jacob ohendu itúva ha isýpe; ohetũ chupekuéra ha opu'ã ha oho Padán-Aram-pe; Ha Jacob oguereko setenta y siete áño osẽrõ guare Canaán retãgui Beerseba-gui.
31 Jacob oho jave Haránpe Esaú ohenói ita'ýra Elifaz-pe ha oñe'ẽ chupe ñemiháme ha he'i chupe: —Ko'ágã pya'e ejagarra nde kyse puku ha emuña Jacóbpe ha ehasa henondépe tapére, ha ejuka chupe nde kyse puku reheve peteĩ yvyty ári, ha ejagarra opa mba'e imba'éva ha eju jey".
32 Esaú ra'y Elifaz ningo peteĩ kuimba'e kyre'ỹ ha ikatupyry va'ekue pe arco itúva ombo'e haguéicha chupe, ha ha'e ningo peteĩ kuimba'e okakuaáva ñúme ha ipy'aguasu.
33 Upéi Elifaz ojapo itúva he'i haguéicha chupe, ha upérõ Elifaz oreko 13 áño, ha Elifaz opu'ã ha oho ogueraha hendive diez isy ermánope ha omuña Jacóbpe.
34 Ha'e osegi Jacóbpe, ha ha'e okañy chupe Canaán rembe'ýpe, opytáva pe siuda de Siquem rovái.
35 Ha Jacob ohecha Elifaz ha iñirũnguéra omoirũha chupe, ha Jacob opyta pe lugár ohoháp e, oikuaa hag̃ua mba'épa upéva, ndoikuaáigui upe mba'e. ha Elifaz oguenohẽ ikysepuku ha oho oñemotenonde, ha'e ha ikuimba'ekuéra, Jacob gotyo; Ha Jacob he'i chupe kuéra: —Mba'e piko penderehe peju ko'ápe ha mba'épa he'ise pe persegui pende kyse puku reheve.
36 Upéi Elifaz oñemboja Jacob rendápe ha ha'e ombohovái chupe: "Péicha che ru he'i chéve, ha ko'ág̃a ndajedesviamo'ãi umi órden che ru ome'ẽva'ekuégui chéve. Jacob ohechávo Esaú oñe'ẽ hague Elifaz ndive oipuru haguã mbaretépe, Jacob oñemboja ha ojerure Elifaz ha iñirũnguérape, he'ívo chupe:
37 Péina ápe opa mba'e arekóva ha che ru ha che sy ome'ẽva'ekue chéve, oipe'áva nderehe ha oho chehegui, ha ani chejuka, ha toje'e ndéve ko mba'e tekojoja ramo.
38 Upéi Ñandejára oguerohory Jacob Esaú ra'y Elifaz ha iñirũnguéra renondépe, ha ohendu hikuái Jacob ñe'ẽ, ha ndojukái chupe, ha Elifaz ha iñirũnguéra ogueraha Jacob mba'e, pe pláta ha óro ogueru va'ekue hendive Beersebagui. ndohejái chupe mba'eve.
39 Upéi Elifaz ha iñirũnguéra oho mombyry chugui ha oho jey hikuái Esaú rendápe Beerseba-pe, ha omombe'u chupe opa mba'e ojehúva Jacob ndive, ha ome'ẽ chupe opa mba'e oipe'ava'ekue Jacob-gui.
40 Esaú ipochy ita'ýra Elifaz ha iñirũnguéra ndive, ndojukái haguére Jacóbpe.
41 Ha'e kuéra he'i Esaúpe: —Jacob ojerure asy haguére oréve ko mba'épe ani haguã rojuka chupe, roiporiahuvereko chupe, ha rogueraha opa mba'e imba'éva ha rogueru ndéve. ha Esaú ojagarrapaite pe pláta ha óro Elifaz oipe'a va'ekue Jacobgui ha omoĩ hógape.
42 Upe jave Esaú ohechávo Isaac ohovasa hague Jacóbpe ha omanda chupe: "Ani remenda Canaán rajy apytégui, ha Canaán rajykuéra ivaiha Isaac ha Rebeca renondépe.
43 Upéi oho itio Ismael rógape, ha hembireko ijedámava ári, hembirekorã Maclat, Ismael rajy, Nebayot ermána.

MOAKÃHA 30 rehegua

1 Ha Jacob oho osegi hape Harán peve, ha og̃uahẽ yvyty Moria peve, ha opyta upépe pyhare pukukue Luz táva ypýpe; ha andejra ojehechauka upépe Jacob-pe upe pyharépe, ha he'i chupe: Che ha'e Abraham Tupã ha nde ru Isaac Tupã. pe yvy reñenoháp e ame'ẽta ndéve ha ne ñemoñarekuérape.
2 Ha péina ápe che aime nendive ha roñangarekóta mamo rehoháp e, ha ambohetavéta ne ñemoñare Yvága mbyjakuéraicha, ha ajapóta opa ne enemigokuérape ho'a hag̃ua ne renondépe; ha oñorairõ vove nendive ndopu'akamo'ãi nderehe, ha che rogueru jeýta ko tetãme vy'ápe, ta'yrakuéra ndive, ha tuicha mba'erepy reheve.
3 Ha Jacob opu'ã okehágui ha ovy'aiterei pe visión ohechava'ekuére; ha ombohéra upe tenda Betel.
4 Ha Jacob opu'ã upe tendágui ovy'aiterei, ha oguata jave ipy oñandu hendy vy'águi, ha upégui oho Oriente ra'ykuéra retãme, ha ohojey Haránpe ha oñemoĩ pe ovecharerekua ykua ykére.
5 Ha upépe ojuhu unos kuánto kuimba'e; oho Harángui omongaru haguã ijovechakuéra, ha Jacob oporandu chupekuéra, ha he'i hikuái: "Ore ningo Harángua".
6 Ha he'i chupe kuéra: —Peikuaa piko Labán, Nahor ra'ýpe? ha he'i hikuái: "Roikuaa chupe, ha péina ápe itajýra Raquel ouha omongaru haguã itúva ovecha kuéra".
7 Oñe'ẽ aja gueteri hendive kuéra, Labán rajy Raquel ou omongaru itúva ovecha kuéra, ha'égui ovecha rerekua.
8 Jacob ohechávo Raquel, Labán rajy, isy ryvy, oñani ohetũ chupe, ha ohupi ha hasẽ.
9 Ha Jacob omombe'u Raquelpe ha'eha Rebeca ra'y, itúva ermána, ha Raquel odipara omombe'u itúvape, ha Jacob osegi hasẽ ndoguerekóigui hendive mba'eve ogueru hag̃ua Labán rógape.
10 Labán ohendúvo ouha iñermána ra'y Jacob, odipara ohetũ chupe ha oñañua chupe ha ogueraha chupe ógape ha ome'ẽ chupe mbujape ha okaru.
11 Ha Jacob omombe'u Labánpe iñermáno Esaú ojapo va'ekue hese ha ita'ýra Elifaz ojapo va'ekue hese tapére.
12 Upe rire Jacob opyta Labán rógape un mes, ha Jacob okaru ha hoy'u Labán rógape, ha upéi Labán he'i Jacóbpe: "Emombe'u chéve mba'épa repagáta, mba'éicha piko reservíta chéve mba'eve'ỹre?".
13 Ha Labán ndoguerekói ta'ýra, tajýra añónte, ha ambue hembireko ha hembiguái kuéra katu imemby gueteri umi árape; ha ko'ãva ha'e Labán rajykuéra réra hembireko Adina imembyva'ekue chupe; pe tuichavéva héra Lea ha pe imitãvéva héra Raquel; ha Lea hesa asy, Raquel katu iporã ha ojeguerohory, ha Jacob ohayhu chupe.
14 Upémarõ Jacob he'i Labánpe: —Aservíta ndéve 7 áño nde rajy imitãvéva Raquel rehe. ha Labán omoneĩ upéva ha Jacob oservi Labánpe siete áño itajýra Raquel reheháp e.

15 Ha mokõiha áño Jacob oiko haguépe Haránpe, upéva hína setenta y nueve áño Jacob oikove haguépe, upe áñope omano Éber, Sem ra'y, ha'e oreko cuatrocientos sesenta y cuatro áño omanórõ guare.
16 Ha Jacob ohendúvo Éber omanóma hague ombyasyeterei, ha heta ára oñembyasy ha oñembyasy hese.
17 Mbohapyha áño Jacob oiko haguépe Haránpe, Bosmat, Ismael rajy, Esaú rembireko, imemby chupe peteĩ mitãkuimba'e, ha Esaú ombohéra chupe Reuel.
18 Ha irundyha áño Jacob oiko haguépe Labán rógape, Ñandejára ovisita Labánpe ha imandu'a hese Jacob rehe, ha heñói chupe ita'ýra, ha ita'ýra ypykue ha'e Beor, mokõiha héra Alib, ha mbohapyha ha'e Coras.
19 Ha Ñandejára ome'ẽ Labánpe mba'erepy ha ñemomba'eguasu, ita'ýra ha tajýra, ha pe kuimba'e tuicha oñembohetave Jacob káusare.
20 Ha Jacob umi árape oservi Labánpe opaichagua tembiapo, ógape ha ñúme, ha Ñandejára jehovasa oĩ opa Labán mba'évape ógape ha ñúme.
21 Ha 5 áñope omano Jehudit, Beeri rajy, Esaú rembireko, Canaán retãme.
22 Ko'ãva hína umi itajýra imemby va'ekue Esaúpe, pe tuichavéva héra Marzit, ha pe imitãvéva héra Puit.
23 Jehudit omanórõ guare, Esaú opu'ã ha oho Seírpe ojahoga hag̃ua ñúme, jepiveguáicha, ha Esaú oiko heta tiémpo Seírpe.
24 Upe sexto áñope Esaú hembirekorã, hembirekokuéra ári, Alibamá, Zebeón hivita rajy, ha Esaú ogueraha chupe Canaánpe.
25 Alibamá hyeguasu ha imemby Esaúpe mbohapy ita'ýra: Yeus, Yaalan ha Coré.
26 Ha umi árape, Canaán retãme, oiko peteĩ ñorairõ Esaú ovecha rerekua ha umi ovecha rerekua Canaán retãme oikóva apytépe, hetaitereígui Esaú vaka ha imba'erepy opyta hag̃ua Canaán retãme, itúva rógape, ha Canaán retã ndaikatúi ogueraha chupe hymbakuérare.
27 Esaú ohechávo oñorairõveha umi oikóva Canaán retãme, opu'ã ha ogueraha hembireko, ita'ýra ha itajýrape, ha opa mba'e imba'éva, ha umi vaka orekóva, ha entéro imba'erepy ohupytyva'ekue Canaán retãme, ha oho mombyry umi oikóvagui upe tetãme Seír retãme, ha Esaú ha opavave imba'éva ha'e oiko va'ekue Seír retãme.
28 Sapy'apy'a katu Esaú oho ohecha itúva ha isýpe Canaán retãme, ha Esaú omenda horéo ndive, ha ome'ẽ itajýra Seir ra'ykuérape, horéo.
29 Ome'ẽ itajýra ypykue Marzit, Zebeón ra'ýpe, hembireko ryvy, ha Puit ome'ẽ Azar-pe, Bilhán horita ra'y. ha Esaú oiko pe yvytýpe, ha'e ita'yrakuéra ndive, ha hi'ýra ha oñembohetave hikuái.

MOAKÃHA 31 rehegua

1 Áño sieteháре, Jacob oservi hague Labánpe, ha Jacob he'i Labánpe: "Eme'ẽ chéve che rembireko, oñekumplímagui umi ára aservi hague. ha Labán ojapo upéicha, ha Labán ha Jacob ombyaty opa tavayguakuéra upe tendápegua ha ojapo hikuái karu guasu.
2 Ka'aru jave Labán og̃uahẽ ógape, ha upéi Jacob og̃uahẽ upépe umi tapicha karu guasu rehegua ndive, ha Labán omboguepaite umi luz oĩva ógape.
3 Ha Jacob he'i Labánpe: —Mba'ére piko rejapo ko mba'e ore rehe? Ha Labán ombohovái: —Péicha ore jepokuaa rojapo ko tetãme.
4 Upe rire Labán ogueraha itajýra Líape, ha ogueraha chupe Jacob rendápe, ha ha'e ou hendápe ha Jacob ndoikuaái ha'eha Lea.
5 Ha Labán ome'ẽ itajýra Lápe hembiguái Zilpápe peteĩ tembiguáiramo.
6 Ha enterove umi hénte oĩva pe karetépe oikuaa Labán ojapo va'ekue Jacob rehe, péro nomombe'úi upéva Jacóbpe.
7 Ha opavave vecinokuéra ou upe pyharépe Jacob rógape, ha okaru, hoy'u ha ovy'a, ha ombopu Lea renondépe timbre ha jeroky reheve, ha ombohovái Jacob renondépe, Helea, Helea.
8 Ha Jacob ohendu iñe'ẽ ha katu nontendei mba'épa he'ise, ha katu oimo'ã upéicha ikatuha ijepokuaa ko tetãme.
9 Ha umi vecino he'i ko'ã mba'e Jacob renondépe pyhare aja, ha opa umi tesape oĩva Labán rógape oñembogue upe pyharépe.
10 Ha pyhareve, ára resape, Jacob ojere hembireko rendápe ha ohecha, ha péina ápe Lea oñeno va'ekue ijyva ári, ha Jacob he'i: "Ko'ág̃a aikuaa mba'épa he'i ange pyhare umi vecino: "Heléa, he'i hikuái, ha che ndaikuaái".
11 Ha Jacob ohenói Labánpe ha he'i chupe: —Mba'e piko ko rejapova'ekue cherehe? Añeteháре che aservi ndéve Raquel reheháре, ha mba'ére piko chembotavy ha reme'ẽ chéve Lea?
12 Labán he'i Jacóbpe: —Ndaha'éi ore rendaguépe rome'ẽvo pe imitãvévape pe tuichavéva renondépe, upévare reguerahaséramo avei iñermánape, egueraha ne rendápe reservítava chéve 7 áño pukukue.
13 Ha Jacob ojapo upéicha, ha avei Raquel hembirekorã, ha oservi Labánpe 7 áñove, ha Jacob ou avei Raquel rendápe, ha ohayhuve Raquel-pe Lea-gui, ha Labán ome'ẽ chupe hembiguái Bilháme peteĩ tembiguái ramo.
14 Ñandejára ohechávo Leape ndaija'eiha, Ñandejára oipe'a isy, ha hyeguasu ha imemby Jacóbpe cuatro mitãkuimba'e umi árape.
15 Ko'ãva héra Rubén Simeón, Leví ha Judá, ha upéi oheja imemby.
16 Upe tiémpope Raquel ningo imemby'ỹ, ha ndoguerekói imemby, Raquel oenvidia iñermána Lápe, ha Raquel ohechávo nome'ẽiha mitã Jacóbpe, ogueraha hembiguái Bilháme, ha imemby Jacóbpe mokõi mitãkuimba'e, Dan ha Neftalí.
17 Lea ohechávo ohejamaha imemby, ogueraha avei hembiguái Zilpá, ha ome'ẽ chupe Jacob-pe hembirekorã, ha Jacob ou avei Zilpápe, ha avei imemby Jacob-pe mokõi ita'ýra, Gad ha Aser.
18 Upe árape Lea hyeguasu jey ha imemby Jacob-pe mokõi ta'ýra ha peteĩ tajýra, ha ko'ãva héra Isacar, Zabulón ha iñermána Dina.
19 Upe tiémpope Raquel imemby gueteri, ha Raquel oñembo'e Ñandejárape upérõ, ha he'i: "Ñandejára, nemandu'a cherehe ha chevisita, ajerure ndéve, ko'ág̃a che ména chemosẽtagui, che namembyi haguére chupe mitã".
20 Ko'ág̃a O Ñandejára Tupã, ehendu che ñembo'e ne renondépe, ha ehecha che jehasa'asy, ha eme'ẽ chéve mitã peteĩva umi tembiguái kuñáicha, ani hag̃ua agueropu'aka che ñembohory.

21 Tupã ohendu chupe ha oipe'a imemby, Raquel hyeguasu ha imemby peteĩ mitãkuimba'e, ha he'i: "Ñandejára oipe'a che ñe'ẽ vai, ha ombohéra chupe José, he'ívo: "Ñandejára tome'ẽ chéve ambue mitãkuimba'e. Ha Jacob oguereko noventa y uno ary imemby ramo guare chupe.
22 Upe tiémpope Jacob sy, Rebeca, omondo chupe imembykuña Dóbrá, Uz rajy, ha mokõi Isaac rembiguái Jacob rendápe.
23 Ha oguahẽ hikuái Jacob rendápe Haránpe ha he'i chupe: "Rebeca oremondo ne rendápe reho jey haguã nde ru rógape Canaán retãme. ha Jacob ohendu chupekuéra ko isy he'iva'ekuépe.
24 Upe jave, ambue siete áño Jacob oservi hague Labán-pe Raquel rehehápe, ha opakuévo catorce áño oiko hague Haránpe, Jacob he'i Labánpe, eme'ẽ chéve che rembirekokuéra ha chemondo, aha hag̃ua che retãme, péina ápe che sy ombou chéve che retãgui Canaánpe ajevy hag̃ua che ru rógape.
25 Labán he'i chupe: —Ajerure ndéve. ajuhúramo che mborayhu nde resa renondépe ani chereja; emoĩ chéve ne repykue ha ame'ẽta, ha epyta chendive.
26 Upérõ Jacob he'i chupe: "Kóva hína pe reme'ẽta chéve chehepyme'ẽrã, ko árape ahasáta opa ne ovecha kuéra rupi ha aipe'áta chuguikuéra opa ovecha ra'y ipire hũ ha ikyráva, ovecha ha kavara apytégui, ha rejaposéramo cherehe ko mba'e ajevýta amongarúta ne ovecha kuéra ha añongatúta ñepyrũrãicha.
27 Labán ojapo upéicha, ha Labán oipe'a ijovechakuéragui opa mba'e Jacob he'iva'ekue ha ome'ẽ chupe.
28 Ha Jacob omoĩ opa mba'e oipe'a va'ekue Labán ovechakuéragui ita'yrakuéra pópe, ha Jacob omongaru hína Labán ovecha rembyre hembývape.
29 Ha Isaac rembiguái omondova'ekue Jacob-pe ohechávo Jacob ndohomo'ãiha upéi hendivekuéra Canaán retãme itúva rendápe, upéi oho hikuái chugui, ha ohojey hikuái hógape Canaán retãme.
30 Débora opyta Jacob ndive Haránpe, ha ndojevýi Isaac rembiguái kuéra ndive Canaán retãme, ha Débora oiko Jacob rembireko ha imembykuéra ndive Haránpe.
31 Ha Jacob oservi Labánpe seis áño, ha umi ovecha imemby vove, Jacob oipe'a chuguikuéra umi ikyráva ha ikyráva, odesidi haguéicha Labán ndive, ha Jacob ojapo upéva Labán rógape seis áño pukukue, ha pe kuimba'e heta hetave ha oreko vaka ha tembiguái kuña ha kuimba'e tembiguái, kaméllo ha vúrro.
32 Ha Jacob oguereko doscientos vakakuéra, ha hymbakuéra tuicha ha iporãiterei ha oproduci, ha opa yvypóra ra'y rogayguakuéra ohupytyse michĩmi Jacob vakakuéragui, ha'ekuéra oñakãrapu'ãiterei rupi.
33 Ha heta kuimba'e ra'ykuéra ou ojagarra hag̃ua Jacob ovecha apytégui, ha Jacob ome'ẽ chupekuéra peteĩ ovecha peteĩ tembiguái térã tembiguái kuña térã vúrro térã kaméllore, térã ome'ẽ chupe hikuái Jacob oipotáva chuguikuéra.
34 Ha Jacob ohupyty riqueza, honor ha mba'e ko'ã transacción rupive yvypóra ra'ykuéra ndive, ha Labán ra'ykuéra oenvidia chupe ko honor.
35 Ha ohasávo pe tiémpo ohendu Labán ra'ykuéra he'íva: "Jacob oipe'apaite ñande ru mba'e, ha umi ñande ru mba'évagui ohupytypaite ko gloria".
36 Ha Jacob ohecha Labán ha ita'yrakuéra rova, ha péina ápe ndaha'eiha hese umi árape yma guaréicha.
37 Opa rire umi seis áño Ñandejára ojehechauka Jacóbpe, ha he'i chupe: "Epu'ã, esẽ ko tetãgui ha ejevy pe yvy nde reñói haguépe ha che aiméta nendive".
38 Upe jave Jacob opu'ã ha ojupi ita'yrakuéra, hembirekokuéra ha opa imba'éva kaméllo ári, ha oho Canaán retãme itúva Isaac rendápe.
39 Ha Labán ndoikuaái Jacob oho hague chugui, pórke upe árape Labán oikytĩ ovecha.
40 Raquel omonda itúva ra'anga, ha ojagarra ha omokañy kaméllo oguapyha ári, ha oho.
41 Ha péicha ha'e umi ta'angakuéra reko; oipyhývo peteĩ kuimba'e ita'ýra ypy ha ojuka chupe ha oipe'a iñakãrague, ha oipe'a juky ha ombojuky iñakã ha oñohẽ aséitepe, upéi oipyhývo peteĩ kuatia'i kóvre térã peteĩ távla óroguigua ha ohai hi'ári héra, ha omoĩvo pe tablo iñe'ẽ guýpe, ha oipyhývo pe iñakãrague pe taply reheve iñe'ẽ guýpe ha omoĩ ógape, ha omyendy tesape henondépe ha oñesũ henondépe.
42 Ha oñesũ jave hikuái hendápe, oñe'ẽ chupekuéra opa mba'e ojerurévape, pe téra ojehaíva ipype pu'aka rupive.
43 Ha oĩ ojapóva chuguikuéra yvypóra ra'anga, óro ha plátagui, ha oho hendápekuéra umi tiémpo oikuaávape, ha umi figura orresivi umi mbyjakuéra influencia, ha omombe'u chupekuéra umi mba'e oútava, ha péicha ha'e umi ta'anga Raquel omonda va'ekue itúvagui.
44 Raquel omonda ko'ã ta'anga itúva mba'éva, ani haguã Labán oikuaa moõpa oho Jacob.
45 Ha Labán ou hógape ha oporandu Jacob ha hogayguakuérare, ha ndojejuhúi chupe, ha Labán oheka hi'angakuéra oikuaa hag̃ua moõpa oho Jacob, ha ndojuhúi chupekuéra, ha oho ambue ta'angakuéra rendápe, ha oporandu chupekuéra ha he'i chupe hikuái Jacob okañy hague chugui itúva rógape, Canaán retãme.
46 Upémarõ Labán opu'ã ha ojagarra iñermanokuérape ha enterove hembiguáikuérape, ha oho omuña Jacóbpe, ha ohupyty chupe yvyty Galaadpe.
47 Labán he'i Jacóbpe: —Mba'e piko rejapo cherehe akañy ha chembotavy ha regueraha haguã che rajy ha ita'yrakuérape prisionero ramo ojejapyhýva kyse puku rupive?
48 Ha nderehejái che ahetũ chupekuéra ha amondo chupekuéra vy'ápe, ha remonda che tupãnguéra ha reho.
49 Upémarõ Jacob ombohovái Labánpe: —Akyhyjégui ani hag̃ua reipe'a chehegui nde rajykuéra mbaretépe. ha ko'ãg̃a oimeraẽva ndive rejuhúva ne tupãnguéra, omanóta.
50 Upe rire Labán oheka umi ta'anga ha ohesa'ỹijo entéro Jacob hoga ha mueblekuéra, péro ndojuhúi.
51 Labán he'i Jacóbpe: —Rojapóta peteĩ ñe'ẽme'ẽ oñondive ha upéva ha'éta peteĩ testimonio che ha ne apytépe. rembohasa asýramo che rajykuérape, térã remendéramo ambue hembireko che rajykuéragui, Tupã jepe ha'éta testigo che ha ne apytépe ko mba'épe.
52 Upéi ojagarra hikuái ita ha ojapo peteĩ montón, ha Labán he'i: "Ko montón ningo peteĩ testígo che ha nde apytépe, upévare ombohéra Galaad".
53 Ha Jacob ha Labán oikuave'ẽ sakrifísio pe montáña ári, ha okaru hikuái upépe pe montón ykére, ha opyta hikuái pe sérrope pyhare pukukue, ha Labán opu'ã pyhareve pyte, ha

hasẽ itajýra ndive ha ohetũ chupekuéra, ha ha'e oho jey hendaguépe.
54 Ha pya'e omondo ita'ýra Beor, orekóva 17 áño, Abicorof, Uz ra'y, Nahor ra'y ndive, ha hendivekuéra oĩ diez kuimba'e.
55 Ha pya'e oho ha ohasa hikuái pe tapére Jacob renondépe, ha og̃uahẽ hikuái ambue tape rupi Seír retãme.
56 Oguahẽ hikuái Esaú rendápe ha he'i chupe: —Péicha he'i ne ryvy ha ne irũ, ne sy ryvy Labán, Betuel ra'y.
57 Rehendúma piko mba'épa ojapo cherehe ne ryvy Jacob, ou ypyva'ekue che rendápe opívo ha imemby, ha aha ajotopa chupe, ha agueru chupe che rógape ñemomba'eguasúpe, ha amomba'eguasu chupe, ha ame'ẽ chupe mokõi che rajy hembirekorã ha avei mokõi che rembiguái.
58 Ha Tupã ohovasa chupe che rehe, ha ha'e heta hetave, ha oreko ita'ýra, tajýra ha tembiguái kuña.
59 Ha'e oreko avei hetaiterei ovecha ha vaka, kamélIo ha vúrro, avei pláta ha óro hetaiterei; ha ohechávo ipirapire hetaveha, chereja aha aja aikytĩ che ovechakuéra, ha opu'ã ha okañy ñemiháme.
60 Ha ohupi hembireko ha imembykuérape kamélIo ári, ha ogueraha opa hymba ha imba'ekuéra ohupytyva'ekue che retãme, ha ohupi hova oho hag̃ua itúva Isaac rendápe, Canaán retãme.
61 Ha ndohejái che ahetũ che rajy ha imembykuérape, ha ogueraha che rajykuérape prisionero ramo ojejapyhýva kyse puku, ha omonda avei che tupãnguéra ha okañy.
62 Ha ko'ág̃a aheja chupe yvyty Jabuc ysyrype, ha'e ha opa imba'éva; ndofaltái chupe mba'eve.
63 Oiméramo nde rehose hendápe, tereho upérõ ha upépe rejuhúta chupe, ha ikatu rejapo hese ne ánga oipotaháicha; Labán remimbou kuéra ou ha omombe'u Esaúpe opa ko'ã mba'e.
64 Esaú ohendu opa mba'e he'iva'ekue Labán remimboukuéra, ha ipochyeterei Jacob rehe, ha imandu'a ndaija'éi hague hese, ha ipochyeterei.
65 Esaú pya'e ojagarra ita'yrakuérape, hembiguáikuérape ha hogagua ángakuérape, ha'éva sesenta kuimba'e, ha oho ombyatypaite Seir horéo ra'ykuérape ha itavayguakuérape, ha'éva trescientos cuarenta kuimba'e, ha ojagarrapaite ko'ãvagui cuatrocientos kuimba'e kyse puku ojepe'áva, ha oho Jacob rendápe ojuka hag̃ua chupe.
66 Esaú omboja'o heta hendápe ko'ãva, ha ojagarra sesenta kuimba'e ita'ýra, hembiguái ha hogaygua ánga peteĩ jefe ramo, ha ome'ẽ chupekuéra ita'ýra ypykue Elifaz rehe.
67 Ha umi akã hembýva ome'ẽ oñangareko hag̃ua umi seis Seír horio ra'ykuérape, ha káda uno omoĩ iñemoñare ha ita'yrakuéra ári.
68 Ko kampaménto kompletoite oho oiko haguéicha, ha Esaú oho ijapytepekuéra Jacob rendápe ha ha'e ogueraha pya'e chupekuéra.
69 Labán remimbou kuéra osẽ Esaúgui ha oho Canaán retãme, ha og̃uahẽ Rebeca rógape, Jacob ha Esaú sy.
70 Ha'e kuéra he'i chupe: "Nde ra'y Esaú oho 400 kuimba'e ndive iñermáno Jacob rehe, ohendúgui ouha, ha oho oñorairõ hendive, oinupã haguã chupe ha oipe'a opa mba'e oguerekóva.
71 Rebeca pya'e omondo setenta y dos kuimba'e Isaac rembiguái kuéragui ojotopa haguã Jacob ndive tapére. Ha'e he'ígui: "Ikatu, Esaú oñorairõ tapére ojotopa vove chupe".
72 Ko'ã mensahéro oho ojotopa hag̃ua Jacob ndive, ha ojotopa chupe hikuái pe rrío rapére oĩva pe rrójo Jabuc rovái, ha Jacob he'i ohechávo chupekuéra: "Ko kampaménto ningo Ñandejára odesidi chéve, ha Jacob ombohéra upe lugár Macnayim".
73 Ha Jacob oikuaa opa itúva retãyguakuérape, ha ohetũ chupekuéra ha oñañuã chupekuéra ha ou hendivekuéra, ha Jacob oporandu chupekuéra itúva ha isy rehe, ha ha'ekuéra he'i: "Oĩ porã hikuái".
74 Ko'ã maranduhára he'i Jacóbpe: —Rebeca nde sy oremondo ne rendápe ha he'i: Che ra'y, ahendu ne ryvy Esaú osẽ hague ne rehe tape rehe Seir horio ñemoñare ndive.
75 Ha upévare, che ra'y, ehendu che ñe'ẽ ha ehecha ne konsého reheve mba'épa rejapota, ha ha'e ou vove ne rendápe, ejerure chupe, ha ani reñe'ẽ pya'e hendive, ha eme'ẽ chupe peteĩ jopói reguerekóvagui, ha Tupã ndeguerohoryva'ekuégui.
76 Ha oporandúvo ndéve ne mba'ére, ani remokañy chugui mba'eve, ikatu ha'e ojere ipochýgui nderehe ha upéicha rupi resalváta ne ánga, nde ha opa ne mba'éva, ha'égui ne deber remomba'eguasúvo chupe, ha'égui ne joyke'y tuichavéva.
77 Ha Jacob ohendúvo isy ñe'ẽ umi mensahéro he'iva'ekue chupe, Jacob ohupi iñe'ẽ ha hasẽ vai, ha ojapo isy omanda haguéicha chupe upérõ.

MOAKÃHA 32 rehegua

1 Upe jave Jacob omondo mensahéro iñermáno Esaú rendápe Seír retã gotyo, ha ha'e he'i chupe ñe'ẽ ojerure asy hag̃ua.
2 Ha he'i chupekuéra: "Péicha ere che ruvicha Esaúpe: 'Péicha he'i ne rembiguái Jacob: 'Che ruvicha ani reimo'ã che ru che rovasa va'ekue ideprovechoha chéve.
3 Aime haguére ko'ã veinte áño Labán ndive, ha ha'e chembotavy ha okambia che repykue diez vése, oje'e haguéicha opa mba'e che ruvichape.
4 Ha che aservi chupe hógape chemba'apoiterei, ha upe rire Tupã ohecha che jehasa'asy, che rembiapo ha che po rembiapo, ha ha'e chemoĩ ajuhu hag̃ua grásia ha mborayhu henondépe.
5 Ha upe rire Tupã poriahuvereko ha py'aporã rupive ahupyty vaka, vúrro ha vaka, ha kuimba'e tembiguái ha tembiguái kuña.
6 Ha ko'ág̃a ajúta che retãme ha che rógape che ru ha che sy, oĩva Canaán retãme; ha amondo aikuaauka hagua che ruvicha opa ko mbae ajuhu hagua mborayhu che ruvicha renondpe, ani hagua oimo a chejehegui ahupyty hague mbae, tr pe jehovasa che ru che rovasavaekue chevenefici-ha.
7 Umi maranduhára oho Esaú rendápe ha ojuhu chupe Edom retã rembe'ýpe ohohápe Jacob gotyo, ha cuatrocientos kuimba'e Seir horio ñemoñaregua oñembo'y kyse puku reheve.
8 Ha Jacob rembijokuái omombe'u Esaúpe opa mba'e Jacob he'i va'ekue chupekuéra Esaúre.
9 Esaú ombohovái chupekuéra orgulloso ha odespresia ha he'i chupekuéra: "Añeteháre ahendu ha añeteháre oje'e chéve Jacob ojapova'ekue Labán rehe, ha'e omomba'eguasúva chupe hógape ha ome'ẽ chupe itajýra

hembirekorã, ha omoheñói ita'ýra ha tajýra, ha hetaiteve ipirapire hetáva ha ipirapire hetáva Labán rógape.
10 Ha ohechávo hetaha ipirapire ha ipirapire hetaha okañy opa imba'éva reheve, Labán rógagui, ha ogueraha Labán rajykuérape mombyry itúva rovagui, umi prisionéroicha ojegueraha va'ekue kyse puku rupive omombe'u'ỹre chupe upéva.
11 Ha ndaha'éi Labán-pe añónte ojapo péicha ha katu avei chéve ojapo upéicha ha mokõi jey che rendaguépe, ha akiririĩtapa?
12 Ko'ág̃a upévare ko árape aju che kampaméntokuéra ndive ajotopa hag̃ua chupe, ha ajapóta hese che korasõ oipotaháicha.
13 Umi maranduhára ou jey Jacob rendápe ha he'i chupe: —Roju ne ryvy Esaú rendápe, ha romombe'u chupe opa ne ñe'ẽ, ha péicha he'i oréve, ha péina ápe ou ne rendápe cuatrocientos kuimba'e ndive.
14 Eikuaa ha ehecha mba'épa rejapova'erã, ha eñembo'e Tupã renondépe ndepe'a haguã chugui.
15 Ha ohendúvo ijoyke'y ñe'ẽ ha'e he'iva'ekue Jacob remimboukuérape, Jacob okyhyjeterei ha oñembyasy.
16 Ha Jacob oñembo'e Tupã Ijárape, ha he'i: "Ñandejára che ru ypykue Jára, Abrahán ha Isaac, ere chéve aha jave che ru rógagui.
17 Che ha'e Ñandejára Tupã nde ru Abraham ha Isaac Tupã, ame'ẽta ndéve ko yvy ha ne ñemoñare nde riregua, ha ajapóta ne ñemoñare mbyjakuéra yvágapeguáicha, ha reipysóta irundy yvága rembe'ýpe, ha nde ha ne ñemoñarekuérape ojehovasáta opa ñemoñare yvypegua.
18 Ha remopyenda ne ñe'ẽ, ha reme'ẽ chéve mba'erepy ha ta'yra ha vaka, che korasõ oipotaitereiháicha reme'ẽ ne rembiguáipe; reme'ẽ chéve opa mba'e ajerure vaekue ndéve, upéicha rupi ndachefaltái mba'eve.
19 Upe rire ere chéve: Ejevy nde tuvakuéra rendápe ha nde reñói haguépe ha ajapo porãta gueteri nendive.
20 Ha ko'ág̃a aju rire, ha nde chemosãsóma Labán-gui, ho'áta Esaú pópe chejukátava, heẽ, che ra'ykuéra sy ndive.
21 Upéicharõ, Tupã Ñandejára, chepe'a avei che ermáno Esaú pógui, akyhyjeterei ningo chugui.
22 Ha ndaipóriramo tekojoja chepype, ejapo Abrahán ha che ru Isaac rehehápe.
23 Che aikuaágui py'aporã ha poriahuvereko rupive ahupyty hague ko mba'erepy; ko'ág̃a upévare ajerure ndéve chemosãso hag̃ua ko árape ne py'aporãme ha embohovái hag̃ua chéve.
24 Ha Jacob noñembo'evéima Ñandejárape, ha omboja'o mokõi kampaméntope umi hénte oĩvape hendive ovecha ha vaka ndive, ha ome'ẽ pe mitad oñangareko hag̃ua Damesec, Eliezer ra'y, Abrahán rembiguái, peteĩ kampaméntope g̃uarã, ita'yrakuéra ndive, ha pe ótro mitad ome'ẽ iñermáno Elianus, Eliezer ra'y, oñangareko hag̃ua ita'yrakuéra ndive.
25 Upéi omanda chupekuéra: "Peñemomombyrýke pende kampaméntogui ha ani peñemoag̃uieterei ojuehe, ha Esaú oúramo peteĩ kampaméntope ha ojuka chupe, pe ótro kampaménto oĩva mombyry chugui okañýta chugui".
26 Upe pyharépe Jacob opyta upépe, ha upe pyhare pukukue ome'ẽ hembiguáikuérape umi ehérsito ha ita'yrakuérare.
27 Upe árape Ñandejára ohendu Jacob ñembo'e, ha upéi Ñandejára oipe'a Jacóbpe iñermáno Esaú poguýgui.
28 Ñandejára ombou mbohapy ánhel yvagapegua ánhel, ha ha'ekuéra oho Esaú renondépe ha ou hendápe.
29 Ko'ã ánhel ojehechauka Esaú ha ipuévlope dos mil kuimba'éicha, ojupíva kavaju ári oguerekóva opaichagua tembiporu ñorairõrã, ha ojehechauka Esaú ha enterove kuimba'ekuéra renondépe oñemboja'o hag̃ua cuatro kampaméntope, ha cuatro mburuvicha.
30 Peteĩ kampaménto oho ha otopa hikuái Esaúpe ouha 400 kuimba'e ndive iñermáno Jacob rendápe, ha ko kampaménto odipara Esaú ha ipuévlo rendápe ha omondýi chupekuéra, ha Esaú ho'a kavajugui okyhyjégui, ha enterove ikuimba'ekuéra ojesepara chugui upe lugárpe, okyhyjeterei rupi hikuái.
31 Pe kampaménto kompletoite osapukái hapykuéri okañy jave Esaúgui, ha enterove umi kuimba'e oñorairõva he'i:
32 Añetehápe ñande ha'e Jacob rembiguái, ha'éva Ñandejára rembiguái, ha máva piko upéicharõ ikatu oñemoĩ ñane kóntrape? Esaú he'i chupe kuéra: "Che ruvicha ha che ryvy Jacob ha'e pende ruvicha, ko'ã veinte áño aja ndahecháiva chupe, ha ko'ágã aju ahecha haguã chupe, ¿peẽ piko peẽ piko péicha?
33 Umi ánhel he'i chupe: "Ñandejára oikoveháicha, ndaha'éi piko Jacob reñe'ẽvare ne ermáno, ndorohejái va'ekue peteĩ opytáva ndehegui ha ne retãyguakuéragui, síno Jacob káusare ndorojapomo'ãi mba'eve hesekuéra".
34 Ko kampaménto ohasa Esaú ha iñirũnguéragui ha oho, ha Esaú ha iñirũnguéra oho chuguikuéra peteĩ legádo rupi pe segundo kampaménto og̃uahẽvo hendápe opaichagua árma reheve, ha ojapo avei hikuái Esaú ha ikuimba'ekuérare ojapo haguéicha hesekuéra pe primer kampaménto.
35 Oheja rire hikuái oho hendápe, péina ápe pe tercer campamento ou hendápe ha opavave okyhyjeterei hikuái, ha Esaú ho'a kavaju ári, ha opavave kampaménto osapukái ha he'i: —Añetehápe ore ha'e Jacob rembiguái, ha'éva Tupã rembiguái, ha máva piko ikatu oñemoĩ ore rehe?
36 Esaú he'i jey chupekuéra: "Upéicharõ, che ruvicha Jacob ha nde ruvicha ha'e che ryvy, ha veinte áño aja ndahechái hova ha nahendúi ko árape outaha, aha ko árape ajotopa hendive, ha piko peẽ chetrata péicha?
37 Ha'e kuéra ombohovái chupe ha he'i chupe: "Ñandejára oikoveháicha, ndaha'éi piko Jacob nde ryvy nde ere haguéicha, ndorohejái kuri peteĩ hembýva nde ha ne kuimba'ekuéragui, ha katu Jacob rehe reñe'ẽva ha'eha ne ryvy, ndorojehe'amo'ãi ne ndive ni ne kuimba'ekuéra ndive.
38 Ha pe mbohapyha kampaménto ohasa avei chuguikuéra, ha ha'e osegi gueteri hape itavayguakuéra ndive Jacob gotyo, irundyha kampaménto oúvo hendápe, ha ojapo avei hikuái hese ha kuimba'ekuérare ambuekuéra ojapo haguéicha.
39 Esaú ohechávo mba'e vai ojapo va'ekue umi cuatro ánhel hese ha iñirũnguérare, okyhyjeeterei iñermáno Jacóbgui, ha oho ohug̃uahẽ chupe py'aguapýpe.
40 Esaú omokañy ndaija'éiha Jacob rehe, okyhyjégui iñermáno Jacob káusare, ha oimo'ãgui umi cuatro kampaménto ohesapéva ha'eha Jacob rembiguái.
41 Upe pyharépe Jacob opyta hembiguái kuéra ndive ikampaméntope, ha odesidi hembiguái kuéra ndive ome'ẽtaha peteĩ rregálo Esaúpe opa mba'e orekóvagui ha opa mba'e orekóvagui. ha Jacob opu'ã pyhareve, ha'e ha

kuimba’ekuéra ndive, ha oiporavo hikuái umi vaka apytégui peteĩ jopói Esaúpe g̃uarã.
42 Péicha pe jopói Jacob oiporavo va’ekue ijovecha apytégui ome’ẽ hag̃ua iñermáno Esaúpe, ha oiporavo doscientos cuarenta akã umi ovecha apytégui, ha oiporavo 30 kamello ha vúrro apytégui, ha umi vaka apytégui oiporavo cincuenta vaka.
43 Omoĩmbaite chupekuéra 10 grúpope, ha omoĩ káda uno ha ome’ẽ chupekuéra umi hembiguái pópe, káda uno káda grúpope.
44 Ha he’i chupekuéra: —Peñemomombyrýke ojuehegui, ha pemoĩ peteĩ lugár umi ovecha atýpe, ha Esaú ha umi oĩva hendive ojotopáta peẽme ha oporandúvo peẽme: ‘Máva mba’épa peẽ, moõpa peho ha máva mba’épa pejapo opa ko’ã mba’e pene renondépe, peje chupekuéra: ‘Ore ningo Jacob rembiguái, ha jaju jajotopa Esaú ndive py’aguapýpe, ha péina ápe ou ñande rapykuéri.
45 Ha pe oĩva ore renondépe ha’e peteĩ rregálo Jacob omondova’ekue iñermáno Esaúpe.
46 Ha ha’ekuéra he’íramo peẽme: ‘Mba’ére piko opytáma pende rapykuéri, ou hag̃ua ohug̃uahẽ iñermánope ha ohecha hag̃ua hova, upéicharõ peje chupekuéra: “Añetehápe ha’e ou vy’ápe ore rapykuéri ojotopa hag̃ua iñermánope, ha’e he’ígui: ‘Ambopy’aguapýta chupe pe jopói ohótavape hendápe, ha upe rire ahecháta hova, ikatu ha’e cheguerohory.
47 Upémarõ pe rregálo kompletoite ohasa isiervokuéra pópe, ha oho henondépe upe árape, ha upe pyharépe opyta ikampaménto ndive Jabuc ysyry rembe’ýpe, ha opu’ã pyhare mbytépe, ha ogueraha hembirekokuéra ha hembiguái kuñáme, ha entéro mba’e imba’éva, ha upe pyharépe ohasa chupekuéra pe ysyry Jabuc rembe’ýpe.
48 Ha ohasávo opa mba’e imba’éva pe ysyry ári, Jacob opyta ha’eño, ha peteĩ kuimba’e ojotopa hendive, ha upe pyharépe oñorairõ hendive ára ko’ẽ meve, ha Jacob jyva ryru osẽma oñorairõ rupi hendive.
49 Ha ko’ẽmbotávo pe kuimba’e oheja Jacóbpe upépe, ha ha’e ohovasa chupe ha oho, ha Jacob ohasa pe ysyry ko’ẽmbotávo, ha opyta ijyva ári.
50 Kuarahy osẽ hi’ári ohasávo pe ysyry, ha ojupi hymba ha imembykuéra rendaguépe.
51 Ha oho hikuái asaje peve, ha oho aja hikuái pe jopói ohasa henondépe.
52 Ha Jacob ohupi hesa ha omaña, ha péina ápe Esaú oĩha mombyry, ouha heta kuimba’e ndive, cuatrocientos rupi, ha Jacob okyhyjeterei iñermánogui.
53 Ha Jacob pya’e omboja’o ita’yrakuérape hembireko ha hembiguái kuérape, ha imembykuña Dinápe omoĩ peteĩ káhape ha ome’ẽ chupe hembiguái pópe.
54 Ha ohasa ita’yra ha hembirekokuéra renondépe ojotopa hag̃ua ijoyke’ýpe, ha oñesũ yvýpe, heẽ oñesũ siete vése oñemboja peve ijoyke’ýre, ha Tupã ojapo Jacob-pe ojuhu hag̃ua grásia ha mborayhu Esaú ha kuimba’ekuéra resa renondépe, Tupã ohendúgui Jacob ñembo’e.
55 Ha iñermáno Esaúpe okyhyje Jacob ha okyhyjeterei, pórke Esaú okyhyjeterei Jacóbgui Ñandejára ánhel ojapo va’ekuére Esaúre, ha Esaú ipochy Jacob rehe oñekonverti py’aporãme.
56 Esaú ohechávo Jacob odiparaha hendápe, oñani avei hendápe ha ha’e oñañua chupe, ha ha’e ho’a ijajúrare, ha ohetũ hikuái ha hasẽ hikuái.
57 Ha Ñandejára omoĩ kyhyje ha imba’eporã Jacóbpe umi kuimba’e oúva Esaú ndive, ha ha’ekuéra ohetũ avei Jacóbpe ha oñañuã chupe.
58 Ha avei Elifaz, Esaú ra’y, irundy ijoyke’ykuéra ndive, Esaú ra’ykuéra, hasẽ Jacob ndive, ha ohetũ chupe ha oñañuã chupe, ho’águi opavave hi’arikuéra kyhyje Jacob-gui.
59 Upémarõ Esaú omaña ha ohecha umi kuña iñemoñarekuéra ndive, Jacob ra’ykuéra, oguataha Jacob rapykuéri ha oñesũ Esaú rapére.
60 Esaú he'i Jacóbpe: “¿Máva piko ko'ãva nendive, che ryvy? ¿Ha’ekuéra piko ne ra’y térã ne rembiguái? Ha Jacob ombohovái Esaúpe ha he'i: —Ha'ekuéra niko che ra'y Tupã ome'ẽva'ekue ne rembiguáipe.
61 Jacob oñe'ẽ aja Esaú ha iñirũnguéra ndive, Esaú ohecha pe kampaménto kompletoite, ha he'i Jacóbpe: —Moõgui piko reguenohẽ pe kampaménto ajotopa vaekue kuehe pyharépe? Ha Jacob he'i: “Che ruvicha renondépe, ha'e pe Tupã ome'ẽva'ekue ne rembiguáipe.
62 Upémarõ pe jopói oguahẽ Esaú renondépe ha Jacob oinupã Esaúpe ha he'i: “Egueraha pe jopói agueru va’ekue che ruvicha rendápe, ha Esaú he'i: “¿Mba’ére piko che rembipota?”. eñongatu ndejehe pe rerekóva.
63 Upémarõ Jacob he'i: —Che areko opa ko'ã mba'e ame'ẽ haguã, ahecha guive nde rova, reiko gueteri py'aguapýpe.
64 Esaú ndoguerahaséi pe jopói, ha Jacob he'i chupe: —Ajerure ndéve che ruvicha, ko'ágã ajuhúramo nde resa renondépe, egueraha che jopói che pópe, upévare ahecha nde rova, ha'ete ku ahecháva peteĩ tupãicha rova, revy'águi chendive.
65 Esaú ogueraha pe jopói, ha Jacob ome’ẽ avei Esaúpe pláta, óro ha bdellio, opresionaiterei haguére chupe ha ojagarra.
66 Esaú omboja’o umi vaka oĩva pe kampaméntope, ha ome’ẽ la mitad umi kuimba’e oúvape hendive, pórke ha’ekuéra ou va’ekue viru, ha pe ótro mitad ome’ẽ ita’yrakuéra pópe.
67 Ha pe pláta, óro ha bdellio ome’ẽ ita’ýra ypykue Elifaz pópe, ha Esaú he’i Jacóbpe: “Japyta nendive, ha mbeguekatúpe rohota nendive reguahẽ meve che rógape chendive, ikatu hag̃uáicha roiko oñondive upépe”.
68 Ha Jacob ombohovái iñermánope ha he’i: “Ajapose che ruvicha he’iháicha chéve, ha katu che ruvicha oikuaa umi mitã ipiro’yha, ha umi ovecha ha vaka imembykuéra ndive oĩva chendive, oho mbeguekatu, oho pya’e porãramo omanóta hikuái, nde reikuaágui imba’epohýi ha ikane’õha.
69 Upévare che ruvicha tohasa hembiguái renondépe, ha mbeguekatúpe aháta umi mitã ha ovecha kuéra rehehápe, aĝuahẽ meve che ruvicha rógape Seírpe.
70 Esaú he'i Jacóbpe: —Amoĩta nendive umi tetã oĩva chendive oñangareko haguã nderehe tapére, ha ogueraha haguã nde kane'õ ha ne mba'e pohýi, ha he'i: “Mba'e piko oikotevẽ che ruvicha, ajuhúramo che mborayhu nde resa renondépe?
71 Péina ápe ajáta ne rendápe Seir-pe aiko hag̃ua upépe oñondive reñe’ẽ haguéicha, tereho upérõ ne tavayguakuéra ndive che romoirũtagui.
72 Ha Jacob he’i péicha Esaúpe oipe’a hag̃ua chugui Esaú ha iñirũnguérape, ikatu hag̃uáicha Jacob oho itúva rógape Canaánpe.

73 Esaú ohendu Jacob ñe’ẽ, ha Esaú oho jey cuatrocientos kuimba’e ndive Seírpe, ha Jacob ha opavave imba’ekuéra oho upe árape Canaán rembe’y peve, ha opyta upépe sapy’ami.

MOAKÃHA 33 rehegua

1 Ha peteĩ tiémpo rire Jacob oho pe tetã rembe’ýgui, ha og̃uahẽ Salem retãme, upéva hína táva Siquem, oĩva Canaán retãme, ha opytu’u pe siuda renondépe.
2 Ha'e ojogua peteĩ yvy pehẽngue oĩva upépe, Hamor ra'y kuéragui, 5 grámo.
3 Ha Jacob upépe omopu’ã ijehe peteĩ óga, ha omopu’ã upépe hoga, ha ojapo hymbakuérape g̃uarã káha, upévare ombohéra upe lugár Sucot.
4 Ha Jacob opyta Sucotpe un áño ha seis mése.
5 Upe jave unos kuánto kuña oikóva upe tetãme oho táva Siquem-pe ojeroky ha ovy’a hag̃ua umi tavayguakuéra upe siudápegua rajykuéra ndive, ha osẽvo hikuái upéi Raquel ha Lea, Jacob rembirekokuéra hogayguakuéra ndive, oho avei ohecha mba’éichapa ovy’aha umi tajýra oĩva upe siudápe.
6 Ha Dina, Jacob rajy oho avei hendivekuéra ha ohecha upe tavaguasu rajykuérape, ha opyta hikuái upépe ko’ã tajýra renondépe opa tavayguakuéra upe tavaygua oñembo’y aja ijykére ohecha hag̃ua ivy’akuéra, ha opa tavayguakuéra guasu upe távapegua oĩ upépe.
7 Upépe Siquem, Hamor ra’y, pe mburuvicha upe tetãmegua, oñembo’y avei upépe ohecha hag̃ua chupekuéra.
8 Upémarõ Siquem ohecha Dina, Jacob rajy, oguapyha isy ndive umi tajýra kuéra renondépe, ha pe kuñataĩ oguerohoryeterei chupe, ha upépe oporandu iñangirũnguéra ha hetãyguápe: “Máva rajy piko oguapýva umi kuña apytépe, che ndaikuaáiva ko távape?”.
9 He'i chupe hikuái: “Añetehápe kóva hína Jacob rajy, Isaac evréo ra'y, oikova'ekue ko távape heta tiémpore, ha oñemombe'úvo umi tetã rajykuéra osẽtaha ovy'a, oho isy ha hembiguái kuña ndive oguapy haguã ijapytepekuéra nde rehechaháicha.
10 Upémarõ Siquem ohecha Diná, Jacob rajy, ha omañávo hese ha’e ojesareko Dináre.
11 Ha’e omondo ha ojerure ojejagarra hag̃ua chupe mbaretépe, ha Diná ou Siquem rógape ha ha’e ojagarra mbaretépe ha oñeno hendive ha omomirĩ chupe, ha ohayhueterei chupe ha omoĩ chupe hógape.
12 Ha ou hikuái omombe'u Jacóbpe upe mba'e, ha Jacob ohendúvo Siquem omongy'a hague itajýra Dinápe, Jacob omondo 12 hembiguáipe oguenohẽ haguã Dináme Siquem rógagui, ha oho hikuái Siquem rógape oipe'a haguã Dinágui upégui.
13 Og̃uahẽvo hikuái Siquem osẽ hendápekuéra ikuimba’ekuéra ndive ha omosẽ chupekuéra hógagui, ha ndohejái chupekuéra ou Diná renondépe, péro Siquem oguapy hína Diná ndive ohetũ ha oñañua chupe hesa renondépe.
14 Upémarõ Jacob rembiguáikuéra ou jey ha he’i chupe: “Rog̃uahẽvo, ha’e ha iñirũnguéra oremosẽ, ha péicha Siquem ojapo Dínpe ore resa renondépe”.
15 Ha Jacob oikuaave Siquem omongy’a hague itajýrape, péro ha’e nde’íri mba’eve, ha ita’yrakuéra omongaru hína hymbakuérape ñúme, ha Jacob okirirĩ ou jey peve.
16 Ita’yrakuéra og̃uahẽ mboyve hógape Jacob omondo mokõi kuñataĩ hembiguái rajykuéragui oñangareko hag̃ua Dináre Siquem rógape ha opyta hag̃ua hendive, ha Siquem omondo mbohapy iñamígo itúva Hamor rendápe, ha’éva Kidequem ra’y, ha’éva Pered ra’y, ha he’i chupe: “Egueru chéve ko kuñataĩ hembirekorã”.
17 Hamor, Quidequem hivita ra'y, og̃uahẽ ita'ýra Siquem rógape, ha oguapy henondépe, ha Hamor he'i ita'ýrape: Siquem: ¿Ndaipóri piko kuña nde retãygua rajy apytépe regueraha haguã peteĩ kuña evréa ndaha'éiva nde retãygua?
18 Upémarõ Siquem he’i chupe: “Ha’e añoite rehupyty va’erã cherehehápe, pórke ha’e ovy’a che resa renondépe. ha Hamor ojapo ita’ýra ñe’ẽ he’iháicha, ohayhuetereígui chupe.
19 Hamor oho Jacob rendápe oñe’ẽ hag̃ua hendive ko mba’ére, ha oho rire ita’ýra Siquem rógagui, ou mboyve Jacob rendápe oñe’ẽ hag̃ua chupe, péina ápe Jacob ra’ykuéra ou ñúgui, ohendu riremínte hikuái pe mba’e Siquem, Hamor ra’y ojapova’ekue.
20 Ha umi kuimba’e oñembyasyeterei iñermánare, ha opavave ou hógape pochýpe, oñembyaty mboyve hymbakuéra.
21 Upéi oguapy hikuái itúva renondépe ha oñe’ẽ chupe pochy reheve, ha he’i: “Añetehápe omano ko kuimba’e ha hogayguakuérape, Ñandejára Jára ko yvy tuichakue javeve omanda haguére Noé ha ita’yrakuérape araka’eve ndoipe’amo’ãiha mondaha, ni ndojapomo’ãiha oporomoakãratĩ; ko’ãg̃a péina ápe Siquem ombyai ha hekovai ñane reindy ndive, ha ni peteĩva opa tavayguakuéra upe tavaygua apytégui noñe’ẽi chupe ni peteĩ ñe’ẽ.
22 Añeteháp reikuaa ha rentende pe huísio omanóva Siquem, itúva ha táva tuichakue javeve, ha'e ojapova'ekuére.
23 Ha oñe’ẽ aja hikuái itúva renondépe ko mba’épe, péina ápe Hamor, Siquem ru ou oñe’ẽ hag̃ua Jacob-pe ita’ýra ñe’ẽ Dina rehegua, ha oguapy Jacob ha ita’yrakuéra renondépe.
24 Hamor he'i chupekuéra: —Che ra'y Siquem ánga oipotaiterei pende rajy. Ajerure peme’ẽ hag̃ua chupe hembirekorã ha pemenda orendive; peme’ẽ oréve pende rajy ha rome’ẽta peẽme ore rajy, ha peikóta orendive ore retãme ha roiméta peteĩ tavayguaicha upe tetãme.
25 Ore yvy tuichaitereígui, upévare peiko ha peñekomersia ha pehupyty ipype imba’erepy, ha pejapo upépe peipotáicha, ha avave ndojokomo’ãi peẽme peteĩ ñe’ẽme.
26 Hamor noñe’ẽvéima Jacob ha ita’yrakuérape, ha péina ápe ita’ýra Siquem ouha hapykuéri, ha oguapy henondépe.
27 Upémarõ Siquem oñe'ẽ Jacob ha ita'ýra kuéra renondépe ha he'i: “Taha'e nde resa renondépe reme'ẽtaha chéve ne membykuña, ha oimeraẽ mba'e ereva chéve ajapóta hese”.
28 Ejerure chéve heta dote ha jopói, ha ame’ẽta, ha oimeraẽ mba’e ereva’erã chéve ajapótava, ha taha’e ha’éva opu’ãva ne rembiapoukapykuérare, omanóta; peme’ẽ chéve añoite pe kuñataĩ che rembirekorã.
29 Simeón ha Leví ombotavy Hamor ha ita’ýra Siquempe ha he’i: “Opa mba’e ere va’ekue oréve rojapóta penderehehápe”.

30 Ha péina ápe ore reindy oĩ nde rógape, ha katu eñemomombyrýke chugui romondo peve ore ru Isaac-pe ko mba'ére, ndaikatúigui rojapo mba'eve ha'e omoneĩ'ỹre.
31 Ha'e oikuaágui ñande ru Abrahán rape, ha oimeraẽ mba'e he'íva oréve romombe'úta peẽme, ndoromokañýi mo'ãi peẽme mba'eve.
32 Ha Simeón ha Leví he'i péicha Siquem ha itúvape, ikatu hag̃uáicha okonsegi mba'épa ojejapóta Siquem ha itávare ko mba'ére.
33 Siquem ha itúva ohendúvo Simeón ha Leví he'íva, ha'ete ku iporãva chupekuéra, ha Siquem ha itúva osẽ oho hógape.
34 Ha oho rire hikuái, Jacob ra'ykuéra he'i itúvape: "Péina ápe, roikuaa omanoha ko'ã iñañávape ha itavaguasúpe, ha'ekuéra omboyke haguére Ñandejára he'i va'ekue Noé ha ita'yrakuérape ha iñemoñarekuérape ha'ekuéra rire.
35 Ha avei Siquem ojapo haguére ko mba'e ñane reindy Diná rehe omongy'ávo chupe, araka'eve ndojejapomo'ãigui ñande apytépe peichagua mba'e vai.
36 Ko'ág̃a peikuaa ha pehecha mba'épa pejapóta, ha peheka konséjo ha peñembotavy mba'épa ojejapóta hesekuéra, ikatu hag̃uáicha pejuka enterove oikóva ko siudápe.
37 Upémarõ Simeón he'i chupekuéra: "Ko'ápe ningo peteĩ konséjo oĩ porãva peẽme g̃uarã: peje chupekuéra toñesirkunsida káda kuimba'e ijapytepekuéra ñande ñañesirkunsidaháicha, ha ndojaposéiramo upéva, roipe'áta chuguikuéra ore rajy ha roho".
38 Ha omoneĩramo hikuái ojapo hag̃ua kóva ha ojapóta, upéicharõ oñehundi vove hikuái hasýgui, ñaatakáta chupekuéra ñande kyse puku reheve, peteĩ kirirĩ ha py'aguapýpeguáicha, ha jajukáta opa kuimba'e ijapytepekuéra.
39 Ha Simeón he'i va'ekue oguerohory chupekuéra, ha Simeón ha Leví odesidi ojapotaha hesekuéra he'iháicha.
40 Ko'ẽmbotávo Siquem ha itúva Hamor oho jey Jacob ha ita'ýra kuéra rendápe, oñe'ẽ haguã Dina rehe, ha ohendu haguã mba'épa ombohovái Jacob ra'ykuéra he'íva.
41 Ha Jacob ra'y kuéra he'i chupekuéra ñembotavy ha he'i: "Romombe'u ore ru Isaácpe opa mba'e ere va'ekue ha oguerohory chupe.
42 Ha'e katu he'i oréve: "Péicha itúva Abrahán he'i chupe Tupã Ñandejáragui ko yvy tuichakue javeve, oimeraẽ kuimba'e ndaha'éiva iñemoñarekuéragui ojagarraséva peteĩ itajýra, toñesirkunsidáta entéro kuimba'e imba'évape, ñande ñañesirkunsidaháicha, ha upéi ikatu ñame'ẽ chupe ore rajy hembirekorã.
43 Ko'ág̃a roikuaauka peẽme opa ore rape ore ru oñe'ẽ hague oréve, ndaikatúigui rojapo ko mba'e ere va'ekue oréve, rome'ẽ hag̃ua ore rajy peteĩ kuimba'e noñesirkunsidáivape, ha'égui peteĩ mba'e oporomotĩva.
44 Péro ko'ápe roñemoĩta peẽme, rome'ẽ hag̃ua peẽme ore rajy, ha rogueraha avei pende rajykuéra, ha roikóta pende apytépe ha ha'éta peteĩ puévlo peẽ peñe'ẽ haguéicha, pehendúramo oréve, ha pekonsentíramo ha'e hag̃ua oreichagua, roñesirkunsida hag̃ua opa kuimba'e pende mba'éva, ore roñesirkunsida haguéicha.
45 Ha napehendúiramo oréve, opa kuimba'e oñesirkunsida hag̃ua ore roñesirkunsidaháicha, ro'e haguéicha, upéicharõ rojuta pene rendápe ha roipe'áta pendehegui ore rajy ha roho.
46 Ha Siquem ha itúva Hamor ohendu Jacob ra'ykuéra ñe'ẽ, ha upéva ombovy'aiterei chupekuéra, ha Siquem ha itúva Hamor pya'e ojapo Jacob ra'ykuéra oipotáva, Siquem ohayhuetereígui Dínape, ha hi'ánga ojerema hese.
47 Upe rire Siquem ha itúva Hamor pya'e oho pe siuda rokẽme, ha ombyatypaite umi kuimba'e oĩvape itávape ha he'i chupekuéra Jacob ra'ykuéra he'íva.
48 Roju ko'ã kuimba'e rendápe, Jacob ra'ykuéra, ha roñe'ẽ chupekuéra itajýrare, ha ko'ã kuimba'e omoneĩta ojapo hag̃ua ore rembipotaháicha, ha péina ápe ore yvy tuicha tuicha chupekuéra g̃uarã, ha oikóta hikuái ipype, ha oñekomersia, ha ore ha'éta peteĩ tavayguakuéra; roguerahata itajýrakuérape, ha ore rajykuérape rome'ẽta chupekuéra hembirekorã.
49 Ha katu ko kondisiónpe añoite ko'ã kuimba'e okonsentita ojapo hag̃ua ko mba'e, opavave kuimba'e ñande apytépe oñesirkunsida hag̃ua chupekuéra oñesirkunsidaháicha, Itupã omanda haguéicha chupekuéra, ha jajapopa vove he'iháicha oñesirkunsida hag̃ua, upéicharõ oikóta hikuái ñande apytépe, hymba ha imba'ekuéra ndive, ha ñande ha'éta peteĩ tavayguaicha hendivekuéra.
50 Ha opavave kuimba'e upe siudygua ohendúvo Siquem ha itúva Hamor ñe'ẽ, upéicharõ enterove kuimba'e itavayguakuéra oguerohory ko propósito, ha iñe'ẽrendu oñesirkunsida hag̃ua, pórke Siquem ha itúva Hamor oñemomba'eguasueterei chupekuéra, ha'égui umi prínsipe upe tetãmegua.
51 Ko'ẽmbotávo, Siquem ha itúva Hamor opu'ã pyhareve pyte, ha ombyaty hikuái opavave kuimba'e itavayguakuérape pe siuda mbytépe, ha ohenói Jacob ra'ykuérape, ha'ekuéra osirkunsida káda kuimba'e imba'évape upe árape ha ambue árape.
52 Osirkunsida hikuái Siquem ha itúva Hamor, ha umi cinco ermáno Siquemgua, ha upéi káda uno opu'ã ha oho hógape, pórke ko mba'e ou Ñandejáragui Simeón siuda de Siquem kóntrape, ha Jehoválgui okonsegi Simeón ko mba'épe, ikatu hag̃uáicha Ñandejára ome'ẽ pe siuda de Siquem Jacob ra'y mokõivéva pópe.

MOAKÃHA 34 rehegua

1 Umi kuimba'e oñesirkunsidáva 600 kuimba'e ha doscientos cuarenta y seis mitã.
2 Péro Kidequem, Pered ra'y, Hamor túva, ha seis ijoyke'ykuéra, nohendúi Siquem ha itúva Hamor-pe, ha noñesirkunsidái chupekuéra, Jacob ra'ykuéra oporombojeguarúva hesa renondépe, ha ipochyeterei hikuái upéva rehe, umi tavayguakuéra upe távapegua nohendúi haguére chupekuéra.
3 Pe segundo día ka'aru, otopa hikuái ocho mitã michĩva noñesirkunsidáiva, isykuéra omokañýgui chupekuéra Siquem ha itúva Hamor ha umi kuimba'e upe siudápe.
4 Upémarõ Siquem ha itúva Hamor omondo ojegueru hag̃ua chupekuéra henondépe oñesirkunsida hag̃ua, Quidequem ha seis iñermanokuéra opoi hesekuéra ikyse puku reheve ha ojukase chupekuéra.
5 Ha ojukase avei hikuái Siquem ha itúva Hamor-pe ha ojuka hikuái Dinápe hendivekuéra ko mba'ére.
6 Ha'e kuéra oporandu chupe kuéra: —Mba'e piko ko mba'e pejapo vaekue? ndaipóri piko kuña pende joyke'y

cananeo rajykuéra apytépe, peguerahaséva hebreo rajykuérape, peẽ ndapeikuaáiva'ekue yma, ha pejapóta ko tembiapo pende rukuéra araka'eve nomandaiva'ekue peẽme?
7 ¿Reimo'ã piko resẽ porãtaha ko mba'e rejapo va'ekuére? ha mba'épa pembohováita ko mba'épe pende joyke'ykuéra cananeokuérape, oútava ko'ẽrõ ha oporandúta peẽme ko mba'ére?
8 Ha ne rembiapo ndojehecháiramo hekojojáva ha iporãva hesa renondépe, mba'épa pejapóta pende rekovére, ha che ore rekove rehehápe, napehendúi haguére ore ñe'ẽ?
9 Ha umi oikóva upe tetãme ha opa pene joyke'ykuéra, ha'éva Cam ra'y, ohendúramo pene rembiapo, he'ívo:
10 Peteĩ kuña evréa káusare ojapo itúva Siquem ha Hamor ha entéro umi oikóva itávape umi mba'e ndoikuaáiva ha ijypykuéra ndomandái va'ekue chupekuéra, moõ piko upéicharõ reveve térã moõpa reñomita ne ñemotĩ, opa nde ára pukukue ne ermanokuéra renondépe, oikóva Canaán retãme?
11 Ko'ág̃a upévare ndaikatúi rogueropu'aka ko mba'e pejapova'ekuére, ni ndaikatumo'ãi roñembohasa ko júgo ore ári, ore ypykuéra nomandái va'ekue oréve.
12 Péina ápe ko'ẽrõ rohóta rombyatýta opa ore joyke'ykuérape, umi joyke'y canaangua oikóva upe tetãme, ha opavave roju roinupãta penderehe ha opa umi ojeroviava penderehe, ndopytamo'ãiha peteĩ hembýva pendehegui ni chuguikuéra.
13 Ha Hamor ha ita'ýra Siquem ha opa tavayguakuéra upe távapegua ohendúvo Quidequem ha ijoyke'ykuéra ñe'ẽ, okyhyjeiterei hikuái hekovégui iñe'ẽre, ha oñearrepenti hikuái umi mba'e ojapova'ekuégui.
14 Upémarõ Siquem ha itúva Hamor he'i itúva Kidequem ha iñermanokuérape, ha he'i chupekuéra: "Opa mba'e ere va'ekue oréve añete".
15 Ko'ág̃a ani peje ha peimo'ã pende py'apýpe umi hebreo mborayhúgui rojapo hague ko mba'e ore ypykuéra ndomandái va'ekue oréve.
16 Ha katu rohechágui ndaha'eiha intención ha deseo orekóva hikuái o'acepta hag̃ua ore rembipota imembykuña rehegua ore roguerahaháicha chupe, ndaha'éiramo ko condición-pe, upévare rohendu iñe'ẽ ha rojapo ko acto pehecháva, rohupyty hag̃ua chuguikuéra ore rembipota.
17 Ha rohupytypa vove chuguikuéra ore mba'ejerure, upéi rojevýta hendápekuéra ha rojapóta chupekuéra pe ereva oréve.
18 Upérõ rojerure peẽme peha'arõ ha pepyta hag̃ua ore rete okuera peve ha roñemombarete jey peve, ha upéi rohóta oñondive hesekuéra, ha rojapóta hesekuéra pe oĩva pene korasõme ha ore mba'épe.
19 Ha Dina, Jacob rajy, ohendu opa ko'ã mba'e he'iva'ekue Quidequem ha iñermanokuéra, ha Hamor ha ita'ýra Siquem ha umi hénte oĩva itávape.
20 Ha pya'e omondo peteĩ kuñataĩ, itúva ombou va'ekue oñangareko haguã hese Siquem rógape, itúva Jacob ha ijoyke'y kuéra rendápe.
21 Péicha oconseja peẽme Quidequem ha iñermanokuéra, ha péicha ombohovái chupekuéra Hamor, Siquem ha umi hénte upe siudápe.
22 Ha Jacob ohendúvo ko'ã ñe'ẽ henyhẽ pochýgui, ha ipochy hesekuéra, ha ipochy hesekuéra.
23 Upémarõ Simeón ha Leví ohura ha he'i: "Ñandejára, ko yvy tuichakue Jára, ko'ẽrõ g̃uarã ndopytamo'ãi ni peteĩ hembýva pe siuda tuichakuére".
24 Ha veinte mitãrusu noñesirkunsidáiva okañy, ha ko'ã mitãrusu oñorairõ Simeón ha Leví ndive, ha Simeón ha Leví ojuka 18, ha mokõi okañy chuguikuéra ha okañy unos kuánto yvykua limo oĩvape pe siudápe, ha Simeón ha Leví oheka chupekuéra, péro ndotopái chupekuéra.
25 Simeón ha Leví osegi oho pe siudápe, ha ojuka hikuái espáda rembe'ýpe entéro umi hénte oĩvape upe siudápe, ha ndohejái avave.
26 Ha tuicha ñemondýi tavaguasu mbytépe, ha tavayguakuéra tavayguakuéra sapukái ojupi yvágape, ha opa kuña ha mitã osapukái hatã.
27 Simeón ha Leví ojukapaite pe siuda. ndohejái hikuái ni peteĩ kuimba'e opytáva pe siuda tuichakuére.
28 Hamór ha ita'ýra Siquempe ojuka hikuái kyse pukúpe, ha oguenohẽ hikuái Dínpe Siquem rógagui ha oho upégui.
29 Ha Jacob ra'ykuéra oho ha ou jey, ou umi ojejuka va'ekuére, ha omondapaite imba'ekuéra oĩva pe siuda ha ñúme.
30 Ojagarra aja hikuái umi mba'e ojegueraha va'ekue, opu'ã 300 kuimba'e opoi yvytimbo hesekuéra ha oinupã itápe, Simeón ojerévo hesekuéra ha ojukapaite chupekuéra kyse puku reheve, ha Simeón ojere Leví renondépe ha oike pe siudápe.
31 Ha ogueraha hikuái ijovecha ha ivakakuéra ha hymbakuéra, ha avei umi kuña ha mitã michĩva hembýva, ha ogueraha hikuái opa ko'ãvape mombyry, ha oipe'a hikuái peteĩ okẽ ha osẽ ha ou itúva Jacob rendápe kyre'ỹme.
32 Jacob ohechávo opa mba'e ojapo va'ekue hikuái pe siudápe ha ohechávo umi mba'e oipe'áva chuguikuéra, Jacob ipochyeterei hesekuéra, ha Jacob he'i chupekuéra: "¿Mba'e piko pejapo cherehe?". péina ápe ahupyty pytu'u umi cananeo oikóva upe tetãme apytépe, ha avave ijapytepekuéra noñeme'ẽi cherehe.
33 Ha ko'ág̃a pejapo chembojeguaru hag̃ua umi oikóvape upe tetãme, cananeo ha perezita apytépe, ha che ha'e peteĩ mbovymínte, ha opavave oñembyatýta cherehe ha chejukáta ohendúvo pene rembiapo ijoyke'ykuéra ndive, ha che ha che róga roñehundíta.
34 Upémarõ Simeón ha Leví ha enterove iñermanokuéra hendivekuéra ombohovái itúva Jacóbpe ha he'i chupe: — Péina roiko pe tetãme ha Siquem ojapóta piko péicha ore ermánare? Mba'ére piko rekirirĩ mba'eveichavérõ Siquem ojapova'ekue? ha otratátapa ñane reindy ndive peteĩ kuña rekovai ndive kállere?
35 Umi kuña Simeón ha Leví ogueraha va'ekue prisionéroramo pe siuda de Siquemgui, ha ndojukáiva chupekuéra, 85 ndoikuaáiva kuimba'épe.
36 Ha ijapytepekuéra oĩ peteĩ kuñataĩ iñakãporã ha ojeguerohory porãva, hérava Buna, ha Simeón ojagarra chupe hembirekorã, ha umi kuimba'e ogueraha va'ekue prisionéroramo ha ndojukaiva'ekue, ha'e cuarenta y siete kuimba'e, ha umi hembývape ojuka hikuái.
37 Ha enterove umi kuñataĩ ha kuñataĩ Simeón ha Leví ogueraha va'ekue prisionéroramo pe siuda de Siquemgui, ha'e va'ekue Jacob ra'y ha ita'yrakuéra rembiguái, Jacob ra'ykuéra osẽ meve Egíptogui.
38 Simeón ha Leví osẽ rire pe siudágui, opu'ã umi mokõi mitãrusu hembýva, okañyva'ekue pe siudápe ha

nomanóiva umi hénte oĩvape pe siudápe, ha ko'ã mitãrusu oho pe siudápe ha oguata ipype, ha ojuhu pe siuda nandi kuimba'e'ỹre, ha umi kuña hasẽnte, ha ko'ã mitãrusu osapukái ha he'i: "Kóva hína pe". mba'e vai Jacob Hebreo ra'ykuéra ojapova'ekue ko tavaguasúre oguerekógui ko árape ohundi peteĩ tavaguasu Canaángua, ha ndokyhyjéi hekovégui opa Canaán retãgui.
39 Ko'ã kuimba'e osẽ pe siudagui ha oho pe siuda de Tapnácpe, ha og̃uahẽ upépe ha omombe'u umi oikóvape Tapnácpe opa mba'e ojehúva chupekuéra ha Jacob ra'ykuéra ojapo va'ekue Siquempe.
40 Upe marandu og̃uahẽ rréi Tapnac Jasub rendápe, ha omondo kuimba'ekuérape Siquempe ohecha hag̃ua umi mitãrusu, pórke pe rréi ndogueroviái chupekuéra ko mba'e, ha he'i: "¿Mba'éicha piko mokõi kuimba'e ohundipa peteĩ puévlo tuicháva Siquemicha?".
41 Jasub remimbou kuéra ou jey ha he'i chupe: —Roju pe távape ha oñehundi, ndaipóri kuimba'e upépe. kuña hasẽva añoite; ni peteĩ ovecha térã vaka upépe ndaipóri, opa mba'e oĩva upe távape, Jacob ra'ykuéra oipe'a haguére.
42 Jasub oñesorprende ha he'i: —Mba'éicha piko mokõi kuimba'e ojapo ko mba'e ohundi haguã peteĩ táva tuichaitereíva, ha ni peteĩ kuimba'e ndaikatúi oñemoĩ hesekuéra?
43 Nimrod ára guive ndoikói ko'ãichagua mba'e, ha ni pe tiémpo mombyryve guive, ndoikói ko'ãichagua mba'e. ha Jasub, Tapnac ruvicha guasu, he'i itavayguakuérape: Penepy'aguasúke ha jahata roñorairõ ko'ã hebréo ndive, ha jajapo hesekuéra ojapo haguéicha pe távape, ha ñavengáta umi tavayguakuéra upe távape.
44 Upémarõ Jasub, Tapnac ruvicha guasu, oñemongeta umi ikonsehéro ndive ko mba'ére, ha umi ikonsehéro he'i chupe: "Nde añoite nerepu'ãmo'ãi umi evréope, pórke ha'ekuéra ipu'aka va'erã ojapo hag̃ua ko siuda kompletoite".
45 Mokõi ijapyteguikuéra ohundíramo pe siuda tuichakue, ha avave noñemoĩri hesekuéra, katuete rehoséramo hesekuéra, opavave opu'ãta ore kóntrape ha orehundíta upéicha avei.
46 Ha katu remondóramo opa umi rréi ore jerére oĩvape, ha rehejáramo chupekuéra oñembyaty, upéicharõ rohóta hendivekuéra ha roñorairõta Jacob ra'ykuéra ndive; upérõ repu'ãta hese kuéra.
47 Ha Jasub ohendu ikonsehérokuéra ñe'ẽ, ha iñe'ẽ ombovy'a chupe ha itavayguakuérape, ha ojapo upéicha; Tapnác ruvicha guasu Jasub omondo opavave amorréo ruvicha guasúpe, ojeréva Siquem ha Tapnác rehe.
48 Pejupi chendive ha chepytyvõ, ha roinupãta Jacob pe hebreo ha opa ita'yrakuérape, ha rohundíta chupekuéra ko yvy ape ári, pórke péicha ojapo ra'e pe siuda de Siquem, ha ndapeikuaái piko upéva?
49 Opa umi amorréo rréi ohendu mba'e vai Jacob ra'ykuéra ojapo va'ekue pe siuda de Siquem rehe, ha tuichaiterei oñemondýi chupekuéra.
50 Ha umi siete rréi amorréo oñembyatypaite ijehérsito ndive, diez mil kuimba'e rupi ikyse puku, ha ou hikuái oñorairõ hag̃ua Jacob ra'ykuéra ndive. ha Jacob ohendu amorréo rréi oñembyatyha oñorairõ hag̃ua ita'yrakuéra ndive, ha Jacob okyhyjeterei, ha upéva ombopy'arory chupe.
51 Upémarõ Jacob osapukái Simeón ha Levípe ha he'i: "¿Mba'e piko peẽ pejapo va'ekue?". ¿mba'ére piko cheperhudika, regueru haguã che kóntrape opa Canaán ra'ykuérape chehundi haguã che ha che rógape? che aime haguére pytu'úpe, che ha che rogaygua, ha peẽ pejapo cherehe ko mba'e, ha pembopochy cherehe umi oikóva upe tetãme pene rembiapo rupive.
52 Upémarõ Judá he'i itúvape: "¿Mba'éicha piko che ermanokuéra Simeón ha Leví ojukapaite umi oikóvape Siquempe?". Katuete ha'e Siquem omomirĩ haguére ñane reindy, ha omboyke ñande Tupã rembiapoukapy Noé ha ita'yrakuérape, Siquem oipe'águi mbaretépe ñane reindy, ha oporomoakãratĩ hendive.
53 Siquem ojapopaite ko'ã mba'e ha ni peteĩva umi oikóva itávape noñemoĩri chupe he'ívo: "¿Mba'ére piko rejapo péicha?". añetehápe upéva rehe che joyke'ykuéra oho oinupã pe tavaguasu, ha Ñandejára ome'ẽ ipópe, umi oikóva ipype omboyke haguére ñande Tupã rembiapoukapy. Upéicharõ, ¿mba'everã piko ha'ekuéra ojapopaite ko'ã mba'e?
54 Ha ko'ág̃a mba'ére piko rekyhyje térã rejepy'apy, ha mba'ére piko nderegustái che joyke'ykuéra, ha mba'ére piko ne pochy hendy hesekuéra?
55 Añeteháple ñande Tupã ome'ẽva'ekue ipópe táva Siquem ha itavayguakuéra, ha'e ome'ẽta avei ñande pópe opa umi rréi cananeo oútava ñande kóntrape, ha jajapóta hesekuéra che joyke'ykuéra ojapo haguéicha Siquem rehe.
56 Ko'ág̃a epyta py'aguapýpe hesekuéra ha emombo mombyry ne kyhyje, ha katu ejerovia Ñandejára ñande Tupãre, ha eñembo'e chupe orepytyvõ ha oremosãso hag̃ua, ha ome'ẽ hag̃ua ore enemigokuérape ore pópe.
57 Upémarõ Judá ohenói peteĩ itúva rembiguáipe: "Tereho ha ehecha moõpa oĩ umi rréi oútava ore kóntrape, ijehérsito ndive".
58 Pe tembiguái oho ha omaña mombyry, ha ojupi yvyty Sihón rovái, ha ohecha opa umi rréi kampaménto oñembo'ýva ñúme, ha oho jey Judápe ha he'i: "Péina ápe umi rréi oĩ ñúme opa ikampaménto reheve, peteĩ puévlo hetaiterei, ojoguáva yvyku'ípe yguasu rembe'ýpe".
59 Upémarõ Judá he'i Simeón ha Levípe ha enterove iñermanokuérape: "Peñemombarete ha peiko ra'y py'aguasúpe, Ñandejára ñande Jára oĩgui ñanendive, ani pekyhyje chuguikuéra".
60 Peñembo'y peteĩ teĩ, peñeñapytĩ hi'arma ñorairõrã, iarco ha ikyse puku reheve, ha jahóta ñañorairõ ko'ã kuimba'e noñesirkunsidáiva ndive; Ñandejára ha'e ñande Tupã, Ha'e ñandesalváta.
61 Ha opu'ã hikuái, ha peteĩ teĩ oñapytĩ hi'arma ñorairõrã, tuicha ha michĩva, once Jacob ra'ykuéra, ha opavave Jacob rembiguáikuéra hendivekuéra.
62 Ha opavave Isaac rembiguái oĩva Isaac ndive Hebrónpe, opavave ou hendápekuéra oguerekóva opaichagua tembiporu ñorairõrã, ha Jacob ra'ykuéra ha hembiguáikuéra, cien doce kuimba'e, oho ko'ã rréi gotyo, ha Jacob oho avei hendivekuéra.
63 Ha Jacob ra'y kuéra omondo itúva Isaac Abrahán ra'y rendápe Hebrónpe, Quireat-Arbápe.
64 Eñembo'e rojerure ndéve ore Tupã Ñandejárape, oreprotehe haguã umi cananeo oúva ore rehe pógui, ha tome'ẽ chupekuéra ore pópe.

65 Ha Isaac, Abrahán ra'y oñembo'e Ñandejárape ita'yrakuéra rehehápe, ha he'i: “Ñandejára Tupã, repromete che ru, erevo: Ambohetavéta ne ñemoñare mbyjakuéra yvagapeguaicha, ha repromete avei chéve, ha remopyenda ne ñe'ẽ, ko'ágã Canaán rréi oúmagui oñondive, oñorairõ haguã che ra'ykuéra ndive ndojapóigui mba'eveichagua violencia.
66 Ko’ág̃a, Tupã Ñandejára, Tupã ko yvy tuichakue, embojere, ajerure ndéve, ko’ã rréi konsého ani hag̃ua oñorairõ hikuái che ra’ykuéra ndive.
67 Ha emomba’e ko’ã rréi ha itavayguakuéra korasõ che ra’ykuéra kyhyje reheve ha emboguejy ijorgullo, ha ojere hag̃ua hikuái che ra’ykuéragui.
68 Ha nde po mbarete ha nde po ojepysóva reheve emosãso che ra’ykuéra ha hembiguaikuérape chuguikuéra, pu’aka ha pu’aka oĩgui nde pópe rejapo hag̃ua opa ko’ã mba’e.
69 Ha Jacob ra’ykuéra ha hembiguaikuéra oho ko’ã rréi rendápe, ha ojerovia hikuái Ñandejára Itupãre, ha oho aja hikuái, itúva Jacob oñembo’e avei Ñandejárape ha he’i: “O Tupã Ñandejára, Tupã ipu’akapáva ha oñemomba’eguasúva, oisãmbyhýva ymaite guive, upégui ko’ag̃aite peve ha tapiaite peve;
70 Nde ha’e Ha’e omomýiva ñorairõ ha omohu’ãva, nde pópe oĩ pu’aka ha pu’aka remopu’ã ha remboguejy hag̃ua; O tojeguerohory che ñembo’e ne renondépe rejevy hag̃ua che rendápe ne poriahuvereko reheve, remomba’eguasu hag̃ua ko’ã rréi ha itavayguakuéra korasõ che ra’ykuéra kyhyje reheve, ha remondýi hag̃ua chupekuéra ha ikampaméntope, ha ne py’aporã tuichaitéva reheve emosãso opa umi ojeroviava nderehe, nde ha’égui ikatúta regueru tavayguakuérape ore poguýpe ha remboguejy tetãnguéra ore poguýpe.

MOAKÃHA 35 rehegua

1 Opa umi amorréo rréi ou ha oñembo’y pe ñúme oñemongeta hag̃ua ikonsehéro ndive mba’épa ojejapóta Jacob ra’ykuérare, pórke okyhyje gueteri chuguikuéra ha he’i: “Mokõi apytégui ojuka pe siuda de Siquem tuichakue”.
2 Ñandejára ohendu Isaac ha Jacob ñembo’e, ha omyenyhẽ kyhyje ha kyhyjégui opa ko’ã rréi consejerokuéra korasõ, ha osapukái hikuái peteĩ ñe’ẽme.
3 ¿Peẽ piko tavy ko árape, térãpa ndapeikuaái peẽme peñorairõtaha umi evréo ndive, ha mba’ére piko pevy’áta peñehundívo ko árape?
4 Péina ápe mokõi ijapyteguikuéra ou Siquem tavaguasúpe kyhyje ni kyhyje’ỹre, ha ojuka hikuái opa umi oikóvape upe távape, avave nopu’ãi hag̃ua hesekuéra, ha mba’éicha piko ikatúta peñorairõ opavave hendivekuéra?
5 Añetehápe peikuaa Itupã ohayhuetereiha chupekuéra, ha ojapohague chupekuéra mba’e ipu’akapáva, ndojejapóiva ára ymaite guive, ha opa tetãnguéra tupã apytépe, ndaipóri avave ikatúva ojapo hembiapo ipu’akapávaicha.
6 Añetehápe ha’e osalva itúva Abrahánpe, pe evréope, Nemrod poguýgui, ha enterove ipuévlogui, heta vése ojukase va’ekue chupe.
7 Ha’e osalva avei chupe pe tata rréi Nemrod omombo haguégui chupe, ha Ijára osalva chupe chugui.
8 Ha mávapa ikatu ojapo upéicha? katuete Abrahán ojuka vaekue umi cinco rréi Elam pegua, opoko rire ijoyke'y ra'ýre, oikóva Sodomape.
9 Ha ojagarra hembiguái jeroviaha hógape ha mbovymi kuimba’épe, ha peteĩ pyharépe omuña hikuái Elam rréipe ha ojuka chupekuéra, ha ome’ẽ jey iñermáno ra’ýpe opa mba’e oipe’a va’ekue chugui.
10 Ha katuete peikuaa ko’ã evréo Jára ovy’aitereiha hesekuéra, ha ha’ekuéra ovy’a avei hese, oikuaágui ha’e oipe’a hague chupekuéra entéro iñenemigokuéragui.
11 Ha péina ápe imborayhu rupive Itupãre, Abrahán ojagarra ita’ýra peteĩete ha ivaliosoitéva ha oguereko intención omongakuaávo chupe peteĩ ofrénda ojehapýva ramo Itupãme, ha ndaha’éirire Tupã ojokóva chupe ojapo hag̃ua upéva, upéicharõ ojapova’erãmo’ã imborayhu rupive Itupãme.
12 Ha Tupã ohecha opa hembiapokue, ha ohura chupe, ha opromete chupe omosãsotaha ita’yrakuérape ha opa iñemoñarekuérape opa jehasa’asýgui oútavagui chupekuéra, ha’e ojapo haguére ko mba’e, ha imborayhu rupive Itupã ndive omboty pe poriahuvereko imemby rehe.
13 Ha napehendúi piko mba'épa ojapo Ijára Faraón rréi de Egipto ha Abimelec rréi de Gerar rehe, ome'ẽvo Abrahán rembireko, he'iva'ekue hese: “Ha'e che ermána, ani haguã ojuka chupe hikuái ha oimo'ã omendataha chupe hembirekorã?”. ha Tupã ojapo hesekuéra ha itavayguakuérape opa peẽ pehenduva’ekue.
14 Ha péina ápe, ore voi rohecha ore resa rupive Esaú, Jacob joyke’y, ou hague hendápe cuatrocientos kuimba’e ndive, ojukase haguére chupe, imandu’águi oipe’a hague chugui itúva jehovasa.
15 Ha’e oho ohug̃uaitĩ chupe ou jave Siriagui, oinupã hag̃ua pe isýpe umi mitã ndive, ha máva piko osalva chupe ipógui, ndaha’éirõ Ijára ha’e ojeroviaháp e? omosãso chupe ijoyke’y pógui ha avei iñenemigokuéra pógui, ha katuete oñangarekóta jey hesekuéra.
16 ¿Máva piko ndoikuaái ha’eha Ijára omokyre’ỹ hague chupekuéra mbaretépe ojapo hag̃ua pe siuda de Siquempe pe mba’e vai pehendu va’ekue?
17 ¿Ikatu piko upéicharõ imbarete rupi mokõi kuimba’e ikatu ohundi peteĩ siuda tuichaitereíva Siquem-icha, ndaha’éirire Ijára ojeroviaháp e hikuái? he’i ha ojapo chupekuéra opa ko’ã mba’e ojuka hag̃ua umi oikóvape upe távape itavaguasúpe.
18 Ha ikatúpa upéicharõ pepu’aka umi osẽva’ekue oñondive pende tavaguasúgui oñorairõ hag̃ua enterove hendivekuéra, jepe mil vése hetave ou penepytyvõ hag̃ua?
19 Añeteháp e peikuaa ha pentende ndapejuiha peñorairõ hendivekuéra, síno peju peñorairõ Ijára ndive oiporavova’ekue chupekuéra, ha upévare enterove peju ko árape peñehundi hag̃ua.
20 Ko’ág̃a katu pejejoko ko mba’e vai peñeha’ãvagui pegueru pendejehe, ha iporãvéta peẽme g̃uarã ani hag̃ua peho ñorairõme hendivekuéra, sa’íramo jepe hikuái, itupã oĩgui hendivekuéra.
21 Ha umi amorréo rréi ohendúvo opa umi ikonsehéro ñe’ẽ, ikorasõ henyhẽ kyhyjégui, ha okyhyje hikuái Jacob ra’ykuéragui ha noñorairõséi hendivekuéra.
22 Ha oñapymi hikuái ikonsehéro ñe’ẽme, ha ohendu hikuái opa iñe’ẽ, ha umi konsého ñe’ẽ tuicha ombovy’a umi rréipe, ha ojapo hikuái upéicha.

23 Ha umi rréi ojere ha ojejoko Jacob ra'ykuéragui, noñanimáigui hikuái oñembojávo hesekuéra oñorairõ hag̃ua hendivekuéra, tuicha okyhyjégui hikuái chuguikuéra, ha ikorasõkuéra oñemongu'e ipypekuéra okyhyjégui chuguikuéra.
24 Upéva ou Ñandejáragui chupekuéra, ohendúgui hembiguái Isaac ha Jacob ñembo'e, ha'ekuéra ojerovia haguére hese; ha opa ko'ã rréi ohojey ikampaménto reheve upe árape, peteĩ teĩ itavaguasúpe, ha upe jave noñorairõi hikuái Jacob ra'ykuéra ndive.
25 Upe árape Jacob ra'ykuéra opyta opyta ka'aru peve sérro Sihón rovái, ha ohechávo ko'ã rréi ndoúi hague oñorairõ hendivekuéra, Jacob ra'ykuéra oho jey hógape.

MOAKÃHA 36 rehegua

1 Upe jave Ñandejára ojehechauka Jacóbpe ha he'i: "Epu'ã, tereho Betélpe ha epyta upépe, ha ejapo upépe peteĩ altár Ñandejárape g̃uarã, ha'e ningo ndeguenohẽ va'ekue ha ne ra'ykuérape jehasa asygui".
2 Ha Jacob opu'ã ita'ýra ha opa imba'éva ndive, ha oho hikuái Betélpe Ñandejára he'iháicha.
3 Jacob oguereko noventa y nueve áño ojupírõ guare Betélpe, ha Jacob ha ita'ýra ha enterove tavayguakuéra oĩva hendive opyta Betélpe, Luz-pe, ha upépe omopu'ã peteĩ altár Ñandejárape ojehechauka va'ekue chupe, ha Jacob ha ita'yrakuéra opyta Betélpe seis mése.
4 Upe jave omano Debora, Uz rajy, Rebeca rembireko, Jacob ndive. Ha Jacob oñotỹ chupe Betel guýpe peteĩ yvyra roble oĩva upépe guýpe.
5 Upe jave omano avei Rebeca, Betuel rajy, Jacob sy, Hebrónpe, Quireat-Arbápe, ha oñeñotỹ chupe Macpela itakua Abrahán ojoguava'ekue Het ñemoñarekuéragui.
6 Ha Rebeca oikove cien treinta y tres áño, ha omano ha Jacob ohendúvo isy Rebeca omanóma hague hasẽ vaieterei isy rehe, ha tuicha ñembyasy hese, ha Debora imembykuñáre pe roble guýpe, ha ombohéra upe tendápe Allon-bachuth.
7 Upe tiémpope omano Labán, pe sirio, pórke Ñandejára oinupã chupe nokumplíri haguére pe kompromíso ha'e ha Jacob apytépe.
8 Ha Jacob oguereko cien áño Ñandejára ojehechauka jave chupe, ha ohovasa chupe ha ombohéra Israel, ha Raquel Jacob rembireko hyeguasu umi árape.
9 Upe tiémpope Jacob ha entéro imba'ekuéra osẽ Betélgui oho hag̃ua itúva rógape, Hebrónpe.
10 Oho aja hikuái tapére, ha sa'i gueteri og̃uahẽ haguã Efratpe, Raquel imemby peteĩ mitãkuimba'e ha omba'apo pohýi ha omano.
11 Ha Jacob oñotỹ chupe Efrat rapére, ha'éva Belén, ha omoĩ peteĩ pilar isepultura ári, ko'ágã peve. Raquel ára ha'e cuarenta y cinco ary ha omano.
12 Ha Jacob ombohéra ita'ýra Raquel imembyva'ekuépe: Benjamín, ha'e onase haguére chupe tetã akatúape.
13 Raquel omano rire, Jacob omopu'ã hoga, hembiguái Bilhá rógape.
14 Rubén oenvidia isy Lea rehe upévare, ha ipochyeterei, ha opu'ã ipochýgui ha oho oike Bilhá rógape ha upégui oipe'a itúva rupa.
15 Upe tiémpope ojepe'a Rubén ra'ykuéragui pe párte de rréi ha saserdóte, pórke ha'e omongy'a itúva tupã, ha oñeme'ẽ Josépe pe derécho prinsipál, Judápe ha pe saserdóte Levípe, Rubén omongy'águi itúva tupa.
16 Ha ko'ãva ha'e Jacob ñemoñarekuéra onase va'ekue chupe Padán-Aram-pe, ha Jacob ra'ykuéra oguereko doce.
17 Lea ra'y kuéra hína Rubén, ra'y ypykue, Simeón, Leví, Judá, Isacar, Zabulón ha iñermána Dina. Raquel ra'y kuéra hína José ha Benjamín.
18 Zilpa ra'ykuéra, Lea rembiguái, Gad ha Aser, ha Bilhá, Raquel rembiguái ra'ykuéra, Dan ha Neftalí. ko'ãva hína Jacob ra'y heñóiva'ekue Padán-Aram-pe.
19 Ha Jacob ha ita'yrakuéra ha enterove imba'ekuéra oho ha og̃uahẽ Mamrépe, ha'éva Kireat-Arba, oĩva Hebrónpe, Abrahán ha Isaac opyta haguépe, ha Jacob ita'ýra ha enterove imba'éva ndive oiko itúva ndive Hebrónpe.
20 Iñermáno Esaú ha ita'yrakuéra, ha enterove imba'ekuéra oho Seír retãme ha oiko upépe, ha oreko imba'erepy Seír retãme, ha Esaú ra'ykuéra hi'yeterei ha hetaiteve Seír retãme.
21 Ko'ãva hína Esaú ñemoñare Canaán retãme, ha Esaú ra'y 5.
22 Ada imemby Esaúpe ita'ýra ypykue Elifaz, ha imemby avei Reuel, ha Alibamá imemby Jeús, Yaalam ha Coré.
23 Ko'ãva hína Esaú ra'y, onase va'ekue chupe Canaán retãme. Elifaz, Esaú ra'y ra'y kuéra hína Temán, Omar, Zefó, Gatam, Kenaz ha Amalex, ha Reuel ra'y kuéra hína Nacat, Zerac, Samá ha Mizá.
24 Jeus ra'y kuéra: Timná, Alvá, Jetet. Yaalam ra'y kuéra hína Alá, Finor ha Kenaz.
25 Coré ra'y kuéra hína Temán, Mibzar, Magdiel ha Eram. ko'ãva hína Esaú ra'y ñemoñare Seír retãme.
26 Ko'ãva héra Seir horio ra'ykuéra, oikóva Seír, Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, Disán, Ézer ha Disón retãme, ha 7 ita'ýra.
27 Lotán ra'ykuéra hína Horí, Hemán ha iñermána Timna, upéva hína Timna, ou va'ekue Jacob ha ita'yrakuéra rendápe, ha nohenduséi chupe, ha ha'e oho oiko chugui Elifaz, Esaú ra'y hembireko, ha ha'e imemby chupe Amalek.
28 Sobal ra'y kuéra hína Alván, Manahat, Ébal, Sefo ha Onam, ha Zibeón ra'y kuéra ha'e Ajah, ha Ana, kóva ha'e pe Ana ojuhúva Yemim-pe desierto-pe omongaru jave itúva Zibeón vúrro.
29 Ha omongaru aja itúva vúrrokuérape ogueraha chupekuéra tave'ỹme diferénte tiémpope omongaru hag̃ua chupekuéra.
30 Ha oĩ peteĩ ára ha'e ogueru chupekuéra peteĩva umi desiérto oĩvape yguasu rembe'ýpe, tavayguakuéra tave'ỹ rovái, ha ha'e okaru aja chupekuéra, péina ápe ou peteĩ torménta tuichaitereíva pe yguasu rembe'ýgui ha opytu'u umi vúrro okaru va'ekue upépe, ha opavave oñembo'y hikuái.
31 Ha upe rire osẽ cien veinte mymba tuicha ha ivaietereíva rupi pe desiértogui oĩva pe mar rembe'ýpe, ha enterovéva og̃uahẽ pe lugár oĩháme umi vúrro, ha opyta hikuái upépe.
32 Ha umi mymba, mbyte guive yvy gotyo, oguereko yvypóra ra'y ra'anga, ha mbyte guive yvate gotyo, oĩ oguerekóva oso ra'anga, ha oĩ póra ra'anga, hapykuéri ijyva mbytégui oguejy yvýpe, pe duchefath jyvaicha, ha ko'ã mymba ou ha ojupi ha ojupi ko'ã vúrro ári, ha

ogueraha chupekuéra mombyry, ha oho hikuái mombyry ko'ã̂ga peve.
33 Peteĩva ko'ã mymba oñemboja Anáre ha oinupã chupe iku'ápe, ha upéi okañy upe lugárgui.
34 Ha ohechávo ko tembiapo okyhyjeterei hekovégui, ha okañy ha okañy tavaguasúpe.
35 Ha omombe'u ita'ýra ha ijoyke'ykuérape opa mba'e ojehúva hese, ha heta kuimba'e oho oheka umi vúrro ha katu ndojuhúi chupekuéra, ha Ana ha ijoyke'ykuéra ndohovéima upe lugárpe upe ára rire guive, okyhyjeterei rupi hikuái hekovégui.
36 Aná, Seir ra'y ra'y, Disón ha iñermána Alibamá, ha Disón ñemoñare Hemdán, Esbán, Itrán ha Querán, ha Ezer ñemoñare Bilhán, Zaaván ha Acán, ha Disón ñemoñare katu Uz ha Arán.
37 Ko'ãva hína Seir horio ñemoñare, según mburuvicha guasu Seír retãme.
38 Ha Esaú ha ita'yrakuéra oiko Seir horio retãme, pe oikóva upe tetãme, ha oguereko hikuái imba'erepy ipype ha hi'a ha oñembohetave, ha Jacob ha ita'yrakuéra ha opavave imba'éva, oiko itúva Isaac ndive Canaán retãme, Ñandejára he'i haguéicha itúva Abrahánpe.

MOAKÃHA 37 rehegua

1 Ha Jacob oikove aja ciento quinto áño, upéva hína noveno áño Jacob oiko hague ita'yrakuéra ndive Canaán retãme, ha'e ou Padán-Aram-gui.
2 Ha umi árape Jacob oho imembykuéra ndive Hebróngui, ha oho jey hikuái táva Siquem-pe, ha'ekuéra ha opavave imba'éva, ha oiko upépe, Jacob ra'ykuéra ohupyty haguére hymbakuérape g̃uarã yvy porã ha ikyráva, táva Siquem-pe, upérõ oñemopu'ã jey pe siuda Siquem, ha upépe oĩ trescientos kuimba'e ha kuña rupi.
3 Jacob ha ita'yrakuéra ha enterove imba'ekuéra oiko pe ñúre, Jacob ojogua va'ekue Hamor, Siquem túvagui, oúrõ guare Padán-Aramgui, Simeón ha Leví ogana mboyve pe siuda.
4 Ha enterove umi rréi cananeo ha amorréo ojagarráva pe siuda de Siquem, ohendu Jacob ra'ykuéra og̃uahẽ jey hague Siquempe ha oiko upépe.
5 Ha'e kuéra he'i: —¿Ou jeýtapa Jacob ra'ykuéra pe hebréo távape ha oikóta upépe, oinupã rire umi oikóvape upépe ha omosẽ rire chupekuéra? ko'ã̂ga ojevýtapa ha omosẽtapa avei umi oikóvape pe távape térã ojuka chupekuéra?
6 Ha opa umi rréi Canaángua oñembyaty jey, ha oñembyaty hikuái oñorairõ hag̃ua Jacob ha ita'yrakuéra ndive.
7 Jasub ruvicha guasu Tapnacgua omondo avei opa rréi ijykéregua rendápe, rréi Elán de Gaas, Ihurí rréi de Siló, ha rréi Paratón de Chazar, ha rréi Susí de Sartón, ha Labán rréi de Betcorán ha rréi Sabir de Otnay-ma, ha he'i:
8 Peju che rendápe ha chepytyvõ, ha jajuka Jacób el hebreo ha ita'yrakuérape ha entéro imba'éva, pórke ha'ekuéra ou jey Siquempe ojagarra ha ojuka hag̃ua umi oikóva upépe yma guaréicha.
9 Ha opa ko'ã rréi oñembyaty ha ou opa ikampaménto ndive, peteĩ tavayguakuéra hetaitereíva yvyku'íicha yguasu rembe'ýpe, ha opavave oĩ hikuái Tapnach rovái.
10 Tapnac ruvicha guasu Jasub oho hendápe kuéra opa ijehérsito reheve, ha oñemoĩ hendivekuéra Tapnac rovái pe táva okaháre, ha opa ko'ã rréipe omboja'o siete grúpope, ha'éva siete kampaménto Jacob ra'ykuéra kóntrape.
11 Upe rire omondo hikuái peteĩ deklarasión Jacob ha ita'ýrape ha he'i: "Pesẽ enterovéva ore rendápe roñomongetávo oñondive pe ñúme, ha pevenga umi kuimba'e Siquemgua pejuka va'ekuére itávape, ha ko'ã̂ga pejevýta pe siuda de Siquempe ha peiko upépe, ha pejuka umi oikóvape yma guaréicha".
12 Ha Jacob ra'ykuéra ohendu upéva ha ipochyeterei hikuái Canaán rréikuéra ñe'ẽre, ha umi Jacob ra'ykuéra apytégui pya'e ha opu'ã, ha peteĩ teĩ oñapytĩ hi'armakuéra ñorairõrã; ha oĩkuri hendivekuéra cien y dos hembiguaikuéra oñembosako'íva ñorairõrãme.
13 Ha enterove ko'ã kuimba'e, Jacob ra'ykuéra hembiguáikuéra ndive, oho ko'ã rréi rendápe, ha itúva Jacob oĩ hendivekuéra, ha enterovéva oñembo'y Siquem montón ári.
14 Ha Jacob oñembo'e Ñandejárape ita'yrakuérare, ha oipyso ipo Ñandejárape, ha he'i: "O Tupã, nde ha'e peteĩ Tupã Ipu'akapáva, nde ha'e ore ru, nde oremopu'ã ha ore ha'e ne po rembiapokue; Ajerure ndéve emosãso che ra'ykuérape ne poriahuvereko rupive iñenemigokuéra pógui, ko'ã̂ga oúva oñorairõ hag̃ua hendivekuéra ha osalva hag̃ua chupekuéra ipógui, nde pópe oĩgui pu'aka ha pu'aka, osalva hag̃ua mbovymíme hetahágui.
15 Ha eme'ẽ che ra'ykuérape, ne rembiguáikuérape, mbarete ikorasõ ha ipu'aka oñorairõ hag̃ua iñenemigokuéra ndive, omoĩ hag̃ua ipoguýpe, ha ho'a hag̃ua iñenemigokuérape, ha ani omano che ra'ykuéra ha hembiguaikuéra Canaán ra'ykuéra pópe.
16 Ha katu iporãramo nde resape reipe'a che ra'ykuéra ha hembiguaikuéra rekove, ejagarra chupekuéra ne poriahuvereko tuichaitévape ne ministro-kuéra pópe, ani hag̃ua oñehundi ko árape amorréta-kuéra rréi pópe.
17 Ha Jacob noñembo'evéirõ Ñandejárape pe yvy oryrýi hendaguégui, ha kuarahy iñypytũ, ha opa ko'ã rréi okyhyje ha tuicha ñemondýi ojagarra chupekuéra.
18 Ha Ñandejára ohendu Jacob ñembo'e, ha Ñandejára oimpresiona opa rréi ha ijehérsito korasõme Jacob ra'ykuéra kyhyje ha kyhyje reheve.
19 Ñandejára ohenduka chupekuéra kárro kárro ha kavaju ipu'akapáva ñe'ẽ Jacob ra'ykuéragui, ha peteĩ ehérsito tuicháva omoirũva chupekuéra.
20 Ha ko'ã rréi ojejagarra tuicha kyhyjépe Jacob ra'ykuérare, ha oñembo'y aja hikuái ijyvykuápe, péina ápe Jacob ra'ykuéra oñemotenonde hi'arikuéra, ciento doce kuimba'e ndive, peteĩ sapukái tuicha ha tuichaitereíva reheve.
21 Ha umi rréi ohechávo Jacob ra'ykuérape ohoha hendápekuéra, oñemondýive gueteri hikuái, ha ojere hikuái Jacob ra'ykuéra renondégui ñepyrũrãicha, ha ani oñorairõ hendivekuéra.
22 Péro ha'ekuéra ndojevýi ha he'i: "Oremotĩta péicha mokõi vése rojevy umi evréo renondépe".
23 Ha Jacob ra'ykuéra oñemboja ha oñemotenonde opa ko'ã rréi ha ijehérsito rehe, ha ohecha hikuái, ha péina ápe ha'eha peteĩ tavayguakuéra ipu'akaitereíva, hetaiterei yguasu yvyku'íicha.
24 Upémarõ Jacob ra'ykuéra ohenói Ñandejárape ha he'i:
—Ore pytyvõmi ore Jára, ore pytyvõ ha ore mbohovái,

rojerovia nderehe, ha ani romano ko'ã kuimba'e noñesirkunsidáiva pópe, ko árape oúva ore rehe.
25 Ha Jacob ra'ykuéra oñapytĩ umi árma oñorairõ hag̃ua, ha káda uno ojagarra ipópe ijeskúdo ha ijavlína, ha oñemboja hikuái oñorairõ hag̃ua.
26 Judá, Jacob ra'y, oñani raẽ iñermanokuéra renondépe, ha umi hembiguái ndive, ha oho ko'ã rréi rendápe.
27 Jasub, Tapnac ruvicha guasu, osẽ raẽ avei ijehérsito ndive Judá renondépe, ha Judá ohecha Jasub ha ijehérsito ouha hendápe, ha Judá ipochy, ipochy hendy ipype, ha oñemboja ñorairõme Judá oaventurávo hekove.
28 Jasub ha enterove ijehérsito oho Judá gotyo, ha ha'e ojupi peteĩ kavaju imbaretetereíva ha ipu'akapáva ári, Jasub katu ipy'aguasueterei, ha ojejaho'i iérro ha vrónsegui iñakã guive ipy peve.
29 Ha oĩ aja kavaju ári, odispara mokõive ipo reheve flecha tenonde ha hapykuéguio, ha'e ojapoháicha opa ñorairõme, ha araka'eve ndofaltái pe tenda oapuntahápe iflechakuéra.
30 Jasub ou rire oñorairõ Judá ndive, ha oity heta flécha Judá kóntrape, Ñandejára ojokua Jasub po, ha entéro umi flécha ha'e odispara va'ekue ou jey ijehe.
31 Upéicharõ jepe, Jasub osegi oho Judá gotyo, odesafia hag̃ua chupe umi flécha reheve, péro pe distancia oĩva ijapytepekuéra 30 métrorupi, ha Judá ohechávo Jasub opoiha hese iflécha, oñani hendápe ipochy pochy reheve.
32 Judá ohupi peteĩ ita guasu yvýgui, ha ipohýi 60 grámo, ha Judá odipara Jasub gotyo, ha pe ita oinupã chupe ijeskúdope, Jasub oñemondýi pe oinupã haguére, ha ho'a yvýpe ikavajugui.
33 Pe eskúdo ojepe'a Jasub pógui, ha pe eskúdo opu'ã 15 métrorupi, ha pe eskúdo ho'a pe segundo kampaménto renondépe.
34 Umi rréi oúva Jasub ndive ohecha mombyry guive mba'éichapa imbarete Judá, Jacob ra'y, ha mba'épa ojapo Jasub rehe, ha okyhyjeterei hikuái Judágui.
35 Upémarõ oñembyaty hikuái Jasub kampaménto ypýpe, ohechávo mba'éichapa oñemondýi, ha Judá oguenohẽ ikyse puku ha ojuka cuarenta y dos kuimba'e Jasub kampaméntogui, ha kompletoite Jasub kampaménto okañy Judá renondépe, ha avave noñemoĩri hese, ha oheja hikuái Jasub ha okañy chugui, ha Jasub oñesũ gueteri yvýpe.
36 Jasub ohechávo entéro umi kuimba'e oĩva ikampaméntope okañy hague chugui, pya'e ha opu'ã kyhyje reheve Judá kóntrape, ha oñembo'y ipy ári Judá rovái.
37 Jasub oñorairõ peteĩnte Judá ndive, omoĩ eskúdo eskúdo gotyo, ha Jasub kuimba'ekuéra odiparapaite, okyhyjeterei rupi Judágui.
38 Jasub ojagarra ipópe ilánsa oinupã hag̃ua Judápe iñakãre, péro Judá pya'e omoĩ ijeskúdo iñakãre Jasub lánsa rehe, upéicha rupi pe eskúdo de Judá oinupã Jasub lánsagui, ha pe eskúdo ojepe'a avei.
39 Judá ohechávo ijeskúdo ojepe'aha, pya'e oguenohẽ ikyse puku ha oinupã Jasubpe ijyva ári, ha oikytĩ ipy Jasub ho'a yvýpe, ha pe lánsa ho'a ipógui.
40 Judá pya'e voi ohupi Jasub lánsa, ha upévape oikytĩ iñakã ha oity ipy ykére.
41 Jacob ra'ykuéra ohechávo mba'épa ojapo Judá Jasub rehe, enterovéva oñani umi ótro rréi apytépe, ha Jacob ra'ykuéra oñorairõ Jasub ehérsito ha entéro umi rréi oĩva upépe.
42 Ha Jacob ra'ykuéra ho'a 15 mil kuimba'épe, ha oinupã chupekuéra oinupãramoguáicha, ha umi hembýva okañy hekove rehehápe.
43 Judá oñembo'y gueteri Jasub retekue ykére, ha oipe'a Jasubgui ijao.
44 Judá oipe'a avei pe iérro ha vrónse oĩva Jasub jerére, ha ou 9 kuimba'e Jasub ruvichakuéragui oñorairõ hag̃ua Judá kóntrape.
45 Judá pya'e ohupi peteĩ ita yvýgui, ha oinupã peteĩ ita akãre, ha iñakãrague oñembyai, ha hete ho'a avei kavajugui yvýpe.
46 Umi ocho kapitán opytáva ohechávo Judá imbareteha, tuichaiterei okyhyje ha okañy hikuái, ha Judá umi kuimba'e ndive omuña chupekuéra, ha ohupi chupekuéra ha ojuka chupekuéra.
47 Ha Jacob ra'ykuéra oinupã gueteri umi rréi ehérsitope, ha ojuka hikuái heta chupekuéra, ha katu umi rréi py'aguasúpe oñatende ikapitán ndive, ha ndojevýi hendaguágui, ha osapukái hikuái umi ijehérsito okañývare Jacob ra'ykuéra renondégui, ha katu avave nohendúi chupekuéra, okyhyjégui hikuái hekovégui ani hag̃ua omano hikuái.
48 Entéro Jacob ra'ykuéra oinupã rire umi rréi ehérsitope, ou jey Judá renondépe, ha Judá ojuka gueteri umi ocho kapitán de Jasubpe ha oipe'a ijaokuéra.
49 Upémarõ Leví ohecha Elón, rréi de Gaas, ohoha hendápe 14 ikapitán ndive ojuka hag̃ua chupe, péro Leví ndoikuaái upéva.
50 Upéi oñemboja Elón ha umi kapitán ndive, ha Leví omaña hapykuévo ha ohecha oñorairõmaha chupe hapykuéri, ha Leví odipara 12 hembiguái ndive, ha oho ojuka hikuái Elón ha ikapitánkuérape kyse puku reheve.

MOAKÃHA 38 rehegua

1 Ha Ihuri rréi Silogua ojupi oipytyvõ hag̃ua Elónpe, ha ha'e oñemboja Jacóbpe, Jacob oguenohẽrõ guare iarco oĩva ipópe ha peteĩ flécha oinupã Ihuri-pe ha upéva omano.
2 Ha omanómarõ guare Ihuri rréi de Siló, umi cuatro rréi hembýva okañy pe lugár oĩhágui umi kapitán hembýva ndive, ha oñeha'ã ojeretira ha he'ívo: "Ndoroguerekovéima mbarete umi evréo ndive ojuka rire hikuái umi mbohapy rréi ha umi kapitán ipu'akavéva ñandehegui".
3 Ha Jacob ra'ykuéra ohechávo umi rréi hembýva osẽmaha ijykére, omuña chupekuéra, ha Jacob ou avei Siquem montóngui pe lugár ha'e oñembo'y haguégui, ha oho hikuái umi rréi rapykuéri ha ha'ekuéra oñemboja hesekuéra hembiguáikuéra ndive.
4 Ha umi rréi ha mburuvichakuéra ijehérsito hembýva ndive, ohechávo Jacob ra'ykuéra oñembojaha hesekuéra, okyhyje hekovégui ha okañy og̃uahẽ meve táva Chazar-pe.
5 Ha Jacob ra'ykuéra omuña chupekuéra pe siuda de Chazar rokẽ meve, ha ojuka hikuái peteĩ rréi ha ijehérsito apytépe, cuatro mil kuimba'e rupi, ha oinupã aja hikuái umi rréi ehérsitope, Jacob opyta iarko reheve oinupã hag̃ua umi rréipe, ha ojukapaite chupekuéra.
6 Ha ojuka Paratón ruvicha guasu Chazar pegua táva Chazar rokẽme, ha upe rire oinupã Súsi ruvicha guasu Sartón, Labán ruvicha guasu Betcorín ha Sabir ruvicha guasu Macnaymá, ha ojuka opavave chupekuéra flécha reheve, peteĩ flécha peteĩteĩme, ha omano hikuái.

7 Ha Jacob ra'ykuéra ohechávo enterove umi rréi omanóma hague ha oñembyai ha ojeretiramaha, osegi oñorairõ umi rréi ehérsito ndive Chazar rokẽ rovái, ha oinupã gueteri hikuái cuatrocientos ikuimba'e rupi.

8 Upe ñorairõme ho'a mbohapy kuimba'e Jacob rembiguái, ha Judá ohechávo mbohapy hembiguái omanóma hague, tuicha ombopy'a rasy chupe, ha ipochy ipochy ipype umi amorréo rehe.

9 Ha opa umi kuimba'e hembýva umi rréi ehérsitogui tuichaiterei okyhyje hekovégui, ha oñani ha oity hikuái pe táva Chazar murálla rokẽ, ha enterove oike hikuái pe siudápe isegúro hag̃ua.

10 Ha okañy hikuái tavaguasu Chazar mbytépe, tavaguasu Chazar tuicha ha tuichaitereígui, ha opa ko'ã ehérsito oike rire pe siudápe, Jacob ra'ykuéra oñani hapykuéri pe siuda peve.

11 Ha irundy kuimba'e ipu'akapáva, ikatupyrýva ñorairõme, osẽ pe tavaguasúgui ha oñembo'y pe tavaguasu rokẽ rovái, ipópe kysepuku ha lánsa ojepe'áva, ha oñemoĩ hikuái Jacob ra'ykuéra rovái, ha ndohejamo'ãi oike hikuái pe tavaguasúpe.

12 Upéi Neftalí odipara ha oike ijapytepekuéra ha ikyse puku oinupã mokõivévape ha oikytĩ iñakã peteĩ jeýpe.

13 Ha ojere ambue mokôi rendápe, ha péina ápe okañyha hikuái, ha ha'e omuña chupekuéra, ohupyty chupekuéra, oinupã ha ojuka chupekuéra.

14 Ha Jacob ra'ykuéra og̃uahẽ pe siudápe ha ohecha oĩha ótro murálla pe siudápe, ha oheka hikuái pe murálla rokẽ ha ndojuhúi, ha Judá opoi pe murálla ári, ha Simeón ha Leví oho hapykuéri, ha mbohapyvéva oguejy pe murállagui pe siudápe.

15 Ha Simeón ha Leví ojukapaite umi kuimba'e oñani va'ekue oñani hag̃ua pe siudápe, ha avei umi oikóvape pe siudápe hembireko ha imembykuéra ndive, ojuka hikuái kyse puku reheve, ha pe siuda sapukái ojupi yvágape.

16 Dan ha Neftalí opoi pe murálla ári ohecha hag̃ua mba'épa omoñepyrũ pe tyapu, Jacob ra'ykuéra ojepy'apyeterei iñermanokuérare, ha ohendu hikuái umi oikóva upe siudápe oñe'ẽ hasẽ ha ojerure asy, he'ívo: "Pejagarra opa mba'e jarekóva pe siudápe ha tereho, ani orejuka".

17 Judá, Simeón ha Leví ndojukavéima rire umi oikóvape pe siudápe, ojupi hikuái pe murállare, ha ohenói Dan ha Neftalípe, oĩva pe murálla ári, ha umi ermáno hembývape, ha Simeón ha Leví omombe'u chupekuéra mba'éichapa ojeike pe siudápe, ha entéro Jacob ra'ykuéra ou ogueru umi mba'e ojegueru va'ekue.

18 Ha Jacob ra'ykuéra ojagarra umi mba'e ojegueru va'ekue pe siuda de Chazar, umi ovecha ha vaka, ha umi mba'e imba'éva, ha ojagarrapaite umi ikatúva ojejagarra, ha oho upe árape upe távagui.

19 Ha ambue árape Jacob ra'ykuéra oho Sartónpe, ohendúgui hikuái Sartón kuimba'ekuéra opytáva tavaguasúpe oñembyatyha oñorairõ hag̃ua hendivekuéra ojuka haguére imburuvicha guasúpe, ha Sartón ha'e peteĩ tavaguasu ijyvatetereíva ha imbaretéva, ha oguereko peteĩ korapy pypuku ojeréva pe tavaguasúre.

20 Pe murálla pilár oreko cincuenta métro rupi ha ipekue cuarenta métro, ha ndaipóri moõpa oike peteĩ kuimba'e pe siudápe pe murálla káusare, ha Jacob ra'ykuéra ohecha pe siuda murálla, ha oheka hikuái peteĩ okẽ ipype péro ndojuhúi.

21 Pe siuda rokẽ oĩ tapykuépe, ha entéro kuimba'e oikeséva pe siudápe ou upe tapére ha ojere pe siuda pukukue, ha upéi oike pe siudápe.

22 Ha Jacob ra'ykuéra ohechávo ndaikatuiha ojuhu tape oike hag̃ua pe tavaguasúpe, ipochyeterei, ha umi oikóva upe távape ohechávo Jacob ra'ykuéra ouha hendápekuéra tuichaiterei okyhyje chuguikuéra, ohendúgui hikuái imbarete ha ojapova'ekue Chazar rehe.

23 Ha umi oikóva tavaguasu Sartón-pe ndaikatúi osẽ Jacob ra'ykuéra gotyo oñembyaty rire tavaguasúpe oñorairõ hag̃ua hendivekuéra, ani hag̃ua upéicha oike hikuái pe tavaguasúpe, ha katu ohechávo ouha hikuái hendápekuéra, tuichaiterei okyhyje hikuái, ohendúgui hikuái imbarete ha ojapova'ekue Chazar rehe.

24 Upémarõ umi oikóva Sartónpe pya'e oipe'a pe puente oĩva pe siuda rapére, hendaguégui, Jacob ra'ykuéra ou mboyve, ha ogueraha hikuái pe siudápe.

25 Ha Jacob ra'ykuéra ou ha oheka tape oike hag̃ua tavaguasúpe, ha ndojuhúi ha umi oikóva upe távape ojupi pe murálla ru'ãme, ha ohecha, ha péina ápe Jacob ra'ykuéra oheka peteĩ ojeike hag̃ua pe siudápe.

26 Ha umi oikóva upe siudápe ojahéi Jacob ra'ykuérape pe murálla ru'ã guive, ha omaldesi chupekuéra, ha Jacob ra'ykuéra ohendu umi ñe'ẽ vai, ha ipochyeterei hikuái, ha ipochy hendy ipypekuéra.

27 Ha Jacob ra'ykuéra ipochy hesekuéra, ha opavave opu'ã ha opu'ã pe murálla ári imbaretekue reheve, ha ipu'aka rupi ohasa pe murálla ipukúva cuarenta métro.

28 Ha ohasávo hikuái pe murálla oñembo'y hikuái pe siuda murálla guýpe, ha ojuhu hikuái opa pe siuda rokẽ oñembotýva okẽ de iérrope.

29 Ha Jacob ra'ykuéra oñemboja oipe'a hag̃ua pe siuda rokẽ, ha umi oikóva upépe ndohejái chupekuéra, pórke pe murálla ru'ã guive omombo hi'arikuéra ita ha flécha.

30 Umi hénte oĩva pe murálla ári ningo 400 kuimba'e rupi, ha Jacob ra'ykuéra ohechávo umi kuimba'e pe siudagua ndohejamo'ãiha oipe'a pe siuda rokẽ, opoi hikuái ha ojupi pe murálla ru'ãme, ha Judá ojupi raẽ pe siuda éste gotyo.

31 Upéi Gad ha Aser ojupi hapykuéri pe siuda eskína kuarahyreike gotyo, ha Simeón ha Leví nórte gotyo, ha Dan ha Rubén sur gotyo.

32 Umi kuimba'e oĩva pe murálla ári, umi oikóva pe siudápe, ohechávo Jacob ra'ykuéra ojupiha hendápekuéra, opavave okañy pe murállagui, oguejy pe siudápe ha okañy pe siuda mbytépe.

33 Isacar ha Neftalí opytáva pe murálla guýpe oñemboja ha oitypa pe siuda rokẽ, ha omyendy tata pe siuda rokẽme, pe iérro oñemongu'e, ha enterove Jacob ra'ykuéra oike pe siudápe, ha'ekuéra ha enterove kuimba'ekuéra, ha oñorairõ hikuái umi oikóva ndive pe siuda de Sartónpe, ha oinupã chupekuéra kyse puku reheve, ha avave nopu'ãi henondépe.

34 Ha 200 kuimba'e rupi okañy pe siudágui, ha enterovéva oho okañy peteĩ tórre oĩvape pe siudápe, ha Judá omuña chupekuéra pe tórre peve ha ha'e oity pe tórre, ho'a umi kuimba'e ári, ha enterovéva omano.

35 Ha Jacob ra'ykuéra ojupi upe tórre técho rapére, ha ohecha hikuái, ha péina ápe oĩ ambue tórre imbarete ha ijyvatéva mombyry pe siudápe, ha ijyvate og̃uahẽ yvága peve, ha Jacob ra'ykuéra pya'e ha oguejy, ha oho opavave

kuimba'ekuéra ndive upe tórrepe, ha ojuhu henyhẽha trescientos kuimba'e, kuña ha mitã michĩvagui.
36 Ha Jacob ra'ykuéra oinupã peteĩ jejuka guasu umi kuimba'e apytépe pe tórrepe ha okañy hikuái ha okañy chuguikuéra.
37 Upe rire Simeón ha Leví omuña chupekuéra, 12 kuimba'e ipu'akapáva ha ipy'aguasúva osẽvo hendápekuéra okañy haguégui.
38 Ha umi doce kuimba'e oñorairõ mbarete Simeón ha Leví ndive, ha Simeón ha Leví ndaikatúi ipu'aka hesekuéra, ha umi kuimba'e ipy'aguasúva omopẽ Simeón ha Leví eskúdo, ha peteĩva oinupã Leví akãre ikyse puku reheve, Leví pya'e omoĩrõ guare ipo iñakãre, okyhyjégui pe kyse puku, ha pe kyse puku oinupã Leví pópe sa'i oipota Leví po oñeikytĩ haguã.
39 Ha Leví ojagarra ipópe pe kuimba'e ipy'aguasúva kyse puku ha oipe'a mbaretépe pe kuimba'égui, ha upévape oinupã pe kuimba'e ipu'akapáva akã, ha oikytĩ iñakã.
40 Once kuimba'e oñemboja oñorairõ hag̃ua Leví ndive, ohechágui peteĩva ojejuka hague, ha Jacob ra'ykuéra oñorairõ, péro Jacob ra'ykuéra ndaikatúi ipu'aka hesekuéra, pórke umi kuimba'e ipoderosoiterei.
41 Ha Jacob ra'ykuéra ohechávo ndaikatumo'ãiha ipu'aka hesekuéra, Simeón osapukái hatã ha tuichaiterei, ha umi once kuimba'e ipu'akapáva oñemondýi ohendúvo Simeón osapukái.
42 Mombyry guive Judá oikuaa Simeón osapukái, ha Neftalí ha Judá oñani ijeskúdo reheve Simeón ha Leví rendápe, ha ojuhu chupekuéra oñorairõha umi kuimba'e ipoderósovandi, ndaikatúi ipu'aka hesekuéra oñembyai rupi ijeskúdo.
43 Neftalí ohecha oñembyaipaha Simeón ha Leví eskúdo, ha oipe'a mokõi eskúdo isiervokuéragui ha ogueru Simeón ha Levípe.
44 Upe árape Simeón, Leví ha Judá oñorairõ mbohapyvéva umi 11 kuimba'e ipu'akapáva ndive kuarahy oike peve, péro ndaikatúi ipu'aka hesekuéra.
45 Ha upéva oñemombe'u Jacob-pe, ha oñembyasyeterei, ha oñembo'e Ñandejárape, ha ha'e ha ita'ýra Neftalí oho ko'ã kuimba'e ipu'akapávare.
46 Ha Jacob oñemboja ha oipyso iarco, ha oñemoag̃ui umi kuimba'e ipu'akapávare, ha ojuka mbohapy kuimba'ekuérape pe arco reheve, ha umi ocho hembýva ojere tapykue gotyo, ha péina ápe, pe ñorairõ oñemboguata hesekuéra tenonde ha tapykuépe, ha okyhyjeterei hikuái hekovégui, ha ndaikatúi oñembo'y Jacob ra'ykuéra renondépe, ha okañy hikuái henondégui.
47 Okañývo ojotopa hikuái Dan ha Aser ndive oúvo hendápekuéra, ha sapy'aitépe ho'a hesekuéra ha oñorairõ hendivekuéra ha ojuka mokõipe, ha Judá ha iñermanokuéra omuña chupekuéra, ha oinupã umi hembývape ha ojuka chupekuéra.
48 Ha opavave Jacob ra'ykuéra ojevy ha oguata pe táva jerére, oheka ojuhúpa kuimba'e, ha ojuhu hikuái veinte mitãrusu rupi peteĩ itakuápe upe távape, ha Gad ha Aser oitypaite chupekuéra, ha Dan ha Neftalí ohesape umi kuimba'e hembýva okañy ha okañyva'ekue pe mokõiha tórregui, ha oitypaite chupekuéra.
49 Ha Jacob ra'ykuéra oinupãpaite umi oikóvape táva Sartónpe, péro umi kuña ha mitã michĩvape oheja hikuái pe siudápe ha ndojukái chupekuéra.
50 Ha opavave oikóva tavaguasu Sarton-pe ha'e kuimba'e ipu'akapáva, peteĩva omuña mil-pe, ha mokõi ijapyteguikuéra ndokañymo'ãi diez mil kuimba'e hembývagui.
51 Ha Jacob ra'y kuéra ojuka kyse puku reheve opa oikóva Sartón távape, avave nopu'ãi hese kuéra, ha oheja hikuái umi kuñáme upe távape.
52 Ha Jacob ra'ykuéra ojagarrapaite umi mba'e ojegueru va'ekue upe távape, ha ojagarra pe oipotáva, ha oipe'a hikuái ovecha ha vaka ha imba'ekuéra upe távagui, ha Jacob ra'ykuéra ojapo Sartón ha ipype oikóvare ojapo haguéicha hikuái Chazar ha ipype oikóvare, ha ojere ha oho hikuái.

MOAKÃHA 39 rehegua

1 Ha Jacob ra'ykuéra ohórõ guare táva Sartóngui, ohóma hikuái doscientos métro rupi ojotopa jave umi oikóvape Tapnac-pe oúvo hendápekuéra, osẽgui oñorairõ hendivekuéra, oinupãgui hikuái Tapnac ruvicha guasu ha opavave kuimba'ekuérape.
2 Upémarõ opavave hembýva Tapnac távape osẽ oñorairõ Jacob ra'ykuéra ndive, ha oimo'ã hikuái oipe'a jey hag̃ua chuguikuéra umi mba'e ojegueraha va'ekue ha umi mba'e ojagarra va'ekue Chazar ha Sartóngui.
3 Ha umi kuimba'e hembýva Tapnac-gua oñorairõ Jacob ra'ykuéra ndive upe tendápe, ha Jacob ra'ykuéra oinupã chupekuéra, ha okañy hikuái henondépe, ha omuña chupekuéra tavaguasu Arbelan peve, ha opavave ho'a Jacob ra'ykuéra renondépe.
4 Ha Jacob ra'ykuéra ohojey ha ou Tapnac-pe, oipe'a hag̃ua Tapnac mba'erepy, ha og̃uahẽvo Tapnac-pe ohendu hikuái Arbelan tavayguakuéra osẽ hague ohug̃uahẽ chupekuéra osalva hag̃ua ijoyke'ykuéra mba'e oipyhýva, ha Jacob ra'ykuéra oheja diez kuimba'ekuérape Tapnácpe omonda hag̃ua pe siuda, ha osẽ hikuái Arbela tavayguakuéra gotyo.
5 Ha umi kuimba'e Arbelangua osẽ hembirekokuéra ndive oñorairõ hag̃ua Jacob ra'ykuéra ndive, hembirekokuéra ikatupyry haguére ñorairõme, ha osẽ hikuái, cuatrocientos kuimba'e ha kuña rupi.
6 Ha opavave Jacob ra'ykuéra osapukái hatã, ha enterovéva oñani umi oikóva Arbelan gotyo, ha iñe'ẽ tuicha ha tuichaitereívape.
7 Umi oikóva Arbelanpe ohendu Jacob ra'ykuéra osapukái ryapu, ha osapukái hikuái león ryapuicha, ha pe mar ha ola okororõháicha.
8 Ha kyhyje ha kyhyje ojagarra ikorasõ Jacob ra'ykuéra rupi, ha okyhyjeiterei hikuái chuguikuéra, ha ojere ha okañy hikuái henondépe tavaguasúpe, ha Jacob ra'ykuéra omuña chupekuéra pe tavaguasu rokẽme, ha ou hi'arikuéra upe tavaguasúpe.
9 Ha Jacob ra'ykuéra oñorairõ hendivekuéra upe távape, ha opa ikuñanguéra oñorairõ Jacob ra'ykuéra ndive, ha pe ñorairõ ivaieterei ijapytepekuéra upe ára pukukue ka'aru peve.
10 Ha Jacob ra'ykuéra ndaikatúi ipu'aka hesekuéra, ha Jacob ra'ykuéra haimete omano upe ñorairõme, ha Jacob ra'ykuéra osapukái Ñandejárape ha tuicha imbarete ka'aru gotyo, ha Jacob ra'ykuéra oinupã kysepuku rembe'ýpe opa

umi oikóvape Arbelan-pe, kuimba’e, kuña ha mitã michĩvape.
11 Ha avei umi tavayguakuéra okañyva’ekue Sartóngui hembýva, Jacob ra’ykuéra oinupã chupekuéra Arbelan-pe, ha Jacob ra’ykuéra ojapo Arbelan ha Tapnac rehe ojapo haguéicha Chazar ha Sartón rehe, ha umi kuña ohechávo opa kuimba’e omanóma hague, oho hikuái pe tavaguasu techo ári ha oinupã Jacob ra’ykuérape oky rupi ita amaicha.
12 Ha Jacob ra’ykuéra pya’e oho pe siudápe ha ojagarrapaite umi kuñáme ha ojuka chupekuéra kyse puku reheve, ha Jacob ra’ykuéra ojagarrapaite umi mba’e ojegueru va’ekue ha mba’e opoko va’ekue, ovecha, vaka ha vaka.
13 Ha Jacob ra'y kuéra ojapo Macnaymá rehe ojapo haguéicha Tapnac, Cázar ha Siló rehe, ha ojere upégui ha oho.
14 Ha pe quinto díape Jacob ra’ykuéra ohendu Gaas retãyguakuéra oñembyaty hague hesekuéra oñorairõ hag̃ua, ojuka haguére hikuái irréi ha imburuvichakuérape, oĩmagui catorce kapitán táva Gaas-pe, ha Jacob ra’ykuéra ojukapaite chupekuéra ñorairõ ypykuépe.
15 Upe árape Jacob ra’ykuéra oñemonde hi’árma ñorairõrã, ha oguata hikuái oñorairõ hag̃ua umi oikóvare Gaas-pe, ha Gaaspe oĩ peteĩ puévlo imbarete ha ipu’akapáva amorréokuéragui, ha Gaas ha’e va’ekue pe siuda imbaretevéva ha imbaretevéva opa umi amorréo siuda apytépe, ha oreko mbohapy murálla.
16 Ha Jacob ra’ykuéra og̃uahẽ Gaas-pe ha ojuhu hikuái pe siuda rokẽ oñembotypa, ha amo 500 kuimba’e oñembo’ýva pe murálla okapegua ru’ãme, ha peteĩ tavayguakuéra hetaiterei yvyku’íicha yguasu rembe’ýpe oñemoĩ emboscada Jacob ra’ykuérape g̃uarã pe siuda okáguio oĩva hapykuépe.
17 Ha Jacob ra’ykuéra oñemboja oipe’a hag̃ua tavaguasu rokẽ, ha hi’ag̃ui aja hikuái, péina ápe umi oĩva emboscada-pe pe tavaguasu rapykuéri osẽ hendaguágui ha ojere Jacob ra’ykuérare.
18 Ha Jacob ra’ykuéra oñemboty Gaas retãyguakuéra apytépe, ha pe ñorairõ oho henondépe ha hapykuépe, ha entéro umi kuimba’e oĩva pe murálla ári, oity hikuái pe murállagui flécha ha ita.
19 Ha Judá ohechávo umi kuimba’e Gaas-gua ipohýietereiha chupekuéra, osapukái peteĩ sapukái oporokutu ha tuichaitereíva ha enterove kuimba’e Gaas-gua okyhyjeterei Judá sapukái oñe’ẽvo, ha kuimba’ekuéra ho’a pe murállagui pe sapukái ipu’akapávare, ha enterove umi oúva okáguio ha hyepýgui okyhyjeiterei hekovégui.
20 Ha Jacob ra’ykuéra oñemoag̃ui gueteri oity hag̃ua pe siuda rokẽ, ha umi kuimba’e Gaasgua omombo hesekuéra ita ha flécha pe murálla ru’ãgui, ha okañy chupekuéra pe okẽgui.
21 Ha Jacob ra’ykuéra ohojey umi kuimba’e Gaasgua oĩvare hendivekuérare pe siuda okaháre, ha oinupã vaieterei chupekuéra, oinupãramoguáicha chupekuéra calabaza, ha ndaikatúi oñembo’y hikuái Jacob ra’ykuéra kóntrape, kyhyje ha kyhyje ojagarrágui chupekuéra Judá sapukái.
22 Ha Jacob ra’ykuéra ojukapaite umi kuimba’e oĩvape pe siuda okaháre, ha Jacob ra’ykuéra oñemoag̃ui gueteri ojapo hag̃ua peteĩ jeike pe siudápe, ha oñorairõ hag̃ua pe siuda murálla guýpe, péro ndaikatúi hikuái opa umi oikóva Gaas-pe opytáva pe siudápe, ojerégui opa hendápe Gaas murállare, upévare Jacob ra’ykuéra ndaikatúi oñemboja pe siudápe oñorairõ hag̃ua hendivekuéra.
23 Ha Jacob ra’ykuéra oñemoag̃ui peteĩ eskínape oñorairõ hag̃ua pe murálla guýpe, umi oikóva Gaaspe omombo hi’arikuéra flécha ha ita okyháicha, ha okañy hikuái pe murálla guýgui.
24 Gaas retãyguakuéra oĩva pe murálla ári, ohechávo Jacob ra’ykuéra ndaikatumo’ãiha ipu’aka hesekuéra pe murálla guýgui, ojahéi Jacob ra’ykuérape ko’ã ñe’ẽme.
25 ¿Mba’e piko peẽme pe ñorairõme ndaikatumo’ãiva pegana? ¿ikatúpa upéicharõ pejapo pe táva ipu'akapáva Gaas ha ipype oikóvare pejapo haguéicha umi amorréo távare ipu'akapávare? Añetehápe umi ikangýva ore apytépe rejapo umi mba'e, ha rejuka chupekuéra táva rokẽme, ndoguerekóigui mbarete okyhyjéramo hikuái nde sapukái ryapu rehe.
26 Ha ikatútapa upéicharõ peñorairõ ko lugárpe? Katuete ko'ápe pemanóta opavave, ha ore rovengáta umi táva peẽ pehundi va'ekue mba'ére.
27 Umi oikóva Gaas-pe tuicha ojahéi Jacob ra’ykuérape ha ojahéi hesekuéra idioskuéra ndive, ha osegi oity hesekuéra flécha ha ita pe murálla guive.
28 Upémarõ Judá ha iñermanokuéra ohendu umi oikóva Gáspe he’íva ha ipochyeterei hikuái, ha Judá oenvidia Ijárape ko mba’ére, ha osapukái ha he’i: “Che Ruvicha, eipytyvõ, emondo ore ha ore ermanokuérape”.
29 Ha oñani mombyry opa ipu’aka reheve, ikyse puku oipe’áva ipópe, ha opu’ã yvýgui ha imbarete rupi, ojupi pe murállare, ha ikyse puku ho’a ipógui.
30 Judá osapukái pe murálla ári, ha opavave kuimba’e oĩva pe murálla ári okyhyjeterei, ha oĩ ho’áva pe murállagui pe siudápe ha omanóva, ha umi oĩva gueteri pe murálla ári ohechávo Judá imbareteha, tuichaiterei okyhyje ha okañy hikuái hekove rehehápe pe siudápe ojesalva hag̃ua.
31 Oĩ oñembopy’aguasu va’ekue oñorairõ hag̃ua Judá ndive pe murálla ári, ha hi’ag̃uíma ojuka hag̃ua chupe ohechávo ndaiporiha kyse puku Judá pópe, ha oimo’ã oitytaha chupe pe murállagui iñermanokuérape, ha veinte kuimba’e upe siudygua ojupi oipytyvõ hag̃ua chupekuéra, ha ojere Judáre ha enterovéva osapukái hese, ha oñemboja hese kyse puku oipe’áva reheve, ha okyhyje hikuái Judá, ha Judá osapukái iñermanokuérape pe murálla guive.
32 Ha Jacob ha ita’yrakuéra oguenohẽ pe arco pe murálla guýgui, ha oinupã mbohapy kuimba’e oĩvape pe murálla ári, ha Judá osegi osapukái ha ha’e osapukái: “Ñandejára orepytyvõ, Ñandejára orepe’a, ha osapukái hatã pe murálla ári, ha mombyry guive oñehendu pe sapukái.
33 Ha ko sapukái rire ha’e osapukái jey jey, ha opa umi kuimba’e ojeréva Judáre pe murálla ru’ãme okyhyjeterei, ha káda uno omombo ikyse puku ipógui ohendúvo Judá sapukái ha oryrýi, ha okañy.
34 Judá ojagarra umi kyse puku ho’a va’ekue ipópe, ha Judá oñorairõ hendivekuéra ha ojuka veinte kuimba’ekuérape pe murálla ári.
35 Ha ochenta kuimba’e ha kuña rupi ojupi gueteri pe murállape pe siudágui ha enterove ojere Judáre, ha Ñandejára oimprimi ikorasõme pe kyhyje Judágui, ndaikatumo’ãiha oñemboja hese.
36 Ha Jacob ha opavave oĩva hendive oguenohẽ pe arco pe murálla guýgui, ha ojuka hikuái umi kuimba’e pe murálla

ári, ha ho'a hikuái pe murálla guýpe, Jacob ha ita'yrakuéra renondépe.
37 Ha umi hénte oĩva pe murálla ári oechávo ho'a hague veinte kuimba'e, oñani gueteri Judá gotyo kyse puku reheve, péro ndaikatúi oñemboja hese okyhyjeterei rupi Judá imbaretégui.
38 Peteĩ kuimba'e ipu'akapáva hérava Arud oñemboja oinupã hag̃ua Judá akãre ikyse puku reheve, ha Judá pya'e omoĩ iñakãre ijeskúdo, ha pe kyse puku oinupã pe eskúdo, ha ojedividi mokõi hendápe.
39 Ha ko karai ipu'akapáva oinupã rire Judápe oñani hekove rehe, okyhyjégui Judágui, ha ipy ojere pe murálla ári ha ho'a Jacob ra'ykuéra apytépe oĩva pe murálla guýpe, ha Jacob ra'ykuéra oinupã chupe ha ojuka chupe.
40 Judá akã hasy chupe pe kuimba'e ipoderósova oinupã haguére, ha Judá haimete omano chugui.
41 Ha Judá osapukái pe murálla ári pe mba'e hasývagui oúva pe golpe rupive, Dan ohendúvo chupe, ha ipochy hendy hyepýpe, ha ha'e avei opu'ã ha oho mombyry ha odipara ha opoi yvýgui ha ojupi pe murálla ári ipochy pochy reheve.
42 Dan og̃uahẽvo pe murálla ári hi'ag̃uíva Judágui, opa umi kuimba'e oĩva pe murálla ári okañy, oñembo'y va'ekue Judá rovái, ha ojupi hikuái pe murálla mokõihápe, ha oity hikuái flécha ha ita Dan ha Judá ári pe mokõiha murállagui, ha oñeha'ã omosẽ chupekuéra pe murállagui.
43 Umi flécha ha ita oity Dan ha Judápe, ha haimete ojejuka chupekuéra pe murálla ári, ha okañyhápe Dan ha Judá pe murállagui, ojeataka chupekuéra flécha ha ita mokõiha murállagui.
44 Ha Jacob ha ita'yrakuéra oĩ gueteri pe siuda rokẽme pe primer murálla guýpe, ha ndaikatúi ombohasa hikuái iarco umi oikóvare upe siudápe, ndaikatúigui ohecha chupekuéra, oĩgui pe murálla mokõiha ári.
45 Dan ha Judá ndaikatuvéima rire ogueraha umi ita ha flécha ho'áva hi'arikuéra pe mokõiha murállagui, mokõivéva opu'ã pe mokõiha murálla ári pe siuda tavayguakuéra ypýpe, ha umi siudagua oĩva pe mokõiha murálla ári oechávo Dan ha Judá og̃uahẽha chupekuéra pe mokõiha murálla ári, enterovéva osapukái ha oguejy umi murálla mbytépe.
46 Ha Jacob ha ita'yrakuéra ohendu umi hénte oĩva pe siudápe osapukái ryapu, ha oĩ gueteri hikuái pe siuda rokẽme, ha ojepy'apy hikuái Dan ha Judáre ndohecháiva chupekuéra, ha oĩ hikuái pe segundo murálla ári.
47 Upéi Neftalí ojupi ipochy pochy reheve ha opoi pe primer murálla ári oecha hag̃ua mba'épa omoñepyrũ pe sapukái ohenduva'ekue hikuái pe siudápe, ha Isacar ha Zabulón oñemboja oity hag̃ua pe siuda rokẽ, ha oipe'a hikuái pe siuda rokẽ ha oike pe siudápe.
48 Upéi Neftalí opoi pe primer murálla guive pe segundo peve, ha ou oipytyvõ iñermanokuérape ha umi oikóva Gaaspe oĩva pe murálla ári, oechávo Neftalí ha'eha pe tercero ojupíva oipytyvõ hag̃ua iñermanokuérape, enterovéva okañy ha oguejy pe siudápe, ha Jacob ha enterove ita'ýra ha entéro imitãrusúpe ou pe siudápe hendápekuéra.
49 Upémarõ Judá, Dan ha Neftalí oguejy pe murállagui pe siudápe ha omuña umi oikóvape pe siudápe, ha Simeón ha Leví ou pe siuda okaháre ha ndoikuaái ojeavri hague pe okẽ, ha ojupi upégui pe murállape ha oguejy iñermanokuéra rendápe pe siudápe.
50 Ha umi oikóva upe tavaguasúpe oguejypaite pe tavaguasúpe, ha Jacob ra'ykuéra ou hendápekuéra diferénte hendápe, ha pe ñorairõ oñemboguata hesekuéra henondépe ha hapykuéguio, ha Jacob ra'ykuéra oinupã vaieterei chupekuéra, ha ojuka veinte mil rupi kuimba'e ha kuñáme, ni peteĩva ndaikatúi opu'ã Jacob ra'ykuéra kóntrape.
51 Ha pe tuguy osyry heta pe siudápe, ha ha'ete peteĩ ysyry, ha pe tuguy osyry peteĩ rrójoicha pe siuda oka gotyo, ha og̃uahẽ Betcorín desiértope.
52 Betcorín tavayguakuéra oecha mombyry guive tuguy osyryha táva Gaas-gui, ha ijapyteguikuéra setenta kuimba'e rupi odipara oecha pe tuguy, ha og̃uahẽ hikuái pe tuguy oĩháme.
53 Ha osegi hikuái pe tuguy rapére ha og̃uahẽ pe siuda de Gaas murállape, ha oecha hikuái pe tuguy osẽva pe távagui, ha ohendu hikuái pe sapukái umi oikóvagui Gaas-pe, ojupígui yvágape, ha pe tuguy osyry hetaiterei ohóvo peteĩ ysyry ryruicha.
54 Entéro Jacob ra'ykuéra oinupã gueteri umi oikóvape Gáspe, ha ojuka hikuái ka'aru peve, 20.000 kuimba'e ha kuña rupi, ha Coringua he'i: "Añetehápe péicha ojapo umi evréo, pórke ko'ág̃a peve oñorairõ hína hikuái entéro umi amorréo siudápe".
55 Ha umi tavayguakuéra pya'e ha oñani Betcorínpe, ha peteĩ teĩ ogueraha hi'armakuéra ñorairõrã, ha osapukái hikuái opa Betcorínpe oikóvape, oñemonde avei hi'armakuéra ñorairõrã oho hag̃ua oñorairõ Jacob ra'ykuéra ndive.
56 Ha Jacob ra'ykuéra oinupãpa rire umi oikóvape Gaaspe, oguata hikuái pe siuda jerére oipe'a hag̃ua opa umi ojejukávape, ha oúvo pe siuda ryepy gotyo ha mombyryve ojotopa mbohapy kuimba'e ipu'akaitereívape, ha ndaipóri kyse puku ipópe.
57 Ha Jacob ra'ykuéra ojupi pe lugár oĩháme, ha umi kuimba'e ipu'akapáva odipara, ha peteĩva ojagarra Zabulónpe, ha'e oechávа peteĩ mitãkaria'y ha ijyvate'ỹva, ha ipu'aka reheve oity chupe yvýpe.
58 Ha Jacob oñani hendápe ikyse puku reheve ha Jacob oinupã chupe ijyvy guýpe kyse puku reheve, ha oikytĩ chupe mokõi hendápe, ha hetekue ho'a Zabulón ári.
59 Pe mokõiha oñemboja ha ojagarra Jacóbpe oity hag̃ua chupe yvýpe, ha Jacob ojere hendápe ha osapukái chupe, Simeón ha Leví katu odipara oinupã chupe ijyva ári kyse puku ha oity chupe yvýpe.
60 Ha pe kuimba'e ipu'akapáva opu'ã yvýgui ipochy pochy reheve, ha Judá ou hendápe oñemoĩ mboyve, ha oinupã chupe iñakãre kyse puku reheve, ha iñakã ojepe'a ha omano.
61 Ha pe mbohapyha kuimba'e ipu'akapáva, oechávo ojejuka hague iñirũnguérape, odipara Jacob ra'ykuéra renondégui, ha Jacob ra'ykuéra omuña chupe upe siudápe; ha pe kuimba'e ipu'akapáva okañy aja ojuhu peteĩ kysepuku umi oikóva upe távape, ha ohupi ha ojere Jacob ra'ykuéra gotyo ha oñorairõ hendivekuéra upe kyse puku reheve.
62 Ha pe kuimba'e ipu'akapáva odipara Judá gotyo oinupã hag̃ua chupe espádape, ha ndaipóri eskúdo Judá pópe. ha oinupã aja chupe, Neftalí pya'e ojagarra ijeskúdo ha omoĩ

Judá akãre, ha pe kuimba'e ipu'akapáva kyse puku oinupã Neftalí eskúdo ha Judá okañy pe kyse pukugui.
63 Simeón ha Leví oñani ikyse puku reheve pe kuimba'e ipoderósovare ha oinupã mbaretépe ikyse puku reheve, ha umi mokõi kyse puku oike pe kuimba'e ipu'akapáva retepýpe ha omboja'o mokõi hendápe, ipukukue.
64 Upe tiémpope Jacob ra'ykuéra ojuka umi mbohapy kuimba'e ipu'akapávape, entéro umi oikóvape Gaaspe, ha ko'ẽmbotávo pe ára.
65 Ha Jacob ra'ykuéra oguata Gaas jerére ha ojagarrapaite umi mba'e oguenohẽva upe siudápe, umi mitã ha kuña ndohejáiva oikove, ha Jacob ra'ykuéra ojapo Gaas rehe ojapo haguéicha Sartón ha Siló rehe.

MOAKÃHA 40 rehegua

1 Jacob ra'y kuéra ogueraha opa mba'e ojegueru vaekue Gaas-gui, ha osẽ pyharekue upe távagui.
2 Osẽ hikuái oguata Betcorín kastíllo gotyo, ha umi oikóva Betcorínpe oho pe kastíllope ohug̃uahẽ hag̃ua chupekuéra, ha upe pyharépe Jacob ra'ykuéra oñorairõ umi oikóva ndive Betcorínpe, Betcorín kastíllope.
3 Ha opa umi oikóva Betcorin-pe ha'e kuimba'e ipu'akapáva, peteĩva nokañýi mil kuimba'e renondégui, ha oñorairõ hikuái upe pyharépe pe kastíllo ári, ha mombyry guive oñehendu sapukái upe pyharépe, ha yvy oryrýi osapukái haguére hikuái.
4 Ha opavave Jacob ra'ykuéra okyhyje umi kuimba'égui, ndojepokuaáigui oñorairõ pytũmbýpe, ha tuicha oñemotĩ hikuái, ha Jacob ra'ykuéra osapukái Ñandejárape, he'ívo: "Eme'ẽ ore pytyvõ Ñandejára, orepe'a ani haguã romano ko'ã kuimba'e noñesirkunsidáiva pópe.
5 Ha andejra ohendu Jacob ra'ykuéra ñe'ẽ, ha Ñandejára ojapo tuicha kyhyje ha ñembotavy ojagarra hag̃ua Betcorin tavayguakuérape, ha oñorairõ hikuái ojuehe peteĩva ojuehe pyhare pytũmbýpe, ha hetaiterei ojuka ojuehe.
6 Ha Jacob ra'ykuéra, oikuaávo Ñandejára ogueru hague peteĩ espíritu ivaíva umi kuimba'e apytépe, ha peteĩ teĩ oñorairõha hapichakuéra ndive, osẽ Betcorín tavayguakuéra apytégui ha oho mombyry peve pe kastíllo de Betcoríngui, ha mombyryve, ha opyta hikuái upépe segúromente imitãrusukuéra ndive upe pyharépe.
7 Ha Betchorin tavayguakuéra oñorairõ pyhare pukukue, peteĩ kuimba'e ijoyke'y ndive, ha ambuéva hapicha ndive, ha osapukái hikuái oparupiete pe kastíllo ári, ha mombyry guive oñehendu sapukái, ha yvy tuichakue oryrýi iñe'ẽre, ipu'akagui hikuái opa tavayguakuéra yvy arigua ári.
8 Ha enterove oikóva umi siuda de cananeo, hitita, amorréo, hivita ha enterove rréi Canaánpe, ha avei umi oĩva Jordán rembe'ýpe, ohendu pe sapukái ryapu upe pyharépe.
9 Ha'e kuéra he'i: —Añetehápe ko'ãva hína umi evréo oñorairõva umi 7 táva ndive. ha máva piko ikatu oñemoĩ umi hebreo kóntrape?
10 Ha opavave oikóva umi cananeo távape, ha opavave oĩva Jordán rembe'ýpe, tuicha okyhyje Jacob ra'ykuéragui, he'ígui hikuái: "Péina ápe ojejapóta ñandéve ojejapo haguéicha umi távare, máva piko ikatúta oñemoĩ imbarete mbarete rehe?
11 Ha umi chorinta sapukái tuichaiterei upe pyharépe, ha okakuaa ohóvo; ha oinupã hikuái pyhareve peve, ha hetaiterei ijapytepekuéra ojejuka.
12 Ko'ẽmbotávo, Jacob ra'ykuéra opu'ã ko'ẽmbotávo ha ojupi pe kastíllope, ha oinupã vaieterei umi Corinita hembývape, ha enterove ojejuka hikuái pe kastíllope.
13 Ha pe seis día ojekuaa, ha enterove oikóva Canaánpe ohecha mombyry guive umi hénte Betcoríngua oñeno omanóvape pe kastíllope, ha oñemosarambi ovecha ra'y ha kavara retekueicha.
14 Ha Jacob ra'ykuéra oguerahapaite umi mba'e ojagarra va'ekue Gaas-gui ha oho Betcorínpe, ha ojuhu hikuái pe siuda henyhẽva tapichágui yvyku'íicha, ha oñorairõ hendivekuéra, ha Jacob ra'ykuéra ojuka chupekuéra upépe ka'aruete peve.
15 Ha Jacob ra'y kuéra ojapo Betcorín rehe ojapo haguéicha Gaas ha Tapnac rehe, ha ojapo haguéicha Chazar, Sartón ha Siló rehe.
16 Ha Jacob ra'ykuéra ogueraha hendivekuéra umi mba'e ojegueru va'ekue Betcoríngui ha entéro umi mba'e ojegueru va'ekue umi siudape, ha upe árape oho hikuái hógape Siquempe.
17 Ha Jacob ra'ykuéra og̃uahẽ hógape táva Siquempe, ha opyta hikuái pe siuda okaháre, ha upéi opytu'u upépe ñorairõgui, ha opyta upépe pyhare pukukue.
18 Ha enterove hembiguái kuéra ha opa mba'e oipe'a va'ekue umi siudagui, osẽ pe siuda okaháre, ha ndoikéi pe siudápe, pórke he'i hikuái: "Oiméne oĩve oñorairõ ore kóntrape, ha ou oremongora Siquempe".
19 Ha Jacob ha ita'ýra ha hembiguaikuéra opyta upe pyharépe ha ambue árape pe ñu Jacob ojogua va'ekue Hamor-gui 5 grámope, ha opa mba'e ojagarra va'ekue hikuái oĩ hendivekuéra.
20 Ha opa mba'e Jacob ra'ykuéra ojagarra va'ekue, oĩ pe ñu pehẽngue, tuichaiterei yvyku'íicha yguasu rembe'ýpe.
21 Ha umi oikóva upe tetãme mombyry guive omaña chupekuéra, ha opa umi oikóva upe tetãme okyhyje Jacob ra'ykuéragui ojapova'ekuégui ko mba'e, ni peteĩ rréi ymaite guive ndojapóigui peichagua.
22 Ha umi siete rréi cananeo-gua odesidi oñemoĩ porãtaha Jacob ra'ykuéra ndive, okyhyjeterei rupi hikuái hekovégui, Jacob ra'ykuéra káusare.
23 Upe árape, séptimo día, Jafía ruvicha guasu Hebróngua omondo ñemiháme Ai ruvicha guasu, Gabaón ruvicha guasu, Salem ruvicha guasu, Adulam ruvicha guasu, Laquis ruvicha guasu, Chazar ruvicha guasu ha Chazar ruvicha guasu ha opa cananeo ruvicha guasu oĩva ipoguýpe, he'i:
24 Pejupi chendive, ha peju che rendápe roho hag̃ua Jacob ra'ykuéra rendápe, ha amoĩta py'aguapýpe hendivekuéra ha ajapóta peteĩ ñe'ẽme'ẽ hendivekuéra, ani hag̃ua oñehundipaite pende retã Jacob ra'ykuéra kyse puku rupive, ojapo haguéicha hikuái Siquem ha umi siuda oĩva ijerére, pehendu ha pehecha haguéicha.
25 Peju vove che rendápe, ani peju heta kuimba'e ndive, + síno káda rréi togueru mbohapy mandatario, ha káda kapitán togueru mbohapy ofisiál.
26 Ha opavave peẽ peju Hebrónpe, ha rohóta oñondive Jacob ra'ykuéra rendápe ha rojerure chupekuéra tojapo hag̃ua peteĩ ñe'ẽme'ẽ py'aguapy rehegua orendive.
27 Ha opa umi rréi ojapo Hebrón rréi omondo haguéicha chupekuéra, opavave oĩgui iñe'ẽ ha omanda guýpe, ha opa umi rréi Canaángua oñembyaty oho hag̃ua Jacob ra'ykuéra rendápe, oñemoĩ porã hag̃ua hendivekuéra; ha Jacob

ra'ykuéra ohojey ha oho pe ñu oĩva Siquempe, ndojeroviapáigui hikuái umi rréi upe tetãmeguáre.
28 Ha Jacob ra'ykuéra ou jey ha opyta diez día pe ñúme, ha avave ndoúi oñorairõ hendivekuéra.
29 Jacob ra'ykuéra ohechávo ndaiporiha ñorairõ, enterove oñembyaty ha oho Siquempe, ha Jacob ra'ykuéra opyta Siquempe.
30 Ohasávo cuarenta día, opavave amorréo rréi oñembyaty opa hendágui ha og̃uahẽ Hebrónpe, Jafíape, rréi de Hebrón.
31 Ha umi rréi ou va'ekue Hebrónpe, oñemoĩ porã hag̃ua Jacob ra'ykuérandi, ha'e veintiún rréi, ha umi kapitán oúva hendivekuéra sesenta y nueve, ha ikuimba'ekuéra 1ciento ochenta y nueve, ha enterove ko'ã rréi ha kuimba'ekuéra opytu'u yvyty Hebrón rembe'ýpe.
32 Upe rire pe rréi de Hebrón osẽ umi tres kapitán ha nueve kuimba'e ndive, ha ko'ã rréi odesidi ohotaha Jacob ra'ykuéra rendápe ojogueraha porã hag̃ua.
33 Hebrón ruvicha guasúpe he'i hikuái: —Tereho ore renonderã ne kuimba'ekuéra ndive ha eñe'ẽ ore rendápe Jacob ra'ykuérape, ha rohóta nde rapykuéri ha romoañete ne ñe'ẽ, ha Hebrón ruvicha guasu ojapo upéicha.
34 Upémarõ Jacob ra'ykuéra ohendu enterove rréi Canaángua oñembyaty ha opytu'u hague Hebrónpe, ha Jacob ra'ykuéra omondo cuatro hembiguáipe espía ramo, ha he'i: "Tereho ehecha ko'ã rréipe, eheka ha ehesa'ỹijo ikuimba'ekuérape sa'i térãpa heta, ha sa'íramo jepe, eipapapaite ha eju jey".
35 Ha Jacob rembiguáikuéra oho ñemiháme ko'ã rréi rendápe, ha ojapo Jacob ra'ykuéra he'i haguéicha chupekuéra, ha upe árape ou jey hikuái Jacob ra'ykuéra rendápe ha he'i chupekuéra: "Roju umi rréi rendápe, ha sa'ieterei hikuái, ha roipapa enterovépe, ha péina ápe, ha'ekuéra oreko doscientos ochenta y ocho, rréi ha kuimba'e.
36 Ha Jacob ra'y kuéra he'i: —Mba'e mbovymínte, upévare nañasẽmo'ãi opavave hendápekuéra. ha pyhareve Jacob ra'ykuéra opu'ã ha oiporavo sesenta y dos kuimba'ekuéra apytégui, ha umi Jacob ra'ykuéra apytégui oho hendivekuéra; ha oñemonde hikuái hi'arma ñorairõrã, he'ígui hikuái: "Oúta oñorairõ haguã orendive, ndoikuaáigui ouha oñemoĩ porã hendivekuéra".
37 Ha Jacob ra'ykuéra oho hembiguáikuéra ndive Siquem rokẽme, umi rréi gotyo, ha itúva Jacob oĩ hendivekuéra.
38 Osẽvo hikuái, péina ápe, rréi Hebrón ha mbohapy kapitán ha nueve kuimba'e hendive ou hína tape pukukue Jacob ra'ykuéra rehe, ha Jacob ra'ykuéra ohupi hesa, ha ohecha mombyry guive Jafía, rréi de Hebrón, ikapitánkuéra ndive, ouha hendápekuéra, ha Jacob ra'ykuéra oñembo'y Sequem rokẽ rendaguépe ha omano ndaha'éi oprocedéva.
39 Ha pe rréi de Hebrón osegi oñemotenonde, ha'e ha umi kapitán, oñemoag̃ui meve Jacob ra'ykuérape, ha ha'e ha umi kapitán oñesũ chupekuéra yvýpe, ha pe rréi de Hebrón oguapy umi kapitán ndive Jacob ha ita'yrakuéra renondépe.
40 Jacob ra'y kuéra he'i chupe: —Mba'e piko ojehu nderehe, Hebrón ruvicha guasu? mba'ére piko reju ore rendápe ko árape? mba'épa rejerure orehegui? Hebrón ruvicha guasu he'i Jacóbpe: —Ajerure ndéve che ruvicha, opavave cananeo ruvicha guasu ko árape ou oñemoĩ porã haguã nendive.
41 Ha Jacob ra'ykuéra ohendu rréi de Hebrón ñe'ẽ, ha nomoneĩri hikuái umi mba'e oproponéva, Jacob ra'ykuéra ndojeroviavéigui hese, oimo'ãgui hikuái pe rréi de Hebrón oñe'ẽha chupekuéra ñembotavy.
42 Ha pe rréi Hebrón oikuaa Jacob ra'ykuéra ñe'ẽ rupive, ndogueroviái hague hikuái iñe'ẽ, ha pe rréi de Hebrón oñemboja Jacob rendápe ha he'i chupe: "Ajerure ndéve, che ruvicha, reime hag̃ua segúro opa ko'ã rréi ou hague ne rendápe py'aguapýpe, ndoúigui hikuái opa ikuimba'ekuéra ndive, ni ndoguerúigui hendivekuéra hi'armakuéra ñorairõrã, ha'ekuéra ou haguére aheka haguã py'aguapy che ruvicha ha ita'yrakuéragui.
43 Ha Jacob ra'y kuéra ombohovái rréi Hebrónpe ha he'i: "Emondo opa ko'ã rréi rendápe, ha ere ramo oréve añetegua, tou peteĩ teĩ ore renondépe, ha oúramo ore rendápe arma'ỹre, roikuaáta ohekaha hikuái py'aguapy orehegui.
44 Jafía, rréi de Hebrón, omondo peteĩ kuimba'e rréi rendápe, ha enterovéva oho Jacob ra'ykuéra renondépe ha oñesũ chupekuéra yvýpe, ha ko'ã rréi oguapy Jacob ha ita'yrakuéra renondépe, ha oñe'ẽ chupekuéra:
45 Rohendu opa mba'e rejapova'ekue amorréo rréikuérare nde kysepuku ha nde po ipu'akaitereíva reheve, ani hag̃ua avave opu'ã ne renondépe, ha rokyhyje ndehegui ore rekove rehehápe, ani hag̃ua ojehu oréve ojehu haguéicha hesekuéra.
46 Upévare roju pene rendápe rojapo hag̃ua peteĩ ñe'ẽme'ẽ py'aguapy rehegua ore apytépe, ha ko'ág̃a upévare pekontrata orendive peteĩ konvénio py'aguapy ha añeteguáre, ani hag̃ua peñemboja orendive, ndorojepy'apýi rupi penendive.
47 Ha Jacob ra'ykuéra oikuaa añetehápe ou hague oheka py'aguapy chuguikuéra, ha Jacob ra'ykuéra ohendu chupekuéra, ha ojapo peteĩ konvénio hendivekuéra.
48 Ha Jacob ra'ykuéra ohura chupekuéra ani hag̃ua oike hesekuéra, ha opa cananeo ruvichakuéra ohura avei chupekuéra, ha Jacob ra'ykuéra ome'ẽ chupekuéra impuésto upe ára guive.
49 Ha upe rire opa ko'ã rréi ruvichakuéra ou ikuimba'ekuéra ndive Jacob renondépe, ipópe jopói Jacob ha ita'yrakuérape g̃uarã, ha oñesũ hikuái chupe yvýpe.
50 Ha ko'ã rréi upéi ojerure Jacob ra'ykuérape ha ojerure asy chupekuéra ome'ẽ jey hag̃ua opa mba'e ojagarra va'ekue umi siete amorréo távagui, ha Jacob ra'ykuéra ojapo upéicha, ha ome'ẽ jey hikuái opa mba'e ojagarra va'ekue, umi kuña, umi mitã michĩva, umi vaka ha opa mba'e ojagarrava'ekue, ha omondo chupekuéra, ha peteĩ teĩ oho hikuái itávape.
51 Ha opa ko'ã rréi oñesũ jey Jacob ra'ykuérape, ha omondo térã ogueru chupekuéra heta jopói umi árape, ha Jacob ra'ykuéra omondo ko'ã rréi ha kuimba'ekuérape, ha oho py'aguapýpe chuguikuéra itávape, ha Jacob ra'ykuéra ohojey avei hógape, Siquempe.
52 Upe ára guive oiko py'aguapy Jacob ra'y ha Cananeo ruvicha kuéra apytépe, Israel ñemoñare og̃uahẽ meve Canaán retãme.

MOAKÃHA 41 rehegua

1 Ha pe áño ojeroky jave Jacob ra'ykuéra oho Siquemgui, ha og̃uahẽ hikuái Hebrónpe, itúva Isaac rendápe, ha oiko hikuái upépe, péro ára ha ára okaru hikuái ijovecha ha hymba kuéra Siquempe, pórke umi tiémpope oĩ va'ekue

pasto iporãva ha ikyráva, ha Jacob ha ita'yrakuéra ha enterove hogayguakuéra oikógui Hebrón ñúme.

2 Ha umi árape, upe áñope, Jacob oikove aja cien ha seis áño, Jacob ou haguépe diez áño Padán-Aram-gui, omano Lea Jacob rembireko; ha'e oguereko cincuenta y un año omanórõ guare Hebrónpe.

3 Ha Jacob ha ita'yrakuéra oñotỹ chupe pe itakua oĩva Macpelá ñúme, oĩva Hebrónpe, Abrahán ojogua va'ekue Het ñemoñarekuéragui, oñeñotỹ hag̃ua.

4 Ha Jacob ra'ykuéra oiko itúva ndive Hebrón ñúme, ha opa umi oikóva upe tetãme oikuaa imbarete ha herakuã porã oho upe tetã tuichakue javeve.

5 Upe tiémpope José, Jacob ra'y, ha iñermáno Benjamín, Raquel ra'y, Jacob rembireko, imitã gueteri, ha ndohói ijoyke'ykuéra ndive oñorairõ aja entéro umi amorréo siudápe.

6 Ha José ohechávo ijoyke'ykuéra mbarete, ha ituichaha, omomba'eguasu chupekuéra ha omomba'eguasu chupekuéra, ha katu oñemoĩ tuichave chuguikuéra, ha oñembotuicha hi'arikuéra; ha Jacob, itúva, ohayhuve avei chupe oimeraẽ ita'ýragui, ha'égui peteĩ ta'ýra itujaitéva, ha imborayhu rupive hese, ojapo chugui peteĩ abrigo heta sa'y.

7 Ha José ohechávo itúva ohayhuveha chupe ijoyke'ykuéragui, osegi oñembotuicha ijoyke'ykuéra ári, ha ogueru itúvape marandu vai hesekuéra.

8 Ha Jacob ra'ykuéra ohechávo mba'éichapa José oiko hesekuéra, ha itúva ohayhuveha chupe oimeraẽvagui, ndaija'éi hese ha ndaikatúi oñe'ẽ chupe py'aguapýpe opa ára pukukue.

9 Ha José oguereko diecisiete áño, ha oñembotuicha gueteri ijoyke'ykuéra ári, ha oimo'ã oñemopu'ãtaha hesekuéra.

10 Upe jave osoña, ha ou ijoyke'y kuéra rendápe ha omombe'u chupekuéra ikerayvoty, ha he'i chupekuéra: Che képe ahecha peteĩ sueño, ha péina ápe opavave rojokua hína umi gavilla ñúme, ha che gavilla opu'ã ha oñemoĩ yvýpe ha pende gavilla ojere hese ha oñesũ henondépe.

11 Ijoyke'y kuéra oporandu chupe: —Mba'e piko he'ise ko kerayvoty nde resueñova'ekue? ¿reimo'ã piko ne korasõme oresãmbyhy térã ore sãmbyhytaha?

12 Ha ou gueteri, ha omombeu pe mbae itúva Jacobpe, ha Jacob ohetũ Josépe ohendúvo ko'ã ñe'ẽ ijurúgui, ha Jacob ohovasa Josépe.

13 Ha Jacob ra'ykuéra ohechávo itúva ohovasa hague Josépe ha ohetũ hague chupe, ha ohayhuetereiha chupe, oenvidia ha ndocha'evéima hese.

14 Ha upe rire José iképe ambue iképe ha omombe'u itúvape ijoyke'ykuéra renondépe, ha José he'i itúva ha ijoyke'ykuérape: Péina ápe ahecha jey peteĩ képe, ha péina ápe kuarahy ha jasy ha once mbyjakuéra oñesũ che renondépe.

15 Itúva ohendu José ñe'ẽ ha iképe, ha ohechávo ijoyke'ykuéra ndocha'éiha Josére ko mba'ére, Jacob ojahéi Josépe ijoyke'ykuéra renondépe ko mba'ére, he'ívo: "Mba'e piko he'ise ko sueño nde rehechava'ekue ha ko mba'e reñemomba'eguasúva nde joyke'ykuéra itujavéva ndehegui?

16 Reimo'ã piko ne korasõme che ha nde sy ha ne once joyke'ykuéra rojutaha ha añesũta ndéve, reñe'ẽtaha ko'ã mba'e?

17 Ha ijoyke'ykuéra oenvidia hese iñe'ẽ ha iképe, ha osegi ndocha'éi hese, ha Jacob oñongatu ikorasõme umi sueño.

18 Jacob ra'ykuéra oho peteĩ ára omongaru hag̃ua itúva ovecha kuéra Siquempe, pórke ha'ekuéra ovecha rerekua gueteri umi tiémpope. ha Jacob ra'ykura okaru aja Siquem-pe upe árape, ha ohasáma pe ára oñembyaty haguã mymbakuéra, ha nog̃uahẽi hikuái.

19 Upémarõ Jacob ohecha ita'ýra kuéra otardámaha Siquempe, ha Jacob he'i ipy'apýpe: "Oiméne umi hénte Siquemgua opu'ã oñorairõ hag̃ua hendivekuéra, upévare tarde ou ko árape".

20 Ha Jacob ohenói ita'ýra Josépe ha he'i chupe: —Péina ko árape ne ryvy kuéra okaru Siquem-pe ha ne'ĩra gueteri ou jey hikuái. tereho ko'ág̃a upévare ha ehecha moõpa oĩ hikuái, ha emombe'u jey chéve ne joyke'ykuéra rekoporã ha ovechakuéra rekoporã rehegua.

21 Ha Jacob omondo ita'ýra Josépe Hebrón ñúme, ha José ou iñermanokuérape Siquem-pe, ha ndojuhúi chupekuéra, ha José ojere pe ñu Siquem ypýpe, ohecha haguã moõpa ojere ijoyke'ykuéra, ha ofalta hape desierto-pe, ha ndoikuaái mba'e tapére ohóta.

22 Ha pete andejra ángel ojuhu chupe ojereha hína tape ñu gotyo, ha José he'i Ñandejára ángelpe: Aheka che joyke'ykuérape; ¿Nderehendúi piko moõpa okaru hikuái? ha Ñandejára remimbou he'i Josépe: "Ahecha nde joyke'ykuéra okaruha hína ko'ápe, ha ahendu he'ívo hikuái ohotaha okaru Dotánpe.

23 Ha José ohendu Ñandejára ángel ñe'ẽ, ha oho ijoyke'ykuéra rendápe Dotánpe ha ojuhu chupekuéra Dotánpe omongaru jave ovechakuéra.

24 Ha José oñemotenonde ijoyke'ykuéra rendápe, ha oñemoag̃ui mboyve hesekuéra, ha'ekuéra odesidi ojukataha chupe.

25 Simeón he'i iñermanokuérape: "Ko árape ou ñandéve pe kuimba'e oisu'úva, ha ko'ág̃a eju jajuka chupe ha ñamombo chupe peteĩ yvykua oĩvape pe desiértope, ha itúva oheka vove chupe ñandehegui, ja'éta peteĩ mymba aña ho'upa hague chupe.

26 Upémarõ Rubén ohendu iñermanokuéra he'i va'ekue José rehe, ha he'i chupekuéra: —Nderejapói va'erã ko mba'e, ¿mba'éicha piko roma'ẽta ore ru Jacob rehe? Emombo chupe ko yvykuápe omano haguã upépe, ha katu ani reipyso peteĩ po hi'ári reñohẽ haguã huguy; ha Rubén he'i péicha oipe'a hag̃ua chupe ipógui, ogueru jey hag̃ua chupe itúva rendápe.

27 Ha José og̃uahẽvo ijoyke'ykuéra rendápe oguapy henondépe, ha ha'ekuéra opu'ã hese ha ojagarra chupe ha oinupã chupe yvýpe, ha oipe'a chugui ijao heta sa'yju omondeva'ekue.

28 Ha'ekuéra ogueraha chupe ha oity chupe peteĩ yvykuápe, ha pe yvykuápe ndaipóri y, mbói ha escorpión añónte. Ha José okyhyje umi mbói ha escorpión oĩvagui pe yvykuápe. Ha José osapukái hatã, ha Ñandejára omokañy mbói ha escorpión yvykua rembe'ýpe, ha ndojapói mba'eve ivaíva José rehe.

29 Upémarõ José osapukái pe yvykuágui iñermanokuérape ha he'i chupekuéra: —Mba'e piko ajapo penderehe ha mba'épepa apeka? mba'ére piko ndapekyhyjéi Ñandejáragui che rehe? che ndaha'éi piko nde kangue ha nde ro'ogui, ha ndaha'éi piko Jacob nde ru, che ru? mba'ére piko pejapo ko mba'e che rehe ko árape, ha mba'éicha piko ikatúta pema'ẽ yvate ñande ru Jacob rehe?

30 Ha osegi osapukái ha ohenói ijoyke'ykuérape pe yvykuágui, ha he'i: "O Judá, Simeón ha Leví, che joyke'ykuéra, chemopu'ã pe lugár iñypytũvagui chemoĩ haguégui, ha peju ko árape cheporiahuvereko hag̃ua, peẽ Ñandejára ra'ykuéra, ha che ru Jacob ra'ykuéra. Ha che apeka ramo peẽme, ¿ndaha'éi piko peẽ Abrahán, Isaac ha Jacob ra'y? ohecháramo peteĩ tyre'ỹ oiporiahuvereko chupe, térã peteĩ iñembyahýiva, ome'ẽ chupe mbuja ho'u hag̃ua, térã peteĩ y'uhéi, ome'ẽ chupe y hoy'u hag̃ua, térã peteĩ ijao'ỹva, ojaho'i hikuái ao reheve!
31 Ha mba'éicha piko upéicharõ pejokóta pene poriahuvereko pende ryvygui, che ha'égui pende ro'o ha pende kangue, ha apeka ramo peẽme, katuete pejapóta upéva che ru káusare!
32 Ha José he'i ko'ã ñe'ẽ pe yvykua guive, ha ijoyke'ykuéra ndaikatúi ohendu chupe, ni oñapymi José ñe'ẽre, ha José osapukái ha hasẽ pe yvykuápe.
33 Ha José he'i: "Oikuaárire che ru, ko árape, pe che joyke'ykuéra ojapova'ekue cherehe, ha umi ñe'ẽ he'íva chéve ko árape.
34 Ha opa ijoyke'ykuéra ohendu sapukái ha hasẽ pe yvykuápe, ha ijoyke'ykuéra oho ha ojei pe yvykuágui, ani hag̃ua ohendu hikuái José sapukái ha hasẽ pe yvykuápe.

MOAKÃHA 42 rehegua

1 Ha oho hikuái oguapy pe ótro ládo, peteĩ arco-gui mombyry rupi, ha oguapy hikuái upépe ho'u hag̃ua mbujape, ha okaru aja hikuái, oñemoñe'ẽ oñondivepa mba'épa ojejapóta hese, ojejukátapa chupe térãpa ojegueru jey chupe itúva rendápe.
2 Ha'ekuéra ojoko hína kuri pe konsého, ohupívo hesa, ohecha, ha péina ápe oĩ peteĩ grúpo ismaelgua oúva mombyry guive Galaad rapére, oguejy hag̃ua Egíptope.
3 Upémarõ Judá he'i chupekuéra: "¿Mba'e mba'épa jahupytýta jajukáramo ñane ermánope?". oiméne Ñandejára ojeruréta chupe ñandehegui; péicha ha'e pe consejo oñeproponéva hese, pejapova'erã hese: Péina ko ismael aty oguejýva Egipto-pe.
4 Ko'ág̃a upévare, eju ñamombo chupe chupekuéra, ha ani ñande po oĩ hi'ári, ha ha'ekuéra ogueraháta chupe hendivekuéra, ha okañýta tavayguakuéra upe tetãmegua apytépe, ha nañajukamo'ãi chupe ñande po rupive. Ha pe propuesta ombovy'a ijoyke'ykuérape ha ojapo hikuái Judá he'iháicha.
5 Ha oñe'ẽ aja hikuái ko mba'ére, ha ou mboyve hendápekuéra ismaelita aty, ohasa ijykére siete kuimba'e negociante Madián-gua, ha ohasávo hikuái ijy'uhéi, ha ohupi hikuái hesa ha ohecha pe yvykua José opyrũ haguépe, ha omaña hikuái, ha péina ápe opaichagua guyra oĩha hi'ári.
6 Ha ko'ã madianita oñani pe yvykuápe hoy'u hag̃ua y, oimo'ãgui hikuái oguerekoha y, ha oúvo pe yvykua renondépe ohendu hikuái José ñe'ẽ osapukái ha hasẽ pe yvykuápe, ha omaña hikuái pe yvykuápe, ha ohecha hikuái ha ohecha hikuái oĩha peteĩ mitãrusu iporãva ha ojeguerohory porãva.
7 Ha'e kuéra ohenói chupe ha he'i: "Máva piko nde ha mávapa ndegueru ko'ápe, ha mávapa nemoĩ ko yvykuápe, desiértope? ha opavave oipytyvõ omopu'ã hag̃ua José-pe ha oguenohẽ hikuái chupe, ha oguenohẽ chupe pe yvykuágui, ha ogueraha chupe ha oho hikuái ijehoháe ha ohasa ijoyke'ykuéra ykére.
8 Ko'ãva he'i chupekuéra: —Mba'ére piko pejapo péicha peipe'a haguã ore hegui ore rembiguáipe ha peho haguã? katuete romoĩ ko mitãrusu yvykuápe ha'e opu'ãgui orerehe, ha peju pegueru chupe ha pegueraha mombyry; ko'ágã upéicharõ eme'ẽ jey oréve ore rembiguái.
9 Upémarõ umi madianita he'i Jacob ra'ykuérape: "¿Kóva piko pene rembiguái, térãpa ko kuimba'e penepytyvõ?". oiméne opavave peẽ ha'e hembiguái, ha'e iporãve ha ojeguerohoryvégui oimeraẽva pende apytégui, ha mba'ére piko opavave peñe'ẽ japu ñandéve?
10 Ko'ág̃a norohendúmo'ãi ne ñe'ẽ, ni roñatendemo'ãi ndéve, rojuhu haguére pe mitãrusúpe pe yvykuápe pe desiértope, ha rogueraha chupe. upévare jahóta.
11 Opa Jacob ra'ykuéra oñemboja hese kuéra ha opu'ã hendápe kuéra ha he'i chupekuéra: —Peme'ẽ jey oréve ore rembiguái, ha mba'ére piko opavave pemanóta kyse puku? Madianita kuéra osapukái hese kuéra, ha oguenohẽ ikyse puku ha oñemboja oñorairõ haguã Jacob ra'y kuéra ndive.
12 Ha péina ápe Simeón opu'ã iguapyhágui hesekuéra, ha opu'ã yvýpe ha oguenohẽ ikyse puku ha oñemboja madianita-kuérare ha ha'e osapukái ivaietereíva henondépe, upéicha rupi mombyry guive oñehendu sapukái, ha yvy oryrýi Simeón osapukái haguére.
13 Umi madianita okyhyjeterei Simeón ha osapukái rupi, ha oñesũ hova ári ha oñemondýieterei.
14 Simeón he'i chupekuéra: —Añetehápe che hína Simeón, Jacob hebreo ra'y, che ryvy ndive añoite ohundi Siquem táva ha amorréo táva. péicha avei Tupã ojapóta cherehe, opa pene joyke'ykuéra tavayguakuéra Madiángua, ha avei Canaán rréikuéra, oúramo penendive, ndaikatumo'ãi oñorairõ cherehe.
15 Ko'ág̃a peme'ẽ jey oréve umi mitãrusu pejagarra va'ekue, ani hag̃ua ame'ẽ pende ro'o umi guyra yvágape ha umi animál oĩvape ko yvy ape ári.
16 Umi madianita okyhyjeve Simeón-gui, ha okyhyje ha kyhyje ha ñe'ẽ ñembyasy reheve oñemboja Jacob ra'ykuéra rendápe ha he'i:
17 Añetehápe ere pe mitãrusu ha'eha ne siérvo, ha opu'ã hague nderehe, ha upévare remoĩ chupe pe yvykuápe; mba'e piko rejapóta peteĩ tembiguái opu'ãva ijára rehe? Ko'ágã evende oréve, ha rome'ẽta ndéve opa mba'e rejeruréva chupe. ha Ñandejára ovy'a ojapo haguére upéva ani hag̃ua Jacob ra'ykuéra ojuka ijoyke'ýpe.
18 Ha umi madianita ohecha José iporãha ha ojeguerohoryha. ha'ekuéra oipotaiterei chupe ikorasõme ha pya'e ojogua chupe ijoyke'ykuéragui.
19 Ha Jacob ra'ykuéra ohendu madianitakuérape ha ovende chupekuéra iñermáno Josépe veinte pláta pehẽnguére, ha iñermáno Rubén noĩri hendivekuéra, ha umi madianita ogueraha Josépe ha osegi oho Galaádpe.
20 Ha'ekuéra oho hína kuri pe tapére, ha umi madianita oarrepenti umi mba'e ojapo va'ekuégui ojoguávo pe mitãkaria'ýpe, ha peteĩva he'i ambuépe: "Mba'e piko rojapo ko mba'e roipe'ávo ko mitãrusu evréogui, ha'e ningo iporãiterei ha ojeguerohory chupekuéra".
21 Oiméne oñemondapa ko mitãrusu hebreokuéra retãgui, ha mba'ére piko upéicharõ jajapo ko mba'e? ha ojeheka ha ojejuhúramo chupe ñande pópe ñamanóta ha'e rupive.

22 Ko’ág̃a katuete umi kuimba’e ipy’ahatãva ha ipu’akapáva ovende ñandéve chupe, peteĩva pehechava’ekue ko árape imbarete; ikatu omonda chupe hikuái ijyvýgui imbarete ha ipo ipu’akapáva reheve, ha upévare ovende ñandéve pe mba’e michĩmi ñame’ẽva’ekue chupekuéra.
23 Ha péicha oñe'ẽ aja hikuái oñondive, omaña hikuái, ha péina ismaelita aty oútava ñepyrũrã, ha Jacob ra'ykuéra ohechava'ekue, ohoha ohóvo madianita rendápe, ha madianita he'i ojupe: Peju jahepyme'ẽ ko mitãrusu ismaelita aty oútavape ñande rendápe, ha jajagarráta chupe pe michĩmi ñame'ẽva chupe, ha jaikóta oñemosãsóva hembiapovaígui.
24 Ha ojapo hikuái upéicha, ha og̃uahẽ ismael-kuéra rendápe, ha umi madianita ovende José-pe ismael-kuérape veinte pláta pehẽngue ome’ẽva’ekue chupe ijoyke’ykuérape.
25 Upe rire umi madianita oho Galaádpe, ha umi ismael ogueraha Josépe ha oheja chupe ojupi peteĩ kaméllo ári, ha ogueraha chupe hikuái Egíptope.
26 Ha José ohendu umi ismaelita ohoha Egipto-pe, ha José oñembyasy ha hasẽ ko mba’ére, mombyry eterei Canaán retãgui, itúvagui, ha hasẽ vaieterei ojupi aja kaméllo ári, ha peteĩ kuimba’ekuéra omaña hese, ha oguejy chupe kaméllogui ha oguata yvýre, ha upéicharõ jepe José osegi hasẽ ha hasẽ, ha ha’e he'i: O che ru, che ru.
27 Ha peteĩ ismaelita opu’ã ha oinupã Josépe ijyva ári, ha ha’e osegi hasẽ; ha José ikane’õma tapére, ha ndaikatúi oho hese hi’ánga py’arogui, ha opavave oinupã chupe ha ombohasa asy chupe tapére, ha omondýi hikuái chupe ani hag̃ua hasẽ.
28 Ha andejra ohecha José ambición ha ijepy’apy, ha Ñandejára omboguejy umi kuimba’e ári pytũ ha ñembotavy, ha opavave oinupãva chupe po ipiru.
29 Ha’ekuéra oporandu ojupe: “¿Mba’e piko Ñandejára ojapo ñanderehe tapére?”. ha ndoikuaái hikuái péva ojehuha chupekuéra José rehe. Umi kuimba'e oho tape rehe, ha ohasa hikuái Efrat rapére oñeñotỹ haguépe Raquel.
30 José og̃uahẽ isy sepultúrape, ha José pya’e oho isy sepultúrape, ha ho’a pe sepultúra ári ha hasẽ.
31 Ha José osapukái hatã isy sepultúra ári, ha he’i: “Oh che sy, che sy, nde che memby va’ekue, epu’ã ha ehecha nde ra’y, mba’éichapa oñevende chupe tembiguáiramo, ha ani avave oiporiahuvereko chupe”.
32 O epu’ã ha ehecha nde ra’ýpe, ejahe’o chendive che jepy’apýre, ha ehecha che joyke’ykuéra korasõ.
33 Emopu’ã che sýpe, emopu’ã, epu’ã nde kégui cherehehápe, ha emopu’ã ne ñorairõ che joyke’ykuéra ndive. O mba'éicha piko che ao, ha che vende mokôi jey tembiguái ramo, ha chemomombyry che rugui, ha ndaipóri che poriahuvereko.
34 Emopu’ã ha emoĩ ne rasy hesekuéra Tupã renondépe, ha ehecha mávapepa Tupã ohustifikáta pe huísiope, ha mávapepa okondenáta.
35 Epu’ã, che sy, epu’ã, epu’ã nde kégui ha ehecha che rúpe mba’éichapa hi’ánga oĩ chendive ko árape, ha embopy’aguapy chupe ha embopiro’y ikorasõ.
36 Ha José osegi he’i ko’ã ñe’ẽ, ha José osapukái ha hasẽ vai isy sepultúra ári; ha noñe’ẽvéima, ha ikorasõ py’arogui oiko kirirĩ peteĩ ita pe sepultúra ári.
37 José ohendu peteĩ ñe'ẽ oñe'ẽva chupe yvy guýgui, ha ombohovái chupe ipy'a rasy, ha hasẽ ha oñembo'e ko'ã ñe'ẽme.
38 Che ra’y, che ra’y José, ahendu ne rasẽ ñe’ẽ ha ne ñembyasy ñe’ẽ; Ahecha nde resay; Che aikuaa ne jehasa’asy, che ra’y, ha chembopy’a rasy nde rehehápe, ha heta ñembyasy oñembojoapy che ñembyasýpe.
39 Ko’ág̃a upévare che ra’y, José che ra’y, eha’arõ Ñandejárape, ha eha’arõ chupe ha ani rekyhyje, Ñandejára oĩgui nendive, ha’e nemosãsóta opa jehasa’asýgui.
40 Epu’ã che ra’y, eguejy Egíptope ne jára ndive, ha ani rekyhyje, Ñandejára oĩgui nendive, che ra’y. Ha osegi oñe’ẽ ko’ã ñe’ẽicha Josépe, ha opyta kirirĩháme.
41 Ha José ohendu upéva, ha oñesorprendeiterei ko mba’ére, ha osegi hasẽ; ha upe rire pete ismaelgua ohecha chupe osapukái ha hasẽha pe sepultúra ári, ha ipochy hese, ha omosẽ chupe upégui, ha oinupã chupe ha omaldesi chupe.
42 Upémarõ José he’i umi kuimba’épe: —Ame’ẽta peẽme che mborayhu chegueraha jey hag̃ua che ru rógape, ha ha’e ome’ẽta peẽme heta mba’e.
43 Ha'e kuéra he'i chupe: —Ndaha'éi piko tembiguái, ha moõpa oĩ nde ru? ha reguerekórire peteĩ túva nereñevendéi va’erãmo’ã mokõi jey tembiguái rehe sa’ieterei mba’ére; ha ipochy gueteri hese, ha osegi hikuái oinupã ha okastiga chupe, ha José hasẽ vaieterei.
44 Ha Ñandejára ohecha José jehasa’asy, ha Ñandejára oinupã jey ko’ã kuimba’épe, ha okastiga chupekuéra, ha Ñandejára ojapo pytũmbýpe ojaho’i chupekuéra pe yvy ári, ha pe arasunu omimbi ha pe arasunu opukavy, ha pe yvy oryrýi pe arasunu ha yvytu hatã ñe’ẽme, ha umi kuimba’e oñemondýi ha ndoikuaái moõpa ohota hikuái.
45 Ha umi mymba ha kaméllo opyta, ha ogueraha chupekuéra, péro ndohoséi, oinupã chupekuéra, ha oñembo’y hikuái yvýpe; Umi kuimba'e oporandu ojupe: Mba'e piko Tupã ojapova'ekue ñanderehe? mba'e piko ñane rembiapo vaikue, ha mba'e piko ñande angaipa péicha ojehu ñanderehe ko mba'e?
46 Peteĩva he'i chupekuéra: —Oiméne ko árape ojehu ñandéve ko mba'e pekádo ombohasa asy haguére ko tembiguáipe. ko’ág̃a upévare ejerure mbarete chupe ñaneperdona hag̃ua, ha upéi jaikuaáta mávarepa ojehu ñanderehe ko mba’evai, ha Tupã oiporiahuverekóramo ñanderehe, upéicharõ jaikuaáta opa ko’ã mba’e ouha ñandéve pe angaipa ombohasa asy haguére ko tembiguáipe.
47 Ha umi kuimba’e ojapo upéicha, ha ojerure asy hikuái Josépe ha ojopy chupe operdona hag̃ua chupekuéra; ha he'i hikuái: Ore ropeka Ñandejára ha ndéve, ko'ágã rojerure porã nde Tupãme omboyke haguã ko ñemano ore apytégui, rojavy haguére chupe.
48 Ha José ojapo he’iháicha hikuái, ha Ñandejára ohendu Josépe, ha Ñandejára oipe’a pe mba’asy ha’e ojapo va’ekue umi kuimba’e ári José rehe, ha umi mymba opu’ã yvýgui ha ogueraha chupekuéra, ha oho hikuái, ha pe yvytu atã oñemboguejy ha pe yvy oñembopy’aguapy, ha umi kuimba’e oho oho hikuái oho hag̃ua Egiptope, ha umi kuimba’e oikuaa upéva ko mba’e vai ojehúkuri chupekuéra José káusare.
49 Ha’ekuéra he’i ojupe: —Péina ápe roikuaa ijehasa asy rupi ojehu hague ñanderehe ko mba’e vai. ko’ág̃a upévare

mba'ére piko jaguerúta ko ñemano ñane ánga ári? Jaguereko konsého mba'épa jajapóta ko tembiguáire.
50 Peteĩva he'i: "Añeteháp he'i oréve rogueru jey hag̃ua chupe itúva rendápe. ko'ágã upévare eju, jagueraha jey chupe ha jahata pe tenda he'ítava ñandéve, ha jaipe'áta hogayguakuéragui pe precio ñame'ẽva'ekue hese ha upéi jahata.
51 Ha peteĩ ombohovái jey ha he'i: "Péina ápe ko konsého iporãiterei, péro ndaikatúi jajapo upéva mombyry eterei ñandehegui pe tape, ha ndaikatúi ñasẽ ñande rapégui.
52 Peteĩva katu he'i chupekuéra: "Kóva hína pe konsého ojejapo va'erã, ndorojei mo'ãi chugui. péina ápe ko árape rohóta Egipto-pe, ha roguahẽvo Egipto-pe, rovendéta chupe upépe hepyeterei, ha roñemosãsóta hembiapovaígui.
53 Ha ko mba'e ombovy'a umi kuimba'épe ha ojapo hikuái upéicha, ha osegi hikuái oho Egíptope José ndive.

MOAKÃHA 43 rehegua

1 Ha Jacob ra'ykuéra ovendepa rire ijoyke'y Josépe madianita-kuérape, ikorasõkuéra opyrũ hese, ha oñearrepenti hikuái hembiapokuégui, ha oheka hikuái ogueru jey hag̃ua chupe, ha katu ndojuhúi chupe.
2 Ha Rubén ohojey pe yvykua oñemoĩ haguépe José, ohupi hag̃ua chupe, ha omoĩjey chupe itúvape, ha Rubén oñembo'y pe yvykua ykére, ha nohendúi ni peteĩ ñe'ẽ, ha osapukái Josépe! ¡José! ha avave nombohovái ni nomombe'úi ni peteĩ ñe'ẽ.
3 Rubén he'i: —José omano kyhyjégui, térã oĩ mbói ojuka va'ekue chupe. ha Rubén oguejy pe yvykuápe, ha oheka Josépe ha ndojuhúi chupe pe yvykuápe, ha osẽ jey.
4 Rubén omondoro ijao ha he'i: —Pe mitã ndaipóri, ha mba'éicha piko amoĩ porãta che túva ndive omanóramo? ha oho ijoyke'ykuéra rendápe ha ojuhu chupekuéra oñembyasyha José rehe, ha oñemoñe'ẽ oñondive mba'éichapa ombojoaju va'erã itúvape hese, ha Rubén he'i ijoyke'ykuérape: Aju pe yvykuápe ha péina ápe José ndaipóri upépe, mba'épa upéicharõ ja'éta ñande rúpe, che ru ohekátagui chehegui pe mitãkaria'y.
5 Ijoyke'y kuéra ombohovái chupe he'ívo: —Péicha ha péicha rojapo, ha upe rire ore korasõ orekutu ko mba'e rehe, ha ko'ágã roguapy roheka peteĩ pretexto mba'éichapa romoĩ porãta ore ru hendive.
6 Rubén he'i chupe kuéra: —Mba'e piko pejapo pegueru haguã sepultúrape ore ru akãrague morotĩ ñembyasýpe? pe mba'e naiporãi, peẽ pejapova'ekue.
7 Rubén oguapy hendive kuéra, ha opavave opu'ã ha ohura ojupe nomombe'umo'ãiha Jacóbpe ko mba'e, ha opavave he'i hikuái: "Pe kuimba'e omombe'útava ko mba'e ñande ru térã hogayguakuérape, térã omombe'útava ko mba'e oimeraẽva tetãme, opavave ñapu'ãta hese ha jajukáta chupe kyse puku reheve".
8 Ha Jacob ra'ykuéra okyhyje ojuehegui ko mba'épe, imitãvéva guive itujavéva peve, ha avave noñe'ẽi ni peteĩ ñe'ẽ, ha omokañy hikuái ikorasõme upe mba'e.
9 Ha upéi oguapy hikuái odesidi ha oinventa hag̃ua peteĩ mba'e he'ítava itúva Jacóbpe opa ko'ã mba'ére.
10 Isacar he'i chupekuéra: —Ko'ápe peteĩ konsého peẽme iporãramo pejapo ko mba'e, pejagarra pe ao José mba'éva ha peipe'a ha pejuka peteĩ kavara ra'y ha pemoinge huguype.
11 Ha emondo ñande rupe ha ohechávo he'íta peteĩ mymba aña ho'upaha chupe, upévare peipe'a ijao ha péina ápe huguy oĩta ijao ári, ha péicha pejapóvo roñemosãsóta ñande ru ñe'ẽnguégui.
12 Ha Isacar ñe'ẽme'ẽ ombovy'a chupekuéra, ha ohendu hikuái chupe ha ojapo hikuái Isacar ñe'ẽ ha'e oconseja va'ekue chupekuéra.
13 Upéi pya'e ojagarra hikuái José ao ha omondoro, ha ojuka hikuái peteĩ kavara ra'y ha omoinge pe ao kavara ruguype, ha upéi opyrũ yvykuápe, ha omondo hikuái pe ao itúva Jacóbpe Neftalí po rupive, ha he'i chupe hikuái he'i hag̃ua ko'ã mba'e.
14 Rombyaty kuri umi vaka ha roĝuahẽma Siquem rape peve ha mombyryve, rojuhu ko ao pe tapére desierto-pe oñembohypýiva tuguy ha yvytimbo; ko'ágã upévare eikuaa nde ra'y ao térã nahániri.
15 Ha Neftalí oho ha ha'e ou itúva rendápe ha ha'e ome'ẽ chupe pe ao, ha he'i chupe opa ñe'ẽ ijoyke'ykuéra he'iva'ekue chupe.
16 Ha Jacob ohecha José ao ha ha'e oikuaa ha ho'a hova yvýpe, ha opytu'u itaicha, ha upéi opu'ã ha osapukái hatã ha hasẽva ha he'i: "Ha'e che ra'y José ao!
17 Ha Jacob pya'e omondo peteĩ hembiguáipe ita'ýra rendápe, ha ha'e oho hendápekuéra ha otopa chupekuéra ouha ohóvo pe ovechakuéra ndive.
18 Ha Jacob ra'ykuéra ou itúva rendápe ka'aru rupi, ha péina ápe ijaokuéra ojepe'a ha yvytimbo iñakã ári, ha ojuhu hikuái itúva osapukái ha hasẽ hatã.
19 Ha Jacob he'i ita'yra kuérape: —Eremína chéve añeteháp mba'e ivaíva piko ko árape regueru sapy'a che ári? ha ombohovái hikuái itúva Jacob-pe, he'ívo: —Roju hína kuri ko árape oñembyaty rire ovecha kuéra, ha roguahẽ tavaguasu Siquem peve tape rembe'ýpe tave'ỹme, ha rojuhu ko ao henyhẽva tuguýgui yvýpe, ha roikuaa ha romondo ndéve ikatúramo reikuaa.
20 Jacob ohendu ita'yra kuéra ñe'ẽ ha osapukái hatã, ha he'i: "Che ra'y ao niko, peteĩ mymba aña ho'u chupe; José oñembyai, amondógui chupe ko árape ahecha haguã oĩ porãpa ndéve ha ovecha kuéra ndive ha ogueru jey haguã chéve ñe'ẽ ndehegui, ha oho che amanda haguéicha chupe, ha péva ojehu chupe ko árape aimo'ã aja che ra'y oĩha nendive.
21 Jacob ra'y kuéra he'i: —Ha'e ndoúi ore rendápe ha ndorohecháí chupe rosẽ guive ndehegui ko'ágã peve.
22 Ha Jacob ohendúvo iñe'ẽ osapukái jey hatã, ha opu'ã ha omondoro ijao, ha omoĩ ao vosa ijyva ári, ha hasẽ vaieterei ha oñembyasy ha ohupi iñe'ẽ hasẽ ha osapukái ha he'i ko'ã ñe'ẽ.
23 José che ra'y, O che ra'y José, romondo ko árape nde joyke'ykuéra rekoporã rire, ha péina ápe reñemboja'o; che po rupive ojehu péva che ra'ýpe.
24 Chembopy'arory ndereheháp José che ra'y, chembopy'arory nderehe; mba'eichaitépa nde dulce chéve reikove aja, ha ko'âĝa mba'eichaitépa ivaieterei chéve ne ñemano.
25 0 amano hague nde rendaguépe José che ra'y, chembopy'a rasyeterei haguére nde rehe che ra'y, O che ra'y, che ra'y. José che ra'y, moõ piko reime ha moõ piko rejegueraha? epu'ã, epu'ã nde rendaguégui, ha eju ehecha che ñembyasy nderehe, che ra'y José.

26 Peju ko'ág̃a ha peipapa umi tesay osẽva che resagui che jyva ári, ha pegueru Ñandejára renondépe, ipochy ojere hag̃ua chehegui.
27 0 José che ra'y, mba'éicha piko re'a, peteĩ avave ndo'áiva'ekue yvóra ñepyrũ guive ko'ãga peve po rupi; rejejuka haguére peteĩ enemigo oinupã rupi, ojejapo va'ekue py'ahatãme, ha katu katuete aikuaa upéva ojehu hague nderehe, hetaiterei che angaipa rupi.
28 Epu'ã ko'ág̃a ha ehecha mba'eichaitépa ivaieterei che jepy'apy nderehe che ra'y, jepe nandemongakuaai, ni nandemoporãi, ni name'ẽi ndéve apytu'ũ ha ánga, ha katu ha'e hína Tupã nemopu'ãva ha omopu'ãva nde kangue ha ojaho'i chupekuéra so'o, ha orrespira nde ryrúpe pe apytu'ũ tekove rehegua, ha upéi ome'ẽ chéve.
29 Ko'ág̃a añetehápe Tupã neme'ẽva'ekue chéve, ndepe'a chehegui, ha upéicha ojehu nderehe
30 Ha Jacob osegi oñe'ẽ ko'ã ñe'ẽicha José rehe, ha hasẽ vaieterei; ho'a yvýpe ha opyta kirirĩháme.
31 Ha opa Jacob ra'ykuéra ohechávo itúva jehasa'asy, oñearrepenti hikuái ojapova'ekuégui, ha hasẽ vai avei hikuái.
32 Judá opu'ã ha ohupi itúva akã yvýgui ha omoĩ ijyva ári, ha omokõ itúva resay ijyva ári, ha Judá hasẽ tuichaiterei ha hasẽ, itúva akã katu ojepyso ijyva ári, itaicha gueteri.
33 Ha Jacob ra'y kuéra ohecha itúva jehasa asy, ha ohupi hikuái ha osegi hasẽ, ha Jacob oñeno gueteri yvýpe itaicha.
34 Ha enterove ita'ýra, hembiguái ha hembiguái ra'ykuéra opu'ã ha oñembo'y ijerére okonsola hag̃ua chupe, ha ha'e ndoipotái oñekonsola chupe.
35 Ha Jacob rogaygua tuichakue opu'ã ha oñembyasy tuicha ñembyasy José ha itúva jehasa asy rupi, ha pe iñarandu og̃uahẽ Isaacpe, Abrahán ra'y, Jacob túva, ha hasẽ vai José rehe, ha'e ha enterove hogagua, ha oho pe lugár oiko haguégui Hebrónpe, ha umi kuimba'e hendivekuéra, ha ha'e okonsola ita'ýra Jacóbpe, ha ha'e orrechasa oñekonsola haguã.
36 Ha upe rire, Jacob opu'ã yvýgui, ha hesay osyry jyva ári, ha he'i ita'yrakuérape: Pepu'ã ha pejagarra pende kysepuku ha pende arco, ha pesẽ ñúme, ha peheka ikatúpa pejuhu che ra'y retekue ha pegueru chéve añotỹ hag̃ua.
37 Peheka avei, ajerure peẽme, mymbakuéra apytépe ha pejagarra chupekuéra, ha pe oútava tenonderãite pejagarra ha pegueru mboyve chéve, ikatu ko árape Ñandejára oiporiahuvereko che jehasa'asy, ha ombosako'íta pene renondépe pe omondorova'ekue che ra'y pehẽngue, ha oguerúva chéve, ha avengáta che ra'y káusare.
38 Ha ita'yrakuéra ojapo itúva he'i haguéicha chupekuéra, ha opu'ã hikuái pyhareve pyte, ha peteĩteĩ ojagarra ipópe ikysepuku ha iárko, ha oho hikuái ñúme ojagarra hag̃ua umi mymba.
39 Ha Jacob osapukái gueteri hatã, hasẽ ha oguata oho ha ou pe ógape, ha oinupã ipo ojuehe, ha he'i: "Che ra'y José, che ra'y José".
40 Ha Jacob ra'y kuéra oho desiértope ojagarra haguã umi mymba, ha péina ápe peteĩ lobo oúva hendápe kuéra, ha ha'ekuéra ojagarra chupe ha ogueru itúva rendápe, ha he'i chupe hikuái: "Kóva ha'e pe primero rojuhu, ha rogueru ne rendápe nde ere haguéicha oréve, ha nde ra'y retekue ndorojuhúi.
41 Ha Jacob oipe'a pe mymba ita'yrakuéra pógui, ha ha'e osapukái hatã ha hasẽvape, ojagarrávo pe mymba ipópe, ha oñe'ẽ ikorasõ rasy reheve pe mymba ñarõme: "Mba'ére piko re'u che ra'y Josépe, ha mba'éicha piko nderekyhyjéi Tupã yvy ariguagui, ni che ra'y José rehehápe che jehasa asy?
42 Ha re'u rei che ra'ýpe mba'eve'ỹre, ndojapóigui mba'eveichagua violencia, ha upéva rupive chemoĩ kulpávle hese, upévare Tupã ojeruréta pe ojepersegívape.
43 Ñandejára oipe'a pe mymbajuka juru okonsola hag̃ua Jacóbpe iñe'ẽ rupive, ha ombohovái Jacóbpe ha he'i chupe ko'ã ñe'ẽ.
44 Tupã oikoveháicha ore apohare ko yvy ape ári, ha ne ánga oikovévaicha, che ruvicha, ndahechái nde ra'ýpe, ni ndaipe'ái chupe, ha katu mombyry mombyry guive aju avei aheka che ra'y oho va'ekue chehegui ko árape, ha ndaikuaái oikovépa térã omanótapa.
45 Ha aju ko árape ñúme aheka hag̃ua che ra'ýpe, ha nde ra'ykuéra chejuhu, ha chejagarra ha ombohetave che ñembyasy, ha ko árape chegueraha ne renondépe, ha ko'ág̃a ha'éma ndéve opa che ñe'ẽ.
46 Ha ko'ág̃a upévare, O yvypóra ra'y, aime nde pópe, ha ejapo chéve ko árape iporãháicha nde resa renondépe, ha katu Tupã che apohare rekove rupive, ndahechái nde ra'ýpe, ni ndaipe'ái chupe, ni yvypóra ro'o ndoikéi che jurúpe opa che rekove ára pukukue.
47 Ha Jacob ohendúvo pe mymba ñe'ẽ tuicha oñemondýi, ha omondo pe mymba ipógui, ha ha'e oho.
48 Ha Jacob osapukái gueteri ha hasẽ José rehe ára ha ára, ha heta ára oñembyasy ita'ýrare.

MOAKÃHA 44 rehegua

1 Ismael ra'ykuéra ojogua va'ekue Josépe umi madianitagui, ojoguava'ekue chupe ijoyke'ykuéragui, oho Egiptope José ndive, ha og̃uahẽ hikuái Egipto rembe'ýre, ha og̃uahẽvo Egíptope, ojotopa hikuái irundy kuimba'e Abrahán ra'y Medán ra'ykuéragui, osẽva'ekue Egipto retãgui.
2 Ismaelgua he'i chupe kuéra: —Pejoguase piko orehegui ko tembiguái? ha he'i hikuái: "Eme'ẽ chupe oréve, ha ome'ẽ hikuái José-pe, ha ohecha hikuái, ha'eha peteĩ mitãrusu iporãitereíva ha ojogua chupe veinte cíclo-pe.
3 Ismaelitakuéra osegi oho Egipto gotyo ha umi medaníta oho jey avei upe árape Egipto-pe, ha umi medanim he'i ojupe: —Péina rohendu Potifar, Faraón ruvicha, guárdia ruvicha, ohekaha peteĩ tembiguái porã oñembo'ýva henondépe oñatende haguã chupe, ha omoĩ haguã chugui ñangarekohára hóga ha opa mba'e imba'éva rehe.
4 Ko'ág̃a katu jaju ñavende chupe jaipotávare, ikatúramo ome'ẽ ñandéve pe jajerurétava chugui.
5 Ko'ã medanim oho Potifar rógape ha he'i chupe: —Rohendu rehekaha peteĩ tembiguái porã ne rembiguái, péina ápe roguereko peteĩ tembiguái ndegustátava, ikatúramo reme'ẽ oréve roipotáva, ha rovendéta ndéve.
6 Potifar he'i: —Pegueru chupe che renondépe ha ahecháta chupe, ha chegustáramo ame'ẽta peẽme pe pejeruréva chupe.
7 Upémarõ umi medanim oho ogueru Josépe ha omoĩ chupe Potifar renondépe, ha ha'e ohecha chupe ha ha'e ombovy'aiterei chupe, ha Potifar he'i chupekuéra: "Pemombe'u chéve mba'épa pejerure ko mitãrusúpe?".

8 Ha ha’ekuéra he’i: “Roipota cuatrocientos pláta pehẽngue, ha Potifar he’i: “Ame’ẽta ndéve reguerúramo ndéve pe kuatiañe’ẽ oñevende hague chéve, ha amombe’úta chéve hembiasa, ikatu haguére oñemondapa chupe, pórke ko mitãrusu ndaha’éi tembiguái, ni tembiguái ra’y, péro ahechakuaa hese peteĩ persóna iporãva ha iporãva”.
9 Umi medanim oho ha ogueru hendápe umi ismael ovendéva chupe kuéra, ha ha’ekuéra he’i chupe: “Ha’e ningo tembiguái ha ore rovende chupekuéra”.
10 Potifar ohendu umi ismaelita ñe’ẽ ome’ẽvo pe pláta umi medanítape, ha umi medaníta ojagarra pe pláta ha oho oho, ha umi ismaelita oho jey avei hógape.
11 Potifar ojagarra Josépe ha ogueru hógape oservi hag̃ua chupe, ha José oguerohory Potifar resa renondépe, ha ojerovia hese, ha omoĩ chupe omoakãva hógape, ha ome’ẽ ipópe opa mba’e imba’éva.
12 Ha Ñandejára oĩ José ndive ha oiko chugui peteĩ kuimba’e oñakãrapu’ãva, ha Ñandejára ohovasa Potifar rógape José rehehápe.
13 Potifar oheja José pópe opa mba’e orekóva, ha José ha’e peteĩ omoinge ha osẽ hag̃ua umi mba’e, ha opa mba’e ojerregla ha’e oipotaháicha Potifar rógape.
14 José oguereko dieciocho áño, peteĩ mitãrusu hesa porã ha iporãva, ha ndaha’éi ha’eichagua noĩri Egipto tuichakue javeve.
15 Upe jave ha’e oĩ aja ijára rógape, oike ha osẽ hógagui ha oñatende ipatrónpe, Zelicah, ipatrón rembireko, ohupi hesa José gotyo ha ha’e omaña hese, ha péina ápe ha’e peteĩ mitãrusu iporãva ha ojeguerohory porãva.
16 Ha ha’e oipotaiterei ikorasõme iporãha, ha hi’ánga ojepytaso Josére, ha ombotavy chupe ára ha ára, ha Zelica okonvense Josépe ára ha ára, ha katu José ndohupíri hesa ohecha hag̃ua ijára rembirekópe.
17 Upémarõ Zelica he'i chupe: —Iporãiterei ningo ne rechauka ha ne rete, añetehápe amaña opa tembiguái rehe, ha ndahechái tembiguái iporãva ndeichaguápe. José he'i chupe: —Añetehápe pe che apohare che sy retepýpe, ojapo opa yvypórape.
18 Ha he'i chupe: —Iporãiterei ningo nde resa rembopy'aju opa Egipto oikóvape, kuimba'e ha kuñáme. ha he'i chupe: Iporãiterei niko hikuái ñande jaikove aja, ha katu rehecha ramo chupekuéra sepultúrape, katuete reñemomombyrýta chuguikuéra.
19 Ha he'i chupe: —Iporã ha oguerohorýva opa ne ñe'ẽ. ejagarra ko’ãg̃a, ajerure ndéve, pe árpa oĩva ógape, ha embopu nde pópe ha rohendu ne ñe’ẽ.
20 Ha he'i chupe: —Iporã ha chembovy'aite che ñe'ẽ añe'ẽvo che Tupã ñemomorã ha iñemomba'eguasu. Ha he'i chupe: Iporãiterei ningo ne akãrague, péina ápe pe peina de óro oĩva ógape, ejagarra ha embojere nde akãrague.
21 Upéi he'i chupe: —Araka'e peve piko remombe'úta ko'ã ñe'ẽ? anivéma ere chéve ko’ã ñe’ẽ, ha epu’ã ha eñatende umi mba’e nde rógape.
22 Ha he'i chupe: —Che rógape ndaipóri avave, ha ndaipóri mba'eve añatende haguã, ndaha'éirõ ne ñe'ẽ ha ne rembipota. jepeve opa ko’ã mba’e, ndaikatúi ogueru Josépe hendápe, ni ha’e nomoĩri hesa hi’ári, ha katu odirihi hesa iguype yvýpe.
23 Ha Zelica ojerure Josépe ikorasõme, toñeno hendive, ha José oguapy jave hógape ojapo hembiapo, Zelicah ou oguapy henondépe, ha ha’e ombotavy chupe ára ha ára iñe’ẽ rupive oñeno hag̃ua hendive, térã araka’eve omaña hag̃ua hese, ha katu José nohendúi chupe.
24 Ha'e he'i chupe: —Nderejaposéi ramo che ha'e haguéicha, rokastigáta ñemano castigo reheve, ha amoĩta nde ári peteĩ júgo de iérro.
25 Upémarõ José he’i chupe: “Añetehápe Ñandejára ojapo va’ekue yvypórape, oipe’a umi prisionéro ñuhã, ha ha’e chemosãsóta nde kárselgui ha nde huísiogui”.
26 Ha ndaikatúivo ipu’aka hese, okonvense hag̃ua chupe, ha hi’ánga ojepytasógui gueteri hese, hembipota omombo chupe peteĩ mba’asy ivaietereívape.
27 Upérõ opavave kuña Egiptogua ou ovisita chupe, ha oporandu chupe: —Mba'ére piko reime ko'ã mba'e vai? nde nde ofaltáva mba'eve; katuete ne ména ha’e peteĩ mburuvicha guasu ha oñemomba’eguasúva mburuvicha guasu resa renondépe, ofaltápa ndéve mba’eve ne korasõ oipotávagui?
28 Upémarõ Zelica he'i chupekuéra: —Ko árape ojekuaaukáta peẽme moõguipa osẽ ko sarambi peẽ che recháva, ha omanda hembiguái kuñáme tombosako'i tembi'u opavave kuñáme guarã, ha ojapo peteĩ karu guasu chupekuéra guarã, ha opavave kuña okaru Zelica rógape.
29 Ha ome’ẽ chupekuéra kyse oipe’a hag̃ua umi citrón ho’u hag̃ua, ha ha’e omanda omonde hag̃ua Josépe ao hepyetereíva, ha ojehechauka hag̃ua henondépe, ha José ou hesa renondépe ha opa kuña omaña Josére, ha ndaikatúi oipe’a chugui hesa, ha opavave oikytĩ ipo umi kyse oguerekóva ipópe, ha opa citrón oĩva ipópe henyhẽ tuguýgui.
30 Ha ndoikuaái hikuái mba’épa ojapo hikuái ha katu osegi hikuái omaña José iporãitére, ha ndoipe’ái chugui hesa.
31 Upémarõ Zelica ohecha mba'épa ojapo hikuái, ha he'i chupekuéra: —Mba'e piko ko tembiapo pejapova'ekue? péina ápe ame’ẽ peẽme citrones pe’u hag̃ua ha opavave peẽ peikytĩ pende po.
32 Ha opavave kuña ohecha ipo, ha péina ápe henyhẽ tuguýgui, ha huguy osyry ijao ári, ha he’i chupe hikuái, ko tembiguái nde rógape orepu’aka, ha ndaikatúi rombojere chugui ore resa iporã rupi.
33 Ha he'i chupe kuéra: —Añetehápe oiko peẽme ko'ã mba'e pema'ẽ haguépe hese, ha ndaikatúi pejejoko chugui. mba’éicha piko upéicharõ ajejokóta ha’e oĩ meme jave che rógape, ha ahecha chupe ára ha ára oike ha osẽvo che rógagui? mba'éicha piko upéicharõ ikatu añemboyke ani haguã oguejy térã jepe amano péva rehe?
34 Ha he’i chupe hikuái, añete umi ñe’ẽ, máva piko ikatu ohecha ko forma porãite ógape ha ojejoko chugui, ha ndaha’éi piko ha’e ne rembiguái ha ne rembiguái nde rógape, ha mba’ére piko neremombe’úi chupe pe oĩva ne korasõme, ha rehejáta ne ánga omano ko mba’e rupive?
35 Ha he’i chupekuéra: Ára ha ára añeha’ã akonvense chupe, ha ha’e nomoneĩmo’ãi che rembipota, ha apromete chupe opa mba’e iporãva, ha upéicharõ jepe ndaikatúi ajotopa ndajevýi chugui; Upévare aime peteĩ estado oguejývape pehechaháicha.
36 Ha Zelica hasyeterei oipotaitereígui Josépe, ha hasyeterei chupe mborayhúpe, ha opa tavayguakuéra Zelicah rógape ha iména ndoikuaái mba’eve ko mba’égui, Zelica hasyha ohayhúgui Josépe.
37 Opa umi hénte hógapegua oporandu chupe: “Mba’ére piko nde rasy ha reñembotavy, ha ndereguerekói mba’eve?

ha he'i chupekuéra: Ndaikuaái ko mba'e ára ha ára okakuaáva che ári.

38 Opa umi kuña ha iñangirũnguéra ára ha ára ou ohecha chupe, ha oñe'ẽ hendive, ha ha'e he'i chupekuéra: —Péva ikatu oiko José mborayhu rupive añoite. Ha'e kuéra he'i chupe: —Embotavy chupe ha ejagarra ñemiháme, ikatu haguã nerendu ha omboyke ndehegui ko ñemano.

39 Ha Zelica ivaive mborayhúgui José-pe, ha osegi omboyke, sa'i peve imbarete oñembo'y hag̃ua.

40 Ha peteĩ árape José ojapo hína kuri ijára rembiapo pe ógape, ha Zelicah ou ñemiháme ha ho'a sapy'a hese, ha José opu'ã hese, ha ha'e ipu'akave chugui, ha omboguejy chupe yvýpe.

41 Upéi Zelica hasẽ ikorasõ oipotaitereígui chupe, ha ojerure asy chupe hasẽ, ha hesay osyry ijyva ári, ha oñe'ẽ chupe ñembo'e ha ipy'a rasy reheve, ha he'i:

42 ¿Rehendúma piko, rehecha térã reikuaa piko peteĩ kuña iporãitereíva cheichagua, térã iporãvéva chehegui, oñe'ẽva ndéve ára ha ára, ho'áva peteĩ yvýpe mborayhúgui nderehe, ome'ẽ ndéve opa ko'ã mba'e ñemomba'eguasu, ha upéicharõ jepe nerehendúi che ñe'ẽ?

43 Ha oiméramo kyhyje rupi nde járagui ani hag̃ua ndekastiga, pe rréi oikoveháicha mba'eve ivaíva ndoúi ndéve ne járagui ko mba'e rupive; ko'ág̃a, upévare eñembo'e cherendu, ha emoneĩ pe ñemomba'e ame'ẽva ndéve reheháicha, ha emboyke chehegui ko ñemano, ha mba'ére piko amanóta nde reheháicha? ha ha'e noñe'ẽvéima.

44 José he'i chupe: —Ejejoko chehegui ha eheja ko mba'e che járape. péina ápe che jára ndoikuaái mba'épa oĩ chendive pe ógape, opa mba'e imba'éva ome'ẽgui che pópe, ha mba'éicha piko ajapóta ko'ã mba'e che jára rógape?

45 Tuicha chemomba'eguasúgui avei hógape, ha chemoĩ avei ñangarekohára ramo hógape, ha chemopu'ã, ha ndaipóri ko ógape tuichavéva chehegui, ha che jára ndojokói mba'eve chehegui, ndaha'éiramo nde ha'éva hembireko, mba'éicha piko upéicharõ ere chéve ko'ã ñe'ẽ, ha mba'éicha piko ajapóta ko mba'e vai ha angaipa tuichaitéva Tupãme ha ne ménape?

46 Ko'ág̃a upévare ejejoko chehegui, ha anivéma ere ko'ãichagua ñe'ẽ, nahendumo'ãigui ne ñe'ẽ. Zelica katu nohendúi Josépe he'írõ guare chupe ko'ã ñe'ẽ, ha katu ára ha ára ombotavy chupe ohendu haguã chupe.

47 Ha upéva rire henyhẽ pe ysyry Egipto-pegua opa ijykére, ha opavave Egipto-ygua osẽ, ha avei umi rréi ha mburuvichakuéra osẽ timbre ha jeroky reheve, ha'égui peteĩ vy'a guasu Egipto-pe, ha peteĩ arete guasu pe yguasu Sihor oñeinunda jave, ha oho hikuái upépe ovy'a hag̃ua opa ára pukukue.

48 Umi egipcio osẽvo pe rríope ovy'a hag̃ua, ojepokuaaháicha, opavave Potifar rógapegua oho hendivekuéra, péro Zelica ndohoséi hendivekuéra, pórke ha'e he'i: "Che ningo chepy'aro, ha ha'e opyta ha'eño pe ógape, ha ndaipóri ambue tapicha oĩva hendive pe ógape".

49 Upéi opu'ã ha ojupi itémplope pe ógape, ha oñemonde ao prínsipe, ha omoĩ iñakã ári ita iporãitereíva ita ónixgui ojejapóva pláta ha órope, ha ombojegua hova ha ipire opaichagua kuña líkido omopotĩvape, ha omboy'u pe témplo ha ógape kásia ha insiénso reheve, ha oñohẽ myrr ha oporombohyru pe témplo ha ógape aloes, ha upéi oguapy tupao rokẽme, óga rasápe, José ohasaháicha ojapo haguã hembiapo, ha péina ápe José ou ñúgui, ha oike hógape ojapo haguã ijára rembiapo.

50 Upéi og̃uahẽ pe lugár ohasa va'erãhápe, ha ohecha opa mba'e ojapo va'ekue Zelica, ha ojere jey.

51 Zelica ohecha José ojereha chugui, ha osapukái chupe ha he'i Mba'épa nde rasy José? eju ne rembiapoháicha, ha péina ápe amoĩta ndéve tenda rehasa peve ne rendaguépe.

52 Ha José ohojey ha og̃uahẽ ógape, ha ohasa upégui oguapyha rendaguépe, ha oguapy ojapo hag̃ua ijára rembiapo jepiveguáicha ha péina ápe Zelicah ou hendápe ha oñembo'y henondépe ijao prínsipe, ha pe hyakuã asýva ijaokuéragui ojeipyso mombyry.

53 Ha pya'e ojagarra José ha ijao, ha he'i chupe: "Mburuvicha guasu oikoveháicha nerejaposéiramo che rembijerure ko árape remanóta, ha pya'e oipyso ipo ambue ha oguenohẽ peteĩ kyse puku ijao guýgui, ha omoĩ José akã ári, ha he'i: "Epu'ã ha ejapo che mba'ejerure, ha ndaha'éiramo remano ko árape".

54 Ha José okyhyje chugui ojapo haguére ko mba'e, ha opu'ã okañy hag̃ua chugui, ha ha'e ojagarra ijao renonde, ha okañýgui okyhyjégui pe ao Zelica ojagarráva, ha José oheja pe ao Zelicah pópe, ha okañy ha osẽ, okyhyjégui.

55 Ha Zelica ohechávo José ao ojedesgarraha, ha ohejaha ipópe, ha okañy, okyhyje hekovégui, ani hag̃ua oñemyasãi pe marandu hesegua, ha opu'ã ha ojapo iñarandu, ha oipe'a umi ao oñemondeva'ekue, ha omonde ambue ijao.

56 Ha ojagarra José ao, ha omoĩ ijykére, ha oho oguapy pe lugár oguapy haguépe hasy jave, umi hénte hógapegua osẽ mboyve pe rríope, ha ohenói peteĩ mitãkaria'y oĩvape upérõ pe ógape, ha omanda chupe ohenói hag̃ua hendápe umi hénte oĩvape hógape.

57 Ha ohechávo chupekuéra hatã ha ojahe'o he'i chupekuéra: "Pehechami mba'e hebréopa ogueru chéve pende jára ógape, ha'e oúgui ko árape oñeno haguã chendive".

58 Pesẽ rire ha'e og̃uahẽ pe ógape, ha ohechávo ndaiporiha avave pe ógape, ou che rendápe ha chejagarra, oñeno hag̃ua chendive.

59 Ha ajagarra ijao ha amondoro ha asapukái chupe ñe'ẽ hatãme, ha amopu'ã rire che ñe'ẽ okyhyje hekovégui ha oheja ijao che renondépe, ha okañy.

60 Ha umi tavayguakuéra hogagua noñe'ẽi mba'eve, péro ipochyeterei hikuái José rehe, ha oho hikuái ijára rendápe ha omombe'u chupe iñaranduha ñe'ẽ.

61 Potifar ou hógape ipochy ha hembireko osapukái chupe ha he'i: "Mba'e piko ko mba'e rejapova'ekue cherehe reguerúvo peteĩ He'i". breve tembiguái che rógape, oúgui che rendápe ko árape oñembosarái hag̃ua chendive; péicha ojapo cherehe ko árape.

62 Potifar ohendu hembireko he'íva, ha he'i ojekastiga haguã Josépe oinupã vai haguã, ha upéicha ojapo hese hikuái.

63 Ha oinupã aja hikuái chupe, José osapukái hatã, ha ohupi hesa yvága gotyo, ha he'i: "Ñandejára, nde reikuaa che inocenteha opa ko'ã mba'égui, ha mba'ére piko amanóta ko árape japu rupi, ko'ã kuimba'e aña noñesirkunsidáiva pópe, nde reikuaáva?

64 Potifar kuimba'ekuéra oinupã aja Josépe, ha'e osapukái ha hasẽ, ha upépe oĩ peteĩ mitã orekóva once mese, ha Ñandejára oipe'a pe mitã juru, ha he'i ko'ã mba'e Potifar kuimba'ekuéra renondépe, oinupãva Josépe, he'ívo:

65 Mba’épa peipota ko kuimba’égui, ha mba’ére piko pejapo hese ko mba’e vai? che sy oñe’ẽ japu ha he’i japu; péicha oiko kuri pe transacción.
66 Ha pe mitã omombe’u porã chupekuéra opa mba’e ojehúva, ha opa ára Zelicah he’iva’ekue Josépe omombe’u chupekuéra.
67 Ha opavave kuimba’e ohendu pe mitã ñe’ẽ ha tuichaiterei oñesorprende hikuái pe mitã ñe’ẽre, ha pe mitã noñe’ẽvéima ha okirirĩ.
68 Potifar otĩeterei ita’ýra ñe’ẽre, ha he’i ikuimba’ekuérape ani hag̃ua oinupã jey Josépe, ha umi kuimba’e ndoinupãvéima Josépe.
69 Potifar ogueraha Josépe ha he’i ojehusga hag̃ua chupe umi saserdóte renondépe, ha’éva hués ha’éva pe rréi mba’e, ikatu hag̃uáicha ohusga chupe ko mba’ére.
70 Potifar ha José oho umi saserdóte rréi hués renondépe, ha ha’e he’i chupekuéra: “Pedesidi peẽme, mba’épa ohusga peteĩ tembiguáipe, pórke ha’e ojapo péicha”.
71 Umi pa'i he'i Josépe: —Mba'ére piko rejapo ko mba'e nde jára rehe? ha José ombohovái chupe kuéra:—Ndaha'éi upéicha che ruvichakuéra, péicha oiko; ha Potifar he'i Josépe: —Añeteháp e ame'ẽ nde póp e opa mba'e che mba'éva, ha ndajejokói ndéve mba'eve ndaha'éirõ che rembireko, ha mba'éicha piko rejapo ko'ã mba'e vai?
72 Upémarõ José ombohovái: —Ndaha'éi upéicha che ruvicha, Ñandejára oikoveháicha ha ne ánga oikovéva, che ruvicha, pe ñe'ẽ rehenduva'ekue ne rembirekógui ndaha'éi añetegua, péicha oiko haguére ko árape.
73 Ohasáma chéve peteĩ áño aime hague nde rógape; ¿rehecháma piko mba’e vai chepype, térã oimeraẽ mba’e ikatúva rejerure che rekove?
74 Upémarõ umi saserdóte he’i Potifar-pe: “Rojerure ndéve, togueru hikuái ore renondépe José ao rasgado, ha jahecha pe tesay oĩva ipype, ha oiméramo pe tesay oĩ pe ao renondépe, upéicharõ hova ojovái va’erãmo’ã chupe ha oiméne ojagarra chupe, ou hag̃ua hendápe, ha ñembotavy rupive ne rembireko ojapopaite umi mba’e he’iva’ekue”.
75 Ha ogueraha hikuái José ao umi saserdóte hués renondépe, ha ohecha ha ohecha hikuái pe tesay oĩha José renondépe, ha enterove umi saserdóte oporohusgáva oikuaa ha’e opresiona hague chupe, ha he’i hikuái: “Ko tembiguáipe ndojapói mba’eve ha’e ndojapói mba’eve, ha’e ohusga ha’e oñemoĩ pe kársel rógape pe informe, ha’e rupive ha’e rupive”. osẽ ne rembireko rehe.
76 Potifar ohendu ha’ekuéra he’íva, ha omoĩ chupe kárselpe, pe rréi prisionéro oĩháme 12 áño.
77 Ha upéicharamo jepe, ijára rembireko ndojevýi chugui, ha ndopytái oñe’ẽ hendive ára ha ára ohendu hag̃ua chupe, ha opakuévo mbohapy jasy Zelica oho jey José rendápe oñeñapytĩha rógape ára ha ára, ha ombotavy chupe ohendu hag̃ua chupe, ha Zelica he’i Josépe: ¿Araka’e peve piko repytáta ko ógape? ha katu ehendu ko'ágã che ñe'ẽ, ha roguenohẽta ko ógagui.
78 José he'i chupe: —Iporãve chéve guarã apyta ko ógape, ahendu rangue ne ñe'ẽ, apeka Tupã ndive. ha he'i chupe: “Nderejaposéiramo che rembipota, aipe'áta nde resa, amoĩta nde py rehe ka'aguy ha nereme'ẽta umi nde reikuaa'ỹva pópe.
79 Upémarõ José ombohovái chupe ha he’i chupe: “Péina ápe Tupã ko yvy tuichakue javeve ikatu chemosãso opa mba’e ikatúvagui rejapo cherehe, ha’e oipe’águi umi ohecha’ỹva resa, ha oipe’a umi ojejokua vaívape, ha oñongatúgui opa extranhéro ndoikuaáivape ko yvy.
80 Ha Zelica ndaikatúi rire okonvense Josépe ohendu hag̃ua chupe, oheja oho ombotavy chupe; ha José opyta gueteri pe óga oñeñapytĩhápe. Ha Jacob, José ru, ha opa ijoyke'y kuéra oĩva Canaán retãme, oñembyasy ha hasẽ gueteri umi árape José rehe, Jacob ndoipotáigui oñekonsola ita'ýra José rehe, ha Jacob osapukái hatã, ha hasẽ ha oñembyasy opa umi ára pukukue.

MOAKÃHA 45 rehegua

1 Upe áñope, ha’éva pe áño José oho haguépe Egíptope iñermanokuéra ovendepa rire chupe, Rubén Jacob ra’y oho Timnápe ha omenda hembirekorã Eliuram, Avi cananeo rajy, ha ha’e ou hendápe.
2 Rubén rembireko Eliuram hyeguasu ha imemby chupe irundy ta'ýra Hanoc, Palu, Quetzrón ha Carmí. ha iñermáno Simeón ojagarra iñermána Dinápe hembirekorã, ha ha’e imemby chupe Memuel, Yamín, Ohad, Jaquín ha Zocar, 5 ita’ýra.
3 Upe rire ha’e og̃uahẽ Buná, pe kuña canaángua rendápe, ha’e hína Buná, Simeón ogueraha va’ekue prisionéroramo táva Siquemgui, ha Buná oĩ Dina renondépe ha oñatende hese, ha Simeón ou hendápe ha ha’e imemby Saúlpe.
4 Upe tiémpope Judá oho Adulámpe, ha ha’e og̃uahẽ peteĩ kuimba’e Adulamgua rendápe hérava Hirá, ha Judá ohecha upépe peteĩ kuimba’e Canaángua rajy, hérava Aliat, Sua rajy, ha ha’e ogueraha chupe, ha ou hendápe, ha Aliat imemby Judápe, Er, Onán ha Siló. mbohapy ta’ýra.
5 Leví ha Isacar oho kuarahy resẽ gotyo, ha omenda hikuái Jobab rajy, Yoctán ra'y, Éber ra'y. Jobab, Yoctán ra'y oguereko mokõi tajýra. pe tuichavéva héra Adina, ha pe imitãvéva héra Arida.
6 Leví ojagarra Adinápe, ha Isacar ojagarra Arida, ha og̃uahẽ hikuái Canaánpe, itúva rógape, ha Adina imemby Levípe, Gerson, Quehat ha Merari. mbohapy ta’ýra.
7 Arida imemby Isacar Tola, Puva, Job ha Somrón, irundy ta'ýra. Dan oho Moab retãme ha hembirekorã Aflalet, Camudán moabgua rajy, ha ogueraha chupe Canaán retãme.
8 Upéi Aflalet imemby, ha’e ndoguerekói imemby, ha upéi Ñandejára imandu’a Aflaletre Dan rembirekore, ha hyeguasu ha imemby peteĩ mitãkuimba’e, ha ombohéra chupe Chushim.
9 Gad ha Neftalí oho Haránpe ha upégui ohembireko Amuram, Uz ra'y, Nahor ra'y.
10 Ha ko’ãva ha’e Amuram rajykuéra réra; pe tuichavéva héra Merimá, ha pe imitãvéva héra Uzit; Neftalí ojagarra Merimá ha Gad ojagarra Uzit; ha ogueru chupekuéra Canaán retãme, itúva rógape.
11 Ha Merima imemby Neftalígui Yaczeel, Guni, Jazer ha Salem, irundy ita'ýra. Uzit imemby Gad-Zefión, Chagí, Suní, Esbón, Erí, Aródi ha Aralí, 7 ita'ýra.
12 Upe rire Aser osẽ hembirekorã Aflal rajy, Hadad Ismael ra'y, ha ogueraha chupe Canaán retãme.
13 Upe árape omano Adón Aser rembireko. Ha Adón omano rire Aser oho ysyry rembe'ýpe ha hembireko Hadurá, Abimael rajy, Éber ra'y, Sem ra'y.
14 Pe kuñataĩ iporãiterei ha iñarandu, ha’e hína kuri Malquiel, Elam ra’y, ha’éva Sem ra’y.

15 Hadura imemby peteĩ tajýra Malquiel-pe, ha ombohéra chupe Serac, ha upe rire omano Malquiel, ha Hadura oho opyta itúva rógape.
16 Omano rire pe hembireko Aserpe, oho ohundi Hadurápe hembirekorã, ha ogueru chupe Canaán retãme, ha ogueru avei hendivekuéra imembykuña Serácpe, ha oguerekóma tres áño, ha pe kuñataĩ oñemongakuaa Jacob rógape.
17 Ha pe kuñataĩ iporãiterei, ha oho Jacob ra'ykuéra rape imarangatúvape; ndofaltái chupe mba'eve, ha Ñandejára ome'ẽ chupe arandu ha arandu.
18 Hadurá, Aser rembireko hyeguasu ha imemby chupe Yimná, Yishvá, Yishvi ha Berías. irundy ta'ýra.
19 Zabulón oho Madiánpe ha omenda Merisá, Molad rajy, Abida ra'y, Madián ra'y, ha ogueraha chupe Canaán retãme.
20 Merusa imemby Zabulónpe Sered, Elón ha Yacleel. mbohapy ta'ýra.
21 Ha Jacob omondo Aram-pe, Zoba ra'y, Taré ra'y, ha ha'e ogueraha ita'ýra Benjamín Mecalia-pe guarã, Aram rajy, ha ha'e og̃uahẽ Canaán retãme Jacob rógape. Benjamín oguereko 10 áño omenda ramo guare Mecalia-pe Aram rajy.
22 Ha Mecalia hyeguasu ha imemby Benjamín Béla, Béquer, Asbel, Géra ha Naamán, 5 ita'ýra. ha Benjamín oho upe rire ha hembirekorã Aribat, Somrón rajy, Abraham ra'y, hembireko peteĩha ári, ha oguereko dieciocho ary; ha Aribat imemby Benjamín-pe Aqui, Vós, Mupim, Chupim ha Ord; po ta'ýra.
23 Upe tiémpope Judá oho Sem rógape ha ohundi Tamar, Elam rajy, Sem ra'y, hembirekorã imemby ypykue Er rehe.
24 Upémarõ Er ou hembireko Tamar rendápe, ha oiko chugui hembireko, ha oguahẽvo hendápe ohundi okáguio iñemoñare, ha hembiapo vai Ñandejára renondépe, ha Ñandejára ojuka chupe.
25 Omano rire Er, Judá ra'y ypykue, Judá he'i Onánpe: tereho ne ermáno rembireko rendápe ha emenda hese ne ermánoicha ha emopu'ã ne ermánope.
26 Ha Onán ojagarra Tamar hembirekorã ha ha'e ou hendápe, ha Onán ojapo avei ijoyke'y rembiapo, ha hembiapo vai Ñandejára renondépe, ha ojuka avei chupe.
27 Onán omanóvo, Judá he'i Tamar-pe: "Epyta nde ru rógape che ra'y Siló okakuaapa peve, ha Judá ndovy'avéima Tamar rehe ome'ẽ haguã chupe Silópe, ha'e he'ígui: "Oiméne ha'e omanóta avei iñermanokuéraicha".
28 Upémarõ Tamar opu'ã ha oho opyta itúva rógape, ha Tamar opyta itúva rógape sapy'ami.
29 Ha pe año revolusiónpe, omano Aliyath, Judá rembireko; ha Judá oñekonsola hembireko reheháp e, ha Aliat omano rire, Judá oho iñamígo Hirá ndive Timnápe oikytĩ haguã ijovechakuéra.
30 Tamar ohendu Judá oho hague Timnápe oikytĩ haguã ovecha, ha Siló okakuaamaha, ha Judá ndovy'aiha hese.
31 Upémarõ Tamar opu'ã ha oipe'a umi ijao imembykuñáva, ha omoĩ peteĩ válo, ha ojejaho'ipaite, ha oho oguapy pe vía púvlikope, opytáva Timná rapére.
32 Judá ohasa ohecha chupe ha ogueraha chupe ha ha'e ou hendápe, ha ha'e hyeguasu, ha imemby jave, péina ápe, oĩ gemelos isy ryepýpe, ha ombohéra pe peteĩha Pérez, ha pe mokõiha héra Zara.

MOAKÃHA 46 rehegua

1 Upe tiémpope José opyta gueteri kárselpe, Egiptope.
2 Upe tiémpope, Faraón rembiguáikuéra oñembo'y hína kuri henondépe, ha'ekuéra hína umi rréi de Egipto mba'e omoakãva ha umi panadería ruvicha.
3 Pe mayordomo ogueraha víno ha omoĩ pe rréi renondépe hoy'u hag̃ua, ha pe panadero omoĩ mbuja pe rréi renondépe ho'u hag̃ua, ha pe rréi hoy'u pe víno ha ho'u pe pan, ha'e ha hembiguái ha ministrokuéra okaru rréi mesápe.
4 Okaru ha hoy'u aja hikuái, pe mayordomo ha panadero opyta upépe, ha Faraón ministro-kuéra ojuhu heta moscas pe vínope, pe mayordomo ogueru va'ekue, ha ojejuhu ita nitro panadero pan-pe.
5 Pe guárdia ruvicha omoĩ Josépe oservi hag̃ua Faraón guárdiape, ha umi ofisiál Faraónpe oĩ peteĩ áño kárselpe.
6 Ha opakuévo pe áño, mokõivéva oisu'u iképe peteĩ pyharépe, pe lugár oñeñapytĩhápe oĩháme, ha pyhareve José ou hendápekuéra oñatende hag̃ua chupekuéra jepiveguáicha, ha ohecha chupekuéra, ha péina ápe hovakuéra oñembyai ha oñembyasy.
7 Upémarõ José oporandu chupekuéra: "¿Mba'ére piko ko'ág̃a peẽ rova ñembyasy ha ñembyasy? Ha'e kuéra he'i chupe: —Rosueño, ha ndaipóri avave ointerpretáva. ha José he'i chupekuéra: Pemombe'u chéve pende sueño, ha Tupã ome'ẽta peẽme peteĩ ñembohovái py'aguapýpe peipotáicha.
8 Ha pe mayordomo omombe'u iképe Josépe, ha he'i: "Ahecha che képe, ha péina ápe oĩ peteĩ parral tuicháva che renondépe, ha upe parral ári ahecha mbohapy hakã, ha pe parral pya'e ipoty ha ohupyty tuicha yvate, ha ijyvyra'i hi'aju ha oiko chugui parral.
9 Ha ajagarra umi parral ha apresiona peteĩ kópapape, ha amoĩ Faraón pópe ha ha'e hoy'u; José he'i chupe: Umi mbohapy hakã oĩva pe parral ári, mbohapy ára pukukue.
10 Upéicharõ jepe, mbohapy ára rire, pe rréi omandata neguenohẽ hag̃ua ha ha'e nemoĩjeýta nde traváhope, ha reme'ẽta pe rréipe víno hoy'u hag̃ua ñepyrũrãicha nde ha'erõ guare mayordomo; ha katu ehejami tatopa mborayhu nde resape, nemandua hagua cherehe Faraón ndive ou pora vove ndeve, ha ejapo cherehe mbae porã, ha chegueru ko ka'irãigui, che mondahagui mombyry Canaán retãgui ha añevende tembiguái ramo ko tendáre.
11 Ha avei pe oje'eva'ekue ndéve che jára rembireko rehegua japu, chemoĩgui hikuái ko kárselpe mba'eve'ỹre; ha pe mayordomo ombohovái Josépe, he'ívo: "Mburuvicha guasu ojapo porã ramo chendive ñepyrũrã, remombe'u haguéicha chéve, ajapóta opa mba'e reipotáva, ha roguenohẽta ko kárselgui".
12 Pe panadero ohechávo José ointerpreta porã hague pe mayordomo iképe, oñemboja avei omombe'u Josépe iképe kompletoite.
13 Ha he'i chupe: Che képe ahecha ha ahecha mbohapy kanásto morotĩ che akã ári, ha amaña pe kanásto yvateguápe oĩ opaichagua so'o oñembojyva'ekue Faraónpe guarã, ha péina ápe umi guyra ho'u che akãgui.
14 José he'i chupe: —Umi mbohapy canasta rehechava'ekue, mbohapy ára pukukue, mbohapy ára rire Faraón oipe'áta nde akã ha nemosaingóta peteĩ yvyramátare, ha umi guyra ho'úta nde ro'o, rehecha haguéicha nde képe.
15 Upe árape pe rréina imemby potaitéma, ha upe árape imemby peteĩ mitãkuimba'e rréi de Egipto-pe, ha omombe'u hikuái pe rréi ohupyty hague ita'ýra ypykue ha

enterove Egipto tavayguakuéra oñondive umi ofisiál ha Faraón rembiguáikuéra ndive ovy'aiterei.
16 Ha pe tercer día onase rire Faraón ojapo peteĩ karu guasu umi ofisiál ha hembiguáikuérape g̃uarã, umi ehérsito Zoar ha Egiptopeguápe g̃uarã.
17 Ha enterove Egiptogua ha Faraón siervokuéra ou okaru ha hoy'u hag̃ua pe rréi ndive ita'ýra arete jave, ha ovy'a hag̃ua pe rréi ovy'a haguére.
18 Upe tiémpope enterove umi ofisiál de rréi ha hembiguáikuéra ovy'a ocho día aja pe fiéstape, ha ocho día aja ovy'a hikuái opaichagua instruménto de músika reheve, tímbre ha jeroky reheve rréi rógape.
19 Ha pe mayordomo, José ointerpreta haguépe ikerayvoty, hesarái Joségui, ha noñe'ẽi hese pe rréipe opromete haguéicha, ko mba'e oúgui Ñandejáragui okastiga hag̃ua Josépe ojerovia haguére yvypórare.
20 Upe rire José opyta dos áño pe kárselpe, ojapopa peve doce áño.

MOAKÃHA 47 rehegua

1 Ha Isaac, Abraham ra'y oiko gueteri umi árape Canaán retãme; ha'e itujaitereíma, cien ochenta ary, ha ita'ýra Esaú, Jacob ryvy, oĩ Edom retãme, ha ha'e ha ita'ýra kuéra oguereko ijyvy Seir ñemoñare apytépe.
2 Esaú ohendu hi'aguĩmaha itúva ára omano haguã, ha ha'e ita'ýra ha hogayguakuéra ndive og̃uahẽ Canaán retãme, itúva rógape, ha Jacob ha ita'ýrakuéra osẽ pe tenda oiko haguégui Hebrónpe, ha opavave oguahẽ itúva Isaac rendápe, ha ojuhu Esaú ha ita'ýrakuérape pe tenda.
3 Jacob ha ita'yrakuéra oguapy itúva Isaac renondépe, ha Jacob ombyasy gueteri ita'ýra José rehe.
4 Isaac he'i Jacóbpe: —Egueru chéve ko'ápe nde ra'y kuéra ha ahovasa chupekuéra. ha Jacob ogueru once imembykuérape itúva Isaac renondépe.
5 Isaac omoĩ ipo opavave Jacob ra'ykuéra ári, ha ojagarra chupekuéra ha oñañuã chupekuéra, ha ohetũ chupekuéra peteĩ teĩ, ha Isaac ohovasa chupekuéra upe árape, ha he'i chupekuéra: —Pende ru ypykue Jára tapenderovasa ha tohepyme'ẽ pene ñemoñare mbyjakuéra yvagapeguaicha hetaiteve.
6 Isaac ovendesi avei Esaú ra'ykuérape ha he'i: "Ñandejára tapemokyhyje ha penemokyhyje opa umi penderecháva ha opa pene enemigokuérape".
7 Isaac ohenói Jacob ha ita'yrakuérape, ha opavave ou oguapy Isaac renondépe, ha Isaac he'i Jacóbpe: "Ñandejára Jára yvy tuichakue he'i chéve: Ne ñemoñarekuérape ame'ẽta ko yvy erénsia ramo, ne ra'ykuéra okumplíramo che léi ha che rape, ha ajapóta chupekuéra pe juramento ha'eva'ekue nde ru Abrahánpe.
8 Ko'ág̃a upévare che ra'y, embo'e ne ra'ykuérape ha ne ra'y ra'ykuérape okyhyje hag̃ua Ñandejáragui, ha oho hag̃ua pe tape porã ombovy'átava Ñandejára nde Járape, reñongatúramo Ñandejára rape ha hembiapópe Ñandejára oñongatúta avei ndéve ikonvénio Abrahán ndive, ha ojapo porãta nendive ha ne ñemoñare ndive opa ára pukukue.
9 Ha Isaac omandapa rire Jacob ha ita'yrakuérape, oheja pe espíritu ha omano, ha oñembyaty itavayguakuéra ndive.
10 Ha Jacob ha Esaú ho'a itúva Isaac rova ári, ha hasẽ hikuái, ha Isaac oguereko 180 áño omanórõ guare Canaán retãme, Hebrónpe, ha ita'yrakuéra ogueraha chupe Macpela itakua peve, Abrahán ojogua va'ekue Het ñemoñarekuéragui oñeñotỹ hag̃ua.
11 Ha enterove rréi Canaángua oho Jacob ha Esaú ndive oñotỹ hag̃ua Isaácpe, ha enterove rréi Canaángua omomba'eguasueterei Isaácpe omanórõ guare.
12 Ha Jacob ra'ykuéra ha Esaú ra'ykuéra oho ipy reheve, oguata ha ojahe'o og̃uahẽ meve Kireat-Arbápe.
13 Ha Jacob ha Esaú oñotỹ itúva Isaácpe pe itakua Macpelápe, opytáva Kireat-Arbápe, Hebrónpe, ha oñotỹ chupe tuicha ñemomba'eguasúpe, ojejapo haguéicha umi rréi oñeñotỹ jave.
14 Ha Jacob ha ita'yrakuéra, Esaú ha ita'yrakuéra, ha enterove rréi Canaángua ombyasyeterei, ha heta ára oñotỹ chupe ha oñembyasy hese.
15 Ha Isaac omanóvo, oheja ita'yrakuérape hymbakuéra, imba'ekuéra ha opa mba'e imba'éva. ha Esaú he'i Jacóbpe: —Ajerure ndéve, opa mba'e ore ru ohejáva romboja'óta mokõi hendápe, ha che aguerekóta pe elección, ha Jacob he'i: "Rojapóta upéicha."
16 Ha Jacob ojagarrapaite Isaac hembýva Canaán retãme, umi vaka ha ijyvy, ha omoĩ mokõi hendápe Esaú ha ita'yrakuéra renondépe, ha he'i Esaúpe: "Opa ko'ã mba'e oĩ ne renondépe, eiporavo ndejehegui pe mitad rejagarraséva".
17 Upémarõ Jacob he'i Esaúpe: "Ehendumína mba'épa ha'éta ndéve: 'Ñandejára yvága ha yvy Jára he'i va'ekue ñande ru ypykue Abraham ha Isaac-pe: "Ne ñemoñarekuérape ame'ẽta ko yvy opa ára g̃uarã.
18 Ko'ág̃a upévare opa mba'e ore ru ohejava'ekue oĩ ne renondépe, ha péina ápe opa pe yvy oĩ ne renondépe; eiporavo chuguikuéra pe reipotáva.
19 Reipotáramo pe yvy tuichakue ejagarra nde ha ne ra'ykuérape g̃uarã tapiaite g̃uarã, ha che ajagarra ko mba'erepy, ha nde reipotáramo umi mba'erepy togueraha ndéve, ha che ajagarra ko yvy chéve g̃uarã ha che ra'ykuérape g̃uarã ahupyty hag̃ua tapiaite g̃uarã.
20 Upérõ Nabayot, Ismael ra'y, oĩ upe tetãme ita'yrakuéra ndive, ha upe árape Esaú oho oñemongeta hendive.
21 Péicha Jacob oñe'ẽ chéve, ha péicha ombohovái chéve, ko'ág̃a eme'ẽ ne konsého ha rohendúta.
22 Nabayot he'i: —Mba'e piko Jacob he'iva'ekue ndéve? péina ápe opa Canaán ra'ykuéra oiko kyre'ỹme hetãme, ha Jacob he'i ohupytytaha iñemoñarekuéra ndive opa ára pukukue.
23 Tereho ko'ág̃a ha ejagarrapaite nde ru mba'erepy ha eheja ne ryke'y Jacóbpe upe tetãme, ha'e he'i haguéicha.
24 Esaú opu'ã ha oho jey Jacob rendápe ha ojapo opa mba'e Nabayot Ismael ra'y he'iva'ekue. ha Esaú ojagarrapaite umi mba'erepy Isaac ohejava'ekue, umi ánga, umi mymba, umi vaka ha umi mba'erepy, ha opa umi mba'erepy; nome'ẽi mba'eve ijoyke'y Jacob-pe; ha Jacob ojagarra opa Canaán retã, Egipto ysyry guive ysyry Éufrates peve, ha ojagarra ijyvy opa ára g̃uarã, ha ita'yrakuéra ha iñemoñarekuérape g̃uarã opa ára g̃uarã.
25 Jacob oipe'a avei iñermáno Esaúgui pe itakua de Macpela, oĩva Hebrónpe, Abrahán ojogua va'ekue Efróngui, oñeñotỹ hag̃ua chupe ha iñemoñarekuérape g̃uarã opa ára g̃uarã.
26 Ha Jacob ohai opa ko'ã mba'e pe lívro de compra-pe, ha ofirma, ha otestifika opa ko'ã mba'e cuatro testígo jeroviaha ndive.

27 Ha ko’ãva ha’e umi ñe’ẽ Jacob ohaiva’ekue pe kuatiañe’ẽme, he’ívo: Canaán retã ha opa tavaguasu hitita, hivita, jebuseo, amorréo, ferezita ha gergasita, opa umi siete tetã ysyry Egipto guive ysyry Éufrates peve.
28 Ha pe siuda Hebrón Quireat-Arbá ha pe itakua oĩva ipype, Jacob ojogua iñermáno Esaúgui kompletoite, imba’erã ha imba’erepy ha iñemoñarekuérape g̃uarã opa ára g̃uarã.
29 Ha Jacob ojagarra pe kuatiañe’ẽ ojejoguáva ha pe firma, pe mandamiénto ha umi léi ha pe lívro ojerreveláva, ha omoĩ peteĩ mba’yru yvyguiguápe opyta hag̃ua are, ha ome’ẽ chupekuéra ita’yrakuéra pópe.
30 Esaú oipe’a iñermáno Jacobgui opa mba’e itúva oheja va’ekue chupe omano rire, ha ha’e oipe’apaite umi mba’e orekóva, yvypóra, mymba, kaméllo, vúrro, vaka ha ovecha ra’y, pláta, óro, ita ha bdellio, ha opa mba’e orekóva Isaac, Abrahán ra’y. ndaipóri mba’eve Esaú ndoguerahái va’ekue ijehe, opa mba’e Isaac ohejava’ekuégui omano rire.
31 Esaú ojagarrapaite ko’ã mba’e, ha ha’e ita’yrakuéra ndive oho hógape Seír horio retãme, mombyry iñermáno Jacob ha ita’yrakuéragui.
32 Esaú oguereko ijyvy Seir ñemoñare apytépe, ha upe ára guive Esaú ndojevýi Canaán retãme.
33 Canaán kompletoite oiko chuguikuéra erénsia opa ára g̃uarã, ha Esaú entéro ita’yrakuéra ndive ohupyty pe sérro de Seír.

MOAKÃHA 48 rehegua

1 Umi árape, Isaac omano rire, Ñandejára omanda ha ojapo ñembyahýi ko yvy tuichakue javeve.
2 Upe tiémpope Faraón rréi de Egipto oguapy hína kuri itrónope Egipto retãme, ha oñeno hupápe ha oke iképe, ha Faraón ohecha iképe oñembo’yha hína pe rrío Egipto rembe’ýpe.
3 Ha oñembo’y aja ohecha ha péina ápe osẽ pe ysyrygui siete vaka so’o ikyráva ha ojeguerohory porãva.
4 Ha ou hapykuéri ótro siete vaka, ho’o ipire hũ ha ivaíva, ha umi siete vaka otragáma umi oguerohory porãvape, ha hasy gueteri iñepyrũrãicha.
5 Ha opáy, ha oke jey ha oke mokõiha jey, ha ohecha ha péina ápe ojupi siete trígo peteĩ jyva ári, rango ha iporãva, ha siete apysa hũ opupu yvytu kuarahy resẽguio reheve, opu’ã hapykuéri, ha umi apysa hũ otragá umi henyhẽvape, ha Faraón opu’ã iképe.
6 Ha pyhareve pe rréi imandu’a iképe, ha ijespíritu oñembyasy iképe, ha pe rréi pya’e ha omondo ohenói opa umi paje apoha Egiptogua, ha umi kuimba’e iñarandúvape, ha ou hikuái ha oñembo’y Faraón renondépe.
7 Mburuvicha guasu he'i chupekuéra: —Che képe ahecha che képe, ha ndaipóri omyesakãva. ha he’i hikuái pe rréipe, emombe’u nde képe ne rembiguáikuérape ha ñahendu.
8 Ha pe rréi omombe’u chupekuéra ikerayvotykuéra, ha opavave ombohovái ha he’i peteĩ ñe’ẽme pe rréipe, pe rréi toikove tapiaite g̃uarã; ha péva ha’e nde képe ñemyesakã.
9 Umi siete vaka porã rehecháva ohechauka siete tajýra heñóitava ndéve ára pahápe, ha umi siete vaka rehecháva ojupi hapykuéri, ha otragávo chupekuéra, ha’e peteĩ techaukaha umi tajýra heñóitava ndéve omanótaha opavave rréi rekove aja.
10 Ha pe rehecháva mokõiha sueño-pe siete trígo ra’ỹi porã henyhẽva ojupíva peteĩ jyva ári, kóva ha’e iñe’ẽ, remopu’ãtaha ndejehe ára pahápe siete tavaguasu Egipto retã tuichakue javeve; ha pe rehechava’ekue umi siete mandi’o rykue ojejapívagui osẽva hapykuéri ha otragáva chupekuéra rehecha aja nde resa rupive, ha’e peteĩ techaukaharã umi tavaguasu remopu’ãtava oñehundipaitetaha ára pahápe, pe rréi oikove aja.
11 Ha oñe’ẽrõ guare hikuái ko’ã ñe’ẽ pe rréi noñandúi iñe’ẽnguérape, ni nomoĩri ikorasõ hesekuéra, pe rréi oikuaágui iñarandúpe nome’ẽiha hikuái peteĩ ñemyesakã hekopete umi sueño-kuéragui; Oñe'ẽpa rire hikuái mburuvicha guasu renondépe, mburuvicha guasu ombohovái chupekuéra: —Mba'e piko ko mba'e ereva'ekue chéve? katuete peje japu ha peje japu; upévare ko’ág̃a peme’ẽ pe ñemyesakã hekopete che képe, ani hag̃ua pemano.
12 Ha pe rréi omanda upe rire, ha omondo ha ohenói jey ambue kuimba’e iñarandúvape, ha ha’ekuéra ou ha oñembo’y pe rréi renondépe, ha pe rréi omombe’u chupekuéra iképe, ha enterovéva ombohovái chupe pe primera interpretación he’iháicha, ha pe rréi pochy hendy ha ipochyeterei, ha pe rréi he’i chupekuéra: “Añeteháp e peẽ peñe’ẽ japu ha pejejapu pe ereva’ekuére.
13 Ha pe rréi omanda toñemoherakuã peteĩ proklamasión Egipto retã tuichakue javeve, he’ívo: “Pe rréi ha umi kuimba’e guasu odesidi, oimeraẽ kuimba’e iñarandúva oikuaáva ha ontendéva mba’épa he’ise umi sueño, ha ndoumo’ãi ko árape rréi mboyve, omanotaha”.
14 Ha pe kuimba’e omombe’útava rréipe iképe oñemyesakã porãta, upépe oñeme’ẽta chupe opa mba’e ojerurétava pe rréigui. Opa umi karai arandu Egipto retãygua oñemboja mburuvicha guasu renondépe, opavave paje apoha ha paje apoha oĩva Egipto, Gosén, Raméses, Tacpanches, Zoar ha opa tenda oĩva Egipto rembe'ýpe, ha opavave oñembo'y mburuvicha guasu renondépe.
15 Opa umi mburuvicha guasu ha mburuvicha guasu ha mburuvicha guasu rembiguái, oñembyaty opa táva Egiptogui, ha opavave oguapy rréi renondépe, ha rréi omombe'u iképe umi kuimba'e iñarandúva renondépe, ha umi mburuvicha guasu ha opavave oguapýva rréi renondépe oñemondýi pe visión rehe.
16 Ha opa umi kuimba’e iñarandúva oĩva’ekue pe rréi renondépe tuicha oñemboja’o omyesakãvo ikerayvotykuéra; oĩ ointerpretáva mburuvicha guasúpe ha he'i: “Umi 7 vaka porã ha'e 7 rréi, mburuvicha guasu ra'y guive oñemongakuaáta Egipto ári”.
17 Ha umi 7 vaka vai ha’e siete prínsipe, opu’ãtava hesekuéra ára pahápe ha ohundíta chupekuéra; ha umi siete mburuvicha guasu ha'e umi siete mburuvicha guasu Egipto mba'éva, ho'átava umi siete mburuvicha sa'ive ipu'aka'ỹva iñenemigokuéra pópe, ñande ruvicha ruvicha guasu ñorairõme.
18 Oĩ ijapytepekuéra ointerpretáva pe rréipe péicha ha he’i: “Umi siete vaka porã ha’e hína umi siuda imbaretéva Egiptope, ha umi siete vaka vai ha’e hína umi siete nasión oĩva Canaánpe, oútava umi siete siuda Egipto reheguápe umi ára pahápe ha ohundíta chupekuéra”.
19 Ha pe rehecháva mokõiha sueño-pe, siete trígo iporãva ha ivaíva, ohechauka Egipto goviérno ou jeytaha ne ñemoñarekuérape ñepyrũrãicha.

20 Ha’e ogoverna vove umi siuda Egiptogua opu’ãta umi siete siuda de Canaán imbaretevévare chuguikuéra, ha ohundíta chupekuéra, ha pe goviérno de Egipto ou jeýta ne ñemoñare rendápe.
21 Oĩ avei he'íva mburuvicha guasúpe: “Kóva he'ise nde sueño. umi siete vaka porã ha’e siete rréina, remendátava hembirekorã ára pahápe, ha umi siete vaka vai ohechauka umi kuña omanótaha opavave rréi oikove aja.
22 Ha umi siete trígo ra’ỹi porã ha ivaíva rehechava’ekue mokõiha sueño-pe ha’e catorce mitã, ha ha’éta umi ára pahápe opu’ãta ha oñorairõta hikuái ojuehe, ha siete ijapyteguikuéra oinupãta umi siete ipu’akavévape.
23 Ha oĩ ijapytepekuéra he’íva ko’ã ñe’ẽ pe rréipe, he’ívo: “Umi siete vaka porã ohechauka onasetaha ndéve siete mitã, ha ojukataha hikuái siete ne ra’y ra’ykuérape umi ára pahápe; ha umi siete mandi’o apysa porã rehechava’ekue mokõiha sueño-pe, ha’e umi prínsipe ambue siete prínsipe ipu’aka’ỹva oñorairõ ha ohundítava chupekuéra ára pahápe, ha ovengáta ne ra’ykuéra mba’ére, ha pe goviérno ojevy jeýta ne ñemoñarekuérape.
24 Ha pe rréi ohendu opa mba’e he’íva umi kuimba’e iñarandúva Egiptogua ha mba’éichapa omombe’u iképe, ha ni peteĩva ndogustái pe rréipe.
25 Ha pe rréi oikuaa iñarandúpe noñe’ẽporãiha hikuái opa ko’ã ñe’ẽme, kóva oúgui Ñandejáragui omboyke hag̃ua umi kuimba’e iñarandúva Egipto-gua ñe’ẽ, ikatu hag̃uáicha José osẽ pe óga oñeñapytĩvagui, ha ikatu hag̃uáicha tuicha mba’e Egipto-pe.
26 Ha pe rréi ohecha ni peteĩva umi karai arandu ha paje apoha Egiptogua apytépe noñe’ẽporãiha chupe, ha pe rréi ipochy ha ipochy ipype.
27 Ha pe rréi omanda opa kuimba’e iñarandúva ha paje apoha osẽ hag̃ua henondégui, ha opavave osẽ pe rréi renondégui ñemotĩ ha ñemotĩ reheve.
28 Ha pe rréi he’i oñemondo hag̃ua peteĩ proklamasión Egípto tuichakuére ojuka hag̃ua entéro umi paje apoha oĩva Egíptope, ha ni peteĩva ndohejái oikove.
29 Upémarõ opu’ã umi guárdia ruvicha, ha káda uno oguenohẽ ikyse puku, ha oñepyrũ ojuka umi paje apoha Egiptogua ha umi kuimba’e iñarandúvape.
30 Upe rire ou Merod, mburuvicha guasu mburuvicha guasu, oñesũ rréi renondépe ha oguapy henondépe.
31 Upémarõ pe mayordomo he’i pe rréipe: “Toikove opa ára g̃uarã pe rréi ha toñemomba’eguasu igoviérno upe tetãme”.
32 Nde pochy ne rembiguái ndive umi ára, ko’ág̃a mokõi áño ohasava’ekuépe, ha chemoĩ pe barrio-pe, ha aime sapy’ami pe barrio-pe, che ha umi panadero ruvicha.
33 Oĩ avei orendive peteĩ tembiguái evréo ha’éva pe kapitán de guárdia, hérava José, pórke ijára ipochy hendive ha omoĩ chupe pe óga kárselpe, ha ha’e oñatende orendive upépe.
34 Ha sapy’ami rire roime rire pe barrio-pe, rosueño peteĩ pyharépe, che ha umi panadero ruvicha; rosueño, peteĩ teĩ kuimba’e ikerayvoty ñemyesakãme.
35 Ha roju pyhareve ha romombe’u chupekuéra upe tembiguáipe, ha ha’e ointerpreta oréve ore sueño, káda unope iképe, ointerpreta porãpa.
36 Ha ojehu ha’e ointerpretaháicha oréve, upéicha oiko; ndo'ái yvýpe mba'eve iñe'ẽ.
37 Ha ko’ág̃a upévare che ruvicha ha rréi ndojukái mba’eve’ỹre Egipto tavayguakuérape; péina ápe pe tembiguái ojoko gueteri ógape ijára guárdia ruvicha, ñemboty rógape.
38 Pe rréi oipota ramo tomondo chupe tou ne renonderã ha tomombe’u ndéve, mba’épa he’ise porã pe sueño resueño va’ekue.
39 Ha pe rréi ohendu pe mayordomo ruvicha he’íva, ha pe rréi omanda ani hag̃ua ojejuka umi kuimba’e iñarandúva Egíptope.
40 Upémarõ pe rréi he’i hembiguáikuérape ogueru hag̃ua Josépe henondépe, ha pe rréi he’i chupekuéra: “Peho hendápe ha ani pemongyhyje chupe ani hag̃ua oñemondýi ha ndoikuaái oñe’ẽ porã hag̃ua”.
41 Umi rréi rembiguái oho José rendápe, ha pya’e porã oguenohẽ chupe pe kárselgui, ha pe rréi siervokuéra oñakãrapu’ã chupe, ha ha’e okambia ijao kárselpe ha ha’e ou rréi renondépe.
42 Pe rréi oguapy hína kuri itróno rréipe peteĩ ao prínsipe ojeréva peteĩ efod de óro reheve, ha pe óro porã oĩva hi’ári omimbi, ha pe karbúnculo, pe rubí ha pe esmeralda, ha opa umi ita iporãitereíva oĩva pe rréi akã ári, ombopy’arory pe rréi, ha José ohecharamoiterei pe rréi.
43 Pe tróno oguapyhápe pe rréi ojejaho’i óro ha plátape, ha ita ónixpe, ha oreko 70 gráda.
44 Ha ojepokuaa hikuái Egipto retã tuichakue javeve, káda kuimba’e oúva oñe’ẽ hag̃ua pe rréipe, ha’éramo peteĩ prínsipe térã peteĩ oñemomba’eguasúva pe rréi renondépe, ojupi pe rréi trónope pe gráda de treinta y un peve, ha pe rréi oguejy pe gráda treinta y seis peve, ha oñe’ẽ hendive.
45 Ha’éramo peteĩ tavayguakuéra apytégui, ojupi pe tercer grádape, ha pe rréi oguejy irundyhápe ha oñe’ẽ chupe, ha ijepokuaa ha’e, hi’arive, oimeraẽ kuimba’e ontendéva oñe’ẽ hag̃ua opa umi setenta idiómape, ojupi umi setenta grádape, ha ojupi ha oñe’ẽ og̃uahẽ meve pe rréi rendápe.
46 Ha oimeraẽ kuimba’e ndaikatúiva omohu’ã umi setenta, ojupi heta paso umi ñe’ẽ ha’e oikuaáva oñe’ẽháicha.
47 Upe tiémpope Egiptope ojepokuaa va’ekue avave nogovernái va’erã hesekuéra, síno oñe’ẽkuaa umi setenta idiómape.
48 José og̃uahẽvo rréi renondépe oñesũ yvýpe pe rréi renondépe, ha ojupi pe tercer grádape, ha pe rréi oguapy pe cuarta grádape ha oñe’ẽ José ndive.
49 Ha pe rréi he’i Josépe: “Asoña peteĩ képe, ha ndaipóri intérprete ointerpreta porãva, ha amanda ko árape opa umi paje apoha Egiptogua ha umi kuimba’e iñarandúva, tou che renondépe, ha amombe’u chupekuéra che képe, ha avave nointerpreta porãi chéve.
50 Ha upéva rire ko árape ahendu nderehe, nde ha’eha peteĩ kuimba’e iñarandúva, ha ikatuha reinterpreta hekopete opa sueño rehenduva.
51 Upémarõ José he'i Faraónpe: —Faraón tomombe'u iképe iképe. katuete umi interpretación ha’e Ñandejára mba’e; ha Faraón omombe’u iképe Josépe, vaka ra’y iképe, ha trígo ra’ỹi iképe, ha pe rréi oheja oñe’ẽ.
52 Ha upérõ José oñemonde Tupã espíritu reheve pe rréi renondépe, ha oikuaa opa mba’e oikótava pe rréipe upe ára guive, ha oikuaa pe rréi sueño ñemyesakã hekopete, ha oñe’ẽ rréi renondépe.
53 Ha José ovy’a pe rréi resa renondépe, ha pe rréi oñakãity ha ikorasõ, ha ohendupaite José ñe’ẽ. José he'i

mburuvicha guasúpe: —Ani reimo'ã ha'eha mokõi sueño, ha'e peteĩ sueño añónte, Tupã oiporavova'ekue ojapo haguã pe yvy ha'e ohechaukava'ekue mburuvicha guasúpe iképe, ha péicha he'i porã nde képe.
54 Umi siete vaka porã ha trígo ra'ỹi katu siete áño, ha umi siete vaka ivaíva ha trígo ra'ỹi katu siete áño; ha'e peteĩ sueño.
55 Péina ápe umi siete ary oútava hetaitereíta upe tetã tuichakue javeve, ha upe rire umi siete ary ñembyahýi oúta hapykuéri, peteĩ ñembyahýi ivaietereíva; ha opa mba'e hetáva oĩta tesaráipe upe tetãgui, ha pe ñembyahýi ohundíta umi oikóvape upe tetãme.
56 Pe rréi oisu'u peteĩ iképe, ha upévare oje'e jey pe képe Faraónpe pe mba'e Ñandejára omopyenda haguére, ha pya'e voi Tupã ojapóta.
57 Ko'ãg̃a upévare ame'ẽta ndéve konsého ha amosãsóta ne ánga ha umi oikóva upe tetãme ánga pe ñembyahýi ivaívagui, reheka hag̃ua ne rréino tuichakue javeve peteĩ kuimba'e iñarandu ha iñaranduetereíva, oikuaáva opa mba'e ogovernáva, ha amoĩ chupe oñatende hag̃ua Egipto retãre.
58 Pe kuimba'e remoĩva Egípto ári tomoĩ ipoguýpe mburuvichakuéra ombyaty hag̃ua umi tembi'u umi áño porã oútavape, ha tombyaty hikuái trígo ha tomoĩ umi mba'e reñongatuhápe.
59 Ha toñongatu hikuái upe tembi'u umi siete áño ñembyahýi aja, ojejuhu hag̃ua ndéve ha ne tavayguakuérape g̃uarã ha ne retã tuichakue, ha ani hag̃ua nde ha ne retã pe ñembyahýigui.
60 Toñemohenda avei opavave oikóva upe tetãme ombyaty haguã, peteĩ teĩ ijyvyku'i, opaichagua tembi'u, umi siete ary porã aja, ha tomoĩ hikuái iñeñongatuhápe, ojejuhu hag̃ua chupekuéra ñembyahýi ára ha oiko hag̃ua hi'ári.
61 Kóva ha'e pe interpretación hekopete nde sueño rehegua, ha kóva ha'e pe konsého oñeme'ẽva ojesalva hag̃ua ne ánga ha opa ne poguýpegua ánga.
62 Upémarõ pe rréi ombohovái Josépe: "¿Máva piko he'i ha máva piko oikuaa oĩporãha umi mba'e ere va'ekue?". Ha he'i mburuvicha guasúpe: —Kóva ha'éta techaukaha ndéve guarã opa che ñe'ẽ, añeteha ha che consejo iporãha ndéve guarã.
63 Péina ápe ne rembireko oguapy ko árape pe taburete de parto ári, ha ha'e imembýta ndéve peteĩ ta'ýra ha revy'áta hendive; ne memby osẽ vove isy ryégui, omanóta ne ra'y peteĩha heñóiva'ekue ko'ã mokõi ary ohasava'ekuépe, ha reñembopy'aguapýta pe mitã heñóitava ndéve ko árape.
64 Ha José he'ipa rire ko'ã ñe'ẽ pe rréipe, ha oñesũ pe rréi renondépe ha ha'e osẽ, ha José osẽ rire pe rréi renondégui, oiko upe árape umi techaukaha José he'iva'ekue pe rréipe.
65 Ha pe rréina imemby peteĩ mitãkuimba'e upe árape ha pe rréi ohendu pe marandu porã ita'ýra rehegua, ha ha'e ovy'a, ha pe momaranduhára osẽ rire pe rréi renondégui, pe rréi rembiguáikuéra otopa pe rréi ra'y ypykue ho'a omanóva yvýpe.
66 Pe rréi rógape oiko heta ñembyasy ha tyapu, ha pe rréi ohendu upéva ha he'i: "¿Mba'eichagua tyapu ha ñembyasy ahenduva'ekue pe ógape?". ha he'i hikuái pe rréipe ita'ýra ypykue omano hague; upérõ pe rréi oikuaa oĩporãha opa José ñe'ẽ he'iva'ekue, ha pe rréi okonsola ita'ýrare pe mitã onase va'ekue chupe upe árape José he'i haguéicha.

MOAKÃHA 49 rehegua

1 Ko'ã mba'e rire pe rréi omondo ha ombyatypaite umi ofisiál ha hembiguáipe, ha enterove mburuvichakuéra ha mburuvicha guasu rréi mba'évape, ha enterovéva ou rréi renondépe.
2 Upémarõ pe rréi he'i chupekuéra: "Pehecha ha pehendupaite ko kuimba'e evréo he'íva, ha opa umi milágro ha'e he'íva oikotaha, ha ni peteĩ iñe'ẽ ndo'ái yvýpe.
3 Peẽ peikuaa ha'e ome'ẽ hague peteĩ interpretación hekopete pe sueño rehegua, ha katuete oikóta, ko'ãg̃a upévare peñemongeta, ha peikuaa mba'épa pejapóta ha mba'éichapa pe yvy ojesalváta pe ñembyahýigui.
4 Peheka ko'ãg̃a ha pehecha ikatúpa ojejuhu umi mba'e ojoguáva, ikorasõme oĩ arandu ha mba'ekuaa, ha amoĩta chupe upe tetã ári.
5 Pehendúma pe kuimba'e evréo he'i va'ekue ko mba'ére, ikatu hag̃uáicha ojesalva pe yvy oĩvape pe ñembyahýigui, ha che aikuaa pe yvy noñemosãsomo'ãiha pe ñembyahýigui, síno pe kuimba'e evréo, pe che anseha va'ekue, konsého rupive.
6 Opavave ombohovái mburuvicha guasúpe ha he'i: —Iporã pe evréo he'íva ko mba'ére. ko'ãg̃a upévare, ore ruvicha ha rréi, péina ápe pe tetã tuichakue oĩ nde pópe, ejapo iporãva nde resa renondépe.
7 Pe reiporavóva, ha nde arandúpe reikuaáva iñarandu ha ikatupyryha omosãsóvo pe tetã iñarandu rupive, chupe mburuvicha guasu omoĩta ipoguýpe upe tetã ári.
8 Ha pe rréi he'i opa ofisiálpe: Che aimo'ã Ñandejára oikuaauka guive pe kuimba'e hebreo-pe opa mba'e he'iva'ekue, ndaiporiha avave iñarandu ha iñarandúva ko tetã tuichakue javeve ha'eháicha; iporãramo nde resa renondépe amoĩta chupe pe yvy ári, ha'e osalvátagui pe tetã iñarandu rupive.
9 Enterove umi ofisiál he'i pe rréipe ha he'i: "Añeteháoe ningo ojeskrivi Egipto léipe, ha ani ojeviola va'erã, avave nogovernamo'ãiha Egíptope, ni ndoikomo'ãiha mokõiha pe rréipe, síno peteĩ oikuaáva opa mba'e oñe'ẽvape umi kuimba'e ra'ykuéra ñe'ẽme".
10 Ko'ãg̃a upévare ñande ruvicha ha rréi, péina ápe ko kuimba'e hebreo ikatu oñe'ẽ evréo ñe'ẽnte, ha mba'éicha piko upéicharõ ha'e oĩta ñande ári pe mokõiha goviérno poguýpe, peteĩ kuimba'e ndoikuaáiva voi ñane ñe'ẽ?
11 Ko'ãg̃a rojerure ndéve emondo hag̃ua chupe, ha tou ne renonderã, ha ehecha chupe opa mba'épe ha ejapo rehecháva iporãha.
12 Upémarõ pe rréi he'i: "Ko'ẽrõ ojejapóta, ha pe ere va'ekue iporã. ha opa umi mburuvicha guasu ou upe árape mburuvicha guasu renondépe.
13 Ha upe pyharépe Ñandejára omondo peteĩ hi'ángel oservíva, ha ha'e ou Egipto retãme José rendápe, ha Ñandejára ánhel oñembo'y José ári, ha péina ápe José oñenoha hína pe tupápe pyhare ijára rógape pe kárselpe, ijára omoĩjeýgui chupe pe kárselpe hembireko káusare.
14 Ha pe ángel omombáy chupe okehágui, ha José opu'ã ha oñembo'y ipy ári, ha péina ápe Ñandejára ángel oñembo'y hína henondépe; ha Ñandejára remimbou oñe'ẽ José ndive, ha ha'e ombo'e chupe opa yvypóra ñe'ẽ upe pyharépe, ha ombohéra chupe Joséf.

15 Ha Ñandejára remimbou oho ichugui, ha José ojevy ha oñeno hupápe, ha José oñemondýi pe visión ohechava’ekuére.

16 Ko’ẽmbotávo pe rréi omondo ohenói opavave ofisiál ha hembiguáikuérape, ha enterovéva ou oguapy pe rréi renondépe, ha pe rréi omanda ojegueru hag̃ua Josépe, ha pe rréi rembiguái oho ogueraha Josépe Faraón renondépe.

17 Ha pe rréi osẽ ha ojupi pe tróno escalónpe, ha José oñe’ẽ pe rréipe opa ñe’ẽme, ha José ojupi hendápe ha oñe’ẽ pe rréipe og̃uahẽ meve pe rréi renondépe pe setenta escalónpe, ha oguapy pe rréi renondépe.

18 Ha pe rréi ovy’aiterei José rehe, ha opa rréi ofisiál ovy’aiterei pe rréi ndive ohendúvo opa José ñe’ẽ.

19 Ha pe rréi ha umi ofisiálpe ha’ete pe mba’e iporãva, omoĩ hag̃ua Josépe mokõiha pe rréi rire Egipto tuichakue javeve, ha pe rréi oñe’ẽ Josépe ha he’i:

20 Ko’ág̃a reme’ẽ chéve konsého amoĩ hag̃ua peteĩ kuimba’e iñarandúva Egipto retã ári, ikatu hag̃uáicha iñarandu rupive osalva upe tetã ñembyahýigui; ko’ág̃a upévare, Tupã oikuaaukágui ndéve opa ko’ã mba’e, ha opa ñe’ẽ ereva’ekue, ndaipóri upe tetã tuichakue javeve peteĩ kuimba’e iñarandu ha iñarandúva ndeichagua.

21 Ha nde réra noñembohéramo’ãvéima José, ha katu Zafnat Paaneah nde réra; nde reiko mokõiha che rapykuéri, ha ne ñe’ẽ he’iháicha ha’éta opa mba’e che sãmbyhygua, ha ne ere rupi che tavayguakuéra osẽta ha oikéta.

22 Avei nde po guýgui che rembiguái ha mburuvichakuéra ohupytýta isueldo oñeme’ẽva chupekuéra káda mes, ha ne renondépe opa tavayguakuéra upe tetãygua oñesũta; che guapyhápe añoite che tuichavéta ndehegui.

23 Ha pe rréi oipe’a ipógui anillo ha omoĩ José pópe, ha pe rréi omonde Josépe peteĩ ao prínsipe, ha omoĩ iñakã ári peteĩ koróna de óro, ha omoĩ ijajúrare peteĩ kadéna de óro.

24 Upe rire pe rréi omanda hembiguáikuérape, ha ogueraha chupe pe kárro mokõiha rréi mba’évape, ohóva pe rréi kárro rovái, ha ogueraha chupe ojupi hag̃ua peteĩ kavaju tuicha ha imbaretéva ári pe rréi kavajukuéragui, ha ogueraha chupe Egipto kálle rupi.

25 Ha pe rréi omanda opa umi ombopúva timbre, arpa ha ambue mba’e purahéipe oho hag̃ua José ndive; mil timbrel, mil mecolot ha mil nebalim oho hapykuéri.

26 Ha cinco ovy’a Josére, ha omaña José jehecha ha iporãitére.

27 Upe rire pe rréi puévlo oho henondépe ha hapykuéri, ombohykúvo pe tape insiénso ha kasia, ha opaichagua hyakuã porãva, ha omosarambi már ha áloe pe tapére, ha 20 kuimba’e omombe’u hatã henondépe ko’ã mba’e pe yvy tuichakuére.

28 ¿Rehechápa ko kuimba’e pe rréi oiporavo va’ekue mokõiha? opaite mba'e gobierno rehegua omohendava'erã ha'e, ha pe omboykéva hembiapoukapy, térã noñesũiva henondépe yvýpe, omanóta, opu'ãgui mburuvicha guasu ha mokõiha rehe.

29 Umi momaranduhára nomombe'uvéima rire, opavave Egiptogua oñesũ yvýpe José renondépe ha he'i: —Toikove pe rréi, toikove avei mokõiha. ha opa umi oikóva Egipto-pe oñesũ tape rembe'ýre, ha umi maranduhára oñembojávo hesekuéra, oñesũ hikuái, ha ovy'a hikuái opaichagua tímbre, mecol ha nebal reheve José renondépe.

30 Upémarõ José ikavaju ári ohupi hesa yvága gotyo ha osapukái ha he’i: “Omopu’ã pe kuimba’e mboriahúpe yvytimbogui, ha ohupi pe imboriahúvape yvykuágui”. O Jára ipu'akapáva, ovy'a pe kuimba'e ojeroviava nderehe.

31 Upémarõ José ohasa Egipto tuichakue Faraón rembiguái ha mburuvichakuéra ndive, ha ohechauka chupe hikuái Egipto tuichakue ha opa mba’e orekóva pe rréi.

32 Ha José ohojey ha ou upe árape Faraón renondépe, ha pe rréi ome’ẽ Josépe peteĩ ijyvy Egipto retãme, peteĩ kokue ha parralty, ha pe rréi ome’ẽ Josépe tres mil talento de pláta ha mil talento de óro, ha ónix ita ha bdellio ha heta jopói.

33 Ha ambue árape rréi he’i opa Egipto tavayguakuérape ogueru hag̃ua Josépe ofrénda ha rregálo, ha tomano pe oviola va’ekue pe rréi omanda va’ekue. ha ojapo hikuái peteĩ tenda yvate pe táva rapére, ha oipyso hikuái ao, ha oimeraẽ oguerúva mba'eve Josépe omoĩ pe tenda yvate gotyo.

34 Ha enterove Egipto tavayguakuéra omombo peteĩ mba’e pe lugár ijyvatehápe, peteĩ kuimba’e peteĩ apysa ryru de óro, ha ambue katu anillo ha apysa, ha diferénte mba’yru óro ha plátagui ojejapóva, ha omombo pe lugár ijyvatevévape ita ónix ha bdelio; opavave ome’ẽ peteĩ mba’e oguerekóvagui.

35 Ha José ojagarrapaite ko’ã mba’e ha omoĩ umi tesórope, ha opa umi ofisiál ha mburuvicha guasu rréi mba’éva omopu’ã Josépe, ha ome’ẽ chupe heta jopói, ohechávo pe rréi oiporavo hague chupe mokõiha.

36 Upe rire pe rréi omondo Potiferape, ha’éva saserdóte Ahiram ra’y oĩva Onpe, ha ha’e ogueraha itajýra imitãva Osnatpe ha ome’ẽ Josépe hembirekorã.

37 Ha pe kuñataĩ iporãiterei, peteĩ vírgen, kuimba’e ndoikuaáiva, ha José omenda chupe hembirekorã; ha mburuvicha guasu he'i Josépe: Che hína Faraón, ha nde ykére avave noñanimái ohupi ipo térã ipy omohenda haguã che tavayguakuérape Egipto retã tuichakue javeve.

38 José oguereko 30 áño oñembo'y jave Faraón renondépe, ha José osẽ rréi renondégui, ha oiko chugui rréi mokõiha Egipto-pe.

39 Ha pe rréi ome’ẽ Josépe cien tembiguái oñatende hag̃ua chupe hógape, ha José avei omondo ha ojogua heta tembiguái ha opyta hikuái José rógape.

40 Upémarõ José omopu’ã ijupe g̃uarã peteĩ óga iporãitereíva, ojoguáva umi rréi rógape, pe rréi palásio korapy renondépe, ha ojapo pe ógape peteĩ témplo tuicháva, iporãiterei ha okonveniva oiko hag̃ua; mbohapy áño José omopu’ãvo hóga.

41 José ojapo ijupe peteĩ tróno iporãitereíva, heta óro ha plátagui, ha ojaho’i ita ónix ha bdellio reheve, ha ojapo hi’ári Egipto retã tuichakue, ha Egipto ysyry ra’anga omboy’úva Egipto tuichakue; ha José oguapy porã itrónope hógape ha Ñandejára ombohetave José arandu.

42 Ha enterove oikóva Egiptope, Faraón siervokuéra ha mburuvichakuéra ohayhueterei Josépe, pórke upéva ou Ñandejáragui Josépe.

43 Ha José oguereko peteĩ ehérsito oñorairõva, osẽva ehérsito ha soldádope, cuarenta mil seiscientos kuimba’e, ikatúva ogueraha arma oipytyvõ hag̃ua rréi ha Josépe enemigokuéra kóntrape, ndaha’éiramo jepe umi ofisiál de rréi ha hembiguaikuéra ha umi oikóva Egiptope ipapapy’ỹre.

44 Upémarõ José ome’ẽ umi kuimba’e ipu’akapávape ha enterove ijehérsitope, eskúdo ha jabalína, kárro ha abrigo de korte ha ita ojahoga hag̃ua.

MOAKÃHA 50 rehegua

1 Upe jave Tarsis ñemoñare ou Ismael ra'y kuéra kóntrape ha oñorairõ hendive kuéra, ha Tarsis ñemoñare omonda Ismael ra'ykuérape heta tiémpore.
2 Ismael ra'ykuéra sa'i umi árape, ha ndaikatúi ipu'aka hikuái Tarsis ra'ykuérare, ha ojejopy vaieterei chupekuéra.
3 Umi ismaelgua ijedámava omondo peteĩ kuatiañe'ẽ rréi de Egiptope ha he'i: "Emondomi ne siervokuérape umi ofisiál ha ehérsitope orepytyvõ hag̃ua roñorairõ hag̃ua Tarsis ra'ykuéra ndive, are guivéma ningo rohundíma".
4 Ha Faraón omondo Josépe umi kuimba'e ipu'akapáva ha ehérsito oĩva hendive ndive, ha avei ipu'akapáva rréi rógagui.
5 Ha oho hikuái Havilá retãme Ismael ra'ykuérape, oipytyvõ hag̃ua chupekuéra Tarsis ra'ykuéra ndive, ha Ismael ra'ykuéra oñorairõ Tarsis ra'ykuéra ndive, ha José ipu'aka umi Tarsisítape ha ha'e omoĩ ipoguýpe opa ijyvy, ha Ismael ra'ykuéra oiko upépe ko'ag̃aite peve.
6 Tarsis retã oñemoĩ rire ipoguýpe, enterove Tarsisgua odipara ha oguahẽ iñermanokuéra Javán ñemoñare rembe'ýpe, ha José ipu'akapáva ha ijehérsito ndive oho jey Egíptope, ni peteĩva ndofaltái.
7 Ha pe año revolusión-pe, mokõiha áño José oisãmbyhývo Egipto ári, Ñandejára ome'ẽ heta mba'e upe tetã tuichakue javeve siete áño aja José he'i haguéicha, Ñandejára ohovasávo opa mba'e ko yvy arigua umi árape siete áño aja, ha okaru hikuái ha tuicha okyhyje hikuái.
8 Upérõ José oguereko ipoguýpe mburuvichakuéra, ha ombyaty hikuái opa tembi'u umi áño porãme, ha ombyaty trígo áño ha áño, ha omoĩ José tesórope.
9 Ha oimeha ára ombyaty jave hikuái tembi'u José omanda ogueru hag̃ua hikuái pe trígo apysápe, ha avei ogueru hag̃ua hendive michĩmi pe yvy kokuépe, ani hag̃ua oñembyai.
10 Ha José ojapo ko año ha año, ha ombyaty trígo yguasu yvyku'iicha hetaitereígui, tuichaitereígui umi mba'e oñongatuva'ekue ha ndaikatúi ojeipapa heta haguére.
11 Ha avei opavave Egipto-ygua ombyaty opaichagua tembi'u hi'upãme hetaiterei siete áño porã aja, ha katu ndojapói hikuái hese José ojapo haguéicha.
12 Ha opa tembi'u José ha egipcio ombyatyva'ekue umi siete áño heta tiémpore, oñeñongatu pe yvype g̃uarã umi siete áño ñembyahýi aja, oñemantene hag̃ua pe tetã tuichakue.
13 Ha umi oikóva Egíptope omyenyhẽ káda uno imba'yru ha henda kañyhápe trígo, ikatu hag̃uáicha omantene pe ñembyahýi aja.
14 Upémarõ José omoĩmbaite umi tembi'u ombyaty va'ekue entéro siuda Egiptope, ha ombotypaite umi mba'e oñeñongatuhápe ha omoĩ hi'ári.
15 José rembireko Osnat, Potifera rajy, imemby mokõi ta'ýra, Manasés ha Efraín, ha José oguereko 34 áño imemby jave.
16 Ha umi mitãkaria'y okakuaa ha oho hikuái hape ha he'iháicha, ndojedesviái hikuái pe tape itúva ombo'eva'ekuégui chupekuéra, ni derecha térã izquierda gotyo.
17 Ha Ñandejára oĩ umi mitãkaria'y ndive, ha okakuaa hikuái ha oñatende ha ikatupyry opa arandu ha opa mba'e sãmbyhýpe, ha opa rréi ofisiál ha ikuimba'e guasukuéra Egipto oikóvape omopu'ã umi mitãkaria'ýpe, ha oñemongakuaa chupekuéra rréi ra'ykuéra apytépe.
18 Ha opa umi siete áño heta mba'e oĩva upe tetã tuichakue javeve, ha umi siete áño ñembyahýi ou hapykuéri José he'i haguéicha, ha pe ñembyahýi oiko upe tetã tuichakue javeve.
19 Ha enterove Egiptogua ohecha oñepyrũmaha pe ñembyahýi Egipto retãme, ha enterove Egiptogua oipe'a ijyvyku'i pe ñembyahýi ipu'akágui chupekuéra.
20 Ha otopa hikuái opa tembi'u oĩva imba'yrúgui, henyhẽ va'ekue ha naiporãiva ho'u, ha pe ñembyahýi ipu'aka pe tetã tuichakue javeve, ha enterove oikóva Egiptope ou ha osapukái Faraón renondépe, pórke pe ñembyahýi ipohýi hesekuéra.
21 Ha'e kuéra he'i Faraónpe: —Eme'ẽ nde rembiguái kuérape tembi'u, ha mba'ére piko romano ñembyahýigui nde resa renondépe, ore ha ore mitã michĩva?
22 Faraón he'i chupekuéra: —Mba'ére piko pejerure chéve? José nomandái piko pe mandi'o oñeñongatu hag̃ua umi siete áño heta aja umi áño ñembyahýipe g̃uarã? ha mba'ére piko napehendúi iñe'ẽ?
23 Umi Egiptogua ombohovái mburuvicha guasúpe: "Ore ruvicha, ne rembiguái kuéra ojapopaite José he'i va'ekue, pórke ne rembiguái kuéra ombyaty avei entéro mba'e kokuépe, umi siete áño ohepyme'ẽ hague heta mba'e ha omoĩ ko'ag̃aite peve.
24 Ha pe ñembyahýi ipu'akávo ne rembiguáikuéra ári roipe'a ore tenda, ha péina ápe opa ore mba'e henyhẽma umi mba'e vai ha naiporãi oje'u hag̃ua.
25 Ha pe rréi ohendúvo opa mba'e ojehúva Egiptope oikóvare, pe rréi okyhyjeterei pe ñembyahýigui, ha okyhyjeterei. ha mburuvicha guasu ombohovái Egipto retãyguakuérape ha he'i: Opa ko'ã mba'e ojehúma guive peẽme, tapeho José rendápe, pejapo ha'e he'íva peẽme, ani pejapo he'íva.
26 Opa Egiptogua osẽ oho José rendápe ha he'i chupe: —Eme'ẽ oréve tembi'u ha mba'ére piko romanóta ne renondépe ñembyahýigui? rombyatýgui ore ñemongakuaápe umi siete ary aja nde remanda haguéicha, ha romoĩ ñeñongatuhápe, ha péicha ojehu oréve.
27 Ha José ohendúvo opa Egipto tavayguakuéra ñe'ẽ ha mba'épa ojehu chupekuéra, José oipe'apaite umi mba'e oñongatuhápe umi mba'e ha ovende Egipto tavayguakuérape.
28 Ha pe ñembyahýi ipu'aka pe tetã tuichakue javeve, ha pe ñembyahýi oiko opa tetãme, ha katu Egipto retãme oĩ mba'e oñevende haguã.
29 Ha enterove oikóva Egiptope oho José rendápe ojogua hag̃ua trígo, pórke pe ñembyahýi ipu'akáva hesekuéra, ha opa hi'upy oñembyaipaite, ha káda día José ovende enterove Egipto tavayguakuérape.
30 Ha enterove oikóva Canaán retãme, umi filistéo, ha umi oĩva Jordán mboypýri, ha umi éstegua ha opa umi siuda oĩva mombyry ha hi'ag̃uívape, ohendu oĩha trígo Egíptope, ha enterove ou Egíptope ojogua hag̃ua trígo, pórke pe ñembyahýi ipu'aka hesekuéra.
31 Upémarõ José oipe'a umi tóro ryru ha omoĩ hi'ári umi ofisiál, ha káda día oñembo'y ha ovende enterove oúvape.
32 Ha José oikuaa ijoyke'ykuéra outaha avei Egíptope ojogua hag̃ua trígo, pórke pe ñembyahýi ipu'aka ko yvy

ape ári. José he'i opavave hetãyguápe tomomarandu Egipto retã tuichakue javeve.
33 Ovy'a pe rréi, mokõiha ha umi kuimba'e guasu orekóvape, oimeraẽ ojoguaséva mandi'o Egíptope nomondói hembiguáikuérape Egíptope ojogua hag̃ua, síno ita'yrakuérape, ha avei oimeraẽ egipcio térã cananeo, oútava oimeraẽva umi tenda ojoguágui mandi'o Egíptope, ha ohóta ovende pe yvy tuichakue javeve, omanóta, pórke avave ndojoguamo'ãi hogagua pytyvõrãnte.
34 Ha oimeraẽ kuimba'e ogueraháva mokõi térã mbohapy mymba omanóta, pórke peteĩ kuimba'e ogueraháva hymba tee añoite.
35 Upémarõ José omoĩ umi sentinénte Egipto rokẽme ha he'i chupekuéra: "Oimeraẽ oúva ojogua trígo, ani peheja oike ojehai peve héra, itúva réra ha itúva túva réra, ha oimeraẽ mba'e ojehaíva ára pukukue, tomondo chéve héra ka'aruete aikuaa hag̃ua hérakuéra".
36 José omoĩ umi ofisiál Egipto tuichakue javeve, ha he'i chupekuéra ojapo hag̃ua opa ko'ã mba'e.
37 Ha José ojapo opa ko'ã mba'e, ha ojapo ko'ã léi, ikatu hag̃uáicha oikuaa araka'épa oúta ijoyke'ykuéra Egiptope ojogua hag̃ua trígo; ha José tavayguakuéra ojapo ára ha ára oñemombe'u hag̃ua Egipto-pe ko'ã ñe'ẽ ha estatuto José omandava'ekue he'iháicha.
38 Ha enterove oikóva pe tetã kuarahyresẽ ha kuarahyreike gotyo, ha opa yvy ape ári, ohendu umi léi ha reglamento José omoĩva'ekue Egíptope, ha umi oikóva ko yvy ape ári ou ha ojogua hikuái trígo Egíptope ára ha ára, ha upéi oho hikuái.
39 Opa umi ofisiál Egiptogua ojapo José he'i haguéicha, ha enterove oúva Egíptope ojogua hag̃ua trígo, umi okẽ rerekua ohai héra ha itúva réra, ha káda día ogueru ka'aru José renondépe.

MOAKÃHA 51 rehegua

1 Upe rire Jacob ohendu oĩha trígo Egíptope, ha ohenói ita'yrakuérape oho hag̃ua Egíptope ojogua hag̃ua trígo, pórke hi'arikuéra ipu'aka avei pe ñembyahýi, ha ohenói ita'yrakuérape ha he'i:
2 Péina ápe ahendu oĩha trígo Egipto-pe, ha opa tavayguakuéra yvy arigua oho upépe ojogua, ko'ág̃a upévare mba'ére piko pehechaukáta peñekontentaha ko yvy tuichakue renondépe? peguejy avei Egíptope ha pejogua oréve trígo michĩmi umi oúva apytépe, ani haguã romano.
3 Ha Jacob ra'ykuéra ohendu itúva ñe'ẽ, ha opu'ã oguejy hag̃ua Egíptope ojogua hag̃ua trígo umi ótro oúva upépe.
4 Upéi itúva Jacob he'i chupekuéra: "Peike vove pe siudápe ani peike peteĩ okẽme, umi oikóva upe tetãme".
5 Jacob ra'y kuéra osẽ oho Egiptope, ha Jacob ra'ykuéra ojapo opa mba'e itúva he'i haguéicha chupekuéra, ha Jacob nomondói Benjamín-pe, he'ígui: "Ani haguã ojehu chupe tapére iñermánoicha. ha umi Jacob ra'y osẽ.
6 Ha Jacob ra'ykuéra oho aja tapére, oñearrepenti hikuái ojapo va'ekuégui José rehe, ha oñe'ẽ ojupe: "Roikuaa ore ryvy José oguejy hague Egiptope, ha ko'ág̃a rohekata chupe moõpa jaha, ha jajuhúramo chupe jaipe'áta chupe ijáragui rreskáteramo, ha nahániriramo, mbaretépe, ha ñamanóta heseháp".
7 Ha Jacob ra'ykuéra omoneĩ ko mba'e ha oñemombarete José káusare, oipe'a hag̃ua chupe ijára pógui, ha Jacob ra'ykuéra oho Egiptope; ha og̃uahẽvo hikuái Egíptope ojesepara ojuehegui, ha ohasa hikuái umi Egipto rokẽ rupi, ha umi okẽ rerekua ohai héra upe árape, ha ogueraha chupekuéra José rendápe ka'aru.
8 Upérõ José omoñe'ẽ umi héra umi oñangarekóva pe siuda rokẽme, ha ojuhu ijoyke'ykuéra oike hague umi táva rokẽme, ha upérõ José he'i toñemombe'u Egipto tuichakue javeve, ha he'i:
9 Pesẽ enterove peẽ guardaespaldakuéra, pembotypaite umi mandi'o ryru ha peheja peteĩnte opyta abierta, ikatu hag̃uáicha umi oúva ojogua chugui.
10 Upe jave opavave José mburuvichakuéra ojapo upéicha, ha ombotypaite umi tenda ha peteĩnte oheja ojepe'a.
11 Upémarõ José ome'ẽ iñermanokuéra réra ojehaívape pe oĩvape pe tenda ojepe'áva ári, ha he'i chupe: "Oimeraẽ oúva ne rendápe ojogua hag̃ua trígo, eporandu héra, ha ou vove ne renondépe kuimba'ekuéra ko'ãichagua téra, ejagarra chupekuéra ha emondo chupekuéra, ha ha'ekuéra ojapo upéicha.
12 Ha Jacob ra'ykuéra og̃uahẽvo pe siudápe, oñembojoaju hikuái pe siudápe oheka hag̃ua Josépe ojogua mboyve chuguikuéra trígo.
13 Ha oho hikuái umi kuña rekovai korapýpe, ha oheka hikuái Josépe umi kuña rekovai korapýpe mbohapy ára pukukue, oimo'ãgui hikuái José outaha umi kuña rekovai korapýpe, José iporãiterei ha ojeguerohory porãgui, ha Jacob ra'ykuéra oheka Josépe mbohapy ára pukukue, ha ndojuhúi chupe.
14 Ha pe kuimba'e oñemoĩva pe tenda ojepe'áva ári oheka umi téra José ome'ẽva'ekue chupe, ha ndojuhúi.
15 Upéi omondo Josépe he'ívo: —Ohasáma ko'ã mbohapy ára, ha umi kuimba'e reme'ẽva'ekue chéve héra ndoúi. ha José omondo tembiguái oheka haguã umi kuimba'e Egipto tuichakue javeve, ha ogueru haguã chupekuéra José renondépe.
16 José rembiguái kuéra oho Egíptope ha ndojuhúi chupekuéra, oho Gosénpe ha ndaipóri upépe, ha upéi oho táva Ramésespe ha ndojuhúi chupekuéra.
17 Ha José osegi omondo dieciséis tembiguáipe oheka hag̃ua iñermanokuérape, ha ha'ekuéra oho ojeipyso pe siuda cuatro eskínape, ha cuatro tembiguái oike umi kuña rekovai rógape, ha otopa hikuái umi kuimba'e upépe oheka iñermánope.
18 Ha umi irundy kuimba'e ogueraha chupekuéra ha ogueru henondépe, ha oñesũ chupe yvýpe, ha José oguapy hína itrónope itupaópe, oñemonde ao prínsipe, ha iñakã ári oĩ peteĩ koróna tuicháva de óro, ha opavave kuimba'e ipu'akapáva oguapy ijerére.
19 Ha Jacob ra'ykuéra ohecha Josépe, ha ha'ete ku hechapyrãva hesakuérape, ha'ete hechapyrãva, ha hova porã, ha oñesũ jey hikuái henondépe yvýpe.
20 Ha José ohecha ijoyke'ykuérape, ha ha'e oikuaa chupekuéra, ha katu ha'ekuéra ndoikuaái chupe, José tuichaitereígui hesakuérape, upévare ndoikuaái chupe hikuái.
21 José oñe'ẽ chupe kuéra: —Moõgui piko peju? ha opavave ombohovái: "Ne rembiguái kuéra ou Canaán retãgui ojogua haguã trígo, ñembyahýi oikógui ko yvy tuichakue javeve, ha ne rembiguái kuéra ohendu oĩha trígo

Egipto-pe, upévare ou hikuái ambue oúva apytépe ojogua haguã trígo.
22 Upémarõ José he'i chupekuéra: "Peẽ peju pejogua hag̃ua peẽ pejeháicha, ¿mba'ére piko peju diez okẽ pe siudápe?". ikatunte peju peẽ pehecha pe yvy rupi.
23 Ha enterove ombohovái Josépe ha he'i: —Nahániri upéicha che ruvicha, ore ro'e porã, ne rembiguáikuéra ndaha'éi espía, péro roju rojogua trígo, pórke ne siervokuéra ningo enterove ermáno, peteĩ kuimba'e ra'y Canaánpe, ha ore ru he'i oréve: "Peg̃uahẽvo pe siudápe ani peike oñondive peteĩ okẽme umi oikóvare upe tetãme".
24 Upémarõ José he'i jey chupekuéra: "Upéva ha'e va'ekue peẽme, peju pehecha hag̃ua pe yvy, upévare enterove peju diez okẽ rupi pe siudápe. peẽ peju pehecha haguã pe tetã ao'ỹva.
25 Añetehápe opavave oúva ojogua trígo oho hape, ha peẽ peimema mbohapy ára pe tetãme, ha mba'épa pejapo umi kuña rekovai murállape peime haguépe ko'ã tres día aja? katuete umi espía ojapo ko'ã mba'eicha.
26 Ha he'i hikuái Josépe: "Mombyry toĩ ore ruvichagui oñe'ẽ hag̃ua péicha, ore ha'égui doce joyke'y, ore ru Jacob ra'ykuéra, Canaán retãme, Isaac ra'y, Abrahán ra'y, hebreo, ha péina ápe pe imitãvéva oĩ ore ru ndive ko árape Canaán retãme, ha peteĩ noĩri, ha'e okañýgui orehegui, ha roimo'ã ikatuha ha'e oĩ ko tetãme, upéicha roime ohekávo chupe upe tetã tuichakue javeve, ha oguahẽ kuña rekovai rógape jepe oheka haguã chupe upépe.
27 Upémarõ José he'i chupekuéra: —Peẽ piko peheka chupe ko yvy tuichakue javeve, opyta haguã Egipto añoite peheka haguã chupe? Ha mba'épa ojapova'erã avei ne ryvy kuña rekovai rógape, oĩramo jepe Egipto-pe? ¿Ndereje'éi piko: "Isaac ra'ykuéragui, Abrahán ra'y, ha mba'épa ojapóta Jacob ra'ykuéra kuña rekovai rógape?".
28 Ha'e kuéra he'i chupe: —Rohendúgui ismael-kuéra omonda hague chupe, ha oje'e oréve ovende hague chupe Egiptope, ha ne rembiguái, ore ryvy, iporãiterei ha ojeguerohory porã, upévare roimo'ã katuete oĩtaha kuña rekovai rógape, upévare ne rembiguáikuéra oho upépe oheka chupe ha ome'ẽ chupe rreskate.
29 José he'i gueteri chupekuéra: "Añetehápe peñe'ẽ japu ha peje japu, peje haguã pendejehe peẽ ha'eha Abrahán ra'y. Faraón oikoveháicha peẽ niko espía, upévare peju kuña rekovai rógape ani haguã ojekuaa peẽme.
30 Upémarõ José he'i chupekuéra: —Ko'ág̃a pejuhúramo chupe ha ijára ojerure peẽme heta mba'e, peme'ẽtapa chupe? ha he'i hikuái: "Oñeme'ẽta".
31 Ha he'i chupe kuéra: —Ijára ndoipotáiramo ojeheja rei chugui, mba'épa pejapóta hese? Ha'e kuéra he'i chupe: Nome'ẽséiramo ñandéve jajukáta chupe, ha jajagarráta ñande ryke'ýpe ha jahóta.
32 José he'i chupekuéra: —Upéva ha'e peẽme. peẽ niko espía, peju niko pejuka hag̃ua umi oikóvape upe tetãme, rohendúgui mokõi pene joyke'y oinupãha opa oikóvape Siquempe, Canaán retãme, pene reindy káusare, ha ko'ág̃a peju pejapo upéicha Egiptope pene ryke'y káusare.
33 Ko'ápe añoite aikuaáta peẽ ha'eha kuimba'e añetegua; pemondóramo hógape peteĩ pende apytégui ogueru hag̃ua pende ryvy imitãvéva pende rugui, ha ogueru hag̃ua chupe ko'ápe che rendápe, ha ajapóvo ko mba'e aikuaáta peẽme hekopeteha.
34 Upémarõ José ohenói 70 kuimba'e ipu'akapávape, ha he'i chupekuéra: "Pegueraha ko'ã kuimba'épe ha pegueraha chupekuéra pe kárselpe".
35 Ha umi kuimba'e ipu'akapáva ojagarra umi kuimba'épe, ojoko chupekuéra ha omoinge chupekuéra pe kuérpope, ha opyta hikuái tres díape pe guárdiape.
36 Mbohapyha árape José oguenohẽ chupekuéra guardia-gui, ha he'i chupekuéra: Pejapo péicha pendejehegui peẽ kuimba'e añetegua, ikatu haguã peikove, peteĩ pende joyke'y oñeñapytĩta pe guardia-pe peho aja pegueraha hógape pe trígo pende rógape guarã Canaán retãme, ha pegueru pende ryvy imitãvévape, ha pegueru chupe ko'ápe che rendápe, aikuaa haguã peẽ kuimba'e añeteguaha pejapo vove kóva mba'e.
37 Ha José osẽ chuguikuéra ha oike pe kotýpe, ha hasẽ tuicha hasẽ, oiporiahuverekógui hesekuéra, ha ojohéi hova, ha ohojey hendápekuéra, ha oipe'a chuguikuéra Simeón ha omanda ojejokua hag̃ua chupe, ha katu Simeón ndoipotái ojejapo upéva, ha'égui peteĩ kuimba'e ipu'akaitereíva ha ndaikatúi ojokua chupe hikuái.
38 Ha José ohenói ipu'akapávape ha setenta kuimba'e ipy'aguasúva ou henondépe kyse puku oipysóva ipópe, ha Jacob ra'ykuéra okyhyje chuguikuéra.
39 José he'i chupekuéra: —Pejagarra ko kuimba'épe ha peñapytĩ ka'irãime ou peve hendápe ijoyke'ykuéra, ha José kuimba'ekuéra ipy'aguasúva pya'e ojopy Simeón-pe oñapytĩ haguã chupe, ha Simeón osapukái hatã ha ivaietereíva ha mombyry guive oñehendu sapukái.
40 Ha opavave José kuimba'e ipy'aguasúva okyhyjeterei ohendúvo pe sapukái, oñesũ hikuái hova ári, ha tuichaiterei okyhyje ha okañy hikuái.
41 Ha opa kuimba'e oĩva José ndive okañy, okyhyjeterei rupi hikuái hekovégui, ha José ha ita'ýra Manasés añoite opyta upépe, ha Manasés José ra'y ohecha Simeón imbareteha, ha ipochyeterei.
42 Upémarõ Manasés, José ra'y, opu'ã Simeón rendápe, ha Manasés oinupã mbarete Simeónpe ijajúra rapykuéri, ha Simeón katu ipochy.
43 Manasés ojagarra Simeónpe ha ha'e ojagarra chupe ha ha'e ojokua chupe ha ogueraha chupe pe óga kárselpe, ha enterove Jacob ra'ykuéra oñemondýi pe mitãrusu ojapo va'ekuére.
44 Upémarõ Simeón he'i iñermanokuérape: —Avave pende apytégui ndape'éi va'erãha peteĩ Egiptogua oinupã hague, síno oinupãha che ru rógape.
45 Ha upéva rire José omanda oñehenói hag̃ua chupe pe oñemoĩva almacén ári, omyenyhẽ hag̃ua ivosakuéra trígogui ikatuháicha ogueraha, ha omoĩjey hag̃ua peteĩ teĩ viru ivosape, ha ome'ẽ hag̃ua chupekuéra tembi'u tapére, ha péicha ojapo chupekuéra.
46 Upémarõ José he'i chupekuéra: "Peñatendéke ani hag̃ua pejapo che mandamiénto pegueru hag̃ua pene ermánope ha'e haguéicha peẽme, ha oikóta pegueru vove pene ermáno ko'ápe che rendápe, upérõ aikuaáta peẽ ha'eha kuimba'e añetegua, ha petrafikáta pe tetãme, ha ame'ẽ jeýta peẽme pene ryvy, ha pejevýta py'aguapýpe pende túva rendápe.
47 Ha enterove ombohovái hikuái: "Ñande ruvicha he'iháicha ñande jajapóta, ha oñesũ chupe yvýpe".
48 Ha peteĩ teĩ ohupi hi'yju vúrro ári, ha osẽ oho Canaán retãme itúva rendápe; ha og̃uahẽ hikuái pe posada-pe ha

Leví oipyso ivosa ome'ẽ hag̃ua hi'upy hymba vúrrope, ohechávo ipirapire ipohýiva oĩ gueteri ivosape.
49 Pe kuimba'e okyhyjeterei ha he'i iñermanokuérape: "Che pláta oñeme'ẽ jey che vosápe, ha umi kuimba'e okyhyjeterei ha he'i hikuái: "Mba'e piko Ñandejára ojapo ñanderehe?".
50 Ha enterove he'i hikuái: "Ha moõ piko Ñandejára imba'eporã ñande ru kuéra ypykuépe, Abrahán, Isaac, Jacob ndive, ko árape Ñandejára ñaneme'ẽ rréi Egipto pópe oñorairõ haguã ñande rehe?
51 Upérõ Judá he'i chupekuéra: —Añeteháp e ñande pekador culpable Ñandejára ñande Jára renondépe, ñavendégui ñande ryvy, ñande ro'o tee, ha mba'ére piko peje: 'Moõpa oĩ Ñandejára imba'eporã ore rukuéra ypykuépe?
52 Rubén he'i chupekuéra: —Nda'éi piko peẽme, ani pepeka pe mitãkaria'y ndive, ha napehenduséi? ko'ãg̃a Tupã ojerure chupe ñandehegui, ha mba'éicha piko peñeanimáta peje: Moõpa oĩ Ñandejára py'aporã ñande rukuéra ndive, pepeka aja Ñandejárape?
53 Upéi opyta hikuái pyhare upe lugárpe, ha opu'ã hikuái pyhareve pyte ha okargáma hymba vúrro kuérare, ha ogueraha chupekuéra ha oho ha og̃uahẽ itúva rógape Canaán retãme.
54 Upémarõ Jacob ha hogayguakuéra osẽ ohug̃uaitĩ ita'yrakuérape, ha Jacob ohecha ha ohechávo iñermáno Simeón noĩriha hendivekuéra, ha Jacob he'i ita'yrakuérape: "Moõ piko oĩ pene ermáno Simeón, che ndahecháiva?". ha ita'yra kuéra omombe'u chupe opa mba'e ojehúva hesekuéra Egipto-pe.

MOAKÃHA 52 rehegua

1 Ha oike hikuái hógape, ha peteĩ teĩ oipe'a ivosa ha ohecha hikuái ha péina ápe peteĩ teĩ pláta ryru oĩha upépe, upévare ha'ekuéra ha itúva okyhyjeterei.
2 Jacob he'i chupe kuéra: —Mba'e piko ko mba'e pejapova'ekue cherehe? Amondo ne ryvy Josépe oporandu haguã nde rekoporã ha ere chéve. Peteĩ mymba ka'aguy ho'upaite chupe.
3 Ha Simeón oho nendive ojogua hag̃ua tembi'u ha ere pe rréi de Egipto omoinge hague chupe kárselpe, ha peguerahase Benjamínpe omano hag̃ua avei, ha pegueruse che akãrague morotĩ ñembyasýpe sepultúrape Benjamín ha iñermáno José káusare.
4 Ko'ãg̃a che ra'y ndoguejymo'ãi nendive, iñermáno omanómagui ha opyta ha'eño, ha ikatu oiko hese mba'e vai pe tape rehoháp e, oiko haguéicha iñermánope.
5 Rubén he'i itúvape: —Rejukáta mokõive che ra'ýpe ndaguerúiramo nde ra'ýpe ha amoĩ ne renondépe. Ha Jacob he'i ita'yrakuérape: Pepyta ko'ápe ha ani peguejy Egipto-pe, che ra'y ndoguejymo'ãigui penendive Egipto-pe ha nomanomo'ãi iñermánoicha.
6 Upémarõ Judá he'i chupekuéra: "Pejejoko chugui pe trígo opa peve, ha ha'e he'íta: "Peguejy pende ermánope, ojuhúvo pe ñembyahýigui hekove ha hogaygua rekove".
7 Ha umi árape ivaieterei pe ñembyahýi upe tetã tuichakue javeve, ha opa tavayguakuéra yvy arigua oho ha ou Egipto-pe ojogua hag̃ua hi'upy, tuicha ipu'akágui pe ñembyahýi ijapytepekuéra, ha Jacob ra'ykuéra opyta Canaánpe peteĩ áño ha dos mése opa peve hi'yju.
8 Ha ojehu opa rire hi'upy, Jacob rogayguakuéra opyrũ ñembyahýigui, ha opavave Jacob ra'y ra'ykuéra oñembyaty ha oñemboja hikuái Jacóbpe, ha enterove ojere hese, ha he'i chupe: "Eme'ẽ oréve tembi'u, ha mba'ére piko opavave roñehundíta ñembyahýigui nde renondépe?".
9 Jacob ohendu ita'ýra ra'ykuéra ñe'ẽ, ha hasẽ tuicha hasẽ, ha oiporiahuvereko chupekuéra, ha Jacob ohenói ita'yrakuérape ha opavave ou ha oguapy henondépe.
10 Ha Jacob he'i chupe kuéra: —Ndapehecháipiko mba'éichapa pende ra'ykuéra hasẽ cherehe ko árape ha he'ívo: Peme'ẽ oréve mbujape ha ndaipóri? ko'ágã upévare ejevy ha ejogua oréve tembi'u michĩmi.
11 Upémarõ Judá he'i itúvape: "Remondóramo ore ermáno orendive roguejyta rojogua hag̃ua ndéve trígo, ha neremondóiramo chupe upéicharõ ndoroguejymo'ãi, pórke pe rréi de Egipto omanda ko'ýte oréve, ha he'i: "Nderehechamo'ãi che rova ne ermáno noĩriramo nendive, pórke pe rréi de Egipto ningo peteĩ rréi imbaretéva ha ipu'akapáva, ha péina rohótapa". chupe ñande ryvy'ỹre opavave jajejukáta.
12 ¿Ndereikuaái piko ha nerehendúi piko ko rréi ipu'aka ha iñaranduetereiha, ha ndaiporiha ha'eichagua opa yvy ape ári? péina ápe rohechapaite rréi yvy arigua ha ndorohechái peteĩ upe rréiicha, Egipto rréi; katuete opa mburuvicha guasu yvy arigua apytépe ndaipóri tuichavéva Filistea-kuéra ruvicha guasu Abimelec-gui, upéicharõ jepe Egipto ruvicha guasu tuicha ha ipu'akave chugui, ha Abimelec ikatu oñembojoja peteĩ imburuvichakuéra rehe añoite.
13 Che Ru, nderehecháipalásio ha itróno, ha opa hembiguái oñembo'ýva henondépe; nderehechái upe rréi itróno ári ipompa ha mburuvicha guasúpe, oñemonde ijao rréi rehegua iñakã ári peteĩ koróna tuicháva de óro; nderehechái pe ñemomba'e ha tekomimbipa Tupã ome'ẽva'ekue chupe, ndaipórigui ha'eichagua opa yvy ape ári.
14 Túva, nderehechái pe arandu, entendimiento ha kuaapy Tupã ome'ẽva'ekue ikorasõme, ni nerehendúi iñe'ẽ he'ẽ asýva oñe'ẽrõ guare oréve.
15 Ndoroikuaái, che ru, mávapa oikuaauka chupe ore réra ha opa mba'e ojehúva oréve, upéicharõ jepe ha'e oporandu avei ndéve: "¿Oikove gueteri piko nde ru ha oĩ porãpa chupe?".
16 Nderehechái Egipto goviérno omohendaha umi mba'e, reporandu'ỹre ijára Faraónpe. nderehechái pe ñemondýi ha kyhyje ha'e omoĩva'ekue opa egipcio-kuérape.
17 Ha avei rohóvo chugui, roamenasa rojapotaha Egipto-pe umi amorréta tavaguasu hembývaicha, ha ropochyeterei opa iñe'ẽ he'iva'ekuére orerehe espía-icha, ha ko'ãg̃a roju jeývo henondépe ho'áta ore ári opa mba'e kyhyje, ha ni peteĩva ore apytégui ndaikatumo'ãi oñe'ẽ chupe ni michĩmi térã tuicha mba'e.
18 Ko'ãg̃a katu che ru, emondo roñembo'e ndéve orendive pe mitãkaria'ýpe, ha roguejy rojoguáta ndéve tembi'u orepytyvõ hag̃ua, ha ani romano ñembyahýi rupi. Upérõ Jacob he'i: —Mba'ére piko rejapo vaieterei cherehe remombe'u haguã mburuvicha guasúpe reguerekoha peteĩ ermáno? mba'e piko ko mba'e rejapova'ekue cherehe?
19 Upémarõ Judá he'i itúva Jacóbpe: "Eme'ẽ pe mitãkaria'y che poguýpe ha ropu'ãta ha roguejy Egíptope rojogua trígo, ha upéi roju jeýta pe mitãkaria'y noĩriramo orendive, upéicharõ che ajagarra nde kulpa opa ára g̃uarã".

20 Rehecháma piko opa ore mitã hasẽ nderehe ñembyahýi rupi ha ndaipóri pu’aka nde pópe omokõ hag̃ua chupekuéra? ko’ág̃a topu’ã ne poriahuvereko hesekuéra ha emondo ore ryvy orendive ha rohóta.
21 Mba'éicha piko ohechaukáta ndéve Ñandejára imba'eporã ore ypykuéra ndive ere jave Egipto ruvicha guasu oipe'ataha nde ra'ýpe? Ñandejára oikoveháicha ndahejamo’ãi chupe agueru peve chupe ha amoĩ ne renondépe; ha katu eñembo’e ore rehe andejrape, ha’e otrata porã hag̃ua orendive, oremog̃uahẽ porã ha oremomba’eguasu hag̃ua Egipto rréi ha ita’yrakuéra renondépe, ndoropytáirire katuete ko’ág̃a rojevy mokõiha jey nde ra’y ndive.
22 Upémarõ Jacob he’i ita’yrakuérape: “Ajerovia Ñandejára Ñandejárare ha’e penemosãso ha penemomba’eguasu hag̃ua Egipto ruvicha guasu ha opavave kuimba’ekuéra renondépe”.
23 Ko’ág̃a epu’ã ha tereho pe kuimba’e rendápe, ha ejagarra chupe nde pópe peteĩ jopói umi mba’e ikatúvagui ojehupyty upe tetãme ha egueraha henondépe, ha Ñandejára Ipu’akapáva toporiahuvereko henondépe ikatu hag̃uáicha omondo nendive Benjamín ha Simeónpe pene joyke’ykuérape.
24 Ha opa umi kuimba’e opu’ã, ha ojagarra hikuái ijoyke’y Benjamínpe, ha ojagarra hikuái ipópe peteĩ jopói tuicháva umi mba’e iporãvévagui upe tetãme, ha avei ogueraha hikuái peteĩ pláta pehẽngue doble.
25 Upémarõ Jacob he’i porã ita’yrakuérape Benjamín rehe: “Peñangarekóke hese pe tapére, ha ani pejesepara chugui tapére, ni Egiptope”.
26 Ha Jacob opu’ã ita’yrakuéra apytégui ha oipyso ipo ha oñembo’e Ñandejárape ita’yrakuérare, he’ívo: O Ñandejára Tupã yvága ha yvypegua, nemandu’ákena ne konvénio rehe ore ru Abraham ndive, nemandu’áke che ru Isaac ndive ha etrata porã che ra’ykuéra ndive ha ani reme’ẽ chupekuéra Egipto rréi pópe; ejapo ajerure ndéve Tupã ne poriahuvereko reheхápe ha erredimi opa che ra’ykuérape ha emosãso chupekuéra Egipto pu’akagui, ha emondo chupekuéra mokõi ijoyke’ykuérape.
27 Ha opavave Jacob ra’ykuéra rembireko ha ita’yrakuéra ohupi hesa yvága gotyo ha opavave hasẽ Ñandejára renondépe, ha osapukái chupe oipe’a hag̃ua ituvakuérape Egipto ruvicha guasu poguýgui.
28 Upémarõ Jacob ohai peteĩ kuatiañe’ẽ rréi de Egiptope ha ome’ẽ Judá pópe ha ita’yrakuéra pópe rréi de Egiptope g̃uarã.
29 Nde rembiguái Jacob, Isaac ra'y, Abrahán hebreo ra'y, Tupã ruvicha, pe rréi ipoderósova ha iñarandúva, omombe'úva ñemigua, rréi Egipto, omomaitei.
30 Toikuaa che ruvicha, Egipto ruvicha guasu, pe ñembyahýi ivaieterei oréve Canaán retãme, ha amondo ne rendápe che ra'ykuérape ojogua haguã oréve tembi'u michĩmi ore pytyvõrã.
31 Che ra’ykuéra che jerére ha che itujaitereígui ndaikatúi ahecha che resa rupive, che resa ipohýietereígui ijeda rupi, ha avei ára ha ára hasẽ che ra’ýre, José okañyva’ekuére che renondégui, ha amanda che ra’ykuérape ani hag̃ua oike hikuái pe siuda rokẽme oúvo Egipto-pe, umi oikóva upe tetãme rehe.
32 Ha amanda avei chupekuéra oho hag̃ua Egipto jerére oheka hag̃ua che ra’y Josépe, ikatu hag̃uáicha ojuhu chupe hikuái upépe, ha ojapo hikuái upéicha, ha nde rehecha chupekuéra espía ramo upe tetãme.
33 ¿Ndorohendúi piko nderehe reinterpreta hague Faraón sueño ha eñe’ẽ añeteha chupe? Mba'éicha piko ndereikuaái ne arandúpe che ra'y kuéra espía térã nahániri?
34 Ko’ág̃a upévare, che ruvicha ha rréi, péina ápe amondo che ra’ýpe ne renonderã, reñe’ẽ haguéicha che ra’ykuérape; Ajerure ndéve remaña haguã hese, ojevy peve che rendápe py'aguapýpe ijoyke'ykuéra ndive.
35 ¿Ndereikuaái piko, térã napehendúi piko ñande Tupã ojapova’ekue Faraón rehe ojagarrárõ guare che sy Sara, ha ojapova’ekue Abimelec rehe filistéo rréi, ha avei ñande ru Abrahán ojapova’ekue umi nueve rréi Elam-pegua rehe, mba’éichapa oinupã opavave chupekuéra mbovymi kuimba’e oĩva hendive ndive?
36 Ha avei umi mokõi che ra’y Simeón ha Levi ojapova’ekue umi ocho tavaguasu amorreokuérare, mba’éichapa ohundi chupekuéra iñermána Dina káusare?
37 Ha avei ijoyke’y Benjamín rehe oñekonsola hikuái ijoyke’y José operde haguére; mba'épa ojapóta hikuái hesehápe ohechávo oimeraẽ tavaygua po ipu'akaha hesekuéra, hesehápe?
38 ¿Ndereikuaái piko, O Egipto ruvicha guasu, Tupã pu’aka oĩha ñanendive, ha avei Tupã araka’eve ohenduha ñane ñembo’e ha nañanderejaiha opa ára?
39 Ha che ra’ykuéra omombe’úrõ guare chéve ne rembiapoha hendivekuéra, nahenóiri Ñandejárape nderehe, upérõ remanótagui ne kuimba’ekuéra ndive che ra’y Benjamín ou mboyve ne renonderã, ha katu aimo’ã Simeón che ra’y oĩháicha nde rógape, ikatu ikatúta retrata porã hendive, upévare ndajapói nderehe ko mba’e.
40 Koga upvare péina ápe che ra'y Benjamín ou ne rendápe che ra'ykuéra ndive, eñangareko hese ha emoĩ nde resa hese, ha upéi Tupã omoĩta hesa nde ári ha ne rréino tuichakue javeve.
41 Ko’ág̃a amombe’úma ndéve opa mba’e oĩva che korasõme, ha péina ápe che ra’ykuéra ou ne rendápe ijoyke’y ndive, ehesa’ỹijo ko yvy tuichakue ha’ekuéra reheхápe ha emondo jey chupekuéra py’aguapýpe ijoyke’ykuéra ndive.
42 Upémarõ Jacob ome’ẽ pe kuatiañe’ẽ ita’yrakuérape Judá poguýpe ome’ẽ hag̃ua rréi de Egiptope.

MOAKÃHA 53 rehegua

1 Ha Jacob ra'y kuéra opu'ã ha ogueraha Benjamín ha umi jopói kompletoite, ha oho hikuái Egiptope ha oñembo'y hikuái José renondépe.
2 Ha José ohecha iñermáno Benjamín ndive ha osaluda chupekuéra, ha ko’ã kuimba’e og̃uahẽ José rógape.
3 Ha José he’i hóga ruvichahápe ome’ẽ hag̃ua ijoyke’ykuérape okaru hag̃ua, ha upéicha ojapo chupekuéra.
4 Asajepyte jave José ohenói umi kuimba'e ou haguã henondépe Benjamín ndive, ha umi kuimba'e omombe'u José róga ruvicha guasúpe pe pláta ojegueru jeýva ivosakuérape, ha he'i chupekuéra: “Oĩ porãta peẽme, ani pekyhyje, ha ogueru hendápe kuéra iñermáno Simeón”.
5 Upémarõ Simeón he’i iñermanokuérape: “Egipto jára ningo imba’eporãiterei chendive, nacheñangarekói cherehe, pehechaháicha pende resa rupive, pesẽrõ guare pe siudágui ha’e chemosãso ha chetrata porã hógape”.

6 Judá ojagarra Benjamín pógui, ha ou José renondépe ha oñesũ chupe yvýpe.
7 Umi kuimba'e ome'ẽ jopói Josépe ha opavave oguapy henondépe, ha José he'i chupekuéra: —Oĩ porã piko peẽme, pene ra'ykuérape oĩ porãpa, ¿oĩ porãpa pende ru ijedámava? Ha'e kuéra he'i: "Oĩ porã, ha Judá ojapyhy pe kuatiahaipyre Jacob omondova'ekue ha ome'ẽ José pópe."
8 Ha José omoñe'ẽ pe kuatiañe'ẽ ha oikuaa itúva kuatiahaipyre, ha hasẽse ha oike peteĩ koty hyepypeguápe ha hasẽ tuicha hasẽ; ha osẽ.
9 Upéi ohupi hesa ha omaña iñermáno Benjamínpe, ha he'i: "¿Kóva piko nde ermáno reñe'ẽ hague chéve?". Benjamín oñemboja José rendápe, ha José omoĩ ipo iñakã ári ha he'i chupe: Tupã toporiahuvereko ndéve che ra'y.
10 José ohechávo iñermáno, isy ra'y, hasẽse jey, ha oike pe kotýpe, ha hasẽ upépe, ojohéi hova, ha osẽ ha ojejoko hasẽ, ha he'i: "Pembosako'i tembi'u".
11 José oguereko peteĩ kópa hoy'u haguégui, ha plátagui ojejapo porã ita ónix ha bdelio reheve, ha José oinupã pe kópa ijoyke'ykuéra renondépe oguapy aja hikuái okaru hag̃ua hendive.
12 José he'i umi kuimba'épe: —Aikuaa ko kópa rupive Rubén ita'ýra ypykue, Simeón, Leví, Judá, Isacar ha Zabulón ha'eha peteĩ sy ra'y, peguapy pekaru haguã pende reñói haguéicha.
13 Ha omoĩ avei umi ótrope heñóihaicha, ha he'i: "Aikuaa ko nde ryvy imitãvéva ndorekoiha ermáno, ha che, ha'éicha, ndarekói joyke'y, upévare oguapýta okaru chendive.
14 Ha Benjamín ojupi José renondépe ha oguapy pe trónope, ha umi kuimba'e ohecha José rembiapokue, ha oñemondýi chupekuéra; ha umi kuimba'e okaru ha hoy'u upe jave José ndive, ha upéi ome'ẽ chupekuéra jopói, ha José ome'ẽ peteĩ jopói Benjamínpe, ha Manasés ha Efraín ohecha itúva rembiapo, ha ome'ẽ avei chupe jopói, ha Osnat ome'ẽ chupe peteĩ jopói, ha umíva oĩ cinco jopói Benjamín pópe.
15 Upémarõ José oguenohẽ chupekuéra víno hoy'u hag̃ua, ha ha'ekuéra ndo'úi, ha he'i hikuái: "Upérõ José okañy guive ndoroy'úi víno ni ndoro'úi mba'eveichagua tembi'u he'ẽ porãva".
16 Ha José ohura chupekuéra, ha opresiona hatã chupekuéra, ha hoy'u hikuái heta hendive upe árape, ha upéi José ojere ijoyke'y Benjamín rendápe oñe'ẽ hag̃ua hendive, ha Benjamín oguapy gueteri pe trónope José renondépe.
17 Upémarõ José he'i chupe: —¿Reime piko ra'y ra'y? ha he'i: Ne rembiguái oguereko diez ta'ýra, ha ko'ãva héra: Bela, Bequer, Asbal, Gera, Naamán, Aqui, Rosh, Mupim, Chupim ha Ord, ha ambohéra chupekuéra che ryvy ndahecháiva rérape.
18 Ha he'i chupekuéra ogueru hag̃ua henondépe mbyjakuéra mápa, José oikuaava'ekue opa ára, ha José he'i Benjamínpe: "Ahendu hebreokuéra oikuaaha opa arandu, ¿reikuaápa mba'eve ko'ã mba'égui?
19 Benjamín he'i: —Ne rembiguái oikuaa avei opa arandu che ru chembo'eva'ekue, ha José he'i Benjamín-pe: "Emañamína ko tembiporu rehe ha entende moõpa oĩ ne ryvy José Egipto-pe, ere va'ekue oguejy hague Egipto-pe".
20 Ha Benjamín ohecha upe tembiporu oguerekóva pe mápa yvagapegua mbyjakuéra, ha ha'e iñarandu ha omaña ipype oikuaa hag̃ua moõpa oĩ ijoyke'y, ha Benjamín omboja'o Egipto retã tuichakue irundy hendápe, ha ojuhu pe oguapýva hína pe trónope henondépe ha'eha ijoyke'y José, ha Benjamín oñesorprende tuicha, ha ohechávo José ijoyke'y Benjamín oñemondýietereiha, he'i: Mba'épa rehecha, ha mba'ére piko reñesorprende?
21 Ha Benjamín he'i Josépe: Che ahecha upéva rupive che ryvy José oguapyha ko'ápe chendive pe trónope, ha José he'i chupe: "Che ha'e José nde ryvy, ani reikuaauka ko mba'e ne joyke'ykuérape; péina ápe romondóta hendivekuéra oho vove, ha amandáta chupekuéra ojegueru jey haguã tavaguasúpe, ha roipe'áta chuguikuéra.
22 Ha oñanimáramo hikuái hekove ha oñorairõ nderehe, upéicharõ aikuaáta oñearrepenti hague hikuái ojapova'ekuégui cherehe, ha che aikuaaukáta chupekuéra, ha ndereja ramo hikuái che rogueraha vove, upéicharõ repytáta chendive, ha añorairõta hendivekuéra, ha ohóta hikuái, ha ndajekuaamo'ãi chupekuéra.
23 Upe jave José he'i imburuvichakuérape omyenyhẽ hag̃ua ivosakuéra tembi'úgui, ha omoĩ hag̃ua peteĩ teĩ pláta ivosape, ha tomoĩ pe kópa Benjamín vosápe, ha ome'ẽ hag̃ua chupekuéra tembi'u tapére, ha ojapo hikuái upéicha.
24 Ha ambue árape umi kuimba'e opu'ã pyhareve pyte, ha okargáma hymba vúrrope, ha oho hikuái Benjamín ndive, ha oho hikuái Canaán retãme iñermáno Benjamín ndive.
25 Ha'ekuéra ndohói kuri mombyry Egíptogui, José he'írõ guare pe hogapýpe oĩvape, ha he'i: "Epu'ã epersegi ko'ã kuimba'épe mombyry eterei mboyve Egíptogui, ha ere chupekuéra: "¿Mba'ére piko pemonda che patrón kópa?".
26 Ha José ofisiál opu'ã ha ha'e og̃uahẽ chupekuéra, ha he'i chupekuéra opa José ñe'ẽ; ha ohendúvo hikuái ko mba'e ipochy eterei hikuái, ha he'i hikuái: "Pe ojejuhútava hendive ne jára kópa omanóta, ha ñande avei oikóta tembiguái ramo."
27 Ha pya'e porã ha peteĩ teĩ oguenohẽ ivosa vúrrogui, ha omaña hikuái ivosakuérape ha ojejuhu pe kópa Benjamín vosápe, ha opavave omondoro ijao ha oho jey hikuái pe siudápe, ha oinupã hikuái Benjamínpe tapére, oinupã meme chupe og̃uahẽ meve pe siudápe, ha oñembo'y hikuái José renondépe.
28 Upémarõ Judá ipochy ha he'i: "Ko kuimba'e ningo chegueru jey ko árape ahundi hag̃ua Egípto".
29 Umi kuimba'e og̃uahẽ José rógape, ha ojuhu José oguapyha itrónope, ha enterove kuimba'e ipu'akapáva oñembo'y ijakatúa ha ijasu gotyo.
30 Upémarõ José he'i chupekuéra: —Mba'e piko pejapo va'ekue, peipe'a haguére che kópa de pláta ha peho? ha katu aikuaa rejagarra hague che kópa reikuaa hag̃uáicha upévape mba'e pehẽnguépepa oĩ ne ryvy.
31 Upérõ Judá he'i: —Mba'épa ja'éta ore ruvicha, mba'épa roñe'ẽta ha mba'éichapa rojehustíta, Tupã ko árape ojuhu opa ne rembiguái rembiapo vaikue, upévare ko árape ojapo ore rehe ko'ã mba'e.
32 Upémarõ José opu'ã ojagarra Benjamínpe ha oipe'a chupe ijoyke'ykuéra apytégui, ha ha'e og̃uahẽ pe ógape ha omboty pe okẽ, ha José he'i pe oñemoĩvape hóga ári he'i hag̃ua chupekuéra: 'Péicha he'i pe rréi: 'Tereho py'aguapýpe nde ru rendápe, péina ápe ajagarra pe kuimba'e ipópe ojejuhu va'ekue che kópa.

MOAKÃHA 54 rehegua

1 Judá ohechávo mba'éichapa José otrata chupekuéra, Judá oñemboja hendápe ha oipe'a pe okẽ, ha ou iñermanokuéra ndive José renondépe.
2 Upérõ Judá he'i Josépe: —Ani che ruvicha resa asy, ikatúpa ne rembiguái he'i peteĩ ñe'ẽ ne renondépe? José he'i chupe: Eñe'ẽ.
3 Judá oñe'ẽ José renondépe, ha ijoyke'y kuéra oñembo'y henondépe. ha Judá he'i Josépe: —Añeteháp͏e roju ypy ramo guare ore ruvicha rendápe rojogua haguã tembi'u, ore remiandu ra'e romomaranduha upe tetãme, ha rogueru Benjamín-pe ne renondépe, ha ko'ágã peve rembopu ore rehe.
4 Ko'ág̃a pe rréi tohendu che ñe'ẽ, ha tomondo ndéve ore ryke'y oho hag̃ua orendive ore ru rendápe, ani hag̃ua ne ánga oñehundi ko árape enterove Egiptogua ánga ndive.
5 ¿Ndereikuaái piko mba'épa ojapo mokõi che joyke'y, Simeón ha Levi, tavaguasu Siquem rehe, ha siete amorréo távare, ore reindy Dina rehe, ha avei mba'épa ojapóta hikuái ijoyke'y Benjamín reheháp͏e?
6 Ha che che mbarete reheve, tuichavéva ha ipu'akavéva mokõivévagui, aju ko árape nderehe ha ne retãre neremondoséiramo ore joyke'y.
7 Napehendúi piko mba'épa ojapo ñande Tupã ore poravo va'ekue Faraón rehe ñande sy Sara rehe, ha'e oipe'ava'ekue ñande rugui, oinupã haguére chupe ha hogayguakuérape mba'asy pohýi reheve, ko'ág̃a peve umi egipcio omombe'u hag̃ua ojupe ko mba'e hechapyrãva? péicha ore Tupã ojapóta nderehe Benjamín rehe, ko árape reipe'ava'ekue itúvagui, ha umi mba'e vai ko'ág̃a rembyatýva ore ári ne retãme; ñande Tupã imandu'átagui pe konvénio ojapova'ekue ñande ru Abraham ndive ha oguerúta nderehe mba'evai, ko árape rembopy'a rasy haguére ore ru ánga.
8 Ko'ág̃a upévare ehendu che ñe'ẽ ko árape ha'eva'ekue ndéve, ha emondo ore ryke'y oho hag̃ua ani hag̃ua nde ha ne retãyguakuéra omano kysepuku rupive, ndaikatúigui opavave pepu'aka cherehe.
9 José he'i Judápe: "¿Mba'ére piko reipe'a nde juru ha mba'ére piko reñemomba'eguasu orerehe ha ere: "Nembaretéta?". Faraón oikoveháicha, amandáramo opa che kuimba'e ipy'aguasúvape oñorairõ hag̃ua penendive, katuete nde ha ko'ã ne joyke'ykuéra peñehundíta pe yvyku'ípe.
10 Judá he'i Josépe: —Añeteháp͏e oikotevẽ nde ha ne retãyguakuéra rekyhyje chehegui. Ñandejára oikoveháicha peteĩ jey aipe'áramo che kysepuku nda'amo'ãvéima va'erã ko árape ajuka peve opa Egipto-pe, ha añepyrũta nendive ha amohu'ãta Faraón nde jára ndive.
11 José he'i chupe: —Añeteháp͏e ndaha'éi nde año mba'e mbarete. Che imbarete ha ipu'akave ndehegui, katuete reguenohẽramo nde kyse puku amoĩta nde akãre ha opa ne joyke'ykuéra akãre.
12 Judá he'i chupe: —Aipe'áramo ko árape che juru nderehe, rotragáta reñehundi haguã ko yvy ape ári ha reñehundi haguã ko árape nde rréinogui. José he'i: "Añeteháp͏e reipe'áramo nde juru che areko pu'aka ha ikatu amboty nde juru peteĩ ita reheve ndaikatumo'ãi peve ere ni peteĩ ñe'ẽ. ehecha mboy itapa oĩ ore renondépe, añeteháp͏e ikatu ajagarra peteĩ ita, ha ambojepyhéi nde jurúpe ha amopẽ nde jyva.
13 Upémarõ Judá he'i: "Ñandejára ningo testígo ore apytépe, ko'ág̃a peve nañañorairõséi hague nendive, eme'ẽnte oréve ore ermáno ha rohóta ndehegui. José he'i chupe: Faraón oikoveháicha, opavave rréi Canaángua oúramo penendive, ndapeipe'amo'ãi chupe che pógui.
14 Ko'ág̃a tereho nde túa rendápe ha ne ermáno oikóta chéve tembiguáiramo, ha'e omondapa rupi pe rréi róga. Judá he'i: —Mba'e piko ndéve térã mburuvicha guasu reko, katuete mburuvicha guasu omondo hógagui, tetã tuichakue javeve, pláta ha óro jopói térã gasto ramo, ha reñe'ẽ gueteri nde kópa remoĩva'ekue ore ryvy vosápe ha ere omonda hague ndehegui?
15 Ñandejára tojoko ñande ryvy Benjamín térã oimeraẽva Abrahán ñemoñare ojapo ko mba'e omonda hag̃ua ndehegui, térã oimeraẽvagui, taha'e rréi, prínsipe térã oimeraẽ kuimba'e.
16 Ko'ág̃a eheja ko mba'e ere va'ekue, ani hag̃ua ko yvy tuichakue ohendu ne ñe'ẽ, he'ívo: "Pláta michĩmíre Egipto ruvicha ojodiskuti umi kuimba'e ndive, ha oakusa chupekuéra ha ogueraha iñermánope tembiguáiramo".
17 Upémarõ José he'i: "Egueraha ne rendápe ko kópa ha tereho chehegui ha eheja ne ermánope tembiguáiramo, pórke peteĩ mondaha ohusga hína tembiguáiramo".
18 Upémarõ Judá he'i: "¿Mba'ére piko neretĩri umi mba'e ere va'ekuére, rehejávo ore ermáno ha rejagarra hag̃ua nde kópa? Añeteháp͏e reme'ẽramo oréve ne kópa, térã mil vése, ndorohejamo'ãi ore ryke'ýpe pe pláta ojejuhúva avave pópe, ani haguã romano hese.
19 Upémarõ José he'i: —¿Mba'ére piko peheja pende ermánope ha pevende chupe 20 pláta pehẽngue ko'ag̃aite peve, ha mba'ére piko ndapejapomo'ãi upéicha avei ko pene ermánope?
20 Judá he'i: "Ñandejára ha'e testigo che ha ne apytépe ndoroipotaiha ne ñorairõ. ko'ágã upévare eme'ẽ oréve ore joyke'y ha rohóta ndehegui roñorairõ'ỹre.
21 Upémarõ José ombohovái: —Opavave rréi upe tetãmegua oñembyatýramo ndaikatumo'ãi oipe'a che pógui ne ryvy. ha Judá he'i: —Mba'e piko ja'éta ñande rupe, ohechávo ñande ryvy ndoúiha ñanendive ha oñembyasyha hese?
22 Upémarõ José he'i: —Kóva hína pe ere va'erã nde túape: "Pe soga oho pe mba'yru rapykuéri".
23 Judá he'i: —Añeteháp͏e nde niko rréi, ha mba'ére piko ere ko'ã mba'e ha rembojovake japu? ág̃a pe rréi ndeichagua.
24 Upémarõ José he'i: "Ndaipóri mba'eveichagua huísio japu ha'e va'ekue pende ermáno José rehe, pórke enterovéva peẽ pevende chupe madiánpe 20 pláta pehẽnguére, ha enterovéva penega upéva pende túape ha peje chupe: "Peteĩ mymba aña ho'upa chupe, José oñembyaipaite".
25 Upémarõ Judá he'i: —Péina ápe Sem tata hendy che korasõme, ko'ágã ahapypáta tatápe opa pene retã. José he'i: —Añeteháp͏e ne kuñataĩ Tamar, ojuka vaekue nde ra'ykuérape, ombogue Siquem tata.
26 Upémarõ Judá he'i: "Aipe'áramo peteĩ akãrague che ro'ógui, amyenyhẽta huguypa Egipto tuichakue".
27 Upémarõ José ombohovái: "Péicha pejepokuaa pejapo haguéicha pende ermáno pevendévare, ha pemoinge ijao tuguýpe ha pegueru pende túvape, ikatu hag̃uáicha he'i peteĩ mymba aña ho'u hague chupe ha péina ápe huguy".

28 Judá ohendúvo ko mba’e ipochyeterei ha ipochy hendy, ha henondépe oĩ peteĩ ita, ipohýiva cuarenta grámorupi, ha Judá ipochy ha ojagarra pe ita peteĩ ipópe ha omombo yvágape ha ojagarra ipo akatúape.
29 Upe rire omoĩ ipy guýpe, ha oguapy hi’ári imbarete guive ha pe itagui oiko yvytimbo Judá pu’akagui.
30 José ohecha mba’épa ojapo Judá ha okyhyjeterei, péro omanda ita’ýra Manasápe ha ojapo avei ótro itápe Judá ojapo haguéicha, ha Judá he’i iñermanokuérape: “Ani peteĩva pende apytégui he’i: “Ko kuimba’e ningo egipcio, péro ojapo rupi ko mba’e ha’e ñande ru rogaygua”.
31 Upémarõ José he’i: —Ndaha’éi peẽme añónte oñeme’ẽva mbarete, pórke ore ningo ipu’akapáva, ha mba’ére piko peñembotuichavéta orerehe? Judá he'i Josépe: Emondomi ndéve ore ryvy ha ani rehundi ko árape nde retã.
32 José he'i chupekuéra: —Tereho emombe'u nde túvape, peteĩ mymba aña ho'u chupe peẽ peje haguéicha pende ryvy José rehe.
33 Upémarõ Judá oñe’ẽ iñermáno Neftalípe, ha ha’e he’i chupe: “Pya’e tereho ha eipapa Egipto kálle kompletoite ha eju emombe’u chéve. Simeón he'i chupe: —Ani ko mba'e ndepy'aro; ko’ã̰ga aháta pe montáñape ha ajagarráta peteĩ ita guasu pe montáñagui ha amopu’ãta Egíptope, ha ajukáta opa oĩva ipype.
34 Ha José ohendu opa ko’ã ñe’ẽ ijoyke’ykuéra he’iva’ekue henondépe, ha ndoikuaái hikuái José ontendeha, oimo’ãgui hikuái ndoikuaaiha oñe’ẽ evréope.
35 José okyhyjeterei iñermanokuéra he’ívare ani hag̃ua ohundi hikuái Egíptope, ha he’i ita’ýra Manasésphe ha he’i: “Pya’e ha embyaty che rendápe entéro umi oikóva Egíptope ha entéro umi kuimba’e ipy’aguasúvape, ha tou che rendápe ko’ã̰ga kavaju ári ha yvýrupi ha opaichagua instruménto de músika reheve, ha Manasés oho ojapo upéicha.
36 Upéi Neftalí oho Judá he’i haguéicha chupe, pórke Neftalí ipy hũ peteĩva umi ryguasu pya’e porãicha, ha ha’e ohóta pe trígo ra’y ári ha ndoipe’amo’ãi iguype.
37 Upéi oho oipapa Egipto rapére ha ojuhu 12, ha pya’e voi ou omombe’u Judápe, ha Judá he’i iñermanokuérape: “Pya’e peẽ ha pemoĩ peteĩ teĩ ikyse puku ijyva ári ha rohasáta Egipto ári ha rojuka enterovépe, ha ani opyta peteĩ hembýva.
38 Upémarõ Judá he’i: “Ahundíta umi kálle che mbaretépe, ha káda uno pehundíta peteĩ kálle. ha Judá oñe'ẽvo ko mba'e, péina ápe umi Egipto oikóva ha opavave kuimba'e ipu'akapáva ou hendápekuéra opaichagua mba'epu ha sapukái hatã reheve.
39 Ha ipapapy katu quinientos kavaju arigua ha diez mil infantería, ha cuatrocientos kuimba’e ikatúva oñorairõ kyse puku ni lánsa’ỹre, ipo ha imbarete reheve añoite.
40 Ha opa umi kuimba’e ipu’akapáva ou tuicha torménta ha osapukái, ha enterove ojere Jacob ra’ykuérape ha omondýi chupekuéra, ha pe yvy oryrýi osapukái ryapu.
41 Ha Jacob ra’ykuéra ohechávo ko’ã ñorairõhára tuicha okyhyje hikuái hekovégui, ha José ojapo upéicha omondýi hag̃ua Jacob ra’ykuérape ipy’aguapy hag̃ua.
42 Upémarõ Judá ohechávo peteĩ iñermanokuéra okyhyjéva, ha he’i chupekuéra: “¿Mba’ére piko pekyhyje Ñandejára mborayhúpe oĩ aja orendive?”. Judá ohechávo opavave Egipto retãygua ojeréva hesekuéra José he'iháicha omondýi haguã chupekuéra, José añoite he'i chupekuéra: Ani pepoko ni peteĩva rehe.
43 Upéi Judá pya’e oguenohẽ ikyse puku, ha osapukái hatã ha ikyrỹiva, ha oinupã ikyse puku reheve, ha opoi yvýre ha osegi gueteri osapukái entéro umi hénte kóntrape.
44 Ha ojapóvo ko mba’e Ñandejára omondýi Judá ha ijoyke’ykuéra kyhyje umi kuimba’e ipy’aguasúva ha opa tavayguakuéra ijerére oĩvare hesekuéra.
45 Ha opavave okañy hikuái ohendúvo pe sapukái, ha oñemondýi hikuái ha ho’a peteĩva ojuehe, ha heta ijapytepekuéra omano ho’a aja, ha opavave okañy Judá ha ijoyke’ykuéra ha José renondégui.
46 Ha okañy aja hikuái, Judá ha ijoyke’ykuéra omuña chupekuéra Faraón róga peve, ha opavave okañy hikuái, ha Judá oguapy jey José renondépe ha opukavy hese peteĩ leónicha, ha osapukái chupe tuicha ha tuichaitereíva.
47 Ha mombyry guive oñehendu pe sapukái, ha opa umi oikóva Sucot-pe ohendu, ha opa Egipto oryrýi ohendúvo pe sapukái, ha avei umi murálla Egipto ha Gosén retãmegua ho’a pe yvy oryrýigui, ha Faraón ho’a avei itrónogui yvýpe, ha avei opavave kuña hyeguasúva Egipto ha Gosén pegua imemby ohendúvo pe ryapu ryrýi, okyhyjetereígui hikuái.
48 Upémarõ Faraón omondo he’i chupe: “¿Mba’e piko oiko ko’ã̰ga Egiptope?”. ha ou hikuái ha omombe’u chupe opa mba’e iñepyrũ guive ipaha peve, ha Faraón oñemondýi ha oñesorprende ha okyhyjeterei.
49 Ohendúvo opa ko'ã mba'e okyhyjeterei ha omondo José rendápe he'ívo: “Nde regueru che rendápe umi evréope ohundi haguã Egipto tuichakue. mba'épa rejapóta upe tembiguái mondaha rehe? pemondo chupe ha peheja toho ijoyke'y kuéra ndive, ha ani ñañehundi ivaíva rupi, ore, nde ha opa Egipto.
50 Ha nderejaposéiramo ko mba’e, emombo ndehegui opa che mba’e ovaletereíva, ha tereho hendivekuéra ijyvýpe, revy’áramo, ko árape ohundítagui hikuái che retã tuichakue ha ojukáta opa che tavayguakuérape; jepe opa kuña Egiptogua imemby sapukái rupive; ehecha mba’épa ojapo hikuái osapukái ha oñe’ẽ rupinte, hi’arive oñorairõramo kyse puku reheve, ohundíta hikuái upe tetã; ko'ágã eiporavo pe reipotáva, taha'e che térã hebreo-kuéra, taha'e Egipto térã Hebreo-kuéra retã.
51 Ha ou hikuái ha omombe’u Josépe opa mba’e Faraón he’iva’ekue hese, ha José okyhyjeterei Faraón ha Judá ñe’ẽre ha ijoyke’ykuéra oñembo’y gueteri José renondépe ipochy ha ipochy, ha opa Jacob ra’ykuéra opukavy Joséré, pe yguasu ha olakuéra okororõháicha.
52 Ha José okyhyjeterei ijoyke’ykuéragui ha Faraón káusare, ha José oheka peteĩ mba’e omoñepyrũ hag̃ua ojekuaa hag̃ua ijoyke’ykuérape, ani hag̃ua ohundi hikuái opa Egipto.
53 Upémarõ José omanda ita’ýra Manasésphe, ha Manasés oho oñemboja Judápe ha omoĩ ipo ijyva ári, ha Judá pochy oñemomirĩ.
54 Upémarõ Judá he’i iñermanokuérape: —Avave pende apytépe ani he’i upéva ha’eha peteĩ mitãrusu egipcio ojapo va’ekue, pórke upéva ningo che ru rógape.
55 José ohecha ha oikuaávo Judá pochy oñemboguejyha, oñemboja oñe'ẽ haguã Judápe ñe'ẽ py'aporãme.
56 José he’i Judápe: “Añetehápe peẽ peñe’ẽ añete ha ko árape pehechauka peẽ peñe’ẽva pende mbarete rehe, ha pende Jára ovy’áva penderehe tombohetave pende rekove.

ha katu ere chéve añeteháp e mba'érepa opa ne joyke'ykuéra apytégui reñorairõ chendive pe mitãkaria'y rehe, ni peteĩva noñe'ẽi haguéicha chéve ni peteĩ ñe'ẽ hese.
57 Upémarõ Judá ombohovái Josépe ha he'i chupe: "Añeteháp e reikuaáta che ha'eha peteĩ segurida pe mitãkaria'ýpe itúvape g̃uarã, ha ha'e chupe: 'Che ndaguerúiramo chupe hendápe, che ajagarra va'erãmo'ã chupe opa ára g̃uarã".
58 Upévare añemboja nderehe opa che joyke'ykuéra apytégui, ahechágui nderehejaseiha chupe oho ndehegui; ko'ág̃a upévare ikatu ajuhu grásia nde resa renondépe remondo hag̃ua chupe oho hag̃ua orendive, ha péina ápe apyta chupe hendaguépe, aservi hag̃ua ndéve oimeraẽ mba'e reipotávape, mamo remondotaháp e ahata aservi ndéve tuicha mbarete reheve.
59 Chemondo ko'ág̃a peteĩ rréi ipu'akapávape opu'ãva'ekue nderehe, ha reikuaáta mba'épa ajapóta hese ha hetãre; jepe ikatu oguereko kavaju arigua ha infantería térã peteĩ tavaygua ipu'akaitereíva, ajukáta opavave ha agueru ne renondépe mburuvicha guasu akã.
60 ¿Ndereikuaái piko térã napehendúi piko ñande ru Abrahán hembiguái Eliezer ndive ojuka hague peteĩ pyharépe opa rréi Elam guápe ijehérsito reheve, ha ndohejái peteĩ pyharépe? ha upe ára guive oñeme'ẽ oréve ore ru mbarete peteĩ erénsiarã, oréve ha ore ñemoñarekuérape g̃uarã tapiaite g̃uarã.
61 Upémarõ José ombohovái: "Peẽ peñe'ẽ añete, ha japu noĩri pende jurúpe, oje'e avei oréve umi evréo orekoha pu'aka ha Ñandejára Ijára ovy'aitereiha hesekuéra, ha máva piko upéicharõ ikatu oñembo'y henondépe?
62 Péro ko kondisiónpe amondóta ne ermánope, reguerúramo che renondépe iñermáno isy ra'y, ere va'ekue hese oho hague ndehegui Egíptope; ha ojehúta pegueru vove che rendápe ijoyke'y ajagarra chupe hendaguépe, ni peteĩva pende apytégui ndaha'éigui seguridad chupe g̃uarã pende túvape g̃uarã, ha ou vove che rendápe, upéi amondóta penendive ijoyke'y peẽ ha'eva'ekue seguridad.
63 Upérõ Judá ipochy José rehe he'ívo ko mba'e, ha hesa oity tuguy pochy reheve, ha he'i iñermanokuérape: —Mba'éicha piko ko kuimba'e oheka oñehundi ha'e ha Egipto tuichakue!
64 Simeón ombohovái Josépe, he'ívo: —Ndaha'éi piko ro'e ndéve ñepyrũrã ndoroikuaái hague pe tenda ha'e oho haguépe, ha omanópa térã oikovépa, ha mba'ére piko oñe'ẽ che ruvicha ko'ã mba'éicha?
65 José oma'ẽvo Judá rova ohechakuaa ipochy oñepyrũha oñe'ẽvo chupe: "Egueru chéve ne ermáno ambue ko ermáno rendaguépe".
66 José he'i ijoyke'ykuérape: "Añeteháp e peje pene ryvy omano térã okañy hague, ko'ágã ahenóiramo chupe ha oúramo pene renonderã, ¿peme'ẽta piko chéve iñermáno rendaguépe?
67 Upémarõ José oñepyrũ oñe'ẽ ha osapukái: "Jos, José, eju ko árape che renonderã, ha ejechauka ne joyke'ykuérape ha eguapy henondépe".
68 Ha José oñe'ẽvo ko mba'e henondépe, omaña hikuái peteĩ teĩ ambue hendáicha ohecha hag̃ua moõguipa ou José henondépe.
69 José ohecha opa mba'e ojapóva hikuái ha he'i chupekuéra: —Mba'ére piko pemaña ápe ha pépe? Che hína José revende va'ekue Egíptope, ko'ág̃a ani rembopy'arory che revende haguére, pórke Ñandejára chembou ne renonderã, pe ñembyahýi aja.
70 Ha ijoyke'ykuéra okyhyjeterei ohendúvo José ñe'ẽ, ha Judá okyhyjeterei chugui.
71 Ha Benjamín ohendúvo José ñe'ẽ oĩ henondépe hóga ryepýpe, ha Benjamín oñani ijoyke'y José rendápe, ha oñañua chupe ha oñesũ ijajúrare, ha hasẽ hikuái.
72 Ha José joyke'ykuéra ohechávo Benjamín ho'a hague ijoyke'y akã ári ha hasẽha hendive, ho'a avei hikuái José ári ha oñañuã chupe, ha hasẽiterei hikuái José ndive.
73 Ha oñehendu José rógape ha'eha José joyke'ykuéra, ha ombovy'aiterei Faraónpe, okyhyjégui chuguikuéra ani hag̃ua ohundi hikuái Egíptope.
74 Ha Faraón omondo hembiguáikuérape José rendápe omomaitei hag̃ua chupe ijoyke'ykuéra ou va'ekue hendápe, ha opa umi ehérsito ha soldádo ruvicha oĩva Egiptope ou ovy'a José ndive, ha enterove Egipto ovy'aiterei José joyke'ykuérare.
75 Faraón omondo hembiguáikuérape José rendápe ha he'i chupe: —Ere ne ryvy kuérape togueru opa mba'e imba'éva ha tou che rendápe, ha amoĩta chupekuéra Egipto retã iporãvévape, ha ojapo hikuái upéicha.
76 Ha José he'i pe oñemoĩvape hóga ári ogueru hag̃ua ijoyke'ykuérape jopói ha ao, ha ogueru chupekuéra heta ao ha'éva ao mburuvicha guasu ha heta jopói, ha José omboja'o ijoyke'ykuéra apytépe.
77 Ha ome'ẽ peteĩteĩ ijoyke'ykuérape peteĩ ao ñemoambue óro ha plátagui, ha trescientos pláta pehẽngue, ha José omanda opavave chupekuéra oñemonde hag̃ua ko'ã ao, ha ojegueraha hag̃ua chupekuéra Faraón renondépe.
78 Faraón ohechávo opavave José ryke'y kuéra kuimba'e ipy'aguasúva ha iporãha, ovy'aiterei.
79 Upe rire osẽ hikuái Faraón renondégui oho hag̃ua Canaán retãme, itúva rendápe, ha iñermáno Benjamín oĩ hendivekuéra.
80 Upémarõ José opu'ã ha ome'ẽ chupekuéra once kárro Faraóngui, ha José ome'ẽ chupekuéra ikarro, ha'e ojupi hi'ári oñekorona haguépe Egiptope, ogueru hag̃ua itúvape Egíptope. ha José omondo opa ijoyke'ykuéra ra'ykuérape, ao ipapapyháicha, ha cien pláta pehẽngue peteĩteĩme, ha omondo avei ao ijoyke'ykuéra rembirekokuérape rréi rembireko aokuéragui, ha ha'e omondo chupekuéra.
81 Ha ome'ẽ peteĩ teĩ ijoyke'ykuérape diez kuimba'e oho hag̃ua hendivekuéra Canaán retãme oservi hag̃ua chupekuéra, oservi hag̃ua ita'yrakuérape ha opa imba'évape oúvo Egiptope.
82 José omondo iñermáno Benjamín pópe diez ao umi ita'ýrape g̃uarã, peteĩ párte Jacob ra'ykuéra ambuégui.
83 Ha omondo 50 pláta pehẽngue ha diez kárro Faraón rehe, ha omondo itúvape 10 vúrro okargáva opa mba'e iporãva Egiptopegua, ha diez vúrro okargáva trígo, mbujape ha tembi'u itúvape g̃uarã, ha enterove oĩvape hendive hi'upyrã tapére.
84 Ha omondo iñermána Dinápe ao de pláta ha óro, insiénso ha mirra, áloe ha kuña adorno hetaiterei, ha omondo avei upéicha Faraón rembirekokuéragui Benjamín rembirekokuérape.
85 Ha ome'ẽ opa ijoyke'ykuérape, avei hembirekokuérape, opaichagua ita ónix ha bdellium, ha opa mba'e ovaletereívagui umi tavayguakuéra guasu Egipto-gua

apytégui, ndopytái mba'eve opa mba'e hepyetévagui, síno pe José omondova'ekue itúva rógape.
86 Ha omondo ijoyke'y kuérape, ha oho hikuái, ha omondo hendivekuéra iñermáno Benjamínpe.
87 José osẽ hendivekuéra omoirũ hag̃ua chupekuéra tapére Egipto rembe'ýpe, ha he'i chupekuéra itúva ha hogayguakuérare ou hag̃ua Egíptope.
88 Ha he'i chupekuéra: —Ani peñorairõ tapére, ko mba'e oúgui Ñandejáragui ani haguã omano ñembyahýigui peteĩ tavaygua guasúpe, oĩtagui gueteri cinco áño ñembyahýi upe tetãme.
89 Ha omanda chupekuéra: "Peg̃uahẽvo Canaán retãme, ani peju sapy'a che ru renondépe ko mba'épe, síno pejapo pene arandúpe".
90 José ndomandavéi chupekuéra, ha ojere ha oho jey Egiptope, ha Jacob ra'ykuéra oho Canaán retãme vy'ápe ha vy'ápe itúva Jacob ndive.
91 Upe rire og̃uahẽ hikuái pe tetã rembe'ýpe, ha he'i ojupe: "Mba'épa jajapóta ko mba'épe ñande ru renondépe, jaju sapy'águi hendápe ha ñamombe'u chupe upe mba'e, ha'e tuichaiterei oñemondýita ore ñe'ẽre ha ndorogueroviamo'ãi".
92 Ha oho hikuái og̃uahẽ meve hógape, ha ojuhu hikuái Serac, Aser rajy, osẽvo ohug̃uahẽ chupekuéra, ha pe kuñataĩ iporãiterei ha iñarandu, ha oikuaa mba'éichapa ombopu arpa.
93 Ha'e kuéra ohenói chupe ha ha'e ou henondépe, ha ohetũ chupekuéra, ha ha'ekuéra ogueraha chupe ha ome'ẽ chupe arpa, he'ívo: —Tereho ko'ágã ore ru renondépe, eguapy henondépe, embopu arpa ha ere ko'ã ñe'ẽ.
94 Ha'e kuéra he'i chupe oho haguã hógape, ha ha'e ogueraha arpa ha pya'e oho henondépe, ha oguapy Jacob ypýpe.
95 Ha ombopu porã ha opurahéi, ha he'i iñe'ẽ he'ẽ asývape: José che tio oikove, ha ha'e oisãmbyhy Egipto retã tuichakue, ha nomanói.
96 Ha osegi he'i jey ha he'i ko'ã ñe'ẽ, ha Jacob ohendu iñe'ẽ ha oguerohory chupe hikuái.
97 Ha'e ohendu ha'e orrepeti aja mokõi ha mbohapy jey, ha vy'a oike Jacob korasõme iñe'ẽ he'ẽ asývare, ha Ñandejára espíritu oĩ hi'ári, ha oikuaa añeteha opa iñe'ẽ.
98 Ha Jacob ohovasa Serac-pe he'ívo ko'ã ñe'ẽ henondépe, ha he'i chupe: Che rajy, ani araka'eve ipu'aka nderehe ñemano, nde remoingove jeýgui che espíritu; eñe'ẽnte gueteri che renondépe reñe'ẽ haguéicha, chembovy'águi opa ne ñe'ẽ rupive.
99 Ha opurahéi meme ko'ã ñe'ẽ, ha Jacob ohendu ha ombovy'a chupe, ha ha'e ovy'a, ha Ñandejára espíritu oĩ hi'ári.
100 Oñe'ẽ aja gueteri hendive, péina ápe ita'yrakuéra ou hendápe kavaju ha kárro, ao rréi reheve ha tembiguái oñani henondépe.
101 Ha Jacob opu'ã ohug̃uahẽ hag̃ua chupekuéra, ha ohecha ita'yrakuérape oñemondeha ao rréipe ha ohecha opa mba'erepy José omondova'ekue chupekuéra.
102 Ha'e kuéra he'i chupe: —Eikuaauka ore ryvy José oikoveha, ha ha'e pe oisãmbyhýva Egipto tuichakue, ha ha'e pe oñe'ẽva'ekue oréve ro'e haguéicha ndéve.
103 Ha Jacob ohendu opa ita'yrakuéra ñe'ẽ, ha ikorasõ opyrũ iñe'ẽre, ndaikatúigui oguerovia chupekuéra ohecha peve opa mba'e José ome'ẽva'ekue chupekuéra ha mba'épa omondo chupe, ha opa techaukaha José he'iva'ekue chupekuéra.
104 Ha oipe'a hikuái henondépe, ha ohechauka chupe opa mba'e José omondova'ekue, ome'ẽ hikuái peteĩ teĩme José omondova'ekue chupe, ha ha'e oikuaa oñe'ẽhague hikuái pe añetegua, ha ha'e ovy'aiterei peteĩ mombe'upy ita'ýragui.
105 Ha Jacob he'i: —Che ra'y José oikove gueteri, aháta ahecha chupe amano mboyve.
106 Ita'yra kuéra omombe'u chupe opa mba'e ojehúva hesekuéra, ha Jacob he'i: —Aguejyta Egiptope ahecha haguã che ra'y ha iñemoñarekuérape.
107 Ha Jacob opu'ã ha omonde umi ao José omondova'ekue chupe, ha ojohéi rire, ha oikytĩ rire iñakãrague, omoĩ iñakã ári pe turbante José omondova'ekue chupe.
108 Ha opavave Jacob rógagua ha hembirekokuéra omonde umi ao José omondova'ekue chupekuéra, ha ovy'aiterei hikuái José rehe oikove gueteri ha oisãmbyhyha Egipto-pe.
109 Ha opavave Canaánpe oikóva ohendu ko mba'e, ha ovy'a hikuái Jacob ndive oikove gueteri haguére.
110 Ha Jacob ojapo chupe kuéra karu guasu mbohapy ára pukukue, ha opa Canaán ruvicha guasu ha karai guasu upe tetãmegua okaru ha hoy'u ha ovy'a Jacob rógape.

MOAKÃHA 55 rehegua

1 Ha ojehu upe rire Jacob he'i: "Aháta ahecha che ra'ýpe Egiptope ha upéi aju jeýta Canaán retãme Ñandejára he'i haguépe Abrahánpe, ndaikatúigui aheja pe che reñói hague.
2 Péina ápe Ñandejára ñe'ẽ ou chupe, he'ívo: "Eguejy Egíptope enterove ne rogagua ndive ha epyta upépe, ani rekyhyje reguejy hag̃ua Egíptope che ajapótagui ndéve peteĩ tetã tuicháva.
3 Upémarõ Jacob he'i ipy'apýpe: "Aháta ahecha che ra'ýpe oĩpa gueteri ikorasõme okyhyjéva Ijáragui entéro umi oikóva Egíptope".
4 Ha andejra he'i Jacóbpe: Ani rekyhyje Joségui, ha'e oguerekógui gueteri integridad cheservi hag̃ua, ha'etévaicha iporãva nde resa renondépe, ha Jacob ovy'aiterei ita'ýrare.
5 Upe jave Jacob he'i ita'yrakuérape ha hogayguakuérape oho hag̃ua Egíptope Ñandejára he'iháicha chupe, ha Jacob opu'ã ita'ýra ha enterove hogaygua ndive, ha osẽ Canaán retãgui Beersebagui, vy'a ha vy'ápe ikorasõme, ha oho hikuái Egipto retãme.
6 Og̃uahẽvo hikuái Egíptope, Jacob omondo Judápe henondépe José rendápe ohechauka hag̃ua chupe peteĩ situasión oĩva Egiptope, ha Judá ojapo itúva he'iháicha, ha ha'e pya'e ha odipara ha ou José rendápe, ha ome'ẽ chupekuéra peteĩ lugár Gosén retãme opa hogaguakuérape g̃uarã, ha Judá oho jey ha ou pe tapére itúva rendápe.
7 Upémarõ José ojagarra pe kárro, ha ombyaty entéro umi kuimba'e ipu'akapáva, hembiguái ha entéro umi ofisiál Egiptogua oho hag̃ua ojotopa itúva Jacóbpe, ha Egíptope ojekuaauka José rembiapoukapy, ha he'i: "Opavave ndohóiva ohug̃uaitĩ Jacóbpe omanóta".
8 Ha ambue árape José osẽ Egipto tuichakue javeve peteĩ ehérsito tuicha ha ipoderósova, enterove oñemonde ao líno

ha púrpuragui, ha tembiporu de pláta ha óro reheve ha umi tembiporu oñorairõ hag̃ua hendivekuéra.
9 Ha opavave oho ohug̃uaitĩ Jacob-pe opaichagua instrumento de música reheve, mbaraka ha timbre reheve, omosarambívo mirra ha áloe opa tape pukukue, ha opavave oho péicha, ha yvy oryrýi osapukáivo hikuái.
10 Ha enterove kuña Egiptogua oho Egipto rugua ha murálla ári ojotopa hag̃ua Jacob ndive, ha José akã ári oĩ Faraón koróna mburuvicha guasu, Faraón omondo haguére chupe omonde hag̃ua oho jave ojotopa itúva ndive.
11 José og̃uahẽvo cincuenta métro itúvagui, oguejy pe kárrogui ha oho itúva rendápe, ha enterove umi ofisiál Egiptogua ha umi mburuvicha guasu ohechávo José oho hague yvýrupi itúva rendápe, ha'ekuéra avei oguejy ha oguata yvýrupi Jacob rendápe.
12 Ha Jacob oñembojávo José kampaméntore, Jacob ohecha pe kampaménto oúva José ndive, ha upéva ombovy'a chupe ha Jacob oñemondýi.
13 Upémarõ Jacob he'i Judápe: "¿Máva piko pe kuimba'e ahecháva Egipto kampaméntope oñemonde ao pytãitereíva ha iñakã ári peteĩ koróna rréi, oguejy kárrogui ha oúva ore rendápe?". Judá he'i itúvape: "Ha'e nde ra'y José mburuvicha guasu. ha Jacob ovy'a ohechávo ita'ýra rekomimbipa.
14 Ha José oñemboja itúvare ha ha'e oñesũ itúva renondépe, ha opa kuimba'e oĩva pe kampaméntope oñesũ hendive Jacob renondépe.
15 Ha péina ápe Jacob odipara ha pya'e oho ita'ýra José rendápe ha ho'a ijajúrare ha ohetũ chupe, ha hasẽ hikuái, ha José avei oñañuã itúvape ha ohetũ chupe, ha hasẽ hikuái ha opa Egipto tavayguakuéra hasẽ hendivekuéra.
16 Ha Jacob he'i Josépe: —Ko'ág̃a amano vy'ápe ahecha rire nde rova, reikove gueteri ha reñemomba'eguasu.
17 Ha Jacob ra'ykuéra, hembirekokuéra, ita'yrakuéra ha hembiguáikuéra, ha opavave Jacob rógagua hasẽiterei José ndive, ha ohetũ chupe ha hasẽiterei hendive.
18 Upe rire José ha enterove itavayguakuéra oho jey hógape Egíptope, ha Jacob ha ita'yrakuéra ha enterove hogayguakuéra ou José ndive Egíptope, ha José omoĩ chupekuéra Egipto pehẽngue iporãvévape, Gosén retãme.
19 Ha José he'i itúva ha ijoyke'ykuérape: Ajupíta ha amombe'u Faraónpe, ha'évo: Che joyke'ykuéra ha che ru róga ha opa imba'ekuéra ou che rendápe, ha péina ápe oĩ hikuái Gosén retãme.
20 José ojapo upéicha ha oipe'a ijoyke'ykuéragui Rubén, Isacar Zabulón ha ijoyke'y Benjamín ha omoĩ chupekuéra Faraón renondépe.
21 Upémarõ José he'i Faraónpe: "Che ryvy kuéra ha che ru rogaygua ha opavave imba'éva, ovecha ha hymba kuéra ndive, ou che rendápe Canaán retãgui, opyta haguã Egiptope. pe ñembyahýi tuichaitereígui hi'arikuéra.
22 Faraón he'i Josépe: —Emoĩ nde ru ha nde joyke'y kuérape pe tetã iporãvévape, ani remboyke chuguikuéra opa mba'e iporãva ha emboy'u chupekuéra ikyrakue oĩva upe tetãme.
23 Upémarõ José he'i: "Péina amoĩ chupekuéra Gosén retãme, ha'ekuéra ningo ovecharerekua, upévare topyta hikuái Gosénpe omongaru hag̃ua ijovechakuérape, ndaha'éiramo egipciokuéragui".
24 Faraón he'i Josépe: —Ejapo ne ryvy kuéra ndive opa mba'e he'íva ndéve. ha Jacob ra'ykuéra oñesũ Faraón renondépe, ha osẽ hikuái chugui py'aguapýpe, ha upéi José ogueru itúvape Faraón renondépe.
25 Ha Jacob ou ha oñesũ Faraón renondépe, ha Jacob ohovasa Faraónpe, ha upéi osẽ; Ha Jacob ha opa ita'yra kuéra, ha opa hogayguakuéra oiko Gosén retãme.
26 Pe segundo áñope, upéva hína cien treinta áño Jacob oikove haguépe, José omantene itúva ha ijoyke'ykuérape, ha opa itúva rógape, mbujape imembykuéra michĩmívape, opa ára ñembyahýi aja; ndofaltái chupekuéra mba'eve.
27 Ha José ome'ẽ chupekuéra pe pehẽngue iporãvéva upe tetã tuichakue; umi iporãvéva Egipto-gua oguereko hikuái José ára pukukue; ha José ome'ẽ avei chupekuéra ha opa itúva rógape, ao ha ao áño ha áño; ha Jacob ra'y kuéra opyta porã Egipto-pe ijoyke'y oikove aja pukukue.
28 Ha Jacob okaru meme José mesápe, Jacob ha ita'yrakuéra ndohejái José meságui ára ni pyhare, Jacob ra'ykuéra ho'u va'ekue hógape.
29 Ha enterove Egipto ho'u mbuja pe ñembyahýi tiémpope José rógagui, pórke umi egipcio ovendepaite imba'ekuéra pe ñembyahýi káusare.
30 Ha José ojogua opa umi yvy ha kokue Egipto-pegua mbujape, Faraón rembiguái rupi, ha José ome'ẽ mbujape Egipto tuichakue javeve, pe ñembyahýi ára pukukue, ha José ombyaty opa pláta ha óro ou va'ekue chupe pe trígo ojoguávare hikuái upe tetã tuichakue javeve, ha ombyaty heta óro ha pláta, ha avei hetaiterei ónix ita, bdellio ha ivaliosoitéva ao oguerúva hikuái Josépe opa tetãgui opa rire ipirapire.
31 Ha José ojagarrapaite pláta ha óro oikéva ipópe, setenta y dos talento rupi óro ha pláta, ha avei ónix ita ha bdellio hetaiterei, ha José oho omokañy irundy hendápe, ha peteĩ pehẽngue omokañy pe desiértope mar Rojo ypýpe, ha peteĩ pehẽngue ysyry Perat rembe'ýpe, ha mbohapyha ha irundyha pehẽngue omokañy pe desiértope Pe desiérto de Persia ha Media rovái.
32 Upéi oipe'a peteĩ párte pe óro ha pláta hembývagui, ha ome'ẽ entéro iñermanokuérape ha itúva rogayguápe, ha umi kuña oĩvape itúva rógape, ha umi hembývape ogueru Faraón rógape, amo veinte kláta de óro ha pláta.
33 Ha José ome'ẽ opa pe óro ha pláta hembýva Faraónpe, ha Faraón omoĩ pe tesórope, ha opa upe rire pe ñembyahýi ára upe tetãme, ha oñotỹ ha omono'õ hikuái pe tetã tuichakue, ha ohupyty hikuái pe jepiveguáicha, áño ha áño; ndofaltái chupekuéra mba'eve.
34 José oiko porã Egíptope, ha pe tetã kompletoite oĩ ha'e he'iháicha, ha itúva ha entéro ijoyke'ykuéra oiko Gosén retãme ha ojagarra ijyvy.
35 Ha José itujaitereíma, itujavéma, ha mokõi ita'ýra, Efraín ha Manasés, opyta tapiaite Jacob rógape, ijoyke'ykuéra Jacob ra'ykuéra ndive, oikuaa hag̃ua Ñandejára rape ha léi.
36 Ha Jacob ha ita'yra kuéra oiko Egipto retãme Gosén retãme, ha oñemomba'e upépe, ha hi'a ha heta hendápe.

MOAKÃHA 56 rehegua

1 Jacob oikove Egipto retãme 17 áño, ha Jacob oikove aja cien cuarenta y siete áño.
2 Upe jave Jacob ojeataka upe mba'asy omanóva reheve ha ha'e omondo ha ohenói ita'ýra Josépe Egipto-gui, ha José ita'ýra ou Egipto-gui ha José ou itúva rendápe.

3 Ha Jacob he'i José ha ita'yrakuérape: "Péina ápe amano,
ha pende ypykuéra Jára pendevisita, ha pendegueru jeýta
pe tetãme, Ñandejára ohura va'ekue ome'ẽtaha peẽme ha
pende ra'ykuérape pende rire, ko'ãg̃a upévare amano vove,
cheñotỹ pe itakua oĩvape Macpela-pe, Hebrónpe, Canaán
retãme, hi'ag̃uíva che ypykuéragui.
4 Ha Jacob ohura ita'yrakuérape oñotỹtaha chupe
Macpelape, Hebrónpe, ha ita'yrakuéra ohura chupe ko
mba'ére.
5 Ha he'i chupekuéra: "Peservi Ñandejárape pende Járape,
pórke pe osalva va'ekue pende tuakuérape penemosãsóta
avei opa jehasa asygui".
6 Ha Jacob he'i: —Pehenói che rendápe opa pene
membykuérape, ha opavave Jacob ra'y kuéra ou oguapy
henondépe, ha Jacob ohovasa chupekuéra, ha he'i
chupekuéra: "Ñandejára pende ru ypykue Jára ome'ẽta
peẽme mil vése ha penderovasáta, ha tome'ẽ peẽme pende
ru Abraham jehovasa. ha opa Jacob ra'ykuéra osẽ upe
árape ohovasa rire chupekuéra.
7 Ha ambue árape Jacob ohenói jey ita'yrakuérape, ha
opavave oñembyaty ha ou hendápe ha oguapy henondépe,
ha Jacob upe árape ohovasa ita'yrakuérape omano mboyve,
peteĩ teĩme ohovasa ihovasaháicha; péina ápe ojehai
Ñandejára léi kuatiañe'ẽme Israel rehegua.
8 Jacob he'i Judápe: —Che aikuaa che ra'ýpe nde ha'eha
peteĩ kuimba'e ipu'akapáva nde joyke'ykuérape guarã.
Eisãmbyhy hi'arikuéra, ha nde ra'ykuéra oisãmbyhýta
ita'yrakuéra ári opa ára g̃uarã.
9 Embo'e mante nde ra'ykuérape pe arco ha opa umi árma
ñorairõrã, ikatu hag̃uáicha oñorairõ hikuái iñermáno
ogovernátava iñenemigokuérare.
10 Ha Jacob he'i jey ita'yrakuérape upe árape, he'ívo:
"Péina ápe añembyatýta ko árape che tavayguakuérape;
chegueraha Egíptogui ha cheñotỹ Macpela itakuápe ha'e
haguéicha ndéve.
11 Ha katu peñangarekóke ajerure peẽme avave pende ra'y
ani hag̃ua chegueraha, pendejehe año, ha péicha pejapo
va'erã cherehe, pegueraha vove che retekue peho hag̃ua
hendive Canaán retãme cheñotỹ hag̃ua.
12 Judá, Isacar ha Zabulón ogueraha va'erã che sepultúra
éste gotyo. Sur gotyo Rubén, Simeón ha Gad, kuarahyreike
gotyo Efraín, Manasés ha Benjamín, nórte gotyo Dan, Aser
ha Neftalí.
13 Ani Leví ogueraha penendive, ha'e ha ita'yrakuéra
ogueraháta pe árka del kompromíso umi israelíta ndive pe
kampaméntope, ha ani pegueraha che ra'y José, pórke
rréiicha toñemomba'eguasu. upéicharõ jepe, Efraín ha
Manasés oĩta hendaguépe.
14 Péicha pejapóta cherehe chegueraha vove; ani peheja rei
mba'eve opa mba'e amandávagui peẽme; ha ojehúta pejapo
vove cherehe kóva, andejra imandu'áta penderehe porã ha
pene ra'ykuéra pende rire tapiaite g̃uarã.
15 Ha peẽ che ra'ykuéra, pemomba'e káda uno iñermáno
ha ipehẽnguépe, ha pemanda pende ra'ykuérape ha pende
ra'y ra'ykuérape peservi hag̃ua opa ára pukukue pende
ypykuéra Járape.
16 Ikatu hag̃uáicha pembopuku pende ára pe tetãme, peẽ ha
pene membykuéra ha pene memby ra'ykuéra opa ára g̃uarã,
pejapo vove iporãva ha hekojojáva Jehová pende Jára
renondépe, peho hag̃ua opa hape.
17 Ha nde, José che ra'y, eperdona ajerure ndéve ne
joyke'ykuéra jyva ha opa hembiapo vaikue pe mba'e vai
ombyatyva'ekuépe nderehe, Ñandejára oipota haguére
ndéve ha ne membykuéra ideprovécho hag̃ua.
18 Ha o che ra'y ani reheja ne joyke'ykuérape umi
oikóvape Egipto-pe, ni ani remoñeñandu vai chupekuéra,
péina ápe añeme'ẽgui chupekuéra Tupã pópe ha nde pópe
añangareko hag̃ua hesekuéra egipcio-kuéragui; ha Jacob
ra'ykuéra ombohovái itúvape: O, ore ru, opa mba'e
ereva'ekue oréve, upéicha rojapóta; Ñandejára añoite toĩ
ñanendive.
19 Upémarõ Jacob he'i ita'yrakuérape: —Tupã toĩ
penendive pejapo jave opa hape. ani rejere hapekuéragui ni
derecha térã izquierda gotyo rejapo haguã iporãva ha
hekojojáva hesa renondépe.
20 Che aikuaágui heta ha ivaietereíva jehasa'asy ojehutaha
peẽme ára pahápe upe tetãme, heẽ pene ra'y ha ra'y
ra'ykuéra, peservi Ñandejárape añoite ha ha'e pendesalváta
opa jehasa'asýgui.
21 Ha ojehúta peho vove Tupã rapykuéri peservi hag̃ua
chupe ha pembo'éta pende ra'ykuérape pende rire, ha
pende ra'y ra'ykuérape, peikuaa hag̃ua Ñandejárape,
upéicharõ Ñandejára omopu'ãta peẽme ha pene
membykuérape peteĩ tembiguái pende ra'ykuéra apytégui,
ha Ñandejára penemosãsóta ipo rupive opa jehasa'asýgui,
ha peneguenohẽta Egipto-gui ha pendegueru jeýta pende
rukuéra retãme pehupyty hag̃ua hekoitépe.
22 Ha Jacob ndomandavéi ita'yrakuérape, ha oipyso ipy
hupápe, omano ha oñembyaty itavayguakuéra ndive.
23 Ha José ho'a itúva ári ha ha'e osapukái ha hasẽ hese ha
ohetũ chupe, ha osapukái iñe'ẽ pohýipe, ha he'i: "Oh che
ru, che ru."
24 Ha ita'ýra rembireko ha opa hogayguakuéra ou ha ho'a
Jacob ári, ha hasẽ hikuái hese ha osapukái hatãiterei Jacob
rehe.
25 Ha opavave Jacob ra'ykuéra opu'ã oñondive, ha
omondoro ijaokuéra, ha opavave omonde ao vosa ijyva ári,
ha oñesũ hikuái hova ári, ha omombo yvytimbo iñakã ári
yvága gotyo.
26 Osnat José rembirekópe oñemombe'u upe mba'e, ha ha'e
opu'ã omoĩ peteĩ vosa ha ha'e opavave kuña egipcio ndive
ou ha oñembyasy ha hasẽ Jacob rehe.
27 Ha avei opa Egipto tavayguakuéra oikuaáva Jacob-pe
ou opa upe árape ohendúvo ko mba'e, ha opa Egipto hasẽ
heta ára pukukue.
28 Ha avei Canaán retãgui umi kuña ou Egipto-pe
ohendúvo Jacob omanomaha, ha hasẽ hikuái hese Egipto-
pe setenta ára pukukue.
29 Ha ojehu upe rire José he'i hembiguaikuérape umi
doktórpe oembalsami hag̃ua itúvape mirra ha insiénso ha
opaichagua insiénso ha perfúme reheve, ha umi doktór
oembalsaja Jacóbpe José he'i haguéicha chupekuéra.
30 Ha enterove Egipto tavayguakuéra, umi anciano ha
opavave oikóva Gosén retãme hasẽ ha oñembyasy Jacob
rehe, ha opa ita'ýra ha hogayguakuéra heta ára oñembyasy
ha oñembyasy itúva Jacob rehe.
31 Ha ohasa rire umi ára hasẽ hague, setenta ára pahápe,
José he'i Faraónpe: Ajupíta añotỹta che ru Canaán retãme
ha'e chehura haguéicha, ha upéi ajevýta.
32 Faraón omondo Josépe ha he'i chupe: —Ejupi eñotỹ nde
ru ha'e he'i haguéicha ha ohura haguéicha ndéve. ha José

opu'ã opa ijoyke'ykuéra ndive oho hag̃ua Canaán retãme
oñotỹ hag̃ua itúva Jacóbpe ha'e omanda haguéicha
chupekuéra.
33 Faraón he'i oñemombe'u hag̃ua Egípto tuichakuére:
"Oimeraẽ ndohóiva José ha iñermanokuéra ndive
Canaánpe oñotỹ hag̃ua Jacóbpe, omanóta".
34 Ha enterove Egipto ohendu Faraón omombe'uha, ha
enterove opu'ã oñondive, ha enterove Faraón siervokuéra,
hogagua ruvichakuéra, ha enterove umi karai guasu
Egiptogua oho José ndive, ha enterove umi ofisiál ha
mburuvichakuéra Faraóngua ojupi José rembiguáiicha, ha
oho hikuái oñotỹ Jacóbpe Canaán retãme.
35 Ha Jacob ra'ykuéra ogueraha pe sepultúra oñeno hague
hi'ári; itúva he'i haguéicha chupekuéra, upéicha avei
ita'yrakuéra ojapo chupe.
36 Pe sepultúra ojejapo óro potĩgui, ha ijerére ojejaho'i ita
ónix ha bdelio reheve. ha pe sepultúra ojejaho'íva ojejapo
órogui ojejapóva, oñembojoajúva ílope, ha hi'ári oĩ gancho
ita ónix ha bdelioguigua.
37 Ha José omoĩ itúva Jacob akã ári peteĩ koróna tuichává
de óro, ha ha'e omoĩ ipópe peteĩ vastón de óro, ha
ombojere hikuái pe sepultúra ojepokuaaháicha umi rréi
oikove aja.
38 Ha opavave Egipto soldádo oho henondépe ko aty
reheve, ñepyrũrã Faraón ipu'akapáva, José kuimba'e
ipu'akapáva, ha hapykuéri umi ambue oikóva Egipto-pe, ha
opavave oñemoĩ kyse puku ha equipado abrigo de correo
reheve, ha umi ñuhã ñorairõrã oñemoĩ hi'ári.
39 Ha enterove hasẽva ha oñembyasýva oho mombyry pe
sepultúra rovái, oho ha hasẽ ha oñembyasy, ha umi hénte
hembýva oho pe sepultúra rapykuéri.
40 José ha hogayguakuéra oho oñondive ipy reheve ha hasẽ,
ha José rembiguái hembýva ojere hese. káda kuimba'e
oreko hi'ári iadornokuéra, ha enterovéva oreko
hi'armakuéra oñorairõ hag̃ua.
41 Ha cincuenta Jacob rembiguái oho pe sepultúra
renondépe, ha omosarambi hikuái tapére már ha áloe, ha
opaichagua perfúme, ha entéro Jacob ra'ykuéra oguerahával
pe sepultúra oguata pe perfúmere, ha Jacob rembiguái oho
henonderãkuéra omosarambívo pe perfúme pe tapére.
42 Ha José ojupi peteĩ kampaménto pohýi reheve, ha ojapo
hikuái péicha ára ha ára og̃uahẽ meve Canaán retãme, ha
og̃uahẽ hikuái pe trillador Atad-pe, oĩva Jordán rembe'ýpe,
ha oñembyasy hikuái peteĩ ñembyasy tuichaitereíva ha
ipohýiva upe tendápe.
43 Ha opavave rréi Canaángua ohendu ko mba'e ha
opavave osẽ, peteĩ teĩ hógagui, treinta y uno rréi
Canaángua, ha opavave ou ikuimba'ekuéra ndive
oñembyasy ha hasẽ hag̃ua Jacob rehe.
44 Ha opa ko'ã rréi ohecha Jacob sepultúra, ha péina ápe
José koróna oĩha hi'ári, ha omoĩ avei hikuái ikoróna pe
sepultúra ári, ha ombojere hese koróna reheve.
45 Ha opa ko'ã rréi ojapo upe lugárpe peteĩ ñembyasy
tuicha ha ipohýiva Jacob ha Egipto ra'ykuéra ndive Jacob
rehe, entéro umi rréi Canaángua oikuaágui mba'éichapa
Jacob ha ita'yrakuéra ipy'aguasu.
46 Upémarõ og̃uahẽ Esaúpe pe marandu ha he'i: "Jacob
omano Egíptope, ha ita'ýra ha enterove Egipto ogueraha
chupe Canaánpe oñotỹ hag̃ua chupe".
47 Esaú ohendu ko mba'e, oiko hína kuri sérro Seírpe, ha
opu'ã ita'ýra, enterove ipuévlo ha enterove hogagua ndive,
peteĩ puévlo tuichaitereíva, ha ou hikuái oñembyasy ha
hasẽ Jacob rehe.
48 Oguahẽvo Esaú oñembyasy iñermáno Jacob rehe, ha
opa Egipto ha opa Canaán opu'ã jey ha ombyasyeterei
Esaú ndive Jacob rehe upe lugárpe
49 José ha ijoyke'ykuéra ogueru itúva Jacóbpe upe
lugárgui, ha oho hikuái Hebrónpe oñotỹ hag̃ua Jacóbpe pe
itakuápe, itúva ypykue ykére.
50 Upe rire og̃uahẽ hikuái Kireat-Arbápe, pe itakuápe, ha
oguahẽvo hikuái Esaú oñembo'y ita'ýra ndive José ha
ijoyke'ykuéra kóntrape, ojokóramo pe itakuápe, ha he'i:
"Jacóbpe noñeñotỹmo'ãi upépe, pórke upéva ñande ha
ñande ru mba'e".
51 José ha iñermanokuéra ohendu Esaú ra'ykuéra he'íva,
ipochyeterei hikuái, ha José oñemboja Esaú rendápe ha
he'i: "¿Mba'e piko ko mba'e he'íva hikuái?". añete che ru
Jacob ojogua ndehegui tuicha riqueza rehe Isaac omano
rire, koga ojapo veinte ary, ha avei opa Canaan ret hae
ojoguavaekue ndehegui ha nde ra'ykuragui, ha ne
ñemoñare nde rire.
52 Ha Jacob ojogua ita'yrakuérape ha iñemoñarekuérape
g̃uarã, ha'e peteĩ erénsia opa ára g̃uarã, ha mba'ére piko
ko'ág̃a reñe'ẽ ko'ã mba'e?
53 Esaú he'i: "Nde ningo japu ha nde japu, pórke
ndahepyme'ẽi mba'eve che mba'éva ko yvy tuichakue
javeve, nde ereháicha, ha che ermáno Jacob ndojoguái
mba'eve chemba'éva ko tetãme".
54 Esaú he'i ko'ã mba'e ombotavy hag̃ua Josépe iñe'ẽ
rupive, Esaú oikuaágui José noĩriha umi tiémpope, Esaú
ovendérõ guare Jacobpe opa mba'e imba'éva Canaánpe.
55 José he'i Esaúpe: —Añetehápe che ru omoinge nendive
ko'ã mba'e pe kuatia rejoguáre, ha omombe'u umi testigo
ndive, ha péina ápe oĩ orendive Egipto-pe.
56 Esaú he'i chupe: —Egueru kuatiañe'ẽ, opa mba'e
rejuhútava kuatiañe'ẽme, upéicha rojapóta.
57 Upémarõ José ohenói iñermáno Neftalípe ha he'i chupe:
"Pya'e pya'e, ani repyta ha eñani Egíptope ha egueru
entéro umi kuatiañe'ẽ. pe registro ojejoguáva rehegua, pe
registro ojeselláva ha pe registro abierto, ha avei opa umi
registro peteĩha ojehaihápe opaite transacción derecho de
nacimiento rehegua, egueru.
58 Reguerúta oréve ko'ápe, roikuaa hag̃ua chuguikuéra opa
mba'e Esaú ha ita'yrakuéra he'iva'ekue ko árape.
59 Neftalí ohendu José ñe'ẽ ha pya'e odipara oho Egíptope,
ha Neftalí ipiro'yve umi ryguasu oĩvagui pe desiértope,
pórke ha'e ohose trígo ra'y ári oitypa'ỹre chupekuéra.
60 Esaú ohechávo Neftalí ohoha ogueru umi kuatiañe'ẽ,
ha'e ha ita'yrakuéra oñemoĩve pe itakua rehe, ha Esaú ha
enterove ipuévlo opu'ã José ha iñermanokuéra kóntrape
oñorairõ hag̃ua.
61 Entéro Jacob ra'ykuéra ha Egiptogua oñorairõ Esaú ha
iñirũnguéra ndive, ha Esaú ra'ykuéra ha ipuévlope ojejuka
Jacob ra'ykuéra renondépe, ha Jacob ra'ykuéra ojuka Esaú
puévlogui 40 kuimba'e.
62 Upe tiémpope Cushim, Dan ra'y, Jacob ra'y, oĩ Jacob
ra'ykuéra ndive, péro ha'e opyta cien métrorupi pe
oñorairõhágui, pórke ha'e opyta Jacob ra'ykuéra ndive
Jacob sepultúra ykére oñangareko hag̃ua hese.
63 Ha Cushim iñe'ẽngúva ha iñe'ẽngúva, upéicharõ jepe
ontende pe ñemondýi ñe'ẽ yvypóra apytépe.

64 Upémarõ Jesús oporandu: —Mba'ére piko napeñotỹi umi omanóvape, ha mba'e piko ko mba'e tuicha oporomondýiva? ha ombohovái chupe hikuái Esaú ha ita'yrakuéra ñe'ẽ; ha oñani Esaú rendápe ñorairõ mbytépe, ha ojuka Esaúpe kyse puku reheve, ha oikytĩ iñakã, ha osẽ mombyry, ha Esaú ho'a ñorairõhára kuéra apytépe.
65 Cushim ojapo jave upéva, Jacob ra'ykuéra ipu'aka Esaú ra'ykuérape, ha Jacob ra'ykuéra oñotỹ mbaretépe itúva Jacóbpe pe itakuápe, ha Esaú ra'ykuéra ohecha upéva.
66 Jacob oñeñotỹ Hebrónpe, Macpelá itakua Abrahán ojoguava'ekue Het ra'ykuéragui oñeñotỹ hag̃ua, ha oñeñotỹ chupe ijao hepyetereívape.
67 Ha ni peteĩ rréi ndopagái chupe ñemomba'eguasu José ome'ẽ haguéicha itúvape omanórõ guare, ha'e oñotỹgui chupe tuicha ñemomba'eguasúpe rréi oñeñotỹ haguéicha.
68 José ha ijoyke'ykuéra ombyasy 7 ára pukukue itúvare.

MOAKÃHA 57 rehegua

1 Upe rire Esaú ra'ykuéra oñorairõ Jacob ra'ykuéra ndive, ha Esaú ra'ykuéra oñorairõ Jacob ra'ykuéra ndive Hebrónpe, ha Esaú oñeno gueteri omanóma ha noñeñotỹi.
2 Oñorairõ mbarete ijapytepekuéra, ha Esaú ra'ykuéra ojejuka Jacob ra'ykuéra renondépe, ha Jacob ra'ykuéra ojuka 80 kuimba'e Esaú ra'ykuérape, ha ni peteĩ nomanói Jacob ra'ykuéragui. José po ipu'aka opa Esaú ra'y tavayguakuérare, ha ojagarra Zefón, Elifaz ra'y, Esaú ra'y, ha cincuenta kuimba'ekuérape, ha ojokua chupekuéra kadena de iérrope ha ome'ẽ hembiguái kuéra pópe ogueru haguã chupekuéra Egipto-pe.
3 Ha Jacob ra'ykuéra ogueraha rire Zefón ha itavayguakuérape prisionéroramo, enterove umi hembýva okyhyjeiterei hekovégui Esaú rógagui, ani hag̃ua ojegueraha avei chupekuéra prisionéroramo, ha opavave okañy hikuái Esaú ra'y Elifaz ndive ha itavayguakuéra ndive, Esaú retekue reheve, ha oho hikuái hape sérro Seír peve.
4 Upe rire og̃uahẽ hikuái yvyty Seírpe ha oñotỹ hikuái Esaúpe Seírpe, péro ndoguerúi iñakã Seírpe, oñeñotỹgui pe lugár oiko haguépe ñorairõ Hebrónpe.
5 Esaú ra'ykuéra okañy rire Jacob ra'ykuéra renondégui, Jacob ra'ykuéra omuña chupekuéra Seír rembe'y peve, péro ndojukái ni peteĩ kuimba'e ijapyteguikuéra omoirũ jave chupekuéra, Esaú retekue oguerahávo hendivekuéra ombopy'arory, upévare okañy hikuái ha Jacob ra'ykuéra ojere chuguikuéra ha ojupi pe lugár oĩháme ijoyke'ykuéra Hebrón, ha opyta upépe upe árape, ha ambue árape opytu'u peve ñorairõgui.
6 Mbohapyha árape ombyaty hikuái opa Seir horio ra'ykuérape, ha ombyaty hikuái opa kuarahyresẽgua ra'ykuérape, hetaiterei tavayguakuéra yguasu yvyku'íicha, ha oho ha oguejy hikuái Egíptope oñorairõ hag̃ua José ha ijoyke'ykuéra ndive, osalva hag̃ua ijoyke'ykuérape.
7 José ha Jacob ra'ykuéra ohendu Esaú ra'ykuéra ha umi éstegua ouha hesekuéra oñorairõ hag̃ua osalva hag̃ua iñermanokuérape.
8 Ha José ha ijoyke'ykuéra ha umi kuimba'e imbaretéva Egiptogua osẽ oñorairõ pe siuda de Ramésespe, ha José ha ijoyke'ykuéra ojapo peteĩ mba'e vaiete Esaú ra'ykuéra ha kuarahyresẽgua ra'ykuéra apytépe.
9 Ha ojuka hikuái 60.000 kuimba'e, ha ojuka ijapytepekuéra opa kuimba'e ipu'akapáva Seir horéo ñemoñare. mbovymínte opyta, ha ojuka avei hikuái hetaiterei kuarahy resẽgua ra'ykuérape, ha Esaú ra'ykuérape; Elifaz, Esaú ra'y, ha kuarahy resẽgua ñemoñare, opavave okañy José ha ijoyke'y kuéra renondépe.
10 Ha José ha ijoyke'ykuéra omuña chupekuéra og̃uahẽ meve Sucot-pe, ha ojuka gueteri hikuái Sucot-pe treinta kuimba'épe, ha umi hembýva okañy ha okañy hikuái peteĩ teĩ itavaguasúpe.
11 Ha José ha ijoyke'ykuéra ha umi kuimba'e ipu'akapáva Egiptogua ojere chuguikuéra vy'a ha vy'ápe, oinupãgui hikuái opa iñenemigokuérape.
12 Sofó, Elifaz ra'y ha iñirũnguéra, Egipto rembiguái gueteri Jacob ra'ykuérape, ha hasyve ohóvo hikuái.
13 Esaú ra'ykuéra ha Seír ra'ykuéra oho jeývo hetãme, Seír ra'ykuéra ohecha ho'apaiteha Jacob ra'y ha Egiptogua pópe, Esaú ra'ykuéra oñorairõ haguére.
14 Seir ra'y kuéra he'i Esaú ra'ykuérape: "Peẽ pehecha ha upévare peikuaa ko kampaménto oiko hague pende rehe, ha ni peteĩ kuimba'e ipu'akapáva ni peteĩ ñorairõhára ikatupyrýva ndopytái.
15 Ko'ág̃a katu pesẽ ore retãgui, peho orehegui Canaán retãme pende rukuéra oikohápe; mba'ére piko pende ra'ykuéra ohupytyta ñande ra'ykuéra mba'e vai ára pahápe?
16 Esaú ra'ykuéra nohenduséi Seír ra'ykuérape, ha Seír ra'ykuéra opensa oñorairõtaha hendivekuéra.
17 Esaú ñemoñare omondo ñemiháme Áfrika ruvicha guasu Ángeas rendápe, ha'éva Dinhabá.
18 Emondo oréve unos kuánto ne kuimba'e ha tou oréve, ha roñorairõta oñondive Seir horita ra'ykuéra ndive, ha'ekuéra odesidígui oñorairõtaha orendive oremosẽ hag̃ua upe tetãgui.
19 Angeas rréi de Dinhabá ojapo upéicha, pórke umi tiémpope ha'e ningo iñamígo Esaú ñemoñare ndive, ha Angeas omondo 500 soldádo ipy'aguasúva Esaú ra'ykuérape, ha ochocientos kavaju arigua kavaju arigua.
20 Upémarõ Seir ñemoñare omondo umi ñemoñare kuarahy resẽ gotyogua ha Madián ñemoñare rendápe ha he'i: "Pehecháma mba'épa ojapo ore rehe Esaú ñemoñare, haimete opavave roñehundi, oñorairõ jave Jacob ra'ykuéra ndive.
21 Ko'ág̃a upévare eju ore rendápe ha orepytyvõ, ha roñorairõta hendivekuéra oñondive, ha romosẽta chupekuéra upe tetãgui ha roñevengáta ore joyke'ykuéra omanóva hesekuéra ñorairõme ijoyke'ykuéra Jacob ra'ykuéra ndive.
22 Ha enterove umi éstegua ohendu Seír ra'ykuérape, ha ou hendápekuéra ochocientos kuimba'e rupi ikyse puku, ha Esaú ra'ykuéra oñorairõ Seír ra'ykuéra ndive upe tiémpope Paran desiértope.
23 Upérõ Seír ra'ykuéra ipu'aka Esaú ra'ykuérare, ha Seír ra'ykuéra ojuka upe árape Esaú ra'ykuérape 2000 kuimba'e rupi, rréi de Dinhabá Angeasgua.
24 Pe segundo díape, Esaú ra'ykuéra ou jey mokõiha jey oñorairõ hag̃ua Seír ra'ykuéra ndive, ha pe ñorairõ ivaieterei Esaú ra'ykuérare ko mokõiha jey, ha upéva oipy'apyeterei chupekuéra Seír ra'ykuérape.
25 Esaú ra'ykuéra ohechávo Seír ra'ykuéra ipoderosoveha chuguikuéra, unos kuánto kuimba'e Esaú ñemoñare

apytégui ojere ha oipytyvõ Seír ra'ykuérape iñenemigokuérape.
26 Pe segunda ñorairõme Esaú ñemoñare omano gueteri 58 kuimba'e tetãygua Angeas rréi Dinhabápe.
27 Mbohapyha árape Esaú ñemoñare ohendu oĩha ijoyke'ykuéra ojere hague chuguikuéra oñorairõ haguã hendivekuéra mokõiha ñorairõme. Esaú ñemoñare oñembyasy ohendúvo ko mba'e.
28 Ha'e kuéra he'i: —Mba'e piko jajapóta ñande joyke'ykuéra ojere vaekue ñandehegui oipytyvõ haguã Seir ra'ykuérape ñane enemigokuérape? Esaú ñemoñare omondo jey Dinhabá ruvicha guasu Angeas rendápe.
29 Emondo jey oréve ambue kuimba'e roñorairõ hag̃ua hendivekuéra Seir ra'ykuéra ndive, ha'ekuéra mokõi jey ipohýivémagui orehegui.
30 Upéi Angeas omondo jey Esaú ñemoñare rendápe 600 kuimba'e ipy'aguasúva, ha ha'ekuéra ou oipytyvõ Esaú ra'ykuérape.
31 Diez día rire Esaú ra'ykuéra oñorairõ jey Seír ra'ykuéra ndive desiértope Paránpe, ha pe ñorairõ ivaietere Seír ra'ykuérape, ha ko'ãg̃a Esaú ra'ykuéra ipu'aka Seír ra'ykuérare, ha Seír ra'ykuéra ojejuka Esaú ra'ykuéra renondépe, ha Esaú ra'ykuéra ojuka chuguikuéra dos mil kuimba'e rupi.
32 Ha opa umi kuimba'e ipu'akapáva Seir ñemoñarekuéragui omano ko ñorairõme, ha opyta ita'yrakuéra michĩmínte opytáva itavaguasúpe.
33 Ha enterove Madián ha umi éstegua okañy pe ñorairõgui, ha oheja hikuái Seír ra'ykuérape ha okañy ohechávo pe ñorairõ ivaietereiha hesekuéra, ha Esaú ra'ykuéra omuña opa oriental ra'ykuérape og̃uahẽ meve ijyvýpe.
34 Esaú ra'ykuéra ojuka gueteri chuguikuéra doscientos cincuenta kuimba'e rupi ha Esaú ra'ykuéra apytégui ho'a upe ñorairõme amo 30 kuimba'e rupi, péro ko mba'e vai ou hi'arikuéra ijoyke'ykuéra rupive ojevývo chuguikuéra oipytyvõ hag̃ua Seír horéo ra'ykuérape, ha Esaú ra'ykuéra ohendu jey umi mba'e vai ojapóva ijoyke'ykuéra, ha oñembyasy jey hikuái ko mba'ére.
35 Pe ñorairõ rire, Esaú ñemoñare ojere ha ou hógape Seírpe, ha Esaú ñemoñare ojuka umi opyta va'ekuépe Seir ñemoñare retãme. ojuka avei hikuái hembireko ha mitã michĩvape, ndohejái hikuái ni peteĩ ánga oikovéva ndaha'éiramo cincuenta mitãkuimba'e ha kuñataĩ ohejáva oikove, ha Esaú ra'ykuéra ndojukái chupekuéra, ha umi mitãkuimba'egui oiko hembiguái, ha umi kuñataĩ katu hembirekorã.
36 Esaú ra'ykuéra oiko Seírpe, Seír ra'ykuéra rendaguépe, ha ha'ekuéra ohupyty ijyvy ha ojagarra ijyvy.
37 Esaú ra'ykuéra oguerahapaite umi mba'e oĩva upe tetãme Seir ñemoñarekuérape, avei ijovechakuéra, tóro ha imba'erepy, ha opa mba'e Seír ñemoñare mba'éva, Esaú ra'ykuéra ojagarra, ha Esaú ra'ykuéra oiko Seírpe Seír ñemoñare rendaguépe ko'ag̃aite peve, ha Esaú ra'ykuéra omboja'o pe yvy 5 Esaú ra'ykuérape, según ifamíliape.
38 Umi árape, Esaú ñemoñare odesidi okorona peteĩ rréi hesekuéra pe yvy oñemoĩ haguépe. Ha'e kuéra he'i ojupe: Ndaha'éi upéicha, ha'e oisãmbyhýta ore retãme, ha roiméta iñe'ẽ poguýpe ha ha'e oñorairõta ore ñorairõme, ore enemigokuéra ndive, ha ha'ekuéra ojapo upéicha.
39 Opa Esaú ñemoñare ohura ha he'i: "Avave iñermanokuéra nogovernamo'ãiha chupekuéra, síno peteĩ kuimba'e extranhéro ndaha'éiva iñermanokuéragui, pórke káda uno Esaú ra'ykuéra ipochy káda uno ita'ýra, iñermáno ha iñamígo kóntrape, umi mba'e vai oguerahávare iñermanokuéragui oñorairõrõ guare Seír ra'ykuéra ndive.
40 Upévare Esaú ra'ykuéra ohura: "Upe ára guive ndoiporavoséi peteĩ rréi iñermanokuéra apytégui, síno peteĩ ótro tetãgui ko'ag̃aite peve".
41 Upépe oĩ peteĩ kuimba'e Angeas tavayguakuéragui, rréi Dinhabágua; héra Bela Beor ra'y, ha'éva peteĩ kuimba'e ipy'aguasúva, iporãva ha iporãva ha iñarandúva opa arandúpe, ha peteĩ kuimba'e iñarandu ha iñaranduva; ha ndaipóri avave Angeas tavayguakuéra apytégui ha'eichagua.
42 Opa Esaú ñemoñare ojagarra chupe ha onohẽ chupe ha okorona chupe rréiramo, ha oñesũ chupe ha he'i chupe: "Toikove pe rréi, toikove pe rréi".
43 Ha oipyso hikuái pe sábana, ha ogueru chupe káda uno apyka óro, pláta térã anillo térã pulsera, ha ojapo chuguikuéra ipirapire hetaitereíva pláta ha órogui, ita ónix ha bdellio-gui, ha ojapo chugui hikuái peteĩ mburuvicha guasu apyka, ha omoĩ hikuái iñakã ári peteĩ koróna mburuvicha guasu, ha omopu'ã hikuái chupe peteĩ palásio ha ha'e oiko upépe, ha oiko chugui mburuvicha guasu opavave Esaú ñemoñare.
44 Umi hénte Angeasgua oipe'a Esaú ra'ykuéragui ipatrón oñorairõ hag̃ua, ha upérõ oho jey hikuái ipatrón rendápe Dinhabápe.
45 Bela oisãmbyhy Esaú ñemoñare 30 áño, ha Esaú ñemoñare oiko pe tetãme Seír ñemoñare rendaguépe, ha ko'ag̃aite peve oiko hikuái hendaguépe.

MOAKÃHA 58 rehegua

1 Treinta y dos áño Israelgua oguejy jave Egiptope, upéva hína setenta y un áño José oikove haguépe, upe áñope omano Faraón rréi de Egipto, ha ita'ýra Magrón ogoverna hendaguépe.
2 Ha Faraón omanda Josépe omano mboyve ha'e hag̃ua itúva ita'ýra Magrónpe, ha Magrón oĩ hag̃ua José poguýpe ha ikonseho poguýpe.
3 Ha opa Egipto omoneĩ ko mba'e José ha'e hag̃ua rréi hi'arikuéra, opa egipcio-kuéra ohayhúgui Josépe ko'ág̃a peve, Magrón Faraón ra'y añoite oguapy, itúva apyka, ha oiko chugui rréi umi árape itúva rendaguépe.
4 Magrón oguereko cuarenta y un áño oñepyrũrõ guare ogoverna, ha cuarenta áño ogoverna Egíptope, ha enterove Egipto ombohéra chupe Faraón itúva réra rupive, ojepokuaaháicha hikuái ojapo Egíptope káda rréi ogovernávape hesekuéra.
5 Ha ojehu Faraón oisãmbyhývo itúva rendaguépe, omoĩ José pópe Egipto léi ha opa mba'e ogovernáva, itúva he'i haguéicha chupe.
6 Joségui oiko rréi Egíptope, ha'e oisãmbyhy opa Egipto, ha opa Egipto oĩ ipoguýpe ha ikonseho poguýpe, pórke kompletoite Egipto osegi Josépe Faraón omano rire, ha ohayhueterei chupe hikuái oisãmbyhy hag̃ua chupekuéra.
7 Umíva apytépe oĩ umi hénte ndoguerohorýiva chupe, ha he'i: "Ndaipóri extranhéro nogovernamo'ãi ore ári. gueteri

opaite Egipto gobierno oñeme'ẽ umi árape José ári, Faraón omano rire, ha'e ha'égui pe regulador, ojapo ha'e oipotaháicha pe tetã tuichakue javeve avave ointerferi'ỹre.
8 Ha opa Egipto oĩ José poguýpe, ha José oñorairõ opa iñenemigokuéra ijeréregua ndive, ha ha'e omoĩ ipoguýpe; avei opa tetã ha opa filistéo-kuérape, Canaán rembe'y peve, José omoĩ ipoguýpe, ha opavave oĩ ipu'aka poguýpe ha ome'ẽ hikuái peteĩ impuesto káda áño Josépe.
9 Faraón rréi de Egipto oguapy itrónope itúva rendaguépe, péro ha'e oĩ José poguýpe ha ikonseho, ñepyrũrã oĩ haguéicha itúva poguýpe.
10 Ha'e nogovernái avei Egipto retãme añoite, José ñe'ẽ poguýpe, José katu oisãmbyhy pe tetã tuichakue upe jave, Egipto guive ysyry guasu Perat peve.
11 Ha José osẽ porã opa hape, ha Ñandejára oĩ hendive, ha Ñandejára ome'ẽ Josépe arandu, ha ñemomba'e, ha gloria, ha mborayhu hese egipcio-kuéra korasõme ha upe tetã tuichakue javeve, ha José oisãmbyhy opa tetãme cuarenta áño.
12 Ha opa umi filistéo, Canaán ha Sidón retã, ha Jordán rembe'ýpe, ogueru jopói Josépe opa ára pukukue, ha opa tetã oĩ José pópe, ha ogueru chupe hikuái peteĩ tributo káda áño oje'eháicha, José oñorairõgui opa iñenemigokuéra ijerére ha omoĩ ipoguýpe, ha pe tetã tuichakue oĩ José pópe, ha José oguapy porã itrónope Egipto-pe.
13 Ha avei opa ijoyke'ykuéra Jacob ra'ykuéra oiko porã upe tetãme, José ára pukukue, ha hi'a ha oñembohetave hikuái upe tetãme, ha oservi hikuái Ñandejárape opa ára, itúva Jacob omanda haguéicha chupekuéra.
14 Opa rire heta ára ha áño, Esaú ra'ykuéra oiko jave kiririĩháme hetãme irréi Bela ndive, Esaú ra'ykuéra hi'y ha oñembohetave upe tetãme, ha odesidi oho oñorairõ Jacob ra'ykuéra ndive ha Egipto tuichakue javeve, ha ome'ẽtaha iñermáno Zefó, Elifaz ra'y ha ikuimba'ekuérape, pórke ha'ekuéra oĩ gueteri José rembiguáiramo.
15 Esaú ñemoñare omondo opavave kuarahy resẽ gotyogua rendápe ha oñemoĩ porã hendivekuéra, ha opa kuarahy resẽgua ou hendápekuéra oho hag̃ua Esaú ñemoñare ndive Egíptope oñorairõ hag̃ua.
16 Ha ou avei hendpekura Angeas tavayguakura apytgui, rréi Dinhaba-gua, ha omondo avei hikuái Ismael ñemoñarekuérape ha ou avei hikuái hendápekuéra.
17 Ha opa ko tavayguakuéra oñembyaty ha ou Seírpe oipytyvõ hag̃ua Esaú ra'ykuérape ñorairõme, ha ko kampaménto tuichaiterei ha ipohýi tavayguakuéra, hetaiterei yvyku'i yguasúpeguáicha, ochocientos mil kuimba'e rupi, infantería ha kavaju arigua, ha opa ko'ã soldádo oguejy Egíptope oñorairõ hag̃ua Jacob ra'ykuéra ndive, ha oñemoĩ hikuái Ramés rembe'ýpe.
18 Ha José osẽ ijoyke'ykuéra ndive umi kuimba'e ipu'akapáva Egiptogua ndive, seiscientos kuimba'e rupi, ha oñorairõ hendivekuéra Raméses retãme. Upe jave Jacob ra'y kuéra oñorairõ jey Esaú ñemoñare ndive, Jacob ra'y kuéra cincuenta ary ohóvo Egipto-pe, ha'éva treinta ary Bela oisãmbyhy hague Esaú ñemoñare Seírpe.
19 Ha Ñandejára ome'ẽ José ha ijoyke'ykuéra pópe entéro umi kuimba'e ipu'akapáva Esaúpe ha umi kuimba'e éste gotyogua, ha umi hénte Esaú ñemoñare ha umi éstegua oity José renondépe.
20 Esaú puévlo ha umi éste gotyogua ojejuka va'ekue apytégui, Jacob ra'ykuéra renondépe ho'a doscientos mil kuimba'e rupi, ha rréi Bela, Beor ra'y ho'a hendivekuéra ñorairõhápe, ha Esaú ra'ykuéra ohechávo irréi ho'a hague ñorairõme ha omanóma hague, ipo ikangy ñorairõme.
21 José ha iñermanokuéra ha Egipto tuichakue oinupã gueteri umi hénte Esaú rógape, ha enterove Esaú puévlo okyhyje Jacob ra'ykuéragui ha okañy chuguikuéra.
22 José ha ijoyke'y kuéra ha opa Egipto omoirũ chupekuéra peteĩ ára pukukue, ha ojuka gueteri chuguikuéra 300 kuimba'e rupi, osegi oinupã chupekuéra tapére. ha upéi ojere hikuái chuguikuéra.
23 José ha enterove iñermanokuéra oho jey Egíptope, ni peteĩ kuimba'e ndofaltái chuguikuéra, síno umi egipcio apytégui omano 12 kuimba'e.
24 José oho jeývo Egíptope omanda Zefón ha iñirũnguérape oñeñapytĩve hag̃ua, ha oñapytĩ chupekuéra iérrope ha ombyasyve hikuái.
25 Esaú ñemoñare ha kuarahy resẽ gotyogua, káda uno otĩgui oho jey itávape, entéro umi kuimba'e ipu'akapáva oĩva hendivekuéra ho'a haguére ñorairõhápe.
26 Esaú ñemoñare ohechávo imburuvicha guasu omanóma hague ñorairõme, pya'e oipe'a hikuái peteĩ kuimba'e kuarahy resẽgua ñemoñare apytégui. héra Jobab, Zarac ra'y, Botzra retãygua, ha ha'ekuéra oisãmbyhy chupe kuéra Bela rendaguépe imburuvicha guasu.
27 Jobab oguapy Bela trónope rréi ramo hendaguépe, ha Jobab oisãmbyhy Edompe 10 áño pukukue, ha Esaú ra'ykuéra ndohovéima oñorairõ Jacob ra'ykuéra ndive upe ára guive, Esaú ra'ykuéra oikuaágui Jacob ra'ykuéra ipy'aguasu, ha okyhyjeterei chuguikuéra.
28 Upe ára guive Esaú ñemoñare ndocha'éi Jacob ra'ykuérare, ha ko'ág̃a peve imbareteeterei ijapytepekuéra.
29 Upe rire, diez áño, omano Jobab, Zarac ra'y, Botzra-ygua, ha Esaú ra'ykuéra ogueraha Temán retãgui peteĩ kuimba'e hérava Cúsam, ha omoĩ chupe rréi ramo Jobab rendaguépe, ha Cusam oisãmbyhy Edompe 20 áño pukukue Esaú ra'y kuéra ári.
30 Ha José, rréi Egipto-gua, ha ijoyke'ykuéra, ha opa Israel ra'ykuéra, oiko porã Egipto-pe umi árape, opa José ha ijoyke'ykuéra ndive, ndojokói ni mba'eveichagua mba'e vai ha upe jave Egipto retã opytu'u ñorairõgui José ha ijoyke'ykuéra tiémpope.

MOAKÃHA 59 rehegua

1 Ha ko'ãva ha'e Israel ra'ykuéra réra oikóva Egipto-pe, ouva'ekue Jacob ndive, opavave Jacob ra'ykuéra ou Egipto-pe, peteĩteĩ hogaygua ndive.
2 Lea ra'ykuéra hína Rubén, Simeón, Leví, Judá, Isacar ha Zabulón, ha iñermána Dina.
3 Raquel ra'y kuéra hína José ha Benjamín.
4 Lea rembiguái Zilpa ra'ykuéra hína Gad ha Aser.
5 Raquel rembiguái Bilhá ra'ykuéra hína Dan ha Neftalí.
6 Ha ko'ãva ha'e hína iñemoñarekuéra onase va'ekue chupekuéra Canaán retãme, ou mboyve hikuái Egiptope itúva Jacob ndive.
7 Rubén ra'ykuéra hína Canoc, Palu, Quetzrón ha Carmí.
8 Simeón ra'ykuéra hína Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zocar ha Saúl, ha'éva pe kuña Canaangua ra'y.
9 Leví ñemoñare kuéra hína Guerson, Quehat ha Merari, ha iñermána Jocabed, onase va'ekue chupekuéra ohórõ guare Egíptope.

10 Judá ra'ykuéra hína Er, Onán, Selá, Pérez ha Zarac.
11 Ha Er ha Onán omano Canaán retãme; Pérez ra'y kuéra hína Quesrón ha Camul.
12 Isacar ra'y kuéra hína Tola, Puva, Job ha Somrón.
13 Zabulón ra'y kuéra hína Sered, Elón ha Jacleel, ha Dan ra'y katu Cusim.
14 Neftalí ra'ykuéra hína Jaczeel, Guni, Jetzer ha Silam.
15 Gad ra'y kuéra hína Zifión, Cagí, Súni, Esbón, Erí, Arodí ha Arelí.
16 Aser ñemoñare: Jimná, Jisvá, Jisvi, Bería ha iñermána Serac. Bería ra'y kuéra hína Queber ha Malquiel.
17 Benjamín ra'y kuéra hína Bela, Béquer, Asbel, Géra, Naamán, Aqui, Ros, Mupim, Chupim ha Ord.
18 José ra'ykuéra onase va'ekue chupe Egíptope, ha'e hína Manasés ha Efraín.
19 Ha opa umi ánga osẽva Jacob lomo-gui, ha'e setenta ánga; ko'ãva ha'e umi oúva itúva Jacob ndive Egipto-pe oiko haguã upépe, José ha opavave ijoyke'y kuéra oiko porã Egipto-pe, ha ho'u hikuái Egipto-gui iporãvéva José oikove aja pukukue.
20 José oiko Egipto retãme noventa y tres áño, ha José oisãmbyhy Egipto tuichakue 80 áño.
21 Ha José ára hi'aguívo omanotaha, omondo ha ohenói ijoyke'ykuérape ha opa itúva rógape, ha opavave oñembyaty ha oguapy henondépe.
22 Ha José he'i ijoyke'ykuérape ha itúva róga kompletoitépe: "Péina ápe amano, ha Ñandejára katuete pendevisita ha pendegueraháta ko tetãgui pe yvy ohura haguépe pende rukuérape ome'ẽtaha chupekuéra.
23 Ha oikóta Tupã pendevisita vove pendegueraha hag̃ua ko'águi pende ru ypykue retãme, upéi pegueru hag̃ua penendive che kanguekuéra ko'águi.
24 Upémarõ José ohura Israel ra'ykuérape iñemoñarekuérare ha he'i: "Ñandejára katuete pendevisita ha peguerúta ko'águi penendive che kangue".
25 Ha upe rire José omano upe áñope, pe áño setenta y unpe umi israelíta oguejy hague Egíptope.
26 José oguereko cien y diez áño omanórõ guare Egipto retãme, ha opa ijoyke'ykuéra ha hembiguái kuéra opu'ã ha omonguera Josépe, ojepokuaaháicha, ha ijoyke'ykuéra ha Egipto tuichakue oñembyasy hese setenta día aja.
27 Omoĩ hikuái Josépe peteĩ ataúd henyhẽva especia ha opaichagua perfúmegui, ha oñotỹ chupe pe rrío rembe'ýpe, upéva hína Sihor, ita'yrakuéra ha entéro iñermanokuérape, ha itúva róga kompletoite ombyasy chupe 7 día pukukue.
28 Ha ojehu José omano rire, opavave egipcio oñepyrũ umi árape oisãmbyhy Israel ñemoñarekuéra ári, ha Faraón, Egipto ruvicha guasu, oisãmbyhýva itúva rendaguépe, oipyhy opa Egipto léi ha omotenonde opaite Egipto sãmbyhy iñe'ẽ guýpe, ha ha'e oisãmbyhy porã itavayguakuéra ári.

MOAKÃHA 60 rehegua

1 Og̃uahẽvo pe áño 72 áño umi israelíta oho va'ekue Egíptope, José omano rire, Zefó, Elifaz ra'y, Esaú ra'y, okañy Egíptogui, ha oho hikuái.
2 Upéi og̃uahẽ Áfrikape, hérava Dinhabá, Áfrika ruvicha guasu Ángeas rendápe, ha Angeas omomba'eguasu chupekuéra, ha omoĩ Zefónpe ijehérsito ruvicharã.
3 Upéi Zefo oguerohory Angeas ha itavayguakuéra renondépe, ha heta ára pukukue Zefón oisãmbyhy Angeas rréi de África.
4 Sofón ombotavy Áfrika ruvicha guasu Ángeas-pe ombyaty hag̃ua ijehérsito oho hag̃ua oñorairõ umi egipcio ha Jacob ra'ykuéra ndive, ha ovenga hag̃ua chuguikuéra ijoyke'ykuéra káusare.
5 Angeas katu nohendúi Zefónpe ojapo hag̃ua ko mba'e, Angéas oikuaágui Jacob ra'ykuéra imbarete, ha mba'épa ojapo hikuái ijehérsito rehe oñorairõ jave Esaú ra'ykuéra ndive.
6 Upe tiémpope Zefón tuichaiterei mba'e Angeas ha enterove ipuévlo renondépe, ha ha'e ombotavy meme chupekuéra oñorairõ hag̃ua Egípto kóntrape, péro ha'ekuéra ndoipotái.
7 Ha ojehu umi árape oĩkuri Kitim retãme peteĩ kuimba'e tavaguasu Puzimna-pe, hérava Uzú, ha oiko chugui degeneradamente tupãme Kitim ra'ykuéra rupive, ha pe kuimba'e omano ha ndorekói ita'ýra, peteĩ tajýra añoite hérava Jania.
8 Ha pe kuñataĩ iporãiterei, iporã ha iñarandu, ndaipóri ojehechava'ekue ha'eichagua iporã ha iñarandúgui upe tetã tuichakue javeve.
9 Ha Ángeas tavayguakuéra Áfrika rréi ohecha chupe ha ou hikuái omomba'eguasu chupe, ha Angeas omondo chupe Kitim ra'ykuérape, ha ha'e ojerure oguerahа hag̃ua chupe hembirekorã, ha Kitim tavayguakuéra omoneĩ ome'ẽ hag̃ua chupe hembirekorã.
10 Ha Angeas remimboukura osvvo Kitim retgui oipyhy hagua ijeho, péina ápe Turnus rembijokuái rréi Bibentu-gua ou Kitim-pe, Turno ruvicha guasu Bibentu-gua omondo avei hembijokuái ojerure haguã Jania-pe hese, tomenda ijehe hembirekorã, opavave ikuimba'ekuéra omomba'eguasúgui avei chupe hendápe, upévare ha'e omondo opa hembiguáikuérape hendápe i.
11 Turno rembiguái kuéra ou Quitímpe, ha ojerure hikuái Jania-pe, ojegueraha haguã irrei Turno-pe hembirekorã.
12 Ha Quitím tavayguakuéra he'i chupekuéra: Ndaikatúi rome'ẽ chupe, Áfrika ruvicha guasu Angeas oipota haguére chupe oguerahа chupe hembirekorã peẽ peju mboyve, ha rome'ẽ haguã chupe, ha ko'ágã upévare ndaikatúi rojapo ko mba'e roipe'a haguã Angeas-gui pe kuñataĩgui rome'ẽ haguã Turnus-pe.
13 Tuicha rokyhyjégui Angeas-gui ani hag̃ua ou ñorairõme orendive ha orehundi, ha Turno nde jára ndaikatumo'ãi orepe'a ipógui.
14 Ha Turno remimbou kuéra ohendúvo opa mba'e he'íva Kitim ra'ykuéra, ojere jey hikuái ijára rendápe ha omombe'u chupe opa mba'e he'íva Kitim ra'ykuéra.
15 Ha Quitim ra'ykuéra omondo peteĩ mandu'a Angeas-pe, he'ívo: Péina ápe Turno ohenói Jania-pe ojagarra hag̃ua chupe hembirekorã, ha péicha rombohovái chupe; ha rohendu ombyatymaha ijehérsito tuichakue oho hag̃ua ñorairõme nendive, ha oguereko intención ohasávo Sardunia rapére oñorairõ hag̃ua ne ryvy Lucus ndive, ha upe rire oúta oñorairõ nendive.
16 Ha Angeas ohendu Quitim ra'ykuéra ñe'ẽ omondova'ekue chupe kuatiañe'ẽme, ha ipochy ha opu'ã ha ombyaty ijehérsito tuichakue ha ou umi ísla yguasu rupi, Sardunia rapére, ijoyke'y Lucus rréi Sardunia-gua rendápe.

17 Ha Niblos, Lucus ra'y, ohendu ouha itio Angeas, ha osẽ ohug̃uaitĩ chupe peteĩ ehérsito pohýi reheve, ha ha'e ohetũ chupe ha oñañuã chupe, ha Niblos he'i Angeas-pe: Rejeruréramo che rupe oĩ porã rire, araka'épa aháta nendive añorairõ Turnus ndive, ejerure chupe tachemoĩ kapitán ijehérsitope, ha Angeas ojapo upéicha, ha ou ijoyke'y rendápe ha ijoyke'y ou ohug̃uaitĩ chupe, ha ojerure chupe hekoporã rire.
18 Ha Angeas ojerure ijoyke'y Luco-pe hekoporã, ha omoĩ hag̃ua ita'ýra Niblos-pe ijehérsito ruvicharã, ha Lucus ojapo upéicha, ha Angeas ha ijoyke'y Lucus opu'ã ha oho hikuái Turno gotyo oñorairõ hag̃ua, ha oĩ hendivekuéra peteĩ ehérsito tuicháva ha peteĩ tavaygua pohýi.
19 Ha ou várkope, ha og̃uahẽ hikuái Astoras retãme, ha péina ápe Turno ou hendápekuéra, oho haguére Sardunia-pe, ha ohundise ha upéi ohasa upégui Angeas-pe oñorairõ hag̃ua hendive.
20 Ha Angeas ha iñermáno Luco ojotopa Turno ndive Canopia ñúme, ha pe ñorairõ imbarete ha ipu'aka ijapytepekuéra upe lugárpe.
21 Ha pe ñorairõ ivaieterei Lucus ruvicha guasu Sardunia-gua ári, ha opa ijehérsito ho'a, ha Niblos ita'ýra ho'a avei upe ñorairõme.
22 Ha itio Angeas omanda hembiguáikuérape ha ojapo hikuái peteĩ ataúd de óro Niblos-pe ĝuarã ha omoinge hikuái ipype, ha Angeas oñorairõ jey Turno gotyo, ha Angeas imbaretevékuri chugui, ha ojuka chupe, ha ojuka opa itavayguakuérape kyse puku reheve, ha Angeas ovenga ijoyke'y ra'y Niblos rehe ha ijehérsito káusa hermano Lucus.
23 Ha Turno omanóvo, umi oikovéva ñorairõme ipo ikangy, ha okañy hikuái Angeas ha iñermáno Lucus renondégui.
24 Ha Angeas ha ijoyke'y Luco omuña chupekuéra pe tape guasu peve, oĩva Alfanu ha Roma mbytépe, ha ojuka hikuái kyse puku reheve Turno ehérsito tuichakue.
25 Ha Luco ruvicha guasu Sarduniagua omanda hembiguáikuérape ojapo haguã peteĩ ataúd de bronce, ha omoĩ haguã ipype ita'ýra Niblos retekue, ha oñotỹ chupe hikuái upe tendápe.
26 Ha omopu'ã hikuái hi'ári peteĩ tórre yvate upépe pe tape guasu ári, ha ombohéra hikuái Niblos réra ko'ag̃aite peve, ha avei oñotỹ hikuái Turnus rréi de Bibentu-pe upépe upe tendápe Niblos ndive.
27 Ha péina ápe pe tape guasu Alfanu ha Roma mbytépe Niblos sepulcro oĩ peteĩ lado ha Turno sepulcro ambue gotyo, ha peteĩ pavimento ijapytepekuéra ko'ag̃aite peve.
28 Ha oñeñotỹ rire Niblos-pe, itúva Lucus ohojey ijehérsito ndive ijyvy Sardunia-pe, ha Angeas ijoyke'y África ruvicha guasu oho itavayguakuéra ndive táva Bibentu-pe, ha'éva táva Turnus.
29 Ha umi oikóva Bibentu-pe ohendu herakuã ha tuicha okyhyje chuguikuéra, ha osẽ hikuái ohug̃uaitĩ chupe hasẽ ha jerure'asy reheve, ha umi oikóva Bibentu-pe ojerure Angeas-pe ani hag̃ua ojuka chupekuéra ni ohundi hag̃ua itavaguasu; ha ojapo upéicha, Bibentu-pe umi árape ojeipapa haguére peteĩ tavaguasu Kitim ñemoñarekuéra apytégui; upévare nohundíri upe tavaguasu.
30 Péro upe ára guive África rréi soldádo oho Quitímpe omonda ha osakea hag̃ua, ha oho jave hikuái, Zefó, ha'éva Angeas ehérsito ruvicha oho hendivekuéra.
31 Ha upe rire Angeas ojere ijehérsito ndive ha ou hikuái Puzimna tavaguasúpe, ha Angeas ojagarra upégui Jania Uzú rajy hembirekorã ha ogueru chupe itavaguasúpe África-pe.

MOAKÃHA 61 rehegua

1 Upe jave Faraón rréi Egiptogua omanda opavavépe ojapo hag̃ua chupe peteĩ palásio imbaretéva Egíptope.
2 Ha omanda avei Jacob ra'ykuérape oipytyvõ hag̃ua egipciokuérape pe óga ñemopu'ãme, ha umi egipcio ojapo peteĩ palásio iporãitereíva ha iporãva peteĩ rréi rógape g̃uarã, ha ha'e oiko upépe ha ha'e ombopyahu igoviérno ha ha'e orreina porã.
3 Upe áñope omano Zabulón, Jacob ra'y, upéva hína pe áño setenta y dos Israelgua oguejy hague Egíptope, ha Zabulón omano 141 áño, ha oñemoĩ chupe peteĩ ataúdpe ha oñeme'ẽ ita'yrakuéra pópe.
4 Ha ary setenta y cinco-pe omano ijoyke'y Simeón, oguereko cien veinte áño omanórõ guare, ha oñemoĩ avei chupe peteĩ ataúdpe ha oñeme'ẽ ita'yrakuéra pópe.
5 Sofó, Elifaz ra'y, Esaú ra'y, ha'éva pe ehérsito ruvicha Angeás rréi Dinhabágua, oporogueraha gueteri Angéaspe oñembosako'i hag̃ua oñorairõ hag̃ua Jacob ra'ykuéra ndive Egíptope, ha Angéas ndojaposéi ko mba'e, hembiguáikuéra omombe'u haguére chupe Jacob ra'ykuéra ipoderósova, mba'épa ojapo hikuái hesekuéra oñorairõ jave chupekuéra Esaú.
6 Upe tiémpope Zefó oporombotavy ára ha ára Angeáspe oñorairõ hag̃ua Jacob ra'ykuérandi.
7 Ha sapy'ami rire Angeas ohendu Zefo ñe'ẽ ha omoneĩ chupe oñorairõ haĝua Jacob ra'ykuéra ndive Egipto-pe, ha Angeas omohendapaite itavayguakuérape, peteĩ tavayguakuéra hetaiterei yvyku'iicha oĩva yguasu rembe'ýpe, ha ha'e ojapo idecisión oho haĝua Egipto-pe ñorairõrã.
8 Ha Angeas rembiguái apytépe oĩ peteĩ mitãrusu orekóva quince áño, Balaam Beor ra'y héra ha pe mitãrusu iñarandueterei ha ontende paje.
9 Angeas he'i Balaam-pe: —Embojeguaru oréve paje reheve, roikuaa haguã mávapa ipu'akáta ko ñorairõme ko'ágã roñepyrũtavape.
10 Ha Balaam omanda ogueru hag̃ua chupe hikuái cera, ha ojapo chugui kárro ha kavaju arigua ra'anga, orrepresentáva Angeas ehérsito ha Egipto ehérsito, ha omoĩ chupekuéra umi y oñembosako'ívape iñaranduhápe, ha ojagarra ipópe umi mirto rakã, ha ojapo iñarandu, ha ombojoaju chupekuéra pe y ári, ha upépe ojehechauka chupe pe ýpe ojoguáva Angeas ehérsito ra'anga ho'áva umi egipcio ha Jacob ra'ykuéra ra'anga ojoguáva renondépe.
11 Upémarõ Balaam omombe'u ko mba'e Angeáspe, ha Angéas odesespera ha noñearmái oho hag̃ua Egíptope oñorairõ hag̃ua, ha opyta itávape.
12 Upéi Zefó, Elifaz ra'y, ohechávo Angéas ndohosemo'ãiha oñorairõ umi egipcio ndive, Zefo okañy Angeas-gui África-gui, ha oho Quitímpe.
13 Ha opavave Kitim tavayguakuéra oguerohory chupe tuicha ñemomba'eguasúpe, ha okontrata chupe oñorairõ hag̃ua ñorairõme opa ára pukukue, ha Zefo ipirapire hetaite umi árape, ha África rréi ñorairõhára oñemyasãi gueteri umi árape, ha Kitim ra'ykuéra oñembyaty ha oho yvyty

Cuptisia-pe, Ángeas rréi de África ñorairõhára kuéra rupi, ohóva hesekuéra.
14 Peteĩ árape Zefón okañy peteĩ vaquilla ra'y, ha oho oheka chupe, ha ohendu osapukái pe montáña jerére.
15 Ha Zefo oho ha ohecha ha péina ápe oĩ peteĩ itakua tuicháva pe yvyty ruguápe, ha oĩ peteĩ ita guasu upépe pe itakua rokẽme, ha Zefo omboja'o pe ita ha oike pe itakuápe ha omaña ha ohecha, peteĩ mymba tuicháva ho'u hína pe vaka; mbyte guive yvate gotyo ojogua peteĩ kuimba'épe, ha mbyte guive yvy gotyo ojogua peteĩ mymba, ha Zefo opu'ã pe mymba rehe ha ojuka chupe ikyse puku reheve.
16 Umi oikóva Quitímpe ohendu ko mba'e, ha ovy'aiterei ha he'i hikuái: "¿Mba'épa jajapóta ko kuimba'e ojuka va'ekuére ko mymba ho'uva'ekue ore rymbakuéra?".
17 Ha opavave oñembyaty hikuái okonsagrávo chupe peteĩ ára peteĩ arýpe, ha ombohéra hikuái Zefo hérape, ha ogueru chupe hikuái ofrénda de vevída áño ha áño upe árape, ha ogueru chupe jopói.
18 Upe jave hasy Jania, Uzú rajy, mburuvicha guasu Angeas rembireko, ha hasyeterei oñandu Angeas ha imburuvichakuéra, ha Angeas he'i iñarandúvape: Mba'épa ajapóta Jania rehe ha mba'éichapa amonguera chupe imba'asýgui? Umi iñarandúva he'i chupe: —Are retã yvytu ndaha'éigui Kitim yvytuicha, ha ore y ndaha'éigui ýpe, upévare pe rréina hasy.
19 Yvytu ha y ñemoambue rupi hasy, ha avei hetãme hoy'úgui pe y oúva Purmágui añoite, ijypykuéra omongakuaava'ekue puente reheve.
20 Ha Angeas omanda hembiguáikuérape, ha ogueru chupe mba'yrúpe Purma ykuéragui ha'éva Kitím mba'e, ha opesa hikuái umi y oĩva África retãme opa y ndive, ha ojuhu hikuái umi y ipiro'yveha Áfrika ygui.
21 Ha Angeas ohecha ko mbae, ha omanda mayma imburuvichakurape ombyaty hagua umi ita oikytvape miles ha decenas de mil, ha oikyra hikui ita ipapapy yre, ha ou umi omopuva ha omopu pete puente imbaretetereíva, ha ombohasa hikuái pe y ykua Kitim retãgui África peve, ha umi y ha'e Jania pe rréina ha opa mba'e oipy'apýva chupe g̃uarã, hoy'u hag̃ua chugui ha oho embojy, ejohéi ha ejejahéi, ha avei emboy'u upévape opa mba'e ra'ỹi ikatuhágui ojehupyty hi'upyrã, ha opa yva yvypegua.
22 Ha pe rréi omanda togueru hikuái Kitim yvygui yga tuichávape, ha avei ogueru hikuái ita omopu'ã hag̃ua hendive, ha umi omopu'ãva omopu'ã palaciokuéra Jania rréinape g̃uarã, ha pe rréina okuera imba'asýgui.
23 Ha pe año revolusión-pe, África ñorairõhára osegi ou Kitim retãme osakea hag̃ua jepiveguáicha, ha Zefón Elifaz ra'y ohendu imombe'u, ha ome'ẽ tembiapoukapy hesekuéra ha ha'e oñorairõ hendivekuéra, ha okañy hikuái henondépe, ha ha'e oipe'a chuguikuéra Kitim retã.
24 Ha Quitim ra'ykuéra ohecha Zefón py'aguasu, ha Quitim ra'ykuéra odesidi ha omoĩ hikuái Zefón rréiramo, ha ha'e ogoverna aja oho ipoguýpe Tubal ra'ykuérape, ha opa umi ísla oĩva ijerére.
25 Ha irréi Zefo oho iñakãme ha oñorairõ hikuái Tubal ha umi ísla ndive, ha oity chupekuéra ipoguýpe, ha ou jeývo ñorairõgui ombopyahu igoviérno chupe g̃uarã, ha omopu'ã chupe hikuái peteĩ palásio tuichaitereíva rréi oiko hag̃ua ha iguapyharã, ha ojapo hikuái peteĩ tróno tuicháva chupe g̃uarã, ha Zefón oisãmbyhy Kitím retã tuichakue ha Italia retãme cincuenta áño.

MOAKÃHA 62 rehegua

1 Upe áñope, umi israelita 79 áño oho hague Egíptope, omano Rubén, Jacob ra'y, Egipto retãme. Rubén oguereko cien veinticinco áño omanórõ guare, ha omoĩ chupe hikuái peteĩ ataúdpe, ha oñeme'ẽ chupe ita'yrakuéra pópe.
2 Ha áño ochenta-pe omano ijoyke'y Dan; ha'e oguereko cien veinte ary omanóvo, ha oñemoĩ avei chupe peteĩ ataúd-pe ha oñeme'ẽ ita'yrakuéra pópe.
3 Upe áñope omano Edom ruvicha guasu Cusam, ha upéi oisãmbyhy Hadad, Bedad ra'y, treinta y cinco áño pukukue. ha ary ochenta y un-pe omano Isacar, Jacob ra'y, Egipto-pe, ha Isacar oguereko cien veintidós ary omanóvo, ha oñemoĩ peteĩ ataúdpe Egipto-pe, ha oñeme'ẽ ita'yrakuéra pópe.
4 Ary ochenta y dos-pe omano ijoyke'y Aser, oguereko cien veint3 ary omanóvo, ha oñemoĩ chupe peteĩ ataúdpe Egipto-pe, ha oñeme'ẽ ita'yrakuéra pópe.
5 Año ochenta y tres-pe omano Gad, oguereko cien veinticinco áño omanórõ guare, ha oñemoĩ peteĩ ataúdpe Egiptope ha oñeme'ẽ ita'yrakuéra pópe.
6 Áño ochenta y cuatro-pe, ha'éva cincuenta áño oisãmbyhy hague Hadad, Bedad ra'y, Edom rréi, Hadad ombyatypaite Esaú ra'ykuérape, ha omoĩmbaite ijehérsito, cuatrocientos mil kuimba'e rupi, ha odirihi hape Moab retãme, ha oho oñorairõ Moab ndive ha ome'ẽ chupekuéra impuésto.
7 Moab ñemoñare ohendu ko mba'e, ha okyhyjeterei ha omondo Madián ñemoñare rendápe oipytyvõ haguã chupekuéra oñorairõ haguã Hadad ndive, Bedad ra'y, rréi de Edom.
8 Hadad og̃uahẽ Moab retãme, ha Moab ha Madián ñemoñare osẽ ohug̃uaitĩ chupe, ha oñemoĩ oñorairõ hag̃ua hendive Moab ñúme.
9 Hadad oñorairõ Moab ndive, ha omano Moab ñemoñare ha Madián ñemoñare apytégui, 2000 kuimba'e rupi.
10 Pe ñorairõ ivaieterei Moab rehe, ha umi Moab ñemoñare ohechávo pe ñorairõ ivaiha hesekuéra, ikangy ipo ha ojere ha oheja Madián ra'ykuérape osegi hag̃ua pe ñorairõ.
11 Madián ra'ykuéra ndoikuaái mba'épa oipota Moab, péro oñemombarete ñorairõme ha oñorairõ Hadad ha enterove ijehérsito ndive, ha enterove madián ho'a henondépe.
12 Hadad oinupã vaipaite Madiánpe, ha ojuka chupekuéra kyse pukúpe, ha ndohejái avave ou va'ekue oipytyvõ hag̃ua Moábpe.
13 Madián ñemoñare omanómarõ ñorairõme, ha umi Moabgua okañy rire, Hadad omoĩmbaite Moab-pe upe jave, ha oike ipoguýpe, ha ome'ẽ hikuái peteĩ impuésto káda áño oje'e haguéicha, ha Hadad ojere ha oho jey hetãme.
14 Ha pe áño revolusión aja, umi hembýva madián tavayguakuéra oĩva upe tetãme ohendúvo opa ijoyke'ykuéra ho'a hague ñorairõme Hadad ndive Moab rehehápe, Moab ra'ykuéra ojere haguére ñorairõme ha oheja Madián oñorairõ hag̃ua, upéi cinco madián ruvichakuéra odesidi umi ijoyke'ykuéra hembýva ndive opytáva hetãme, oñorairõ hag̃ua Moab ndive oñevenga hag̃ua ijoyke'ykuéra káusa.
15 Madián ñemoñare omondo opa iñermanokuéra rendápe umi oriental ñemoñare, ha opa ijoyke'y kuérape, opavave

Cetura ñemoñare, ou oipytyvõ haguã Madián-pe oñorairõ haguã Moab ndive.
16 Moab ñemoñare ohendu ko mba'e, ha okyhyjeterei hikuái opavave ñemoñare kuarahy resẽgua oñembyaty haguére hese kuéra ñorairõrã, ha ha'ekuéra Moab ra'y omondo peteĩ mandu'a Edom retãme Hadad Bedad ra'ýpe ha he'i:
17 Peju ko'ág̃a ore rendápe ha orepytyvõ ha roinupãta Madiánpe, opavave oñembyatýgui hikuái ha ou orerehe opa ijoyke'ykuéra kuarahyresẽgua ra'ykuéra ndive oñorairõ hag̃ua, ovenga hag̃ua Madián káusare ho'ava'ekue ñorairõme.
18 Hadad, Bedad ra'y, rréi de Edom, osẽ ijehérsito kompletoite ndive ha oho Moab retãme oñorairõ hag̃ua Madián ndive, ha Madián ha umi éstegua oñorairõ Moab ndive Moab ñúme, ha ñorairõ ivaieterei ijapytepekuéra.
19 Hadad ojuka kyse pukúpe opa madián ñemoñare ha kuarahy resẽgua ñemoñare, ha upérõ Hadad oipe'a Moábpe Madián poguýgui, ha umi hembýva Madián ha kuarahy resẽgua ñemoñare okañy Hadad ha ijehérsito renondépe, ha Hadad omuña chupekuéra hetãme, ha ojuka chupekuéra peteĩ jejuka pohýiete, ha umi ojejukáva ho'a tapére.
20 Hadad oipe'a Moábpe Madián poguýgui, pórke enterove madián ra'ykuéra ho'a espádape, ha Hadad ojere ha oho jey hetãme.
21 Ha upe ára guive, Madián ñemoñare ndocha'éi Moab ñemoñare rehe, ho'águi ñorairõme hesekuéra, ha oĩ peteĩ ñorairõ guasu ha ipu'akapáva ijapytepekuéra opa ára pukukue.
22 Opa umi ojejuhúva Madiánpe Moab retã rapére ohundi Moab kyse puku rupive, ha opavave ojejuhúva Moab-pe Madián retã rapére, oñehundi Madián kyse puku rupive. péicha ojapo Madián Moab-pe ha Moab Madián-pe heta ára pukukue.
23 Upe jave omano Judá Jacob ra'y Egiptope, ochenta y seis áño Jacob oguejy hague Egipto-pe, ha Judá oguereko cien veintinueve áño omanórõ guare, ha oembalsamo ha omoĩ chupe peteĩ ataúdpe, ha oñeme'ẽ ita'yrakuéra pópe.
24 Ha ochenta y nueve áño omano Neftalí, oguerekóma cien treinta y dos áño, ha oñemoĩ peteĩ ataúdpe ha oñeme'ẽ ita'yrakuéra pópe.
25 Upe áño noventa y un-pe umi israelíta oguejy jave Egíptope, upéva hína pe áño 30 ogoverna haguépe Sofó, Elifaz ra'y, Esaú ra'y, oisãmbyhy hague Kitim ñemoñare, umi Áfricagua ou Kitim ra'ykuéra ári osakea hag̃ua chupekuéra jepiveguáicha, péro ko'ã 13 áño ndoúi hesekuéra.
26 Upe áñope og̃uahẽ hikuái hendápekuéra, ha Zefó, Elifaz ra'y osẽ hendapekuéra unos kuánto kuimba'e ndive ha oinupã chupekuéra, ha umi ehérsito Áfricapegua okañy Zefón renondégui ha umi ojejukava'ekue ho'a henondépe, ha Zefón ha iñirũnguéra omuña chupekuéra, oho ha oinupã chupekuéra hi'ag̃ui meve Áfricagui.
27 Áfrika ruvicha guasu Ángeas ohendu Zefó ojapo vaekue, ha upéva ombopochy chupe, ha Ángeas okyhyje Zefógui opa ára pukukue.

MOAKÃHA 63 rehegua

1 Upe áño noventa y tres-pe omano Egiptope Leví, Jacob ra'y, ha Leví oreko cien treinta y siete áño omanórõ guare, ha omoĩ chupe hikuái peteĩ ataúdpe ha oñeme'ẽ chupe ita'yrakuéra pópe.
2 Ha ojehu Leví omano rire, opa Egipto ohechávo Jacob ra'ykuéra José joyke'ykuéra omanóma hague, opa egipcio oñepyrũ ombohasa asy Jacob ñemoñarekuérape, ha ombopochy hekovekuéra upe ára guive osẽ ára peve hikuái Egiptogui, ha oipe'a hikuái ipógui opa parralty ha kokue José ome'ẽva'ekue chupekuéra, ha opa umi óga iporãva Israel tavayguakuéra oikove, ha opa Egipto ikyrakue, egipcio-kuéra oipe'apaite Jacob ra'ykuéragui umi árape.
3 Upe tiémpope entéro Egípto ipohýive Israel ra'ykuéra kóntrape, ha umi egipcio oporoperhudika umi israelítape ikane'õ meve umi israelítape hekovégui umi egipcio káusare.
4 Ha ojehu umi árape, cien segundo año Israel oguejy hague Egipto-pe, omano Faraón rréi Egipto-gua, ha ita'ýra Melol oisãmbyhy hendaguépe, ha opa umi kuimba'e ipu'akapáva Egipto-gua ha opa ñemoñare oikuaáva José ha ijoyke'ykuérape omano umi árape.
5 Ha opu'ã hendaguépe ambue ñemoñare, ndoikuaáiva Jacob ra'ykuérape ha opa mba'e porã ojapova'ekue hesekuéra, ha opa ipu'aka Egiptope.
6 Upévare opa Egipto oñepyrũ upe ára guive ombopochy Jacob ra'ykuéra rekove, ha ombohasa asy chupekuéra opaichagua tembiapo pohýi reheve, ndoikuaáigui ijypykuérape osalva va'ekue chupekuéra ñembyahýi ára.
7 Ha péva ou avei Ñandejáragui, Israel ra'ykuérape g̃uarã, oipytyvõ hag̃ua chupekuéra hi'ára pahápe, ikatu hag̃uáicha opa Israel ra'ykuéra oikuaa Ñandejára Itupãme.
8 Ha oikuaa hag̃ua umi techaukaha ha hechapyrãva ipu'akapáva Ñandejára ojapótava Egipto-pe itavayguakuéra Israel rehehápe, ikatu hag̃uáicha Israel ra'ykuéra okyhyje Ñandejára Ijypykuéra Járagui, ha oguata opa hape, ha'ekuéra ha iñemoñarekuéra hapykuéri opa ára pukukue.
9 Melol oguereko veinte áño oñepyrũrõ guare ogoverna, ha oisãmbyhy noventa y cuatro áño, ha enterove Egipto ombohéra chupe Faraón itúva réra rupive, ojepokuaaháicha hikuái ojapo káda rréi ogovernáva hesekuéra Egiptope.
10 Upe tiémpope entéro soldádo Angeas rréi de África oho ojeipyso Kitím retãme jepiveguáicha ojesakea hag̃ua.
11 Esaú ra'y Elifaz ra'y, Zefó, ohendu mba'épa omombe'u hikuái, ha oho oñorairõ chupekuéra ijehérsito ndive, ha upépe oñorairõ hendivekuéra tapére.
12 Ha Zefón oinupã kyse pukúpe umi rréi de África ñorairõhárape, ha ndohejái ni peteĩva, ha ni peteĩ ndojevýi ijára rendápe Áfricape.
13 Ha Angéas ohendu ko mba'e ojapo va'ekue Zefó, Elifaz ra'y, ohundipaite hague chupekuéra, ha Angéas ombyatypaite iñorairõhára, opavave kuimba'e África pegua, peteĩ puévlo hetaiterei ojoguáva yvyku'ípe yguasu rembe'ýpe.
14 Angeas omondo iñermáno Lúcope, he'ívo: "Eju che rendápe enterove ne kuimba'ekuéra ndive ha chepytyvõ ainupã hag̃ua Zefón ha opa Kitim ra'ykuéra ohundi va'ekue che kuimba'épe, ha Luco ou enterove ijehérsito ndive, peteĩ ehérsito tuichaitereíva, oipytyvõ hag̃ua iñermáno Angeas-pe oñorairõ hag̃ua Zefón ha Kitim ra'ykuéra ndive.
15 Ha Zefón ha Kitim ñemoñare ohendu ko mba'e, ha okyhyjeterei hikuái ha tuichaiterei kyhyje ho'a ikorasõme.

16 Sofón omondo avei peteĩ kuatiañe'ẽ Edom retãme Hadad, Bedad ra'y, Edom ruvicha guasu ha opavave Esaú ñemoñarekuérape.
17 Ahendu Angeas rréi de África ouha ore rendápe iñermáno ndive oñorairõ hag̃ua orendive, ha rokyhyjeterei chugui, ijehérsito tuichaitereígui, ko'ýte oúvo ore kóntrape iñermáno ha ijehérsito ndive avei.
18 Ko'ág̃a upévare peju avei chendive ha chepytyvõ, ha roñorairõta oñondive Angeas ha ijoyke'y Lucus ndive, ha oresalváta ipópekuéra, péro ndaha'éiramo, peikuaa opavave ñamanótaha.
19 Esaú ñemoñare omondo peteĩ kuatiañe'ẽ Quitím ñemoñare ha rréi Zefópe, he'ívo: —Ndaikatúi roñorairõ Angeas ha ipuévlo ndive, heta áñore oĩma peteĩ kompromíso de py'aguapy, Bela rréi ypykue guive, ha José Jacob ra'y rréi de Egipto ára guive, roñorairõva'ekue hendive Jordán rembe'ýre oñotỹrõ guare itúvape.
20 Ohendúvo iñermanokuéra Esaú ñemoñare he'íva, ojejoko chuguikuéra, ha Zefo okyhyjeterei Angeas-gui.
21 Ha Angeas ha ijoyke'y Luco omoĩmbaite ijehérsito, ochocientos mil kuimba'e rupi, Quitím ra'ykuéra kóntrape.
22 Ha enterove Quitím ñemoñare he'i Zefónpe: "Eñembo'e orerehe nde ypykuéra Járape, ikatu hína ha'e orepe'a Angeas ha ijehérsito poguýgui, pórke rohendu ha'eha peteĩ Tupã tuichaitereíva ha ha'e osalvaha opa umi ojeroviávape hese".
23 Upémarõ Zefón ohendu ha'ekuéra he'íva, ha Zefón oheka Ñandejárape ha he'i:
24 0 Ñandejára, che ypykuéra Abraham ha Isaac Jára, ko árape aikuaa nde ha'eha peteĩ Tupã añetegua, ha opa tetã tupãnguéra ndovaléi mba'everã.
25 Nemandu'áke ko'ág̃a chéve ne konvénio Abrahán ore ru ndive, ore ypykuéra omombe'uva'ekue oréve, ha ejapo chendive ko árape Abrahán ha Isaac ore rukuéra rehehápe, ha chesalva che ha Kitim ra'ykuérape pe rréi de África pógui oúva ore rehe ñorairõrã.
26 Ha Ñandejára ohendu Zefón ñe'ẽ, ha ha'e omomba'e chupe Abrahán ha Isaac káusare, ha Ñandejára oipe'a Zefón ha Kitim ra'ykuérape Angeas ha itavayguakuéra poguýgui.
27 Upe árape Zefón oñorairõ Áfrika ruvicha guasu Angeas ndive ha opa itavayguakuéra ndive, ha Ñandejára ome'ẽ opavave Angeas retãyguakuérape Quitim ñemoñare pópe.
28 Ha pe ñorairõ ivaieterei Angeas ári, ha Zefo ojuka opavave kuimba'e Angeas ha ijoyke'y Luco-gua, kyse puku reheve, ha ho'a chuguikuéra upe ára ka'aru peve amo cuatrocientos mil kuimba'e rupi.
29 Angeas ohechávo opa ikuimba'ekuéra omanomaha, omondo peteĩ kuatiañe'ẽ opavave Áfricape oikóvape ou hag̃ua hendápe oipytyvõ hag̃ua chupe ñorairõme, ha ohai pe kuatiañe'ẽme: "Opavave ojejuhúva Áfricape tou che rendápe diez áño guive ha yvateve. opavave tou che rendápe, ha péina ápe ndoúiramo omanóta, ha opa mba'e oguerekóva, opa hogagua ndive, pe rréi ojagarráta.
30 Ha opa umi ambue oikóva África-pe oñemondýi Angeas ñe'ẽre, ha osẽ pe siudágui trescientos mil kuimba'e ha mitãkuimba'e rupi, diez áño guive, ha og̃uahẽ hikuái Angeas-pe.
31 Opa rire diez día Angeas ombopyahu pe ñorairõ Zefón ha Kitim ñemoñare ndive, ha pe ñorairõ tuicha ha imbarete ijapytepekuéra.
32 Ha Angeas ha Luco ehérsito apytégui, Sofón omondo ipópe heta herido, dos mil kuimba'e rupi, ha Sosiftar, Angeas ehérsito ruvicha ho'a upe ñorairõme.
33 Sosiftar ho'a rire, umi ehérsito africano ojere ijati'y okañy haguã, ha okañy hikuái, ha Angeas ha iñermáno Luco oĩ hendivekuéra.
34 Upéi Zefó ha Kitim ñemoñare omuña chupekuéra, ha oinupã mbarete gueteri chupekuéra tapére, amo doscientos kuimba'e rupi, ha omuña hikuái Azdrubal, Angeas ra'y, okañy va'ekue itúva ndive, ha ojuka hikuái veinte kuimba'ekuérape tapére, ha Azdrubal okañy Quitim ra'ykuéragui, ha ndojukai chupe hikuái.
35 Ha Angeas ha ijoyke'y Luco okañy umi kuimba'e hembýva ndive, ha okañy hikuái ha ou Áfricape kyhyje ha ñemondýi reheve, ha Angeas okyhyje opa ára ani hag̃ua Zefo, Elifaz ra'y oho oñorairõ hendive.

MOAKÃHA 64 rehegua

1 Upe tiémpope Balaam, Beor ra'y oĩ va'ekue Angeas ndive pe gérrape, ha ohechávo Sofón ipu'akaha Angeas rehe, okañy upégui ha og̃uahẽ Kitímpe.
2 Sofón ha Quitim ñemoñare oguerohory chupe, Zefón oikuaágui Balaam arandu, ha Zefo ome'ẽ Balaam-pe heta jopói ha ha'e opyta hendive.
3 Ha Zefo ou jeývo ñorairõgui, omanda ojeipapa hag̃ua opa Quitim ra'ykuérape oho va'ekue ñorairõme hendive, ha péina ápe ni peteĩ ndofaltái.
4 Sofó ovy'a ko mba'ére, ha ombopyahu irréino, ha ojapo peteĩ karu guasu opavave ipoguýpe.
5 Ha katu Zefo naimandu'ái Ñandejárare ha nopensái Ñandejára oipytyvõ hague chupe ñorairõme, ha oipe'a hague chupe ha itavayguakuérape África rréi pógui, ha katu oguata gueteri Kitim ra'ykuéra ha Esaú ra'ykuéra iñañáva rapére, oservi hag̃ua ambue tupãnguéra ijoyke'ykuéra Esaú ra'ykuéra ombo'eva'ekue chupe; upévare oje'e: Iñañávagui osẽ tembiapovai.
6 Ha Zefo oisãmbyhy opa Kitim ra'ykuéra ári, ha katu ndoikuaái Ñandejára oipe'ava'ekue chupe ha opa itavayguakuérape África rréi pógui; ha umi ñorairõhára Áfrikagua ndouvéima Kitim-pe osakea haguã jepiveguáicha, oikuaágui hikuái Zefo pu'aka oinupãva'ekue chupekuéra opavave kyse puku, upéicha Angeas okyhyje Zefón Elifaz ra'ýgui, ha Kitim ñemoñarekuéragui opa ára pukukue.
7 Upe tiémpope, Zefó ou jeývo ñorairõgui, ha ohechávo mba'éichapa ipu'aka entéro umi hénte Áfricape ha ojuka chupekuéra ñorairõhápe kyse puku rembe'ýpe, upémarõ Zefo oñemoñe'ẽ Kitím ñemoñare ndive oho hag̃ua Egíptope oñorairõ hag̃ua Jacob ra'ykuéra ndive ha Faraón rréi de Egipto ndive.
8 Sofó ohendu omanóma hague umi kuimba'e ipu'akapáva Egiptogua ha José ha iñermanokuéra Jacob ra'ykuéra omanóma hague, ha enterove ita'yrakuéra Israelgua opyta Egíptope.
9 Upéi Zefo opensa oho oñorairõ hendivekuéra ha Egipto tuichakue javeve, ovenga haguã iñermanokuéra Esaú ra'ykuéra rehe, José iñermanokuéra ndive ha opavave Egipto ojuka vaekue Canaán retãme, oho jave oñotỹ Jacóbpe Hebrónpe.

10 Sofón omondo maranduhára Bedad ra'y, Edom ruvicha guasu ha opavave iñermano Esaú ñemoñare rendápe.
11 ¿Ndere’éi piko napeñorairõmo’ãiha pe rréi de África ndive, pórke ha’e oĩ pene kompromísope? péina ápe añorairõ hendive ha ainupã chupe ha opa itavayguakuérape.
12 Ko’ãga upévare adesidi añorairõtaha Egipto ha Jacob ra’ykuéra ndive oĩva upépe, ha añevengáta chuguikuéra José, ijoyke’ykuéra ha ypykuéra ojapova’ekuére ñanderehe Canaán retãme ohórõ guare oñotỹ itúvape Hebrónpe.
13 Ko’ãga peẽ pejuséramo che rendápe chepytyvõ hagua añorairõ hagua hendivekuéra ha Egipto kóntrape, upéicharõ rovengáta ore ermanokuéra káusare.
14 Esaú ra’ykuéra ohendu Zefó he’iva’ekue, ha Esaú ra’ykuéra oñembyaty, peteĩ puévlo tuichaitereíva, ha oho oipytyvõ Zefó ha Kitim ra’ykuérape oñorairõ hagua.
15 Upéi Zefo omondo opa umi oriental ñemoñare ha opa Ismael ñemoñarekuérape ko'ãichagua ñe'ẽ, ha oñembyaty hikuái ha oipytyvõ Zefón ha Kitim ra'ykuérape ñorairõme Egipto rehe.
16 Opa ko’ã rréi, rréi de Edom ha umi éstegua, Ismael ñemoñare, ha rréi Sefón de Kitím, osẽ hebrónpe ha omoĩmbaite ijehérsito.
17 Ha pe kampaménto ipohýieterei, ipukukue tres día jeguata, peteĩ puévlo hetaiterei yvyku’íicha yguasu rembe’ýpe ndaikatúiva ojeipapa.
18 Ha enterove ko’ã rréi ha ijehérsito oguejy ha oñorairõ opa Egipto kóntrape, ha oñemoĩ oñondivepa Patrós ñúme.
19 Ha enterove Egipto ohendu mba’éichapa omombe’u hikuái, ha oñembyaty avei hikuái, 300 mil kuimba’e rupi.
20 Umi kuimba’e Egiptogua omondo avei umi israelíta oĩvape upe tiémpope Gosén retãme, ou hagua hendápekuéra oho hagua oñorairõ ko’ã rréi ndive.
21 Umi kuimba’e israelíta oñembyaty 150 kuimba’e rupi, ha oho hikuái oñorairõ hagua oipytyvõ umi egiptoguápe.
22 Ha umi kuimba’e Israelgua ha Egiptogua osẽ, amo trescientos mil kuimba’e ha ciento cincuenta kuimba’e rupi, ha oho hikuái ko’ã rréi gotyo oñorairõ hagua, ha oñemoĩ hikuái Gosén retã okaháre guive Patros rovái.
23 Umi egipcio ndogueroviái Israel ndive ohotaha hendivekuéra ikampaméntope oñondive oñorairõ hagua, pórke enterove umi egipcio he’i: “Ikatu hína umi israelíta ñanemoĩta Esaú ha Ismael ñemoñare pópe, pórke ha’ekuéra ha’e iñermanokuéra”.
24 Ha enterove egipcio he’i umi israelítape: “Pepyta ko’ápe oñondivepa, ha rohota roñorairõ Esaú ha Ismael ra’ykuéra ndive, ha ko’ã rréi ipu’akáramo orerehe, upéicharõ pejupaite hi’arikuéra ha orepytyvõ, ha Israel ra’ykuéra ojapo upéicha.
25 Upéi Zefo, Elifaz ra'y, Esaú ra'y, rréi de Quitím, Hadad, Bedad ra'y, rréi de Edom, entéro ikampaménto, enterove ñemoñare kuarahy resẽ gotyogua, ha Ismael ñemoñare, heta yvyku'íicha, oñemoĩ oñondive Patros ñúme Tacpanches rovái.
26 Upépe Balaam, Beor, sirio ra’y, oĩ va’ekue Zefón kampaméntope, pórke ha’e ou Quitim ra’ykuéra ndive pe gérrape, ha Balaam ningo peteĩ kuimba’e oñemomba’eguasuetereíva Zefó ha iñirũnguéra renondépe.
27 Sofó he'i Balaampe: —Eñeha'ãkena oréve, roikuaa haguã mávapa ipu'akata pe ñorairõme, ore térã umi egipcio.
28 Upémarõ Balaam opu’ã ha oñeha’ã pe arte de adivinación, ha ikatupyry oikuaa hagua upéva, péro oñemondýi ha oñehundi pe tembiapo ipópe.
29 Ha oñeha’ã jey ha katu ndohupytýi, ha Balaam odesespera ha oheja ha nomohu’ãi, kóva oúgui Ñandejáragui, ikatu haguáicha ho’a Zefón ha itavayguakuérape Israel ra’ykuéra pópe, ojeroviava’ekue Ñandejárare, ijypykuéra Járare, iñorairõme.
30 Upéi Zefó ha Hadad omoĩ ijehérsito oñorairõ hagua, ha enterove egipcio oho ha’eño 30.000 kuimba’e rupi, ha ni peteĩ israelíta noĩri hendivekuéra.
31 Ha enterove egipcio oñorairõ ko’ã rréi ndive Patros ha Tacpanches rovái, ha pe ñorairõ ivaieterei umi egipcio kóntrape.
32 Upe ñorairõme umi rréi imbaretevékuri egipcio-kuéragui, ha upe árape ho'a 180 kuimba'e Egipto-ygua rupi, ha amo treinta kuimba'e mburuvicha guasu ñorairõhára, ha opavave kuimba'e Egiptogua okañy umi rréi renondégui, upéicha Esaú ha Ismael ñemoñare omuña umi egipcio-pe, osegi oinupã chupekuéra pe tenda oĩháme Israel ñemoñare kampaménto.
33 Ha enterove egipcio osapukái Israel ñemoñarekuérape ha he'i: --Pya'e oréve ha orepytyvõ ha oresalva Esaú, Ismael ha Kitim ñemoñare poguýgui.
34 Ha umi cien cincuenta kuimba’e Israel ñemoñare pegua oñani iñemohendahágui ko’ã rréi kampaméntope, ha Israelgua osapukái Ñandejára Itupãme osalva hagua chupekuéra.
35 Ha Jehová ohendu Israel-pe, ha Ñandejára ome’ẽ ipópe entéro umi rréi kuimba’épe, ha Israelgua oñorairõ ko’ã rréi ndive, ha Israelgua ojuka cuatro mil rupi umi rréi kuimba’épe.
36 Ha Ñandejára omombo tuicha ñemondýi umi rréi kampaméntope, ha upévare okyhyje Israel ñemoñarekuéragui.
37 Ha opa umi rréi ehérsito okañy Israel ñemoñare renondégui ha Israel ñemoñare omuña chupekuéra osegi oinupã chupekuéra Cus retã rembe’y peve.
38 Israel ñemoñare ojuka chupekuéra tapére dos.
39 Egiptogua ohechávo Israelgua oñorairõha sa'i kuimba'e ndive umi rréi ndive, ha pe ñorairõ ivaietereiha hesekuéra.
40 Enterove egipcio okyhyjeterei hekovégui pe ñorairõ mbarete rupi, ha enterove Egipto okañy, káda uno okañy umi ehérsito oñemoĩvagui, ha okañy hikuái tapére, ha oheja hikuái umi isrraelítape oñorairõ hagua.
41 Israel ñemoñare oinupã vaieterei umi rréi kuimba’épe, ha ha’ekuéra ou jey chuguikuéra omosẽ rire chupekuéra Cús rembe’ýpe.
42 Ha enterove Israel oikuaa pe mba’e ojapo va’ekue hesekuéra umi kuimba’e Egiptogua, okañy hague chuguikuéra ñorairõhápe ha oheja hague chupekuéra oñorairõ hagua ha’eño.
43 Upémarõ umi israelita omba’apo avei iñarandu, ha umi israelita ou jeývo ñorairõgui, otopa hikuái unos kuánto egipciope pe tapére ha ojuka chupekuéra upépe.
44 Ha ojuka aja chupekuéra, he’i chupekuéra ko’ã ñe’ẽ.
45 Mba’ére piko peho ore apytégui ha orereja, ha’égui mbovymi tavayguakuéra, roñorairõ hagua ko’ã rréi orekóvare heta tavayguakuéra oreinupã hagua, ikatu haguáicha pesalva pene ánga?

46 Oĩ umi israelíta ojojuhúvare tapére, ha’ekuéra oñe’ẽ ojupe: “Einupã, ejuka, pórke ha’e ismaélita térã edomíta térã Quitim ñemoñare, ha oñembo’y hikuái hi’ári ha ojuka chupe, ha oikuaa hikuái ha’eha peteĩ egipcio”.
47 Umi israelíta ojapo ko’ã mba’e iñaranduhápe umi egipcio kóntrape, pórke ha’ekuéra oheja rei chupekuéra ñorairõhápe ha okañy chuguikuéra.
48 Israel ñemoñare ojuka rapére umi kuimba'e Egipto guápe, 200 kuimba'e rupi.
49 Ha enterove kuimba’e Egiptogua ohecha mba’e vai Israelgua ojapo va’ekue hesekuéra, upévare enterove Egipto okyhyjeterei Israel ra’ykuéragui, ohechágui hikuái ipu’aka guasu, ha ni peteĩ kuimba’e ndo’ái.
50 Upémarõ enterove israelita oho jey vy’ápe ohokuévo Gosénpe, ha umi hembýva Egiptope oho jey káda uno hendaguépe.

MOAKÃHA 65 rehegua

1 Ha ojehu ko'ã mba'e rire, opavave Faraón consejero, Egipto ruvicha guasu ha opavave Egipto myakãhára oñembyaty ha ou rréi renondépe ha oñesũ yvýpe, ha oguapy hikuái henondépe.
2 Umi konsého ha ansiáno Egiptogua oñe’ẽ pe rréipe:
3 Péina ápe Israel-gua tavayguakuéra tuichave ha ipu’akave ñandehegui, ha nde reikuaa opa mba’e vai ojapova’ekue ñanderehe tapére rojevýrõ guare ñorairõhágui.
4 Ha rehecháma avei ipu’aka imbaretéva, ko pu’aka oúgui chupekuéra g̃uarã itúvakuéragui, pórke mbovymi kuimba’e oñembo’y peteĩ tavayguakuéra hetaitévare yvyku’íicha, ha oinupã chupekuéra kysepuku rembe’ýpe, ha ijehegui ni peteĩ ndo’ái, upéicha hetavérire hikuái upérõ ohundipaite va’erãmo’ã chupekuéra.
5 Ko’ág̃a emombe’u oréve mba’épa rojapóta hesekuéra, mbeguekatúpe rohundi peve chupekuéra ore apytégui, ani hag̃ua hetaitereíma oréve upe tetãme.
6 Israel ñemoñarekuéra oñembohetavéramo upe tetãme, oikóta chuguikuéra peteĩ mba’e ojokóva ñandéve g̃uarã, ha oikóramo oimeraẽ ñorairõ, ha’ekuéra imbarete tuichaitéva reheve oñemoirũta ñane enemígo ndive, ha oñorairõta ñanendive, ñanehundi pe tetãgui ha oho mombyry chugui.
7 Upémarõ pe rréi ombohovái umi ansiáno Egiptogua ha he’i chupekuéra: “Kóva hína pe plan oñemoñe’ẽva Israel kóntrape, ha ndorosẽmo’ãi chugui.
8 Péina ápe pe tetãme oĩ Pitón ha Raméses, tavaguasu noñemombaretéiva ñorairõrã, oikotevẽ peẽ ha ore romopu’ã, ha romombarete.
9 Ko’ág̃a peẽ avei peho ha pejapo iñarandu hendivekuéra ha pemombe’u peteĩ ñe’ẽ Egipto ha Gosénpe pe rréi he’iháicha.
10 Opavave peẽ Egiptogua, Gosén, Patros ha opavave oikóva ipype! pe rréi he’i ñandéve ñamopu’ã hag̃ua Pitón ha Raméses, ha ñamombarete hag̃ua chupekuéra ñorairõrã; pende apytépe opa Egipto pegua, Israel ñemoñare ha opa távape oikóva, omopu'ãséva orendive, peteĩ teĩ ome'ẽta chupe hepykue ára ha ára rréi omandaháicha; upévare peho raẽ ha pejapo iñarandu, ha peñembyaty ha peju Pitón ha Raméses-pe pemopu'ã haguã.
11 Pemopu’ã aja pemopu’ã aja, káda día pemombe’u ko’ãichagua Egípto tuichakuére, pe rréi omandaháicha.
12 Unos kuánto israelíta ou vove omopu’ã hag̃ua nendive, peme’ẽ va’erã chupekuéra hepykue káda día unos kuánto día aja.
13 Ha omopu’ã rire hikuái penendive imba’erepy ára ha ára g̃uarã, peñemomombyry chuguikuéra ára ha ára peteĩ teĩ ñemiháme, ha upéi pepu’ãta ha oikóta chuguikuéra hembiapo ruvicha ha ofisiál, ha pehejáta chupekuéra upe rire omopu’ã hag̃ua ojehepyme’ẽ’ỹre, ha ombotovéramo hikuái, upéi pemboliga chupekuéra opa pene pu’aka reheve omopu’ã hag̃ua.
14 Ha pejapóramo péicha iporãta oréve romombarete ore yvy Israel ra’ykuéra kóntrape, pórke ikane’õgui pe óga ha pe traváho, Israel ra’ykuéra oguejyvéta, pórke peipe’áta chupekuéra hembirekógui ára ha ára.
15 Ha enterove umi anciano Egiptogua ohendu pe rréi konsého, ha pe konsého ha’ete iporãva chupekuéra ha Faraón rembiguái kuéra renondépe, ha opa Egipto resa renondépe, ha ojapo hikuái pe rréi he’iháicha.
16 Opa umi tembiguái oho mombyry pe rréigui, ha omombe’u hikuái Egipto tuichakue javeve, Tacpanches ha Gosénpe, ha umi siuda oĩvape Egípto jerére.
17 Rehecháma mba’épa ojapo orerehe Esaú ha Ismael ra’ykuéra, ha’ekuéra ou oñorairõ ore kóntrape ha orehundise.
18 Ko’ág̃a pe rréi he’i oréve romombaretévo pe tetã, romopu’ã hag̃ua umi siuda Pitón ha Raméses, ha romombarete hag̃ua chupekuéra ñorairõrã, ou jeýramo ore kóntrape.
19 Oimeraẽ pende apytégui Egipto ha Israelgua oútava omopu’ã hag̃ua orendive, pe rréi ome’ẽta chupe opaga káda día, ha’e omandaháicha ñandéve.
20 Egipto ha opa Israelgua ohendúvo opa mba'e he'iva'ekue Faraón rembiguái kuéra, ou egipcio ha Israelgua omopu'ã haguã Faraón rembiguái, Pitón ha Raméses ndive, ha katu ni peteĩ Leví ra'y ndoúi iñermanokuéra ndive omopu'ã haguã.
21 Ha enterove Faraón rembiguái ha imburuvichakuéra ou ñepyrũrã ñembotavýpe omopu’ã hag̃ua opa Israel ndive omba’apóva káda día, ha iñepyrũme ome’ẽ hikuái Israélpe imba’e opagáva káda día.
22 Faraón rembiguái kuéra omopu’ã entéro Israel ndive, ha omba’apo hikuái Israel ndive un mes aja.
23 Ha opakuévo pe mes, enterove Faraón siervokuéra oñepyrũ ojei kañyháme umi israelítagui káda día.
24 Upe tiémpope Israel osegi omba’apo, péro upéi orresivi hikuái pe mba’e opagáva káda día, pórke upérõ oĩ gueteri umi kuimba’e Egiptogua ojapóva pe traváho Israel ndive. upévare egipcio-kuéra ome’ẽ Israélpe hepykue upe árape, ikatu hag̃uáicha ha’ekuéra, umi egipcio iñirũnguéra omba’apóva, ojagarra avei pe mba’e ojehepyme’ẽva hembiapokuére.
25 Opa rire un áño ha cuatro mése, enterove egipcio ojei Israel ra’ykuéragui, ha upéicha rupi umi israelíta opyta ha’eño omba’apo hag̃ua pe traváhope.
26 Ha opa egipcio-kuéra ojei rire Israel ñemoñarekuéragui ojevy ha oiko chuguikuéra oporojopy ha oisãmbyhýva hesekuéra, ha oĩ ijapytepekuéra oñembo’ýva Israel ra’ykuéra ári tembiapo ruvicha ramo, ohupyty hag̃ua chuguikuéra opa mba’e ome’ẽva chupekuéra omba’apo hag̃ua.

27 Ha egipcio-kuéra ojapo péicha ára ha ára Israel ñemoñarekuérape, ombohasa asy haguã hembiapokuérape.
28 Ha enterove Israelgua omba'apo ha'eñoite pe traváhope, ha umi egiptogua nome'ẽi mba'eveichagua pago umi israelítape upe guive.
29 Ha oĩrõ guare kuimba'e Israelgua nomba'aposéiva noñeme'ẽi rupi chupekuéra pe suéldo, upérõ umi ojeruréva ha Faraón rembiguáikuéra ombohasa asy chupekuéra ha oinupã chupekuéra oinupã pohýi, ha ombojevy chupekuéra mbaretépe, omba'apo hag̃ua ijoyke'ykuéra ndive; péicha ojapo opa egipcio-kuéra Israel ñemoñarekuérape opa ára pukukue.
30 Ha enterove Israelgua okyhyjeterei umi egipciogui ko mba'épe, ha enterove Israelgua oho jey ha omba'apo ha'eño ojepaga'ỹre.
31 Ha Israel ñemoñare omopu'ã Pitón ha Raméses, ha opa Israelgua ojapo pe tembiapo, oĩ ojapo ladrillo, ha oĩ omopu'ãva, ha Israel ra'ykuéra omopu'ã ha omombarete opa Egipto retã ha imurallakuéra, ha Israel ra'ykuéra omba'apo heta áñore, og̃uahẽ meve ára Ñandejára imandu'a ha oguenohẽ chupekuéra Egiptogui.
32 Leví ñemoñare katu nomba'apói omba'apo haguã iñermanokuéra Israelgua ndive, iñepyrũ guive osẽ peve hikuái Egiptogui.
33 Enterove Leví ñemoñare oikuaa porã umi egipcio he'i hague opa ko'ã mba'e ñembotavy reheve umi isrraelítape, upévare Leví ra'ykuéra ndojejokói omba'apo hag̃ua iñermanokuérandi.
34 Ha umi egipcio noñatendéi ojapo hag̃ua Leví ra'ykuérape omba'apo hag̃ua upe rire, iñepyrũme noĩri haguére ijoyke'ykuérandi, upévare umi egipcio oheja chupekuéra ha'eño.
35 Ha umi kuimba'e Egiptogua po osegi va'ekue ipohýi umi israelíta kóntrape, ha umi egipto ojapo ijetu'u porã umi israelítape.
36 Ha umi egipcio ombopochy Israel ñemoñare rekove tembiapo pohýi reheve, mortero ha ladrillo-pe, ha avei opaichagua tembiapo kokuépe.
37 Israel ñemoñare ombohéra Melol rréi Egipto-pegua "Meror, Egipto ruvicha guasu", pórke hi'árape umi egipcio ombopochy opaichagua tembiapo rupive.
38 Ha opa tembiapo egipcio-kuéra omomba'apo haguépe Israel ra'ykuérape, ojerure mbarete hikuái, ikatu hag̃uáicha ombohasa asy Israel ñemoñarekuérape, ha katu ombohasa asyvévo chupekuéra, hetave ha okakuaa ohóvo, ha egipcio-kuéra oñembyasy Israel ra'ykuérape.

MOAKÃHA 66 rehegua

1 Upe tiémpope ogoverna hendaguépe Hadad, Bedad ra'y, rréi de Edom, ha Samlá, Mesrekágua, éste gotyogua retãme.
2 Pe 13 áño ogoverna haguépe Faraón rréi de Egipto, 18 áño ogoverna haguépe umi isrraelíta 18 áño ogoverna haguépe umi israelíta Egíptope.
3 Ha ha'e oisãmbyhy rire, oguenohẽ ijehérsito oho hag̃ua oñorairõ Elifaz ra'y Zefón ha Kitim ñemoñare ndive, oñorairõ haguére hikuái África ruvicha guasu Angeas ndive, ha ohundipaite hikuái ijehérsito.
4 Péro ha'e noñorairõi hendive, pórke Esaú ra'ykuéra ojoko chupe, ha he'i chupe: "Ha'e ningo iñermáno, upévare Samlá ohendu Esaú ñemoñare ñe'ẽ, ha ojevy entéro ijehérsito reheve Edom retãme, ha ndoikói oñorairõ Zefó ndive, Elifaz ra'y".
5 Egipto ruvicha guasu Faraón ohendu ko mba'e ha he'i: "Edom ruvicha guasu Samlá odesidi oñorairõta Quitím ñemoñare ndive, ha upe rire oúta oñorairõ Egipto ndive".
6 Ha umi egipcio ohendúvo ko mba'e, ombohetave hikuái tembiapo Israel ra'ykuérape, ani haguã Israelgua ojapo hesekuéra ojapo haguéicha hesekuéra ñorairõme Esaú ñemoñare ndive Hadad árape.
7 Upémarõ umi egipcio he'i umi israelítape: "Pya'e ha pejapo pene rembiapo, ha pemohu'ã pene rembiapo ha pemombarete pe yvy, ani hag̃ua pende ermanokuéra Esaú ra'y ou oñorairõ ore kóntrape, pórke pende káusare oúta ore kóntrape.
8 Ha Israel ñemoñare ojapo Egipto kuimba'ekuéra rembiapo ára ha ára, ha umi egipcio ombohasa asy Israel ra'ykuérape omboguejy hag̃ua chupekuéra upe tetãme.
9 Péro umi egipcio ombohetavévo omba'apo Israel ñemoñarekuérare, upéicha avei Israel ra'ykuéra oñembohetave ha oñembohetave, ha opa Egipto henyhẽ Israel ñemoñarekuéragui.
10 Ha cien veinticinco áño Israel oguejy hague Egipto-pe, opavave egipcio ohecha nosẽporãiha ikonsého Israel rehe, ha katu okakuaa ha okakuaa ohóvo, ha Egipto retã ha Gosén retã henyhẽ Israel ñemoñarekuéragui.
11 Upémarõ enterove umi ansiáno Egiptogua ha umi iñarandúva ou pe rréi renondépe ha oñesũ henondépe ha oguapy henondépe.
12 Egipto ruvicha guasu ha iñarandúva he'i mburuvicha guasúpe: —Mburuvicha guasu toikove opa ára g̃uarã. nde reñemoñe'ẽ oréve pe konsého Israel ray-kuéra rehe, ha rojapo hesekuéra pe rréi he'iháicha.
13 Ha katu pe mba'apo oñembohetaveháicha upéicha oñembohetave ha okakuaa hikuái upe tetãme, ha péina ápe pe tetã tuichakue henyhẽ chuguikuéra.
14 Ko'ág̃a ore ruvicha ha mburuvicha guasu, opa Egipto resa oĩ nderehe reme'ẽ hag̃ua chupekuéra konsého ne arandúpe, ikatu hag̃uáicha ipu'aka hikuái Israel rehe ohundi hag̃ua chupekuéra, térã omboguejy hag̃ua chupekuéra upe tetãgui; ha mburuvicha guasu ombohovái chupe kuéra: —Peme'ẽ peẽme consejo ko mba'épe roikuaa haguã mba'épa rojapóta hesekuéra.
15 Peteĩ ofisiál, peteĩva umi rréi consejero, hérava Job, Mesopotamiagua, Uz retãme, he'i rréipe:
16 Ogustáramo pe rréi, tohendu hembiguái konsého. ha mburuvicha guasu he'i chupe: —Eñe'ẽ.
17 Job oñe'ẽ rréi, mburuvicha guasu ha Egipto ruvicha guasu renondépe.
18 Péina ápe pe rréi consejo ha'e oñemoñe'ẽ va'ekue yma Israel ra'ykuéra rembiapo rehe, iporãiterei, ha ani peipe'a opa ára g̃uarã umi omba'apóvagui.
19 Péro upéva hína pe konsého ikatu hag̃uáicha pemomichĩ chupekuéra, iporãramo pe rréi ombohasa asy chupekuéra.
20 Péina ápe are guivéma rokyhyjéma ñorairõgui, ha ro'e: Israel hi'a vove upe tetãme, ñanemosẽta hikuái upe tetãgui oikóramo peteĩ ñorairõ.
21 Ogustáramo pe rréi, tosẽ peteĩ dekréto mburuvicha guasúpe, ha tojehai umi léi Egiptope ndojepe'amo'ãivape: káda mitã onase va'ekue israelítagui, toñeñohẽ huguy yvýpe.

22 Ha pejapóvo péicha, opa Israel ra'y kuimba'e omanóta vove, opáta ñorairõkuéra mba'evai; pe rréi tojapo upéicha ha tomondo opavave partera hebrea-pe ha omanda chupekuéra ko mba'épe tojuka; upéicha upe mba'e ombovy'a mburuvicha guasu ha mburuvichakuérape, ha mburuvicha guasu ojapo Job he'i haguéicha.
23 Upe rire pe rréi omondo oñehenói hag̃ua umi partera evréape, peteĩva héra Sefra, ha pe ótro héra Puá.
24 Umi partera ou pe rréi renondépe ha oñembo'y henondépe.
25 Upémarõ pe rréi he'i chupekuéra: "Pejapo vove partera umi kuña evréape ha pehechárамо chupekuéra pe taburete ári, ha'éramo peteĩ ta'ýra, upéicharõ pejuka va'erã chupe, péro ha'éramo peteĩ tajýra, upéicharõ ha'e oikovéta".
26 Péro ndapejapomo'ãiramo ko mba'e, che pohapypáta tatápe ha kompletoite pende róga.
27 Ha katu umi partera okyhyje Tupãgui ha nohendúi pe rréi de Egipto ni iñe'ẽ, ha umi kuña hebrea imemby jave pe partera-pe ita'ýra térã tajýra, upéicharõ pe partera ojapo opa mba'e oñeikotevẽva pe mitã rehe ha oheja oikove; péicha ojapo umi partera opa ára pukukue.
28 Upéi oñemombe'u pe rréipe ko mba'e, ha ha'e omondo ohenói umi parterape ha he'i chupekuéra: "¿Mba'ére piko pejapo ko mba'e ha pesalva umi mitãme oikovéva?".
29 Umi partera ombohovái ha oñe'ẽ oñondive rréi renondépe.
30 Aníke pe rréi oimo'ã umi kuña evréa ojoguaha umi kuña egipcia-pe, entéro Israel ra'ykuéra hesãi, ha pe partera og̃uahẽ mboyve chupekuéra imemby, ha ore katu ne rembiguái, heta ára ndoguerúi ore ári ni peteĩ kuña hebrea, pórke enterove umi kuña hebrea ha'e partera imba'éva.
31 Ha Faraón ohendu iñe'ẽ ha oguerovia chupekuéra ko mba'ére, ha umi partera oho mombyry pe rréigui, ha Ñandejára otrata porã chupekuéra, ha tavayguakuéra heta ha oñembotuichave.

MOAKÃHA 67 rehegua

1 Egipto retãme oĩ va'ekue peteĩ kuimba'e Leví ñemoñare, hérava Amram, Quehat ra'y, Leví ra'y, Israel ra'y.
2 Ko kuimba'e oho hembireko, hérava Joquebed, itúva reindy Leví rajy, ha'e oguereko 126 áño, ha ha'e ou hendápe.
3 Pe kuña hyeguasu ha imemby peteĩ tajýra, ha ombohéra chupe Míriam, pórke upérõ umi egipcio ombopochy Israel ra'ykuérape.
4 Ha hyeguasu jey ha imemby peteĩ mitãkuimba'e ha ombohéra chupe Aarón, hyeguasu aja, Faraón oñepyrũgui oñohẽ Israel ra'ykuéra kuimba'e ruguy.
5 Upe tiémpope omano Sofó, Elifaz ra'y, Esaú ra'y, rréi de Kitím, ha ogoverna hendaguépe Janeas.
6 Sofón oisãmbyhy hague cincuenta áño Kitim ñemoñare, ha omano ha oñeñotỹ chupe táva Nabnápe, Quitim retãme.
7 Upe rire oisãmbyhy Janeas, peteĩ kuimba'e ipu'akapáva Kitim ñemoñare ha ha'e ogoverna cincuenta áño.
8 Omano rire pe rréi de Kitim, Balaam, Beor ra'y, okañy Quitím retãgui, ha oho Egiptope Faraón rréi de Egipto rendápe.
9 Faraón oguerohory chupe, ohendúgui iñaranduha, ha ome'ẽ chupe jopói ha omoĩ chupe consejero ramo, ha ombotuichave chupe.
10 Balaam oiko Egiptope, oñemomba'eguasúvo opavave mburuvicha guasu ruvicha kuéra ndive, ha umi karai guasu omomba'eguasu chupe, opavave oipotaitereígui oaprende iñarandu.
11 Ha pe áño cien y treinta Israel oguejy hague Egiptope, Faraón oñandu iképe oguapyha itróno rréipe, ha ohupi hesa ha ohecha peteĩ karai tuja oñembo'ýva henondépe, ha pe ijedámava pópe oĩ escama, umi eskala oiporúva umi komersiánte.
12 Ha pe karai tuja ojagarra pe balanza ha omosaingo Faraón renondépe.
13 Ha pe karai tuja ojagarra entéro umi ansiáno Egiptogua, entéro umi karai guasu ha umi kuimba'e guasúpe, ha oñapytĩ chupekuéra ha omoĩ peteĩ balanza-pe.
14 Ha ojagarra peteĩ kamby kamby ha omoĩ pe ótro balanza-pe, ha pe mitã'i ipoderoso opa mba'ére.
15 Ha Faraón oñemondýi ko visión kyhyjépe, mba'érepa pe kavara'i ipu'aka opa mba'ére, ha Faraón opáy ha ohecha ha'eha peteĩ sueño.
16 Faraón opu'ã pyhareve pyte ha ohenói hembiguái kuérape ha omombe'u chupekuéra pe iképe, ha umi kuimba'e okyhyjeterei.
17 Upémarõ pe rréi he'i enterove iñarandúvape: "Einterpreta peẽme pe képe ahecha va'ekue, ikatu hag̃uáicha aikuaa upéva".
18 Beor ra'y Balaam ombohovái rréipe ha he'i chupe: — Kóva nde'iséi ambue mba'e, ndaha'éirõ peteĩ mba'e vaiete oútava Egipto rehe ko'ã ára paháp e.
19 Israélpe onase va'erã peteĩ mitãkuimba'e ohundítava kompletoite Egíptope ha umi oikóvape upépe, ha oguenohẽta umi isrraelítape Egíptogui ipo mbarete reheve.
20 Ko'ág̃a, o rréi, eñekonsentra ko mba'ére, ikatu hag̃uáicha rehundi Israel ra'ykuéra esperanza ha oha'arõva hikuái, oiko mboyve ko mba'e vai Egipto kóntrape.
21 Upémarõ pe rréi he'i Balaampe: "¿Mba'épa jajapóta Israélpe?". katuete peteĩ manera rire ñepyrũrã roconseja hesekuéra ha ndaikatúi ipu'aka hesekuéra.
22 Ko'ág̃a peme'ẽ avei peẽme konséjo hesekuéra, ikatu hag̃uáicha ropu'aka hesekuéra.
23 Balaam ombohovái rréipe: "Emondo ko'ág̃a ehenói mokõi ne konséhope, ha jahecháta mba'épa he'i hikuái ko mba'ére ha upéi ne rembiguái oñe'ẽta".
24 Upémarõ pe rréi omondo ohenói mokõi konséhope, Reuel, madianita ha Job, uzita, ha ha'ekuéra og̃uahẽ oguapy pe rréi renondépe.
25 Upémarõ pe rréi he'i chupekuéra: "Peẽ pehendu mokõivéva pe képe ahecha va'ekue ha mba'épa he'ise upéva. ko'ág̃a upévare peme'ẽ konséjo ha peikuaa ha pehecha mba'épa ojejapóta Israel ra'ykuérare, ikatu hag̃uáicha ipu'aka hesekuéra, iñaña osẽ mboyve ñanderehe.
26 Upémarõ Reuel pe madianita he'i pe rréipe ha he'i: "Pe rréi toikove, pe rréi toikove opa ára g̃uarã".
27 Iporãramo pe rréi, tojehekýi umi evréogui ha oheja chupekuéra, ha ani oipyso ipo hesekuéra.
28 Ko'ãva ha'égui umi Ñandejára oiporavova'ekue ára yma guarépe, ha oipyhyva'ekue iñerresito ramo opa tetãnguéra yvy arigua ha rréi yvy arigua apytégui; ha máva piko oipyso ipo hesekuéra kastigo'ỹre, Tupã noñevengáiva chuguikuéra?
29 Añeteháp e reikuaa Abrahán oho jave Egíptope, Faraón, Egipto ruvicha guasu yma guare, ohecha hague hembireko

Sara ha omenda chupe hembirekorã, Abrahán he'i haguére: "Ha'e che reindy, okyhyjégui, ani hag̃ua umi kuimba'e Egiptogua ojuka chupe hembireko káusare".
30 Egipto ruvicha guasu ojagarrávo Sara, Tupã ojuka chupe ha hogayguakuérape mba'asy pohýi reheve, ome'ẽ jey peve Abrahán hembireko Sara, upéi okuera.
31 Umi filistéo ruvicha guasu Abimélec, gerarítа, Ñandejára okastiga Abrahán rembireko Sara rehe, ojokóvo káda rye ryepy guive peteĩ kuimba'e guive mymba peve.
32 Ijára og̃uahẽvo Abimelec rendápe pyhare iképe ha omondýi chupe omoĩjey hag̃ua Abrahánpe Sara, ha'e ojagarra va'ekue, ha upéi ojekastiga enterove Gerarguápe Sara káusare, ha Abrahán oñembo'e Ijárape hesekuéra, ha ojerure asy chupe ha omonguera chupekuéra.
33 Abimélec okyhyje opa mba'e vai ojehúva hese ha hetãyguakuérare, ha oho jey hembireko Abrahán Sara rendápe ha ome'ẽ chupe heta jopói.
34 Ha'e ojapo avei Isaac rehe omosẽrõ guare chupe Gerargui, ha Ñandejára ojapo hese umi mba'e hechapyrãva, upévare opa umi y rape oĩva Gerarpe ipiru, ha umi yvyramáta hi'áva nosẽi.
35 Abimélec, Gerargua, ha peteĩ iñamígo Ahuzat ha Picol, ijehérsito ruvicha, oho peve hendápe ha oñesũ ha oñesũ henondépe yvýpe.
36 Ha ojerure chupe hikui ojerure asy hagua hesekura, ha hae oemboe andejrape hesekura, ha andejra ojerure chupe ha omonguera chupekura.
37 Jacob, pe kuimba'e llanura, ojesalva avei integridad rupive iñermáno Esaú pógui, ha Labán pe sirio isy ryvy pógui, oheka va'ekue chupe jejuka. upéicha avei opa Canaán ruvicha guasukuéra pógui oñembyatyva'ekue hese ha ita'yrakuérape ohundi hag̃ua chupekuéra, ha Ñandejára oipe'a chupekuéra ipógui, ojere hikuái hi'arikuéra ha oinupã chupekuéra, máva piko oipyso ra'e ipo hi'arikuéra hesekuéra mba'eve'ỹre?
38 Katuete Faraón ypykue, nde ru ru, omopu'ã José ra'y Jacob ra'ýpe opavave mburuvichakuéra Egipto pegua ári, ohechávo iñaranduha, iñarandu rupi osalva opa umi oikóvape upe tetãme ñembyahýigui.
39 Upe rire he'i Jacob ha ita'yrakuérape oguejy hag̃ua Egíptope, ikatu hag̃uáicha ojesalva pe ñembyahýigui Egipto ha Gosén territóriope.
40 Ko'ág̃a ha'etéramo iporãva nde resa renondépe, anivéma rehundi Israel ra'ykuérape, péro ndaha'éiramo ne rembipota oiko hag̃ua hikuái Egíptope, emondo chupekuéra ko'águi, oho hag̃ua hikuái Canaán retãme, pe yvy ijypykuéra oiko haguépe.
41 Faraón ohendúvo Jetro he'íva ipochyeterei hendive, ha opu'ã otĩgui pe rréi renondégui, ha oho Madiánpe, ijyvy, ha ogueraha hendive José yvyra.
42 Upémarõ pe rréi he'i Job pe uzítape: "¿Mba'épa ere Job ha mba'épa ere evréope?".
43 Upémarõ Job he'i pe rréipe: "Opa umi oikóva ko tetãme oĩ nde poguýpe, pe rréi tojapo iporãháicha".
44 Upémarõ pe rréi he'i Balaampe: "Mba'épa ere, Balaam, ere ne ñe'ẽ rohendu hag̃ua?".
45 Upémarõ Balaam he'i pe rréipe: "Opa mba'e pe rréi okonseja va'ekuégui umi evréo kóntrape oñeme'ẽta chupekuéra, ha pe rréi ndaikatumo'ãi ipu'aka hesekuéra mba'eveichavérõ".
46 Repensáramo remboguejytaha chupekuéra pe tatarendy hendýva rupive, ndaikatumo'ãi repu'aka hesekuéra, katuete Itupã omosãsógui itúva Abrahánpe Ur, umi caldeo pegua. ha reimo'ãramo rehunditaha chupekuéra kysepuku reheve, katuete itúva Isaac ojepe'a chugui, ha oñemoĩ hendaguépe peteĩ ovecha mácho.
47 Ha tembiapo pohýi ha mbarete reheve reimo'ãramo remboguejy hag̃ua chupekuéra, nerepu'ãmo'ãi jepe kóvape, itúva Jacob oservígui Labánpe opaichagua tembiapo pohýipe, ha oñakãrapu'ã.
48 Ko'ág̃a upévare, O Rréi, ehendu che ñe'ẽ, kóva ha'égui pe konsého oñemoñe'ẽva hesekuéra, upéva rupive repu'ãta hesekuéra, ha ani hag̃ua rejei.
49 Oipota ramo pe rréi tomanda opa ita'yrakuéra heñóitava ko ára guive, toñemombo ýpe, kóva rupive ikatúgui remokã héra, ni peteĩva ijapytepekuéra, ni itúvakuéragui, noñeha'ãigui péicha.
50 Upe rire pe rréi ohendu Balaam he'i va'ekue, ha upe mba'e ombovy'a pe rréi ha umi mburuvichakuérape, ha pe rréi ojapo Balaam he'i haguéicha.
51 Upémarõ pe rréi he'i oñemoherakuã hag̃ua peteĩ léi ha ojejapo hag̃ua peteĩ léi Egipto tuichakue javeve, ha he'i: "Opavave mitã hebréo heñóiva ko'ág̃a guive oñemombo va'erã ýpe".
52 Upémarõ Faraón ohenói hembiguái kuérape ha he'i: "Peho ko'ág̃a peheka Gosén retãme oĩháme Israel ñemoñare, ha pehecha káda ta'ýra hebréogui heñóiva toñemombo pe rríope, péro káda tajýrape peheja oikove.
53 Israel ñemoñare ohendúvo ko mba'e Faraón he'iva'ekue omombo haguã imembykuimba'ekuérape ysyry guasúpe, oĩ umi tavaygua ojeipe'áva hembirekógui ha ambue katu ojepytasóva hesekuéra.
54 Ha upe ára guive, og̃uahẽvo pe imemby ára umi kuña Israelgua opytava'ekue iména ndive, oho hikuái ñúme imemby hag̃ua upépe, ha oguenohẽ hikuái ñúme, ha oheja imembykuérape ñúme ha ohojey hógape.
55 Ha Ñandejára ohura va'ekue ijypykuérape ombohetavetaha chupekuéra, omondo peteĩ hi'ángel oservíva yvágape ojohéi hag̃ua peteĩ teĩ mitãme, ojohéi ha ojaho'i hag̃ua chupe ha omoĩ hag̃ua ipópe mokõi ita hũva peteĩvagui oisu'u kamby ha ambuévagui eíra, ha ha'e ojapo iñakãrague okakuaa hag̃ua ijyva peve, ikatu hag̃uáicha ojejaho'i; okonsola ha ojejagarra hag̃ua hese, oiporiahuvereko rupi hese.
56 Ha Tupã oiporiahuverekóvo chupekuéra ha ombohetavese chupekuéra upe yvy ape ári, ha'e omanda ijyvy orresivi hag̃ua chupekuéra oñeñongatu hag̃ua ipype okakuaapa peve, upe rire pe yvy oipe'a ijuru ha ovóta chupekuéra ha osẽ hikuái pe tavaguasúgui pe ka'avo yvýpeguáicha, ha kapi'ipe ka'aguýpe, ha peteĩ teĩ ohojey hikuái hogayguakuérape ha to itúva rógape, ha opyta hendivekuéra.
57 Ha umi mitã israelíta oĩ va'ekue ko yvy ape ári umi ka'avo ñúmeguáicha, Ñandejára imba'eporã rupi chupekuéra.
58 Ha enterove egipcio ohechávo ko mba'e, káda uno osẽ ikokuépe ijúgo de tóro ha arado reheve, ha oarado hikuái peteĩ oaradoháicha pe yvy oñemitỹ jave.
59 Ha oarado jave hikuái ndaikatúi ojapo mba'eve ivaíva umi israelíta ra'ykuérape, upévare pe puévlo oñembohetave ha oñembotuichave ohóvo.

60 Faraón omanda káda día umi ofisiálpe oho hag̃ua Gosénpe oheka hag̃ua umi mitã israelítape.
61 Ha oheka ha ojuhúvo hikuái peteĩ, oipe'a mbaretépe isy jyvagui, ha omombo ysyry guasúpe, ha katu pe mitã kuñáme oheja hikuái isy ndive; péicha ojapo umi egipcio umi israelítare opa ára pukukue.

MOAKÃHA 68 rehegua

1 Upe jave Tupã espíritu oĩ Amram rajy Miriam ári, Aarón reindy, ha ha'e osẽ oprofetisa pe ógare, he'ívo: "Péina ko'ág̃a onaseta ñandéve peteĩ mitãkuimba'e che ru ha che sygui, ha ha'e osalváta Israélpe Egipto poguýgui".
2 Ha Amram ohendúvo imembykuña ñe'ẽ, oho ha ogueraha jey hembirekópe hógape, omosẽ rire chupe upe jave Faraón omanda jave opa mitã kuimba'e Jacob rogagua toñemombo ýpe.
3 Upémarõ Amram ojagarra hembireko Joquebédpe, tres áño omosẽ rire chupe, ha ha'e ou hendápe ha ha'e hyeguasu.
4 Ha opakuévo siete meses imemby guive imemby peteĩ ta'ýra, ha opa óga henyhẽ tuicha tesape kuarahy ha jasy resapeicha omimbi jave hikuái.
5 Ha pe kuña ohechávo pe mitã iporã ha iporãha ojehecha, omokañy tres mése aja peteĩ koty hyepypeguápe.
6 Upe tiémpope umi egipcio oñemoĩ peteĩ ñe'ẽme ohundi hag̃ua entéro umi evréo oĩvape upépe.
7 Umi kuña egipcio oho Gosénpe oĩháme umi israelíta, ha ogueraha imitãnguéra ijyva ári, imembykuéra ndaikatúiva gueteri oñe'ẽ.
8 Ha umi árape, Israel ñemoñare kuñakuéra imembykuévo, peteĩteĩ kuña omokañy ita'ýra egipcio-kuéra renondégui, ani hag̃ua umi egipcio oikuaa imemby, ha ani hag̃ua ohundi chupekuéra upe tetãgui.
9 Umi kuña egipcio og̃uahẽ Gosénpe ha ita'yrakuéra ndaikatúiva oñe'ẽ oñemoĩ ijyva ári, ha peteĩ kuña egipcio oike jave peteĩ kuña evréa rógape imemby oñepyrũ hasẽ.
10 Ha osapukái jave pe mitã oĩva pe koty hyepypegua ombohovái chupe, umi kuña egipcio oho omombe'u upéva Faraón rógape.
11 Faraón omondo imburuvichakuérape ojagarra haguã umi mitãme ha ojuka haguã chupekuéra. péicha ojapo umi egipcio umi kuña hebrea rehe opa ára pukukue.
12 Upe tiémpope, tres méserupi Jocabed omokañy rire ita'ýrape, ojekuaa pe mba'e Faraón rógape.
13 Ha pe kuña pya'e oipe'a ita'ýrape ou mboyve umi ofisiál, ha ojagarra chupe peteĩ árka de ka'a, ha ojohéi pype pe mitãme, ha omoĩ umi poyvipe pe rrío rembe'ýpe.
14 Ha iñermána Míriam oñembo'y mombyry oikuaa hag̃ua mba'épa ojejapóta hese ha mba'épa oikóta umi mba'e he'ívagui.
15 Upe jave Ñandejára omondo peteĩ arahaku vaiete Egipto retãme, ohapypaitéva yvypóra ro'o kuarahyicha ijerére, ha tuicha ombohasa asy umi egipcio-pe.
16 Ha enterove umi egipcio oguejy ojebaña hag̃ua pe rríope, okaipaite rupi ho'o.
17 Faraón rajy Batía oho avei ojebaña pe rríope, hakueterei rupi, ha kuñataĩkuéra oguata pe rrío rembe'ýpe, ha entéro kuña Egiptogua avei.
18 Batía omaña pe rrío gotyo, ha ohecha pe árka oĩva pe y ári, ha omondo hembiguáipe ogueru hag̃ua.
19 Oipe'a ha ohecha pe mitã, ha ohecha pe mitã hasẽ ha oiporiahuvereko chupe, ha he'i: "Kóva hína peteĩ mitã evréo apytégui".
20 Ha enterove kuña Egiptogua oguatáva pe rrío rembe'ýre, omokambúse chupe, péro ha'e nokambúi, pórke ko mba'e ou Ñandejáragui, ikatu hag̃uáicha omoĩ jey isy ryépe.
21 Upe tiémpope iñermána Míriam oĩ umi kuña egipcio apytépe pe rrío rembe'ýpe, ha ohechávo ko mba'e ha he'i Faraón rajype: "¿Aháta piko agueru peteĩ kuña evréa imembykuñáme, ikatu hag̃uáicha omokambu ndéve pe mitã?".
22 Faraón rajy he'i chupe: —Tereho, ha pe kuñataĩ oho ohenói pe mitã sýpe.
23 Faraón rajy he'i Joquebédpe: —Egueraha ko mitã ha eme'u chéve, ha che apagáta ndéve ne repykue, mokõi pláta pehẽngue ára ha ára. ha pe kuña ogueraha pe mitã ha omokambu.
24 Ohasávo dos áño, pe mitã okakuaapámarõ, ogueraha chupe Faraón rajy rendápe, ha ha'e ita'ýraicha, ha ombohéra chupe Moisés, ha'e he'ígui: "Aguenohẽ haguére chupe pe ýgui".
25 Upéi itúva Amram ombohéra chupe Chabar, ha'e he'i haguére: "Ojehe'a va'ekue hembireko ha'e omboyke va'ekuéndi".
26 Isy Jocabed ombohéra Jekutiel: "Aha'arõgui chupe pe Ipu'akapávape, ha Ñandejára ome'ẽ jey chupe che rendápe".
27 Ha iñermána Míriam ombohéra chupe Jered, pórke ha'e oguejy hapykuéri pe rríope oikuaa hag̃ua mba'épa oikóta.
28 Iñermáno Aarón ombohéra chupe Abi Zanuc, ha he'i: "Che ru oheja che sýpe ha oho jey hendápe".
29 Amram túva Quehat ombohéra Abigdor, ha'e rupi Tupã omyatyrõgui Jacob róga ro'y, ndaikatuvéima omombo imembykuimba'e ýpe.
30 Pe enferméra ohenói chupe Abi Socó, ha he'i chupe: "Itavernákulope okañy tres mése pukukue, Cam ñemoñare kuéra káusare".
31 Ha enterove Israel ombohéra Semaías, Netanel ra'y, he'ígui hikuái: "Ha'e tiémpope Ñandejára ohendu ha'ekuéra osapukái ha osalva chupekuéra umi oporombohasa asývagui".
32 Moisés oĩ Faraón rógape, ha'e Batía, Faraón rajy, ita'ýraicha, ha Moisés okakuaa mburuvicha guasu ra'ykuéra apytépe.

MOAKÃHA 69 rehegua

1 Edom rréi omano umi árape, dieciocho áño oisãmbyhy haguépe, ha oñeñotỹ chupe itupao omopu'ãva'ekuépe ijupe g̃uarã, mburuvicha guasu róga ramo Edom retãme.
2 Esaú ñemoñare omondo hikuái Pétorpe, opytáva ysyry rembe'ýpe, ha upégui oguenohẽ peteĩ mitãrusu hesa porã ha iporãva, hérava Saúl, ha omoĩ chupe rréi ramo Samlá rendaguépe.
3 Saúl oisãmbyhy opa Esaú ñemoñare Edom retãme cuarenta áño pukukue.
4 Faraón rréi Egiptogua ohechávo nosẽporãiha pe konsého Balaam he'i va'ekue Israel ra'ykuérape g̃uarã, péro ha'ekuéra hi'anga gueteri, heta ha oñembohetave Egípto tuichakue javeve.

5 Upe tiémpope Faraón he'i toñemombe'u hag̃ua Egípto tuichakuére umi israelítape: "Avave nomomichĩmo'ãi mba'eve káda día omba'apo va'ekuégui".
6 Ha pe kuimba'e ojejuhútava ofaltaha hembiapo ára ha ára, taha'e mortero térã ladrillo-pe, upéi oñemoĩva'erã ita'ýra imitãvéva hendaguépe.
7 Ha Egipto rembiapo imbarete Israel ñemoñarekuéra ári upe árape, ha péina ápe peteĩ ladrillo ofaltáramo oimeraẽ kuimba'e rembiapo ára ha ára, egipcio-kuéra oipe'a mbaretépe imembykuimba'e imitãvévape isýgui, ha omoĩ chupe pe ógape pe ladrillo rendaguépe itúva ohejava'ekue ofalta.
8 Ha umi kuimba'e Egiptogua ojapo upéicha opa ára ha ára, opa ára pukukue.
9 Upe tiémpope katu Leví ñemoñare nomba'apói iñermanokuéra israelíta ndive, iñepyrũmby guive, pórke Leví ñemoñare oikuaáma mba'eichaitépa iñarandu umi egipcio ha'ekuéra oipuru ypy va'ekue umi isrraelíta ndive.

MOAKÃHA 70 rehegua

1 Mbohapyha áño Moisés onase guive, Faraón oguapy hína kuri peteĩ karu guasúpe, oguapy jave rréina Alparanith ijakatúape ha Batía ijasu gotyo, ha mitãkaria'y Moisés oñeno ijyva ári, ha Balaam Beor ra'y mokõi ita'ýra ndive, ha opavave mburuvicha guasu rréinogua oguapy mesa ári rréi renondépe.
2 Ha pe mitãkaria'y oipyso ipo pe rréi akã ári, ha oipe'a pe koróna pe rréi akãgui ha omoĩ iñakã ári.
3 Ha pe rréi ha mburuvichakuéra ohechávo pe tembiapo pe mitãkaria'y ojapova'ekue, pe rréi ha mburuvichakuéra okyhyjeterei, ha peteĩ kuimba'e hapichápe ohechauka oñemondýiha.
4 Upémarõ pe rréi he'i umi prínsipe oĩvape henondépe mesápe: "¿Mba'épa peje ha mba'épa peje, peẽ prínsipekuéra, ko mba'ére, ha mba'épa ojehusgáta pe mitãkaria'y ko mba'ére?".
5 Upérõ Balaam, Beor ra'y, pe paje apoha, ombohovái mburuvicha guasu ha mburuvicha kuéra renondépe, ha he'i: "Che ruvicha ha mburuvicha guasu, nemandu'áke ko'ãgã pe sueño rehe, heta ára rire, ha ne rembiguái omyesakãva ndéve.
6 Ko'ãg̃a ko'ãg̃a kóva ha'e peteĩ mitã hebreo ra'ykuéragui, ipype oĩ Tupã espíritu, ha ani che ruvicha rréi oimo'ã ko mitãrusu ojapo hague ko mba'e oikuaa'ỹre.
7 Ha'e ningo peteĩ mitãkaria'y hebreo, ha iñarandu ha arandu oĩ hendive, jepe ha'e imitã gueteri, ha iñarandu rupive ojapo upéva ha oiporavo ijehe Egipto rréino.
8 Pórke péicha enterove evréo ombotavy umi rréi ha umi mburuvicha guasúpe, ojapo opa ko'ã mba'e iñaranduhápe, ikatu hag̃uáicha oryrýi umi rréi ko yvy ape ári ha ikuimba'ekuéra.
9 Añetehápe reikuaa itúva Abrahán ojapohague péicha, ombotavyva'ekue Nimrod rréi de Babel, ha Abimelec rréi de Gerar ehérsitope, ha ha'e oguereko hague ijehe Het ra'ykuéra retã ha opa Canaán rréino.
10 Oguejy Egíptope ha he'i hembireko Sara rehe: "Ha'e hína che ermána, ombotavy hag̃ua Egípto ha rréipe".
11 Ita'ýra Isaac ojapo avei upéicha oho jave Gerárpe ha oiko upépe, ha imbarete ipu'aka Abimelec rréi de filisteo ehérsito ári.
12 Ha'e opensa avei opyrũtaha umi filistéo rréinope, he'ívo hembireko Rebeca ha'eha iñermána.
13 Jacob otraisiona avei iñermánope, ha oipe'a chugui iderécho ypykue ha ovendesi chupe.
14 Upémarõ ha'e oho Padán-Arampe isy ryke'y Labán rógape, ha iñarandu rupi ohupyty chugui itajýra, hymbakuéra ha opa mba'e imba'éva, ha okañy ha oho jey Canaán retãme itúva rendápe.
15 Ita'yrakuéra ovende iñermáno José, oho va'ekue Egíptope ha oiko chugui tembiguái, ha oñemoĩ chupe kárselpe 12 áño aja.
16 Pe Faraón yma guare oisu'u peve iképe, ha oipe'a peve chupe pe kárselgui, ha omomba'eguasu chupe entéro umi prínsipe Egiptopegua ári, ointerpreta haguére chupe iképe.
17 Ha Tupã ojapo jave ñembyahýi upe tetã tuichakue javeve, ohenói ha ogueru itúva ha opavave ijoyke'ykuérape, ha itúva rogayguakuérape, ha omantene chupekuéra mba'e repy ha recompensa'ỹre, ha ojogua umi egipcio-pe tembiguái ramo.
18 Ko'ãg̃a upévare che ruvicha guasu péina ápe ko mitã opu'ã hendaguépe Egipto-pe, ojapo hag̃ua hembiapokuéraicha ha omboyke hag̃ua opa rréi, prínsipe ha hués ndive.
19 Ogustáramo pe rréi, ko'ãg̃a ñañohẽ huguy yvýpe, ani hag̃ua ha'e okakuaa ha oipe'a nde pógui pe goviérno, ha pe Egipto ñeha'arõ oñehundi ha'e ogoverna rire.
20 Upémarõ Balaam he'i pe rréipe: "Jahenoikamína enterove hués Egiptogua ha umi iñarandúvape, ha jaikuaami ko mitãkaria'ýpe oútapa pe ere haguéicha, ha upéi jajukáta chupe".
21 Faraón omondo ha ohenói opavave kuimba'e iñarandúva Egíptope ha ha'ekuéra ou pe rréi renondépe, ha ou ijapytepekuéra peteĩ Ñandejára ánhel, ha ha'e ojogua peteĩ kuimba'e iñarandúva Egiptope.
22 Upémarõ pe rréi he'i umi iñarandúvape: "Añetehápe pehendu mba'épa ojapo ko mitãkaria'y evréo oĩva ógape, ha péicha Balaam ohusga ko mba'ére".
23 Ko'ãg̃a pehusga peẽ avei ha pehecha mba'épa odevéva pe mitãkaria'ýpe pe mba'e ojapo va'ekuére.
24 Ha pe ánhel, ha'etévaicha Faraón iñarandúva, ombohovái kóicha, enterove umi kuimba'e iñarandúva Egiptogua renondépe, ha pe rréi ha mburuvichakuéra renondépe.
25 Ogustáramo pe rréi tomondo kuimba'ekuérape oguerúva henondépe peteĩ ita ónix ha peteĩ tatakua, ha omoĩta pe mitã renondépe, ha pe mitã oipysoramo ipo ha ojagarráramo pe ita ónix, upéicharõ jaikuaáta iñarandu reheve pe mitãrusu ojapopaite hague opa mba'e ojapova'ekue, ha jajuka va'erã chupe.
26 Ha katu oipysóramo ipo pe karvón ári, upéicharõ jaikuaáta ndaha'eiha jekuaápe ojapo hague ko mba'e, ha oikovéta.
27 Ha pe mba'e ha'ete iporãva pe rréi ha umi prínsipe resa renondépe, upévare pe rréi ojapo Ñandejára ángel he'iháicha.
28 Upéi pe rréi omanda ojegueru hag̃ua pe ita ónix ha pe karvón ha oñemoĩ Moisés renondépe.
29 Ha omoĩ hikuái pe mitãkaria'ýpe henondépe, ha pe mitãkaria'y oñeha'ã oipyso ipo pe ónix ita peve, ha katu Ñandejára ánhel ojagarra ipo ha omoĩ pe karvón ári, ha pe karvón oñembogue ipópe, ha ha'e ohupi ha omoĩ ijurúpe,

ha ohapy ijuru pehẽngue ha iñe'ẽ pehẽngue, ha ipohýi ijurúpe ha ñe'ẽ.
30 Ha pe rréi ha mburuvichakuéra ohechávo upéva, oikuaa hikuái Moisés ndojapói hague iñarandu oipe'ávo pe koróna pe rréi akãgui.
31 Upémarõ pe rréi ha umi prínsipe ndojukái pe mitãme, upévare Moisés opyta Faraón rógape okakuaa ohóvo ha Jehová oĩ hendive.
32 Ha pe mitãkaria'y oĩ aja rréi rógape, ijao morotĩ ha okakuaa rréi ra'ykuéra apytépe.
33 Moisés okakuaapa rire pe rréi rógape, Faraón rajy Batía oimo'ã chupe peteĩ ta'ýraicha, ha enterove Faraón rogaygua omomba'eguasu chupe, ha enterove kuimba'e Egiptogua okyhyje chugui.
34 Ha ára ha ára oho ha og̃uahẽ Gosen retãme, oĩháme ijoyke'ykuéra Israel ra'ykuéra, ha Moisés ohecha chupekuéra ára ha ára ipytuhẽ pohýi ha omba'apo pohýi.
35 Upémarõ Moisés oporandu chupekuéra: —Mba'ére piko ára ha ára ojejapo peẽme ko tembiapo?
36 Ha'e kuéra omombe'u chupe opa mba'e ojehúva hesekuéra, ha opa mba'e Faraón omoĩva'ekue hesekuéra onase mboyve.
37 Upéi omombe'u chupe hikuái opa mba'e Balaam, Beor ra'y okonseja va'ekue hesekuéra, ha mba'épa ha'e okonseja va'ekue avei ojuka hag̃ua chupe oipe'a rire iñakãgui pe rréi koróna.
38 Moisés ohendúvo ko'ã mba'e ipochy Balaam rehe, ha ojukase chupe, ha ára ha ára oñemoĩ hese.
39 Ha Balaam okyhyje Moisésgui, ha ha'e mokõi ita'ýra ndive opu'ã ha osẽ Egíptogui, ha okañy hikuái ha ome'ẽ hi'ánga ha ombohasa Cús retãme Kikianuspe, pe rréi de Cus.
40 Moisés oĩ aja pe rréi rógape osẽ ha oike jave, Ñandejára oguerohory chupe Faraón, hembiguái kuéra renondépe, ha enterove Egiptogua resa renondépe, ha ohayhueterei hikuái Moisésspe.
41 Ha og̃uahẽ pe ára Moisés oho hague Gosénpe ohecha iñermanokuérape, ohecha Israel ra'ykuérape imba'e pohýi ha omba'apo pohýi jave, ha Moisés oñembyasy hesekuéra.
42 Moisés ohojey Egiptope ha og̃uahẽ Faraón rógape, ha oho rréi renondépe, ha Moisés oñesũ rréi renondépe.
43 Ha Moisés he'i Faraónpe: —Ajerure ndéve che ruvicha, aju aheka hag̃ua ndehegui peteĩ mba'e michĩmi, ani rembojere che rova nandi; Faraón he'i chupe: Eñe'ẽ.
44 Moisés he'i Faraónpe: —Tome'ẽ ne rembiguái kuérape umi Israelgua oĩva Gosénpe, peteĩ ára opytu'u haguã upépe hembiapokuégui.
45 Upémarõ pe rréi ombohovái Moisésspe ha he'i: "Péina amopu'ã nde rova ko mba'épe ame'ẽ hag̃ua ne mba'e rejeruréva".
46 Faraón omanda oñemoherakuã haguã Egipto ha Gosén tuichakue javeve.
47 Peẽme, enterove Israel ñemoñare, péicha he'i pe rréi, seis día aja pejapo va'erã pene rembiapo ha pemba'apo, péro pe siete díape pepytu'u va'erã, ha ani pejapo raẽ mba'eveichagua tembiapo, péicha pejapo va'erã opa ára, omanda haguéicha pe rréi ha Moisés, Batía ra'y.
48 Moisés ovy'a ko mba'e pe rréi ome'ẽvare chupe, ha enterove Israelgua ojapo Moisés he'i haguéicha chupekuéra.
49 Pórke ko mba'e ou Ñandejáragui Israel ra'ykuérape, Ñandejára oñepyrũgui imandu'a umi israelítare osalva hag̃ua chupekuéra ituvakuéra rehehápe.
50 Ñandejára oĩ Moisés ndive ha herakuã guasu Egipto tuichakue javeve.
51 Ha Moisés tuicha mba'e opa egipcio ha opa Israel ñemoñare renondépe, ohekávo iporãva ipuévlo Israel-pe guarã ha he'i ñe'ẽ py'aguapýpe hesekuéra rréipe.

MOAKÃHA 71 rehegua

1 Ha Moisés orekórõ guare dieciocho áño, ohechase itúva ha isýpe ha oho hendápekuéra Gosénpe, ha Moisés og̃uahẽvo Gosénpe, og̃uahẽ pe lugár Israel ñemoñare omba'apohápe, ha ohecha mba'e pohýi orekóva, ha ohecha peteĩ egipcio oinupãha peteĩ ijoyke'y hebreo-pe.
2 Pe kuimba'e oñembyepoti va'ekue ohechávo Moisésspe oñani hendápe ojerure hag̃ua chupe pytyvõ, pórke pe kuimba'e Moisésspe oñemomba'eguasueterei Faraón rógape, ha he'i chupe: "Che ruvicha chepytyvõ, ko egipcio ou che rógape pyharekue, chejokua ha ou che rembireko rendápe che renondépe, ha ko'ág̃a oheka oipe'a che rekove".
3 Moisés ohendúvo ko mba'e vai, ipochy pe egipcio rehe, ha ojere ápe ha ambue gotyo, ha ohechávo ndaiporiha avave upépe, oinupã pe egipcio-pe ha omokañy chupe yvyku'ípe, ha oipe'a pe evréope pe oinupãvagui chupe.
4 Pe evréo oho hógape, ha Moisés oho jey hógape, ha oho jey rréi rógape.
5 Ha pe kuimba'e ohojeývo hógape, oimo'ã omboyketaha hembirekópe, naiporãigui Jacob rógape, oimeraẽ kuimba'e ou hembireko rendápe oñemongy'a rire.
6 Pe kuñakarai oho omombe'u iñermanokuérape, ha pe kuña ermanokuéra ojukase chupe, ha ha'e okañy hógape ha okañy.
7 Pe segundo díape Moisés oho ijoyke'ykuéra rendápe, ha ohecha mokõi kuimba'e ojodiskutiha, ha he'i pe iñañávape: "¿Mba'ére piko reinupã nde rapicháp?".
8 Upémarõ ha'e he'i chupe: "¿Máva piko nemoĩ mburuvicha ha oporohusga hag̃ua?". ¿reimo'ã piko chejuka haguã rejuka haguéicha Egiptoguápe? Moisés okyhyje ha he'i: —Añeteháp piko ojekuaa pe mba'e?
9 Faraón ohendu ko mba'e, ha omanda ojejuka hag̃ua Moisésspe, upévare Ñandejára omondo hi'ánhelpe, ha ha'e ojehechauka Faraónpe peteĩ guárdia ruvicha joguaha.
10 Ñandejára ánhel oipe'a pe kyse puku pe guárdia ruvicha pógui, ha oipe'a hendive iñakã, pórke pe guárdia ruvicha joguaha Moisésspe.
11 Ñandejára ánhel ojagarra Moisés po akatúagui ha oguenohẽ chupe Egiptogui ha omoĩ chupe Egipto rembe'y okaháre, cuarenta díape.
12 Iñermáno Aarón añoite opyta Egipto retãme, ha oprofetisa Israel guápe.
13 Péicha he'i Ñandejára pende ypykuéra Jára: "Pemombo peteĩ teĩ umi mba'e oporombojeguarúva hesa renondépe, ha ani peñemongy'a umi ta'anga Egipto guápe".
14 Upe tiémpope umi israelíta opu'ã ha nohendúi Aarónpe.
15 Ha andejra oimo'ã ohunditaha chupekuéra, ndaha'éiramo Ñandejára imandu'a pe konvénio ojapova'ekuére Abrahán, Isaac ha Jacob ndive.

16 Upe tiémpope Faraón osegi ipohýi Israel ra'ykuérape, ha oitypa ha ombohasa asy chupekuéra Ñandejára omondo peve iñe'ẽ ha ohechakuaa chupekuéra.

MOAKÃHA 72 rehegua

1 Ha umi árape oiko peteĩ ñorairõ guasu Cus ñemoñare ha kuarahy resẽgua ha Aram ñemoñare apytépe, ha opu'ã hikuái Cus rréi rehe oĩva ipópe.
2 Upémarõ Kikianus mburuvicha guasu Cusgua osẽ opa Cus ra'ykuéra ndive, peteĩ tavayguakuéra hetaiterei yvyku'íicha, ha oho oñorairõ Aram ha kuarahyresẽgua ra'ykuéra ndive, omoĩ hag̃ua chupekuéra ipoguýpe.
3 Ha Kikianus osẽvo, oheja Balaam pe paje apoha, mokõi ita'ýra ndive, oñangareko hag̃ua pe siudare, ha umi hénte ijyvatevévape upe tetãme.
4 Upémarõ Kikianus oho Aram ha kuarahy resẽgua ra'ykuérape, ha oñorairõ hendivekuéra ha oinupã chupekuéra, ha opavave ho'a herido Kikianus ha itavayguakuéra renondépe.
5 Ha heta ijapytepekuéra ogueraha prisionéroramo ha omoĩ chupekuéra ipoguýpe ñepyrũrãicha, ha oñemoĩ ijyvy ári oipe'a hag̃ua chuguikuéra impuesto jepiveguáicha.
6 Ha Balaam, Beor ra'y, Cus ruvicha guasu ohejávo chupe oñangareko hagua pe távare ha umi mboriahu tavaguasúpe, opu'ã ha oñemoñe'ẽ umi tetãygua ndive opu'ã haguã rréi Kikianus rehe, ani haguã oheja oike pe távape ou vove hógape.
7 Ha umi tavayguakuéra upe tetãygua ohendu chupe, ha ohura chupe ha omoĩ chupe rréi ramo, ha mokõi ita'ýrape umi ehérsito ruvicharã.
8 Upémarõ opu'ã hikuái ha omopu'ã pe siuda murálla umi mokõi eskínape, ha omopu'ã hikuái peteĩ óga imbaretetereíva.
9 Ha pe tercer eskínape ojo'o hikuái yvykua ipapapy'ỹva, pe siuda ha pe ysyry mbytépe, ojeréva Cus retã tuichakue javeve, ha oitypa hikuái pe ysyry y.
10 Pe cuarto eskínape ombyaty hikuái hetaiterei mbói, umi encanto ha encanto rupive, ha omombarete pe siuda ha oiko upépe, ha avave ndosẽi ni ndoikéi henondépe.
11 Ha Kikianus oñorairõ Aram ha kuarahy resẽgua ra'ykuéra ndive ha ha'e omoĩ chupekuéra ipoguýpe yma guaréicha, ha ome'ẽ chupe hikuái itributo jepiveguáicha, ha ha'e oho ha ohojey hetãme.
12 Ha Kikianus, Cus ruvicha guasu oñembojávo itavaguasúpe ha opa hendive ñorairõhára ruvichakuéra, ohupi hikuái hesa ha ohecha pe táva korapy oñemopu'ã ha tuicha yvate, upévare umi kuimba'e oñemondýi ko mba'ére.
13 Ha'ekuéra he'i ojupe: "Ohechágui roñembotapykueha, ñorairõme, ha okyhyjeterei orehegui, upévare ojapo hikuái ko mba'e ha omopu'ã pe siuda murálla ha omombarete chupekuéra ani hag̃ua ou umi rréi Canaánpe oñorairõ hag̃ua hendivekuéra.
14 Upémarõ pe rréi ha umi ehérsito oñemboja pe siuda rokẽme ha omaña yvate ha ohecha, oñembotypaite pe siuda rokẽ, ha osapukái umi centinelape ha he'i: "Peipe'a oréve roike hag̃ua pe siudápe".
15 Péro umi centinela ndoipe'ái chupekuéra Balaam pe paje apoha, rréi, omanda rupi chupekuéra, ndohejái chupekuéra oike siudápe.
16 Upémarõ omopu'ã hikuái peteĩ ñorairõ hendivekuéra táva rokẽ rovái, ha ho'a upe árape cien treinta kuimba'e ehérsitogui Kikianus-pe.
17 Ha ambue árape osegi hikuái oñorairõ ha oñorairõ hikuái ysyry rembe'ýpe; oñeha'ã ohasa ha katu ndaikatúi, upévare oĩ ijapytepekuéra ohypýiva umi yvykuápe ha omanóva.
18 Upémarõ pe rréi omanda chupekuéra oikytĩ hag̃ua yvyramáta ojapo hag̃ua umi balsa, ikatu hag̃uáicha ohasa hikuái hendápekuéra, ha ojapo hikuái upéicha.
19 Ha og̃uahẽvo hikuái umi zanja rendaguépe, pe y ojere molinokuéra rupi, ha 200 kuimba'e oĩva diez balsa ári oñembohypa.
20 Ha mbohapyha árape ou hikuái oñorairõ pe mbói oĩháme, ha katu ndaikatúi oñemboja upépe, umi mbói ojukágui chuguikuéra cien setenta kuimba'e, ha ndoñorairõvéima hikuái Cús ndive, ha omongora hikuái Cúspe nueve áño pukukue, avave ndosẽi ni oike.
21 Upe tiémpope pe ñorairõ ha pe mongodo oñorairõ jave Cús kóntrape, Moisés okañy Egíptogui Faraón poguýgui ha ojukase chupe ojuka haguére pe egipciope.
22 Moisés oguereko 18 áño okañýrõ guare Egíptogui Faraón renondépe, ha okañy ha okañy Kikianus kampaméntope, upérõ omongora va'ekue Cúspe.
23 Moisés opyta nueve áño rréi de Cus Kikianus kampaméntope, ha Moisés osẽ ha oike hendivekuéra.
24 Ha pe rréi ha mburuvichakuéra ha opa kuimba'e oñorairõva ohayhu Moisésspe, ha'e tuicha ha iderecho, ijyvate peteĩ león noble-icha, hova kuarahyicha, ha imbarete peteĩ leónicha, ha ha'e ningo consejero pe rréipe.
25 Ha opakuévo nueve ary, Kikianus-pe ojejagarra peteĩ mba'asy oporojukáva, ha imba'asy ipu'aka hese, ha omano ára sietehápe.
26 Upémarõ isiervokuéra oembalsamo ha ogueraha chupe ha oñotỹ chupe pe siuda rokẽ rovái, nórte gotyo Egiptogui.
27 Ha omopu'ã hikuái hi'ári peteĩ óga imbaretéva ha ijyvatetereíva, ha iguype omoĩ hikuái ita guasu.
28 Ha pe rréi escribakuéra ohai umi ita ári opa ipu'aka irrei Kikianus, ha opa ñorairõ ha'e oñorairõva'ekue, péina ápe ojehai upépe ko árape.
29 Ko'ág̃a omano rire Kikianus rréi de Cus, tuicha ombopy'arory ikuimba'e ha isoldádokuérape pe ñorairõ rupi.
30 Upémarõ ha'ekuéra he'i ojupe: "Emombe'u oréve mba'épa rojapova'erã ko'ág̃a, pórke roiko pe desiértope 9 áño mombyry ore rógagui".
31 Ja'éramo ñañorairõtaha pe siuda ndive heta ñande apytépe ho'áta herido térã omanóta, ha japytáramo ko'ápe pe sitio-pe ñamanóta avei.
32 Ko'ág̃a niko enterove rréi Aramgua ha umi ra'y kuarahyresẽgua ohendúta ñande rréi omanóma hague, ha sapy'aitépe ñandeatakata peteĩ manera enemigo-pe, ha oñorairõta ñanendive ha ndohejáta ni peteĩ hembýva ñande apytégui.
33 Ko'ág̃a jaha ñamoĩ peteĩ rréi oréve, ha japytákena pe siudápe oñeme'ẽ meve ñandéve pe siuda.
34 Ha oiporavose hikuái upe árape peteĩ kuimba'e rréirã Kikianus ehérsito apytégui, ha ndojuhúi mba'eve oiporavóva hikuái Moisésicha oisãmbyhy hag̃ua hi'arikuéra.

35 Ha pya'e ha oipe'a peteĩ teĩ ijao ha omombo yvýpe, ha ojapo hikuái peteĩ montón tuicháva ha omoĩ hi'ári Moisésрe.
36 Upéi opu'ã hikuái ombopu trompéta ha osapukái henondépe ha he'i: "Toikove pe rréi, toikove pe rréi!".
37 Ha opavave tavaygua ha karai guasu ohura chupe ome'ẽtaha chupe hembirekorã rréina Adonias, cusita, Kikiano rembireko, ha omoĩ hikuái Moisés ruvicha guasu ramo upe árape.
38 Upe árape enterove Cusgua he'i: "Opavave ome'ẽ va'erã peteĩ mba'e Moisésрe imba'évagui".
39 Ha oipyso hikuái peteĩ sábana pe montón ári, ha káda uno omombo ipype peteĩ mba'e orekóvagui, peteĩva peteĩ apyka óro ha ambue monéda.
40 Avei Cus ra'ykuéra omombo Moisésрe pe montón ári, ita ónix, bdelio, pérla ha mármol, avei pláta ha óro hetaiterei.
41 Moisés ojagarrapaite umi pláta ha óro, umi mba'yru, ha umi ita bdellio ha ónix ome'ẽva'ekue chupe entéro Cus ñemoñare, ha omoĩ imba'erepy apytépe.
42 Upe árape Moisés oisãmbyhy Cus ñemoñare, Cus ruvicha guasu Kikianus rendaguépe.

MOAKÃHA 73 rehegua

1 Pe 55 áño ogoverna haguépe Faraón rréi de Egipto, upéva hína pe áño cien cincuenta y siete umi israelíta oguejy haguépe Egíptope, Moisés ogoverna Cúspe.
2 Moisés oguereko veintisiete áño oñepyrũrõ guare ogoverna Cúspe, ha cuarenta áño ogoverna.
3 Ha Ñandejára ome'ẽ Moisésрe mborayhu ha imba'eporã opa Cus ra'ykuéra renondépe, ha Cus ra'ykuéra ohayhueterei chupe, upévare Ñandejára ha yvyporakuéra oguerohoryeterei Moisésрe.
4 Ha 7 día oisãmbyhy haguépe, opavave Cus ñemoñare oñembyaty ha ou Moisés renondépe ha oñesũ chupe yvýpe.
5 Ha enterove umi mitã oñe'ẽ oñondive pe rréi renondépe ha he'i: "Eme'ẽ oréve konsého rohecha hag̃ua mba'épa ojejapóta ko siudáre".
6 Ojapóma nueve áño romongora hague pe siuda jerére, ha ndorohechái ore ra'ykuéra ha ore rembirekokuérape.
7 Upémarõ pe rréi he'i chupekuéra: "Pehendúramo che ñe'ẽ opa mba'e ha'étava peẽme, upéicharõ Jehová ome'ẽta ore pópe pe siuda ha ore poguýpe".
8 Ñañorairõramo hendivekuéra pe ñorairõ yma guaréicha jaguerekova'ekue hendivekuéra Kikianus omano mboyve, heta ñande apytépe ja'áta herido yma guaréicha.
9 Ko'ág̃a upévare péina ápe konsého peẽme g̃uarã ko mba'épe; pehendúramo che ñe'ẽ, upéicharõ pe táva oñeme'ẽta ore pópe.
10 Upémarõ enterove ehérsito he'i pe rréipe: "Opa mba'e ore ruvicha omanda va'erã rojapóta".
11 Moisés he'i chupekuéra: —Pehasa ha pemombe'u peteĩ ñe'ẽ pe kampaménto tuichakue javeve opa tetãyguápe.
12 Péicha he'i pe rréi: "Tereho ka'aguýpe ha egueru nendive umi cigüeña ra'y, káda uno peteĩ mitã ipópe".
13 Oimeraẽ omboykéva pe rréi ñe'ẽ, ndoguerúiva imemby, omanóta, ha pe rréi ojagarráta opa mba'e imba'éva.
14 Ha regueru vove umíva oĩta nde poguýpe, remongakuaa va'erã chupekuéra okakuaa peve, ha rembo'éta chupekuéra oveve hag̃ua, ha'eháicha umi guyra ra'y.
15 Upémarõ enterove Cus ñemoñare ohendu Moisés he'i va'ekue, ha opu'ã hikuái omombe'u pe kampaménto tuichakuére.
16 Peẽme g̃uarã, opavave Cus ra'ykuéra, pe rréi orden ha'e, peho oñondivepa ka'aguýpe, ha pejagarra upépe umi cigüeña ra'y peteĩteĩ imemby ipópe, ha pegueru hógape.
17 Ha oimeraẽ ovioláva pe rréi órden omanóta, ha pe rréi ojagarráta opa mba'e imba'éva.
18 Ha opavave tavayguakuéra ojapo upéicha, ha osẽ hikuái ka'aguýpe ha ojupi hikuái abeto yvyramátare ha ojagarra, peteĩ teĩ peteĩ mitã'i ipópe, opa umi cigüeña ra'y, ha ogueru chupekuéra desiértope ha omongakuaa chupekuéra pe rréi omanda rupi, ha ombo'e chupekuéra otyryry hag̃ua, ojoguáva umi halcón ra'ýpe.
19 Ha oñemongakuaa rire umi cigüeña ra'y, pe rréi omanda chupekuéra iñembyahýi hag̃ua tres día aja, ha enterove tavayguakuéra ojapo upéicha.
20 Ha mbohapyha árape, pe rréi he'i chupekuéra, peñemombarete ha oiko chuguikuéra kuimba'e ipy'aguasúva, ha pemonde peteĩ teĩ hi'ári hi'armada ha iñapytu'ũ ikyse puku, ha pejupi peteĩ teĩ ikavaju ári ha pejagarra peteĩ teĩ ipópe icigüeña ra'y.
21 Ha ñapu'ãta ha ñañorairõta pe tavaguasu ndive pe lugár oĩháme umi mbói; ha opa tavayguakuéra ojapo pe rréi omanda haguéicha.
22 Upémarõ káda uno ojagarra imemby ipópe, ha oho hikuái, ha og̃uahẽvo mbói rendaguépe, pe rréi he'i chupekuéra: "Pemondo peteĩ teĩ icigüeña mbói ári".
23 Ha omondo hikuái peteĩ teĩ icigüeña ra'y pe rréi omandaháicha, ha umi cigüeña ra'y oñani umi mbói ári ha ho'upaite chupekuéra ha ohundi chupekuéra upe lugárgui.
24 Ha pe rréi ha tavayguakuéra ohechávo opa umi mbói oñehundiha upe tendápe, opa tavayguakuéra omoĩ peteĩ sapukái tuicháva.
25 Ha oñemboja hikuái ha oñorairõ pe siuda ndive ha ojagarra ha ipoguýpe, ha oike hikuái pe siudápe.
26 Upe árape omano mil cien kuimba'e tavayguakuéra upe távape, opavave oikóva upe távape, ha katu umi tavayguakuéra omongoráva ni peteĩ nomanói.
27 Upémarõ enterove Cus ra'ykuéra oho káda uno hógape, hembireko ha ita'yrakuéra rendápe ha entéro imba'ekuéra rendápe.
28 Pe paje apoha Balaam ohechávo ojejagarraha pe siuda, oipe'a pe okẽ ha mokõi ita'ýra ha ocho iñermáno ndive okañy ha oho jey Egíptope rréi Faraón de Egipto rendápe.
29 Ha'ekuéra hína umi paje apoha ha paje apoha oñeñe'ẽha pe lívro de la Léipe, oñembo'y Moisés kóntrape, Jehová ou jave Egíptope umi mba'e vai.
30 Upémarõ Moisés ojagarra pe siuda iñarandu rupi, ha umi Cus ra'y omoĩ chupe pe trónope Kikianus rréi de Cus rendaguépe.
31 Omoĩ hikuái iñakã ári pe koróna rréi, ha ome'ẽ chupe hembirekorã Adonias, pe rréina cusita, Kikianus rembireko.
32 Moisés okyhyje Tupã Tupã Ituvakuéra Járagui, ha ndoúi hendápe, ha ndojerevéi hese.
33 Moisés imandu'a mba'éichapa Abrahán ohura hembiguái Eliezer-pe ha he'i chupe: "Ani regueraha peteĩ kuña Canaán rajykuéra apytégui che ra'y Isaac rehehápe".
34 Avei Isaac ojapo va'ekue Jacob okañýrõ guare iñermánogui, he'írõ guare chupe: "Ani remenda Canaán

rajykuéra apytégui ha reñemoĩ peteĩ ñe’ẽme ni peteĩva ndive”.
35 Ñandejára ñande Tupã ome’ẽgui Ham Noé ra’ýpe, ha ita’yrakuéra ha opa iñemoñarekuérape, tembiguáiramo Sem ha Jafet ra’ykuérape, ha iñemoñarekuérape g̃uarã ha’ekuéra rire tembiguáiramo, tapiaite g̃uarã.
36 Upévare Moisés nombojerei ikorasõ ni hesa Kikianus rembireko rehe, ha’e ogoverna aja Cus ári.
37 Ha Moisés okyhyje Ñandejára Itupãgui hekove pukukue aja, ha Moisés oguata Ñandejára renondépe añeteguápe, opa ikorasõ ha hi’ánga reheve, ndojevýi tape porãgui hekove pukukue aja; ndohejái pe tape ni derecha ni izquierda gotyo, Abraham, Isaac ha Jacob oguata haguépe.
38 Ha Moisés imbarete Cus ñemoñare rréinope, ha oisãmbyhy Cus ra’ykuérape iñarandu jepiveguáicha, ha Moisés oñakãrapu’ã irréinope.
39 Ha upérõ Aram ha kuarahy resẽgua ra’ykuéra ohendu omanóma hague Kikiano Cus ruvicha guasu, upévare Aram ha kuarahyresẽgua ra’ykuéra opu’ã Cus rehe umi árape.
40 Moisés ombyaty opa Cus ñemoñare, peteĩ tetã ipu'akaitereíva, treinta mil kuimba'e rupi, ha osẽ oñorairõ Aram ha kuarahy resẽ gotyogua ndive.
41 Ha ñepyrũrã oho hikuái kuarahy resẽgua ra’ykuéra rendápe, ha umi kuarahy resẽgua ohendúvo pe marandu, oho ohug̃uaitĩ chupekuéra ha oñorairõ hendivekuéra.
42 Ha pe ñorairõ ijetu’u umi kuarahyresẽgua ra’ykuéra ndive, upévare Ñandejára ome’ẽ Moisés pópe opa kuarahyresẽgua ra’ykuérape, ha 300 kuimba’e rupi ho’a ojejuka.
43 Ha enterove ra’ykuéra kuarahyresẽ gotyogua ojere ha ojere jey, upévare Moisés ha Cus ra’ykuéra oho hapykuéri ha omoĩ ipoguýpe ha omoĩ peteĩ impuésto hesekuéra, ojepokuaaháicha.
44 Upémarõ Moisés ha entéro umi hénte hendive ohasa upégui Aram retãme oñorairõ hag̃ua.
45 Ha Aram tavayguakuéra oho avei ohug̃uaitĩ chupekuéra, ha oñorairõ hikuái hendivekuéra, ha Ñandejára ome’ẽ chupekuéra Moisés pópe, ha heta Aram kuimba’ekuéra ho’a herido.
46 Ha Aram avei oñemoĩ ipoguýpe Moisés ha Cus tavayguakuéra, ha ome’ẽ avei imústo jepiveguáicha.
47 Moisés omoĩ Aram ha kuarahy resẽ gotyogua Cus ñemoñare poguýpe, ha Moisés ha opa tavayguakuéra oĩva hendive, ojere Cús retãme.
48 Moisés oñemombarete Cus ñemoñare rréinope, ha Ñandejára oĩ hendive, ha opavave Cus ñemoñare okyhyje chugui.

MOAKÃHA 74 rehegua

1 Umi áño pahápe omano Saúl rréi de Edom, ha ogoverna hendaguépe Baal Canán, Acbor ra’y.
2 Pe áño 16 Moisés ogoverna haguépe Cus, Baal-Canan, Acbor ra’y, ogoverna Edom retãme 38 áño pukukue.
3 Ha’e tiémpope Moab opu’ã Edom podér kóntrape, pórke Hadad, Bedad ra’y, + oiko guive Edom poguýpe, ha oinupã chupekuéra ha Madiánpe, ha omoĩ Moab poguýpe Edom poguýpe.
4 Ha Baal-Canan, Acbor ra'y oisãmbyhy rire Edom, opavave Moab ñemoñare omboyke Edom-gui.
5 Upe árape omano Áfrika ruvicha guasu Angeas, ha ita'ýra Azdrubal oisãmbyhy hendaguépe.
6 Ha umi árape omano Janeas rréi Kitim ñemoñare, ha oñotỹ chupe hikuái itupao ha’e omopu’ãva’ekue ijupe g̃uarã Canopia ñúme oiko hag̃ua, ha Latino oisãmbyhy hendaguépe.
7 Pe veintidós áño ogoverna haguépe Moisés Cus ra’ykuérare, Latino ogoverna Quitím ra’ykuérare cuarenta y cinco áño.
8 Ha omopu’ã avei ijupe g̃uarã peteĩ tórre tuicha ha ipu’akapáva, ha omopu’ã ipype peteĩ témplo iporãitereíva oiko hag̃ua, omotenonde hag̃ua igoviérno, ojepokuaaháicha.
9 Pe tercer áño ogoverna haguépe omombe’u peteĩ proklamasión entéro umi kuimba’e ikatupyrývape, ha ojapo heta várko chupe g̃uarã.
10 Ha Latinus ombyaty opa ijehérsito, ha ou hikuái várkope, ha oike upépe oñorairõ Azdrubal Angeas ra’y ndive, Áfrika ruvicha guasu, ha ou hikuái Áfricape ha oñorairõ Azdrubal ha ijehérsito ndive.
11 Ha Latinus ipu’aka Azdrubal rehe, ha Latinus oipe’a Azdrubal-gui pe yguasu itúva ogueruva’ekue Kitím ra’ykuéragui, ojagarrávo Janíaspe Uzí rajy hembirekorã, upévare Latino oity pe ysyry puente, ha oinupã vaieterei Azdrubal ehérsito kompletoitépe.
12 Ha umi kuimba’e imbarete hembýva Azdrubal-pe oñemombarete, ha ikorasõ henyhẽ envidia-gui, ha oñorairõ hikuái ñemano ndive, ha oñemoĩ jey ñorairõme latino rréi de Kitim ndive.
13 Ha pe ñorairõ ivaieterei opavave kuimba’e África-gua ári, ha opavave ho’a herido Latino ha itavayguakuéra renondépe, ha Azdrubal rréi ho’a avei upe ñorairõme.
14 Ha rréi Azdrubal oguereko peteĩ tajýra iporãitereíva, hérava Uspezena, ha opavave kuimba’e África-gua ombojegua ijaokuérare ha’e ojogua, iporãiterei ha iporãiterei rupi.
15 Ha umi kuimba’e Latinogua ohecha Ushpezena, Azdrubal rajy, ha omomba’eguasu chupe latino rréipe.
16 Ha Latino he'i ojegueru haguã chupe hendápe, ha Latino ojagarra Uspezena hembirekorã, ha ha'e ojere jey Quitím gotyo.
17 Ha omano rire Azdrubal Angeas ra’y, Latinus ojere jeývo hetãme ñorairõgui, opavave África-pe oikóva opu’ã ha ojagarra Anibal Angeas ra’ýpe, Azdrubal ryvy imitãvéva, ha omoĩ chugui rréi hendaguépe ijoyke’y ykére opaite tetã África-pe.
18 Ha ha’e oisãmbyhy vove, ha’e odesidi oho Kitim-pe oñorairõ hag̃ua Kitim ra’ykuéra ndive, ovenga hag̃ua ijoyke’y Azdrubal, ha Áfricape oikóva káusare, ha ojapo upéicha.
19 Ha ojapo heta várko, ha oike upépe ijehérsito kompletoite ndive, ha oho Kitímpe.
20 Upémarõ Anibal oñorairõ Quitim ra’ykuéra ndive, ha Quitim ra’ykuéra ho’a herido Anibal ha ijehérsito renondépe, ha Anibal ovenga iñermáno káusare.
21 Anibal osegi oñorairõ dieciocho áño pukukue Kitim ñemoñare ndive, ha Anibal oiko Quitim retãme ha oñemoĩ upépe heta tiémpore.
22 Anibal ojuka vaieterei Quitim ra’ykuérape, ha ojuka umi kuimba’e guasu ha mburuvichakuérape, ha umi tavaygua hembývagui ojuka ochenta mil kuimba’e rupi.

23 Ha opakuévo ára ha áño, Anibal ohojey hetã África-pe, ha oisãmbyhy porã ijoyke'y Azdrubal rendaguépe.

MOAKÃHA 75 rehegua

1 Upe tiémpope, 180 áño umi israelíta oguejy haguépe Egíptope, osẽ Egíptogui 30.000 kuimba'e ipy'aguasúva, 30.000 kuimba'e ipy'aguasúva, ha'éva entéro José ñemoñare, José ra'y Efraín ñemoñare.
2 Ha'ekuéra he'i opamaha pe tiémpo Ñandejára omoĩva'ekue Israel ra'ykuérape yma, ha'e he'i va'ekue Abrahánpe.
3 Ha ko'ã kuimba'e oñapytĩ, ha káda uno omoĩ ikyse puku ijykére, ha káda uno hi'ári hi'ári, ha ojerovia imbaretére, ha osẽ hikuái oñondive Egíptogui ipo mbarete reheve.
4 Péro ndoguerúi hikuái mba'eveichagua tembi'u pe tapére, pláta ha óro añoite, ni mbujape upe árape g̃uarã ndoguerúi ipópe, oimo'ãgui ohupytytaha hi'upy ojehepyme'ẽ hag̃ua umi filistéogui, ha ndaha'éiramo ojagarráta mbaretépe.
5 Ha ko'ã kuimba'e ipu'aka ha ipy'aguasúva, peteĩ kuimba'e ikatu omuña mil ha mokõi ikatu oity diez mil-pe, upévare ojerovia hikuái imbarete ha oho oñondive ha'ekuéraicha.
6 Ha oho hikuái Gat retã gotyo, ha oguejy hikuái ha ojuhu umi ovecharerekua Gatgua omongaruha Gat ñemoñare rymbakuéra.
7 Ha ha'ekuéra he'i umi ovecharerekuape: "Peme'ẽ oréve umi ovecha apytégui ropaga hag̃ua, rokaru hag̃ua, pórke ore ñembyahýi, pórke ko'ág̃a ndoro'úi mbuja".
8 Upémarõ umi ovecharerekua he'i: "¿Ore ovecha térã ore vaka piko rome'ẽtava peẽme pepagáramo jepe?". upévare Efraín ra'ykuéra oñemboja ojagarra hag̃ua chupekuéra mbaretépe.
9 Umi ovecharerekua Gatgua osapukái hesekuéra ohenduha mombyry guive osapukái, upévare opavave Gatgua osẽ hendápekuéra.
10 Gat ñemoñare ohechávo Efraín ñemoñare kuéra rembiapo vai, ojevy ha ombyaty hikuái Gat ñemoñarekuérape, ha omonde peteĩ teĩ hi'armada ha osẽ Efraín ñemoñare rendápe ñorairõrã.
11 Ha oñorairõ hendivekuéra Gat ñúme, ha pe ñorairõ ivaieterei, ha hetaiterei ojuka hikuái ojuehe upe árape.
12 Pe segundo díape, Gat ñemoñare omondo opa umi siuda de filistéope, ha he'i chupekuéra:
13 Peju ore rendápe ha ore pytyvõ, roinupã hag̃ua Efraín ra'ykuérape osẽva'ekue Egiptogui ojagarra hag̃ua ore rymbakuéra, ha oñorairõ hag̃ua orendive mba'érepa.
14 Efraín ra'ykuéra ikane'õma iñembyahýi ha y'uhéigui, pórke tres día ndo'úi kuri pan. Ha 40.000 kuimba'e osẽ umi filistéo távagui oipytyvõ haguã Gat-yguápe.
15 Ko'ã kuimba'e oñorairõ Efraín ñemoñare ndive, ha Ñandejára ome'ẽ Efraín ñemoñare filistéo pópe.
16 Ha ojuka hikuái opa Efraín ñemoñare, opavave osẽva'ekue Egiptogui, avave ndopytái diez kuimba'e okañy va'ekue pe ñe'ẽme'ẽgui.
17 Ko mba'e vai oúgui Ñandejáragui Efraín ra'ykuéra kóntrape, ha'ekuéra ndojapóigui Ñandejára ñe'ẽ osẽvo Egiptogui, og̃uahẽ mboyve pe tiémpo Ñandejára omoĩva'ekue Israel-pe yma.
18 Filisteo-kuéra apytégui avei omano hetaiterei, veinte mil kuimba'e rupi, ha ijoyke'ykuéra ogueraha chupekuéra ha oñotỹ chupekuéra itávape.
19 Umi Efraín ñemoñare ojejuka va'ekue opyta heta ára ha heta áñore Gat ñúme, ha noñeñotỹi chupekuéra, ha pe ñu henyhẽ kuimba'ekuéra kanguégui.
20 Umi kuimba'e okañy va'ekue pe ñorairõgui ou Egíptope ha omombe'u entéro israelítape opa mba'e ojehúva hesekuéra.
21 Itúva Efraín oñembyasy hesekuéra heta ára, ha iñermanokuéra ou okonsola haguã chupe.
22 Ha hae ou hembireko rendpe ha hae imemby peteĩ ta'ýra, ha ombohéra Beriah, ha'e ombyasy haguére hógape.

MOAKÃHA 76 rehegua

1 Ha Moisés, Amram ra'y ha'e gueteri rréi Cus retãme umi árape, ha ha'e oñakãrapu'ã irréinope, ha omotenonde Cus ra'ykuéra rréi tekojojápe, tekojoja ha tekojojápe.
2 Ha opavave Cus ñemoñare ohayhu Moisésépe opa ára ha'e oisãmbyhy aja hese kuéra, ha opavave oikóva Cus retãme okyhyjeterei chugui.
3 Cuarenta áño Moisés oisãmbyhy haguépe Cus, Moisés oguapy hína kuri mburuvicha guasu trónope, rréina Adonias oĩ aja henondépe, ha opavave karai guasu oguapy ijerére.
4 Upémarõ pe rréina Adonías he'i pe rréi ha umi prínsipe renondépe: "¿Mba'e piko peẽ pejapo va'ekue heta tiémpore, peẽ Cus ra'y?".
5 Añeteháp e peikuaa cuarenta áño ogoverna hague Cúspe, noñembojái hague cherehe, ha ndoservíri hague umi dios Cus ra'ykuérape.
6 Ko'ág̃a katu pehendu, peẽ Cus ra'ykuéra, ha anivéma ko kuimba'e oisãmbyhy pende ári ndaha'éiramoguáicha ñande retégui.
7 Péina ápe che ra'y Menacrus okakuaapáma, toisãmbyhy pende ári, iporãvégui peẽme peservi pende ruvicha ra'ýpe, peservi rangue peteĩ extranhérope, Egipto rréi rembiguái.
8 Ha opavave tavaygua ha karai guasu Cus ñemoñaregua ohendu umi ñe'ẽ rréina Adonias he'iva'ekue ijapysápe.
9 Ha opavave tavayguakuéra oñembosako'i ka'aru peve, ha pyhareve opu'ã hikuái pyhareve ha omoĩ rréi ramo Menacrus, Kikianus ra'ýpe.
10 Ha opa Cus ra'ykuéra okyhyje oipyso hag̃ua ipo Moisés rehe, Ñandejára oĩgui Moisés ndive, ha Cus ra'ykuéra imandu'a pe juramento ohura va'ekuére Moisésépe, upévare ndojapói hese mba'eve ivaíva.
11 Cus ñemoñare katu ome'ẽ heta rregálo Moisésépe ha omondo chupe chuguikuéra tuicha rregálo.
12 Upémarõ Moisés osẽ Cus retãgui, ha oho hógape ha ndoikói oisãmbyhy Cus, ha Moisés oguereko sesenta y seis áño osẽrõ guare Cus retãgui, pe mba'e oúgui Ñandejáragui, og̃uahẽgui pe tiémpo ha'e omoĩva'ekue yma, oguenohẽ hag̃ua Israel-pe Ham ñemoñare jehasa'asýgui.
13 Upémarõ Moisés oho Madiánpe, okyhyjégui oho jey hag̃ua Egíptope Faraón káusare, ha oho oguapy peteĩ ykuápe Madiánpe.
14 Ha umi siete madianita Reuel rajy osẽ oñangareko itúva ovecha kuérare.
15 Upéi og̃uahẽ hikuái pe ykuápe ha oguenohẽ y omboy'u hag̃ua itúva ovechakuéra.

16 Upémarõ umi ovecharerekua Madiángua ou omosẽ chupekuéra, ha Moisés opu'ã oipytyvõ chupekuéra ha omboy'u ovechakuéra.
17 Upéi ou hikuái hógape itúva Reuel rendápe ha omombe'u chupe mba'épa ojapo Moisés hesekuéra.
18 Ha'ekuéra he'i: "Peteĩ kuimba'e egipcio orepe'a umi ovecharerekua poguýgui, ha'e ombyaty y oréve g̃uarã ha omboy'u ovechakuéra".
19 Upémarõ Reuel he'i itajýrape: "¿Ha moõ piko oĩ?". mba'ére piko peheja pe kuimba'épe?
20 Upémarõ Reuel ohenói chupe ha ogueru chupe hógape, ha okaru hendive mbujape.
21 Upémarõ Moisés omombe'u Reuelpe okañy hague Egíptogui ha ogoverna hague cuarenta áño Cúspe, ha upéi oipe'a hague chugui pe goviérno, ha omondo chupe py'aguapýpe rregálo ha rregálo reheve.
22 Reuel ohendúvo Moisés he'iva'ekue, Reuel he'i ipy'apýpe: "Amoĩta ko kuimba'épe pe óga kárselpe, ha upéva rupive amoingo porãta Cus ra'ykuérape, ha'e okañýgui chuguikuéra".
23 Upéi ogueraha chupe hikuái kárselpe, ha Moisés oĩ kárselpe 10 áño, ha Moisés oĩ aja pe kárselpe, Zipora, Reuel rajy oiporiahuvereko chupe, ha omantene chupe mbujape ha ýpe opa ára.
24 Ha enterove Israelgua oĩ gueteri Egipto retãme oservi Egiptokuérape opaichagua tembiapo pohýipe, ha Egipto po osegi ipohýi Israel ñemoñarekuérare umi árape.
25 Upe jave Ñandejára oinupã Faraón rréi de Egipto-pe, ha ombohasa asy lepra asy ipy guive iñakãrague peve. Israel ra'ykuérape otrata vai haguére ko mba'asy upe jave Ñandejáragui Faraón rréi de Egipto ári.
26 Ñandejára ohendúgui itavayguakuéra Israel ñemoñare ñembo'e, ha osapukái hikuái og̃uahẽ chupe omba'apo pohýi haguére.
27 Ipochy gueteri ndojevýi chuguikuéra, ha Faraón po ojepyso gueteri Israel ñemoñarekuéra rehe, ha Faraón omohatã ijajúra Ñandejára renondépe, ha ombotuichave ijugo Israel ñemoñarekuéra ári, ha ombopochy hekovekuéra opaichagua tembiapo pohýi reheve.
28 Ñandejára ombohasa rire pe mba'asy vai Faraón rréi de Egiptope, ojerure umi iñarandúva ha paje apohakuérape omonguera hag̃ua chupe.
29 Umi iñarandúva ha paje apoha he'i chupe: —Oñemoĩ ramo mitã'i ruguy umi herida-pe, okuerataha.
30 Faraón ohendu chupekuéra, ha omondo iministrokuérape Gosénpe Israel ñemoñare rendápe ogueraha haguã imembykuérape.
31 Faraón ministrokuéra oho ha oipe'a mbaretépe isy jyvagui Israel ra'ykuérape, ha ára ha ára ogueru chupekuéra Faraón rendápe, peteĩ mitã káda día, ha umi doktór ojuka chupekuéra ha omoĩ chupekuéra pe plágape. péicha ojapo hikuái opa ára.
32 Faraón ojuka vaekue trescientos setenta y cinco mitã.
33 Péro Jehová nohendúi umi doktór rréi de Egiptope, ha pe mba'asy vai osegi ohóvo.
34 Ha Faraón diez áño ohasa asy upe mba'asy, ko'ãg̃a peve Faraón ikorasõ ipy'ahatãve Israel ra'ykuérare.
35 Ha opakuévo diez áño Ñandejára osegi ombohasa asy Faraónpe umi mba'asy ohundívape.
36 Ha Ñandejára oinupã chupe peteĩ tumor vai ha mba'asy ipy'ápe, ha upe mba'asy oñehundi vaieterei.
37 Upe jave umi mokõi ministro Faraón ou Gosén retãgui, oĩháme entéro israelita, ha oho Faraón rógape ha he'i chupe: "Rohecha umi israelíta ikangyha omba'apo ha noñatendéi hembiapokuére".
38 Faraón ohendúvo iministrokuéra ñe'ẽ, ipochyeterei Israel ra'ykuérare, tuicha ombyasy chupe hete hasýgui.
39 Ha ha'e he'i: "Ko'ãg̃a Israelgua oikuaáma che cherasyha, ojere ha oñembohory orerehe, ko'ãg̃a ejagarra che kárro che kárro, ha aha Gosénpe ha ahecháta mba'éichapa oñembohory cherehe umi israelíta. upévare hembiguaikuéra oipuru chupe g̃uarã pe kárro.
40 Ha ojagarra hikuái ha omoĩ chupe kavaju ári, ndaikatúigui ojupi ijehegui;
41 Upéi ogueraha hendive 10 kavaju arigua ha 10 kavaju arigua, oho Israelgua rendápe Gosénpe.
42 Og̃uahẽvo hikuái Egipto rembe'ýpe, pe rréi kavaju ohasa peteĩ lugár ijyvyku'ívape, oĩva pe parralty yvykuápe, korapy mokõive ládo, pe yvy ijyvyku'íva ha ijyvyku'íva oĩ ótro ládo.
43 Ha umi kavaju oñani pya'e upe lugárpe ha ojopy ojuehe, ha umi ótro kavaju opresiona pe rréi kavaju.
44 Ha pe rréi kavaju ho'a pe llanura ijyvatévape pe rréi ojupi aja hi'ári, ha ho'ávo pe kárro ojere pe rréi rova ári ha pe kavaju oñeno pe rréi ári, ha pe rréi osapukái, ho'o hasyetereígui.
45 Ha pe rréi ro'o ojepe'a chugui, ha ikangue oñembyai ha ndaikatúi ojupi, ko mba'e oúgui chupe g̃uarã Ñandejáragui, Ñandejára ohendúgui itavayguakuéra Israel ra'ykuéra sapukái ha ijehasa'asy.
46 Isiervokuéra ogueraha chupe ijyva ári sa'i sa'i, ha ogueraha jey chupe Egíptope, ha umi kavaju arigua oĩva hendive ou jey avei Egíptope.
47 Omoĩ chupe hikuái hupápe, ha pe rréi oikuaa omanombaitemaha, upévare hembireko rréina Aparanith ou ha osapukái rréi renondépe, ha pe rréi hasẽ tuicha hendive.
48 Upe árape ou opavave imba'e ruvicha ha hembiguái kuéra ha ohecha pe rréipe upe jehasa asy jave, ha hasẽ tuicha hendive.
49 Ha pe rréi ruvichakuéra ha enterove ikonsehérokuéra oñemoñe'ẽ pe rréipe oisãmbyhy hag̃ua peteĩva hendaguépe upe tetãme, ha'e oiporavótava ita'ýra apytégui.
50 Ha pe rréi oguereko mbohapy ta'ýra ha mokõi tajýra, hembireko rréina Aparanith, ha'e avei rréi hembireko ra'ykuéra.
51 Ha ko'ãva héra, pe ta'ýra ypykue Otri, mokõiha Adikam, ha mbohapyha Morión, ha iñermanakuéra, pe tuichavéva Batía ha ambue Acuzi réra.
52 Ha Otri pe rréi ra'y ypykue ha'e peteĩ idiota, ipya'e ha pya'e omombe'u.
53 Ha Adikam ningo peteĩ kuimba'e iñarandu ha iñarandúva ha oikuaa opa mba'e Egipto arandu, péro iñarandu'ỹva, ho'o hũ ha mbykyeterei; ijyvate peteĩ métro.
54 Ha pe rréi ohechávo ita'ýra Adikam iñarandu ha iñaranduha opa mba'épe, pe rréi odesidi ha'e hag̃ua rréi hendaguépe omano rire.
55 Upéi omenda hembirekorã Gedudá, Abilot rajy, ha ha'e oguereko diez áño, ha imemby irundy mitãkuimba'e.
56 Upe rire oho omenda mbohapy hembireko ha imemby ocho ta'ýra ha mbohapy tajýra.

57 Ha pe sarambi tuicha ipu'aka pe rréi ári, ha ho'o hyakuã peteĩ te'õngue ro'oicha ojeityva'ekue ñúre arahaku jave, kuarahy haku aja.
58 Ha pe rréi ohechávo imba'asy tuicha oñemombareteha hi'ári, omanda ojegueru hag̃ua chupe ita'ýra Adikam, ha omoĩ chupe hikuái rréiramo upe tetãre hendaguépe.
59 Opa rire tres áño, pe rréi omano, oñemotĩ, oñemotĩ ha oñembohorýgui, ha hembiguáikuéra ogueraha chupe ha oñotỹ chupe umi rréi Egipto sepultúrape, oĩva Zoán Mizraimpe.
60 Péro ha'ekuéra nomombasái jepi umi rréi ndive, pórke ho'o ikyrỹi, ha ndaikatúi oñemboja oembalsamo hag̃ua chupe hyakuã vai rupi, upévare pya'e voi oñotỹ chupe.
61 Ko mba'e vai oúgui Ñandejáragui chupe, Ñandejára omyengovia haguére chupe mba'e vai pe mba'e vai ojapova'ekuére hi'árape Israel rehe.
62 Ha omano kyhyje ha otĩgui, ha ita'ýra Adikam oisãmbyhy hendaguépe.

MOAKÃHA 77 rehegua

1 Adicam oguereko 20 áño oisãmbyhy jave Egipto, ha'e oisãmbyhy cuatro áño.
2 Pe doscientos seis áño Israel oho haguépe Egíptope, Adikam ogoverna Egíptope, péro ha'e osegi ogoverna Egíptope heta tiémpore, ituvakuéra osegi haguéicha ogoverna.
3 Itúva Melol oisãmbyhy kuri noventa y cuatro áño Egíptope, péro ha'e hasy ha omano diez áño, pórke ha'e iñaña Ñandejára renondépe.
4 Ha enterove egipcio ombohéra Adicam Faraón, ituakuéra ypykue réraicha, ojepokuaaháicha hikuái Egíptope.
5 Ha opavave Faraón iñarandúva ombohéra Adicam Ahuz, mbykymi oñembohéra Ahuz Egipto ñe'ẽme.
6 Ha Adikam ivaieterei, ha ha'e peteĩ métro ha peteĩ ijyvyku'i ha oreko peteĩ barba tuicháva ohupytýva ipy ruguápe.
7 Faraón oguapy itúva trónope ogoverna hag̃ua Egíptope, ha iñarandu rupi oisãmbyhy Egipto goviérno.
8 Ha ha'e oisãmbyhy aja ohasa itúva ha opa rréi mboyveguakuéra iñañávape, ha ombohetave ijúgo Israel ra'ykuéra ári.
9 Ha oho hembiguái kuéra ndive Gosénpe Israel ñemoñare rendápe, ha omombarete tembiapo hi'arikuéra ha he'i chupekuéra: Pemohu'ã pene rembiapo, ára ha ára, ha ani peheja pende po ipiro'y ore rembiapogui ko ára guive pejapo haguéicha che ru ára pukukue.
10 Ha omoĩ umi ofisiál Israelgua apytégui, ha ko'ã ofisiál ári omoĩ hembiguái apytégui umi oisãmbyhýva.
11 Ára ha ára omoĩ hi'arikuéra peteĩ medida de ladrillo ojapo hag̃ua upe número, ha ojere jey ha oho Egíptope.
12 Upe tiémpope umi Faraón omoakãva omanda umi israelítape he'iháicha Faraón he'iháicha.
13 Péicha he'i Faraón: Pejapo pende rembiapo káda día ha pemohu'ã pene rembiapo ha peme'ẽ pe medida de ladrillo ára ha ára. ani pemomichĩ mba'eve.
14 Ha ojehúta peẽme ofaltáramo pende ladrillo ára ha ára, amoĩta pene membykuéra michĩva hendaguépe.
15 Umi mba'e omoakãva Egípto ojapo upéicha umi tiémpope Faraón he'i haguéicha chupekuéra.
16 Ha ojejuhúramo jepe mba'eveichagua deficiencia umi Israel ra'ykuéra omedihápe umi ladrillo ára ha ára, umi Faraón rembiapo ruvichakuéra oho Israel ra'ykuéra rembireko rendápe ha ogueraha umi mitã mimi Israel ra'yguágui pe número de ladrillo ofaltávape, oipe'a mbaretépe isy jyvagui, ha omoĩ pe edifísiope umi ladrillo rendaguépe;
17 Itúva ha isykuéra osapukái aja hesekuéra ha hasẽ ohendúvo imembykuéra ñe'ẽ hasẽva pe edifísio murállape.
18 Umi oisãmbyhýva ipu'aka Israélpe, ha umi isrraelíta omoĩ ita'yrakuérape pe edifísiope, upéicha rupi peteĩ kuimba'e omoĩ ita'ýrape pe murállape ha omoĩ hi'ári mortero, ha hasẽ aja hese ha hesay osyry imemby ári.
19 Egipto ruvichakuéra ojapo upéicha heta ára pukukue umi mitã Israelgua rehe, ha avave ndoiporiahuverekoi ni ndoiporiahuverekói Israel ra'ykuérape.
20 Ha opa umi mitã ojejukava'ekue upe ógape ha'e doscientos setenta, oĩ omopu'ãva'ekue hi'ári umi ladrillo ohejava'ekue ituvakuéra rendaguépe, ha oĩ oguenohẽva'ekue hikuái omanóva pe ógagui.
21 Ha pe tembiapo oñeme'ẽva'ekue Israel ra'ykuérape Adikam tiémpope, ijetu'uvéntema itúva tiémpope.
22 Umi Israelgua osuspira ára ha ára hembiapo pohýigui, he'ígui hikuái ijupe: Faraón omanóvo, ita'ýra opu'ãta ha ombovevýita ore rembiapo!
23 Ha katu ombohetave hikuái pe tembiapo ipahaguéva pe tenondeguágui, ha Israel ra'ykuéra osuspira upéva rehe ha osapukái ojupi Tupãme omba'apo haguére.
24 Ha Tupã ohendu Israel ra'ykuéra ñe'ẽ ha sapukái, umi árape, ha Tupã imandu'a hesekuéra konvénio ojapova'ekue Abrahán, Isaac ha Jacob ndive.
25 Ha Tupã ohecha mba'e pohýi Israel ñemoñarekuérape, ha hembiapo pohýi umi árape, ha odesidi osalva chupekuéra.
26 Upe tiémpope Moisés, Amram ra'y, oĩ gueteri kárselpe, Reuel madianita rógape, ha Zipora, Reuel rajy, omantene chupe tembi'u ñemiháme ára ha ára.
27 Moisés opyta 10 áño pe kárselpe, oĩva Reuel rógape.
28 Opa rire diez áño, Faraón oisãmbyhy hague peteĩha Egipto, itúva rendaguépe.
29 Zipora he'i itúva Reuel-pe: —Avave noporandúi térã oheka pe kuimba'e evréope, reñapytĩ vaekue ka'irãime ko'ágã 10 áño pukukue.
30 Ko'ág̃a, iporãramo nde resa renondépe, romondo rohecha hag̃ua oikovépa térãpa omanóma, péro itúva ndoikuaái ha'e oapoja hague chupe.
31 Upéi itúva Reuel he'i chupe: "¿Oĩ piko ra'e peteĩ kuimba'e oñemboty peteĩ kárselpe okaru'ỹre 10 áño pukukue ha oikove hag̃ua?".
32 Upe rire Zipora he'i itúvape: —Añetehápe rehendu umi hebreo Jára tuicha ha ivaietereiha, ha ojapoha chupe kuéra mba'e hechapyrãva opa ára.
33 Ha'e osalva va'ekue Abrahánpe Ur, umi caldéopeguágui, ha Isaacpe itúa kyse puku poguýgui, ha Jacobpe Jehová ánhelgui, oñorairõ va'ekue hendive Jabúc ysyry rembe'ýpe.
34 Avei ko kuimba'e ndive ojapo heta mba'e, ha'e osalva chupe pe rrío Egiptope ha Faraón kyse pukugui, ha Cus ra'ykuéragui, upéicha avei ikatu omosãso chupe ñembyahýigui ha omoingove.

35 Ha'ete ku iporãva Reuel resa renondépe, ha ojapo itajýra he'iháicha, ha omondo pe kárselpe oikuaa haguã mba'épa oiko Moisésgui.
36 Ha ohecha, ha péina ápe pe kuimba'e Moisés oikoha hína pe kárselpe, oñembo'y ipy ári, omomba'eguasúvo ha oñembo'e ijypykuéra Járape.
37 Upémarõ Reuel omanda Moisésspe oguenohẽ hag̃ua pe kárselgui, upévare ha'ekuéra oafeita chupe ha ha'e okambia ijao kárselpe ha ho'u mbujape.
38 Upe rire Moisés oho Reuel yvotyty oĩvape óga rapykuéri, ha upépe oñembo'e Ñandejára Ijárape, ha'e ojapo va'ekue chupe umi mba'e hechapyrãva.
39 Ha oemboe aja hae omaña hovape, ha péina ápe peteĩ zafiro yvyra oñemoĩ yvýpe, oñeñotỹva yvotyty mbytépe.
40 Ha oñemboja pe yvyra rehe ha omaña, ha péina ápe ojehai hi'ári Ñandejára Tupã ipu'akapáva réra, ojehai ha oñemoakãrapu'ã pe yvyra ári.
41 Ha omoñe'ẽ ha oipyso ipo ha oipe'a peteĩ yvyramáta ka'aguýpeguáicha pe ka'aguýpe, ha pe yvyra oĩ ipópe.
42 Ha kóva ha'e pe yvyra ojejapo haguépe opa ñande Tupã rembiapo, ha'e ojapo rire yvága ha yvy, ha opa umíva ehérsito, yguasu, ysyry ha opa pirakuéra.
43 Ha Ñandejára omosẽ rire Adánpe hardín de Edéngui, ojagarra pe yvyra ipópe ha oho omopu'ã pe yvy ojepe'a haguégui chupe.
44 Pe yvyra oguejy Noé rendápe ha oñeme'ẽ Sem ha iñemoñarekuérape, og̃uahẽ meve Abrahán evréo pópe.
45 Abrahán ome'ẽ rire ita'ýra Isaacpe opa mba'e orekóva, ome'ẽ avei chupe ko yvyra.
46 Ha Jacob odipara rire Padán-Arampe, ojagarra ipópe, ha ou jeývo itúva rendápe ndohejái hapykuéri.
47 Oguejy jave Egíptope ojagarra ipópe ha ome'ẽ Josépe, peteĩ párte iñermanokuéragui, Jacob oipe'a haguére mbaretépe iñermáno Esaúgui.
48 José omano rire, umi karai guasu Egiptogua oike José rógape, ha pe yvyra oike Reuel madianita pópe, ha osẽvo Egiptogui ojagarra ipópe ha oñotỹ ijardineríape.
49 Ha enterove umi kuimba'e ipu'akapáva Kinita pegua oñeha'ã oipe'a pe párte oñeha'ã jave ogueraha itajýra Ziporape, péro ndohupytýi mba'eve.
50 Upémarõ upe yvyra opyta oñeñotỹ Reuel hardínpe, og̃uahẽ meve umi orekóva derécho ha ojagarra.
51 Reuel ohechávo pe yvyra oĩva Moisés pópe, oñesorprende ha ome'ẽ chupe imembykuña Zipora hembirekorã.

MOAKÃHA 78 rehegua

1 Upe jave omano Baal Canán, Acbor ra'y, Edom ruvicha guasu, ha oñeñotỹ hógape Edom retãme.
2 Omano rire Esaú ñemoñare omondo Edom retãme ha ojagarra upégui peteĩ kuimba'e oĩva Edompe, hérava Hadad, ha omoĩ chupe rréiramo Baal-Canán, rréi rendaguépe.
3 Hadad oisãmbyhy Edom ñemoñare 48 áño pukukue.
4 Ha ha'e oisãmbyhývo odesidi oñorairõtaha Moab ra'ykuéra ndive, omoĩ hag̃ua chupekuéra Esaú ra'ykuéra poguýpe yma guaréicha, ha katu ndaikatúi, Moab ra'ykuéra ohendúgui ko mba'e, ha opu'ã ha pya'e oiporavo hikuái peteĩ rréi hi'arikuéra ijoyke'ykuéra apytégui.
5 Ha upéi ombyaty hikuái peteĩ tavayguakuéra tuicháva, ha omondo ijoyke'ykuérape ammón ra'ykuérape oipytyvõ hag̃ua chupekuéra oñorairõ hag̃ua Edom rréi Hadad ndive.
6 Hadad ohendu Moab ñemoñare ojapo vaekue, okyhyjeterei chuguikuéra, ha ndojejokói oñorairõ hendive kuéra.
7 Upe tiémpope, Moisés, Amram ra'y, Madiánpe, omenda Zipora, Reuel madianita rajy.
8 Ha Zipora oguata Jacob rajykuéra rapére, ha'e ndaha'éi mba'evete Sara, Rebeca, Raquel ha Lea rekojojágui.
9 Sipora hyeguasu ha imemby peteĩ mitãkuimba'e ha ombohéra chupe Guersón, he'ígui: "Che ningo peteĩ extranhéro aime va'ekue ótro tetãme. ha'e katu noñesirkunsidái ipire ra'y, suegro Reuel omanda rupi.
10 Upéi hyeguasu jey ha imemby peteĩ mitãkuimba'e, péro osirkunsida ipire ha ombohéra Eliezer, pórke Moisés he'i: "Che rukuéra Jára chepytyvõ ha chepe'a Faraón kyse puku poguýgui".
11 Upe árape Faraón rréi Egiptogua tuicha ombohetave Israel ñemoñare rembiapo, ha osegi ipohýi ijugo Israel ñemoñare ári.
12 Upéi he'i peteĩ proklamasión Egíptope ha he'i: "Ani peme'ẽve ka'a umi héntepe ojapo hag̃ua ladríllo, toho ombyaty kapi'i otopaháicha".
13 Avei pe ladrillo mombe'upy ojapótava tome'ẽ hikuái káda día, ha ani omboguejy mba'eve chuguikuéra, ha'ekuéra ndojapóigui mba'eve.
14 Israel ñemoñare ohendu upéva, ha oñembyasy ha opukavy hikuái, ha osapukái hikuái Ñandejárape hi'ánga ikyrỹi haguére.
15 Ñandejára ohendu Israel ñemoñare sapukái, ha ohecha mba'éichapa umi egipcio ombohasa asy chupekuéra.
16 Ha andejra oenvidia itavaygua ha ijyvy, ha ohendu iñee, ha odesidi oguenohta chupekura Egipto jehasa asygui, ome e hagua chupekura Canaan ret imbaeramo.

MOAKÃHA 79 rehegua

1 Upe árape Moisés omongaru hína kuri Suégro Reuel, madianita ovecha kuéra, Sin desierto mboypýri, ha ipópe pe yvyra oipe'ava'ekue isuégrogui.
2 Ha ojehu peteĩ ára peteĩ kavara ra'y okañy pe ovecha atýgui, ha Moisés omuña chupe ha og̃uahẽ Tupã yvytýpe Horeb peve.
3 Oguahẽvo Horeb-pe, Ñandejára ojehechauka chupe ka'aguýpe, ha ojuhu pe ka'avo hendy tata reheve, ha pe tata ndoguerekói pu'aka pe ka'avo ári ohundi hag̃ua.
4 Ha Moisés tuicha oñemondýi ko ohechávare, upévare pe ka'avo noñehundíri, ha oñemboja ohecha hag̃ua ko mba'e ipu'akapáva, ha Ñandejára ohenói Moisésspe tatakuágui ha omanda chupe oguejy hag̃ua Egipto-pe, Faraón rréi Egipto-pegua rendápe, omondo hag̃ua Israel ra'ykuérape hembiguáigui.
5 Ñandejára he'i Moisésspe: "Tereho jey Egíptope, omanómagui umi kuimba'e oheka va'ekue nde rekove, ha ere Faraónpe omondo hag̃ua israelítape hetãgui".
6 Ñandejára ohechauka chupe ojapo hag̃ua milágro ha milágro Egíptope Faraón ha umi oĩva ipoguýpe, ikatu hag̃uáicha oguerovia hikuái Ñandejára ombou hague chupe.

7 Moisés ohendu opa mba'e Ñandejára he'iva'ekue chupe, ha oho jey isuégro rendápe ha omombe'u chupe upe mba'e, ha Reuel he'i chupe: —Tereho py'aguapýpe.
8 Upémarõ Moisés opu'ã oho ha̱gua Egíptope, ha ogueraha hembireko ha ita'yrakuérape, ha ha'e oĩ peteĩ posádape pe tapére, ha oguejy peteĩ Ñandejára ánhel ha oheka mba'e oikótava hese.
9 Ha ha'e ojukase chupe ita'ýra ypykue káusare, noñesirkunsidái haguére chupe, ha omboyke pe kompromíso Ñandejára ojapova'ekue Abrahán ndive.
10 Moisés ohendúgui isuégro ñe'ẽ he'iva'ekue chupe, ani ha̱gua osirkunsida ita'ýra ypykuépe, upévare nosirkunsidai chupe.
11 Upémarõ Zipora ohecha Ñandejára ánhel ohekaha Moisés kóntrape, ha ha'e oikuaa ko mba'e noñesirkunsidái haguére ita'ýra Guersónpe.
12 Zipora pya'e oipe'a umi ita haimbe asýva oĩva upépe, ha osirkunsida ita'ýrape ha oipe'a iména ha ita'ýrape Ñandejára ánhel pógui.
13 Upe árape Aarón, Amram ra'y, Moisés ermáno, oguata hína kuri Egíptope.
14 Upe lugárpe Ñandejára ojehechauka chupe, ha he'i chupe: "Tereho Moisés rendápe pe desiértope, ha ha'e oho ojotopa chupe Ñandejára montáñape, ha ha'e ohetũ chupe".
15 Aarón ohupi hesa ha ohecha Moisés rembireko Zipora ha imembykuérape, ha oporandu Moisésspe: "¿Máva piko ko'ãva ndéve g̃uarã?".
16 Moisés he'i chupe: —Ha'ekuéra niko che rembireko ha che ra'ykuéra, Tupã ome'ẽva'ekue chéve Madiánpe. ha upe mba'e ombopy'a rasy Aarónpe pe kuña ha ita'yrakuéra rehe.
17 Aarón he'i Moisésspe: —Emondo pe kuña ha ita'yrakuérape oho haguã itúva rógape, ha Moisés ohendu Aarón he'iva'ekue ha ojapo upéicha.
18 Sipora oho jey imembykuéra ndive, ha oho hikuái Reuel rógape, ha opyta upépe og̃uahẽ meve ára Ñandejára ovisita hetãyguakuérape ha oguenohẽ chupekuéra Egiptogui Faraón poguýgui.
19 Moisés ha Aarón og̃uahẽ Egiptope Israel ñemoñare rendápe, ha omombe'u chupekuéra opa mba'e Ñandejára he'íva, ha umi hénte ovy'aiterei.
20 Upe rire Moisés ha Aarón opu'ã pyhareve, ha oho Faraón rógape, ha ogueraha ipópe Ñandejára yvyra.
21 Ha og̃uahẽvo hikuái pe rréi rokẽme, mokõi león ra'y oñeñapytĩ upépe umi tembiporu de iérro reheve, ha avave ndosẽi ni ndoikéi henondégui, ndaha'éiramo umi rréi omanda va'ekue ou ha̱gua, ou jave umi paje apoha ha oguenohẽ umi leónpe umi incantasión rupive, ha péva ogueru chupekuéra rréi rendápe.
22 Ha Moisés pya'e ohupi pe yvyra umi león ári, ha opoi chupekuéra, ha Moisés ha Aarón oike pe rréi rógape.
23 Umi león ou avei hendivekuéra vy'ápe, ha ha'ekuéra oho hapykuéri ha ovy'a peteĩ jagua ovy'aháicha ipatrón rehe ou jave ñúgui.
24 Faraón ohechávo ko mba'e oñemondýi, ha okyhyjeterei omombe'úvo, ha'ekuéra ojogua Ñandejára ra'ykuérape.
25 Faraón he'i Moisésspe: —Mba'e piko rejerure? Ha'e kuéra he'i chupe: "Tupã Hebréo Jára orembou ne rendápe ro'e haguã: Emondo che retãyguakuéra che rembiguái haguã".
26 Faraón ohendúvo iñe'ẽ okyhyjeterei henondépe, ha he'i chupekuéra: —Tapeho ko árape ha peju jey che rendápe ko'ẽrõ, ha ojapo hikuái mburuvicha guasu he'i haguéicha.
27 Oho rire hikuái Faraón omondo ohenói Balaam paje apoha ha ita'ýra Jannes ha Jambres, ha opavave paje apoha, paje apoha ha consejero rréi mba'évape, ha opavave ou oguapy rréi renondépe.
28 Upe rire pe rréi omombe'upaite chupekuéra Moisés ha iñermáno Aarón he'i va'ekue chupe, ha umi paje apoha he'i pe rréipe: "¿Mba'éicha piko umi kuimba'e ou ne rendápe umi león oĩvare pe okẽme?".
29 Upémarõ pe rréi he'i: "Ohupígui ivastón umi león rehe ha opoi chuguikuéra, ha ou che rendápe, ha umi león ovy'a avei hesekuéra peteĩ jagua ovy'aháicha ojotopávo ijára ndive".
30 Ha Balaam, Beor ra'y, pe paje apoha, ombohovái rréipe: —Ko'ãva ndaha'éi ambue paje apoha ñandeichaguáva.
31 Ko'ág̃a katu ehenói chupekuéra, ha tou chupekuéra ha roñeha'ãta chupekuéra, ha pe rréi ojapo upéicha.
32 Ko'ẽmbotávo Faraón ohenói Moisés ha Aarónpe oho haguã rréi rendápe, ha ojagarra hikuái Tupã vastón ha oho rréi rendápe ha oñe'ẽ chupe.
33 Péicha he'i Ñandejára hebréo Jára: "Embou che puévlope toservi chéve".
34 Upémarõ pe rréi he'i chupekuéra: "¿Péro máva piko pendegueroviáta peẽ ha'eha Ñandejára mensahéro ha pejuha che rendápe ha'e omanda rupi?".
35 Ko'ág̃a ejapo peteĩ mba'e hechapyrãva térã milágro ko mba'épe, ha upéi ojegueroviáta umi ñe'ẽ ere va'ekue.
36 Upéi Aarón pya'e omombo pe vastón ipógui Faraón ha isiervokuéra renondépe, ha pe vastón oiko chugui peteĩ mbói.
37 Ha umi paje apoha ohecha upéva ha oity hikuái peteĩ teĩ ivastón yvýpe ha oiko chuguikuéra mbói.
38 Ha pe mbói Aarón vastón rehegua ohupi iñakã ha oipe'a ijuru otragávo umi paje apoha vastón.
39 Pe paje apoha Balaam he'i: "Ymaite guive ningo peteĩ mbói otragávo hapichakuérape ha umi mba'e oikovéva ho'upa ojupe".
40 Ko'ág̃a upévare emoĩjey peteĩ vastónpe iñepyrũrãicha, ha ore romoĩjeýta avei ore vastón iñepyrũrãicha, ha ne vastón otragáramo ore vastón, upéicharõ roikuaáta Tupã espíritu oĩha ndepype, ha ndaha'éiramo, nde ha'e peteĩ artesánonte oreichagua.
41 Ha Aarón pya'e ha oipyso ipo ha ojagarra pe mbói jyva ha oiko chugui peteĩ vastón ipópe, ha umi paje apoha ojapo upéicha avei ivastónpe, ha ojejagarra hikuái, peteĩ teĩ kuimba'e mbói jyvagui, ha oiko chuguikuéra yvyra ñepyrũrãicha.
42 Ha oñemoĩjeývo hikuái vástape, Aarón vastón otragáma umi vastón.
43 Pe rréi ohechávo ko mba'e, omanda ojegueru ha̱gua pe lívro oñe'ẽva umi rréi de Egiptore, ha ogueru hikuái pe lívro de registro, umi rréi Egiptopegua crónica, ojehaihápe entéro umi ta'anga oĩva Egiptope, pórke oimo'ã hikuái otopataha upépe Jehová réra, péro ndojuhúi upéva.
44 Faraón he'i Moisés ha Aarónpe: —Ndajuhúi pende Jára réra ojehaíva ko kuatiañe'ẽme, ha ndaikuaái héra.
45 Umi konsého ha iñarandúva he'i pe rréipe: "Rohendu umi evréo Jára ha'eha umi iñarandúva ra'y, ha'eha umi rréi yma guare ra'y".

46 Upémarõ Faraón ojere Moisés ha Aarón rendápe ha he’i chupekuéra: “Che ndaikuaái Jehovápe peẽ pemombe’u va’ekue, ha namondói avei ipuévlope”.
47 Ha'e kuéra he'i mburuvicha guasúpe: “Ñandejára Tupã Jára héra, ha ha'e omoherakuã ore ári héra ore ypykuéra ára guive, ha oremondo he'i haguã:—Tereho Faraón rendápe ha ere chupe: Emondo che retãyguakuérape tomomba'apo chéve.
48 Ko’ã̄ga oremondo, roguata hag̃ua tres día pe desiértope, ha upépe rojuka chupe sakrifísio, pórke roguejy guive Egíptope ha’e ndoipe’ái ore pógui ni peteĩ ofrénda ojehapýva, ni ofrénda térã sakrifísio, ha neremondóiramo ore pochy ipochýta nderehe, ha ha’e oinupãta Egíptope taha’e pe mba’asy térã pe plága reheve kysegi.
49 Faraón he'i chupekuéra: —Pemombe'u chéve ko'ágã ipu'aka ha ipu'aka. ha he'i chupe hikuái: Ha'e ojapo yvága ha yvy, yguasu ha opa pira, ha'e ojapo tesape, omoheñói pytũmby, oky yvy ári ha omboy'u, ha omopu'ã ka'avo ha kapi'i, omoheñói yvypóra ha mymba ha mymba ka'aguýpe, guyra yvága ha pira yguasúpe, ha ijuru rupive oikove ha omano.
50 Añetehápe ha’e ndeapo va’ekue nde sy ryepýpe, ha omoĩ ndepype pe pytu tekove rehegua, ha nemongakuaa ha nemoĩ Egipto mburuvicha guasu apyka ári, ha oipe’áta ndehegui ne apytu’ũ ha ne ánga, ha ndejevýta pe yvýpe regueraha haguégui.
51 Upe rire pe rréi ipochy ha oporandu chupekuéra: “Péro mávapa umi Tupã tetãnguéra apytépe ikatu ojapo upéva?”. che ysyry chemba'e, ha ajapo chejehegui.
52 Ha’e omosẽ chupekuéra chuguikuéra, ha he’i ivaive hag̃ua umi mba’e omba’apo va’ekue Israélpe kuehe ha yma guarégui.
53 Moisés ha Aarón osẽ pe rréi renondégui, ha ohecha hikuái umi israelíta oĩ vaiha, pórke umi mba’e omoakãva ipohýieterei hembiapo.
54 Upémarõ Moisés oho jey Ñandejára rendápe ha he’i: —Mba’ére piko retrata vai ne puévlope? aju guive añe'ẽ haguã Faraón-pe mba'épa che rembou, ha'e oipuru vaieterei Israel ñemoñarekuérape.
55 Ñandejára he’i Moiséspe: “Péina rehecháta Faraón omondotaha Israel ra’ykuérape hetãgui”.
56 Moisés ha Aarón oiko Egiptope iñermanokuéra Israelgua apytépe.
57 Israel ñemoñare katu Egiptogua ombopochy hekove, tembiapo pohýi omoĩva hesekuéra.

MOAKÃHA 80 rehegua

1 Ha opa rire mokõi áño, Ñandejára omondo jey Moisésp̃e Faraón rendápe oguenohẽ hag̃ua Israel ñemoñarekuérape, ha omondo hag̃ua chupekuéra Egipto retãgui.
2 Moisés oho ha og̃uahẽ Faraón rógape, ha he’i chupe Ñandejára ombou va’ekue chupe ñe’ẽ, ha katu Faraón nohendúi Ñandejára ñe’ẽ, ha Ñandejára omopu’ã ipu’aka Egíptope Faraón ha ipoguýpe oĩvare, ha Ñandejára oinupã Faraón ha itavayguakuérape mba’asy tuichaitereíva ha ivaietereívape.
3 Ñandejára omondo Aarón po rupive ha omoambue Egipto y ruguy, opa ysyry ha ysyry reheve.
4 Peteĩ egipcio oúrõ guare hoy’u ha oguenohẽ y, omaña imba’yrúpe, ha péina ápe opa pe y oñekonverti tuguýpe. ha oúvo hoy’u kópagui pe y oĩva pe kópapegui oiko tuguy.
5 Ha peteĩ kuña omasárõ guare imalá ha okosina umi hi’upy, ha’ekuéra ojogua tuguýgui.
6 Upéi Ñandejára omondo jey ha omoĩmbaite ygui ryguasu rupi’a, ha enterove sapo oike egipciokuéra rógape.
7 Ha umi egipcio hoy’u jave, ipy’a henyhẽ sapogui ha ojeroky hikuái ipy’ápe ojerokyháicha rríope.
8 Ha opa y hoy’u ha y okosina va’ekue oñekonverti sapo-pe, avei oñeno jave itupápe sudor ñemongakuaa sapo.
9 Opa ko’ã mba’e jepe, Ñandejára pochy ndojevýi chuguikuéra, ha ipo oipyso opa egipciokuéra kóntrape oinupã hag̃ua chupekuéra opa mba’asy pohýi reheve.
10 Upéi omondo ha oinupã ijyvyku’i ryguasu rupi’a, ha umi ryguasu Egiptope ijyvate dos métro yvýre.
11 Hetaiterei avei umi ryguasu rupi’a, yvypóra ha mymba ro’ópe, entéro umi oikóvape Egiptope, Ñandejára omondo avei pe rréi ha rréina ári, ha ombyasyeterei Egíptope umi ryguasu rupi’a.
12 Upéicharõ jepe, Ñandejára pochy ndojevýi, ha ipo ojepyso gueteri Egipto ári.
13 Ñandejára omondo Egíptope opaichagua mymba ñupegua, ha ohundipaite Egíptope, yvypóra, mymba, yvyramáta ha opa mba’e oĩva Egiptope.
14 Ha Ñandejára omondo mbói tatatĩ, escorpión, ryguasu, comadreja, sapo, ha ambuekuéra ndive otyryrýva yvytimbo.
15 Yvyra, ryguasu, ryguasu, ryguasu ha ryguasu rupi’a, káda uno oñakãrapu’ã he’iháicha.
16 Oguahẽ Egíptope entéro mymba otyryrýva ha ipepo’ỹva, ha ombopochyeterei umi egipciope.
17 Ha umi egiptogua resa ha apysápe oike umi ryguasu ha ryguasu rupi’a.
18 Ha pe hornet ou hi’arikuéra ha omosẽ chupekuéra, ha osẽ chuguikuéra ikotýpe, ha ha’e omuña chupekuéra.
19 Umi egipcio okañývo mymba kuérare, omboty hokẽ hapykuéri, ha Ñandejára omanda pe Sulanuth oĩva yguasúpe ojupi ha oho haguã Egipto-pe.
20 Ha’e oguereko ipo puku, ipukúva diez métro peteĩ kuimba’e métrogui.
21 Upéi oho umi técho ári ha oipe’a umi viga ha piso ha oikytĩ, ha oipyso ipo pe ógape ha oipe’a pe cerradura ha pe perro, ha oipe’a umi óga oĩva Egiptope.
22 Upe rire oike Egipto rógape hetaiterei mymba, ha umi mymba aty ohundi umi egipciope, ha ombyasyeterei chupekuéra.
23 Upéicharõ jepe, Ñandejára pochy ndojevýi egipcio-kuéragui, ha ipo ojepyso gueteri hesekuéra.
24 Ñandejára omondo pe mba’asy, ha pe mba’asy ojeipyso Egíptope, kavaju ha vúrro, kaméllo, vaka tóro, ovecha ha yvypórape.
25 Umi egipcio opu’ãvo pyhareve ogueraha hag̃ua hymbakuéra karuhápe, otopa hymbakuéra omanóva.
26 Umi Egiptogua hymbakuéragui opyta peteĩnte umi káda diezgui, ha umi vaka Israél mba’évagui Gosénpe ni peteĩ nomanói.
27 Upéi Ñandejára omondo peteĩ mba’asy hendýva umi egipcio ro’ópe, ha upéva oipe’a chuguikuéra ipire, ha upévagui oiko peteĩ picazón vaiete enterove egipciope, ipy guive iñakãrague peve.

28 Ha heta kuru ho'o ho'o, ho'o ombyaipa peve oñembyai ha oñembyai peve.
29 Upéicharõ jepe, Ñandejára pochy ndojevýi, ha ipo ojepyso gueteri opa Egipto ári.
30 Ha andejra omondo pete amandáu ipohyietereíva, oinupãva iparralkuéra ha omopẽ hi'áva yvyramáta ha ombopiro'y chupekuéra ho'a peve hi'arikuéra.
31 Avei opa ka'avo hovy iseko ha omano, pórke peteĩ tatatĩ oñembojehe'áva oguejy pe amandáu apytépe, upévare pe amandáu ha pe tata ohundipaite opa mba'e.
32 Avei umi kuimba'e ha animál ojetopa va'ekue ótro ládo omano tata ha amandáugui, ha enterove umi león ra'y ikane'õma.
33 Ñandejára omondo ha ogueru Egíptope hetaiterei tuku: Chasel, Salom, Cargol ha Chagole, káda uno umi tuku, ha ho'upaite pe amandáu hembýva.
34 Upéi umi egipcio ovy'a umi tukumbore, ho'úramo jepe umi mba'e oprodusíva pe ñúme, ha ojagarra heta ha ojuky hikuái ho'u hag̃ua.
35 Ha Ñandejára ombojere peteĩ yvytu hatã yguasu oipe'áva opa umi tuku, jepe umi ojejukyva'ekue, ha oity chupekuéra Mar Rojo-pe; ni peteĩ langosta ndopytái Egipto rembe'ýpe.
36 Ñandejára omondo iñypytũ Egípto ári, tres día pukukue Egipto ha Patrós retã iñypytũ, ha peteĩ kuimba'e ndohechái ipo ohupívo ijuru gotyo.
37 Upe tiémpope omano heta israelíta opu'ãva Jehová kóntrape ha nohendúiva Moisés ha Aarónpe, ha ndogueroviái Ñandejára ombou hague chupekuéra.
38 Ha mávapa he'i va'ekue: "Ndorosẽmo'ãi Egíptogui, ani hag̃ua romano ñembyahýigui peteĩ desiérto nandiháme, ha nohendúiva Moisés ñe'ẽ".
39 Ha Jehová ombohasa asy chupekuéra tres día pytũmbýpe, ha umi isrraelíta oñotỹ chupekuéra umi tiémpope, umi egipcio ndoikuaái ni ndovy'ái hesekuéra.
40 Egíptope iñypytũeterei tres día aja, ha oimeraẽ oñembo'ýva pytũmbýpe, opyta hendaguépe, ha pe oguapýva opyta oguapy, ha pe oñenóva osegi oñeno upéicha, ha pe oguatáva opyta oguapy yvýpe upe lugárpe. ha péva ojehu opa Egiptoguápe, ohasa peve pytũmby.
41 Ohasáma umi ára pytũmbýpe, ha Ñandejára omondo Moisés ha Aarónpe Israel ñemoñare rendápe ha he'i: "Pemomba'e guasu pende Páskua ha pejapo pende Pascua, péina ápe aju pyhare mbytépe opa egipcio apytépe, ha ainupãta opavave ita'yra ypykuépe, peteĩ kuimba'e ra'y ypykue guive peteĩ mymba ra'y ypykue peve, ha ahecha vove pende Pascua, ahasáta pende ári.
42 Ha Israel ñemoñare ojapo opa mba'e Ñandejára he'i haguéicha Moisés ha Aarónpe, péicha ojapo hikuái upe pyharépe.
43 Pyhare pyte, Ñandejára osẽ Egipto mbytépe, ha ojuka opa umi Egipto ra'y ypykuépe, yvypóra ra'y ypykue guive mymba ra'y ypykue peve.
44 Upéi Faraón opu'ã pyharekue, ha'e ha enterove hembiguáikuéra ha enterove egipcio, ha upe pyharépe osapukái Egipto tuichakuére, ndaipórigui peteĩ óga ndaipórihápe peteĩ te'ongue.
45 Avei umi Egípto ra'y ypykue ra'anga, ha'éva umi murállape hógape, oñehundi ha ho'a yvýpe.
46 Upe pyharépe umi jagua Egiptogua ohupi umi ita'ýra ypykue omanóva ha oñotỹ va'ekue hógape jepe, ha ogueraha umi egipcio renondépe ha omombo henondépe.
47 Ha enterove egipcio ohecha ko mba'e vai ojehúva sapy'a hesekuéra, ha enterove egipcio osapukái hatã.
48 Upe pyharépe entéro umi família Egiptogua hasẽ, káda uno ita'ýra ha imembykuñáre, ha'e ra'e ypykue, ha mombyry guive oñehendu pe sarambi oikóva Egiptope.
49 Upe pyharépe Batía, Faraón rajy, oho pe rréi ndive oheka hag̃ua Moisés ha Aarónpe hógape, ha ojuhu chupekuéra hógape, okaru, hoy'u ha ovy'a hikuái opa Israel ndive.
50 Batía he'i Moiséspe: —Kóva piko pe jopói mba'e porã ajapo vaekue nderehe, nemongakuaa ha nemopu'ãva ha regueru ko mba'e vai che ha che ru róga ári?
51 Moisés he'i chupe: —Añetehápe Ñandejára ogueru Egipto ári diez mba'e vai. ¿oñembyatýpa ndéve mba'e vai peteĩvagui? ¿nde piko peteĩva umíva apytégui? ha he'i: Nahániri.
52 Moisés he'i chupe: —Nde ramo jepe nde sy ra'y ypykue, neremano mo'ãi, ha mba'eve ivaíva ndohupytýi ndéve Egipto mbytépe.
53 Ha he'i: "Mba'e mba'e porãpa chéve g̃uarã ahechávo pe rréi, che ermáno ha enterove hogaygua ha umi hénte oĩva ipoguýpe ko mba'e vai, umi ita'yra ypykue omanóva enterove Egipto ra'y ypykue ndive?".
54 Upémarõ Moisés he'i chupe: —Añetehápe ne ryvy, hogagua, ha umi tetã oĩva Egipto pegua, nohendúi Ñandejára ñe'ẽ, upévare ou hi'arikuéra ko mba'e vai.
55 Faraón rréi Egiptogua oñemboja Moisés ha Aarón ha unos kuánto israelíta oĩva hendivekuéra upe lugárpe, ha oñembo'e chupekuéra:
56 Pepu'ã ha pejagarra pende joyke'ykuérape, opa Israelgua oĩva upe tetãme, ijovecha ha hymba, ha opa imba'ekuéra ndive, ndohejamo'ãi mba'eve, peñembo'e va'erã cherehe Ñandejára pende Járape añoite.
57 Moisés he'i Faraónpe: —Péina nde sy ra'y ypykue ramo jepe, ani rekyhyje, neremanomo'ãigui, Ñandejára he'ígui reikove haguã, ohechauka haguã ndéve ipu'aka guasu ha ipo ojepysóva mbarete.
58 Faraón he'i oñemondo hag̃ua umi israelítape, ha enterove egipcio oñemombarete omondo hag̃ua chupekuéra, pórke ha'ekuéra he'i: "Opavave roñehundíta".
59 Ha enterove egipcio omondo umi isrraelítape, heta mba'e porã reheve, ovecha, vaka ha mba'e hepyetereíva reheve, Ñandejára ohura haguéicha ha'e ha ñande Ru Abrahán.
60 Upémarõ umi israelíta osẽ pyharekue, ha umi egipcio oúvo hendápekuéra oguenohẽ hag̃ua chupekuéra, he'i chupekuéra: "¿Ore piko mondaha, rosẽ hag̃ua pyharekue?".
61 Israel ñemoñare ojerure umi egipcio-pe mba'yru de pláta, mba'yru óro ha ao, ha Israel ñemoñare oipe'a umi egipcio.
62 Moisés pya'e opu'ã ha oho Egipto rríope, ha upégui oguenohẽ José ataúd ha ogueraha hendive.
63 Umi Israelgua ogueru avei itúva ataúd ha káda uno itúva ataúd.

MOAKÃHA 81 rehegua

1 Israel ñemoñare oho Raméses guive Sucot peve, 60.000 kuimba'e rupi oguata, umi mitã michĩ ha hembirekokuéra ári.
2 Oho avei hendivekuéra heta ovecha ha vaka, heta vaka.
3 Israel ñemoñare, oikóva Egipto retãme omba'apo pohýi, 200 áño pukukue.
4 Ha opa rire doscientos diez áño, Ñandejára oguenohẽ Israel ra'ykuérape Egiptogui ipo mbarete reheve.
5 Israel ñemoñare oho Egipto, Gosén ha Ramésesgui, ha oñemoĩ Sucot-pe, 15 día pe primer mes-pe.
6 Umi egipcio oñotỹ imemby ypykuépe Ñandejára ojuka va'ekue, ha enterove egipcio oñotỹ tres día aja umi ojuka va'ekuépe.
7 Israel ñemoñare osẽ Sucotgui ha oñemoĩ ikampaménto Etompe, pe desiérto pahápe.
8 Ha pe tercer día umi egipcio oñotỹ rire ita'yra ypykuépe, heta kuimba'e opu'ã Egíptogui ha oho Israel rapykuéri oho jey hag̃ua chupekuéra Egíptope, pórke oñearrepenti hikuái omondo haguére umi isrraelítape hembiguáigui.
9 Peteĩ kuimba'e he'i hapichápe: "Añetehápe Moisés ha Aarón oñe'ẽ Faraónpe ha he'i: "Rohata tres día desiértope ha rojapóta sakrifísio Ñandejára ñande Járape".
10 Ko'ãg̃a upévare ñapu'ã pyhareve pyte ha jagueraha jey chupekuéra, ha oikóta ha'ekuéra ou jeýramo ñanendive Egiptope ijára rendápe, upéicharõ jaikuaáta oĩha jerovia hesekuéra, péro ndojevymo'ãiramo, upéicharõ ñañorairõta hendivekuéra, ha jajapo jeýta chupekuéra tuicha pu'aka ha po mbarete reheve.
11 Ko'ẽmbotávo opa Faraón mburuvichakuéra opu'ã, ha hendivekuéra 70.000 kuimba'e rupi, ha osẽ hikuái Egiptogui upe árape, ha og̃uahẽ pe lugár oĩháme Israel ñemoñare.
12 Ha opavave egipcio ohecha ha ohecha Moisés, Aarón ha opa Israelgua oguapyha Pi-hahirot renondépe, okaru ha hoy'u ha ogueromandu'a Ñandejára arete.
13 Ha enterove egipcio he'i umi israelítape: "Añetehápe peẽ peje: 'Rohóta tres día desiértope ha rojapóta sakrifísio ore Járape ha roju jeýta".
14 Ko'ãg̃a ko árape ohasáma 5 día peho hague, ¿mba'ére piko ndapejevýi pende patrón rendápe?
15 Upémarõ Moisés ha Aarón ombohovái chupekuéra: "Ñandejára ñande Jára otestifika haguére orendive: 'Peẽ ndapejevymo'ãvéima Egíptope, síno roñeme'ẽta peteĩ yvy osyryhápe kamby ha eíra, Ñandejára ñande Jára ohura haguéicha ñande ypykuérape ome'ẽtaha ñandéve".
16 Umi karai guasu Egiptogua ohechávo Israelgua nohendúiha chupekuéra, oho jey haguã Egipto-pe, oñeñapytĩ hikuái oñorairõ haguã Israel ndive.
17 Ha Ñandejára omombarete Israel ñemoñare korasõ egipcio-kuéra ári, oinupã mbarete chupekuéra, ha ñorairõ ivaieterei egipcio-kuéra ári, ha opa egipcio okañy Israel ñemoñare renondégui, heta ijapytepekuéra omanógui Israel po rupive.
18 Faraón mburuvichakuéra oho Egiptope ha he'i Faraónpe: —Israel ra'ykuéra odipara ha ndojevymo'ãvéima Egipto-pe, ha péicha oñe'ẽ ñandéve Moisés ha Aarón.
19 Ha Faraón ohendu ko mba'e, ha ikorasõ ha ikorasõ opa ijyvyguáva ojere Israel rehe, ha oñearrepenti hikuái omondo hague Israel-pe; ha opavave egipcio oñemoñe'ẽ Faraón-pe omuña haguã Israel ñemoñarekuérape ou jey haguã imba'e pohýipe.
20 Upémarõ káda uno oporandu iñermánope: "¿Mba'e piko rojapo romondo haguére Israélpe ore esklávogui?".
21 Ha Jehová omombarete enterove egipcio ikorasõ omoirũ hag̃ua umi isrraelítape, pórke Jehová oityse umi egipciope Mar Rojope.
22 Faraón opu'ã ha ojagarra ikarro, ha omanda enterove egipciope oñembyaty hag̃ua, ni peteĩ kuimba'e ndopytái umi mitã ha umi kuña.
23 Ha enterove egipcio osẽ Faraón ndive omuña hag̃ua Israel ñemoñarekuérape, ha Egipto kampaménto tuicha ha ipohýiva, diezcientos mil kuimba'e rupi.
24 Ko kampaménto kompletoite oho ha omuña umi israelítape ogueru jey hag̃ua chupekuéra Egíptope, ha og̃uahẽ chupekuéra ikampaménto Mar Rojo rembe'ýpe.
25 Israel ñemoñare ohupi hesa, ha ohecha opavave egipcio omoirũha chupekuéra, ha Israel ñemoñare tuicha okyhyje chuguikuéra, ha Israel ñemoñare osapukái Ñandejárape.
26 Ha umi egipcio káusare, umi israelíta oñemboja'o cuatro grúpope, ha odividi hikuái hemiandu, okyhyjégui hikuái umi egipciogui, ha Moisés oñe'ẽ peteĩ teĩme.
27 Pe primera división ha'e Rubén, Simeón ha Isacar ra'ykuéra, ha odesidi hikuái opoi pe márpe, okyhyjetereígui hikuái umi egipciogui.
28 Upémarõ Moisés he'i chupekuéra: —Ani pekyhyje, pepyta ha pehecha mba'éichapa Jehová osalváta ko árape peẽme g̃uarã.
29 Pe segunda grúpo ha'e va'ekue Zabulón, Benjamín ha Neftalí ñemoñare, ha odesidi oho jey Egíptope umi egipcio ndive.
30 Upémarõ Moisés he'i chupekuéra: "Ani pekyhyje, pehechaháicha ko'ãg̃a umi egipciope, ndapehechamo'ãvéima chupekuéra opa ára g̃uarã".
31 Pe tercera grúpo ha'e va'ekue Judá ha José ñemoñare, ha odesidi oho ojotopa umi egipcio ndive oñorairõ hag̃ua hendivekuéra.
32 Upémarõ Moisés he'i chupekuéra: "Peñembo'y pende rendaguépe, Jehová oñorairõta pendereheháp, ha pekiririĩta".
33 Pe cuarta división ha'e Leví, Gad ha Aser ñemoñare, ha ha'ekuéra odesidi oho umi egipcio apytépe ombopy'arory hag̃ua chupekuéra, ha Moisés he'i chupekuéra: "Pepyta pende lugárpe ha ani pekyhyje, pehenóinte Jehovápe pendesalva hag̃ua ipógui".
34 Upe rire Moisés opu'ã umi hénte apytégui ha oñembo'e Ñandejárape ha he'i:
35 O Ñandejára Tupã yvy tuichakue, esalva ko'ãg̃a ne tavayguakuéra reguenohẽva'ekue Egipto-gui, ha ani toñemomba'eguasu egipcio-kuéra ipu'aka ha pu'aka ha'eha imba'e.
36 Upémarõ Ñandejára he'i Moisséspe: —Mba'ére piko resapukái chéve? ere Israel ñemoñarekuérape ohotaha hikuái, ha eipyso nde vastón yguasu ári ha emboja'o, ha Israel ñemoñare ohasáta upérupi.
37 Moisés ojapo upéicha, ha ohupi ivastón yguasu ári ha omboja'o.
38 Pe y marpegua oñemboja'o doce hendápe, ha Israelgua ohasa yvýre, sapatu reheve, peteĩ kuimba'e ohasaháicha peteĩ tape oñembosako'íva rupi.
39 Ñandejára ohechauka Israel ra'ykuérape umi mba'e hechapyrãva ojapova'ekue Egipto ha yguasúpe Moisés ha Aarón po rupive.

40 Israel ñemoñare oikévo yguasúpe, egipcio-kuéra ou hapykuéri, ha yguasu yguasu oñepyrũ jey hi’arikuéra, ha opavave ohypýi pe ýpe, ha ni peteĩ kuimba’e ndopytái Faraón-pe, ome’ẽva aguyje Ñandejárape ha ojeroviáva hese, upévare Ñandejára ndojapói chupe omano haguã upe jave egipcio-kuéra ndive.
41 Ñandejára omanda peteĩ ánhelpe oipe’a hag̃ua chupe umi egipcio apytégui, ha ha’e omombo chupe Nínive retãme ha ha’e ogoverna heta tiémpore.
42 Ha upe árape Ñandejára osalva Israélpe Egipto poguýgui, ha opa Israelgua ohecha egipcio-kuéra omanomaha, ha ohecha hikuái Ñandejára po guasu, umi mba’e ojapova’ekuére Egipto ha yguasúpe.
43 Upémarõ Moisés ha Israel ñemoñare opurahéi ko purahéi Ñandejárape, pe ára Jehová oity haguépe umi egipcio henondépe.
44 Ha enterove Israel opurahéi oñondivepa ha he'i: “Che apurahéita Ñandejárape ha'e tuicha oñemomba'eguasúgui, ha'e omombo yguasúpe pe kavaju ha ijuehegua. péina ápe ojehai Tupã léi kuatiañe’ẽme.
45 Upe rire umi israelíta oho ohóvo ha oñemoĩ Marápe, ha Ñandejára ome’ẽ Israel ra’ykuérape umi léi ha huísio upe lugárpe Marápe, ha Jehová omanda umi israelítape oguata hag̃ua opa hape ha oservi hag̃ua chupe.
46 Oho hikuái Mara guive ha og̃uahẽ Elimpe, ha Elim-pe oĩ 12 yvu ha setenta dátil yvyramáta, ha umi mitã oñemoĩ upépe y rembe’ýpe.
47 Oho hikuái Elim guive ha og̃uahẽ Sin desiértope, 15 díape, pe segundo méspe osẽ rire Egíptogui.
48 Upe tiémpope Jehová ome’ẽ pe maná umi israelítape ho’u hag̃ua, ha Jehová oky yvágagui tembi’u ára ha ára umi israelítape g̃uarã.
49 Israel ñemoñare ho'u maná cuarenta áño pukukue, opa ára oĩ aja desiértope, og̃uahẽ meve Canaánpe oipyhy haguã.
50 Ha osẽ hikuái Sin desiértogui ha oñemoĩ ikampaménto Alúspe.
51 Upéi osẽ hikuái Alúsgui ha oñemoĩ ikampaménto Refidímpe.
52 Israel ñemoñare oĩ jave Refidímpe, Amalec, Elifaz ra'y, Esaú ra'y, Zefo ryvy, oñorairõ Israel ndive.
53 Ogueru hendive ochocientos mil kuimba'e, paje ha paje apoha, ha oñembosako'i oñorairõ haguã Israel ndive Refidim-pe.
54 Ha’ekuéra oñorairõ tuicha ha ivaietereíva Israel kóntrape, ha Ñandejára ome’ẽ Amalek ha itavayguakuérape Moisés ha Israel ñemoñare pópe, ha Josué, Nun ra’y, efratita, Moisés rembiguái pópe.
55 Israel ñemoñare ojuka amalec ha itavayguakuérape kyse puku reheve, ha katu pe ñorairõ ivaieterei Israel ra'ykuérape.
56 Ñandejára he’i Moiséspe: “Ehai ko mba’e nemandu’a hag̃ua peteĩ lívrope, ha emoĩ Josué, Nun ra’y, ne rembiguái pópe, ha ere Israel guápe: ‘Reg̃uahẽ vove Canaánpe, remboguepaitéta umi Amalek mandu’a yvága guýgui”.
57 Moisés ojapo upéicha, ha ojagarra pe kuatiañe'ẽ ha ohai hi'ári ko'ã ñe'ẽ.
58 Nemandu'áke Amalec ojapo va'ekuére tapére resẽrõ guare Egiptogui.
59 Ha’e ningo ojotopa nendive tapére ha oinupã nde rapykuépe, umi ikangývape nde rapykuéri ne kangy ha nekane’õ jave.
60 Upévare oikóta Ñandejára nde Tupã ome’ẽ vove ndéve pytu’u opa ne enemigokuéragui oĩva ijerére upe tetãme Ñandejára nde Jára ome’ẽva ndéve erénsiarã, reguereko hag̃ua, remboguetaha Amalek mandu’a yvága guýgui, ani nderesarái chugui.
61 Ha pe rréi oiporiahuverekótava Amalek-pe, térã imandu’áre térã iñemoñarekuérare, péina ápe ajeruréta chugui, ha aikytĩta chupe itavayguakuéra apytégui.
62 Ha Moisés ohai opa ko’ã mba’e peteĩ lívrope, ha omanda umi israelítape orrespeta hag̃ua opa ko’ã mba’e.

MOAKÃHA 82 rehegua

1 Israel ñemoñare osẽ Refidímgui ha oñemoĩ Sinaí desiértope, pe tercer més osẽ rire Egíptogui.
2 Upe jave ou Reuel madianita, Moisés suegro, itajýra Zipora ha mokõi ita'ýra ndive, ohendúgui umi mba'e hechapyrãva Jehová ojapova'ekue Israel rehe, ha'e oipe'a hague chupekuéra Egipto poguýgui.
3 Reuel og̃uahẽ Moisés rendápe pe desiértope ha’e opyta haguépe, oĩháme Ñandejára montáña.
4 Moisés oho ohug̃uaitĩ isuégrope tuicha ñemomba’eguasúpe, ha enterove Israel oĩ hendive.
5 Reuel ha ita’yrakuéra opyta heta día umi israelíta apytépe, ha upe ára guive Reuel oikuaa Ñandejárape.
6 Pe tercer méspe umi israelita osẽ guive Egíptogui, pe seis díape, Ñandejára ome’ẽ Israélpe umi mandamiénto oĩva pe sérro Sinaípe.
7 Opa Israelgua ohendu opa ko'ã tembiapoukapy, ha opa Israel ovy'aiterei Ñandejára ndive upe árape.
8 Ñandejára rekomimbipa opyta yvyty Sinaí ári, ha ohenói Moisésppe, ha Moisés ou peteĩ arai mbytépe ha ojupi yvyty ári.
9 Moisés opyta pe yvyty ári cuarenta ára ha cuarenta pyhare; ndo’úi mbujape ha ndoy’úi y, ha Ñandejára ombo’e chupe umi léi ha huísiope ombo’e hag̃ua Israel ra’ykuérape.
10 Ha Ñandejára ohai umi tembiapoukapy ha’e omandava’ekue Israel ra’ykuérape mokõi ita távla ári, ome’ẽva’ekue Moisésppe omanda hag̃ua Israel ra’ykuérape.
11 Ha opakuévo cuarenta día ha cuarenta pyhare, Ñandejára oñe’ẽpa rire Moisésppe sérro Sinaípe, Ñandejára ome’ẽ Moisésppe umi ita ládo, ojehaíva Ñandejára kuãme.
12 Israelgua ohechávo Moisés ndoguejyvéimaha pe sérrogui, oñembyaty hikuái Aarón jerére ha he’i: “Ko kuimba’e Moisésppe katu ndoroikuaái mba’épa oiko chugui”.
13 Ko’ág̃a epu’ã, ejapo oréve peteĩ tupã ohótava ore renonderã, ani hag̃ua remano.
14 Ha Aarón okyhyjeiterei tavayguakuéragui, ha omanda chupekuéra ogueru hag̃ua chupe óro ha ojapo chugui peteĩ vakara’y ñemongu’e tavayguakuérape g̃uarã.
15 Upéi Ñandejára he’i Moisésppe, oguejy mboyve pe sérrogui: “Eguejy, ne retãgua reguenohẽ va’ekue Egíptogui oñehundipaite”.
16 Ha’ekuéra ojapo ijupe peteĩ vakara’y oñemongu’éva, ha oñesũ henondépe, ko’ág̃a chereja, ahundi hag̃ua chupekuéra yvýgui, ha’ekuéra ningo peteĩ puévlo ijajúra hatãva.
17 Ha Moisés ojerure Ñandejára rovape, ha oñembo’e Ñandejárape tavayguakuérare pe vakara’y ojapova’ekuére,

ha upéi oguejy pe sérrogui ha ipópe oĩ umi mokõi ita távla, Ñandejára ome'ẽva'ekue chupe omanda hag̃ua israelitakuérape.
18 Moisés oñembojávo pe kampaméntope ha ohechávo pe vakara'y pe puévlo ojapo va'ekue, ipochy ha omopẽ umi távla oĩva pe sérro guýpe.
19 Upémarõ Moisés og̃uahẽ pe kampaméntope ha ojagarra pe vakara'y ha ohapy tatápe, ha oity chugui yvytimbo porã, ha omosarambi pe y ári ha ome'ẽ hoy'u hag̃ua umi isrraelítape.
20 Ha omano umi tavayguakuéragui ojuehe kyse puku rupi tres mil kuimba'e rupi ojapova'ekue pe vakara'y.
21 Ko'ẽmbotávo Moisés he'i tavayguakuérape: —Ahasáta Ñandejára rendápe, ikatu ajapo expiación pende angaipa pejapova'ekuére Ñandejárape.
22 Moisés oho jey Ñandejára rendápe, ha opyta Ñandejára ndive cuarenta día ha cuarenta pyhare.
23 Ha umi cuarenta ára aja Moisés ojerure asy Ñandejárape Israel ñemoñare rérape, ha Ñandejára ohendu Moisés ñembo'e, ha Ñandejára ojerure asy chupe Israel rérape.
24 Upémarõ Ñandejára he'i Moisésspe oikytĩ hag̃ua mokõi ita lámina ha ogueru hag̃ua Ñandejára rendápe, ha'e oskrivíta hese umi diez mandamiénto.
25 Ko'ág̃a Moisés ojapo upéicha, ha ha'e oguejy ha oikytĩ umi mokõi távla ha ojupi yvyty Sinaípe Ñandejára rendápe, ha Ñandejára ohai umi mandamiénto umi távla ári.
26 Moisés opyta gueteri Ñandejára ndive cuarenta día ha cuarenta pyhare, ha Ñandejára he'i chupe umi léi ha huísio ome'ẽ hag̃ua Israélpe.
27 Ha Ñandejára omanda chupe omomba'évo Israel ra'ykuérape ojapo hag̃ua hikuái peteĩ lugár marangatu Ñandejárape g̃uarã, héra opytu'u hag̃ua ipype, ha Ñandejára ohechauka chupe pe santuário joguaha ha opa mba'yrukuéraicha.
28 Opa rire umi cuarenta día, Moisés oguejy pe sérrogui ha umi mokõi távla oĩ ipópe.
29 Ha Moisés ou Israel ñemoñare rendápe ha he'i chupekuéra opa Ñandejára ñe'ẽ, ha ombo'e chupekuéra léi, estatuto ha huísio Ñandejára ombo'eva'ekue chupe.
30 Ha Moisés omombe'u umi israelítape Ñandejára ñe'ẽ, ojejapo hag̃ua chupe peteĩ lugár sagrádo oiko hag̃ua umi israelíta apytépe.
31 Umi hénte ovy'aiterei opa mba'e porã Ñandejára he'iva'ekuére chupekuéra, Moisés rupive, ha he'i hikuái: "Rojapóta opa mba'e Ñandejára he'i va'ekue ndéve".
32 Ha pe tavayguakuéra opu'ã peteĩ kuimba'éicha ha ojapo ofrénda ipojeraitereíva Ñandejára santuáriope, ha káda uno ogueru Ñandejára ofrénda pe santuário rembiaporã, ha opa iservísiope g̃uarã.
33 Ha enterove Israelgua ogueru óro, pláta ha vrónse, ha opa mba'e oservíva pe Santuáriope g̃uarã.
34 Ha opa umi kuimba'e iñarandúva ojepraktikava'ekue tembiapo ou ha ojapo Ñandejára santuario, opa Ñandejára omanda haguéicha, káda uno pe tembiapo ojejapo haguépe; ha opa kuimba'e iñarandúva ikorasõme ojapo pe santuário, ha imueble ha opa tembiporu servicio marangatúpe g̃uarã, Ñandejára he'i haguéicha Moisésspe.
35 Upéi 5 mése paháp e ojejapo pe tavernákulo santuário, ha umi israelíta ojapo opa mba'e Ñandejára he'i va'ekue Moisésspe.
36 Ha ogueru hikuái Moisésspe pe santuario ha opa mba'e imba'éva. pe representación Ñandejára ohechaukava'ekuéicha Moisésspe, upéicha avei ojapo Israel ra'ykuéra.
37 Ha Moisés ohecha upe tembiapo, ha péina ápe ojapo hikuái Ñandejára omanda haguéicha chupe, upéicha Moisés ohovasa chupekuéra.

MOAKÃHA 83 rehegua

1 Ha mes doce-pe, ára veintitrés mes-pe, Moisés ojagarra Aarón ha ita'yrakuérape, ha omonde chupekuéra ijaokuéra, ha onohẽ chupekuéra ha ojapo hesekuéra Ñandejára he'i haguéicha chupe, ha Moisés ogueru opa ofrénda Ñandejára omanda va'ekue chupe upe árape.
2 Upe rire Moisés ojagarra Aarón ha ita'yrakuérape ha he'i chupekuéra: "Siete día pepytáta pe tavernákulo rokẽme, pórke péicha oje'e chéve".
3 Aarón ha ita'yrakuéra ojapo opa mba'e Ñandejára he'i va'ekue chupekuéra Moisés rupive, ha opyta 7 día pe tavernákulo rokẽme.
4 Ha pe ocho díape, primer día pe primer mespe, pe segundo áñope umi israelita osẽ rire Egíptogui, Moisés omopu'ã pe santuário, ha Moisés omoĩmbaite umi mueble oĩva pe tavernákulope ha entéro umi mueble oĩva pe santuáriope, ha ojapopaite Jehová omanda va'ekue chupe.
5 Upémarõ Moisés ohenói Aarón ha ita'yrakuérape, ha ha'ekuéra ogueru pe ofrénda ojehapýva ha pe ofrénda pekádope g̃uarã ha Israel ra'ykuérape g̃uarã, Ñandejára he'i haguéicha Moisésspe.
6 Upe árape umi mokõi Aarón ra'y, Nadab ha Abihú, ojagarra tata iñextraño ha ogueru Ñandejára renondépe nomandái va'ekue chupekuéra, ha osẽ tata Ñandejára renondépe ha ohundi chupekuéra, ha omano hikuái Ñandejára renondépe upe árape.
7 Upéi pe día Moisés omopu'ãmba rire pe lugár sagrádo, umi prínsipe Israelgua oñepyrũ ogueru umi ofrénda Jehová renondépe oñededika hag̃ua pe altár.
8 Ogueru hikuái ofrénda káda prínsipe peteĩ díape g̃uarã, peteĩ prínsipe káda día 12 día aja.
9 Opa umi ofrénda oguerúva hikuái, káda uno hi'árape, peteĩ mba'yru de pláta orekóva 130 grámo, peteĩ mba'yru de pláta orekóva 70 grámo, ha mokõivéva henyhẽ arína porãgui, oñembojehe'áva aséite reheve oñekuave'ẽ hag̃ua hi'upyrã.
10 Peteĩ kuchara, opesa 10 grámo de óro, henyhẽva insiénsogui.
11 Peteĩ tóro ra'y, peteĩ ovecha mácho ha peteĩ ovecha ra'y orekóva peteĩ áño oñekuave'ẽ hag̃ua.
12 Peteĩ kavara ra'y oñekuave'ẽ hag̃ua pekádore.
13 Oñeme'ẽ avei sakrifísio de paz, mokõi tóro, 5 ovecha mácho, 5 kavara mácho ha 5 ovecha ra'y orekóva un áño.
14 Péicha ojapo umi doce prínsipe Israelgua ára ha ára, káda uno hi'árape.
15 Ha upe rire, pe mes ára 13hápe, Moisés omanda Israel ra'ykuérape ojapo hag̃ua pe Páskua.
16 Israel ñemoñare ojapo pe Páskua itiempoitépe, 14 día de la mes-pe, Ñandejára he'i haguéicha Moisésspe, upéicha avei ojapo umi israelíta.
17 Ha pe segundo mespe, pe primer díape, Ñandejára oñe'ẽ Moisésspe.

18 Eipapa entéro kuimba'e Israelgua akã 20 áño ha yvateve, nde ha ne ermáno Aarón ha umi 12 mburuvicha Israelgua.
19 Moisés ojapo upéicha, ha Aarón ou umi doce mburuvicha Israelgua ndive, ha oipapa hikuái Israel ñemoñarekuérape Sinaí desiértope.
20 Israel ñemoñare, ituvakuéra rogagua rupi, 20 áño guive, 60 3.000, 5cientos cincuenta.
21 Leví ñemoñare katu noñeipapapái iñermanokuéra Israel ñemoñare apytépe.
22 Umi kuimba'e Israelgua orekóva un mes ha hetave, 22.000, doscientos setenta y tres.
23 Leví ñemoñare 22.000 kuimba'e orekóva un mes guive.
24 Upe rire Moisés omoĩ umi saserdóte ha levítape káda uno oservi hag̃ua pe tavernákulo santuáriope, Jehová he'i haguéicha Moiséspe.
25 Pe mes 20 díape, pe arai ojepe'a pe tavernákulogui.
26 Upe jave Israel ñemoñare osegi oviaha Sinaí desiértogui, ha oho hikuái mbohapy ára pukukue, ha pe arai opytu'u Paran desierto ári. upépe Ñandejára pochy hendy Israel rehe, ombopochýgui hikuái Ñandejárape ojerurévo chupe tembi'u, ho'u haguã.
27 Ñandejára ohendu iñe'ẽ ha ome'ẽ chupekuéra tembi'u ho'uva'ekue peteĩ més aja.
28 Ha katu upe rire Ñandejára pochy hendy hesekuéra, ha oinupã chupekuéra peteĩ jejuka guasu reheve, ha oñeñotỹ chupekuéra upépe upe tendápe.
29 Israelgua ombohéra upe lugár Kebrót Hatava, pórke upépe oñotỹ umi hénte oipotaitereíva so'o.
30 Upéi osẽ hikuái Kebrót Hatavágui ha oñemoĩ Hazerotpe, opytáva Paran desiértope.
31 Israel ñemoñare oĩ aja Hazerot-pe, Ñandejára ipochy Míriam rehe Moisés káusare, ha ha'e ilépra, morotĩ nieveicha.
32 Ha'e opyta 7 día pe kampaménto okaháre, ojerresivi jey peve chupe ilépra rire.
33 Upe rire umi israelíta osẽ Hazerótgui, ha oñemoĩ Paran desiérto pahápe.
34 Upe tiémpope Jehová he'i Moisésspe omondo hag̃ua 12 kuimba'e israelítagui, peteĩ kuimba'e peteĩ trívupe, oho hag̃ua ohesa'ỹijo Canaán retã.
35 Moisés omondo umi doce kuimba'épe, ha ha'ekuéra ou Canaánpe oheka ha ohesa'ỹijo hag̃ua upépe, ha ohesa'ỹijo hikuái pe yvy desiérto guive Sin desiérto guive Recób peve, peg̃uahẽvo Camótpe.
36 Ha opakuévo cuarenta día og̃uahẽ hikuái Moisés ha Aarón rendápe ha omombe'u chupe hikuái ikorasõme oĩháicha, ha umi kuimba'e apytégui umi kuimba'e omombe'u peteĩ marandu vai Israel ra'ykuérape, pe yvy ohesa'ỹijova'ekuére, he'ívo: "Iporãve jaha jey Egíptope jaha rangue ko tetãme, peteĩ yvy ohundíva umi oikóvape upépe".
37 Péro Josué, Nun ra'y, ha Caleb, Jefuné ra'y, ha'éva umi ohesa'ỹijóva ko yvy, he'i: "Iporãiterei pe yvy".
38 Ñandejára ovy'áramo ñanderehe, upéicharõ ñandeguerúta ko tetãme ha ome'ẽta ñandéve, pórke ha'e hína peteĩ yvy osyryhápe kamby ha eíra.
39 Ha katu Israel ñemoñare nohendúi chupekuéra, ha ohendu hikuái umi kuimba'e ñe'ẽ, oguerúva peteĩ marandu vai upe tetã rehegua.
40 Ñandejára ohendu Israelgua ñe'ẽmbegue ha ipochy ha ohura he'ívo.
41 Katuete ni peteĩ kuimba'e ko henerasión iñañávagui ndohechamo'ãi pe yvy orekóva veinte áño ha hetave, ndaha'éiramo Caleb, Jefuné ra'y ha Josué, Nun ra'y.
42 Ha katu katuete ko ñemoñare aña oñehundíta ko tave'ỹme, ha ita'yrakuéra oúta upe tetãme ha oguerekóta hikuái; upvare andejra pochy hendy Israel rehe, ha omongue chupekura tave'pe cuarenta ary pukukue opa peve upe ñemoñare aña, ndosegírigui hikuái Ñandejárape.
43 Ha umi tavayguakuéra oiko are Paran desiértope, ha upéi oho hikuái pe desiértope Mar Rojo rapére.

MOAKÃHA 84 rehegua

1 Upe tiémpope Coré, Jetzer ra'y, Quehat ra'y, Leví ra'y, ojagarra heta kuimba'e israelítape, ha opu'ã hikuái oñorairõ Moisés ha Aarón ndive ha pe kongregasión kompletoiténdi.
2 Ñandejára ipochy hendive kuéra, ha pe yvy oipe'a ijuru ha omokõ chupekuéra, hogakuéra ha opa mba'e imba'éva, ha opa kuimba'e Coré mba'éva.
3 Ha upe rire Tupã ombojere tavayguakuérape yvyty Seir rapére are.
4 Upe tiémpope Ñandejára he'i Moisésspe: "Ani reñorairõ Esaú ñemoñare ndive, name'ẽmo'ãi ndéve mba'eve ha'ekuéra mba'éva, pórke che pórke ame'ẽ pe sérro Seír erénsiaramo Esaúpe".
5 Upévare Esaú ñemoñare oñorairõ Seir ñemoñare ndive yma, ha Ñandejára ome'ẽ Seir ra'ykuérape Esaú ñemoñare pópe, ha ohundi chupekuéra henondégui, ha Esaú ra'ykuéra oiko hendaguépe ko'ag̃aite peve.
6 Upévare Jehová he'i umi israelítape: "Ani peñorairõ pende ermanokuéra Esaú ñemoñare ndive, pórke mba'eve ndaha'éi pende mba'e ijyvýpe, péro ikatu pejogua chuguikuéra hi'upy plátare ha pe'u, ha pejogua chuguikuéra y plátare ha pe'u.
7 Ha Israel ñemoñare ojapo Ñandejára he'iháicha.
8 Umi israelíta ojere pe desiértore, heta tiémpore ojere pe sérro Sinaí rapére, ha ndopokói Esaú ñemoñarekuérare, ha opyta hikuái upe distrítope 19 áño pukukue.
9 Upe tiémpope omano latín rréi Quitím ñemoñaregua, cuarenta y cinco áño ogoverna haguépe, ha upéva hína 14 áño Israelgua osẽ rire Egíptogui.
10 Ha oñotỹ chupe hikuái hendaguépe ha'e omopu'ã va'ekue chupe g̃uarã Quitím retãme, ha Abimnás oisãmbyhy hendaguépe treinta y ocho áño pukukue.
11 Upe tiémpope umi israelita ohasa Esaú ñemoñare rembe'ýre, opa rire 19 áño, ha ohasa hikuái Moab desiérto rapére.
12 Ñandejára he'i Moisésspe: "Ani remongora Moábpe ha ani reñorairõ hendivekuéra, name'ẽmo'ãi ndéve mba'eve ijyvykuéragui.
13 Israel ñemoñare ohasa Moab desierto rapére 19 áño pukukue, ha noñorairõi hendivekuéra.
14 Ha 36 áño Israelgua oho haguépe Egiptogui Ñandejára oinupã Sehón, amorréo ruvicha guasu korasõ, ha oñorairõ ha osẽ oñorairõ Moab ñemoñare ndive.
15 Upémarõ Sehón omondo mensahéro rendápe Beór, Janeas ra'y, Balaam ra'y, konsého de Egipto rréipe, ha ita'ýra Balaampe, omaldesi hag̃ua Moábpe, ikatu hag̃uáicha oñeme'ẽ Sehón pópe.

16 Umi mensahéro oho ha ogueru Beor, Janeas ra'y, ha Balaam ita'ýra, Petorgui, Mesopotamiape, upéicha Beor ha Balaam ita'ýra og̃uahẽ táva Sihónpe ha omaldesi hikuái Moábpe ha irréipe Sihón rréi de amorréo renondépe.
17 Upémarõ Sihón osẽ ijehérsito kompletoite ndive, ha oho Moabpe ha oñorairõ hendivekuéra, ha omoĩ ipoguýpe chupekuéra, ha Jehová ome'ẽ chupekuéra ipópe, ha Sihón ojuka rréi de Moabpe.
18 Sihón ojagarrapaite umi siuda oĩva Moabpe ñorairõhápe. oipe'a avei chugui kuéra Hesbón, Hesbón ha'égui peteĩ táva Moab-pegua, ha Sihón omoĩ Hesbón-pe imburuvichakuéra ha imba'e ruvichakuérape, ha Hesbón ha'e Sihón mba'e umi árape.
19 Upévare umi oñe'ẽva ehémplo Beor ha ita'ýra Balaam he'i ko'ã mba'e: "Peju Hesbónpe, pe siuda de Sihón oñemopu'ãta ha oñemopyendapáta".
20 ¡Aichejáranga ndéve Moab! peẽ pekañy, peẽ Kemós retãygua! péina ápe ojehai Tupã léi kuatiañe'ẽ ári.
21 Ha Sihón ipu'aka rire Moáb rehe, omoĩ guárdia umi táva oipe'a va'ekuépe Moabgui, ha hetaiterei Moab ñemoñare ho'a ñorairõme Sihón pópe, ha ha'e ojagarra hetaiterei chupekuéra, ita'ýra ha tajýra, ha ojuka mburuvicha guasúpe. upévare Sihón ojere jey ijyvy teépe.
22 Upéi Sihón ome'ẽ heta rregálo de pláta ha óro Beór ha ita'ýra Balaampe, ha omosẽ chupekuéra, ha oho hikuái Mesopotamiape hógape ha hetãme.
23 Upe tiémpope enterove israelíta ohasa pe desiérto de Moab rapégui, ha ojevy ha ojere Edom desiértore.
24 Upémarõ pe kongregasión kompletoite og̃uahẽ Sin desiértope, pe primer més de cuarenta áñope, osẽ rire hikuái Egíptogui, ha umi israelíta oiko upépe Cadéspe, pe desiérto de Sinpe, ha upépe omano Míriam ha upépe oñeñotỹ chupe.
25 Upe jave Moisés omondo mensahéro rréi Hadad de Edom rendápe ha he'i chupe: "Péicha he'i ne ermáno Israel: Tahasa nde yvýre, ndorohasamo'ãi kokue térã parralty, ndoroy'umo'ãi pe ykua y. jaguata mburuvicha guasu rapére.
26 Edom he'i chupe: —Nderehasa mo'ãi che retã rupi, ha Edom oho ojotopa Israel ra'ykuérape peteĩ tetã ipu'akapáva ndive.
27 Esaú ra'ykuéra ndohejaséi umi israelíta ohasa ijyvy rupi, upévare umi isrraelíta oñemomombyry chuguikuéra ha noñorairõi hendivekuéra.
28 Upe mboyve Jehová omanda va'ekue Israel ra'ykuérape: 'Ani peñorairõ Esaú ñemoñare ndive, upévare umi israelíta oñemomombyry chuguikuéra ha noñorairõi hendivekuéra.
29 Upémarõ umi israelíta osẽ Cadésgui, ha enterove umi hénte og̃uahẽ sérro Hórpe.
30 Upe tiémpope Jehová he'i Moisésspe: "Ere ne ermáno Aarónpe ha'e omanotaha upépe, pórke ndoumo'ãi pe yvy ame'ẽ va'ekuépe israelítape".
31 Ha Aarón ojupi, Ñandejára omandaháicha, yvyty Hor-pe, cuarenta áñope, quinto mes-pe, primer día de la mes-pe.
32 Aarón oguereko 123 áño omanórõ guare sérro Hórpe.

MOAKÃHA 85 rehegua

1 Ha rréi Arad, cananeo, oikóva sur gotyo, ohendu umi isrraelíta ouha umi espía rapére, ha omohenda ijehérsito oñorairõ hag̃ua umi isrraelíta kóntrape.
2 Ha Israelgua okyhyjeterei chugui, oguerekógui peteĩ ehérsito tuicha ha ipohýiva, upévare Israel ñemoñare odesidi ohojey Egipto-pe.
3 Israel ñemoñare ojere tres días rupi Maserat Beni Jaacón peve, okyhyjeterei rupi hikuái rréi Arad-gui.
4 Ha umi israelíta ndohosevéi hendaguépe, upévare opyta 30 día Beni Jaakónpe.
5 Leví ñemoñare ohechávo Israel ñemoñare ndojevymo'ãiha, oenvidia Ñandejára reheháp, ha opu'ã oñorairõ umi israelíta iñermanokuéra ndive, ojuka chuguikuéra peteĩ tete guasu, ha omboliga chupekuéra ojere jey haguã hendaguépe, yvyty Hor.
6 Ha ou jeývo hikuái, rréi Arad omohenda gueteri ijehérsito oñorairõ hag̃ua umi isrraelíta kóntrape.
7 Israel ome'ẽ iñe'ẽme'ẽ ha he'i: "Reme'ẽramo che pópe ko puévlo, ahundipaitéta itávakuéra".
8 Ñandejára ohendu Israel ñe'ẽ, ha ome'ẽ ipópe umi cananeope, ha ohundipaite chupekuéra ha itávakuéra, ha ombohéra upe lugár Hormá.
9 Israel ñemoñare osẽ sérro Hórgui ha oñemoĩ Obótpe, ha osẽ Abótgui ha oñemoĩ Ije-abarimpe, Moab rembe'ýpe.
10 Israel ñemoñare omondo Moábpe ha he'i: "Jahasa ko'ágã nde retã rupi ore rendaguépe, ha katu Moab ñemoñare ndohejái Israel ñemoñare ohasa ijyvy, Moab ñemoñare okyhyjeterei ani haguã Israel ñemoñare ojapo hesekuéra, amorréo ruvicha guasu Sihón ojapo haguéicha hesekuéra.
11 Upévare Moab ndohejái umi isrraelíta ohasa ijyvy rupi, ha Jehová omanda umi israelítape: "Ani oñorairõ Moab kóntrape, upévare umi israelíta osẽ Moábgui".
12 Israel ñemoñare oho Moab rembe'ýgui, ha og̃uahẽ Arnón rembe'ýre, Moab rembe'y, Moab ha amorréo mbytépe, ha oñemoĩ hikuái Sihón rembe'ýpe, amorréo rréi, Cedemót desiértope.
13 Israel ñemoñare omondo maranduhára amorréo ruvicha guasu Sihón rendápe.
14 Jahasa nde retã rupi, ndorojeremo'ãi kokuépe ni parraltýpe, rohasáta pe rréi rapére rohasa peve ne rembe'y, péro Sihón ndohejamo'ãi ohasa umi israelíta.
15 Upémarõ Sihón ombyaty kompletoite umi amorréope ha oho desiértope ojotopa hag̃ua umi israelítape, ha oñorairõ Israel kóntrape Jahazpe.
16 Ha Ñandejára ome'ẽ umi amorréo ruvicha guasu Sihónpe umi israelíta pópe, ha Israel ojuka kyse puku rupive opa Sihón puévlope ha ovenga Moab mba'ére.
17 Israel ñemoñare oipyhy Sihón retã Aram guive Jabuc peve, Amón ñemoñare peve, ha ojagarrapaite umi mba'e ojegueru vaekue umi távagui.
18 Israel ojagarrapaite ko'ã siuda, ha Israel oiko opa umi amorréo siudápe.
19 Ha opa Israelgua odesidi oñorairõta ammón ñemoñare ndive, ojagarra hag̃ua avei ijyvy.
20 Upémarõ Jehová he'i umi israelítape: "Ani pemongora ammón ra'ykuérape, ha ani pemopu'ã ñorairõ hendivekuéra, pórke name'ẽmo'ãi peẽme mba'eve ijyvykuéragui, ha umi israelíta ohendu Ñandejára ñe'ẽ, ha noñorairõi ammón ndive.
21 Upe rire umi israelita ojere ha oho Basán rapére Og rréi de Basán retãme, ha Og rréi de Basán osẽ oñorairõ umi israelítape, ha oreko hendive heta kuimba'e ipy'aguasúva, ha peteĩ ehérsito imbaretetereíva umi amorréogui.

22 Og rréi de Basán ipoderosoiterei, péro ita'ýra Naarón ipoderosoiterei, imbareteventema chugui.
23 Upéi Og he'i ikorasõme: —Ko'ágã Israel kampaménto tuichakue ohupi mbohapy parsa, ko'ágã ainupãta chupekuéra peteĩ jeýpe kyse puku térã lánsa'ỹre.
24 Upéi Og ojupi yvyty Jahaz-pe ha oipe'a chugui peteĩ ita guasu, ipukúva mbohapy parsa, ha omoĩ iñakã ári ha odesidi oity Israel ñemoñare kampaménto ári, oinupã haguã opa israelítape upe ita reheve.
25 Upéi Ñandejára remimbou ou ha oinupã pe ita Og akãre, ha pe ita ho'a Og akãre, Óg ho'a hague yvýpe pe ita ipohýigui ijajúrare.
26 Upe tiémpope Jehová he'i umi israelítape: "Ani pekyhyje chugui, che ame'ẽma pende pópe chupe ha enterove ipuévlo ha ijyvy kompletoite, ha pejapo va'erã hese pejapo haguéicha Sihón rehe".
27 Upémarõ Moisés oho hendápe sa'i israelíta ndive, ha Moisés oinupã ógpe peteĩ yvyra ipysãme ha ojuka chupe.
28 Upe rire umi israelita omuña Óg ñemoñare ha enterove ipuévlope, ha oinupã ha ohundi chupekuéra ndaiporivéima peve hembýva.
29 Upe rire Moisés omondo unos kuánto israelítape ohecha hag̃ua Jaazer, pórke Jaazer ha'e peteĩ siuda herakuãitereíva.
30 Umi espía oho Jazerpe ha ohesa'ỹijo upépe, ha umi espía ojerovia Ñandejárare, ha oñorairõ hikuái umi kuimba'e Jaazergua ndive.
31 Ko'ã kuimba'e ojagarra Jaazer ha ipuévlokuéra, ha Jehová ome'ẽ chupekuéra ipópe, ha omosẽ hikuái umi amorréo oĩvape upépe.
32 Israelgua ojagarra umi mokõi rréi amorréo retã, 60 siuda oĩva Jordán rembe'ýpe, Arnón ysyry guive yvyty Hermán peve.
33 Israel ñemoñare oho ha og̃uahẽ Moab ñu gotyo, opytáva Jordán rembe'ýpe, Jericó rembe'ýpe.
34 Moab ñemoñare ohendu opa mba'e vai Israelgua ojapo va'ekue umi mokõi rréi amorréo rehe, Sihón ha Óg rehe, upévare entéro umi kuimba'e Moabgua okyhyjeeterei umi israelítagui.
35 Moab myakãhára he'i: —Péina ápe umi mokõi amorréo rréi, Sihón ha Og, ipoderosovéva opa rréi yvy ape árigui, ndaikatúi oñemoĩ Israel ñemoñare rehe, ¿mba'éicha piko ñañembo'ýta henondépe?
36 Añeteháp̃e omondo oréve peteĩ marandu ko'ág̃a mboyve rohasa hag̃ua ore retã rupi hapekuéra, ha ndorohejái chupekuéra, ko'ág̃a ojeréta ore ári ikysepuku pohýi reheve ha orehundíta; ha Moab oñeñandu vai Israel ñemoñare kuéra rupi, ha okyhyje eterei hikuái chuguikuéra, ha oñemoñe'ẽ oñondivepa mba'épa ojejapóta Israel ñemoñarekuérare.
37 Upe tiémpope umi ansiáno Moabgua odesidi ha ojagarra peteĩ kuimba'e hérava Balac, moabita Zipor ra'y, ha omoĩ chupe rréiramo upérõ, ha Balac iñarandueterei.
38 Moab ruvichakuéra opu'ã ha omondo Madián ñemoñare rendápe oñemoĩ porã haguã hendivekuéra, pórke umi árape Moab ha Madián oñorairõ ha oñorairõ guasu, ha'e rréi Hadad, Bedad ra'y, rréi de Edom ára guive, ha ojuka Madiánpe Moab ñúme, ko'ã ára peve.
39 Moab ñemoñare omondo hikuái Madián ñemoñare rendápe ha oñemoĩ porã hendivekuéra, ha umi anciano Madiángua ou Moab retãme oñemoĩ porã hag̃ua Madián ñemoñare rehe.
40 Ha umi ansiáno Moabgua okonseja umi ansiáno Madiángua ndive mba'épa ojapova'erã osalva hag̃ua hekove Israélgui.
41 Ha enterove Moab ñemoñare he'i umi ansiáno Madiánpe: "Ko'ág̃a umi israelita oisu'u opa mba'e oĩva ñande jerére, pe tóro oisu'uháicha kapi'i ñúme, pórke péicha ojapo hikuái umi mokõi rréi amorréo imbaretevéva ñandehegui".
42 Upémarõ umi ansiáno Madiángua he'i Moábpe: "Rohendu kuri Sihón rréi de amorréo oñorairõrõ guare penderehe, ipu'akarõ guare penderehe ha ojagarra pende yvy, omondo hague Beórpe, Janeas ra'y ha Balaam ita'ýrape Mesopotamiagui, ha ha'ekuéra ou ha penemaldesi. upévare Sihón po ipu'aka penderehe, ha'e ojagarra pende retã.
43 Ko'ág̃a peẽme pemondo avei ita'ýra Balaam rendápe, pórke ha'e opyta gueteri ijyvýpe, ha peme'ẽ chupe imba'erepy, ikatu hag̃uáicha ou omaldesi entéro umi hénte pekyhyjévape. Upémarõ Moab ruvicha kuéra ohendu ko mba'e, ha oguerohory omondo Balaam Beor ra'ýpe.
44 Upémarõ Balac, Sipor ra'y, rréi de Moab, omondo mensahéro Balaam rendápe ha he'i:
45 Péina ápe oĩ peteĩ tavayguakuéra osẽva Egipto-gui, péina ápe ojaho'i hikuái yvy ape ári, ha opyta hikuái che ári.
46 Ko'ág̃a upévare eju emaldesi ko tavayguakuérape cherehehápe, ha'ekuéra ipu'akaitereígui chéve g̃uarã, ikatu che ipu'aka añorairõ hag̃ua hendivekuéra, ha amosẽ chupekuéra, ahendúgui ojehovasaha pe rehovasáva, ha pe remaldesi va'ekue oñemaldesiha.
47 Upémarõ Balac rembijokuái oho Balaam rendápe ha ogueru Balaam omaldesi hag̃ua pe puévlope oñorairõ hag̃ua Moáb kóntrape.
48 Upémarõ Balaam oho Balác rendápe omaldesi hag̃ua Israélpe, ha Jehová he'i Balaámpe: "Ani remaldesi ko puévlope, pórke ojehovasa".
49 Ha Balac ojerure Balaam-pe ára ha ára omaldesi haguã Israel-pe, ha katu Balaam nohendúi Balac-pe Ñandejára ñe'ẽ he'iva'ekue Balaam-pe.
50 Balac ohechávo Balaam ndojaposeiha hembipota, opu'ã ha oho hógape, ha Balaam oho jey avei ijyvýpe ha oho upégui Madiánpe.
51 Israel ñemoñare oho Moab ñu guive ha oñemoĩ Jordán rembe'ýre Bet-jesimot guive Abel-Sitim peve, Moab ñu paháp̃e.
52 Israel ñemoñare opyta rire Sitím ñúme, oñepyrũ oporomoakãratĩ Moab rajykuéra ndive.
53 Umi israelíta oñemboja Moáb rendápe, ha umi Moab omopu'ã hogaha Israelgua kampaménto rovái.
54 Moab ra'ykuéra okyhyje umi israelítagui, ha umi Moab ra'y ogueraha entéro itajýrape ha hembirekokuéra iporãva ha iporãva, ha omonde chupekuéra óro, pláta ha ao hepyetereíva.
55 Moab ra'ykuéra oguapy umi kuñáme hoga rokẽme, ikatu hag̃uáicha umi israelita ohecha chupekuéra ha ojere hesekuéra ha ani oñorairõ Moab ndive.
56 Ha enterove Moab ñemoñare ojapo ko mba'e Israel ñemoñare rehe, ha káda kuimba'e omoĩ hembireko ha itajýrape hóga rokẽme, ha enterove Israelgua ohecha mba'épa ojapo Moab ra'ykuéra, ha Israelgua ojere Moab

rajykuéra rendápe ha oipotaiterei chupekuéra, ha oho hikuái hendápekuéra.
57 Ha ojehu peteĩ hebreo og̃uahẽvo Moab tenda rokẽme, ha ohechávo peteĩ Moab rajy ha ojerure chupe ikorasõme, ha oñe'ẽ hendive pe tenda rokẽme pe ha'e oipotáva, oñe'ẽ aja hikuái oñondivepa umi kuimba'e pe tendagua osẽta ha oñe'ẽ hebreo-pe ko'ã ñe'ẽicha;
58 Añeteháp peikuaa ore ha'eha joyke'y, opavave ha'eha Lot ñemoñare ha ijoyke'y Abrahán ñemoñare, mba'ére piko upéicharõ ndapepytamo'ãi orendive, ha mba'ére piko ndape'umo'ãi ore mbujape ha ore sacrificio?
59 Moab ñemoñare ojopypa rire chupe iñe'ẽre, ha ombotavy rire chupe iñe'ẽ porã rupive, oguapy chupe hikuái pe óga kárpape ha okosina ha ojapo sakrifísio heseháp, ha ha'e ho'u umi sakrifísio ha hi'upy.
60 Upémarõ ome'ẽ hikuái chupe víno ha ha'e hoy'u ha oka'u, ha omoĩ henondépe peteĩ kuñataĩ porã, ha ha'e ojapo hendive oipotaháicha, ndoikuaáigui mba'épa ojapo, hoy'u haguéicha heta víno.
61 Péicha Moab ñemoñare ojapo Israel-pe upe tendápe, Sitím ñúme, ha Ñandejára ipochy Israel rehe ko mba'ére, ha omondo ijapytepekuéra mba'asy, ha omano israelíta apytégui 24.000 kuimba'e.
62 Simeón ñemoñare apytépe oĩ peteĩ kuimba'e hérava Zimrí, ha'éva Salu ra'y, ha oñembojoaju pe madianita Cosbí ndive, ha'éva Zúr rajy, rréi de Madián, entéro israelita renondépe.
63 Ha Finías, Elazer ra'y, pa'i Aarón ra'y, ohecha ko mba'e vai Zimri ojapova'ekue, ha ojagarra peteĩ lánsa ha opu'ã ha oho hapykuéri, oinupã mokõivévape ha ojuka chupekuéra, ha pe mba'asy opa Israel ñemoñare.

MOAKÃHA 86 rehegua

1 Upe jave pe mba'asy, Ñandejára he'i Moisés ha pa'i Aarón ra'y Elazer-pe.
2 Eipapa umi omoakãva entéro Israel ñemoñare, orekóva 20 áño ha yvateve, entéro umi osẽ va'ekue ehérsitope.
3 Moisés ha Elazer oipapa Israel ñemoñare kuéra hogayguakuéra ndive, ha opa Israelgua 700.000, 700.000.000.000.
4 Leví ñemoñare, orekóva un mes ha yvateve, 23.000, ha umíva apytépe ndaipóri ni peteĩ kuimba'e Moisés ha Aarón oipapava'ekue Sinaí desiértope.
5 Ñandejára he'íma kuri chupekuéra omanotaha desiértope, upévare enterove omano hikuái, ha ni peteĩva ndopytái chuguikuéra, ndaha'éiramo Caleb, Jefuné ra'y ha Josué, ha'éva Nun ra'y.
6 Upe rire ae Ñandejára he'i Moiséspe: "Ere Israel ñemoñarekuérape tovenga Madián rehe ijoyke'ykuéra Israel ñemoñare káusare."
7 Moisés ojapo upéicha, ha Israel ñemoñare oiporavo ijapyteguikuéra 12.000 kuimba'e, 1.000 kuimba'e peteĩ trívupe, ha oho hikuái Madiánpe.
8 Israel ñemoñare oñorairõ Madián ndive, ha ojuka hikuái káda kuimba'épe, avei umi cinco mburuvicha Madián pegua, ha Balaam Beor ra'ýpe ojuka kyse puku reheve.
9 Israel ñemoñare ogueraha prisionero ramo Madián rembirekokuérape, imembykuéra ha hymbakuéra ndive, ha opa mba'e imba'éva.
10 Ojagarrapaite umi mba'e ojegueru va'ekue ha ojagarrapaite umi mba'e oipyhýva, ha ogueraha Moisés ha Elázerpe Moab ñu gotyo.
11 Upéi Moisés ha Elazer ha entéro umi prínsipe kongregasiónpegua oho ohug̃uaitĩ chupekuéra vy'ápe.
12 Ha omboja'opaite hikuái umi mba'e ojegueru va'ekue Madiángui, ha Israel ra'ykuéra oñevenga Madián rehe ijoyke'ykuéra Israel ñemoñare káusare.

MOAKÃHA 87 rehegua

1 Upe jave Ñandejára he'i Moiséspe: "Opa potaitéma nde ára, ejagarra Josué, Nun ra'y, ne rembiguáipe ha emoĩ chupe tavernákulope, ha che amandáta chupe, ha Moisés ojapo upéicha.
2 Ñandejára ojehechauka pe tavernákulope peteĩ arai pilárpe, ha pe arai pilár oñembo'y pe tavernákulo rokẽme.
3 Ñandejára omanda Josué, Nun ra'ýpe, ha he'i chupe: "Embarete ha nepy'aguasu, pórke nde reguerúta Israel ra'ykuérape pe yvýpe ahura va'ekue ame'ẽtaha chupekuéra, ha che aiméta nendive.
4 Moisés he'i Josuépe: —Embarete ha nepy'aguasu, nde remoĩta Israel ra'ykuérape ko yvy, ha Ñandejára oĩta nendive, ndohejamo'ãi nderehe ni ndeheja mo'ãi, ani rekyhyje ha reñedesanima.
5 Upémarõ Moisés ohenói entéro israelítape ha he'i chupekuéra: "Peẽ pehecha opa mba'e porã Jehová pende Jára ojapo va'ekue pendereheháp pe desiértope".
6 Ko'ãg̃a katu pekumpli opa ko'ã léi he'íva ha peguata Ñandejára pende Jára rapére, ani pejevy pe tape Ñandejára he'i va'ekuégui peẽme, taha'e pende akatúa térã ijasu gotyo.
7 Ha Moisés ombo'e Israel ra'ykuérape umi léi, huísio ha léi ojapo hag̃ua upe tetãme Ñandejára he'i haguéicha chupe.
8 Ha ombo'e chupekuéra Ñandejára rape ha hembiapoukapykuéra; péina ápe ojehai hikuái Tupã léi kuatiañe'ẽ ári ha'e ome'ẽva'ekue Israel ra'ykuérape Moisés po rupive.
9 Moisés omandapa rire umi israelítape, ha Ñandejára he'i chupe: "Ejupi pe sérro Abarimpe ha emano upépe, ha eñembyaty ne puévlope oñembyaty haguéicha ne ermáno Aarónpe".
10 Upéi Moisés ojupi Ñandejára omanda haguéicha chupe, ha omano upépe Moab retãme Ñandejára omandaháicha, cuarenta áñope umi israelíta osẽva'ekue Egiptogui.
11 Israel ñemoñare hasẽ Moisés rehe Moab ñúme 30 ára pukukue, ha opa ára hasẽ ha ñembyasy Moisés rehe.

MOAKÃHA 88 rehegua

1 Moisés omano rire, Ñandejára he'i Josué, Nun ra'ýpe.
2 Epu'ã ha ehasa Jordán pe yvy ame'ẽ va'ekue Israel ra'ykuérape, ha emoĩta Israel ñemoñarekuérape upe yvy.
3 Opa tenda opyrũtaha pende py jyva ha'éta pende mba'e, Líbano desierto guive ysyry guasu Perat peve, ha'éta pende rembe'y.
4 Avave nopu'ãmo'ãi nendive opa nde rekove pukukue; che aime haguéicha Moisés ndive, upéicha avei aiméta nendive, eñeha'ãmbaite ha chepy'aguasu porãnte rekumpli hag̃ua opa léi Moisés omandava'ekue ndéve, ani rejevy

tapégui ni akatúa térã ijasu gotyo, ikatu hag̃uáicha reñakãrapu'ã opa mba'e rejapóvape.
5 Josué he'i Israel guápe: "Pehasa pe kampaméntope ha pemanda pe puévlope, ha he'i: 'Peprepara peẽme g̃uarã tembi'u, pórke tres día haguépe pehasáta Jordán pejagarra hag̃ua pe yvy".
6 Israel ñemoñare mburuvichakuéra ojapo upéicha, ha omanda hikuái tavayguakuérape ha ojapopaite Josué he'i va'ekue.
7 Josué omondo mokõi kuimba'e ohecha hag̃ua Jericó yvy, ha umi kuimba'e oho ohecha Jericó.
8 Ohasávo 7 día ha'ekuéra og̃uahẽ Josué rendápe pe kampaméntope ha he'i chupe: "Ñandejára ome'ẽma ore pópe ko yvy tuichakue, ha umi oikóva upépe okyhyje ore káusare".
9 Upe rire, Josué opu'ã pyhareve ha opa Israelgua hendive, oho hikuái Sitímgui, Josué ha opa Israelgua ohasa Jordán. Josué oguereko ochenta y dos áño ohasávo Jordán Israel ndive.
10 Pe puévlo ojupi Jordángui pe primer mes ára 10hápe, ha oñemoĩ ikampaménto Guilgálpe, opytáva Jericó eskína éste gotyo.
11 Israel ñemoñare ojapo pe Páskua Guilgálpe, Jericó ñúme, pe mes 14hápe, he'iháicha Moisés Léipe.
12 Upe tiémpope opa pe maná pe Páskua ko'ẽmbotávo, ha ndaiporivéima maná Israel ra'ykuérape g̃uarã, ha ho'u hikuái umi mba'e ojejapóva Canaánpe.
13 Jericó oñembotypaite Israel ñemoñare rehe, avave ndosẽi ni ndoikéi.
14 Pe segundo mespe, pe primer día del mespe, Ñandejára he'i Josuépe: "Epu'ã ha ame'ẽma nde pópe Jericó enterove tavayguakuéra ndive. ha opa pene ñorairõhára ojere pe tavaguasúre, peteĩ jey káda día, péicha pejapova'erã seis día aja.
15 Ha umi saserdóte ombopúta trompéta, ha pehendu vove pe trompéta ryapu, enterove tavayguakuéra osapukái tuicha, pe siuda murálla ho'a hag̃ua. opavave tavayguakuéra ohóta peteĩ teĩ iñe'ẽrendúva rehe.
16 Josué ojapo opa mba'e Ñandejára he'i haguéicha chupe.
17 Ha pe siete díape ojere hikuái 7 vése pe siudáre, ha umi saserdóte ombopu trompéta.
18 Pe séptimo rondape, Josué he'i pe puévlope: "Pesapukái, Jehová ome'ẽma ñande pópe pe siuda kompletoite".
19 Pe siuda ha opa mba'e oĩva pype añoite, Jehovápe g̃uarã oñemaldesi va'erã, ha peñatende va'erã pe mba'e oñemaldesi va'ekuégui, ani hag̃ua peñemaldesi Israel kampaméntope ha pemoapañuãi chupe.
20 Ha katu opa pláta, óro, vrónse ha iérro oñekonsagráta Ñandejárape g̃uarã, oikéta Ñandejára tesórope.
21 Ha umi hénte ombopu trompéta ha osapukái tuicha, ha ho'a Jerico murálla, ha enterove tavaygua ojupi, káda uno oho henondépe, ha ojagarrapaite pe siuda ha ohundipaite opa mba'e oĩva ipype, kuimba'e ha kuña, imitãva, tóro, ovecha ha vúrro, kyse puku reheve.
22 Ha ohapy hikuái tatápe tavaguasu tuichakue; umi mba'yru pláta ha óroguigua, vrónse ha iérrogui añoite, omoĩ hikuái Ñandejára tesórope.
23 Upe tiémpope Josué ohura: "Toñemaldesi pe kuimba'e omopu'ãva Jericó. ha'e omoĩta iñemopyenda ita'ýra ypykuépe, ha ita'ýra imitãvévape omoĩta umi okẽ.
24 Upémarõ Acán, Carmí ra'y, Zabdí ra'y, Zérah ra'y, Judá ra'y, otraisiona pe mba'e oñemaldesi va'ekue, ha oipe'a pe mba'e oñemaldesi va'ekue ha omokañy pe óga kárpape, ha Ñandejára ipochy Israel kóntrape.
25 Upe rire Israel ñemoñare ou jeývo Jericó ohapy rire, Josué omondo kuimba'ekuérape ohecha haguã avei Ai ha oñorairõ haguã hese.
26 Umi kuimba'e oho ohecha Ai, ha ojevy ha he'i: "Ani pe puévlo oho nendive Aipe, 3.000 kuimba'énte oho ojuka pe siudápe, pórke umi kuimba'e mbovymínte".
27 Josué ojapo upéicha, ha oho hendive tres.
28 Ha pe ñorairõ ivaieterei Israel kóntrape, ha umi kuimba'e Aigua ojuka 36 kuimba'e israelítape, ha umi israelíta okañy umi kuimba'e Aigua renondégui.
29 Josué ohechávo ko mba'e, omondoro ijao ha oñesũ yvýpe Ñandejára renondépe, ha'e, Israel ancianokuéra ndive, ha omoĩ hikuái yvytimbo iñakã ári.
30 Josué he'i: —Mba'ére piko Ñandejára rembohasa ko puévlope Jordán mboypýri? mba'épa ha'éta umi israelíta ojere rire iñenemigokuérare?
31 Ko'ág̃a, opavave cananeo, oikóva upe tetãme, ohendúta ko mba'e, ha ore jerére ha oikytĩta ore réra.
32 Ñandejára he'i Josuépe: —Mba'ére piko reñesũ nde rova ári? epu'ã, eguejy, Israelguakuéra opeka haguére ha oipe'a pe mba'e oñemaldeci va'ekue; Ndaikomo'ãvéima hendivekuéra nohundíriramo hikuái pe mba'e oñemaldeci va'ekue ijapytepekuéragui.
33 Upéi Josué opu'ã ombyaty pe puévlope, ha ogueru pe Urim Ñandejára he'iháicha, ha ojejagarra Judá ñemoñare, ha ojejagarra Acán, Carmí ra'y.
34 Josué he'i Acánpe: "Emombe'u chéve che ra'y, mba'épa rejapo, ha Acán he'i: "Ahecha umi mba'e ojegueraha va'ekue apytépe peteĩ ao porã Sinar ha 200 grámo de pláta, ha peteĩ kuña de óro cincuenta grámo ipohýiva. Aipotaiterei chupekuéra ha ajagarra chupekuéra, ha péina ápe opavave oñeñomi yvýpe pe tenda mbytépe.
35 Upémarõ Josué omondo kuimba'e oipe'a hag̃ua chupekuéra Acán témplogui, ha ogueraha chupekuéra Josué rendápe.
36 Josué ojagarra Acán ha ko'ã tembiporu, ita'ýra ha itajýra ha entéro mba'e imba'éva, ha ogueraha Acor ñúme.
37 Upépe Josué ohapy chupekuéra tatápe, ha enterove isrraelíta ojapi itápe Acánpe, ha omopu'ã hi'ári peteĩ ita ryru, upévare ha'e ohenói upe lugárpe Acor ñu, upévare Jehová ipochy, ha upéi Josué og̃uahẽ pe siudápe ha oñorairõ hendive.
38 Ñandejára he'i Josuépe: "Ani rekyhyje ha ani rekyhyje, ame'ẽma nde pópe Ai, rréi ha ipuévlo, ha rejapo haguéicha hesekuéra Jericó ha rréi rehe, ha rejagarra va'erã umi mba'e ojegueru va'ekue chugui ha hymbakuérante. omoĩ peteĩ emboscada pe távape g̃uarã hapykuéri.
39 Upémarõ Josué ojapo Ñandejára he'i haguéicha, ha oiporavo 30.000 kuimba'e ipy'aguasúva umi ñorairõhára apytégui, ha omondo chupekuéra ha oñemoĩ emboscada-pe pe siudápe.
40 Ha omanda chupekuéra: "Ore rechávo rokañýta henondépe kuéra iñarandu ha ha'ekuéra oremuña, upéicharõ pepu'ãta pe emboscada-gui ha pejagarra pe siuda, ha ha'ekuéra ojapo upéicha".

41 Upémarõ Josué oñorairõ, ha umi kuimba'e pe siudygua osẽ Israel gotyo, ndoikuaáigui oñenoha chupekuéra oñorairõha pe siuda rapykuéri.
42 Josué ha enterove isrraelíta ikane'õ gua'u, ha okañy hikuái pe desiérto rapére iñaranduhápe.
43 Umi kuimba'e Aigua ombyaty entéro umi hénte oĩvape pe siudápe omuña hag̃ua umi israelítape, ha ha'ekuéra osẽ ha oñemomombyry pe siudágui, ni peteĩva ndopytái, ha oheja pe siuda ojepe'a ha omuña umi isrraelítape.
44 Ha umi oñenóva emboscada-pe opu'ã hendaguágui, ha pya'e ou pe siudápe ha ojagarra ha omyendy tata, ha umi kuimba'e Aigua ojere jey, ha péina ápe pe siuda tatatĩ ojupíva yvágape, ha ndoguerekói mba'éichapa ojere hikuái ni peteĩ tape térã ambuépe.
45 Ha enterove umi kuimba'e Aigua oĩ va'ekue Israél mbytépe, oĩ ótro ládo ha oĩ ótro ládo, ha oinupã chupekuéra ha ni peteĩva ndopytái.
46 Upe rire umi israelita ogueraha oikovéva rréi de Ai Melóspe, ha ogueraha chupe Josué rendápe, ha Josué oñapytĩ chupe peteĩ yvyramátare ha omano.
47 Umi israelíta oho jey pe siudápe ohapypa rire, ha ojuka espádape entéro umi oĩvape ipype.
48 Umi kuimba'e Aigua ho'a va'ekue, kuimba'e ha kuña, 12.000. umi vaka ha mba'e ojegueru vaekue upe távagui añoite ogueraha ijehe, Ñandejára he'i haguéicha Josuépe.
49 Opa umi rréi oĩva Jordán oríllape, ha umi rréi Canaángua, ohendu mba'e vai Israelgua ojapo va'ekue Jericó ha Ai rehe, ha oñembyaty hikuái oñorairõ hag̃ua Israel kóntrape.
50 Umi oikóva Gabaónpe añoite okyhyjeterei oñorairõ hag̃ua umi israelíta ndive ani hag̃ua omano, upévare iñarandu ha og̃uahẽ Josué ha entéro Israel rendápe ha he'i chupekuéra: "Ore roju mombyry guive, upévare ko'ág̃a pejapo peteĩ kompromíso orendive".
51 Ha umi oikóva Gabaónpe ohupytypaite Israel ñemoñarekuérape, ha Israel ra'ykuéra ojapo peteĩ kompromíso hendivekuéra, ha oñemoĩ porã hendivekuéra, ha umi prínsipe oĩva pe kongregasiónpe ohura chupekuéra, péro upe rire umi israelíta oikuaa ha'ekuéra ha'eha vecino ha oikoha ijapytepekuéra.
52 Israel ñemoñare katu ndojukái chupekuéra. ohura haguére chupekuéra Ñandejára rérape, ha oiko chuguikuéra yvyra apoha ha y ryru.
53 Josué he'i chupekuéra: —Mba'ére piko chembotavy ajapo haguã ore rehe péicha? Ha'e kuéra he'i chupe: "Omombe'úgui ne rembiguái kuérape opa mba'e rejapova'ekue opa amorréo ruvicha kuéra rehe, ha rokyhyjeterei ore rekovégui, ha rojapo ko mba'e.
54 Upe árape Josué omoĩ chupekuéra oikytĩ hag̃ua yvyra ha oguenohẽ hag̃ua y, ha omboja'o chupekuéra tembiguáiramo kompletoite Israel trívupe.
55 Jerusalén ruvicha guasu Adonisedec ohendúvo opa mba'e Israelgua ojapova'ekue Jerico ha Aí rehe, omondo Hoham rréi Hebrón ha Piram rréi Jarmútpe, Jafía rréi Laquis ha Deber rréi de Eglón rendápe.
56 Eju che rendápe ha chepytyvõ, rojuka hag̃ua umi israelítape ha umi oikóva Gabaónpe, oñemoĩ porã va'ekue Israel ra'ykuérandi.
57 Ha oñembyaty hikuái ha umi 5 rréi amorréo ojupi kompletoite ikampaménto reheve, peteĩ puévlo ipu'akapáva hetaiterei yvyku'íicha yguasu rembe'ýpe.
58 Opa ko'ã rréi og̃uahẽ ha oñemoĩ Gabaón renondépe, ha oñepyrũ oñorairõ umi oikóvare Gabaónpe, ha enterove umi kuimba'e Gabaóngua omondo Josué rendápe: "Pya'e ejupi ore rendápe ha orepytyvõ, pórke entéro umi amorréo rréi oñembyaty oñorairõ hag̃ua ore kóntrape".
59 Josué ha entéro umi hénte oñorairõva oho Guilgálgui, ha sapy'aitépe Josué ou hendápekuéra ha ojuka hetaiterei ko'ã 5 rréipe.
60 Ha Ñandejára ombotavy chupekuéra Israel ra'ykuéra renondépe, ojuka chupekuéra peteĩ jejuka vaiete Gabaónpe, ha omuña chupekuéra tape ojupíva Bet-Horón peve Maqueda peve, ha okañy hikuái Israel ñemoñare renondégui.
61 Ha okañy aja hikuái, Ñandejára ombou hi'arikuéra amandáu yvágagui, ha hetave ijapytepekuéra omanóva amandáu rupi, Israel ñemoñarekuéra jejukagui.
62 Ha umi israelita omuña chupekuéra, ha oinupã gueteri chupekuéra tapére, oho ha oinupã chupekuéra.
63 Ha oinupãvo hikuái, ka'aru ko'ẽmbota ohóvo, ha Josué he'i opavave tavayguakuéra renondépe: Kuarahy, eñembo'y Gabaón ári ha jasy Ajalón ñúme, tetã oñevenga peve iñenemigokuérare.
64 Ñandejára ohendu Josué ñe'ẽ, ha kuarahy opyta yvága mbytépe, ha opyta seis y treinta momento, ha jasy avei opyta ha pya'e ndoguejymo'ãi peteĩ ára pukukue.
65 Ha ndaipóri ára peichagua, upe mboyve térã upe rire, Ñandejára ohendu peteĩ kuimba'e ñe'ẽ, Ñandejára oñorairõgui Israel rehehápe.

MOAKÃHA 89 rehegua

1 Upéi Josué opurahéi ko purahéi, pe ára Ñandejára ome'ẽ hague amorréokuérape Josué ha Israel ra'ykuérape, ha he'i opa Israel renondépe.
2 Nde rejapo mba'e ipu'akapáva, Ñandejára, rejapo tembiapo guasu; máva piko ndeichagua? che juru opurahéita nde rérape.
3 Che mba'eporã ha che mbarete, che tórre yvate, apurahéita ndéve peteĩ purahéi pyahu, aguyje reheve apurahéita ndéve, nde ha'e che salvasiõ mbarete.
4 Opa mburuvicha guasu yvy arigua nemomba'eguasúta, mburuvichakuéra yvy arigua opurahéita ndéve, Israel ra'ykuéra ovy'áta nde salvasiõ rehe, opurahéi ha omomba'eguasúta ne pu'aka.
5 Ndéve, O Jára, ore romombe'u; ro'e nde ha'eha ore Tupã, nde ha'égui ore refugio ha torre mbarete ore enemigokuéra rehe.
6 Ndéve rosapukái ha ndorotĩri, nderehe rojerovia ha roñemosãso; rosapukái jave ndéve, rehendu ore ñe'ẽ, remosãso ore ánga kysepukúgui, rehechauka oréve ne gracia, reme'ẽ oréve ne salvación, rembovy'a ore korasõ ne mbarete reheve.
7 Resẽ ore salvasiõrã, nde po reheve rerredimi ne tavayguakuérape; nde rembohovái yvágagui nde marangatu, oresalva diez mil tavayguakuéragui.
8 Kuarahy ha jasy opyta yvágape, ha reñembo'y ne pochýpe ore opresionávare ha remanda ne huísio hi'arikuéra.
9 Opa umi mburuvicha guasu yvy arigua opu'ã, tetãnguéra rréi oñembyaty, noñemomýiri hikuái nde renondépe, oipota hikuái ne ñorairõ.

10 Repu'ã hesekuéra ne pochýpe, ha reguejy hi'arikuéra ne pochy; nde pochýpe rehundi chupekuéra, ha reikytĩ ne korasõme.
11 Tetãnguéra oñehundi ne pochy reheve, rréino oguejy nde pochy rupi, nde pochy ára reinupã rréikuérape.
12 Reñohẽ hi'arikuéra ne pochy, ne pochy pochy ojagarra chupekuéra; nde rembojere hi'arikuéra hembiapovai, ha reikytĩ chupekuéra hembiapovaípe.
13 Omyasãi hikuái peteĩ ñuhã, ho'a hikuái ipype, pe rred okañývape, ojejagarra ipy.
14 Nde po oĩma preparádo opa ne enemigokuéra he'ívape: "Ikyse puku rupive ha'ekuéra oguereko pe yvy, ipo rupive oiko hikuái pe siudápe. remyenyhẽ hovakuéra ñemotĩgui, reguejy hatĩ yvýpe, remondýi chupekuéra ne pochýpe, ha rehundi chupekuéra ne pochýpe.
15 Yvy oryrýi ha oryrýi nde torménta ryapu rupi hi'arikuéra, nderejokói hi'ángakuéra ñemanogui, ha remboguejy hekovekuéra sepultúrape.
16 Repersegi chupekuéra nde tormenta-pe, rehundi chupekuéra nde tormenta-pe, remoambue amagui amandáu, ho'a hikuái yvykua pypukúpe ani hag̃ua opu'ã.
17 He'onguekuéra ha'ete ku basura oñemombova'ekue umi kállere mbytépe.
18 Oñehundi ha oñehundi hikuái ne pochýpe, nde resalva ne tavayguakuérape ne mbarete reheve.
19 Upévare ore korasõ ovy'a nderehe, ore ánga oñemomba'eguasu nde salvasiónpe.
20 Ore ñe'ẽ omombe'úta ne pu'aka, ropurahéi ha romomba'eguasúta ne rembiapo hechapyrãva.
21 Nde oresalvágui ore enemigokuéragui, orepe'a umi opu'ãva'ekuégui ore rehe, rehundi chupekuéra ore renondégui ha remombyky chupekuéra ore py guýpe.
22 Péicha opa ne enemigokuéra oñehundíta Ñandejára, ha umi iñañáva ha'etéta yvytu omongu'éva paja, ha ne rehayhúva ha'etéta yvyramáta oñeñotỹva y rembe'ýpe.
23 Upémarõ Josué ha enterove israelíta oho jey pe kampaméntope oĩva Gílgálpe, ogana rire entéro umi rréipe, ha ndopytái ni peteĩ hembýva chuguikuéra.
24 Ha umi cinco rréi okañy ha'eño yvýrupi ñorairõhágui ha okañy peteĩ itakuápe, ha Josué oheka chupekuéra ñorairõhápe, ha ndojuhúi chupekuéra.
25 Upe rire oje'e Josuépe: "Ojejuhu umi rréi ha okañy peteĩ itakuápe".
26 Upémarõ Josué he'i: "Emoĩ umi kuimba'e oĩva pe itakua juru gotyo, oñangareko hag̃ua hesekuéra, ani hag̃ua ojepe'a hikuái. ha Israel ñemoñare ojapo upéicha.
27 Upémarõ Josué ohenói opa Israelguápe ha he'i umi ofisiál oñorairõvape: "Pemoĩ pende py ko'ã rréi ajúrare, ha Josué he'i: "Péicha ojapóta Ñandejára opa pene enemigokuérare".
28 Upe rire Josué he'i ojuka hag̃ua umi rréipe ha tomombo chupekuéra pe itakuápe ha omoĩ hag̃ua ita guasu pe itakua juru gotyo.
29 Upe rire Josué oho opa umi hénte oĩvandi hendive upe árape Maquedápe, ha ojuka chupe kyse pukúpe.
30 Ha ohundipaite umi ánga ha opa tavaguasu mba'éva, ha ojapo rréi ha tavayguakuérare ojapo haguéicha Jericó rehe.
31 Upégui ohasa Libnápe ha oñorairõ hendive, ha Ñandejára ome'ẽ ipópe, ha Josué oinupã chupe kyse puku reheve, ha opa hi'ángape, ha ojapo hese ha rréipe ojapo haguéicha Jericó rehe.
32 Upégui ohasa Laquispe oñorairõ hag̃ua hendive, ha Horam rréi de Gaza oho oipytyvõ umi kuimba'e Laquisguápe, ha Josué oinupã chupe ha ipuévlope ndaiporivéima peve chupe.
33 Josué ojagarra Láquis ha opa tavayguakuérape, ha ojapo hese ojapo haguéicha Libnápe.
34 Josué ohasa upégui Eglónpe, ha ojagarra upéva avei, ha ojuka kyse puku reheve ha opa tetãyguakuérape.
35 Upégui ohasa Hebrónpe ha oñorairõ hendive ha ojagarra ha ohundipaite, ha upégui oho jey opa Israel ndive Debir-pe ha oñorairõ hendive ha oinupã chupe kyse pukúpe.
36 Ha ohundi opa ánga oĩva ipype, ndohejái avave opytáva, ha ojapo hese ha rréipe ojapo haguéicha Jericó rehe.
37 Josué oitypaite umi amorréo rréipe Cadés-Barnea guive Aza peve, ha pya'e voi ojagarra hetã, pórke Jehová oñorairõ Israel rehehápe.
38 Josué ha opavave Israel ndive og̃uahẽ pe kampaméntope Guilgálpe.
39 Upe tiémpope Jabín rréi de Cazor ohendúvo opa mba'e Josué ojapo va'ekue umi amorréo rréi rehe, Jabín omondo Jobat rréi de Madiánpe, ha Labán rréi de Simrónpe, rréi Jefal de Acsaf ha entéro umi amorréo rréipe.
40 Pya'e peju ore rendápe ha ore pytyvõ, roinupã haguã Israel ra'ykuérape, ou mboyve ore ári ha ojapo ore rehe ojapo haguéicha ambue amorréo rréi rehe.
41 Ha opa ko'ã rréi ohendu Jabín, rréi de Chazor ñe'ẽ, ha osẽ hikuái opa ikampaménto ndive, diecisiete rréi, ha itavayguakuéra hetaiterei yvyku'íicha yguasu rembe'ýpe, kavaju ha kárro innumerable ndive, ha ou hikuái ha oñemoĩ oñondive Merom y rembe'ýpe, ha oñembyaty hikuái oñorairõ hag̃ua Israel ndive.
42 Ñandejára he'i Josuépe: "Ani rekyhyje chuguikuéra, pórke ko'ẽrõ ko'ãg̃arupi ame'ẽta chupekuéra enterove ojejuka va'ekue ne renondépe, rembopupu ikavajukuéra ha rehapyta tatápe ikarrokuéra".
43 Josué ha opavave kuimba'e ñorairõhára ndive ou sapy'a hese kuéra ha oinupã chupekuéra ha ho'a ipópe, Ñandejára ome'ẽgui chupekuéra Israel ra'y pópe.
44 Upémarõ umi israelita omuña opa ko'ã rréipe ikampaménto reheve, ha oinupã chupekuéra ndaiporivéi peve, ha Josué ojapo hesekuéra Jehová he'i haguéicha chupe.
45 Upe tiémpope Josué oho jey Chazorpe ha oinupã chupe kyse puku ha ohundi káda ánga oĩva ipype ha ohapy tatápe, ha Chazor guive Josué oho Simrónpe ha oinupã ha ohundipaite.
46 Upégui ohasa Acsafpe ha ojapo hese ojapo haguéicha Simrón rehe.
47 Upégui ohasa Adulámpe ha oinupã entéro umi hénte oĩvape upépe, ha ojapo Adulámpe ojapo haguéicha Acsaf ha Simrón rehe.
48 Ha ohasa chuguikuéra opa umi rréi tavaguasu ha'e oinupã va'ekuépe, ha oinupã opa tavayguakuéra hembývape chuguikuéra ha ohundipaite chupekuéra.
49 Umi isrraelíta ogueraha imba'erepy ha hymbakuérante, péro entéro yvypóra oinupãva, ndohejái ni peteĩ álma oikove.
50 Jehová he'i haguéicha Moisséspe Josué ha enterove Israélpe, ndofaltái mba'eve.

51 Upémarõ Josué ha entéro umi israelíta ojuka Canaán kompletoite Jehová he'i haguéicha chupekuéra, ha ojuka entéro rréipe, 31 rréi, ha umi israelita ojagarrapaite hetã.
52 Oĩve umi rréino Sihón ha Óg oĩva Jordán rembe'ýpe, Moisés ogana va'ekue heta siuda, ha Moisés ome'ẽ umi rubéníta ha gadítape ha Manasés trívu mbytepe.
53 Josué oitypaite umi rréi oĩvape Jordán rembe'ýre kuarahyreike gotyo, ha ome'ẽ chupekuéra erénsiaramo umi nueve trívu ha mbyte Israel trívupe.
54 Cinco áño pukukue Josué oñorairõ ko'ã rréi ndive, ha ome'ẽ umi israelítape umi siuda, ha pe yvy ipy'aguapy oñorairõgui umi amorréo ha cananeo siuda pukukue.

MOAKÃHA 90 rehegua

1 Upe tiémpope quinto áño ohasa rire Jordán, Israelgua opytu'u rire oñorairõgui umi cananeo ndive, upérõ oiko ñorairõ guasu ha ivaietereíva Edom ha Quitim ñemoñare apytépe, ha Quitim ñemoñare oñorairõ Edom kóntrape.
2 Ha Abianus rréi Quitímgua osẽ upe áñope, upéva hína treinta y un áño oisãmbyhy haguépe, ha hendive peteĩ ehérsito tuicháva umi kuimba'e ipu'akapáva Kitim ñemoñare, ha oho Seírpe oñorairõ hag̃ua Esaú ñemoñare ndive.
3 Upéi Hadad, rréi de Edom ohendu mba'épa omombe'u, ha osẽ oñorairõ hendive peteĩ puévlo pohýi ha imbaretéva ndive, ha oñorairõ hendive Edom ñúme.
4 Quitím po ipu'aka Esaú ñemoñare rehe, Kitim ñemoñare ojuka 20.000 kuimba'e Esaú ñemoñare, ha opavave Esaú ñemoñare okañy henondégui.
5 Quitím ñemoñare omuña chupekuéra ha og̃uahẽ hikuái Edom ruvicha guasu Hadad-pe, ha'e odipara henondépe ha ojagarra chupe oikovéva, ha ogueraha chupe Abiano rréi de Kitim rendápe.
6 Abiano he'i ojejuka hag̃ua chupe, ha rréi de Edom Hadad omano cuarenta y ocho áño ogoverna haguépe.
7 Quitim ñemoñare osegi opersegi Edom-pe, ha ojuka chupekuéra heta jejuka reheve ha Edom oñemoĩ Quitim ñemoñare poguýpe.
8 Quitim ñemoñare oisãmbyhy Edom, ha Edom oñemoĩ Quitim ñemoñare poguýpe ha upe ára guive oiko chugui peteĩ rréino.
9 Ha upe guive ndaikatuvéima ohupi hikuái iñakã, ha irréino oiko peteĩcha Kitim ñemoñare ndive.
10 Abiano omoĩ umi ofisiál Edompe, ha enterove Edom ra'ykuéra oñemoĩ Abianó poguýpe, ha Abianó oho jey ijyvy teépe, hérava Kitím.
11 Ha ou jeývo ombopyahu igoviérno ha omopu'ã ijupe g̃uarã peteĩ palásio tuicha ha imbaretéva, mburuvicha guasu rógarã, ha ogoverna porã Quitim ha Edom ra'ykuéra ári.
12 Upe tiémpope, umi israelíta omosẽ rire kompletoite umi cananeo ha amorréope, Josué ituja ha itujavéma.
13 Ñandejára he'i Josuépe: "Nde ningo itujáma, ningo reñakãrapu'ã, ha heta pehẽngue pe yvy opyta imba'erã".
14 Ko'ãg̃a emboja'o ko yvy erénsiaramo umi nueve trívu ha mbyte Manasés trívupe, ha Josué opu'ã ha ojapo Jehová he'i haguéicha chupe.
15 Ha ha'e omboja'o pe yvy kompletoite umi israelita tribukuérape imba'erã, ha'ekuéra odividiháicha.
16 Péro pe Leví trívupe ha'e nome'ẽi mba'eveichagua erénsia, umi ofrénda Jehovápe g̃uarã ha'e hína iñerénsia Jehová he'i haguéicha hesekuéra Moisés rupive.
17 Josué ome'ẽ pe sérro Hebrón Caleb, Jefuné ra'ýpe, peteĩ párte iñermanokuéragui, Ñandejára he'i haguéicha Moisés rupive.
18 Upévare Hebróngui oiko Caleb ha ita'yrakuérape g̃uarã ko'ag̃aite peve.
19 Upéi Josué odividi pe yvy tuichakuére enterove israelítape, Jehová he'i haguéicha chupe.
20 Israel ñemoñare ome'ẽ levíta kuérape umi siuda imba'évagui, ha okaru okaháre hymba ha ipropiedad, Ñandejára he'i haguéicha Moisés-pe ojapo haguã Israel ñemoñare, ha omboja'o hikuái pe yvy sorteo rupive taha'e tuicha térã michĩva.
21 Upe rire oho hikuái ijyvy ijykére, ha Israel ñemoñare ome'ẽ Josué, Nun ra'ýpe peteĩ erénsia ijapytepekuéra.
22 Ñandejára ñe'ẽ rupive ome'ẽ chupe hikuái pe siuda ha'e ojeruréva, hérava Timnat-serac oĩva yvyty Efraínpe, ha ha'e omopu'ã pe siuda ha oiko upépe.
23 Ko'ãva hína umi erénsia, saserdóte Elazer ha Josué, Nun ra'y, ha umi trívu ypykue omoakãva israelítape, Silópe, Jehová renondépe, pe tavernákulo rokẽme, ha oheja hikuái odividi pe yvy.
24 Ha Jehová ome'ẽ pe yvy umi israelítape, ha ha'ekuéra oreko pe yvy Ñandejára he'i haguéicha chupekuéra, ha Ñandejára ohura haguéicha ijypykuérape.
25 Ha andejra ome'ẽ israelita-kuérape pytu'u opa iñenemigokuéragui ijerére, ha avave nopu'ãi hesekuéra, ha Ñandejára ome'ẽ opa iñenemigokuérape ipópe, ha ni peteĩ mba'e ndoikói opa mba'e porã Ñandejára he'iva'ekuégui Israel ra'ykuérape, heẽ Ñandejára ojapo opa mba'e.
26 Josué ohenói opa Israel ñemoñarekuérape ha ohovasa chupekuéra ha omanda chupekuéra oservi hag̃ua Ñandejárape, ha upéi ha'e omondo chupekuéra, káda uno oho hikuái itávape, ha káda uno oho iñerénsiape.
27 Israel ñemoñare oservi Jehovápe Josué oiko aja pukukue, ha Jehová ome'ẽ chupekuéra pytu'u oparupiete ijerére, ha oiko hikuái segúro siudápe.
28 Ha ojehu umi árape, Abiano rréi Quitim-gua omano, treinta y ocho áño oisãmbyhy haguépe, upéva ha'e hína pe séptimo áño oisãmbyhy hague Edom ári, ha oñotỹ chupe hikuái hendaguépe ha'e omopu'ãva'ekue ijupe g̃uarã, ha Latino oisãmbyhy hendaguépe cincuenta áño.
29 Ha oisãmbyhy aja oguenohẽ peteĩ ehérsito, ha oho oñorairõ umi oikóvare Britania ha Kernania-pe, Eliseo Javan ra'y ra'ykuéra ndive, ha ipu'aka hesekuéra ha omoĩ chupekuéra tributo.
30 Upémarõ ohendu Edom opu'ã hague Kitim po guýgui, ha Latino oho hendápekuéra oinupã ha omoĩ ipoguýpe, ha omoĩ chupekuéra Kitim ra'y poguýpe, ha Edomgui oiko peteĩ rréino Kitim ra'ykuéra ndive opa ára pukukue.
31 Ha heta áño aja ndaipóri rréi Edom-pe, ha igoviérno oĩ Quitim ñemoñare ha irrei ndive.
32 Ha 26 áño Israelgua ohasa rire pe Jordán, upéva hína sesenta y seis áño Israel ñemoñare osẽ rire Egiptogui, Josué itujáma, itujáma, oguerekóma cien ocho áño umi árape.
33 Upémarõ Josué ohenói opa Israelgua, umi iñansiáno, hués ha ofisiál, Ñandejára ome'ẽ rire opa israelítape opytu'u hag̃ua opa iñenemigokuéragui ijerére, ha Josué he'i umi ansiáno Israelgua ha huéspe: "Péina ápe che

tujáma, chetujáma, ha pehecháma mba'épa Ñandejára ojapo entéro tetãnguéra ha'e omosẽ va'ekuére pende renonderã, pórke Jehová oñorairõ va'ekue". ndéve g̃uarã.
34 Ko'ág̃a upévare peñemombarete peñongatu ha pejapo hag̃ua opa Moisés léi ñe'ẽ, ani hag̃ua pejedesvia chugui akatúa térã ijasu gotyo, ha ani peju umi tetã opytáva upe tetãme apytépe; ani pemombe'u tupãnguéra réra, pejepyta uvei Tupã pende Jára rehe, pejapoháicha ko'ãga peve.
35 Upéi Josué oguerohoryeterei Israel ra'ykuérape oservi haguã Ñandejárape opa ára pukukue.
36 Ha enterove umi isrraelíta he'i: "Roservíta Ñandejára ñande Járape opa ára pukukue, ore ha ore ra'ykuéra, ore ra'ykuéra ha ore ñemoñare.
37 Upe árape Josué ojapo peteĩ kompromíso pe puévlondi, ha omondo umi israelítape, ha káda uno oho hikuái iñerénsiape ha itávape.
38 Ha umi árape, Israel ñemoñarekuéra oiko porãrõ guare itavaguasúpe, oñotỹ hikuái ijypykuéra ñemoñare ataúd, ha'ekuéra ogueru va'ekue Egiptogui, peteĩ teĩ ita'yrakuéra erénsiape, umi doce Jacob ra'y oñotỹ Israel ra'ykuéra, káda uno ita'yrakuéra pópe.
39 Ko'ãva héra umi siuda oñeñotỹ haguépe hikuái umi doce Jacob ra'ykuérape, Israel ñemoñare omongakuaáva Egíptogui.
40 Oñotỹ hikuái Rubén ha Gadpe, Jordán rembe'ýpe, Romíape, Moisés ome'ẽ va'ekue ita'yrakuérape.
41 Simeón ha Levípe oñotỹ pe siuda Mauda ome'ẽva'ekue Simeón ñemoñarekuérape, ha pe siuda okaháre Leví ñemoñarekuérape g̃uarã.
42 Judápe oñotỹ hikuái táva Benjamínpe, Belén rovái.
43 Isacar ha Zabulón kanguekue oñotỹ hikuái Sidónpe, ho'a va'ekue ita'yrakuéra pártepe.
44 Dan oñeñotỹ ita'yrakuéra siudape Estáelpe, ha Neftalí ha Aser oñeñotỹ Cades-naftalípe, káda uno oñeñotỹ hendaguépe ome'ẽ va'ekue ita'yrakuérape.
45 Oñotỹ hikuái José kanguekue Siquempe, pe ñu Jacob ojoguava'ekue Hamor-gui, ha oiko chugui José erénsia.
46 Oñotỹ hikuái Benjamín-pe Jerusalénpe, jebuseo rovái, oñeme'ẽva'ekue Benjamín ñemoñarekuérape. Israel ñemoñare oñotỹ ituvakuérape peteĩ teĩ ita'ýra távape.
47 Opa rire dos áño, Josué, Nun ra'y, omano 115 áño, ha Josué ohusga hague Israel-pe 28 áño, ha Israel oservi Jehovápe oikove aja pukukue.
48 Ha umi ambue mba'e Josué mba'éva ha oñorairõ ha iñe'ẽrei ha'e omongavaju va'ekue Israélpe, ha opa mba'e ha'e omanda va'ekue chupekuéra, ha umi táva réra Israel ra'ykuéra oguerekova'ekue hi'árape, péina ápe ojehai Josué ñe'ẽme Israel ra'ykuérape, ha Ñandejára ñorairõ kuatiañe'ẽme, Moisés ha Josué ha Israel ra'ykuérape ohai va'ekue.
49 Israel ñemoñare oñotỹ Josuépe ijyvy rembe'ýpe, Timnat-Serácpe, oñeme'ẽva'ekue chupe yvyty Efraínpe.
50 Upe árape omano Elazer, Aarón ra'y, ha oñotỹ chupe hikuái peteĩ yvyty ita'ýra Fineas mba'évape, oñeme'ẽva'ekue chupe yvyty Efraínpe.

MOAKÃHA 91 rehegua

1 Upe tiémpope, Josué omano rire, umi cananeo ra'y oĩ gueteri upe tetãme, ha umi isrraelíta odesidi omosẽta chupekuéra.
2 Israel ñemoñare oporandu Ñandejárape: "Máva piko ohóta raẽ ore rehehápe umi cananeo rendápe oñorairõ haguã hendivekuéra?". ha andejra he'i: Judá ohóta.
3 Judá ra'ykuéra he'i Simeónpe: "Ejupi orendive ore lorépe, ha roñorairõta umi cananeo ndive ha ore avei rojupíta nendive, nde sortéope, upéicha Simeón ra'ykuéra oho Judá ra'ykuéra ndive.
4 Judá ñemoñare oho oñorairõ umi cananeo ndive, upévare Ñandejára ome'ẽ umi cananeope Judá ñemoñare pópe, ha ojuka chupekuéra Bezecpe, 10.000 kuimba'e.
5 Upéi oñorairõ hikuái Adonibézec ndive Bezecpe, ha ha'e okañy chuguikuéra, ha ha'ekuéra omuña chupe ha ojagarra chupe, ha ojagarra chupe ha oikytĩ umi ipysã ha ipysã guasu.
6 Upéi Adonibézec he'i: "Mbohapy rréi oikytĩ va'ekue ipysã ha ipysã guasu, ombyaty so'o che mesa guýpe, che ajapo haguéicha, upévare Ñandejára chemyengovia, ha ogueraha chupe Jerusalénpe ha omano upépe.
7 Simeón ñemoñare oho Judá ñemoñare ndive, ha ojuka hikuái kyse puku reheve umi cananeo-pe.
8 Ñandejára oĩ Judá ñemoñare ndive, ha ha'ekuéra oreko pe montáña, ha José ra'ykuéra ojupi Betélpe, upéva hína Luz, ha Ñandejára oĩ hendivekuéra.
9 José ñemoñare ohecha Betel, ha umi guárdia ohecha peteĩ kuimba'e osẽva pe siudágui, ha ojagarra chupe ha he'i chupe: "Ehechauka oréve ko'ág̃a pe siuda rokẽ ha rohechaukáta ndéve nemba'eporã".
10 Ha upe kuimba'e ohechauka chupekuéra pe siuda rokẽ, ha José ra'ykuéra ou ha oinupã pe Távape kyse puku reheve.
11 Ha pe kuimba'e hogayguakuéra ndive omondo hikuái, ha oho hititakuéra rendápe ha omopu'ã peteĩ siuda, ha ombohéra Luz, upéicha enterove isrraelíta oiko itávape, ha Israel ra'ykuéra oiko itávape, ha umi israelíta oservi Jehovápe Josué tiémpo pukukue, ha umi ansiáno ipukúva ára pukukue Josué rire, ha ohecha pe tembiapo guasu ojapova'ekue Ñandejára, ha'e ojapova'ekue Israel rehehápe.
12 Umi ansiáno ohusga Israélpe Josué omano rire 17 áño pukukue.
13 Ha opavave anciano oñorairõ avei Israel ñorairõme umi cananeo ndive ha Ñandejára omosẽ umi cananeo-pe Israel ñemoñare renondégui, omoĩ haguã israelíta-kuérape hetãme.
14 Ha ha'e okumpli opa ñe'ẽ he'iva'ekue Abrahán, Isaac ha Jacob-pe, ha pe juramento ohura va'ekue ome'ẽtaha chupekuéra ha ita'yrakuérape, Cananeo-kuéra retã.
15 Ha Ñandejára ome'ẽ Israel ra'ykuérape Canaán retã tuichakue, ohura haguéicha ijypykuérape, ha Ñandejára ome'ẽ chupekuéra pytu'u umi oĩvagui ijerére, ha Israel ra'ykuéra oiko porã itávape.
16 Toñemomba'eguasu Ñandejárape opa ára g̃uarã, amén ha amén.
17 Peñemombarete ha peheja py'aguasu enterove peẽ pejeroviaha Ñandejárare. Pe Ipaha.